

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje místní akční skupiny Stolové hory pro období 2014 – 2020

Analytická část

Obsah

1	Základní informace o MAS Stolové hory	7
1.1	Historie MAS.....	7
1.2	Odůvodnění vzniku MAS Stolové hory	8
1.3	Odpovědnost za vypracování SCLLD.....	8
2	Zapojení veřejnosti a členů místního partnerství.....	9
2.1	Expertní část	10
2.2	Participativní část	10
2.2.1	Dotazníkové šetření.....	10
2.2.2	Veřejná projednání.....	10
3	Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie	12
4	Popis způsobů vyhodnocování SCLLD.....	13
5	Socio-ekonomická analýza	14
5.1	Popis území.....	14
5.2	Administrativní členění MAS Stolové hory.....	15
5.3	Vývoj územní správy v MAS.....	16
5.4	Vývoj sídelní struktury v MAS.....	16
5.5	Základní charakteristika sídelní struktury území MAS	17
6	Obyvatelstvo.....	19
6.1	Stav a vývoj počtu obyvatelstva	19
6.2	Věková struktura obyvatelstva.....	22
6.3	Vzdělanostní struktura obyvatelstva.....	24
7	Bydlení.....	26
7.1	Struktura domovního fondu.....	26
7.2	Rekreační objekty	26
7.3	Bytová výstavba.....	26
7.4	Sociálně vyloučené lokality.....	29
8	Podnikání, výroba a zaměstnanost.....	30
8.1	Přehled ekonomických subjektů v MAS	30
8.2	Struktura ekonomických subjektů v MAS dle právní formy	30
8.3	Struktura ekonomických subjektů v MAS dle převažující činnosti	31
8.4	Podnikatelská aktivita v obcích MAS	33
9	Trh práce.....	35

9.1	Pracovní síla a zaměstnanost	35
9.2	Nezaměstnanost.....	36
9.3	Zaměstnanost dle odvětví činnosti.....	39
10	Zemědělství	41
10.1	Lesnictví.....	44
10.2	Využití půdního fondu	45
11	Průmysl.....	48
11.1	Volné plochy pro podnikání (průmyslové zóny).....	49
12	Služby a cestovní ruch	50
12.1	Služby.....	50
12.2	Cestovní ruch.....	50
12.2.1	Přírodní a kulturně-historické atraktivity v MAS Stolové hory.....	50
12.2.2	Základní infrastruktura pro cestovní ruch	52
12.2.3	Doprovodná turistická infrastruktura.....	53
13	Doprava	55
13.1	Silniční doprava	55
13.2	Železniční doprava.....	58
13.3	Letecká doprava	58
13.4	Cyklodoprava.....	59
14	Dopravní obslužnost.....	60
15	Technická infrastruktura	61
15.1	Zásobování elektrickou energií a teplem	61
15.2	Zásobování plynem.....	61
15.3	Zásobování pitnou vodou	62
15.4	Odvádění a čištění odpadních vod	62
16	Vybavenost obcí a služby.....	63
16.1	Školství a vzdělávání.....	63
16.2	Volnočasové a sportovní organizace	64
16.3	Volnočasové prostory.....	66
16.4	Zdravotnická zařízení a lékaři	67
16.5	Sociální služby a péče, rodina.....	68
17	Správa obcí v MAS	71
17.1	Kompetence obcí a jejich příspěvkové organizace.....	71

17.2	Hospodaření obcí MAS	72
17.3	Územní a strategické plánování v obcích MAS.....	73
17.4	Vnější vztahy a spolupráce obcí v MAS	74
17.5	Bezpečnost	74
18	Životní prostředí	77
18.1	Biogeografické začlenění.....	77
18.2	Geomorfologické poměry.....	78
18.3	Pedologie.....	78
18.4	Klima	79
18.5	Ochrana ovzduší	80
18.6	Ochrana vod	81
18.6.1	Čistota pitné vody a podzemních vod	83
18.6.2	Odvádění a čištění odpadních vod	84
18.7	Krajinný ráz.....	85
18.8	Ochrana půdy	85
18.8.1	Protierozní opatření	85
18.8.2	Zadržování vody v krajině	87
18.8.3	Zeleň v krajině a sídlech	87
18.9	Odpadové hospodářství	88
18.9.1	Nakládání s odpady	88
18.10	Energetika.....	89
18.11	Ochrana přírody a krajiny	90
18.11.1	Velkoplošně chráněné území	90
18.11.2	Maloplošně chráněná území	93
18.11.3	Památné stromy	94
18.11.4	Obecná ochrana přírody a krajiny	95
19	Vyhodnocení rozvojového potenciálu území	100
19.1	Územní plánování.....	100
19.2	Udržitelný rozvoj území.....	101
19.3	Rozvojová území.....	103
19.4	Potenciál v oblasti lidských zdrojů.....	103
19.5	Finanční prostředky pro rozvoj území	104
20	SWOT analýza	105

20.1	SWOT analýza celková.....	106
20.2	SWOT analýzy vybraných oblastí rozvoje.....	110
21	Analýza problémů a potřeb.....	115
21.1	Lidské zdroje.....	115
21.2	Hospodářský rozvoj.....	123
21.3	Infrastruktura a životní prostředí.....	129
21.4	Život v MAS.....	138
21.5	Souhrn výsledků.....	144
22	Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	145
	Seznam obrázků.....	145
	Seznam tabulek.....	146
	Seznam grafů.....	148

1 Základní informace o MAS Stolové hory

Místní akční skupina (MAS) Stolové hory vznikla 6. března 2012, v souladu se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění. Zápis do obchodního rejstříku proběhl dne 3. května 2012. Jedná se o společenství občanů, neziskových organizací, soukromých podnikatelů a veřejné správy ve formě níže vypsanych 14 obcí (z toho 4 města a 2 městyse). V souladu s Občanským zákoníkem (zák. č. 89/2012 Sb.) je MAS v současné době zapsaným spolkem (zkratka z. s.).

MAS Stolové hory se nachází v Královéhradeckém kraji ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Náchod a jejími členy je 14 měst a obcí představujících místní partnerství. Celková rozloha MAS je 180,02 km² a žije zde 38 319 obyvatel (údaj k 1. 1. 2015).

Tab. 1: Základní informace o MAS Stolové hory

Název organizace	Místní akční skupina Stolové hory z. s.
Zkratka	MAS Stolové hory
Právnícká osoba	Zapsaný spolek
Sídlo	Masarykovo náměstí 98, 549 54 Police nad Metují
Kancelář	Náměstí 102, 549 32 Velké Poříčí, č. dv. 307
IČ	22741453
Datum zápisu do obchodního rejstříku	3. 5. 2012
Datum vzniku MAS	6. 3. 2012
Orgány spolku	Valná hromada Předsednictvo Rada Hodnotitelská komise Dozorčí a monitorovací komise
Území MAS	14 obcí na území Královéhradeckého kraje: Bezděkov nad Metují, Bukovice, Česká Metuje, Hronov, Machov, Náchod, Police nad Metují, Stárkov, Suchý Důl, Velké Petrovice, Velké Poříčí, Vysoká Srbská, Žďár nad Metují, Žďárky, včetně území místních částí

Zdroj: <http://www.mas-stolovehory.cz/>

Klíčovým cílem MAS je podpora aktivit, které povedou k rozvoji regionu Náchodska, v hranicích mikroregionů Policko, Hronovsko a Náchodsko, a to činnostmi uskutečňovanými ve prospěch obcí, malých a středních podniků, neziskových organizací, obyvatel, návštěvníků a dalších subjektů, které působí v regionu. Detailní popis organizační struktury MAS se nachází v implementační části SCLLD v kapitole týkající se organizační struktury MAS.

1.1 Historie MAS

Místní akční skupina Stolové hory vznikla 6. března 2012, proto je její historie relativně krátká. V roce 2012 rozhodlo zastupitelstvo Královéhradeckého kraje o poskytnutí finanční podpory MAS ve výši 140 000 Kč, která byla využita pro koordinaci tvorby rozvojových dokumentů, administrativní, manažerské a účetní činnosti a na vytvoření webových stránek. V roce 2013 zažádala MAS Stolové hory o dotaci z Programu rozvoje venkova v rámci opatření III 4. 1 *Získávání dovedností, animací a provádění*. Cílem projektu bylo vzdělávání členů a budoucích zaměstnanců MAS, dále exkurze do již existujících MAS, odborné semináře a propagace sdružení Stolové hory či zpracování části podkladů SCLLD (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje).

1.2 Odůvodnění vzniku MAS Stolové hory

MAS Stolové hory vznikla na základě impulzu početné skupiny podnikatelů, zemědělců, neziskových organizací, ale i obyvatel obcí spadající do území MAS. Tyto uvedené skupiny měly zájem o vznik MAS z důvodu pomoci při dalším rozvoji území a vzniku spolupráce na rozvoji regionu, podpoře zemědělství, získávání finanční podpory z EU a dalších finančních zdrojů, zejména pomocí metody LEADER. V současné době má členská základna celkem 58 členů a veřejný sektor tvoří 24 %. Správa MAS funguje transparentně, přijímá nové členy a zveřejňuje veškeré informace týkající se MAS.

1.3 Odpovědnost za vypracování SCLLD

Odpovědnost za zpracování SCLLD nese MAS Stolové hory v čele s Valnou hromadou. Na přípravě podkladů pro zpracování strategie se mimo MAS podílejí i externí odborníci.

Výsledná strategie je vyústěním dlouhodobého procesu strategického plánování. Je proto důležité, aby zde byly uvedeny osoby, které jsou za tvorbu a následnou realizaci SCLLD zodpovědné. Konkrétní osoby nesoucí odpovědnost za realizaci SCLLD jsou uvedeny v následující tabulce, a to včetně jejich pracovních pozic.

Tab. 2 Osoby odpovědné za vypracování SCLLD

Předseda MAS	Mgr. Jiří Škop
Místopředseda MAS	Mgr. Josef Thér
Manažerka MAS	Mgr. Kateřina Kapková
Manažerka projektu	Radka Beranová
Projektová manažerka	Mgr. Lenka Hejnová
Správa dotací MAS	Bc. Eva Gennertová
Správa dotací MAS	DiS. Tereza Kohlová
Externí expert pro přípravu strategie	Ing. Jiří Škoda
Externí analytik	Ing. Dita Leinweberová
Člen Rady	Jiří Škop
Člen Rady	Josef Thér
Člen Rady	Pavel Šubíř
Člen Rady	Tomáš Šubert
Člen Rady	Stanislav Jirásek st.
Člen Rady	Petr Jirásek
Člen Rady	Jaroslav Lád
Člen Rady	Petr Šrámek
Člen Rady	Richard Štěpánek
Člen Hodnotitelské komise	Nataša Šancová
Člen Hodnotitelské komise	Arne Šubrt
Člen hodnotitelské komise	Martin Bureš
Člen hodnotitelské komise	Luboš Binar
Člen hodnotitelské komise	Vladislav Partel
Člen hodnotitelské komise	Stanislav Jirásek ml.
Člen hodnotitelské komise	Tomáš Vítek
Člen Dozorčí a monitorovací komise	Ivo Šulc
Člen Dozorčí a monitorovací komise	Vladislav Friml
Člen Dozorčí a monitorovací komise	Miloš Kaválek

Aktuální informace jsou uvedeny na webu: <http://www.mas-stolovehory.cz/organy-mas-stolove-hory>

2 Zapojení veřejnosti a členů místního partnerství

Při vypracování strategie bylo cílem MAS Stolové hory zapojit do její přípravy co největší část veřejnosti a členů místního partnerství a zohlednit v tomto dokumentu i jejich názory. Byly proto provedeny různé aktivity, které umožnily těmto subjektům se do přípravy strategie výrazněji zapojit. Proběhla zejména veřejná projednání (16. 6. 2014 v Polici nad Metují a 18. 6. 2014 v Hronově) a dotazníkové šetření (v období od 19. 4. 2014 do 21. 5. 2014), jehož výsledky a výstupy jsou umístěny v příloze č. 4 *Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie*. Dále byly vytvořeny tematické pracovní skupiny, s nimiž proběhlo setkání 4. 6. 2014 ve Velkém Poříčí (v příloze dokumentu je podrobně popsáno) a 24. 4. 2015 ve Žďáru nad Metují. **V rámci zapojení komunity do SCLLD jsou ve strategii popisována a dokládána pouze klíčová jednání.**

Realizace těchto aktivit přinesla cenná data a informace, které byly dále zpracovány a jsou důležitým podkladem pro tvorbu zejména návrhové části SCLLD. Konečná podoba SCLLD MAS Stolové hory je tak výsledkem úzké spolupráce mezi experty a místními aktéry. Důkazy o zapojení místní komunity do přípravy SCLLD jsou uvedeny v následující tabulce a v přílohách tohoto dokumentu. Další dokumenty jsou dostupné také v kanceláři MAS, která je umístěna v městysi Velké Poříčí (na Náměstí 102, budova úřadu městyse, 2. patro, č. dveří 307).

Tab. 3: Odkazy na záznamy a dokumenty o hlavních nástrojích zapojení místní komunity do přípravy SCLLD

Záznam/dokument	Datum	Místo konání	Odkaz
Dotazníkové šetření			
Dotazník pro obyvatele	19.4.2014 – 21.5.2014	Všechny obce MAS	http://www.mas-stolovehory.cz/integrovanastategie-uzemi/dotazniky-a-verejna-projednavani
Dotazník pro starosty obcí			
Dotazník pro podnikatele			
Dotazník pro příspěvkové organizace			
Dotazník pro NNO			
Veřejné projednání			
Pozvánka na veřejné projednání, prezenční listiny, foto	16.6.2014	Police n. Met.	http://www.mas-stolovehory.cz/integrovanastategie-uzemi/verejna-projednavani
	18.6.2014	Hronov	
Setkání pracovních a zájmových skupin			
Zápis, prezenční listina, foto	pracovní skupiny 2014		http://www.mas-stolovehory.cz/integrovanastategie-uzemi/pracovni-skupiny
	zájmové skupiny 2015		http://www.mas-stolovehory.cz/integrovanastategie-uzemi/pracovni-skupiny-2015
	pracovní skupina 2016		http://www.mas-stolovehory.cz/integrovanastategie-uzemi/pracovni-skupina-2016

2.1 Expertní část

Expertní zpracování strategie je charakterizováno vysokou mírou odborného přístupu zpracovatele. Část tohoto zpracování proběhla za účasti místních odborníků sdružených do pracovních skupin.

V rámci expertního zapojení veřejnosti a členů místního partnerství byly vytvořeny **pracovní skupiny**, jejichž členové jsou v drtivé většině členy spolků nebo jsou podnikatelskými subjekty, zástupci obcí apod. Jedná se o členy se širokou praxí a velmi dobrou znalostí území v jejich oblasti činnosti. Složení pracovních skupin doklady o průběhu setkání jsou umístěny v příloze č. 4 *Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie*. Celkem bylo vytvořeno 5 tematických pracovních skupin (zemědělství a lesnictví, drobné podnikání, cestovní ruch, obnova a rozvoj venkova a sport a volnočasové aktivity), ve kterých působilo celkem třicet členů včetně náhradníků.

Expertní zpracování SCLLD proběhlo na základě **vedení MAS** (zejména se jednalo o předsedu spolku Mgr. Jiřího Škopa, místopředsedu spolku Mgr. Josefa Théra, dotační referentky DiS. Terezu Kohlovou a Bc. Evu Gennertovou, manažerku MAS Mgr. Kateřinu Kapkovou atd.) a **externího spolupracovníka** v podobě společnosti Východočeská rozvojová s. r. o., která se kromě jiného zabývá i regionálním rozvojem a disponuje vynikající znalostí zájmového území MAS.

2.2 Participativní část

2.2.1 Dotazníkové šetření

Do počáteční fáze vypracování strategie byla veřejnost a členové místního partnerství zapojeni prostřednictvím dotazníkového šetření, jehož obsah a výsledky jsou uvedeny v příloze č. 4 *Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie*. Dotazníkové šetření bylo určeno čtyřem různým cílovým skupinám: obyvatelé obcí MAS, starostové obcí, podnikatelské subjekty a příspěvkové a neziskové organizace působící na území MAS. Respondenti odpovídali na otázky týkající se jak současné situace, tak budoucího rozvoje MAS Stolové hory. Dotazníkové šetření probíhalo na jaře roku 2014 (od 19. 4. 2014 do 21. 5. 2014) a celkem se ho zúčastnilo 1005 respondentů (853 obyvatel MAS Stolové hory, 14 starostů obcí, 39 podnikatelů, 28 zástupců příspěvkových organizací a 71 zástupců neziskových organizací).

Od zvolených cílových skupin byl získán dostatečný počet vyplněných dotazníků, které byly dále zpracovány a výsledky byly promítnuty do návrhové části SCLLD. Veřejnost měla možnost seznámit se s výsledky dotazníkového šetření na veřejném projednání.

2.2.2 Veřejná projednání

V rámci přípravy SCLLD proběhla dvě veřejná projednání. První veřejné projednávání se uskutečnilo v Polici nad Metují v Pellyho domech dne 16. 6. 2014. Projednání bylo přístupné široké veřejnosti a předem bylo oznámeno na webových stránkách MAS Stolové hory a na webu členských obcí MAS. Na projednávání byl z vedení města přítomen místostarosta města Police nad Metují Mgr. Jiří Škop. Účastníci byli seznámeni s informacemi o MAS a s jejími prioritami, a poté došlo k aktivní participaci všech účastníků ve skupinách, kde měli možnost zapojit se do diskuze k vytváření SCLLD a formulovat své návrhy. Účastníci projednávání se vyjadřovali k tématům: zemědělství a zemědělské podnikání; lesnictví a využití půdy; cestovní ruch; podnikání, ekonomika, zaměstnanost; doprava a dopravní obslužnost; vybavenost obcí, veřejná prostranství, technická infrastruktura; veřejná správa, komuni-

kace s občany, podnikateli a dalšími subjekty v území, bezpečnost v obcích a v území MAS; životní prostředí; veřejné služby – školství, sociální služby; v případě potřeby další oblasti/témata nepokrytá výše uvedenými. Zúčastněné osoby se v době projednávání měly možnost seznámit s výsledky dotazníkového průzkumu, který probíhal v první polovině května 2014. V závěru jednání proběhlo i informování o dalším postupu vypracování SCLLD.

Druhé veřejné projednávání se konalo v Hronově dne 18. 6. 2014 v sále Josefa Čapka a mělo velmi podobný průběh jako projednávání v Polici nad Metují. Z vedení města byl přítomen místostarosta města Hronov Mgr. Josef Thér. Účastníci byli seznámeni s hlavními výsledky dotazníkového průzkumu, které měli k dispozici k nahlédnutí po celou dobu projednávání. Po ukončení tohoto bodu utvořily zúčastněné osoby skupiny, ve kterých se stejně jako na veřejném projednání v Polici nad Metují vyjadřovali k výše uvedeným oblastem a navrhovaly řešení jednotlivých slabých stránek a své vize. Tyto návrhy byly pečlivě zaznamenávány, aby mohly být použity do SCLLD. Nakonec proběhlo informování o dalších postupech v MAS Stolové hory.

Proběhlo také setkání pracovních skupin, a to dne 4. 6. 2014 ve Velkém Poříčí. Pracovní skupiny byly seznámeny s programem setkání a s výsledky analytické části jednotlivých tematických oblastí SCLLD MAS Stolové hory. Poté byl pracovním skupinám vysvětlen další postup projednávání. Vytvořily se smíšené skupiny, kterým byly rozdány předem připravené podklady, které sloužily k tomu, aby jednotliví členové u každé z uvedených tematických oblastí týkající se území MAS Stolové hory uvedli slabé stránky, nedostatky a problémy k danému tématu, navrhli řešení problému a vizi - uvedli svou představu o tom, co by se v rámci daného tématu mělo stát, aby výsledný stav odpovídal jejich ideální představě. Smíšené skupiny se vyjadřovaly k následujícím oblastem:

- zemědělství a zemědělské podnikání, lesnictví využití půdy;
- cestovní ruch;
- podnikání, ekonomika, zaměstnanost;
- doprava a dopravní obslužnost;
- vybavenost obcí, veřejná prostranství, technická infrastruktura;
- veřejná správa, komunikace s občany, podnikateli a dalšími subjekty v území, bezpečnost v obcích a v území MAS;
- životní prostředí;
- veřejné služby – školství, sociální služby;
- v případě potřeby další oblasti/témata nepokrytá výše uvedenými.

V každé skupině byl zvolen zapisovatel, který zaznamenával připomínky a zjištění členů. Po 20 minutách byly smíšené skupiny rozděleny zpět do původních pracovních skupin, kde již každá skupina připomínkovala oblasti podle tématu své pracovní skupiny. Skupiny se tematicky vyjadřovaly opět k nedostatkům, k jejich řešením a vizím.

Výsledky zjištěné v rámci setkání pracovních skupin byly dále zapracovány do strategické části tohoto dokumentu.

3 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie

Na přípravě a zpracování SCLLD se podíleli zaměstnanci MAS Stolové hory, externí zpracovatelská společnost, členové stanovených pracovních skupin. Kromě výše uvedených byla zapojena i veřejnost a další oslovené subjekty. V následující tabulce je uveden přehled úzkého okruhu osob, které jsou součástí realizačního týmu a podíleli se na vypracování strategie (zaměstnanci MAS a externí experti). V průběhu vypracování strategie došlo v personálním zastoupení ke změnám. V následujícím výčtu jsou uvedeny i osoby, které se na vypracování strategie podílely, i když už v současné době nejsou členy realizačního týmu a členy MAS (jedná se o Bc. Evu Gennertovou a Radku Beranovou).

Tab. 4: Přehled členů realizačního týmu

Jméno	Pozice
Mgr. Jiří Škop	Předseda spolku
Mgr. Josef Thér	Místopředseda spolku
Ing. Jiří Škoda	Externí expert pro přípravu strategie
Mgr. Kateřina Kapková	Manažerka MAS
Radka Beranová	Manažerka projektu
Bc. Eva Gennertová	Správa dotací MAS
DiS. Tereza Kohlová	Správa dotací MAS
Ing. Dita Leinweberová	Externí analytik
Mgr. Lenka Hejnová	Projektová manažerka

Složení pracovních skupin, které se podílely na tvorbě strategie, je umístěno v příloze č. 4 *Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie* - v závěrečných zprávách ze setkání pracovních skupin.

Do tvorby strategie bylo prostřednictvím dotazníkového šetření dále zapojeno celkem 853 obyvatel MAS, všech 14 starostů obcí, 39 podnikatelů, 28 zástupců z příspěvkových a 71 z neziskových organizací působících na území MAS.

4 Popis způsobů vyhodnocování SCLLD

Strategie bude vyhodnocována na základě **monitorování** aktivit (projektů), které budou mít vliv na naplňování indikátorů, a tím i cílů strategie stanovených v návrhové části tohoto dokumentu. Monitoring bude prováděn na základě stanovených postupů a principů monitoringu. Nejdříve bude probíhat monitoring samotné realizace projektů, dále monitoring v době udržitelnosti projektů a následně celkový monitoring, který tvoří celkové zhodnocení realizace strategie.

Každý projekt bude hodnocen před realizací z toho důvodu, aby došlo ke zhodnocení výchozího stavu, poté během realizace a po ukončení realizace projektu, kdy bude zhodnocen konečný stav a jeho soulad např. s podmínkami dotačního titulu, ze kterého je aktivita financována, plnění stanovených indikátorů apod.

Monitorování plnění SCLLD bude probíhat pomocí využití zejména dvou typů kontrol, které zajistí její evaluaci. Jedná se o evaluaci ex ante (předběžné hodnocení) a evaluaci ex post (následné či dodatečné hodnocení). Předběžné ohodnocení je dostatečně věcné, posuzuje účinnost a předpokládaný dopad na území MAS. Při evaluaci ex post dochází k ohodnocení následně po ukončení projektu, kdy dochází k celkové rekapitulaci a hodnotí se jeho splnění.

Výše zmíněný monitoring bude probíhat na třech úrovních, a to na úrovni obsahové, která sleduje zejména plnění stanovených cílů strategie resp. aktivit (projektů). Dále bude probíhat monitoring finanční a procesní.

Při vyhodnocování SCLLD bude jedním z klíčových aspektů dodržení nestrannosti členů Dozorčí a monitorovací komise, tzn., že bude stanovena povinnost evidence všech provedených úkonů a činností v rámci kontrolní činnosti. Zjištěná data budou v souladu s platnou legislativou pro ochranu osobních informací. Pokud by došlo k neshodě mezi členy Dozorčí a monitorovací komise bude konečné rozhodnutí situace záviset na předsedovi MAS Stolové hory.

Členy Dozorčí a monitorovací komise jsou Ivo Šulc (předseda), Vladislav Friml a Miloš Kaválek. Činností komise je kromě hodnocení projektů a programů realizovaných spolkem, sledování a kontrola veškeré činnosti spolku, zejména s důrazem na hospodaření, účelné vynakládání prostředků na ochranu majetku ve vlastnictví spolku, předkládání zpráv o své činnosti Valné hromadě a projednávání stížností členů na orgány spolku.

Zjištěné závěry z kontrol budou zaevidovány a archivovány. Z každého monitorovacího procesu vznikne monitorovací zpráva, která bude obsahovat předem dané náležitosti. Dále budou výsledky z realizovaných kontrol zveřejňovány na webových stránkách MAS a budou vyhodnocovány na Valné hromadě MAS popř. při jiných událostech.

Monitorování projektů, aktivit a výsledků bude probíhat průběžně po celou dobu realizace SCLLD.

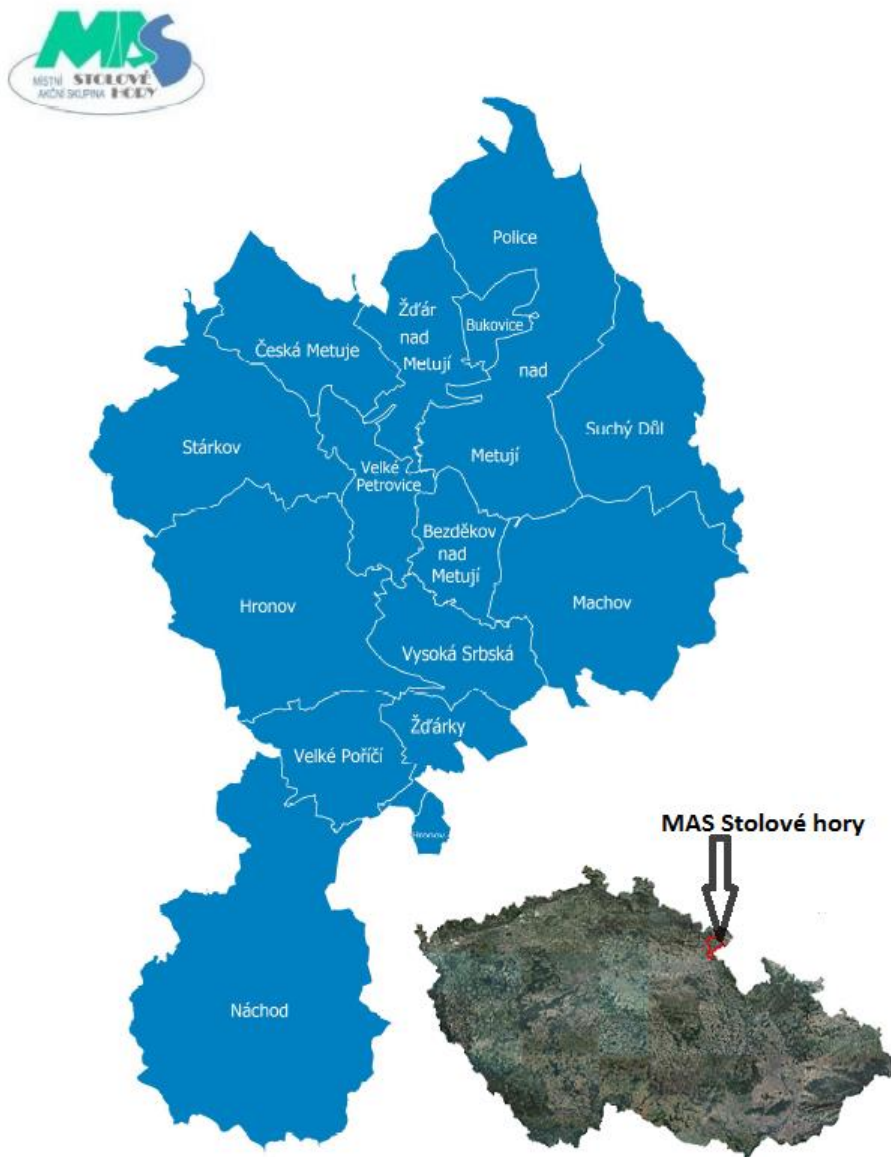
5 Socio-ekonomická analýza

5.1 Popis území

MAS Stolové hory se rozkládá v Královéhradeckém kraji na území okresu Náchod podél státní hranice s Polskem. Celková rozloha MAS Stolové hory je 180 km² a územně se skládá z katastru 14 obcí: Bezděkov nad Metují, Bukovice, Česká Metuje, Machov, Police nad Metují, Suchý Důl, Velké Petrovice, Žďár nad Metují, Hronov, Žďárky, Vysoká Srbská, Stárvkov, Velké Poříčí a Náchod (viz obr. 1).

Více než 73 % území MAS spadá do CHKO Broumovsko. CHKO Broumovsko nezasahuje na území obcí Náchod a Velké Poříčí a přes katastr obcí Hronov a Žďárky prochází jeho hranice. Území ostatních obcí je naopak ze 100 % součástí CHKO Broumovsko. Celkem se CHKO Broumovsko v MAS Stolové hory rozprostírá na ploše 132 km².

Obr. 1: Území MAS Stolové hory

5.2 Administrativní členění MAS Stolové hory

Administrativně tvoří území MAS 14 samostatných obcí, z toho 4 mají status města (Náchod, Hronov, Police nad Metují a Stárvkov) a 2 status městysu (Machov a Velké Poříčí). Město Náchod je obcí s rozšířenou působností (ORP), města s výjimkou Stárvkova jsou zároveň obcemi s pověřeným obecním úřadem (POÚ). Vzdálenost z Náchoda do Hradce Králové je cca 45 km a do Prahy cca 145 km.

Současný stav administrativně-územního členění je výsledkem dlouhodobého historického vývoje, který je v Česku charakterizován nekontinuálním vývojem a častými reformami, které mnohdy nerespektovaly přirozené vazby v území. V následujících analýzách jsou obce určeny podle vymezení z roku 2014, ale pro přesnější porozumění jejich vývoje a současné situace je důležité popsat i jejich historické administrativně-územní členění.

Tab. 5: Seznam obcí MAS Stolové hory, přehled jejich částí a webových stránek (rok 2014)

Obce MAS	Status obce	Počet částí obce	Názvy částí obce	Webové stránky obce
Bezděkov nad Metují	obec	1	Bezděkov nad Metují	www.bezdekov.org
Bukovice	obec	1	Bukovice	www.obecbukovice.cz
Česká Metuje	obec	3	Česká Metuje, Metujka, Skalka u České Metuje	www.ceskametuje.cz
Hronov	město	6	Hronov, Malá Čermná, Rokytník, Velký Dřevíč, Zbečnick, Žabokrky	www.mestohronov.cz
Machov	městys	4	Bělý, Machov, Machovská Lhota, Nížká Srbská	www.machov-obec.cz
Náchod	město	10	Babí u Náchoda, Běloves, Bražec, Dobrošov, Jizbice u Náchoda, Lipí u Náchoda, Malé Poříčí, Náchod, Pavlišov, Staré Město nad Metují	www.mestonachod.cz
Police nad Metují	město	6	Hlavňov, Hony, Pěkov, Police nad Metují, Radešov nad Metují, Velká Ledhuje	www.meu-police.cz
Stárvkov	město	5	Bystré u Stárvkova, Chlívce, Horní Dřevíč, Stárvkov, Vápenka	www.starkov.cz
Suchý Důl	obec	2	Slavný, Suchý Důl	www.suchydul.cz
Velké Petrovice	obec	3	Maršov nad Metují, Petrovičky, Velké Petrovice	www.velkepetrovice.cz
Velké Poříčí	městys	1	Velké Poříčí	www.velkeporici.cz
Vysoká Srbská	obec	3	Vysoká Srbská, Závrchy, Zlíčko	www.vysokasrbska.cz
Žďár nad Metují	obec	1	Žďár nad Metují	www.zdarnadmetuji.cz
Žďárky	obec	1	Žďárky	www.obeczdarky.cz
MAS Stolové hory	4x město, 2x městys, 8x obec	47	x	www.mas-stolovehory.cz

Zdroj: www.risy.cz, webové stránky obcí a ČSÚ

5.3 Vývoj územní správy v MAS

Centrum území MAS - město Náchod - se stalo správním centrem až v roce 1899, kdy vzniklo náchodské okresní hejtmanství. Do té doby byl Náchod pouze menším městem, kde se obchod a průmysl začal rychleji rozvíjet až v 80. letech 19. století v souvislosti s dokončením výstavby železniční tratě Týniště nad Orlicí - Náchod – Meziměstí. V roce 1921 existoval v zájmovém území politický okres (p. o.) Broumov (tvořený soudními okresy Broumov, Police nad Metují a Teplice nad Metují) a p.o. Náchod (s. o. Náchod a s. o. Česká Skalice). Během reformy v roce 1949 byly vytvořeny nové okresy, jež v případě Náchodska zhruba odpovídaly politickým okresům z doby před reformou v roce 1949. Těchto nových okresů vzniklo v Česku 187. Další územně-správní reforma přišla již v roce 1960 a v jejím důsledku vzniklo na území Česka 75 okresů. Centrem jednoho z okresů se stalo i město Náchod, ke kterému byl přičleněn dřívější politický okres Broumov.

Nejnovější významnou reformou územní veřejné správy bylo v roce 2003 zrušení okresů a vytvoření tzv. obcí s rozšířenou působností (ORP) a obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ). MAS Stolové hory se územně shoduje s vymezením POÚ Náchod, POÚ Hronov a POÚ Police nad Metují a celé území patří pod správní území obce s rozšířenou působností Náchod. Detailní přehled činností přenesené působnosti na obce stanovuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a další speciální zákony.

5.4 Vývoj sídelní struktury v MAS

Ke změnám ve vymezení územních jednotek nedocházelo pouze na úrovni okresů, krajů nebo zemí, ale také na nižší hierarchické úrovni obcí. Slučování a rozdělování obcí probíhalo v souvislosti se změnami územní správy (nejvýrazněji v letech 1949, 1960 a po roce 1989), se změnami důrazu kladenými na význam jednotlivých sídel a také na základě jejich rozvoje nebo úpadku. Důležitým historickým mezníkem ve vývoji některých obcí MAS Stolové hory byl rok 1938, kdy po podepsání Mnichovské dohody byly odtrženy od území Čech. Jednalo se o obce Stárkov, Česká Metuje a dřívější obce Řeřišné (součást Machova), Hony, Hvězda (součást Police nad Metují) a Ostaš (součást Žďáru nad Metují). V důsledku odsunu německého obyvatelstva z celé oblasti po druhé světové válce se pak stala řada obcí neživotaschopných a byla připojena k větším střediskům osídlení.

POÚ Náchod - správním centrem území je město Náchod, které v současnosti tvoří 10 velmi odlišných místních částí. Nejprve bylo k Náchodu připojeno Staré Město nad Metují v roce 1919 a další rozšiřování města proběhlo v roce 1960 připojením Babí, Bělovsí, Bražce a Malého Poříčí. V 80. letech byly pod správu města Náchod přiřazeny ještě místní části Dobrošov, Jizbice, Lipí a Pavlišov, které mají silně venkovský charakter.

POÚ Hronov – správním centrem území je město Hronov, které tvoří 6 částí. V roce 1949 došlo ke sloučení Hronova se sousedními obcemi Velké Poříčí, Zbečnick, Velký Dřevíč, Rokytník a Žabokrky. Malá Čermná byla připojena až v roce 1960. Po obecních volbách v roce 1990 se Velké Poříčí stalo opět samostatnou obcí. Obec Vysoká Srbská je tvořena dvěma částmi, které byly sloučeny v roce 1960. Dnešní město Stárkov vzniklo v roce 1950 sloučením obcí Stárkov a Horní Dřevíč a v roce 1960 k němu byly přičleněny obce Bystré a Chlívce.

POÚ Police nad Metují – správním centrem území je město Police nad Metují, kterou tvoří 6 částí. V roce 1922 došlo po vzájemné dohodě ke sloučení s obcí Velká Ledhuje. V roce 1950 byly k Polici nad Metují administrativně přičleněny obce Radešov a Bukovice. V roce 1960 byl z obcí Bukovice

a Hlavňov vytvořen nový správní celek, nazvaný "Hvězda". V roce 1985 byly k Polici dále přiřleněny obce Bezděkov, Hvězda, Pěkov a Suchý Důl. Po roce 1989 se obce Suchý Důl se Slavným (sloučeny v roce 1961), Bezděkov a Bukovice opět osamostatnily. Městys Machov tvoří 4 části, kdy byly postupně k Machovu připojeny obce Machovská Lhota (1949), Nížká Srbská (1954) a obec Bělý (1961). Obec Velké Petrovice vznikla roku 1949 sloučením obcí Petrovice a Petrovičky. K obci byla v roce 1960 připojena dosud autonomní obec Maršov. K obci Česká Metuje byla v roce 1946 připojena bývalá Německá Metuje a Vlášenska, v roce 1960 pak obec Skalka.

5.5 Základní charakteristika sídelní struktury území MAS

V roce 2012 žilo na území MAS Stolové hory 38 563 obyvatel (k 1. 1. 2015 se počet obyvatel v MAS snížil na 38 319 obyvatel). Hustota zalidnění regionu MAS Stolové hory je ve srovnání s územím celé České republiky i Královéhradeckého kraje výrazně nadprůměrná. Na 1 km² zde žije 212 obyvatel (průměr ČR za rok 2012 je 133 obyvatel). Pokud vyloučíme statistické údaje za město Náchod, představuje hodnota za zbývající území MAS 124 obyvatel na km², což je zhruba srovnatelné s úrovní České republiky. Hustota zalidnění je nejvyšší právě v Náchodě (613 obyvatel/km²). Charakter městského osídlení mají dále obce Velké Poříčí, Hronov a Police nad Metují. Naopak nejnižší hustotu zalidnění mají obce Česká Metuje, Suchý Důl, Vysoká Srbská a Stárkov. Jedná se o obce, které se jednak řadí k nejmenším v území MAS z hlediska počtu obyvatel a zároveň mají velkou územní rozlohu. Poměrně zajímavá je relativně vysoká hustota zalidnění obce Bukovice (147 obyvatel /km²), což je dáno nejmenší rozlohou ze všech sledovaných obcí.

Tab. 6: Základní údaje o obcích MAS Stolové hory – rozloha, počet obyvatel a hustota zalidnění (31. 12. 2014)

Rok 2014	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Hustota zalidnění (obyvatel/km ²)
Bezděkov nad Metují	5,17	507	98
Bukovice	2,43	355	146
Česká Metuje	9,69	302	31
Hronov	22,04	6169	280
Machov	19,40	1076	55
Náchod	33,34	20408	612
Police nad Metují	24,40	4201	172
Stárkov	16,53	630	38
Suchý Důl	13,28	420	32
Velké Petrovice	6,09	396	65
Velké Poříčí	7,45	2392	321
Vysoká Srbská	7,45	269	36
Žďár nad Metují	8,16	645	79
Žďárky	4,60	549	119
Celkem MAS	180,03	38 319	213
Královéhradecký kraj	4 759,00	551 590	116
Česká republika	78 868,00	10 538 275	133

Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze ČSÚ

Na území MAS se nenacházejí žádné malé obce (do 200 obyvatel). Nejvýrazněji je zastoupena skupina obcí 200 – 499 obyvatel (6 obcí) a 500 – 999 obyvatel (3 obce). Hranici 1000 obyvatel v MAS překračují již zmíněné dva městyse (Machov a Velké Poříčí) a tři města (Police nad Metují, Hronov

a Náchod). Méně než 1000 obyvatel tedy žije v 9 ze 14 obcí na území MAS Stolové hory (tento počet odpovídá 2/3 obcí MAS), což je méně než je průměr ČR a sídelní struktura území MAS je tedy méně roztržštěná, než je v ČR typické. Celkový počet obyvatel v těchto 9 menších obcích MAS je 4 050 (10,5 % ze všech obyvatel MAS), zároveň však tyto obce představují více než 40 % rozlohy MAS (73,4 km²). Význam těchto obcí tedy nespočívá tolik v jejich populační velikosti, jako spíše ve velikosti jejich území.

Míra urbanizace MAS Stolové hory, daná jako podíl obyvatelstva žijícího ve městech k celkovému počtu obyvatel, činí zhruba 80 % (počítáme-li městyse k venkovským obcím), což je vyšší hodnota, než na úrovni ČR (70,3 %) i Královéhradeckého kraje (67,5 %). Z toho je patrné, že **MAS Stolové hory se vyznačuje spíše malou roztržštěností sídel a koncentrací obyvatel do měst.**

6 Obyvatelstvo

6.1 Stav a vývoj počtu obyvatelstva

V roce 2012 žilo na území MAS Stolové hory 38 563 obyvatel (k 1. 1. 2015 došlo v MAS k poklesu počtu obyvatel o 244 osob), z toho 20 434 obyvatel přímo ve městě Náchod (53 %), které je přirozeným centrem celého regionu. Oproti roku 2008 poklesl počet obyvatel MAS o zhruba 1,6 %. Ve stejném období došlo v celém Královéhradeckém kraji k poklesu počtu obyvatel o zhruba 0,3 % a celkový počet obyvatel ČR se naopak zvýšil o 0,46 %. **Ve srovnání s vyššími územními celky tak region MAS vykazuje vyšší míru úbytku obyvatel.**

Zajímavý je vývoj počtu obyvatel v MAS z dlouhodobého hlediska. Je to jeden z mála údajů, který lze sledovat dále do minulosti (prezentované hodnoty vycházejí z *Historického lexikonu*, který vydává ČSÚ¹). Retrospektivně přepočteno, žilo na území MAS nejvíce obyvatel v roce 1921. Růst počtu obyvatel probíhal nejrychleji právě na počátku 20. století, a to především v souvislosti s rychlou industrializací celé oblasti. Po druhé světové válce došlo ve sledovaném území k výraznějšímu úbytku obyvatel (byl však relativně nižší než na území celé ČR), a to i přesto, že město Náchod a např. i obec Bukovice počet obyvatel v tomto období navýšily. K výraznému poklesu počtu obyvatel došlo zejména v obcích, kde před 2. světovou válkou žil velký počet německého obyvatelstva – např. Stárkov, Česká Metuje nebo Suchý Důl. Česká Metuje, Stárkov či Vysoká Srbská mají v současnosti jen zhruba čtvrtinu obyvatel ve srovnání s koncem 19. stol. Ve 2. polovině 20. století byl celkový počet obyvatel v MAS poměrně stabilní, existují však rozdíly mezi jednotlivými obcemi. Při srovnání roku 2011 oproti roku 1890 došlo v 10 ze 14 obcí k poklesu počtu obyvatel, ten však v rámci MAS vyrovnává město Náchod, jehož obyvatelstvo se v daném období téměř zdvojnásobilo. Nárůst obyvatel od roku 1890 zaznamenala ještě obec Velké Poříčí, Hronov a Bukovice. Tyto zaznamenané nárůsty jsou důsledkem rychle probíhající industrializace po dokončení železniční trati z Týniště nad Orlicí do Meziměstí v roce 1875. **Po celé další období pak počet obyvatel území MAS spíše klesal nebo stagnoval.**

Vývoj počtu obyvatel od předposledního sčítání v roce 2001 do roku 2011 poukazuje na mírný pokles počtu obyvatel na území MAS a k úbytku dochází i na úrovni celého okresu Náchod. K největšímu poklesu počtu obyvatel došlo opět v obcích Česká Metuje a Stárkov. V rámci MAS nalezneme však i přírůstkové oblasti. Nejvýrazněji od roku 2001 narostl počet obyvatel v obci Žďár nad Metují a k mírnému nárůstu došlo i v obcích Suchý Důl a Velké Poříčí.

---

¹Údaje jsou přepočítány na územní strukturu v roce 2014, aby bylo možné jednotlivé roky mezi sebou porovnat a údaj o počtu obyvatel z tohoto zdroje se tak může mírně lišit od údajů získávaných aktuálně z obecních statistik.

Tab. 7: Počet obyvatel v obcích MAS Stolové hory v letech 1890 – 2011

Obce MAS	1890	1921	1950	1991	2001	2011
Bezděkov nad M.	775	656	602	482	510	504
Bukovice	293	342	383	433	380	362
Česká Metuje	1 201	954	506	343	333	299
Hronov	5 493	7 786	7 315	6 653	6 519	6 247
Machov	2 441	1 890	1 489	1 147	1 112	1 074
Náchod	10 481	16 807	18 562	20 712	21 400	20 394
Police nad Metují	4 822	4 746	4 169	4 480	4 396	4 183
Stárvkov	2 732	2 047	1 267	777	736	628
Suchý Důl	1 020	835	513	339	402	429
Velké Petrovice	845	727	573	362	370	361
Velké Poříčí	1 733	2 644	2 398	2 361	2 282	2 354
Vysoká Srbská	864	634	430	257	260	241
Žďár nad Metují	743	632	471	454	487	634
Žďárky	999	853	577	541	549	560
MAS Stolové hory	36 332	43 474	41 205	41 332	41 737	40 281
okres Náchod	135 267	140 392	112 365	111 939	112 664	109 550
ČR	8 666 456	10 009 480	8 896 086	10 302 215	10 230 060	10 436 560

Poznámky: 1880 až 1950 - obyvatelstvo přítomné, 1961 až 1991 - obyvatelstvo bydlící (tj. hlášené v obci k trvalému pobytu), 2001 - obyvatelstvo bydlící (osoby s trvalým nebo dlouhodobým pobytem), 2011 - obyvatelstvo obvykle bydlící; Zdroj: ČSÚ, Historický lexikon

Pokud posuzujeme trend vývoje počtu obyvatel podle nejnovějších statistických dat (2008 - 2014), lze vysledovat, že se situace v jednotlivých obcích v MAS mění. K poklesu obyvatel MAS největší mírou v absolutních hodnotách přispívá úbytek obyvatel v Náchodě a Hronově, naopak k mírnému nárůstu dochází v obcích Vysoká Srbská, Česká Metuje a Velké Petrovice. Zatímco počet obyvatel ČR v tomto období rostl a v Královéhradeckém kraji stagnoval, ztratilo město Náchod 2,13 % a město Hronov dokonce 4 % obyvatel. Nejhůře jsou na tom ve sledovaném období obce Bukovice a Machov, ve kterých klesl počet obyvatel o 7,32 %, resp. o 6,69 %.

Tab. 8: Počet obyvatel v obcích MAS Stolové hory v letech 2008 – 2014 (31. 12.), počet žen na 100 mužů

Obce MAS	2008	2014	2014/2008 (%)	2014/2008 (abs.)	Počet žen na 100 mužů (2014)
Bezděkov nad Metují	500	507	101,4	7	92
Bukovice	381	355	93,2	-26	87
Česká Metuje	277	302	109,0	25	95
Hronov	6 419	6 169	96,1	-250	107
Machov	1 148	1 076	93,7	-72	93
Náchod	20 842	20 408	97,9	-434	108
Police nad Metují	4 292	4 201	97,9	-91	107
Stárvkov	640	630	98,4	-10	92
Suchý Důl	423	420	99,3	-3	86
Velké Petrovice	363	396	109,1	33	99
Velké Poříčí	2 454	2 392	97,5	-62	103
Vysoká Srbská	244	269	110,2	25	91
Žďár nad Metují	634	645	101,7	11	104
Žďárky	558	549	98,4	-9	109
Celkem MAS	39 175	38 319	97,8	-856	98
Královéhradecký kraj	554 520	551 590	99,5	-2 930	103
ČR	10 467 542	10 538 275	100,7	70 733	104

Zdroj: ČSÚ

Demografický vývoj obyvatelstva (celkový přírůstek obyvatelstva) je ovlivněn dvěma hlavními faktory – přirozeným přírůstkem obyvatelstva (rozdílem počtu živě narozených dětí a počtu zemřelých obyvatel) a migračním saldem (rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob).

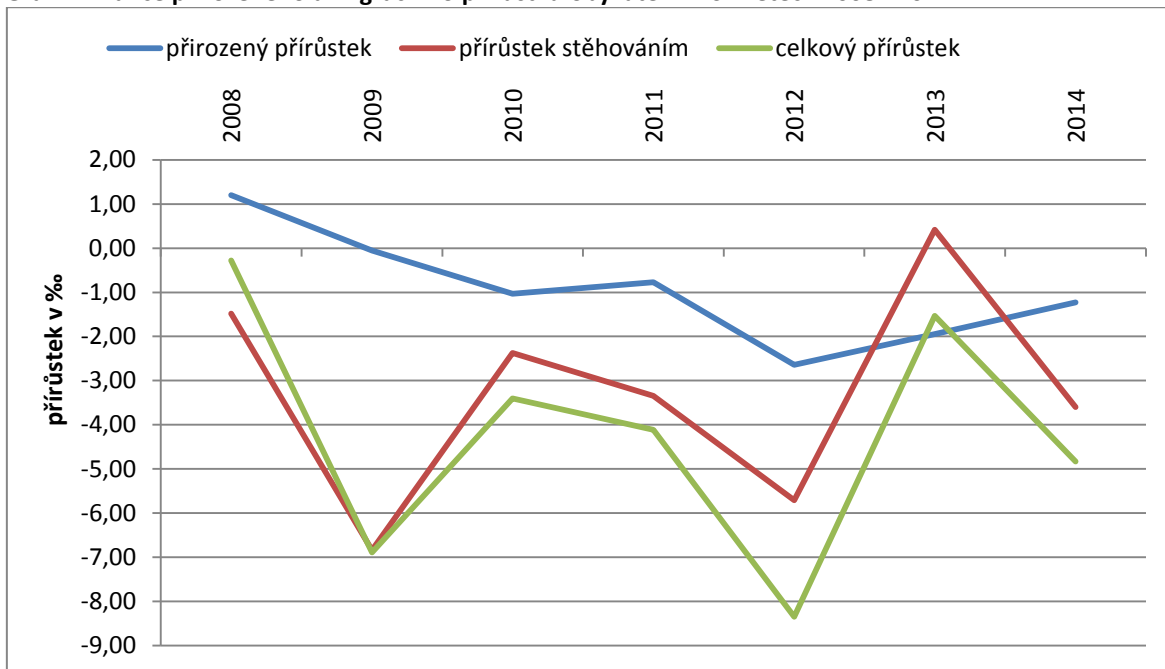
Od roku 2008 dochází v MAS k trvalému úbytku obyvatel, který je z větší části ovlivněn trvalým úbytkem obyvatel migrací a částečně pak ztrátou obyvatel přirozenou měnou. Maxima dosáhl přirozený úbytek obyvatel v roce 2012 (2,6 obyvatele na 1000 obyvatel v území MAS), k největšímu úbytku obyvatel stěhováním došlo v roce 2009 (6,9 obyvatele na 1000 obyvatel). Ve srovnání s tím dochází na území Královéhradeckého kraje i celé ČR k mírnému nárůstu počtu obyvatel, který je na úrovni ČR způsoben zejména kladným migračním saldem (atraktivita ČR pro cizince). Naopak v Královéhradeckém kraji k mírnému nárůstu počtu obyvatel přispívá spíše přirozený přírůstek obyvatel.

Mezi jednotlivými obcemi MAS jsou v demografickém vývoji obyvatelstva značné rozdíly. Z níže uvedené tabulky (z pohledu porovnání v absolutních číslech) je patrné, že v letech 2008 – 2014 byl nejvyšší přirozený přírůstek obyvatel v obcích Velké Poříčí, Vysoká Srbská a Žďár nad Metují. Naopak největší úbytek obyvatel přirozenou měnou zaznamenali v Hronově, Náchodě a Polici nad Metují. Atraktivní pro stěhování nových obyvatel jsou obce Žďár nad Metují, Police nad Metují nebo Stárvov, naopak nejvíce obyvatel se vystěhovává z měst Náchoda a Hronova. Celkový průměrný přírůstek obyvatelstva byl nejvyšší v letech 2008 až 2014 v obci Žďár nad Metují a Velké Petrovice, naopak nejmenší byl zaznamenán v Náchodě, Hronově, Machově a Bukovici.

Tab. 9: Přirozený a migrační přírůstek obyvatel v obcích MAS v letech 2008 - 2014

Obce MAS	Kumulativně v letech 2008 - 2014					2008-2014 průměrný roční		
	počet obyvatel	živě narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí	Přirozený přírůstek v ‰	Přírůstek stěhováním v ‰	Celkový přírůstek v ‰
Bezděkov n. Met.	3 433	30	34	87	85	-1,17	0,58	-0,58
Bukovice	2 575	28	32	55	74	-1,55	-7,38	-8,93
Česká Metuje	2 122	32	24	82	91	3,77	-4,24	-0,47
Machov	7 807	73	79	126	184	-0,77	-7,43	-8,20
Police nad Metují	29 906	326	383	721	698	-1,91	0,77	-1,14
Suchý Důl	2 965	29	29	86	75	0,00	3,71	3,71
Velké Petrovice	2 638	31	21	77	61	3,79	6,07	9,86
Žďár nad Metují	4 479	49	38	165	139	2,46	5,80	8,26
Hronov	43 807	424	566	1 094	1 403	-3,24	-7,05	-10,30
Žďárky	3 865	41	36	64	73	1,29	-2,33	-1,03
Vysoká Srbská	1 837	34	21	73	74	7,08	-0,54	6,53
Stárvov	4 430	32	60	129	110	-6,32	4,29	-2,03
Velké Poříčí	17 050	184	145	483	541	2,29	-3,40	-1,11
Náchod	144 214	1 509	1 603	3 192	3 714	-0,65	-3,62	-4,27
Celkem MAS	271 128	2 822	3 071	6 434	7 322	-0,92	-3,28	-4,19

Zdroj: ČSÚ

Graf 1: Bilance přirozeného a migračního přírůstku obyvatel MAS v letech 2008 - 2014

Zdroj: ČSÚ

6.2 Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva je ovlivňována dlouhodobým vývojem především porodnosti a úmrtnosti, částečně rovněž migračními pohyby a střední délkou života. Obyvatelstvo MAS mělo v roce 2013 zhruba stejné zastoupení obyvatel ve skupině 0-14 let (14,8 %) jako zbytek ČR (15,0 %), ale podíl obyvatel ve věku nad 65 let byl o 2,4% vyšší, než je průměr ČR (17,3 %). V MAS tedy zároveň žije nižší podíl obyvatel v produktivním věku. Mezi lety 2008 až 2013 došlo k velmi malému nárůstu podílu nejmladší skupiny obyvatel (avšak při absolutním mírném poklesu) a zároveň se výrazně zvýšil podíl obyvatel v poproduktivním věku. K těmto změnám došlo na úkor skupiny obyvatel ve věku 15 – 64 let, která v letech 2008 až 2013 zaznamenala pokles o 3,05 %. Tento trend demografického stárnutí obyvatelstva je typický pro celou ČR a další vyspělé země. Ke stárnutí populace dochází jednak zpomalením růstu počtu obyvatel v mladších věkových skupinách 0-14 a 15 – 64 let (pokles úrovně plodnosti a porodnosti) a zrychlením růstu počtu obyvatel ve věkové skupině 65 a více let (zlepšování lékařské péče, prodlužování naděje na dožití apod.).

Tab. 10: Počet obyvatel a jejich věková struktura v MAS v letech 2008 a 2013

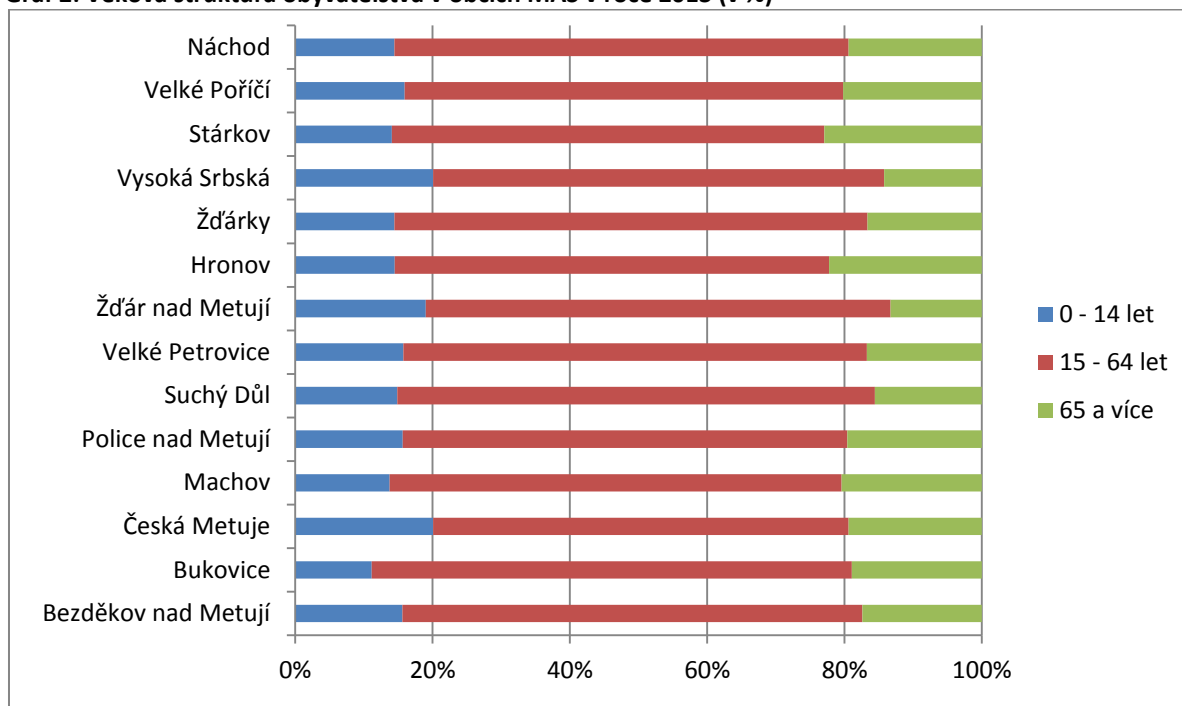
Rok	Počet obyvatel MAS	z toho ve věku					
		0 - 14 let	15 - 64 let	65 a více	0 - 14 let	15 - 64 let	65 a více
		celkem	celkem	celkem	v %	v %	v %
2008	39 175	5 713	26 833	6 629	14,58	68,50	16,92
2013	38 504	5 700	25 199	7 605	14,80	65,45	19,75

Zdroj: ČSÚ

Z grafu níže je patrné, že v rámci MAS existují ve věkové struktuře rozdíly. Nejvyšší podíl obyvatel ve věku do 15 let měly v roce 2013 obce Vysoká Srbská (20,07 %), Česká Metuje (20,06 %), a Žďár nad Metují (18,98 %). Naopak nejnižší podíl obyvatel v této věkové skupině měla obec Bukovice (11,14 %). Nejvyšší podíl starších obyvatel (65 a více let věku) měl Stárvkov (22,94 %) a Hronov (22,24 %).

V Hronově může být jednou z příčin i vyšší počet sociálních zařízení pro seniory oproti ostatním obcím MAS. Skupina obyvatel v produktivním věku je nejvíce zastoupena v Bukovici (69,92 %) a v Suchém Dole (69,54 %).

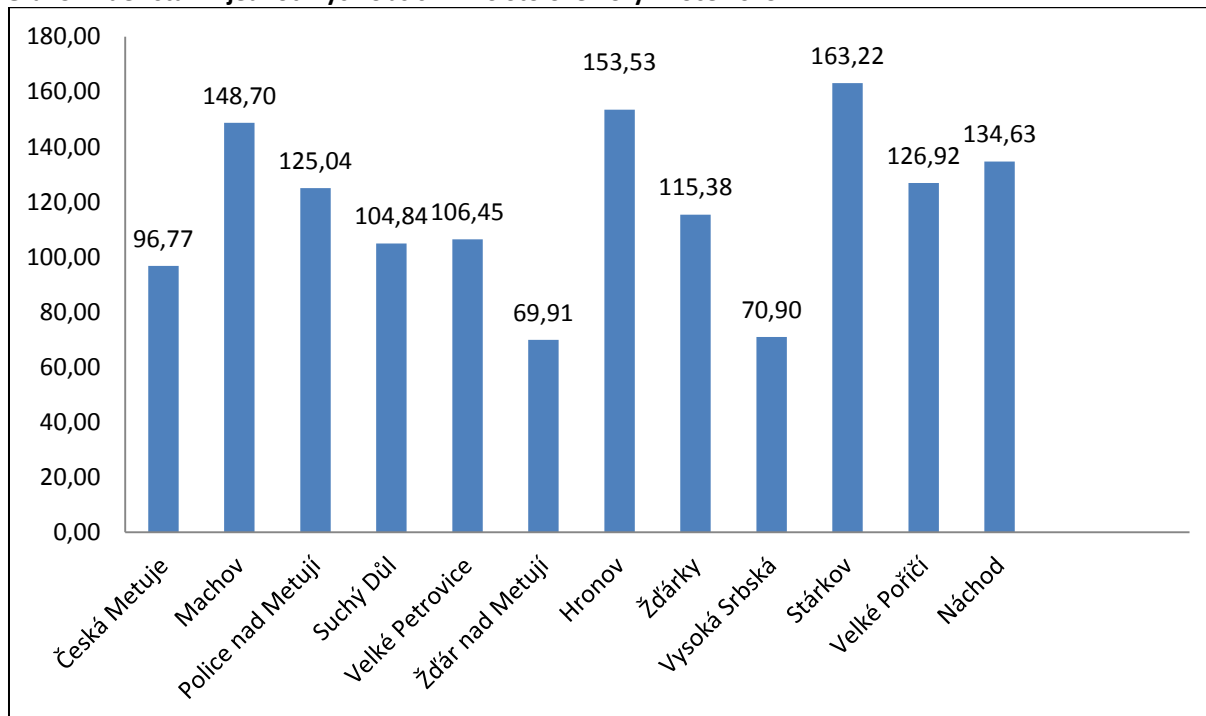
Graf 2: Věková struktura obyvatelstva v obcích MAS v roce 2013 (v %)

Zdroj: ČSÚ

Index stáří je ukazatel, který pomáhá dobře charakterizovat věkové složení obyvatel. Udává se jako počet obyvatel 65+ na 100 obyvatel ve věku 0–14 let. Index stáří byl v roce 2012 v MAS 131, což je výrazně více, než je průměr ČR (113) nebo Královéhradeckého kraje (121). Nejvyšší hodnoty indexu stáří mají obce Bukovice, Stárkov a Hronov. V roce 2013 vzrostl index stáří v rámci MAS na 133 (viz následující graf), kdy došlo oproti roku 2012 k zvýšení indexu stáří v obci Bukovice, Machov, Police nad Metují, Suchý Důl, Velké Petrovice, Hronov, Žďárky, Vysoká Srbská, Stárkov a Velké Poříčí.

Demografické stárnutí populace je problém, který se dotýká celé ČR, ale na území MAS se projevuje ještě výrazněji. Obce s vyšším podílem starších obyvatel mívají zároveň i vyšší přirozený úbytek obyvatelstva a prognóza vývoje počtu obyvatel v těchto obcích je spíše negativní.

Graf 3: Index stáří v jednotlivých obcích MAS Stolové hory v roce 2013

Zdroj: ČSÚ

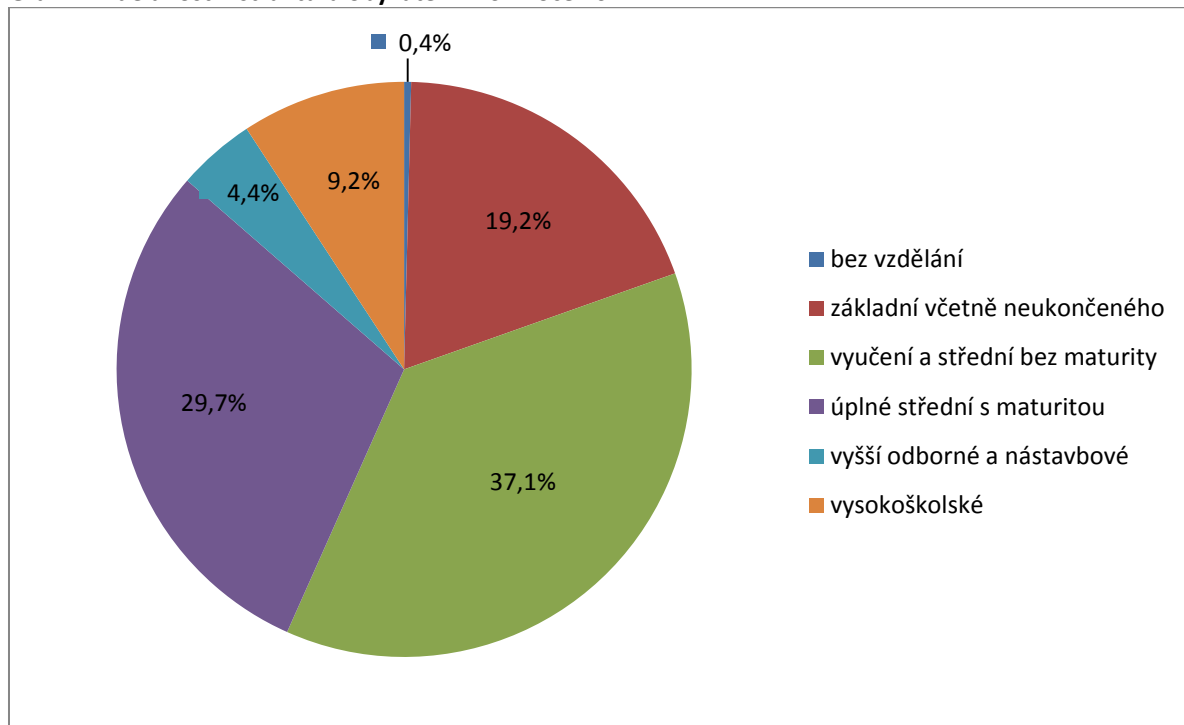
6.3 Vzdelanostní struktura obyvatelstva

Podle výsledků sčítání lidu v roce 2011 (novější data ohledně vzdělanostní struktury obyvatel nejsou k dispozici) mělo 43 % obyvatelstva MAS ve věku 15 a více let nejméně maturitu a 9,2 % obyvatelstva absolvovalo vysokou školu. Pro srovnání, v ČR absolvovalo vysokou školu 13,2 % obyvatel a minimálně maturitu má přes 46 % obyvatel starších 15 let. Vzdělání v MAS je tedy ve srovnání s ČR mírně podprůměrné, což je ovlivněno poměrně velkou vzdáleností od sídel vysokých škol, kdy absolventi po dostudování zůstávají spíše ve větších městech a nevracejí se zpět do regionu. Dále k tomu přispívá celkový charakter hodnoceného území bez přítomnosti velkých měst, v nichž se tradičně vzdělanější obyvatelé koncentrují. Nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí má město Náchod (10,4 %), naopak nejnižší podíl absolventů vysokých škol žije ve Vysoké Srbské (3 %), Stárkově (4,1 %) a České Metuji (4,3 %). Nejvyšší podíl obyvatel bez vzdělání má Česká Metuje (1,7 %). V České Metuji a ve Stárkově žije zároveň nejnižší podíl obyvatel, kteří mají alespoň maturitu, a je to méně než 30 % obyvatel. Naopak nadprůměrný podíl obyvatel, kteří mají alespoň maturitu, žije v Náchodě (46,2 %) a ve Velkém Poříčí (45,6 %).

Z grafu 4 je patrné, že největší skupina obyvatel má střední vzdělání bez maturity včetně vyučení (37,1 %) a 29,7 % obyvatel MAS mělo v roce 2011 střední vzdělání s maturitou. Celkem 19,2 % obyvatel MAS ve věku 15 a více let mělo základní vzdělání a nástavbové studium či vyšší odborné vzdělání absolvovalo 4,4 % obyvatel.

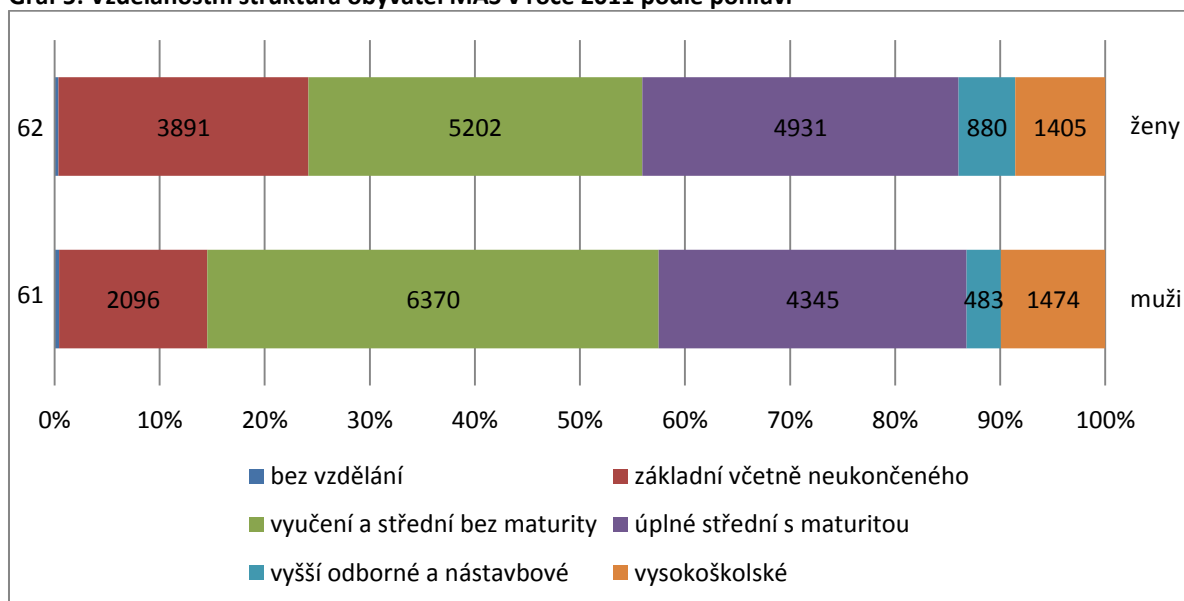
Graf 4: Vzdělanostní struktura obyvatel MAS v roce 2011

Zdroj: ČSÚ – SLDB

Z grafu 5 jsou zřejmé rozdíly vzdělanostní struktury mezi muži a ženami. Nejmarkantnější rozdíl je u podílu osob se středním vzděláním bez maturity vč. vyučení (43 % mužů vs. 32 % žen), resp. u podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného (24 % u žen, proti 14 % u mužů). Podíl vysokoškoláků mezi muži a ženami je téměř shodný, mírně vyšší zastoupení mezi absolventy vysokých škol mají muži.

Graf 5: Vzdělanostní struktura obyvatel MAS v roce 2011 podle pohlaví

Zdroj: ČSÚ - SLDB

7 Bydlení

7.1 Struktura domovního fondu

Celkový počet domů je jedním z mála ukazatelů, který lze sledovat a porovnávat již od 19. stol. (údaje jsou zveřejněny v Historickém lexikonu, který vydává ČSÚ²). Vývoj počtu domů v jednotlivých obcích MAS částečně kopíruje trend zjištěný u počtu obyvatel. Zatímco počet obyvatel i počet domů zaznamenal nejdynamičtější nárůst na počátku 20. století v souvislosti s rychlou industrializací celé oblasti, po druhé světové válce došlo k výraznému poklesu počtu obyvatel a od roku 2001 obyvatel v MAS stále ubývá. Naopak celkový počet domů v MAS se trvale zvyšuje, ale mění se struktura domovního fondu a způsob jeho využití. Pokud porovnáваме nejnovější období mezi roky 1991 a 2011, je nárůst celkového počtu domů v MAS pomalejší (o 9 %) než ve zbytku ČR (nárůst o 15 % domů). Na území MAS bylo v roce 2011 sečteno 15 566 trvale obydlených bytů.

V roce 2011 bylo na území MAS celkem 8 798 domů, z toho více než 81 % trvale obydlených, což je zhruba srovnatelné s hodnotami uvedenými za Královéhradecký kraj (80,1 %). Avšak podíl obydlených domů v rámci celé ČR je vyšší (83,5 %). Problém neobydlených domů se týká zejména rodinných domů (nikoliv bytových) a v roce 2011 bylo v MAS evidováno 1 643 neobydlených domů. **Neobydlené domy jsou téměř z 60 % využívány k rekreaci** (průměr za ČR je pouze 47 %), zbývající část se přestavuje nebo je nezpůsobilá k bydlení. Nejvyšší podíl obydlených domů mají obce Náchod (88,5 %), Velké Poříčí (88,3 %) a Hronov (86,6 %). Naopak nejméně trvale obydlených domů mají obce Vysoká Srbská a Stárvkov (zhruba 51%), což může významně ovlivňovat rozvoj těchto obcí (určitá občanská vybavenost se nevyplatí, protože chybí dostatek stálých obyvatel pro její využití a dále vzniká určitý rozpor mezi zájmy trvale bydlících obyvatel a zájmy rekreatantů, kteří do obcí přijíždějí na víkend či ještě méně často).

7.2 Rekreační objekty

Vysoký podíl domů využívaných k rekreaci na celkovém počtu domů poukazuje na rekreační charakter celé MAS i jednotlivých obcí. Na území MAS je zhruba 11 % všech domů využíváno k rekreaci, ale mezi obcemi jsou značné rozdíly. Např. ve Stárvkově a Vysoké Srbské se více než 40 % domů využívá k rekreaci. Naopak v Náchodě je to pouhé 1 %. Nízkých hodnot podílu domů využívaných k rekreaci dosahuje i Velké Poříčí (6 %) a Hronov (7 %). Tyto tři obce jsou pod průměrem ČR, kdy zhruba 8 % všech domů je využíváno k rekreaci. Všechny ostatní obce průměr ČR výrazně přesahují. Pokud bychom neuvažovali silně urbanizovanou oblast, kde je vysoký podíl obydlených domů (Náchod, Velké Poříčí a Hronov), je 24 % všech domů ve zbývajícím území využíváno k rekreaci. Pokud bychom navíc brali v potaz jen trvale obydlené domy, připadá na každý třetí obydlený dům jeden dům využívaný k rekreaci. V oblasti je tedy velký potenciál pro přechod objektů využívaných k druhému bydlení na objekty využívané k trvalému bydlení.

7.3 Bytová výstavba

Pro charakteristiku bytového a domovního fondu je důležitý nejen způsob jejich využití, ale také jejich stáří a intenzita nové bytové a domovní výstavby. Jako ukazatele novodobého rozvoje obcí je možné použít počty dokončených bytů v letech 2002 – 2013 a počty dokončených domů v letech 2001-2011.

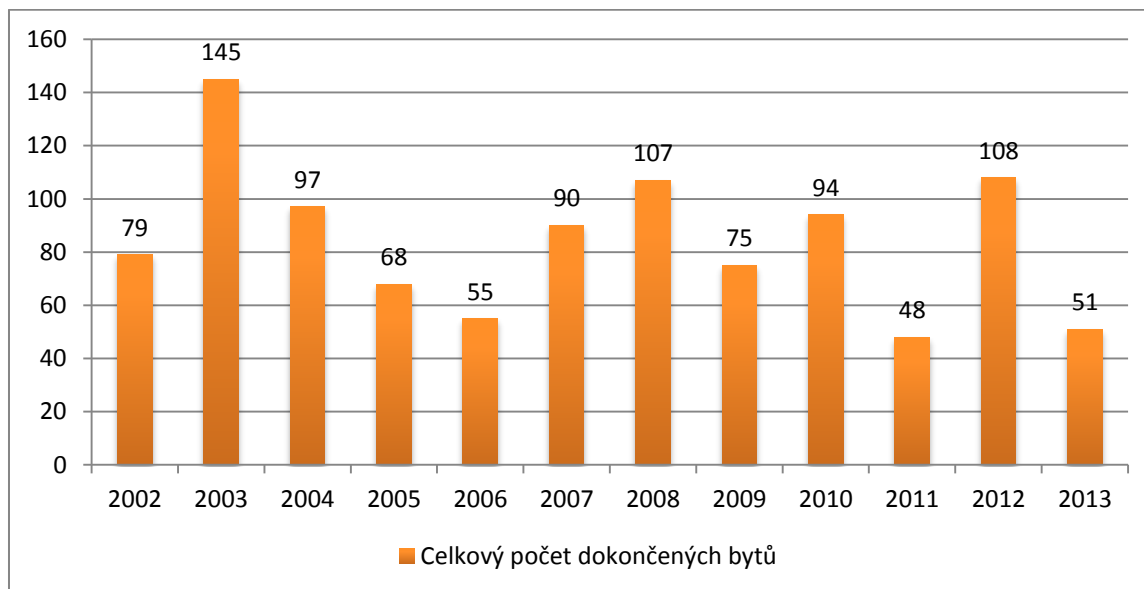
²Údaje jsou přepočítány na územní strukturu v roce 2013, aby bylo možné jednotlivé roky mezi sebou porovnat a údaj o počtu domů z tohoto zdroje se tak může mírně lišit od údajů získávaných aktuálně z obecních statistik.

Počet nově dokončených bytů a domů sleduje trendy vždy se zpožděním, protože mezi zahájením a dokončením výstavby je určitá časová prodleva.

V období let 2002-2013 bylo na území MAS dokončeno 1017 bytů, každý rok tedy průměrně 85 bytů. Celkem bylo ve sledovaných letech postaveno 6,53 % ze všech trvale obydlených bytů v MAS. V absolutních číslech bylo logicky nejvíce bytů dokončeno v Náchodě, v Polici nad Metují a v Hronově. Tato tři města mají téměř 70% podíl na všech nově dokončených bytech v MAS (celkem 708 bytů). Zhruba 40 % z těchto nových bytů vzniklo v rodinných domech a 9,6 % v bytových domech. Zbývající část bytů jsou byty vzniklé změnami dokončených staveb (nástavby, přístavby a vestavby), byty v domech s pečovatelskou službou a domovech-penzionech, byty v nebytových budovách a ve stavebně upravených nebytových prostorách. Nové byty v bytových domech byly ve sledovaném období postaveny pouze v Polici nad Metují a Náchodě, ve všech ostatních obcích se jednalo o byty v rodinných domech případně o další ze skupin nově postavených bytů.

Vývojový trend počtu dokončených bytů není plynulý a maximum nových bytů bylo v MAS dokončeno v roce 2003 (145). Od roku 2003 až do roku 2006 nastal pokles nové bytové výstavby, kdy v roce 2006 bylo v území MAS dokončeno pouze 55 bytů. Poté došlo opět k mírnému nárůstu dokončených nových bytů s výraznějšími výkyvy v jednotlivých letech a v roce 2011 bylo v MAS dokončeno minimum bytů ve sledovaném období (48). Nejvyšší průměrná intenzita bytové výstavby byla v letech 2002 - 2013 ve Žďáře nad Metují, neboť z tohoto období je v obci více než 36 % z trvale obydlených bytů. Další obce následují až se značným odstupem, např. ve Velkých Petrovicích nově vzniklo v tomto období 15,7 % ze všech bytů v obci a v Polici nad Metují a ve Žďárnkách to bylo zhruba 11 %. Naopak obce, kde se vzhledem ke stávající zástavbě téměř nové byty nestaví, jsou Machov a Náchod. Méně než 5 % bytů postavených v letech 2002-2012 ze všech trvale obydlených bytů bylo ještě ve Stárkově.

Graf 6: Vývoj počtu dokončených bytů v MAS v letech 2002 – 2013

Zdroj: ČSÚ

Důležitým ukazatelem intenzity nové výstavby je také počet domů postavených v letech 2001-2011 (novější data nejsou k dispozici) na počtu trvale obydlených domů. V letech 2001 až 2011 bylo v MAS postaveno nebo zrekonstruováno 8,21 % ze všech trvale obydlených domů, což je celkem 603 domů.

Obcemi s nejnižším podílem postavených domů v letech 2001-2011 jsou Bezděkov nad Metují (2,96 %) a Česká Metuje (3,13 %). Nízký podíl nových domů je také v Machově (5 %) a ve Stárkově (5,32 %). Nejvyšší podíl nově postavených domů je opět ve Žďáře nad Metují (26,16 %). Pro srovnání, v ČR bylo v období 2001-2011 postaveno 12,2 % domů a v Královéhradeckém kraji 10,4 %.

Intenzita nové výstavby bytů a domů souvisí nejen s atraktivností dané lokality pro bydlení, ale velice úzce se také odvíjí od dostatečné nabídky pozemků pro další výstavbu, a zda vůbec je v obcích dostatek volných ploch vhodných pro další výstavbu. Z tohoto hlediska jsou mezi jednotlivými obcemi MAS značné rozdíly. **V některých obcích** (např. ve Velkém Poříčí, Žďárkách nebo Suchém Dole) **je relativně velký zájem o nové pozemky, ale obce již žádné volné pozemky k dispozici nemají, případně pouze ve velmi omezeném rozsahu, což limituje další rozvoj obce, nebo přinejmenším schopnost místních samospráv jej v tomto směru aktivně ovlivnit.** Stejně je na tom i Hronov, kde zájem o bydlení je, obec však nedisponuje potřebnými plochami k výstavbě. Při změně územního plánu bylo v Hronově několik lokalit pro bydlení doplněno, ale opět jsou v soukromém vlastnictví. Město Police nad Metují v současnosti také pozemky pro bydlení nevlastní, nicméně v budoucnu plánuje zahájit přípravu nové lokality (problémem však je odkup pozemků od soukromých vlastníků). Obec Bukovice nemá dostatek volných ploch pro bytovou výstavbu, ale mohly by zde vzniknout v souvislosti se zrušením územní rezervy přeložky silnice II/303. Několik volných stavebních ploch je i ve Vysoké Srbské nebo ve Žďáře nad Metují (zde je o ně značný zájem).

Naopak v Bezděkově, Velkých Petrovicích nebo ve Stárkově volné stavební plochy jsou, nicméně např. ve Stárkově (k dispozici je cca 2,5 ha volných ploch) je o ně malý zájem, způsobený kromě jiného i velkým množstvím trvale neobydlených objektů, a tedy vysokým potenciálem realizovat bytové potřeby tímto způsobem. V Náchodě volné plochy pro bydlení také jsou, ale opět převážně v rukou soukromníků.

Tab. 11: Bytová výstavba 2002 - 2013 a výstavba domů v letech 2001 – 2011 v MAS Stolové hory

Obce MAS	Trvale obydlené byty		Byty 2002-2013/ trvale obydlené byty (%)	Trvale obydlené domy		Domy 2001-2011/ trvale obydlené domy (%)
	celkem	postavené 2002-2013		celkem	postavené 2001-2011	
Bezděkov n. Met.	177	11	6,21	135	4	2,96
Bukovice	145	8	5,52	112	13	11,61
Česká Metuje	114	8	7,02	96	3	3,13
Hronov	2 470	188	7,61	1 469	108	7,35
Machov	419	16	3,82	320	16	5,00
Náchod	8 511	325	3,82	2 871	216	7,52
Police nad Metují	1 711	195	11,40	800	80	10,00
Stárkov	259	12	4,63	188	10	5,32
Suchý Důl	154	9	5,84	124	9	7,26
Velké Petrovice	134	21	15,67	114	13	11,40
Velké Poříčí	921	92	9,99	490	56	11,43
Vysoká Srbská	95	14	14,74	83	9	10,84
Žďár nad Metují	251	92	36,65	172	45	26,16
Žďárky	205	26	12,68	181	21	11,60
MAS	15 566	1 017	6053	7 155	603	8,43

Zdroj: ČSÚ

7.4 Sociálně vyloučené lokality

Na území MAS se nachází sociálně vyloučené lokality ve městě Náchod a několik problematických lokalit se rovněž nachází v Polici nad Metují (tyto nejsou vedeny jako sociálně vyloučené, ale nesou některé jejich charakteristiky). Lokality vznikly z důvodů využívání objektů (staré budovy s byty 2. nebo 4. kategorie) pro nájemníky - neplatiče z bytů 1. kategorie.

V Náchodě tvoří cca 10 % z celkového počtu obyvatel romské národnosti. V této skupině dosahuje nezaměstnanost až 90%. Mateřskou školu navštěvuje jen cca 3% dětí a až 75 % romských dětí navštěvuje Základní a praktickou školu v Náchodě (bývalá zvláštní škola). Na středních odborných učilištích studuje cca 5% z celkového počtu romských dětí, z toho školu dokončí pouze cca 2 %. Střední školy s maturitou studuje asi 3% dětí, z toho odmaturuje asi 2,5% dětí. Na území města Náchoda se nachází 3 sociálně vyloučené lokality:

→ Ruská ulice „Kašparák“

Ve 4 činžovních domech staré zástavby ve vlastnictví města zde žije cca 180 obyvatel. Lokalita se nachází cca 1 km od centra města. Již 5. rokem probíhá postupná rekonstrukce bytů na 1. kategorii.

→ Broumovská ulice „Kuba“

Jedná se o bývalou jednopatrovou ubytovnu o 4 vchodech vzdálenou cca 3-4 km od centra města. Pouze 3 byty jsou byty první kategorie, ostatní mají kategorii sníženou, žije zde asi 25 obyvatel.

→ SUN I a SUN II – sídliště u nemocnice

Pro tuto lokalitu jsou typické velké problémy se soužitím s obyvateli z majoritní společnosti z důvodů rušení nočního klidu a nedodržování dobrých mravů.

V Náchodě působí dva terénní pracovníci, kteří se zabývají činností pro městský úřad, centrum Archa, Komunitní centrum (práce s dětmi) a činností pro Dům dětí a mládeže. V současnosti se náchodský Úřad práce snaží nepříznivou situaci v oblasti nezaměstnanosti osob ze sociálně vyloučených lokalit řešit společně s městem prostřednictvím zajištění vykonávání veřejně prospěšných prací.

V Polici n. M. žije cca 250 až 300 obyvatel romské národnosti a nachází se zde 2 problematické lokality:

→ ulice 17. Listopadu (Madžursko)

V objektu vzdáleném cca 1 km od centra města ve vlastnictví města žije cca 60 obyvatel romské národnosti v bytech 4. kategorie.

→ U základní školy – Na Babí

Jedná se o objekt v osobním vlastnictví Romů se sedmi byty, ve kterých žije cca 35 osob (počet lidí je zde hodně pohyblivý a nepřehledný). Objekt je v havarijním stavu. Problém představuje špatná komunikace a spolupráce s obyvateli.

V uvedených oblastech sociálně vyloučených lokalit (problematických lokalit) je sociální vyloučení spojeno mimo jiné s těmito příčinami: chybějící zájem lidí z uvedených lokalit o dění ve městě i ve společnosti, životní strategie orientované na přítomnost – odkládání řešení problémů do budoucna – chybí vize budoucnosti, nedostatek představitosti, vzorů, modelů, alternativ, naučená bezmocnost, uzavřenost do vlastní skupiny, obranný val, kumulace lidí se stejnými problémy, migrace a přelévání lidí znemožňuje kontinuitu, základní jednotkou jsou nepřibuzné rodinné formace, které soupeří mezi sebou.

Zdroj: terénní pracovníci MěÚ Náchod

8 Podnikání, výroba a zaměstnanost

8.1 Přehled ekonomických subjektů v MAS

Převážná většina ukazatelů ekonomické úrovně a hospodářského vývoje je standardně uváděna jen za jednotlivé kraje či za republiku jako celek. Zdroje dat charakterizující hospodářství na úrovni obcí jsou omezené. Základním zdrojem informací v této oblasti je Registr ekonomických subjektů (RES), který provozuje Český statistický úřad.

V Registru ekonomických subjektů (RES), který zahrnuje všechny subjekty s přiděleným identifikačním číslem bez ohledu na jejich ekonomickou aktivitu, bylo k 31. 12. 2014 evidováno celkem 5 046 subjektů se zjištěnou aktivitou (tzv. statistická jednotka typu podnik). Jedná se o ekonomický subjekt, který podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu, což představuje více jak polovinu ze všech registrovaných subjektů.

Obce s nejméně subjekty se zjištěnou aktivitou jsou k 31. 12. 2014: Česká Metuje (0,43 %), Vysoká Srbská (0,75 %) a Velké Petrovice (0,95 %). Naopak nejvíce subjektů se zjištěnou aktivitou má **Náchod (56,88 %), Hronov (15,18 %) a Police nad Metují (9,27 %)**. V těchto třech obcích se tedy územně soustředí více než 80 % všech ekonomických subjektů v MAS, což odpovídá podílu těchto třech měst na počtu obyvatel. **Územní rozložení ekonomických subjektů tedy koresponduje s územním rozložením obyvatel v MAS a nedochází k výrazným disparitám mezi městským a venkovským prostorem.**

Subjekty jsou neaktivní např. z důvodu ukončení činnosti ekonomického subjektu bez ukončení jeho právní existence, dočasného přerušení činnosti nebo tím, že ekonomickou činnost ještě nezačaly a třeba ani nezačaly.

Pokud by došlo k porovnání počtu ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v roce 2014 s rokem 2008, byl v roce 2014 zaznamenán pokles o 201 subjektů.

Celkový počet aktivních ekonomických subjektů byl v MAS v období let 2008 - 2013 na maximum v roce 2010 (10 330 jednotek), minimum naopak nastalo v roce 2012 (9 648 jednotek), což je pokles o 6,6 %. Jiný trend ale zaznamenáme u počtu aktivních ekonomických subjektů, který byl v tomto období mírně rostoucí, s maximem 5 482 aktivních ekonomických subjektů v roce 2012. K poklesu počtu podniků došlo až mezi roky 2012 a 2013 o 265 jednotek, což je snížení o zhruba 5 %.

Na úrovni jednotlivých obcí jsou značné rozdíly v podnikatelské aktivitě. V roce 2013 se MAS podílela z 37 % na celkovém počtu ekonomických subjektů v okrese Náchod (podíl obyvatel MAS v roce 2013 na počtu obyvatel okresu Náchod je 34,5 %), což poukazuje na nižší míru podnikatelské aktivity v dalších oblastech okresu Náchod mimo území MAS.

8.2 Struktura ekonomických subjektů v MAS dle právní formy

Ve struktuře ekonomických subjektů podle právní formy v MAS tvoří téměř 80 % fyzické osoby, což je shodné s hodnotou za celý Královéhradecký kraj. Jejich podíl se za poslední roky postupně zvyšoval v neprospěch právnických osob, v porovnání s rokem 2008 se podíl fyzických osob v MAS do roku

2013 zvýšil o 9 procentních bodů (p. b.). Naopak trend v Královéhradeckém kraji je opačný, v kraji totiž dochází k postupnému snižování podílu fyzických osob ve struktuře ekonomických subjektů.

Největší část ze subjektů fyzických osob jsou fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona. K 31. 12. 2014 bylo v MAS celkem 3407 živnostníků, ve srovnání s rokem 2008 jejich počet poklesl o 129 subjektů (pokles o 3,8 %). **Nejvyšší relativní meziroční nárůst v letech 2008 až 2013 zaznamenala skupina zemědělských podnikatelů** (o 32 subjektů – nárůst o 26 %). Naopak počet osob, které vykonávají tzv. svobodné povolání, se za celé sledované období výrazněji snížil, ale v roce 2013 se tento trend obrátil a došlo k nárůstu jejich počtu. Právnícké osoby v MAS v roce 2013 tvořily 20 % ze všech subjektů zapsaných v RES. Největší část z právníckých osob tvoří obchodní společnosti (896 subjektů, tj. 46 %). Celkově došlo ve sledovaném období 2008 – 2013 k výraznému poklesu počtu právníckých osob, a to o 1 129 jednotek, což je pokles téměř o 37 % právníckých osob.

8.3 Struktura ekonomických subjektů v MAS dle převažující činnosti

Z hlediska převažující ekonomické činnosti působilo 20 % subjektů v oblasti obchodu, oprav a údržby motorových vozidel, v průmyslu 14,8 %, stavebnictví 14,3 % a v oblasti profesních, vědeckých a technických činností 9,7 % subjektů. To je situace srovnatelná s Královéhradeckým krajem, pouze na území MAS je mírně vyšší podíl podniků působících v průmyslu a nižší podíl podniků, které působí v oblasti zemědělství a ostatních služeb. Zajímavější je porovnání MAS s průměrnými hodnotami za celou Českou republiku. V MAS je vyšší podíl podniků, které působí v priméru (zemědělství, lesnictví) a sekundéru (průmysl a stavebnictví) a naopak nižší podíl subjektů, které jsou aktivní v terciéru (služby, obchod, vzdělávání atd.). Rozdíl podílu terciérní sféry v MAS (64,7 %) a ČR (téměř 69,9 %) je více než 5 p. b. Vývojový trend je ale pozitivní, mezi roky 2010 a 2013 se podíl terciéru na činnosti aktivních ekonomických subjektů v MAS zvýšil o 0,5 procentního bodu.

Ještě významněji se projevují rozdíly podle převažující ekonomické činnosti podniků mezi jednotlivými obcemi. Zastoupení jednotek v terciárním sektoru se v MAS pohybovalo od 35 % v Suchém Dole po 76,7 % ve Velkých Petrovicích. Další obcí s nejvyšším zastoupením terciéru je Náchod (69,3 %). Nejnižší podíl v terciéru byl v roce 2013 v Suchém Dole, který je zároveň obcí s nejvyšším podílem subjektů podnikajících v zemědělství (40 %). Další obce s nízkým podílem subjektů, které působí v terciéru, jsou Vysoká Srbská, Bezděkov nad Metují a Machov.

Dle převažující ekonomické činnosti se vyprofilovaly více zemědělské obce MAS – Suchý Důl (40 %), Bezděkov nad Metují (22 %), Žďárky (17,8 %), Stárvkov (17,6 %) a Machov (17,4 %). Naopak v Náchodě působí v priméru minimum podniků (3 %).

V sekundární sféře (průmysl a stavebnictví) je situace mezi obcemi vyrovnanější a hodnoty se pohybují v rozmezí od 16,2 % (Velké Petrovice) a 16,4 % (Stárvkov) po 44,4 % (Vysoká Srbská). Zaměstnanost v sekundéru je v MAS zhruba o 4 p. b. vyšší než je průměr za celou ČR.

Mezi lety 2010 až 2013 došlo v MAS k nevýznamným změnám zastoupení subjektů dle převažující ekonomické činnosti. K nejvyššímu relativnímu nárůstu (téměř o 3 p. b.) došlo v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví a o 1 p. b. narostl podíl subjektů podnikajících v zemědělství, lesnictví a rybářství. Ve sledovaném období došlo k největšímu poklesu počtu subjektů působících v oblasti velkoobchodu a maloobchodu (o 2,4 p. b.) a ve stavebnictví (pokles o 2,2 p. b.). Zatímco počet ekonomických sub-

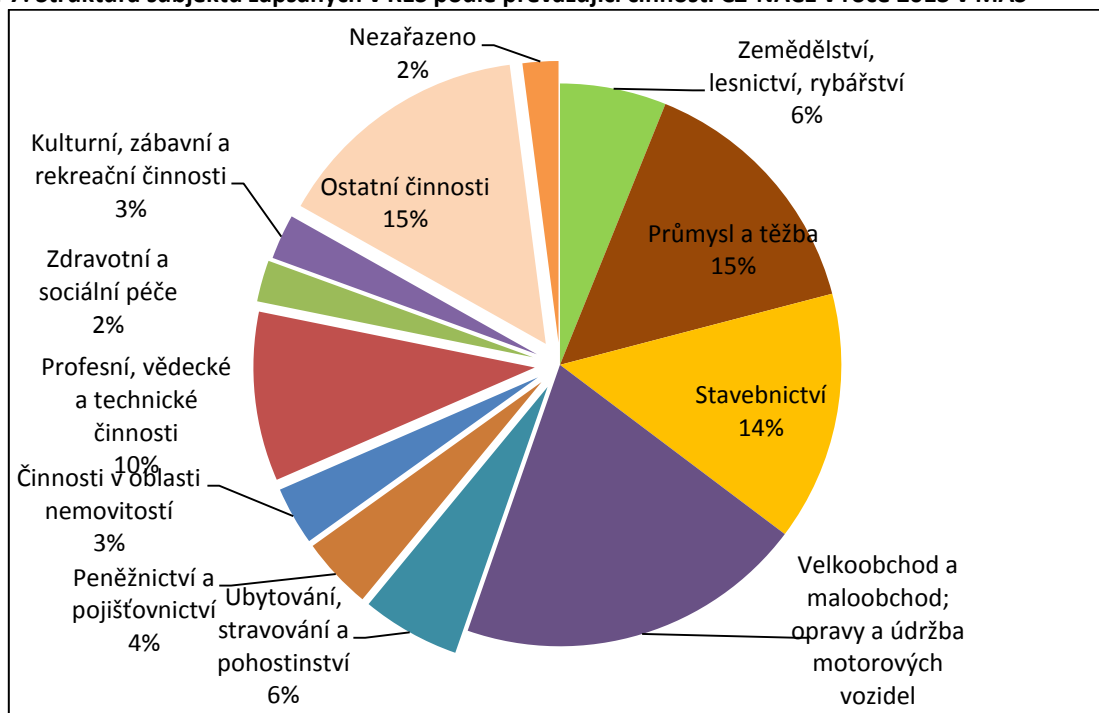
jektů v primární sféře se v celé MAS v letech 2010 až 2013 mírně zvýšil a k růstu docházelo ve všech obcích, jedinou obcí, ve které došlo k výraznému poklesu podniků v priméru, je Machov, s poklesem o 10 jednotek (-29 %).

Tab. 12: Struktura subjektů zapsaných v RES podle převažující činnosti CZ-NACE v roce 2013 (v %)

Obce MAS	Zemědělství, lesnictví, rybářství	Průmysl a těžba	Stavebnictví	Velkoobchod, maloobchod, motorová vozidla	Ostatní činnosti	Celkem zemědělství, průmysl a stavebnictví
Bezděkov nad Metují	22,00	20,00	14,00	16,00	28,00	56,00
Bukovice	6,78	23,73	11,86	16,95	40,68	42,37
Česká Metuje	8,33	4,17	20,83	20,83	45,83	33,33
Hronov	6,63	15,72	15,85	18,67	43,12	38,21
Machov	17,39	22,46	16,67	13,77	29,71	56,52
Náchod	3,05	13,71	13,91	22,29	47,03	30,68
Police nad Metují	9,13	17,04	11,56	16,02	46,25	37,73
Stárkov	17,58	10,99	5,49	19,78	46,15	34,07
Suchý Důl	40,00	6,15	18,46	9,23	26,15	64,62
Velké Petrovice	6,98	4,65	11,63	11,63	65,12	23,26
Velké Poříčí	4,56	18,57	19,87	18,57	38,44	43,00
Vysoká Srbská	13,89	25,00	19,44	16,67	25,00	58,33
Žďár nad Metují	15,15	7,58	15,15	15,15	46,97	37,88
Žďárky	17,86	16,67	11,90	16,67	36,90	46,43
Celkem MAS	6,11	14,82	14,34	20,05	44,68	35,27
Královéhradecký kraj	6,35	14,71	13,84	17,67	47,43	34,89
ČR	4,83	12,82	12,42	18,62	51,31	30,07

Zdroj: ČSÚ

Graf 7: Struktura subjektů zapsaných v RES podle převažující činnosti CZ-NACE v roce 2013 v MAS

Zdroj: ČSÚ – RES

8.4 Podnikatelská aktivita v obcích MAS

Jedním z možných indikátorů hospodářské činnosti v obcích a úspěšnosti její podpory je ukazatel „míra podnikatelské aktivity“. Tento ukazatel vyjadřuje počet podnikatelů (fyzických osob – živnostníci, zemědělství podnikatelé, svobodná povolání) připadajících na 1000 obyvatel. V MAS Stolové hory připadá 199 podnikatelů na 1000 osob, což ve srovnání s průměrem ČR (191) svědčí o **vyšší podnikatelské aktivitě fyzických osob v MAS**. Míra podnikatelské aktivity se od roku 2008 zvýšila (z hodnoty 184), což poukazuje na stálý nárůst podnikatelských aktivit v MAS v posledních letech. Nejvyšší míru podnikatelské aktivity vykazují obce Suchý Důl (215), Bukovice (215) a Žďárky (210). To potvrzuje i další ukazatel podnikatelské aktivity - počet podniků na 1000 obyvatel. Nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele vykazují opět obce Bukovice (165), Suchý Důl (154) a Žďárky (152). Obcemi s nejnižší hrubou mírou podnikatelské aktivity jsou Stárkov (148), Česká Metuje (168) a Žďár nad Metují (170). Další ukazatele ekonomické aktivity (počet ekonomických subjektů v RES/1000 obyvatel a počet podniků/1000 obyvatel) potvrzují roli České Metuje a Žďáru nad Metují jako obcí s nejnižší podnikatelskou aktivitou v MAS. Naopak u Stárkova jsou tyto ukazatele příznivé, což je způsobeno vysokým podílem právnických osob v této obci (nezapočítávají se do ukazatele hrubá míra podnikatelské aktivity). V počtu podniků na 1000 obyvatel je MAS pod průměrem ČR, což v souvislosti s dalšími ukazateli poukazuje na výrazně **nižší počet podniků právnických osob v MAS**.

Tab. 13: Vybrané ekonomické ukazatele za obce MAS

Obce MAS	Ekonomické subjekty v RES na 1000 obyvatel ¹	Statistické jednotky typu podnik na 1000 obyvatel ²	Hrubá míra podnikatelské aktivity ³
Bezděkov nad Metují	213	104	182
Bukovice	271	165	215
Česká Metuje	194	77	168
Hronov	230	130	195
Machov	236	126	208
Náchod	271	144	208
Police nad Metují	219	115	179
Stárkov	238	147	148
Suchý Důl	234	154	215
Velké Petrovice	233	111	196
Velké Poříčí	231	125	192
Vysoká Srbská	207	131	175
Žďár nad Metují	190	103	170
Žďárky	239	152	210
Celkem MAS	250	135	199
ČR	259	140	191

¹všechny ekonomické subjekty evidované v RES v roce 2013

²aktivní ekonomické subjekty dle zjišťování a administrativních zdrojů v roce 2013

³podíl fyzických osob (živnostníci, zemědělství podnikatelé, svobodná povolání) na 1000 obyvatel v roce 2013

Zdroj: ČSÚ

Zástupci podnikatelských subjektů v MAS **předpokládají do roku 2020** zejména modernizaci technologického vybavení, vytvoření nové nabídky produktů, udržení stávajícího stavu, významné zlepšení marketingu a z 92% z nich předpokládá setrvat s podnikáním v obci. Dále odhadují, že počet zaměstnanců bude do roku 2020 stabilní (většina zaměstnanců žije ve stejné obci). Dle vlastních zjištění,

firmy preferují zaměstnance, kteří v obci žijí a 32 % z nich hodnotí pracovní sílu spíše jako špatnou z důvodu neochoty pracovat, nedostatečné kvalifikace a neochoty pracovníků k vlastní zodpovědnosti.

V oblasti činnosti ekonomických sociálních podniků není v území evidován žádný sociální podnik (nejbližší lze nalézt v České Skalici – Centrum rozvoje Česká Skalice o. p. s.). Sociálním podnikem se rozumí právnická osoba založená na základě soukromého práva nebo její součástí či fyzická osoba, které splňují princip sociálního podniku. Přičemž sociální podnik naplňuje veřejně prospěšný cíl, který je formulován v zakládacích dokumentech (zdroj: www.ceske-socialni-podnikani.cz).

9 Trh práce

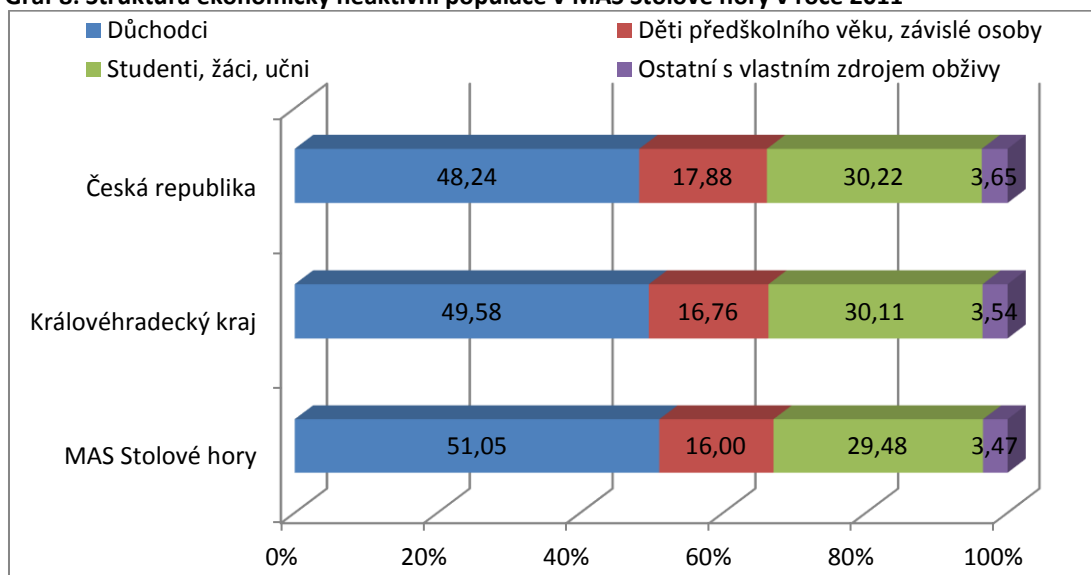
9.1 Pracovní síla a zaměstnanost

Při SLDB v roce 2011 bylo v MAS sečteno 17 645 ekonomicky aktivních obyvatel (EAO)³, což představuje 48,50 % ze všech obyvatel MAS, u kterých byly tyto údaje při SLDB zjištěny. Míra ekonomické aktivity (podíl pracovní síly v populaci) je nižší než u Královéhradeckého kraje (50,04 %) a o 3 p. b. nižší než je průměr ČR (51,50 %). Z celkového počtu ekonomicky aktivních bylo 16 217 osob zařazeno mezi zaměstnané (91,91%) a 1428 osob mezi nezaměstnané (8,09 %).

Podíl zaměstnaných na EAO je zhruba srovnatelný s Královéhradeckým krajem, ale vyšší než je průměr ČR (90,16 %). To poukazuje na vyšší míru nezaměstnanosti v ČR, než byla na jaře 2011 v MAS Stolové hory. Míra ekonomické aktivity se v obcích MAS pohybovala od 41,11 % v České Metuji po 51,48 % ve Žďárkách, takže žádná z obcí svým podílem ekonomicky aktivních obyvatel nepřekročila průměr ČR.

Ekonomicky neaktivních⁴ bylo v roce 2011 v MAS celkem 18 740 osob, což představuje 51,50 % obyvatel MAS (průměr ČR je 48,50 %). Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo je tvořeno nejvíce důchodci (nad 65 let), jejichž podíl na ekonomicky neaktivním obyvatelstvu byl v roce 2011 cca 51,5 %. Další skupinou jsou žáci, studenti a učni (do 14 let), kteří tvoří 29,48 % ekonomicky neaktivních obyvatel. Třetí skupinou jsou děti předškolního věku, ostatní závislé osoby a osoby v domácnosti, jež tvoří 16 % z ekonomicky neaktivních obyvatel.

Graf 8: Struktura ekonomicky neaktivní populace v MAS Stolové hory v roce 2011

Zdroj: SLDB

³Ekonomická aktivita charakterizuje ekonomický status sčítané osoby, tj. její zařazení mezi zaměstnané, nezaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Ekonomicky aktivní byly v rozhodný okamžik sčítání v placeném zaměstnání v pozici zaměstnance, nebo patřily mezi zaměstnavatele či samostatně činné, případně byly pomáhajícími členy rodiny. Délka pracovního úvazku ani charakter pracovní aktivity (trvalý, dočasný) není rozhodující. Do kategorie zaměstnaných se řadí i pracující důchodci, pracující studenti a učni a ženy na mateřské dovolené (v trvání 26 nebo 37 týdnů). Mezi nezaměstnané osoby patří osoby bez práce, které práci aktivně hledají a jsou připraveny k okamžitému nástupu.

⁴ Ekonomicky neaktivní jsou všechny osoby, které v rozhodný okamžik sčítání nebyly zaměstnány ani nesplňovaly podmínku pro zařazení mezi nezaměstnané.

9.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je jedním ze základních indikátorů socioekonomické situace, protože rychle reaguje na změny dalších socioekonomických ukazatelů a odráží vývoj celé ekonomiky.

Tab. 14: Počet uchazečů o zaměstnání v MAS

Obce MAS	2008	2009	2010	2011
Bezděkov nad Metují	8	20	18	16
Bukovice	2	9	7	5
Česká Metuje	5	7	16	7
Machov	20	45	41	29
Police nad Metují	79	160	161	109
Suchý Důl	5	15	13	14
Velké Petrovice	4	9	10	9
Žďár nad Metují	9	21	28	19
Hronov	162	225	214	200
Žďárky	6	17	17	13
Vysoká Srbská	7	8	11	8
Stárvov	10	17	15	14
Velké Poříčí	45	78	81	57
Náchod	507	831	887	791
Celkem MAS	869	1462	1519	1291

Zdroj: www.mpsv.cz

V roce 2012 přestaly být sledovány ukazatele nezaměstnanosti na úrovni obcí, proto jsou až do roku 2014 tato data vynechána. K opětovnému sledování na úrovni obcí došlo v březnu roku 2014 (viz tab. 15), kdy se změnilý některé ukazatele. Jedná se o nově sledovaný ukazatel Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Ukazatel nahrazuje doposud zveřejňovanou míru registrované nezaměstnanosti, která poměřuje všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám (zdroj: <http://portal.mpsv.cz>). Z níže uvedené tabulky je patrné že v roce 2015 došlo ke zlepšení stavu nezaměstnanosti v území, oproti roku 2014.

Tento nově sledovaný ukazatel nahradil do té doby zveřejňovanou míru registrované nezaměstnanosti a je s předchozím údajem míry registrované nezaměstnanosti vzájemně neporovnatelný. Jeho hodnoty v % vždy vycházejí nižší než u předchozího ukazatele, protože zohledňuje nejen ekonomicky aktivní, ale i ekonomicky neaktivní obyvatelstvo ve věku 15 – 64 let. Obce, které mají ve srovnání s ostatními vyšší podíl ekonomicky neaktivních obyvatel, pak ze srovnání nezaměstnanosti vycházejí lépe než podle předchozího ukazatele míry registrované nezaměstnanosti.

Tab. 15: Vybrané ukazatele charakterizující nezaměstnanost území (k březnu daného roku)

Obce MAS	Dosažitelní uchazeči 15 – 64 let		Obyvatelstvo 15 – 64 let celkem		Podíl nezaměstnaných osob		Volná místa	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Roky								
Bezděkov nad Metují	16	9	329	331	4,9 %	2,7 %	0	2
Bukovice	7	8	251	251	2,8 %	3,2 %	0	0
Česká Metuje	19	12	188	187	10,1 %	6,4 %	0	0
Machov	25	31	730	719	3,4 %	4,3 %	2	1
Police nad Metují	133	113	2787	2742	4,8 %	4,1 %	13	0
Suchý Důl	13	12	286	290	4,5 %	4,1 %	0	0
Velké Petrovice	13	13	267	266	4,9 %	4,9 %	0	0
Žďár nad Metují	28	26	440	439	6,4 %	5,9 %	0	0
Hronov	263	200	4005	3958	6,6 %	5,1 %	9	29
Žďárky	15	7	381	373	3,9 %	1,9 %	0	0
Vysoká Srbská	17	15	184	180	9,2 %	8,3 %	0	0
Stárkov	19	17	398	390	4,8 %	4,4 %	1	1
Velké Poříčí	76	66	1588	1566	4,8 %	4,2 %	13	9
Náchod	938	732	13621	13507	6,9 %	5,4 %	141	126
Průměr MAS	113	90	1818	1799	5,6 %	4,6 %	12	12

Zdroj: www.mpsv.cz

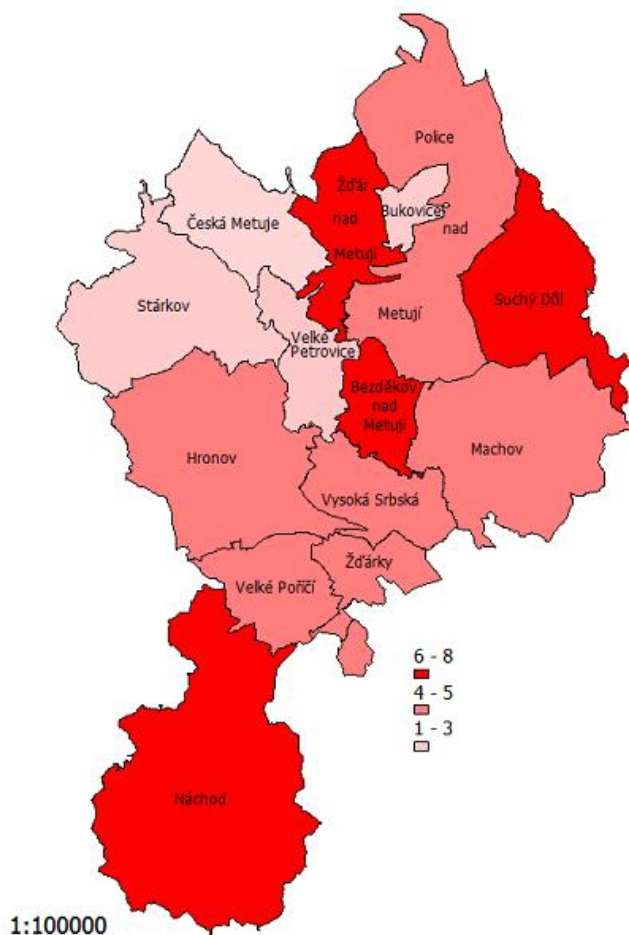
Míra registrované nezaměstnanosti⁵ je definována jako poměr počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání u úřadu práce k počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2011 v Náchodě (7,1 %), Žďáru nad Metují (6,8 %) a Suchém Dole (6,8 %). Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti na konci roku 2011 byla zaznamenána v Bukovici (2,8 %) a České Metuji (3,3 %). Pokud sledujeme vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2008–2011, je patrný její nárůst ve všech obcích MAS. K nejvyššímu nárůstu míry nezaměstnanosti došlo ve sledovaném období v obcích Suchý Důl (o 4,9 p. b.), Žďár nad Metují (o 3,8 p. b.) a Bezděkov nad Metují (o 3,2 p. b.). V průběhu sledovaného období se míra nezaměstnanosti nevyvíjela rovnoměrně. K jejímu skokovému nárůstu došlo ve všech obcích v roce 2009 v důsledku ekonomické krize. V roce 2010 se míra nezaměstnanosti mezi obcemi MAS vyvíjela odlišně (k největšímu nárůstu nezaměstnanosti v roce 2010 došlo v České Metuji a naopak k výraznějšímu poklesu v Bukovici). V roce 2011 se míra nezaměstnanosti ve všech obcích MAS (s výjimkou Suchého Dolu) snížila.

V roce 2011 měl nejvyšší podíl nezaměstnaných osob Náchod (5,53 %) a Suchý Důl (4,88 %). Naopak nejnižší podíl nezaměstnaných žil v obcích Bukovice (2,02 %), Česká Metuje (2,72 %) a Velké Petrovice (2,78 %). Podíl nezaměstnaných osob ve všech obcích MAS byl v roce 2011 nižší, než tomu bylo průměrně za celou ČR (6,70 %). V letech 2008–2011 zůstal podíl nezaměstnaných osob na stejné úrovni pouze v České Metuji. Ve všech ostatních obcích byl vývojový trend negativní se zvýšením podílu nezaměstnaných osob. K nejvyššímu zvýšení došlo v obci Suchý Důl (o 3,49 p. b.). Ve sledovaném období vzrostl podíl nezaměstnaných osob v obcích MAS méně než je průměr za ČR a i ve srov-

⁵Míra registrované nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných registrovaných úřady práce na disponibilní pracovní síle (v procentech), kde číselník je počet tzv. dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (jsou to evidovaní nezaměstnaní ke konci období, kteří mohou ihned nastoupit do zaměstnání) a jmenovatel pro menší územní jednotky (obce, správní obvody obcí s rozšířenou působností, atd.) je tvořen počtem ekonomicky aktivních osob odvozeným z výsledků posledního SLDB (v našem případě SLDB 2011).

nání s dalšími vyššími územními celky (okres Náchod, Královéhradecký kraj) se ukazuje, že nezaměstnanost v MAS je ve srovnání s nimi nižší. Nad hodnotu podílu nezaměstnaných v ČR se v letech 2008–2011 dostalo pouze několik obcí MAS (v r. 2009 Bezděkov nad Metují a v r. 2010 Česká Metuje). Zajímavé také je, že podíl nezaměstnaných osob je vyšší ve městech (Náchod, Hronov), než ve většině menších obcí MAS. Tento trend je na většině území ČR spíše opačný.

Obr. 2: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích MAS v roce 2011 (v %)

Zdroj: MPSV, Janitor

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti je pro účely analýzy definována jako poměr počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání déle než 24 měsíců k počtu uchazečů o práci celkem. V MAS je tento podíl průměrně 10,77 % a dlouhodobá nezaměstnanost ve sledovaném období 2008 – 2011 zaznamenala plynulý nárůst. Dlouhodobá nezaměstnanost je největším problémem v obcích Vysoká Srbská (37,5 %), Velké Petrovice (22,22 %) a Bukovice (20 %). Nulovou hodnotu vykazoval takto definovaný ukazatel dlouhodobé nezaměstnanosti v České Metují a ve Žďárkách.

Ke konci roku 2011 bylo v MAS evidováno celkem 1 291 uchazečů o zaměstnání. V porovnání s rokem 2010 došlo k poklesu o 228 osob (o 15 %). Mezi uchazeči o zaměstnání jsou speciálně sledovány skupiny nezaměstnaných s určitými charakteristikami (dle věku, zdravotního stavu a další), které jsou na trhu práce více ohroženy a znevýhodněny.

Specifickou skupinou ohroženou nezaměstnaností jsou osoby se zdravotním postižením (OZP), které patří k těm nejproblémovějším skupinám uchazečů o zaměstnání z pohledu uplatnění na trhu práce. V roce 2011 do této skupiny v MAS patřilo 155 uchazečů, tj. 12 % všech nezaměstnaných v MAS. Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů byl nejvyšší v roce 2008. Pak sice došlo k nárůstu počtu uchazečů - OZP, ale celkový počet nezaměstnaných uchazečů se zvýšil mnohem výrazněji. Nejvyšší podíl uchazečů – OZP, byl v roce 2011 v obcích Vysoká Srbská (25 %), Žďárky (23,8 %) a Velké Petrovice (22,22 %).

Další sledovanou skupinou ohroženou vyšší nezaměstnaností jsou absolventi škol. Jejich počet se v porovnání let 2008–2011 výrazněji nevyvíjel a v roce 2011 do této skupiny v MAS patřilo 71 osob, tj. 5,5 % všech registrovaných uchazečů v MAS.

Významnou veličinou při hledání zaměstnání je také věk potenciálního uchazeče. Obecně je totiž možné říci, že největší problém na trhu práce mají mladí lidé do 24 let (obavy zaměstnavatelů spojené zejména s nedostatkem praktických zkušeností a znalostí) a dále lidé nad 50 let věku. V případě lidí ve vyšších věkových kategoriích je hlavní překážkou jejich předdůchodový věk a v nemalé míře také představa zaměstnavatelů o jejich nižší produktivitě. Uchazeči nad 50 let v roce 2011 tvořili 25,4 % (328 osob) všech registrovaných žadatelů o práci. V období 2009 – 2011 byl podíl osob nad 50 let věku na celkovém počtu uchazečů zhruba stabilní s maximem v roce 2010 (27,45 %). Průměrný věk uchazečů o zaměstnání v MAS k poslednímu dni roku 2011 byl 39,23 roku.

Specifickou skupinou ohroženou vyšší nezaměstnaností jsou také ženy po rodičovské dovolené, jejichž návrat na pracovní trh bývá složitější, a to především z důvodu nemožnosti sladit svůj profesní život s péčí o děti a rodinu. V MAS Stolové hory je navíc tento problém ještě umocněn tím, že ženy zde mají nízké dosažené vzdělání (vyskytuje se zde vysoký podíl žen pouze se základním vzděláním).

Navzdory výše uvedeným statistickým údajům a relativně nízké míře nezaměstnanosti (v porovnání s údaji za okres Náchod, Královéhradecký kraj i celou Českou republiku), byl jako jeden ze stěžejních problémů identifikován problém týkající se nedostatečné nabídky pracovních míst (identifikováno místními aktéry a veřejností v rámci dotazníkového šetření). Především byl identifikován nesoulad poptávky a nabídky na trhu práce, s čímž souvisí především nedostatečná nebo nevhodná kvalifikace zaměstnanců. Z dotazníkového šetření pro obyvatele MAS dále vyplynulo, že občané, kteří uvažují o přestěhování, k tomuto závěru došli z důvodu špatného pracovního uplatnění (dalšími důvody k přestěhování byly osobní důvody a nepříznivé životní prostředí v obci a okolí). **Lze usuzovat, že pokud by se zlepšilo pracovní uplatnění obyvatel, mělo by to vliv na snížení odlivu obyvatel do větších měst, kde je více pracovních příležitostí.**

9.3 Zaměstnanost dle odvětví činnosti

Z hlediska rozložení ekonomicky aktivních osob do jednotlivých odvětví národního hospodářství došlo po roce 1989 k výrazným strukturálním změnám. Nejnovější data o odvětvové činnosti ekonomicky aktivních osob jsou ze SLDB 2011. Z důvodu vyšší kvality dat se hodnotí data pouze ve skupině zaměstnaných osob (nikoliv všech ekonomicky aktivních), z nichž zhruba 12 % na otázku o odvětví ekonomické činnosti svého posledního zaměstnání neodpovědělo.

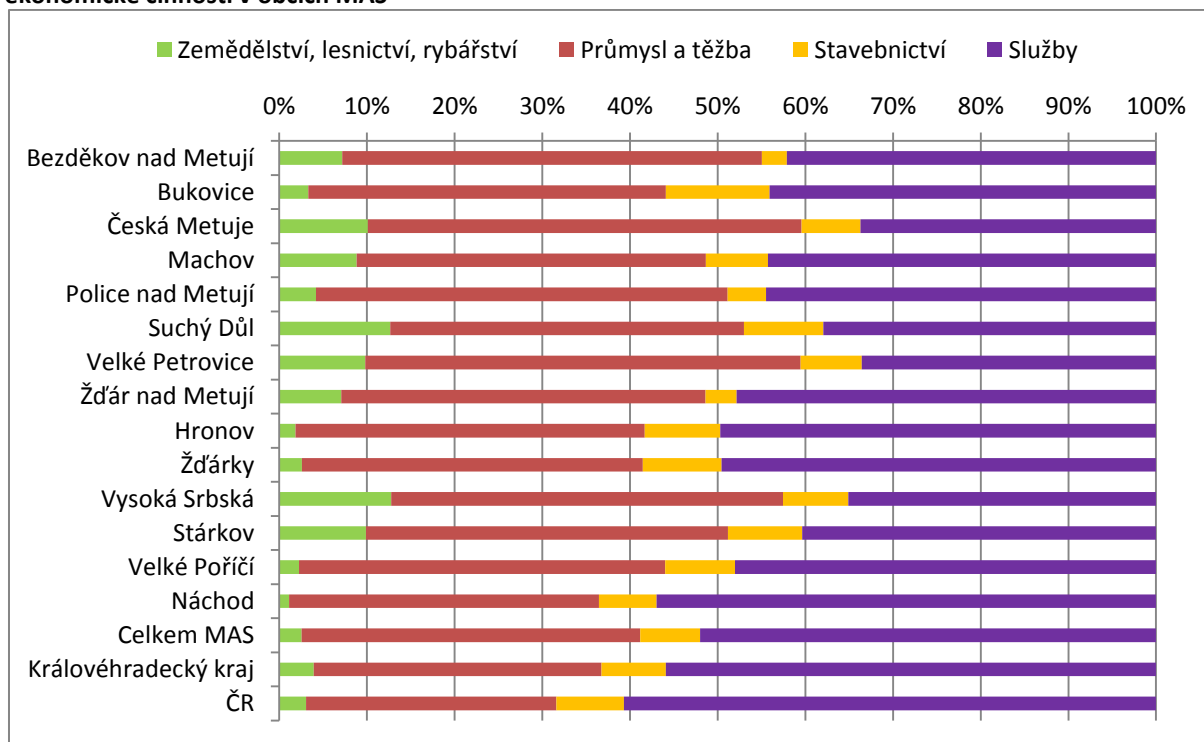
Podíly zaměstnaných v jednotlivých sektorech národního hospodářství na celkovém počtu zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti znázorňuje následující graf 9. Zaměstnanost v zemědělství a lesnictví v celé MAS byla pouze 2,55 % (363 osob), což je pod průměrem Královéhradeckého kraje (3,94 %) i ČR (3,04 %). Z hlediska obcí byl primární sektor nejvýznamnější v Suchém Dole (12,65 %) a ve Vysoké Srbské (12,77 %). Naopak v Náchodě pracovalo v priméru pouze 0,97 % obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou.

Podíl zaměstnaných v sekundéru byl v MAS 45,44 % (z toho v průmyslu 38,63 %), což výrazně přesahuje podíl zaměstnaných v těchto odvětvích jak v Královéhradeckém kraji (40,13 %), tak v celé ČR (36,24 %). Zcela zásadní postavení má průmysl zpracovatelský. Podíl zaměstnaných ve stavebnictví (5,97 %) je v MAS nižší než ve větších územních celcích (ČR – 6,85 %). Podíl zaměstnaných v průmyslu a ve stavebnictví byl nejvyšší ve Velkých Petrovicích (56,64 %), České Metuji (56,18 %), Vysoké Srbské (52,13 %) a Polici nad Metují (51,35 %).

Podíl zaměstnaných v terciéru (v celé MAS Stolové hory) tvořil 52,01 %, což nedosahuje hodnot zaměstnanosti v terciéru v Královéhradeckém kraji (55,92 %) ani průměru za celou ČR (60,71 %). Terciární sektor nejvíce dominoval v Náchodě (56,96 %), naopak nejnižší podíl zaměstnaných v sektoru služeb byl v České Metuji (33,71 %) a Vysoké Srbské (35,11 %).

Pokud bychom hodnotili zaměstnanost v jednotlivých odvětvích činností bez města Náchod, byl by podíl zaměstnaných v priméru 4,3 %, v sekundéru 49,61 % a v terciéru 46,09 %. Na základě zjištěných údajů lze MAS Stolové hory ve srovnání s územím ČR charakterizovat jako **výrazně průmyslovou oblast s významně nižším podílem osob zaměstnaných ve službách a s nižším podílem zaměstnanosti v zemědělství.**

Graf 9: Podíl zaměstnaných podle odvětví činnosti z celkového počtu zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti v obcích MAS

Zdroj: SLDB

10 Zemědělství

Zemědělství a navazující potravinářská výroba hrají v rozvoji zejména venkovských obcí MAS důležitou roli. Ačkoliv podíl zemědělství na výkonu ekonomiky i počet zaměstnaných v zemědělství (priméru) zejména po roce 1989 výrazně poklesl, stále si však zachovává zásadní postavení v produkci potravin a surovin pro vybrané průmyslové obory a má důležitou funkci v péči o krajinu.

Zaměstnanost v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, chov ryb) byla v MAS v roce 2011 celkem 2,55 % (podle výsledků SLDB). Pro vývoj zemědělství na území MAS (i na území celé ČR) byla významným mezníkem kolektivizace v 50. letech, kdy došlo k zániku individuálního soukromého zemědělství a bylo zahájeno násilné scelování pozemků. Nynější situace v zemědělství je ovlivněna především významnými změnami, které probíhaly v 90. letech 20. století, kdy došlo k obnovení vlastnických práv k půdě a k zemědělskému majetku, k transformaci jednotných zemědělských družstev, privatizaci státních statků a k rozšiřování působnosti tržního hospodářství. Výrazněji se také začala projevovat snaha o zlepšení vzhledu a funkce poškozené krajiny.

Před rokem 1989 působily na území MAS 4 JZD (Žďárky, „Ostaš“ se sídlem ve Žďáře nad Metují, Police nad Metují a „Bor“ se sídlem v Bezděkově nad Metují). V současné době je struktura zemědělských podnikatelů na území MAS naprosto jiná. Po roce 1989 došlo k transformaci zemědělských družstev a k převodu jejich majetku do soukromého vlastnictví, z něhož převažující část připadla právníkům osobám.

Podle Evidence zemědělských podnikatelů působí na území MAS celkem 178 subjektů (právnických a fyzických osob), které podnikají v zemědělství. Z toho zde má sídlo 20 podniků právnických osob (PPO) a 158 podniků fyzických osob (PFO). Dle Petříkové (2008) právní forma fyzických osob obdělává celkem 29,4 % výměry obhospodařované zemědělské půdy v ČR a ve správním obvodu ORP Náchod je to 40,7 %. Z toho lze usuzovat, že individuální soukromé zemědělství je v MAS poměrně významné.

Tab. 16: Počet podniků fyzických a právnických osob, které podnikají v zemědělství, lesnictví a rybářství v roce 2014 v MAS

Rok 2014	Fyzické osoby	Právnícké osoby
Bezděkov nad Metují	6	1
Bukovice	2	0
Česká Metuje	1	0
Hronov	26	1
Machov	22	1
Náchod	29	5
Police nad Metují	21	3
Stárkov	6	2
Suchý Důl	19	0
Velké Petrovice	2	0
Velké Poříčí	6	4
Vysoká Srbská	4	1
Žďár nad Metují	3	1
Žďárky	11	1
Celkem MAS	158	20

Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/SZR/EZP>

Co se týká PPO, dvě z nich, zde mají své sídlo, ale působí mimo MAS a pro dalších 5 subjektů je zemědělská činnost pouze marginální součástí jejich portfolia. Následující tabulka přináší přehled podniků právnických osob, které působí na území v MAS v zemědělství a mají tak zásadní význam na utváření krajiny v MAS. Podle údajů z roku 2008 největší rozlohu obhospodařovalo ZD Ostaš (1728 ha) a Družstvo vlastníků Police nad Metují (992 ha).

Tab. 17: Přehled podniků právnických osob, které podnikají v MAS Stolové hory v roce 2014

Obec	Název	Výměra 2008 (ha)	Převažující výroba
Žďár nad Metují	Zemědělské družstvo OSTAŠ	1727,57	zejména živočišná výroba
Police nad Metují	Družstvo vlastníků Police nad Metují - AGRITEAM	991,54	ze 70 % živočišná výroba
Náchod	AGRO, s.r.o., Jizbice	759,46	zemědělství a lesnictví, v.r. 2014 v konkursu
Stárkov	Statek Stárkov s.r.o.	720,63	převážně živočišná výroba, rostlinná pro zajištění výživy zvířat
Bezděkov nad Metují	BOR spol. s r. o.	658,42	převážně živočišná výroba, rostlinná pro zajištění výživy zvířat
Velké Poříčí	Zemědělské družstvo Velké Poříčí	364,25	rostlinná i živočišná výroba
Vysoká Srbská	GORAL spol s r.o.	276,89	rostlinná i živočišná výroba
Žďárky	AGROKOV Žďárky s.r.o.	245,51	rostlinná i živočišná výroba
Police nad Metují	Police Tilia s.r.o.	48,16	rostlinná výroba
Velké Poříčí	FEMKO s.r.o.	34,98	chov koní
Police nad Metují	KOLBA, s.r.o.	12,26	chov sportovních koní
Machov	Šotola a syn s.r.o.	nezjištěno	rostlinná i živočišná výroba
Stárkov	Zemědělské družstvo Stárkov	nezjištěno	živočišná výroba

Zdroj: Evidence zemědělského podnikatele (<http://eagri.cz/public/app/SZR/EZP>), Petříková 2008

U souboru právnických osob převažuje živočišná výroba (dominuje chov skotu, dále pak koní, koz a ovcí a chov prasat) a rostlinná výroba, pokud je, tak slouží pouze pro zabezpečení živočišné výroby (ke krmným účelům). Rostlinná výroba je do určité míry limitována nepříznivými přírodními podmínkami, významnější postavení má pěstování žita.

Zemědělská výroba, rozvoj venkova a vybrané způsoby obhospodařování krajiny, které jsou v souladu se snahou o zachování kvalitního životního prostředí, jsou v současné době intenzivně dotovány z různých opatření. Základními finančními nástroji pro podporu zemědělství jsou **agroenvironmentální opatření (AEO) a podpora zemědělství v tzv. LFA oblastech** (Less-favoured areas - méně příznivé oblasti). Obě opatření AEO i LFA jsou v MAS poměrně hodně využívány. V souladu s nařízením Evropské unie byly v ČR vymezeny oblasti méně příznivé pro zemědělství (LFA), v nichž jsou poskytovány platby za přírodní znevýhodnění při zemědělské produkci. Výše dotací na ha půdy se odvozuje z typu LFA, v rámci kterých je rozlišováno 6 základních oblastí. Na území MAS se nachází dva typy z těchto oblastí:

- 9 obcí (Bukovice, Česká Metuje, Hronov, Náchod, Police nad Metují, Velké Petrovice, Žďár, Žďárky a Vysoká Srbská) řadíme do oblasti se specifickými omezeními (nízký výnos na ha, velká sklonitost terénu);
- 3 obce jsou zařazeny do oblasti horské (Machov, Stárkov a Suchý Důl).

Obce Bezděkov nad Metují a Velké Poříčí nespádají do žádného z typů méně příznivých oblastí pro zemědělství.

Cílem podpory méně příznivých oblastí je přispět k záruce pokračujícího využívání zemědělské půdy, a tím k zachování životaschopné venkovské komunity, zachování venkovské krajiny a zachování a posílení trvale udržitelných systémů hospodaření.

V posledních několika letech se na území MAS velmi dynamicky rozvíjí **ekologické zemědělství**, pro které jsou v regionu, a to především jeho severnější částí, ideální podmínky. Na konci roku 2011

(aktuálnější seznam ekologických zemědělců nebyl do současné doby ze strany Ministerstva zemědělství ČR vydán) bylo na území MAS evidováno 22 farem, které hospodaří ekologickým způsobem. I zde je patrné zaměření na živočišnou výrobu, kdy pouze 4 z těchto ekologicky hospodařících subjektů se nevěnují chovu zvířat. V těchto subjektech je zahrnut i statek Stárkov, který ekologicky hospodaří na obdělávané půdě, ale souběžně zde probíhá i produkce konvenčního chovu zvířat a zemědělské výroby. Ekologický způsob hospodaření může být jednou z cest jak udržet alespoň stávající význam zemědělství coby hospodářské činnosti v MAS a s přihlédnutím k dalším omezením pro zemědělství v podobě chráněné oblasti, je v území MAS ekologický způsob zemědělství dobrou volbou - pro zemědělce díky dotacím na toto odvětví a pro krajinu díky šetrným způsobům hospodaření, které musí být splňováno.

Tab. 18: Seznam ekologických zemědělců k 31. 12. 2011

Název a adresa ekofarmy			Výměra půdy v EZ (ha)	Výměra půdy v PO (ha)	Výměra půdy celkem (ha)	Chovy zvířat
Název ekofarmy	Ulice, č. p.	Obec				
Jansa Pavel	Bezděkov nad M. 24	Bezděkov nad M.	0,00	44,09	44,09	skot BTPM
Adamcová Simona	Rokytník 81	Hronov	0,37	0,00	0,37	včely
Votava Jiří - GALLOP	Vápenka 20	Hronov	0,00	0,00	0,00	koně, bizoni
Košťálová Adéla	Vysoká Srbská 30	Hronov	0,00	15,48	15,48	koně
Vlach Bohumil	Bystré 5	Hronov	47,14	0,00	47,14	skot
Erbenová Dita	Bělý 9	Machov	57,76	21,89	79,65	koně, skot BTPM
Vítková Ivana, Mgr.	Lipí 14	Náchod	0,00	34,07	34,07	skot
Dostálová Marie	Slavný 1, Suchý Důl	Police nad M.	41,88	0,00	41,88	skot BTPM
Hadaš Lukáš	Končiny 96	Police nad M.	15,88	0,00	15,88	skot BTPM
Heinzel Pavel	Suchý Důl 48	Police nad M.	12,15	1,11	13,26	ovce
Hilscherová Edita	Pěkov 45	Police nad M.	0,00	4,86	4,86	bez chovu zvířat
Statek Tilia s.r.o. - ekofarma Radešov	Radešov 1	Police nad M.	81,53	10,16	91,69	bez chovu zvířat
Thér Miloš	Pěkov 118	Police nad M.	17,03	0,00	17,03	ovce
Statek Stárkov s.r.o.	Stárkov 102	Stárkov	0,00	682,27	682,27	bez chovu zvířat
Tuček Adolf	Bystré 19	Stárkov	0,00	35,15	35,15	koně, skot, ovce
Borna Jan	Slavný 1	Suchý Důl	16,12	0,00	16,12	bez chovu zvířat
Jurová Terezie	Slavný 15	Suchý Důl	20,26	2,44	22,70	skot BTPM, koně
Ticháček Robert	Suchý Důl 1	Suchý Důl	15,37	5,50	20,87	skot BTPM
Ticháček Robert st.	Suchý Důl 1	Suchý Důl	0,00	73,26	73,26	skot pro mléko
FEMKO s.r.o.	Martincova 39	Velké Poříčí	39,66	0,00	39,66	koně
Janečková Kateřina	Martincova 39	Velké Poříčí	20,00	0,00	20,00	koně
Lelek Josef, Ing.	Na kopci 222	Velké Poříčí	0,00	64,39	64,39	koně, skot BTPM
Celkem			385,15	994,67	1 379,82	

 Zdroj: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi>

Pozn.: BTPM – chov krav bez tržní produkce mléka, PO-přechodné období, EZ-ekologické zemědělství

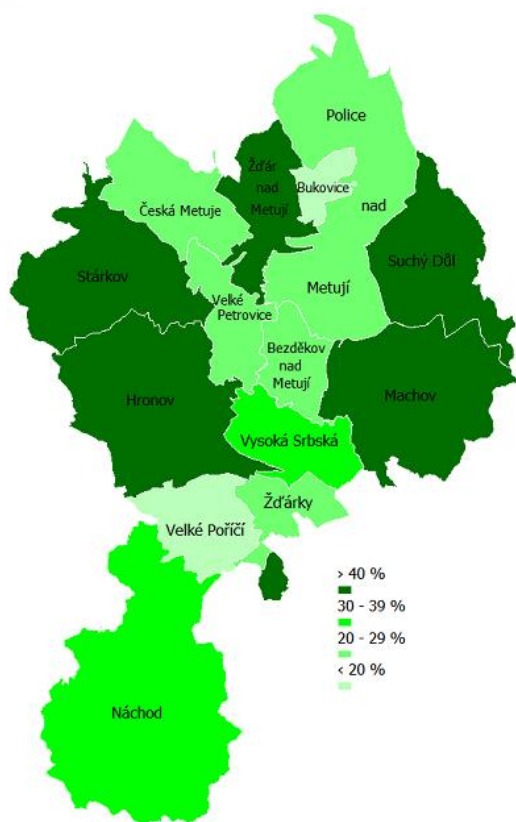
Jedním z nedostatků, jimž trpí další rozvoj zemědělské produkce v území, je nedostatek kvalifikovaných pracovníků. To vyplynulo jednoznačně zejména z jednání pracovních skupin, jedná se však o obecnější trend v celém zemědělském podnikání v ČR. Dalším nedostatkem jsou zastaralá infrastruktura a používané stroje a také nízká propagace místních produktů, které se dostávají na trh.

10.1 Lesnictví

Lesní pozemky zabírají 34,9 % rozlohy MAS, což je zhruba o 1,1 p. b. více, než je celorepublikový průměr. Podle údajů za ORP Náchod (MAS Stolové hory tvoří většinu území ORP Náchod) lze vyvozovat, že v dřevinné skladbě lesů výrazně převažují jehličnany (85 %) nad listnatými stromy. Cílem Státní politiky životního prostředí ČR 2012 – 2020 je změna druhové skladby směrem k přirozenější struktuře lesních porostů (tzn. zvýšení podílu listnatých stromů). O splnění tohoto cíle je třeba usilovat, protože z výše uvedeného údaje je zřejmé, že podíl jehličnanů je v území velmi vysoký (pro srovnání, v ČR je to 73,24 %).

Největší podíl tvoří tzv. lesy hospodářské, kde převládá produkční funkce. Druhou skupinou jsou tzv. lesy zvláštního určení, které zahrnují lesy v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů 1. stupně, v ochranných pásmech přírodních a léčivých zdrojů a stolních minerálních vod. Téma lesnictví a péče o les je pro obce významné a v roce 2007 bylo podnětem k založení Dobrovolného svazku obcí Lesy Policka (www.lesypolicka.cz), který sdružuje 5 obcí - Bukovice, Česká Metuje, Machov, Police nad Metují a Suchý Důl. Jeho hlavní náplní je spolupráce při činnostech souvisejících s hospodařením a správou lesních majetků ve vlastnictví obcí. V lesích ve správě obce Náchod hospodaří Lesy města Náchoda, spol. s r.o. Podíl lesních ploch v jednotlivých obcích je znázorněn na následující mapě. S problémy v oblasti lesnictví se dle vlastního vyjádření potýká např. obec Machov, která má problémy s nepřiměřeným odlesňováním krajiny ve svém katastrálním území, a považovala by za vhodné zabránit dalšímu odlesňování a nevhodnému obhospodařování pozemků.

Obr. 3: Podíl lesních ploch (v %) v obcích MAS v roce 2014

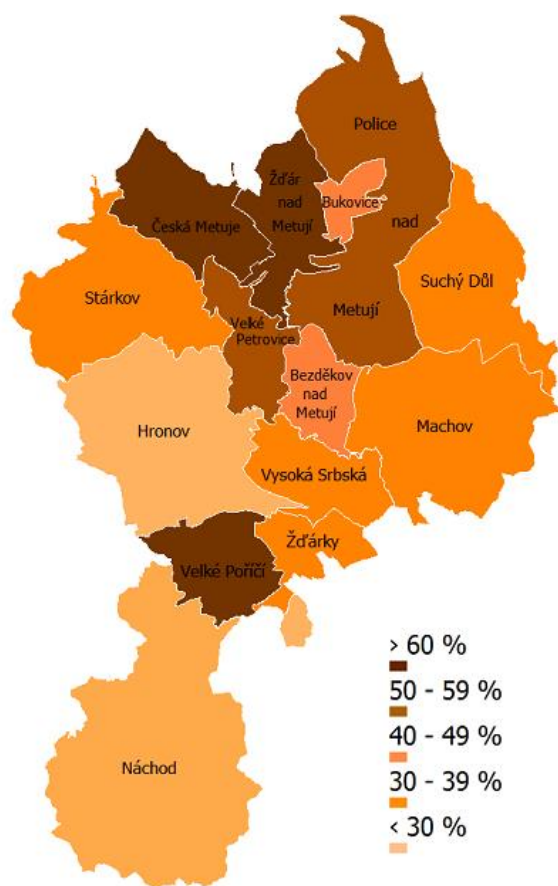
Zdroj: ČSÚ, Janitor

10.2 Využití půdního fondu

Využití půdy (land use) je lidská modifikace přírodní krajiny na krajinu kulturní, tedy krajinnou mozaiku zejména polí, lesů, luk, sídel a dalších krajinných prvků. Zajištění ochrany zemědělského a lesního půdního fondu je jedním ze základních požadavků trvale udržitelného rozvoje krajiny. Území MAS Stolové hory má rozlohu 18 000 ha a ke konci roku 2014 činil podíl zemědělské půdy 54,3 % z celkové rozlohy. Téměř 34,9 % území MAS pokrývají lesy a zbytek je pak tvořen zastavěnými (2,5 %), vodními (0,8 %) a ostatními plochami (7,5 %).

Podíl zemědělsky využívané půdy v roce 2014 v MAS je téměř shodný s podílem zemědělské půdy v ČR (53,6 %). Velký rozdíl je ve struktuře zemědělsky využívané půdy. Zatímco procento zornění (podíl orné půdy na zemědělské půdě) je v MAS 42,9 %, na území Královéhradeckého kraje je to 68,8 % a v České republice dokonce 70,9 %. Tyto hodnoty poukazují na rozdílný způsob využití půdy v MAS ve srovnání s hierarchicky nadřazenými územními celky. V MAS se využívá téměř dvojnásobný podíl plochy půdy (26,8 %) jako trvalý travní porost (TTP), pro srovnání podíl TTP v ČR je pouze 12,6 %. Trvalé travní porosty mají velký podíl v celé MAS, přičemž nejvýrazněji jsou zastoupeny v katastru obcí Bukovice (42,2 %) a Žďárky (38,9 %). Podíl orné půdy v roce 2014 v jednotlivých obcích MAS je znázorněn na následujícím obrázku.

Obr. 4: Podíl orné půdy na zemědělské (v %) v jednotlivých obcích MAS v roce 2014

Zdroj: ČSÚ, Janitor

Podíl nezemědělské půdy (lesní půda, vodní plochy, zastavěné pozemky a ostatní pozemky) je v MAS zhruba stejný jako v ČR, ale opět je rozdílná vnitřní struktura nezemědělské půdy. V MAS je vyšší podíl lesů a zastavěných ploch ve srovnání s ČR, zároveň je zde zřetelně méně vodních ploch a i nižší zastoupení tzv. ostatních ploch. Nejvyšší podíl zastavěné půdy nalezneme ve městech Náchod, Velké Poříčí a Hronov. V Náchodě a Velkém Poříčí je zároveň vysoký podíl tzv. ostatních ploch.

Vývojový trend, který lze vysledovat ve využití půdy jak na území MAS, tak i na území celé ČR, je změna vnitřní struktury zemědělské půdy. Dochází k pozvolnému poklesu rozlohy orné půdy a zvyšování podílu TTP (luk a pastvin). V MAS dále došlo ve sledovaném období 2008-2013 k úbytku zemědělské půdy jako celku, a naopak narostl podíl lesních ploch. Tyto změny ale nejsou nijak rychlé, dochází k nim plynule a v řádech setin procenta za rok.

Tab. 19: Přehled využití půdy v MAS v roce 2014 (v %)

Obce MAS	Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	Trvalé travní porosty	Zemědělská půda	Lesní pozemky	Vodní plochy	Zastavěné plochy	Ostatní plochy	Nezemědělská půda	% zornění	KES
Velké Poříčí	43,25	6,68	0,15	17,27	67,35	14,38	2,31	4,45	11,51	32,65	64,22	0,69
Bukovice	33,66	2,99	0,92	42,17	79,73	8,32	0,27	2,71	8,98	20,27	42,22	1,21
Náchod	13,16	6,54	1,33	23,96	45,00	35,77	1,46	4,78	12,99	55,00	29,25	2,23
Bezděkov nad Metují	31,27	3,47	0,68	31,31	66,72	23,17	0,66	2,13	7,32	33,28	46,86	1,46
Česká Metuje	45,31	1,55	1,72	22,71	71,29	21,76	0,54	1,12	5,30	28,71	63,55	0,93
Hronov	12,73	5,04	1,31	27,11	46,19	40,05	0,97	3,78	9,01	53,81	27,57	2,92
Machov	16,29	2,16	0,25	29,42	48,12	46,26	0,36	1,18	4,08	51,88	33,86	3,64
Police nad Metují	35,17	2,53	0,25	24,82	62,76	27,69	0,36	2,33	6,87	37,24	56,04	1,25
Stárvov	17,80	2,18	0,00	31,67	51,65	40,96	0,55	0,99	5,85	48,35	34,46	3,06
Suchý Důl	17,86	0,95	0,05	29,37	48,24	48,00	0,19	0,77	2,80	51,76	37,03	3,67
Velké Petrovice	37,12	1,96	0,28	31,10	70,46	20,58	1,07	1,80	6,09	29,54	52,69	1,22
Vysoká Srbská	21,94	2,61	0,18	30,91	55,64	36,90	0,46	1,17	5,83	44,36	39,43	2,46
Žďár nad Metují	31,01	1,03	0,44	16,32	48,81	45,06	0,32	1,35	4,46	51,19	63,54	1,72
Žďárky	26,14	4,07	0,54	38,91	69,66	20,40	0,70	2,28	6,96	30,34	37,53	1,83
Celkem MAS	23,29	3,50	0,65	26,84	54,28	34,90	0,78	2,51	7,54	45,72	42,91	2,00
Královéhradecký kraj	40,14	2,44	0,92	14,85	58,35	31,08	1,57	1,95	7,05	41,65	68,79	1,04
ČR	37,95	2,07	0,59	12,57	53,56	33,75	2,08	1,67	8,93	46,44	70,86	1,06

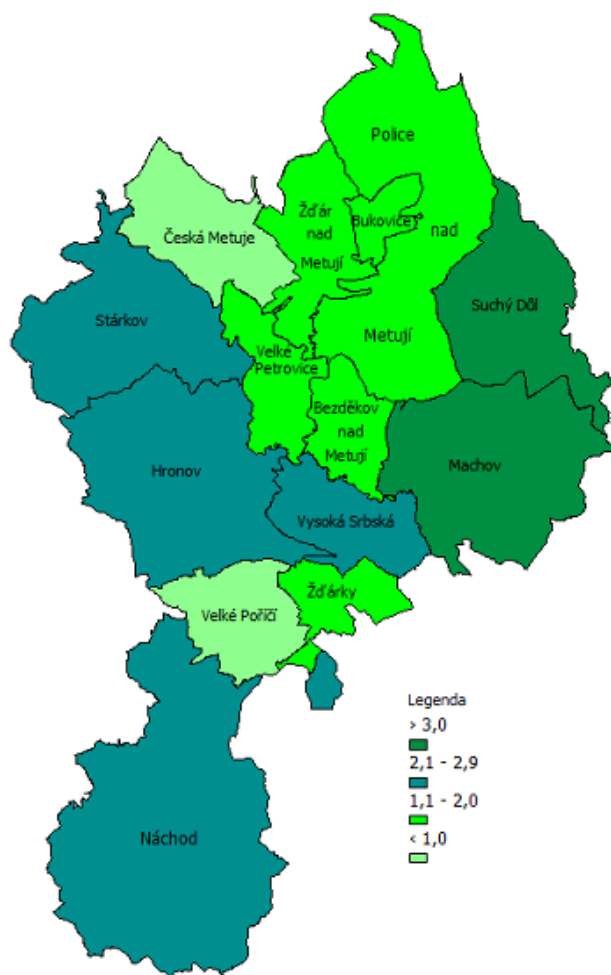
Zdroj: ČSÚ; Pozn.: KES – koeficient ekologické stability

Způsob využití půdy definuje nejen vzhled krajiny, ale má také zásadní vliv na její ekologickou stabilitu a udržitelný rozvoj. Jako základní ukazatel ekologické stability na katastrálním území obce se používá koeficient ekologické stability (KES)⁶. Způsoby výpočtu KES se mírně liší a pro účely této analýzy byl vypočítán shodným způsobem, jaký používá ČSÚ. Podle ČSÚ se KES vypočítá jako poměr ekologicky

⁶Hodnoty koeficientu KES jsou obecně klasifikovány takto: $0,10 < KES < 0,3$: území nestabilní, nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy; $0,3 < KES < 1$: území málo stabilní, intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatečné energie; $1 < KES < 3$: území mírně stabilní, vcelku vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, důsledkem je i nižší spotřeba energo-materiálových vkladů; $KES > 3$: území stabilní, přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem

příznivých ploch (chmelnice + vinice + zahrady + ovocné sady + trvalé travní porosty + lesní půda + vodní plochy) a ploch, které zatěžují životní prostředí (orná půda + zastavěné plochy + ostatní plochy). Čím vyšší je hodnota KES, tím je krajina v obci více přírodě blízká s převahou ekologicky stabilních struktur a nižší intenzitou využívání krajiny člověkem. Průměrná hodnota KES na území MAS je téměř 2, což poukazuje na vcelku vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami a důsledkem je i nižší spotřeba energo-materiálových vkladů. Hodnota KES za území ČR je téměř poloviční (1,05). Nejnížší hodnotu KES mají obce Velké Poříčí (0,69) a Česká Metuje (0,93), kde je vysoký podíl obdělávané orné půdy, který přesahuje i průměrný podíl orné půdy za území ČR. Naopak nejstabilnější krajinný ráz s nižší intenzitou využití krajiny lidmi mají obce Suchý Důl (3,67) a Machov (3,64). Tyto obce mají zejména vysoký podíl lesních ploch a zároveň mají významný podíl luk a pastvin. Hodnoty KES pro jednotlivé obce MAS v roce 2012 přehledně znázorňuje následující obrázek.

Obr. 5: Koeficient ekologické stability v obcích MAS v roce 2014

Zdroj: ČSÚ, Janitor

Lesní pozemky tedy zabírají přibližně jednu třetinu rozlohy MAS (nadprůměrný podíl ve srovnání s ČR). Je zde i poměrně vysoký koeficient ekologické stability (2), který znamená, že se jedná o krajinu přírodě blízkou s převahou ekologicky stabilních kultur, ovšem s výraznou převahou jehličnanů nad listnatými stromy, což však není v souladu s cílem Státní politiky životního prostředí ČR 2012 – 2020.

11 Průmysl

Jak již vyplynulo z předchozích kapitol o struktuře podnikatelské základny a o zaměstnanosti, v MAS Stolové hory má průmysl významnou roli a tradici. V průmyslu bylo při SLDB v roce 2011 zaměstnáno 38,63 % ze všech zaměstnaných osob se zjištěným odvětvím jejich činnosti. To výrazně překračuje průměr ČR, kde bylo v průmyslu zaměstnáno „pouze“ 28,53 % ze zjištěných zaměstnaných osob. Současný stav průmyslu v oblasti je podmíněn dlouhodobým historickým vývojem území a typických průmyslových odvětví. Pro hospodářský rozvoj celého regionu měl zásadní význam rok 1875, kdy byla dokončena a otevřena železnice z Chocně do Broumova, která zajišťovala možnost rychlé a levné dopravy. Koncem 19. století byl Náchod největším bavlnářským centrem tehdejšího Rakouska – Uherska (Šafář 1990) a v prvním desetiletí 20. století probíhal další rozvoj zejména textilního průmyslu, ale také gumárenského a byly položeny základy pozdějšího průmyslu elektrotechnického a strojírenského. Ve Žďárkách a ve Stárkově hrál ve druhé polovině 19. stol. významnou roli také průmysl těžební.

Největším průmyslovým zaměstnavatelem v regionu je Rubena, a. s. (provozovna v Náchodě a ve Velkém Poříčí), která je největším českým výrobcem technické pryže, zpracovatelem silikonové pryže, výrobcem veloduší, veloplášťů a zdravotních výrobků. Rubena a.s. zaměstnává v regionu téměř 1000 lidí. Všichni další významní zaměstnavatelé v průmyslu, kteří patří do skupiny 500 – 999 zaměstnanců, mají sídlo v Náchodě. Je to firma ATAS elektromotory Náchod a.s. (cca 750 zaměstnanců), která vyrábí jak elektromotory pro všeobecné použití, tak i „*zákaznické*“ motory, konstrukčně přizpůsobené účelu použití. Dalšími jsou Sněžka, výrobní družstvo Náchod (cca 670 zaměstnanců), kde se převážně vyrábějí šité díly pro automobilový průmysl a významný podíl má i galanterní a brašnářská výroba. Pekárny a cukrárny Náchod, a.s. mají také více než 500 zaměstnanců a vyrábějí pekárenské a cukrářské výrobky.

K dalším významným zaměstnavatelům se sídlem v Náchodě patří CDS s.r.o. Náchod (cca 250 zaměstnanců), která nabízí autobusovou a nákladní přepravu a AMETEK elektromotory, s.r.o. (250 – 499 zaměstnanců). Do stejné velikostní skupiny podle počtu zaměstnanců patří také Wikov MGI a.s., který má provozovnu v Hronově a zhruba 450 zaměstnanců. Významní zaměstnavatelé sídlí také ve Velkém Poříčí – SICO Rubena s.r.o., výroba silikonových výrobků. Provozovnu má ve Velkém Poříčí také Saar Gummi Czech, s. r. o, výrobce pryžových těsnicích systémů pro automobilový průmysl (se sídlem v Červeném Kostelci) a Hašpl, a.s., výrobce zboží z drátu (hřebíky, vruty, tesařské kování a další), který má provozovnu i v Hronově. V Polici nad Metují má své sídlo firma Microtherm CZ s.r.o., výroba měřicích, kontrolních, navigačních a jiných přístrojů. Dále zde sídlí firma HAUK s.r.o. (cca 300 zaměstnanců) a jednu ze tří provozoven (přípravnu, tkalcovnu, barevnu a sklad přízí) zde má i Veba a.s. (největší zaměstnavatel v okrese Náchod, má více než 1 200 zaměstnanců, dvě hlavní provozovny jsou však mimo území MAS - v Broumově). K firmám, které mají více než 100 zaměstnanců, dále patří náchodské podniky BARTOŇ - textilní závody a.s., Vodovody a kanalizace Náchod, a.s., DÍTĚ SPEDITION s.r.o. (nákladní přeprava) a Integraf, s.r.o. (tiskárna).

Poměrně významný je také potravinářský průmysl – např. již výše zmíněné Pekárny a cukrárny Náchod a.s., a dále pak Pejskar s.r.o. jako výrobce uzenin v Polici nad Metují nebo Pivovar Náchod a.s., výrobce piva Primátor.

Na území MAS Stolové hory je hlavní průmyslová výroba značně koncentrovaná do několika „průmyslových“ zón, soustředěných převážně u městských aglomerací. Nevhodné na jejich umístění však je, že v souvislosti s rozvojem měst tyto plochy často zasahují do centrálních částí měst.

Mezi nejvýznamnější plochy s koncentrací průmyslové výroby patří:

- průmyslové plochy podél silnice II/303 - z Náchoda Bělovi až do Hronova (zahrnuje většinu výrobních podniků ve Velkém Poříčí);
- Náchod Běloves - mezi ulicemi Polská a 1. máje (AMETEK, GT Cars - cca 4,5 ha);
- Náchod, areál Rubeny;
- Náchod, areál ATAS;
- Náchod, areál Bartoň-textilní závody;
- Náchod - Staré Město nad Metují - areál podél ul. Jugoslávské (Prádelny a čistírny Náchod a.s., Technické služby Náchod s.r.o., Intergraf s.r.o., Česká Unigrafie);
- Hronov, výrobní plochy podél ul. Hostovského (Hašpl, Rubena, Elmertex);
- Hronov, areál za Tratí (Wikov MGI a.s.);
- Police nad Metují - výrobní plochy podél ulice 17. listopadu (Microtherm CZ s.r.o., Kovopol a.s., VEBA textilní závody a.s., HAUK s.r.o.).

11.1 Volné plochy pro podnikání (průmyslové zóny)

Největší plochou v MAS, která se nyní chystá na opětovné využití (převážně pro občanskou vybavenost) je areál bývalé továrny TEPNA v centru města Náchod. Jedná se o zasíťovanou plochu o rozloze zhruba 18 500 m². V současné době se řeší využití ploch bývalé Tepny, v dotaznících směřovaných na obyvatele města tito často zmiňovali, že by neradi, aby na těchto plochách došlo k výstavbě nákupní zóny, kterých je podle nich ve městě dostatek, ale usilovali by spíše o vytvoření odpočinkové zóny v podobě parku s odpočinkovými a herními prvky s využitím pro děti a mládež.

V Hronově žádné speciální pozemky pro podnikání nejsou, jedinou možností pro získání takovýchto ploch je využití prostoru bývalé textilky Textonnia (současní majitelé Textonnie jsou však z Malajsie a komunikace s nimi je problematická). Volné plochy pro podnikání se nenacházejí v obcích Vysoká Srbská, Velké Poříčí, Bezděkov nad Metují, Machov, Stárkov, Žďárky a Suchý Důl. V Bukovici jsou v územním plánu sice vedeny plochy určené pro podnikání, ty však patří soukromým osobám.

V Polici nad Metují má město ve vlastnictví pozemky v podnikatelské zóně (cca 500 × 500 m). Tyto pozemky však nejsou zasíťované a není k nim zřízená příjezdová komunikace s dostatečnou kapacitou. V Polici nad Metují najdeme i brownfields, které jsou v současnosti bez využití (areály bývalé mlékárny a Drůbežárny Xaverov). Nevýhodou těchto areálů je jejich umístění v bytové zástavbě.

Ve Žďáru nad Metují se nacházejí volné plochy k podnikání. Jedná se o nezasíťované plochy o rozloze cca 1,5 ha a ve Velkých Petrovicích jsou k dispozici pozemky pro drobné podnikání.

12 Služby a cestovní ruch

12.1 Služby

Zaměstnanost v terciéru v MAS je 52,01 %, což nedosahuje hodnot tohoto ukazatele v Královéhradeckém kraji (55,92 %) ani průměru za celou ČR (60,71 %). Terciární sektor v podílu zaměstnaných nejvíce dominoval v Náchodě (56,96 %). Podle podílu RES jsou nejvíce zastoupeny velkoobchod, maloobchod a opravy a údržba motorových vozidel (20 % ze všech aktivních podnikatelských subjektů), profesní, vědecké a technické činnosti (9,7 %) a v ubytování, stravování a pohostinství působí 5,6 % podnikatelských subjektů. V sektoru služeb působí největší zaměstnavatel MAS – Oblastní nemocnice Náchod, a.s., která patří do skupiny 1000-1499 zaměstnanců (nemocnice ale má zaměstnance i mimo město Náchod a konkrétně v Náchodě měla v roce 2012 cca 900 zaměstnanců). Sektoru služeb v MAS se podrobněji věnují kapitoly týkající se vybavenosti obcí a cestovního ruchu.

12.2 Cestovní ruch

MAS Stolové hory se nachází v turisticky významném území (TVÚ) Kladské pomezí. Území MAS leží mezi Orlickou a Krkonošskou horskou soustavou a je důležitým turistickým centrem a křižovatkou mnohých turistických cest. Území MAS Stolové hory je geomorfologicky velice členité a pestré se zachovalou přírodou a jeho přitažlivost pro turisty ještě umocňuje velké množství nemovitých památek, které jsou součástí zdejší krajiny.

V současné chvíli však není potenciál cestovního ruchu v území **plně využit**. K tomu je třeba využít doposud spíše opomíjenou propagaci území, zjistit možné dotační příležitosti, které by pomohly snížit finanční zátěž spojenou s budováním infrastruktury cestovního ruchu a zároveň respektovat pravidla ochrany přírody vyplývající z příslušnosti části území k CHKO Broumovsko. Důležité také je zajištění dostatečného množství forem alternativní turistiky (ekoturistika a venkovská turistika, zážitkový cestovní ruch, zdravotní turistika – přítomnost minerálních pramenů apod.) a rozvoje příhraničního cestovního ruchu. Cestovní ruch na území MAS je také do jisté míry ovlivněn sezónností (nejhojněji navštěvované je území MAS především v letních měsících).

Potřeby v oblasti cestovního ruchu plynoucí z názorů veřejnosti zahrnují především propagaci menších turistických cílů, výstavbu parkovišť pro turisty, rozšíření turistických cest v turisticky významných oblastech, dostatečnou propagaci celku „Stolové hory“ a jednotlivých měst a obcí, vytvoření marketingové značky Stolové hory, zvýšení propagace tradičních akcí v obcích a jejich lepší koordinaci, přilákání turistů do regionu a vyšší počet a kvalita doprovodné turistické infrastruktury.

12.2.1 Přírodní a kulturně-historické atraktivity v MAS Stolové hory

Z přírodních předpokladů pro cestovní ruch jsou největší atraktivitou v MAS pískovcová skalní města a útvary. Nejrozsáhlejší komplex těchto skalních útvarů představuje národní přírodní rezervace Broumovské stěny (nacházejí se zde například tzv. Slavenské hříby, což jsou **nejdokonaleji vyvinuté skalní hříby v Česku**), dále pak stolová hora Ostaš nebo Kočičí skály. Hranici MAS s Polskem lemují Národní Park Stolové hory, jehož součástí jsou vrcholy Bor a Hejšovina, které jsou dominantami celého regionu. Více informací o dalších zajímavých přírodních lokalitách je uvedeno v kapitole 18 Životní prostředí.

Dalším významným předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu je velké množství kulturně-historických památek, které se na území MAS nacházejí. Podle evidence památek vedených v Ústředním seznamu kulturních památek ČR se na území MAS nachází celkem 158 nemovitých kulturních památek. Najdeme je na území téměř všech obcí MAS (s výjimkou Velkých Petrovic a Žďárek) a jsou významnou součástí zdejší kulturní krajiny. Více než dvě třetiny těchto památek nalezneme na území měst Náchod a Police nad Metují. Seznam evidovaných kulturních památek je pro svoji obsáhlost umístěn v přílohách tohoto dokumentu.

Turisticky nejvýznamnější jsou dvě národní kulturní památky (NKP) - Státní zámek Náchod (v roce 2014 jej navštívilo 33 864 turistů), který je označován jako národní kulturní památka od roku 2001, a ojedinělý systém opevnění z 2. světové války Dobrošov, který je propojen naučnou stezkou s pěchotním srubem Březinka (upravený autenticky do stavu roku 1938). Nachází se v k. ú. Dobrošov a NKP je od roku 1995.

Na území MAS se dále nacházejí čtyři památkově chráněná území. Jedná se o městské památkové zóny v Náchodě, Polici nad Metují a ve Stárkově a o vesnickou památkovou zónu Skalka (část obce Česká Metuje).

Dalšími významnými památkami regionu jsou např. klášter v Polici nad Metují, kaple Panny Marie Sněžné na Hvězdě nebo Jiráskova chata na Dobrošově. Ta pochází z dílny známého architekta Dušana Jurkoviče, stejně jako restaurace v přílehlém údolí Peklo.

V MAS dále nalezneme množství zajímavých muzeí a výstavních ploch, mezi které patří např. muzeum stavebnice MERKUR nebo Muzeum papírových modelů v Polici nad Metují, Galerie výtvarného umění v Náchodě (5 079 návštěvníků v r. 2014) nebo pobočky Regionálního muzea v Náchodě (Jiráskovo muzeum Hronov, Muzeum města Police nad Metují, Pevnost Dobrošov, Rodný domek A. Jiráskova, Stará škola Police nad Metují a Výstavní síň Náchod). V Horním Dřevíči se nachází Mlýn Dřevíček (muzeum o mlynářství).

Region MAS je zachycen v dílech slavných rodáků tohoto kraje. Ve spojitosti s nimi je častým cílem turistů zejména Hronov (rodiště Aloise Jiráka, Josefa Čapka a Egona Hostovského) a v neposlední řadě i Náchod (pochází odtud spisovatel Josef Škvorecký).

V minulosti byly významnou atraktivitou území také lázně Běloves v Náchodě, kde se léčili pacienti se srdečními chorobami a nemocemi oběhového ústrojí. V průběhu devadesátých let 20. století se však nevydařil proces transformace lázní Běloves a zůstaly nedořešeny majetkoprávní vztahy. V současnosti jsou lázně mimo provoz a chátrají a město Náchod je tak jediným lázeňským městem v Česku bez fungujících lázní.

Na území MAS probíhá celá řada významných kulturních akcí, z nichž nejvýznamnější je Jiráskův Hronov, v roce 2015 se konal již 85. ročník a podle pořadatelů je tento festival nejstarší divadelní přehlídkou neprofesionálního divadla v Evropě a pravděpodobně i na světě. Dále pak Náchodská Prima sezóna (festival studentské tvořivosti) nebo Kuronské slavnosti (oživení zámku hudbou a řemeslnými trhy).

12.2.2 Základní infrastruktura pro cestovní ruch

Region MAS Stolové hory svojí polohou a rozmanitou krajinou nabízí nespočet aktivit zejména k pěší turistice, cykloturistice, horolezectví nebo k vyjížděním na koních. Detailní informace o možnostech využití lze získat v turistických informačních centrech (TIC), která se nacházejí v Náchodě, Hronově a Polici nad Metují. Dobrým informačním zdrojem pro návštěvníky této oblasti jsou také internetové stránky www.kladskepomezí.cz a internetové stránky jednotlivých obcí.

Základní infrastrukturu cestovního ruchu tvoří ubytovací a stravovací zařízení. ČSÚ v roce 2014 evidoval na území MAS 39 hromadných ubytovacích zařízení (zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům). Tento statistický údaj však rozhodně dostatečně necharakterizuje ubytovací kapacity v regionu, neboť jednak nezahrnuje ubytovací zařízení s menší kapacitou a dále obsahuje i řadu nepřesností a některá ubytovací zařízení v něm úplně chybějí (i když splňují daná kritéria). Například na webových stránkách města Náchod bylo v květnu 2014 uvedeno 38 objektů, ve kterých je možno se ubytovat, kdežto statistický přehled z ČSÚ zde uvádí pouze 20 hromadných ubytovacích zařízení. V následujícím popisu ubytovacích kapacit na území MAS tedy vycházíme z vlastních zjištění přímo od starostů a zastupitelů v obcích MAS.

Tab. 20: Počet lůžek podle typů ubytovacích zařízení v obcích MAS

Obce MAS	Počet lůžek						
	ubytování v soukromí	penzion	hotel, motel	ubytovna	veřejný kemp, tábořiště, chatky	Celkem lůžka	veřejný kemp počet míst pro stany/karavany
Bezděkov nad M.	10	8	10	0	0	28	0
Bukovice	0	0	0	0	0	0	0
Česká Metuje	0	10	34	0	0	44	0
Machov	53	36	0	20	0	109	0
Police nad Metují	52	138	0	92	120	402	46
Suchý důl	0	38	0	0	0	38	0
Velké Petrovice	24	0	0	0	0	24	0
Žďár nad Metují	0	0	0	0	54	54	20/0
Hronov	23	68	46	200	114	451	50/24
Žďárky	5	0	0	0	0	5	0
Vysoká Srbská	12	0	0	0	119	131	15/0
Stárkov	165	0	0	0	0	165	0
Velké Poříčí	0	0	0	0	0	0	0
Náchod	55	220	447	153	96	971	50/18
MAS	399	518	537	465	503	2 422	181/42

Zdroj: http://www.aticcr.cz/vismo/o_utvar.asp?id_org=200039&id_u=1005; webové stránky obcí, vlastní šetření; ČSÚ

Pozn. Ubytování v soukromí zahrnuje chaty, chalupy, apartmány a byty.

Dle vlastního šetření se na území MAS nachází 95 ubytovacích zařízení, z nichž nejpočetnější skupinou jsou „ubytování ostatního typu včetně ubytování v soukromí“ a penziony. Podle počtu lůžek v jednotlivých typech ubytování je však zřejmé, že ubytování v soukromí (chaty, chalupy) má v regionu celkově menší kapacitu než je počet lůžek v hotelech nebo penzionech a dokonce i méně než je počet lůžek v turistických ubytovnách.

Počet lůžek v hotelech na území MAS je téměř totožný s počtem lůžek v penzionech (537 lůžek v hotelech, 518 v penzionech). Zhruba 40 % lůžek z celkové lůžkové kapacity MAS se nachází v Náchodě, 18 % v Hronově a 16 % v Polici nad Metují. Velice rozdílná je kvalitativní struktura této lůžkové kapacity. Zatímco v Náchodě je koncentrována převážná kapacita hotelových lůžek, v Hronově jsou to lůžka typu „ubytovna“ a v Polici nad Metují převažují lůžka v penzionech.

V Náchodě se nacházejí téměř všechny hotely na území MAS (celkem 11 hotelů), z toho tři * * * *, šest * * * a dva * *. Pro náročnější klientelu jsou tak v Náchodě k dispozici zařízení nabízející služby typu relaxace a wellness nejvyšší kvality a zároveň zde najdeme prostory pro kongresovou turistiku (např. Hotel Tommy, Hotel U Beránka nebo Bonato Hotel).

Výrazně levnější formou ubytování v regionu je např. bydlení v chatkách, které nabízí velké chatové areály např. na Ostaši (Žďár nad Metují), na Zděřině (Police nad Metují) nebo ve Vysoké Srbské. V těchto areálech je i možnost postavit si vlastní stan. Klasické autokempy se nacházejí v Náchodě a ve Velkém Dřevíči (Hronov). Specifickou ubytovací a rekreační lokalitou je Green Valley Park ve Stárkově, které nabízí ubytování ve více než 20 nově postavených vilkách s kapacitou přes 150 lůžek.

S výjimkou Velkých Petrovic se v každé obci MAS nachází alespoň jedno restaurační zařízení, jejich kvalita a rozsah nabízených služeb se však velice různí.

12.2.3 Doprovodná turistická infrastruktura

Území MAS je turisticky hojně navštěvovanou destinací, avšak jeho doprovodná infrastruktura (především kapacita a úroveň ubytovacích a stravovacích zařízení), zejména v severní části v okolí Broumovských stěn, neodpovídá nárokům a počtu návštěvníků. Širší nabídku jednotlivých zařízení lze nalézt především v Náchodě a jeho okolí.

- Na území MAS je hustá síť značených turistických pěších tras včetně naučných stezek, které se kumulují zejména v oblasti Broumovských stěn a dalších významných krajinných útvarů (např. na Ostaši). Tato síť je poměrně stabilizovaná a její rozšíření je možné předpokládat směrem k napojení na polské území.
- Cyklistům v MAS slouží rozsáhlá síť cyklotras, které jsou doplněny informačními panely a odpočívadly. Výstavba celé řady cyklostezek (zejména v okolí Náchoda) a značení nových cyklotras probíhá i v posledních letech. V letních měsících je možné využít nabídku tzv. cyklobusů. Pro zdatnější cyklisty jsou vyznačeny náročnější trasy zejména v oblasti Broumovských stěn.
- Na území MAS není vyznačena žádná speciální hipostezka, ale vyjíždky na koních jsou další možností, jak si mohou návštěvníci zpestřit svůj pobyt. Vyjíždky na koních nabízí např. Kylarův statek a Ranč Lipí v Náchodě, Ranch GALLOP ve Stárkově nebo jízďárna DALEN v Náchodě.
- Na území MAS není mnoho příležitostí ke koupání, nachází se zde pouze jeden krytý bazén (v Náchodě) a tři umělá venkovní koupaliště (v Náchodě, v Polici nad Metují a Velkém Dřevíči – voda z přírodního toku).
- Specifickou sportovní aktivitu v regionu představuje horolezectví, ke kterému jsou v MAS ideální podmínky. Horolezectví je však povoleno pouze registrovaným horolezcům, a to jen ve vymezených skalních oblastech. Více k tématu naleznete např. na www.piskari.cz.

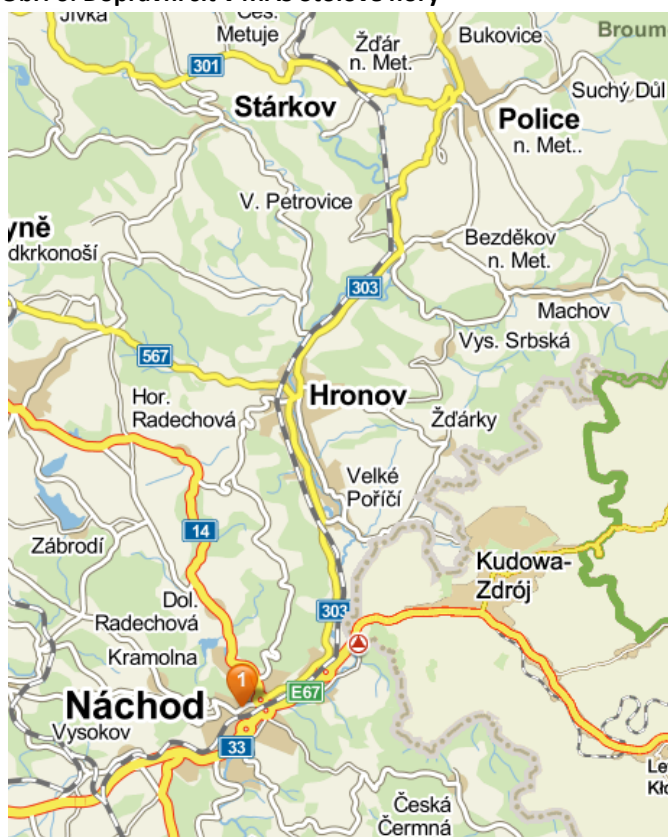
- Ve Velkém Dřevíči se nachází krytá horská dráha pro motokáry, která je součástí sportovně rekreačního komplexu Adrenárium.
- Dráhy na bowling jsou v Náchodě, v Hronově a v Polici nad Metují.
- Pro in-line bruslení je hojně využívána cyklostezka mezi Náchodem a Hronovem a také stezka mezi Velkými Petrovicemi a Maršovem.
- Vyhlídkové lety nabízí jediné veřejné vnitrostátní letiště na území MAS, které se nachází ve Velkém Poříčí.
- Ze zimních sportů je terén v MAS příhodný zejména pro běžecké lyžování, ale nalezneme zde i lyžařské areály se sjezdovými tratěmi - v Machově (jsou zde i skokanské můstky), v Bělovsi (Brabák a Maliňák), v Polici nad Metují (vlek Nebíčko) nebo v obci Chlívce (Stárkov). Zimní stadiony najdeme v Náchodě a v Hronově a kluziště si připravují i v Polici nad Metují.

13 Doprava

13.1 Silniční doprava

Charakteristickým rysem území MAS Stolové hory je poměrně nepříznivá poloha a obtížná dopravní dostupnost z hlediska Královéhradeckého kraje i celé České republiky. **Odlehlost od silnic první třídy i od hlavních železničních tahů je jedna z nejvyšších v celé České republice.** Území MAS nemá přímé napojení na dálnici nebo rychlostní komunikaci a základ silniční sítě tak tvoří silnice I. třídy, které však územím MAS procházejí pouze po jeho okraji přes Náchod. Jedná se o silnici I. třídy I/33 spojující Hradec Králové s Náchodem a silnici I/14 spojující Náchod - Červený Kostelec a Trutnov. Páteří MAS je silnice 2. třídy č. II/303, která vede z Náchoda přes Velké Poříčí a Hronov do Broumovského výběžku. Silnice II/303 představuje jediné napojení Broumovského výběžku s vnitrozemím republiky.

Obr. 6: Dopravní síť v MAS Stolové hory

Zdroj: www.mapy.cz

Seznam důležitých silnic, které procházejí územím MAS:

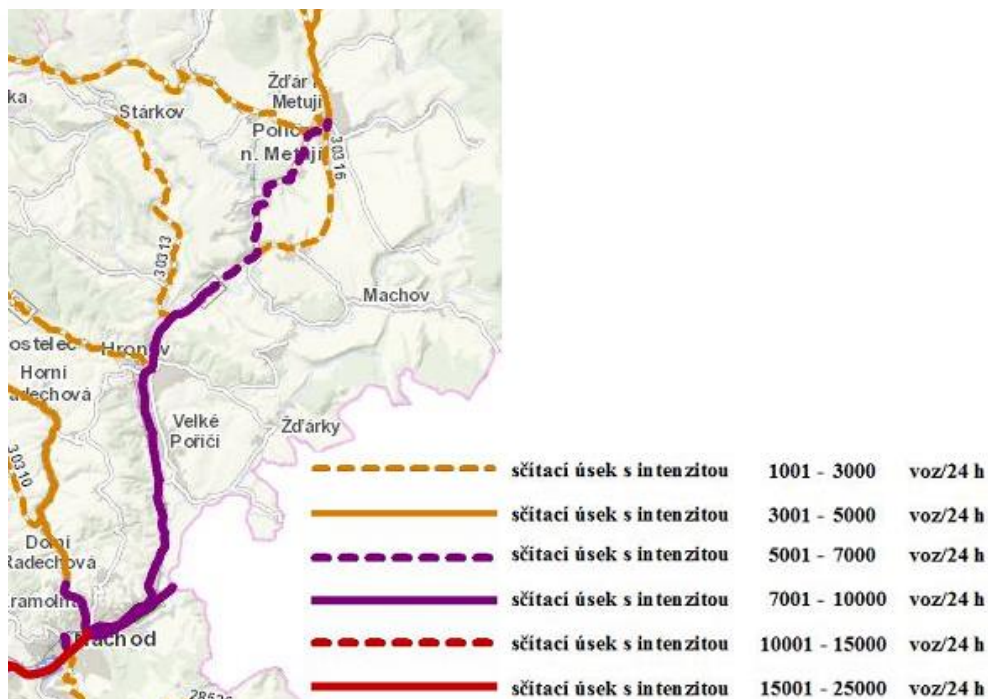
- I/14 Liberec (I/13) - Jablonec n. Nisou (I/65) - Tanvald - Vrchlabí - Trutnov- Červený Kostelec - Náchod (I/33) - Vamberk - Ústí nad Orlicí - Č. Třebová – Třebovice;
- I/33 Hradec Králové (I/11, I/35) - Jaroměř (I/37) - Česká Skalice - Náchod (I/14) – Polsko;
- II/301 Police n. M. (II/303) - Česká Metuje - Radvanice - Trutnov (I/14) ;
- II/303 Náchod (I/33) – Velké Poříčí - Hronov - Police n. M. - Broumov (II/302) – Olivětín;
- II/567 Hronov (II/303) - Horní Kostelec - Rtně v Podkrkonoší (I/14);
- III/28526 a II/285- Nový Hrádek - Borová - Česká Čermná - Dobrošov - Jizbice - Lipí - Náchod (I/33).

Přímo v Náchodě se nachází důležitý hraniční přechod do Polska: Náchod - Běloves - Kudowa Zdrój, který slouží i pro nákladní automobilovou dopravu nad 6 tun. Další hraniční přechod v MAS, určený však pro malý pohraniční styk, je v Malé Čermné – Czarmne. Silniční síť na území MAS zabezpečuje poměrně dobré dopravní spojení Náchoda s jednotlivými regionálními a mikroregionálními centry na území MAS. Nemalý problém však představuje skutečnost, že dopravní kapacita stávajících hlavních silnic procházejících MAS a zejména jeho jádrem, městem Náchod, v posledním desetiletí dosahuje mezních hodnot. Silnice I/33 (Hradec Králové - Jaroměř - Náchod - Polsko) je jednou z nejvýznamnějších silničních tras v Královéhradeckém kraji a je téměř trvale přetížena. Navíc prochází přímo centrem města Náchod a je bariérou dalšího rozvoje (dlouhodobě probíhají plány na postavení obchvatu Náchoda). Rovněž je posuzována možnost vybudování obchvatu města Hronov. Intenzitu dopravy na jednotlivých úsecích silnic v MAS dobře znázorňuje následující obrázek 8 a tabulka 21.

Údaje o intenzitě automobilové dopravy na silniční síti pocházejí z výsledků celostátního sčítání dopravy v roce 2010 (CSD 2010), novější sčítání nebylo do současné doby provedeno. Uváděné hodnoty jsou ročním průměrem denních intenzit dopravy (RPDI) ve vozidlech za 24h. Z výsledků sčítání vyplývá, že nejvíce automobilů projede za den centrem města Náchod, a to 18 547, z čehož zhruba 19 % tvoří nákladní vozidla. Na příjezdu k hraničnímu přechodu tvoří podíl nákladní dopravy dokonce 33 %. Směrem na Broumov intenzita automobilové dopravy klesá, ale mezi Náchodem a Hronovem projede denně zhruba 9000 aut.

Vzhledem k vyšší intenzitě automobilové dopravy na některých místech v MAS, vzniká riziko ohrožení obyvatel touto dopravou. Z dotazníkového šetření pro obyvatele Náchoda nebo Velkého Poříčí vyplynuly značné obavy obyvatel z přecházení komunikací, z vysoké rychlosti automobilů, neohleduplných řidičů apod.

Obr. 7: Přehled intenzity dopravy na úsecích sčítaných v roce 2010 na území MAS

Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/map/default.asp>

Tab. 21: Přehled intenzity dopravy na úsecích sčítaných v roce 2010 na území MAS

Číslo silnice	Těžká vozidla	Osobní vozidla	Mo-tocykly	Počet všech motorových vozidel	Začátek úseku	Konec úseku
33	3 435	14 881	231	18 547	Náchod z. z.	Náchod, vyús.14
33	3 435	14 881	231	18 547	Náchod, vyús.14	Náchod, zaús.14
33	1 743	3 487	56	5 286	zaús. MK (býv. 33)	st. hr. ČR - Polsko
33	1 834	6 377	71	8 282	Náchod, zaús.14	zaús.MK (býv. 33)
301	163	1 067	29	1 259	hr.okr.Trutnov a Náchod	Police n. Met., zaús. do 303
303	889	7 410	114	8 413	Náchod, vyús. ze 14	Náchod, MK - býv. 33
303	1 002	8 851	136	9 989	Náchod, MK - býv. 33	Náchod - Malé Poříčí k.z.
303	1 002	8 851	136	9 989	Náchod - Malé Poříčí k. z.	Hronov - Velké Poříčí z. z.
303	1 049	7 160	111	8 320	Hronov - Velké Poříčí z. z.	Hronov, zaús.567
303	1 043	6 640	135	7 818	Hronov, zaús.567	Hronov k. z.
303	917	4 861	70	5 848	Hronov k. z.	Police n. Met., zaús.301
303	587	3 358	56	4 001	Police n. Met., zaús.301	Pěkov k. z.
303	412	2 237	36	2 685	Pěkov k. z.	Broumov, zaús. do 302
567	343	1 688	49	2 080	hr.okr.Trutnov a Náchod	Hronov z.z.
567	343	1 688	49	2 080	Hronov z. z.	zaús. do 303
28 526	82	1 166	28	1 276	Dobrošov k. z.	Náchod, zaús. do 33
30 313	128	922	23	1 073	Hronov, vyús. z 303	Stárkov, zaús. do 30118
30 316	128	1 519	41	1 688	vyús. z 303	Police n. Met., zaús. do 303
30 322	183	1 169	17	1 369	vyús. z 303	zaús. do 3023 za Lachovem
30 413	691	8 266	129	9 086	Náchod, vyús. z 33	Náchod, ul.Tyršova

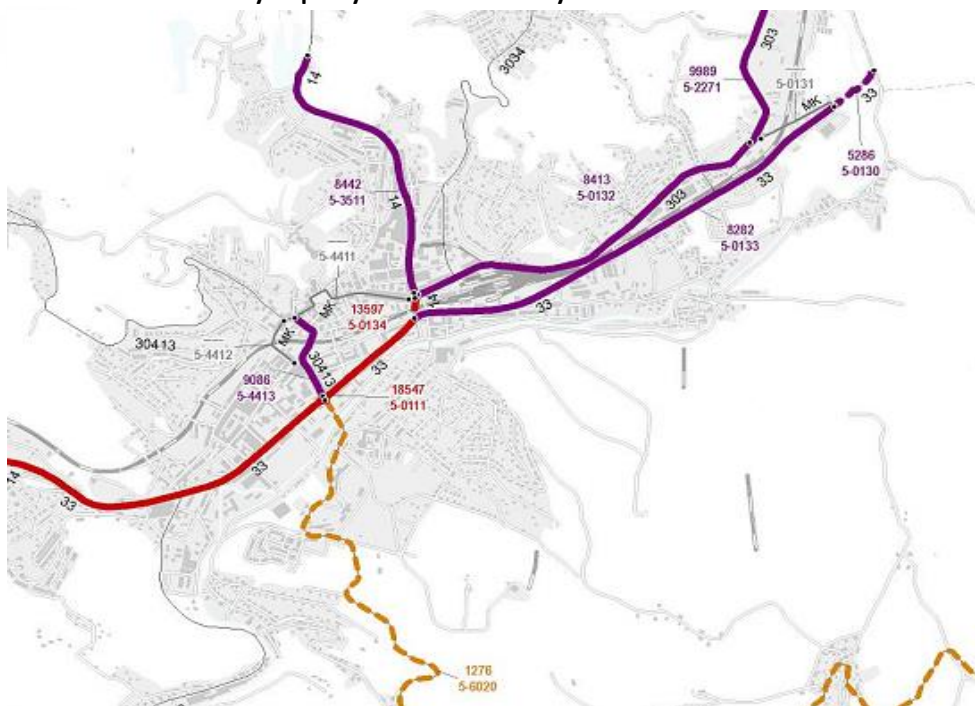
 Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/results/section/default.aspx?l=Královéhradecký kraj>

Poznámky: z. z. - začátek zástavby, k. z. - konec zástavby, x - křižovatka, MK - místní komunikace

Obce jsou majiteli tzv. místních komunikací, což jsou veřejně přístupné pozemní komunikace, které slouží převážně místní dopravě na území obce (ulice, náměstí, samostatné pěší komunikace, parkoviště atd.) a jako vlastníci o ně musí i pečovat. Obce mají pod svou správou často poměrně dlouhé úseky místních komunikací, např. v Polici nad Metují je to 72 km a v Hronově 42 km. Naopak některé obce mají na starost jen několik kilometrů místních komunikací (např. Žďárky – 3 km). Proto jsou také opravy, rekonstrukce případně budování nových místních komunikací, chodníků a jejich osvětlení jednou z hlavních priorit řady obcí (např. Hronov, Náchod, Bukovice, Velké Petrovice a Police nad

Metují). Kvůli nedostatku finančních prostředků je často řešením tématu nekvalitních komunikací pro obce problematické a nevhodný stav komunikací a souvisejících prvků přetrvává dlouhodoběji.

Obr. 8: Přehled intenzity dopravy na úsecích sčítaných v roce 2010 – detail území města Náchod

Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz/content/doc/52-08.jpg>

13.2 Železniční doprava

Územím MAS prochází celostátní železniční trať č. 026 Týniště nad Orlicí - Náchod - Teplice nad Metují - Meziměstí, která převážně kopíruje tok řeky Metuje a tvoří tak osu celé MAS. Na území MAS Stolové hory je 10 železničních stanic: Náchod zast. (km 35 trati), Náchod (km 37), Náchod-Běloves (km 39), Náchod-Malé Poříčí (km 41), Velké Poříčí (km 43), Hronov (km 45), Hronov zast. (km 47), Police nad Metují (km 50), Žďár nad Metují (km 53) a Česká Metuje (km 56). Osobní vlaky zastavují na všech uvedených zastávkách (z toho na pěti jen na znamení) a spěšné vlaky úplně vynechávají zastávky Náchod-Běloves a Náchod-Malé Poříčí.

Železniční dostupnost od Hradce Králové komplikuje úvratová spojka mezi obcemi Starkoč a Václavice (trať 033). Přímé železniční spojení je pouze jednou za den ve večerních hodinách, jinak je spojení komplikováno několika přestupy. Cesta do Hradce Králové přes Týniště nad Orlicí po trati č. 026 je časově delší a v současnosti zde nefunguje žádné přímé spojení. Dopravnímu spojení z MAS do Hradce Králové a Prahy by pomohla optimalizace trati č. 032 Jaroměř – Náchod s výstavbou tzv. Vysokovské spojky (je pro ni vymezen koridor dopravní infrastruktury nadmístního významu). Pro jednotlivé obce MAS je velmi důležité, aby v nich byly zachovány železniční stanice s dostatečným rozsahem provozu. Zejména obec Malé Poříčí (spadající pod město Náchod) si stěžuje na nedostatečné vlakové spojení v obci a požaduje jeho obnovení.

13.3 Letecká doprava

Na území MAS se nachází jediné veřejné vnitrostátní letiště - Letiště Velké Poříčí (LKVP) - jedná se o letiště s travnatým povrchem. Jeho provozovatelem je Aeroklub Hronov. Pravidelně se zde kona-

jí tzv. Hronovské Orlickovské přeháňky (mezinárodní závody) a plachtařské závody. Z letiště je také možné si objednat vyhlídkové lety. Oblastní nemocnice Náchod má na střeše jednoho z pavilonů zřízenou konstrukci heliportu se vzletovou a dosedací plochou z betonové desky.

13.4 Cyklodoprava

Cyklistům v MAS slouží rozsáhlá síť cyklotras, které jsou doplněny informačními panely a odpočívadly. Výstavba celé řady cyklostezek (zejména v okolí Náchoda) a značení nových cyklotras probíhá i v posledních letech. V letních měsících je možné využít nabídku tzv. cyklobusů. Pro zdatnější cyklisty jsou vyznačeny náročnější trasy zejména v oblasti Broumovských stěn, kde se také každoročně jezdí jeden z nejtěžších českých maratonů na horských kolech Rallye Sudety. Cyklotrasy v území často propojují polská a česká města.

Zvláštní zřetel je třeba také věnovat snižování negativních vlivů dopravy jako jednoho z největších znečišťovatelů životního prostředí na území MAS. Jednou z cest, jak dosáhnout snížení negativního vlivu dopravy na životní prostředí, je právě realizace opatření vedoucí ke zvýšení podílu **udržitelných forem dopravy** (především cyklodoprava a chůze, případně MHD v Náchodě), určených zejména pro místní obyvatele (pro cesty do škol, zaměstnání, za službami apod.). Pracovní skupiny identifikovaly jako jednu z potřeb spolupráci mezi obcemi a vypracovat projekt „Celková koncepce cyklostezek“ za účelem zvýšení propojenosti jednotlivých cyklostezek a cyklotras. Důležitost cyklodopravy vyplynula i z dotazníkového šetření pro obyvatele a starosty obcí.

Podle Koncepce cyklodopravy Královéhradeckého kraje je v okrese Náchod nově navržených 15 km cyklostezek. Z Náchoda do České Skalice (3,5 km), z Nového Města nad Metují do Dobrušky (4,5 km) a z Police nad Metují do Broumova (7 km).

14 Dopravní obslužnost

Tabulka 22 přináší přehled přímých spojů z obcí MAS do jim příslušných obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) a do ORP Náchod. Z tabulky je patrné, že autobusová doprava je v MAS poměrně významná, a tímto způsobem dopravy jsou mezi sebou přístupné všechny obce MAS.

Vlaková doprava je významná pouze pro několik obcí, a to zejména pro možnost rychlého spojení do ORP Náchod. Pro Českou Metuji a Žďár nad Metují je také uvedena jako možnost spojení do Police nad Metují, ale tato možnost není v reálu využívána, protože vlaková zastávka Police nad Metují se nachází několik kilometrů od centra města Police nad Metují a je využitelná spíše jako vlaková zastávka pro obce Velké Petrovice a Bezděkov nad Metují.

Většina obcí MAS má přímé (autobusové nebo vlakové) spojení do ORP Náchod, výjimkou jsou obce Suchý Důl, Vysoká Srbská a Žďárky. Nejméně spojů do POÚ má obec Vysoká Srbská, a to pouze 8 ve všední den. Naopak výborné spojení se svými POÚ mají např. Bezděkov nad Metují, Bukovice, Velké Petrovice nebo Velké Poříčí, kde je vysoká frekvence autobusových spojů.

Tab. 22: Přehled počtu přímých spojů z obcí MAS do POÚ a centra ORP

Obce MAS	POÚ	Autobusové spoje - počet přímých spojů do		Vlakové spoje - počet přímých spojů do	
		POÚ	ORP Náchod	POÚ	ORP Náchod
Bezděkov nad Metují, Na Mýtě	Police nad Metují	56	36	-	-
Bukovice	Police nad Metují	33	32	-	-
Česká Metuje	Police nad Metují	14	-	13	13
Hronov	Hronov	-	37	-	21
Machov, nám.	Police nad Metují	20	1	-	-
Police nad Metují	Police nad Metují	-	40	-	17
Stárkov	Hronov	19	1	-	-
Suchý Důl	Police nad Metují	16	-	-	-
Velké Petrovice	Police nad Metují	38	18	-	-
Velké Poříčí	Hronov	44	40	22	21
Vysoká Srbská, OÚ	Hronov	8	-	-	-
Žďár nad Metují	Police nad Metují	14	-	17	17
Žďárky	Hronov	14	-	-	-

Pozn.: jedná se o počty přímých spojení ve středu 26. 3. 2014. Pokud není u obce uveden spoj, buď neexistuje, nebo je spojení možné pouze s přestupem. Město Náchod není uvedeno vůbec, protože se jedná o obec s rozšířenou působností i o obec s pověřeným obecním úřadem.

Zdroj: <http://jizdnirady.idnes.cz/>

15 Technická infrastruktura

Textová část o technické infrastruktuře v MAS Stolové hory byla zpracována na základě analytických podkladů města Náchod, statistických dat ze SLBD a vlastních zjištění v obcích.

15.1 Zásobování elektrickou energií a teplem

Na území MAS jsou hlavním provozovatelem distribuční elektrické sítě a výrobcem elektřiny firmy ze skupiny ČEZ (elektřina je vyráběna v Elektrárně Poříčí II u Trutnova). Přímé zásobování území elektrickou energií je v území realizováno zejména z napěťového systému VN 110kV, v centru Náchoda VN 10kV. Do tohoto systému jsou na území MAS zapojeny trafostanice pro transformaci napětí TR 110/35 (TR 110/35/10kV Náchod, Babí a TR 110/35 kV Police nad Metují).

Mimo energetický systém ČEZ a.s. jsou na území provozovány další zdroje (výroby) elektrické energie. Mají však pouze lokální význam. Velkou soustavou centralizovaného zásobování teplem je Teplárna Náchod, jejíž současný celkový instalovaný výkon je 118 MWt a 17 MWe. Teplo je z Teplárny Náchod dodáváno pomocí soustavy CZT s primárními parními rozvody v délce cca 25 km, 57 předávacími stanicemi a teplovodními sekundárními rozvody do zhruba 930 odběrných míst. Lokální význam má ještě sídlištní soustava v Polici nad Metují.

Využívání alternativních zdrojů energie má v MAS nízký podíl. V posledních letech zde vzniklo několik fotovoltaických elektráren, z nichž největší je FVE Náchod-Bražec (výkon 0,98 MW). Z těch významnějších jsou to ještě např. FVE 449,88 kWp v České Metují, LEADERMARK a.s. FVE 208,84 kWp ve Velkém Poříčí nebo FVE 154,88 kWp na ZŠ Plhov v Náchodě.

V MAS je na řece Metují provozováno celkem 6 malých vodních elektráren: MVE Velké Petrovice (3), MVE Hronov, Velké Poříčí a Náchod. V Polici nad Metují je v provozu větrná elektrárna.

15.2 Zásobování plynem

Území je zásobováno zemním plynem z vysokotlakového plynovodu Pardubice - Hradec Králové - Jaroměř - Kleny - Náchod – Broumov. Územím dále prochází vysazená odbočka VTL plynovodu Červený Kostelec - Hronov – Náchod-Babí. Dodávka zemního plynu odběratelům se uskutečňuje středotlakovými plynovody z VTL/STL regulačních stanic, které jsou rozmístěny po území.

V okrese Náchod (i MAS) je poměrně nízký podíl plynofikovaných obcí. Na území MAS není plyn vůbec zaveden v obcích Česká Metuje, Suchý Důl, Velké Petrovice a Stárkov. Nejvyšší stupeň plynofikace má obec Bezděkov nad Metují, kde je k plynovodu napojeno téměř 50 % domácností. Ostatní plynofikované obce mají podíl domácností připojených k plynovodu v rozmezí 30 – 40 % (Bukovice, Machov, Hronov, Žďár nad Metují, Žďárky, Vysoká Srbská a Velké Poříčí). V Náchodě (16,4 %) a v Polici nad Metují (20,8 %) je podíl domácností odbírajících plyn nižší zřejmě z důvodu existence místní soustavy centralizovaného zásobování teplem. Pokud bychom porovnávali výsledky ze SLDB z roku 2011 (podíl trvale obydlených domů připojených na plynovod), je stupeň plynofikace území MAS nižší (47,04 %), než stupeň plynofikace Královéhradeckého kraje (48,2 %) nebo ČR (60,47 %).

15.3 Zásobování pitnou vodou

Distribuce vody je v území prováděna prostřednictvím skupinových vodovodů, popř. individuálním zásobením. Na území MAS je hlavní skupinový vodovod (SV) Teplice nad Metují - Náchod – Bohuslavice a provozuje ho VaK Náchod a.s. VaK Náchod a.s. je dále provozovatelem vodovodu Stárkov, který je také zásoben ze zdrojů Polické pánve. Pomocí vodojemů je voda dále distribuována spotřebitelům. Na území MAS se nachází celkem 25 vodojemů⁷.

Podle výsledků ze SLDB 2011 je k veřejnému vodovodu v MAS připojeno 93,64 % domů, což je více než je průměr v Královéhradeckém kraji (92,17 %) a v ČR (92 %). Nižší podíl domů připojených na veřejný vodovod je v České Metuji (86,46 %), Vysoké Srbské (90,36 %) a Stárkově (90,43 %), kde lidé hojně využívají vodu z domovních studní.

Napojení obyvatel na veřejné vodovody v MAS je tedy dobré, ale existují lokální problémy zejména ve Stárkově, kde by bylo třeba napojit části Horní Dřevíč a Bystré na vodovod Stárkov.

15.4 Odvádění a čištění odpadních vod

Problematikou stavu kanalizační sítě a (ne)existence ČOV v obcích MAS se detailně zabývá stejnojmenná kapitola umístěná v kapitole 18 Životní prostředí.

---

⁷VDJ Machovská Lhota, VDJ Bukovice, VDJ Dobrošov, VDJ Lipí, VDJ Kašparák, VDJ Pavlišov, VDJ Hronov/Fara, VDJ H.Dřevíč, VDJ Žďárky, VDJ Na Klínku, VDJ U Nemocnice, VDJ Babí, VDJ Pod Vyhlídkou, VDJ Branka, VDJ Malé Poříčí, VDJ Police, VDJ Suchý Důl, VDJ Slavný, VDJ Pěkov, VDJ Stárkov, VDJ Petrovičky, VDJ Bělý, VDJ Žďár nad Metují, VDJ Vysoká Srbská.

16 Vybavenost obcí a služby

Z hlediska vybavenosti obcí je vhodné uvést fakt, že obyvatelé v MAS Stolové hory v dotazníkovém průzkumu často uváděli, že musí z obcí vyjždět do obchodů za nákupy, do práce a do škol, za kulturou, sportem a z chybějících služeb také například za bankomaty.

16.1 Školství a vzdělávání

Základní školy v MAS navštěvuje celkem 3151 žáků (153 školních tříd). Zhruba 15 % z nich (477) navštěvuje školy, kde je pouze 1. stupeň vzdělávání, což je v obcích Bezděkov nad Metují, Bukovice, Suchý Důl, Žďár nad Metují, Žďárky, Náchod-Babí, Běloves a Staré Město nad Metují. Nejméně dětí navštěvuje základní školu v Bezděkově nad Metují (12), která je součástí ZŠ a MŠ Police nad Metují. Základní škola chybí v obcích Česká Metuje, Velké Petrovice a Vysoká Srbská. Vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a speciálně pedagogické centrum poskytuje Základní škola a Mateřská škola Josefa Zemana v Náchodě.

Střední školy v MAS mají celkem 2 404 studentů, z toho jich 720 navštěvuje Jiráskovo gymnázium v Náchodě. Na oborech středních odborných škol a praktických škol studuje 1251 žáků a odborná učiliště mají 433 žáků. Největší koncentrace středních škol je v Náchodě (5), jedna střední škola se nachází v Hronově a další ve Velkém Poříčí.

Z důvodu nedostatku přihlášených žáků do prvních ročníků byl k 30. 6. 2014 zastaven provoz Střední školy hotelnictví a podnikání SČMSD, Hronov s. r. o., max. kapacita byla 720 žáků a provozována zde byla i jídelna, kam se docházelo stravovat na 250 dětí ze základní školy a domova mládeže. Od 18. července 2014 je škola v insolvenčním řízení.

Na území MAS se nachází jediná vyšší odborná škola, která je součástí Vyšší odborné školy stavební a Střední průmyslové školy stavební arch. Jana Letzela v Náchodě a navštěvuje ji 255 žáků.

Tab. 23: Přehled středních škol na území MAS v roce 2014

Název školy	Sídlo	Max. kapacita žáků	Další služby
Střední průmyslová škola, Hronov, Hostovského 910	Hronov	440	-
Jiráskovo gymnázium, Náchod, Řezníčkova 451	Náchod	720	-
Střední odborná škola sociální - Evangelická akademie	Náchod	260	-
Obchodní akademie, Náchod, Denisovo nábřeží 673	Náchod	360	-
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod, Pražská 931	Náchod	639 + 255 (VOŠ)	domov mládeže, jídelna
ACADEMIA MERCURII soukromá střední škola, s.r.o.	Náchod	360	-
Střední škola propagační tvorby a polygrafie, Velké Poříčí, Náchodská 285	Velké Poříčí	600	domov mládeže, jídelna

Zdroj: <http://rejskol.msmt.cz/>

Školská zařízení na území MAS (zejména venkovská zařízení) mají problémy se stavem budov a vybavení, včetně nedostatečných kapacit tam, kde je v souvislosti s migračními a obecně demografickými trendy aktuálně vyšší počet dětí příslušného věku.

V MAS mohou děti navštěvovat 3 základní umělecké školy, které mají dohromady kapacitu až 1670 žáků:

- Základní umělecká škola Hronov (kapacita až 310 žáků);
- Základní umělecká škola Náchod (kapacita až 750 žáků);
- Základní umělecká škola Police nad Metují (kapacita až 610 žáků).

Další vzdělávací možnosti a volnočasové aktivity nabízejí domy dětí a mládeže:

- Dům dětí a mládeže Domino Hronov;
- Středisko volného času Děčko, Náchod;

a různé spolky a kroužky v jednotlivých obcích (viz kapitola spolkový život v obcích).

Co se týká možností celoživotního vzdělávání, je situace v MAS spíše nedostatečná. Vzdělávací kurzy probíhají ve větších městech. Jazykové kurzy se konají v Náchodě, Hronově, Polici nad Metují a ve Velkém Poříčí. Počítačové dovednosti je možno vylepšit na kurzech opět v Náchodě, Hronově nebo Polici nad Metují.

16.2 Volnočasové a sportovní organizace

Celkem v MAS působí téměř 140 spolků nejrůznějšího zaměření a aktivit. Nejvíce spolků je v Náchodě (25) a v Hronově (16), z menších obcí mají bohatý spolkový život např. Žďárky a Machov (každá má 13 spolků) nebo Žďár nad Metují (11 spolků). Naopak v České Metuji působí pouze 3 zájmové spolky.

V celé MAS aktivně působí sbory dobrovolných hasičů (SDH), které se nacházejí ve všech obcích sledovaného území, a to i ve většině územních částí obcí. Jejich činnost mezi obcemi se mírně odlišuje, ale obvykle jsou pořadateli různých společenských a kulturních akcí, účastní se a pořádají hasičské závody a brigády, věnují se práci s mládeží a v neposlední řadě zajišťují požární ochranu obyvatel a majetku a starají se o hasičské vybavení v obci (např. ve Velkém Poříčí se SDH každoročně podílí na pálení čarodějnic, spolupořádání Poříčských toulek a novoročního ohňostroje, pořádání posvícenské zábavy a akcí pro děti).

Dalším zájmovým spolkem, který je v obcích MAS značně rozšířený, jsou myslivecká sdružení, která zajišťují výkon práva myslivosti, chov, ochranu a lov zvěře v honitbě a další činnosti týkající se péče o přírodu. Podobného zaměření jsou i rybářské spolky, které fungují např. v Polici nad Metují nebo Žďáru nad Metují, kde se zabývají chovem ryb a zajišťují využití a opravy areálu bývalého koupaliště.

Mezi významné organizace zejména pro mládež patří skauti, kteří se nejen podílejí na organizování volného času školních dětí, ale také pořádají různé akce, dětské tábory případně se věnují různým dobročinným aktivitám (Tříkrálová sbírka, rozdávání Betlémského světla, návštěvy v domovech pro seniory atd.).

Další spolky jsou již specifické pro jednotlivé obce. Například ve Velkém Poříčí působí Český červený kříž (pořádání velikonoční a vánoční prodejní výstavy, zdravotní školení, zajištění humanitární sbírky,

zajišťování zdravotní služby při všech akcích pořádaných v městysi, návštěvy seniorů atd.) a Aeroklub, který je pořadatelem mezinárodní soutěže v létání „Orlíkovské přeháňky“. V Machově nalezneme např. Český svaz včelařů, Český svaz zahrádkářů a Borský klub lyžařů Machov. V Suchém Dole jsou různé společenské a kulturní akce pořádané tzv. SPONOU (Spolek nadšenců) nebo Suchodolskými ženami. Spolek žen - Petrovické šikulky – působí ve Velkých Petrovicích a spolu s nimi zde je i Klub historických vozidel (zachování a propagace starých vozidel, kulturní činnost). Další spolek žen - Žďárské ženy – se významně podílí na spoluorganizování kulturně – společenských akcí ve Žďáru nad Metují a úspěšně zde fungují i dva šachové kroužky. Pro seniory je v Hronově společenský klub Pohoda, který pro ně zajišťuje akce, výlety a pravidelné schůzky. Velkou nabídku volnočasových aktivit nabízejí domy dětí a mládeže v Náchodě a v Hronově.

Ze sportovních oddílů má největší územní působnost TJ Sokol, kterou najdeme v 10 obcích MAS. Sokolské jednoty se věnují převážně sportu a pořádání sportovních akcí a turnajů, ale podílejí se i na pořádání kulturních akcí a mají velký přínos pro práci s mládeží. Stejně rozšířené jsou i oddíly kopané, případně volejbalu (9 obcí). Méně časté jsou tenisové, případně hokejové sportovní oddíly. Specifičtější zaměření má např. Horolezecký klub Ostaš v Polici nad Metují nebo Delfín Náchod (plavání). Kromě jiných sportovních oddílů fungují ve Žďáře nad Metují tzv. Sportovci. Tento spolek sdružuje příznivce sportu (amatéry), kteří nejsou organizováni v žádném jiném sportovním oddíle a pravidelně pořádají přátelská sportovní – společenská klání.

Občanská sdružení a dobrovolné spolky jsou hybnou silou života v obcích a na nich záleží, jaké a kolik různých společenských, kulturních a sportovních akcí se bude v obcích pořádat, a jaké možnosti využití volného času budou místní obyvatelé mít. Specifickou formou kulturních akcí jsou např. divadelní představení nebo výstavy. V MAS se nacházejí různá kulturní zařízení, z nichž nejvýznamnější jsou tři divadla. Je to Městské divadlo Dr. Josefa Čížka v Náchodě, Jiráskovo divadlo v Hronově a Kolárovo divadlo v Polici nad Metují. Kulturní život v obcích také pomáhají spolupořádat další kulturní instituce, jako jsou např. muzea a galerie (detailněji v kapitole 12. 2 Cestovní ruch).

Tab. 24: Přehled sportovních a kulturních spolků v obcích MAS Stolové hory (2014)

Obce MAS	SOKOL	SDH	Myslivci	Kopaná	Tenis	Volejbal	Hokej	Jiné sportovní spolky	Divadelní spolek, hudební těleso, apod.
Bezděkov nad M.	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ne	1	0
Bukovice	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ne	1	0
Česká Metuje	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	1	0
Machov	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ne	5	4
Police nad Metují	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ne	4	4
Suchý důl	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	2	1
Velké Petrovice	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ano	2	1
Žďár nad Metují	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ne	7	1
Hronov	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	6	3
Žďárky	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano	7	0
Vysoká Srbská	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ne	2	0
Stárkov	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ano	0	1
Velké Poříčí	ano	ano	ne	ano	ano	ano	ne	4	0
Náchod	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	16	2
Celkem MAS	10	14	10	10	6	9	5	58	17

Zdroj: webové stránky obcí, vlastní zjištění

16.3 Volnočasové prostory

Pro aktivity výše zmíněných spolků je potřeba mít určité zázemí. Pro činnost sportovních oddílů slouží v MAS27 tělocvičen (sokoloven), z toho 9 v Náchodě. Obce, které žádnou tělocvičnu k dispozici nemají, jsou Velké Petrovice, Vysoká Srbská a Žďár nad Metují. V obcích MAS se dále nachází 26 víceúčelových hřišť (v každé obci je minimálně jedno) a 18 dětských hřišť. Tenisových kurtů je v MAS celkem 15 a hřišti na fotbal disponuje celkem 9 obcí (v Náchodě a v Hronově jsou vždy dvě hřiště). Na plavání slouží jediný krytý bazén (v Náchodě) a tři umělá venkovní koupaliště (v Náchodě, v Polici nad Metují a ve Velkém Dřevíči). Zimní stadiony najdeme v Náchodě a v Hronově a kluziště si připravují i v Polici nad Metují. Více informací o možnostech sportovního využití je uvedeno v kapitole 12.2.3 Doprovodná turistická infrastruktura.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že značné části obyvatel chybí prostory k volnočasovému využití, jedná se zejména o dětská hřiště, bazény a koupaliště.

Z jednání pracovních skupin také vyplynulo zjištění, že v území MAS chybí kvalitní veřejná víceúčelová zařízení (komunitní centra), ve kterých by se obyvatelé mohli setkávat a posilovat společenské / komunitní vazby za účelem realizace sociálních, vzdělávacích, kulturních a volnočasových aktivit s cílem zlepšit sociální situaci komunity jako celku. Tato zařízení by sloužilo k poskytování komunitních i veřejných služeb.

Tab. 25: Přehled volnočasových prostor v obcích MAS v roce 2014

Obce MAS	Bezděkov nad M.	Bukovice	Česká Metuje	Hronov	Machov	Náchod	Police nad Metují	Stárkov	Suchý důl	Velké Petrovice	Velké Poříčí	Vysoká Srbská	Žďár nad Metují	Žďárky	Celkem MAS
fotbalové hřiště	0	0	0	2	1	2	1	1	1	1	1	1	0	0	11
víceúčelové hřiště	1	1	1	7	1	5	3	1	1	1	1	1	1	1	26
dětské hřiště	1	0	2	3	1	1	5	1	1	1	1	0	1	0	18
tenisové kurty	0	1	0	5	1	2	2	1	0	0	1	0	1	1	15
tělocvična, sokolovna	1	1	1	6	1	9	3	1	1	0	2	0	0	1	27
koupaliště	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
krytý bazén	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
střelnice	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
kluziště	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	3
bowling	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	3
golf a jiná hřiště/areály	0	0	0	0	0	0	1 / 2	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: webové stránky obcí, vlastní zjištění

16.4 Zdravotnická zařízení a lékaři

V MAS Stolové hory se nachází 25 samostatných zdravotnických zařízení pro dospělé a 9 pro děti a dorost (viz následující tabulka).

Základním zdravotnickým zařízením v MAS je Oblastní nemocnice Náchod, a.s., která patří do Zdravotnického holdingu Královéhradeckého kraje, a.s. (probíhá úzká spolupráce s Fakultní nemocnicí v Hradci Králové). Oblastní nemocnice Náchod, a.s. je největším zaměstnavatelem v okrese Náchod (má 1 000 – 1 500 zaměstnanců - pobočky má i mimo město Náchod, např. v Jaroměři, Opočně, Novém Městě nad Metují a jinde). Nemocnice Náchod se skládá z tzv. dolního a horního areálu. V dolním areálu je situováno 36 samostatných ambulancí a 9 lůžkových oddělení s celkovou kapacitou 182 lůžek. V horním areálu je 11 ambulancí a 6 lůžkových oddělení s celkovou kapacitou 181 lůžek. Dalším významným zdravotnickým zařízením je Poliklinika Náchod, kde je k dispozici řada různorodých ambulancí odborných lékařů a lůžkové oční oddělení.

Z hlediska dostupnosti zdravotní péče jsou na tom nejlépe obyvatelé větších měst. V osmi obcích MAS chybí jakýkoliv typ lékařské a zdravotnické péče. Ve Stárkově a v Machově je k dispozici stomatolog a praktický lékař. Ve Velkém Poříčí najdeme celkem 6 lékařů (3 stomatologové, praktický lékař, jeden specialista a jedna lékárna). V Náchodě, Hronově i Polici nad Metují nalezneme všechny důleži-

té lékaře (praktický lékař, pediatr, stomatolog, gynekolog, specialisté). Jejich počet v jednotlivých obcích přináší níže uvedená tabulka.

Neodkladnou péči před nemocniční péčí na území MAS zajišťuje Zdravotnická záchranná služba Královéhradeckého kraje, p. o., výjezdové středisko Náchod. Je zde umístěna 1RZP (rychlá zdravotnická pomoc - posádka ve složení dvou osob) a jedno RV (randez-vous - posádka ve složení dvou osob: lékař a zdravotnický záchranář, který je současně řidičem malého vozidla rychlé reakce v setkávání systému posádek záchranné služby).

Na území MAS se nachází celkem 15 lékáren, z toho 9 v Náchodě, 3 v Polici nad Metují, dvě v Hronově a jedna ve Velkém Poříčí.

Tab. 26: Přehled počtu zdravotnických zařízení a lékařů v MAS Stolové hory

2013	Bezděkov n. M.	Bukovice	Česká Metuje	Hronov	Machov	Náchod	Police nad Metují	Stárkov	Suchý Důl	Velké Petrovice	Velké Poříčí	Vysoká Srbská	Ždár nad Metují	Žďárky	Celkem MAS
Nemocnice	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Samostatná ordinace prakt. lékaře pro dospělé vč. detaš. prac.	0	0	0	5	1	12	5	1	0	0	1	0	0	0	25
Samostatná ordinace prakt. lék. pro děti a dorost vč. detaš. prac.	0	0	0	2	0	6	1	0	0	0	0	0	0	0	9
Samostatná ordinace prakt. lék. stomatologa vč. detaš. prac.	0	0	0	2	0	14	5	1	0	0	3	0	0	0	25
Samostatná ordinace prakt. lék. gynekologa vč. detaš. prac.	0	0	0	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	5
Samostatná ordinace lékaře specialisty vč. detaš. prac.	0	0	0	4	0	29	8	0	0	0	1	0	0	0	42
Ostatní samostatná zařízení vč. detaš. prac.	0	0	0	2	0	12	2	0	0	0	0	0	0	0	16
Zařízení lékárenské péče (lékárny) vč. detaš. prac.	0	0	0	2	0	9	3	0	0	0	1	0	0	0	15
Středisko záchranné služby a rychlé zdravotní pomoci vč. detaš. prac.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Zdroj: <https://snrz.uzis.cz/viewzz/rzz.htm>; webové stránky jednotlivých zařízení

16.5 Sociální služby a péče, rodina

V MAS Stolové hory je **poměrně nízká obslužnost sociálními službami**, zejména co se týče malých obcí a také příměstských částí. Největší nabídku sociálních služeb má město Náchod, terénní sociální

služby se nacházejí pouze v Polici nad Metují, Hronově a v Náchodě. V domovech pro seniory je v MAS celkem 463 lůžek. V Náchodě jsou to dvě zařízení o kapacitě 206 míst a v Hronově 3 zařízení (Kalinův dům - dům s pečovatelskou službou, Domov odpočinku ve stáří Justynka a Domov důchodců Malá Čermná) s celkovou kapacitou 185 míst. Domov pro seniory je i v Polici nad Metují (kapacita 64 míst) a v Bezděkově nad Metují mají Domov pro seniory formou dvojdomku, kde může žít celkem 8 lidí využívajících sociální služby. Všechny ostatní sociální služby jsou koncentrovány do města Náchod (viz text pod tabulkou).

Tab. 27: Zařízení poskytující sociální služby

2013	Bezděkov nad Metují	Bukovice	Česká Metuje	Hronov	Machov	Náchod	Police nad Metují	Stárkov	Suchý důl	Velké Petrovice	Velké Poříčí	Vysoká Štábská	Žďár nad M.	Žďárky	Celkem MAS
Azylové domy – počet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Azylové domy - místa	0	0	0	0	0	72	0	0	0	0	0	0	0	0	72
Denní stacionáře - počet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Denní stacionáře - místa	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Domovy pro osoby se zdravotním postižením - počet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením - místa	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Domovy pro seniory - počet	1	0	0	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	7
Domovy pro seniory - místa	8	0	0	185	0	206	64	0	0	0	0	0	0	0	463
Sociální poradny - počet	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4

Zdroj: webové stránky obcí, vlastní zjištění

Přehled poskytovatelů sociálních služeb týkající se území Náchoda, ale i dalších obcí (zejména v oblasti terénních služeb) MAS je níže popsán v textu. V oblasti poradenství je v území dostupné Centrum duševního zdraví, Pedagogicko-psychologická poradna, Manželská a rodinná poradna, Občanské poradenské středisko o.p.s., Centrum pro integraci osob se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje, Společnost vozíčkářů a zdravotně postižených, Speciálně pedagogické centrum, Centrum denních služeb s půjčovnou kompenzačních pomůcek, Tyflocentrum (specializace na zrakově postižené spadající pod město Náchod).

Z residenčních služeb je v území dostupná Betanie, což je evangelický domov a středisko Diakonie, dále Domov důchodců Náchod s kapacitou 154 lůžek a Městské středisko sociálních služeb Marie.

Z terénních služeb sociálního charakteru je v území dostupná Charitní ošetrovatelská služba, Městské středisko sociálních služeb Marie-pečovatel'ská služba, společné cesty o. s. Ze služeb sociální intervence jde o Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Archa, Domov pro matky s dětmi sv. Anna, Dům na půli cesty a Středisko výchovné péče-Kompas. Lze zde nalézt také denní stacionáře, které poskytuje např. Občanské sdružení cesta (denní stacionář, odlehčovací služba), dále je zde Klub seniorů a společenský klub SG. Z ostatních služeb sociálního charakteru je v území k dispozici Děčko-centrum volného času, Úřad práce, Okresní správa sociálního zabezpečení, Romské komunitní centrum, Sdružení zdravotně postižených a další (zdroj: <http://www.mestonachod.cz/mesto-nachod/socialni-zdravotnictvi/sluzby/>).

Významnou funkci při poskytování sociálních služeb v Náchodě má Farní charita Náchod, která poskytuje charitní ošetrovatelské služby, charitní pečovatelské služby, provozuje charitní půjčovnu zdravotních pomůcek, Sv. Anna - Domov pro matky s dětmi a Dům na půli cesty Náchod.

Z jednání pracovních skupin a z veřejného projednávání byl identifikován nedostatek sociálních služeb v menších obcích MAS. Z dotazníkového šetření pak rovněž vyplynul zvýšený zájem o poskytování terénních služeb (určených především pro starší obyvatele – mobilní poskytování zdravotních a sociálních služeb). Neziskové organizace působící v území pak rovněž uváděly nutnost rozšířit poskytování terénních sociálních služeb a navýšení personálu působícího v sociálních službách a dále vznik sociálně terapeutické dílny. Rovněž starostové jednotlivých obcí MAS spatřují problém v nedostatečném poskytování sociálních služeb.

Vyšší a kvalitnější nabídka sociálních služeb by jednoznačně zvýšila úroveň občanské vybavenosti v obcích MAS a přiblížila by tyto obyvatelům MAS.

Rodina je obecně chápána jako jeden ze základních stavebních kamenů společnosti, jejímiž hlavními funkcemi jsou reprodukce, výchova a socializace. Úloha rodiny v životě jednotlivce je „nezastupitelná“. V současné době se však, dle místních aktérů, role rodiny ve společnosti dostává „na druhou kolej“, a to vlivem řady faktorů, např. vysoká rozvodovost, nezáměr rodiče/rodičů o aktivní trávení volného času svých dětí, nedostatek času stráveného s vlastními dětmi, chybné vzory chování apod. Dalším problémem rodin na území MAS jsou omezené možnosti sladění profesního a rodinného života, což komplikuje vstup na trh práce především ženám po rodičovské dovolené a společně s vysokým podílem žen, které mají pouze základní vzdělání, se jedná o závažný problém ovlivňující především úroveň zaměstnanosti žen v ekonomicky aktivním věku.

17 Správa obcí v MAS

17.1 Kompetence obcí a jejich příspěvkové organizace

Administrativně území MAS tvoří 14 samostatných obcí, z toho 4 mají status města (Náchod, Hronov, Police nad Metují a Stárvov) a 2 status městyse (Machov a Velké Poříčí). Město Náchod je obcí s rozšířenou působností (ORP) a zároveň obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ). Obcemi s pověřeným obecním úřadem na území MAS jsou dále Police nad Metují a Hronov. Město Hronov jako POÚ spravuje obce: Stárvov, Vysoká Srbská, Žďárky a Velké Poříčí. Městský úřad Police nad Metují spravuje obce: Česká Metuje, Žďár nad Metují, Bukovice, Velké Petrovice, Bezděkov nad Metují, Machov a Suchý Důl. Město Náchod jako POÚ spravuje 7 dalších obcí, z nichž ale žádná není členem MAS Stolové hory. 11 starostů obcí v MAS je uvolněných a 3 jsou neuvolnění, tzn., že mají další zaměstnání (Bukovice, Česká Metuje, Žďár nad Metují). Počet zaměstnanců jednotlivých obcí a jimi zřizovaných příspěvkových organizací je velmi různorodý. Nejvyšší počet zaměstnanců má město Náchod (193) a jím zřízené příspěvkové organizace zaměstnávají 414 lidí. Počty zaměstnanců v jednotlivých obcích jsou přehledně uvedeny v tabulce 26.

Obr. 9: Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem na území ORP Náchod

Správní obvod obce s rozšířenou působností

Zdroj: ÚAP Náchod

17.2 Hospodaření obcí MAS

Jednou z možností, jak charakterizovat hospodaření obce, je její rozpočet. Příjmy do obecních rozpočtů se dělí na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Výdaje obcí se dělí na běžné a kapitálové a dále dle účelu jejich využití. Součástí rozpočtu obce nejsou jen příjmy a výdaje obce, ale i tzv. financování⁸.

Nejvyšší příjmy na obyvatele měl v roce 2014 Stárvkov (34,36 tis. Kč), Machov (26,65 tis. Kč) a Česká Metuje (21,05 tis. Kč). Největší výdaje v přepočtu na obyvatele měl Stárvkov (39,35 tis. Kč), který je následován obcí Suchý Důl (30,68 tis. Kč) a Machov (29,40 tis. Kč). Se schodkem rozpočtu hospodařily v roce 2014 obce Česká Metuje, Machov, Police nad Metují, Stárvkov a Suchý Důl.

Tab. 28: Počet zaměstnanců obcí a jejich příspěvkových organizací a rozpočet obcí v tis. Kč (2014)

Obce MAS	Počet zaměstnanců		Rozpočet 2014					
	Obce	Přísp. organizace obce	Příjmy	Výdaje	Schodek (přebytek)	Příjmy/obyvatele	Výdaje/obyvatele	Schodek (přebytek)/obyvatele
Bezděkov nad Metují	7	9	8433	8294	139	16,63	16,36	0,27
Bukovice	1 +1ÚP	10	5244	5093	151	14,77	14,35	0,43
Česká Metuje	x	x	6356	7075	-719	21,05	23,43	-2,38
Hronov	50	180	98300	89754	8545	15,93	14,55	1,39
Machov	6	18	28678	31634	-2956	26,65	29,40	-2,75
Náchod	193	414	365536	369641	4105	17,91	18,11	0,20
Police nad Metují	x	x	82413	84984	-2570	19,62	20,23	-0,61
Stárvkov	8	9	21647	24788	-3141	34,36	39,35	-4,99
Suchý Důl	2 +2ÚP	8	7701	12887	-5186	18,34	30,68	-12,35
Velké Petrovice	6	0	6079	5345	735	15,35	13,50	1,86
Velké Poříčí	12	48	34468	32370	2098	14,41	13,53	0,88
Vysoká Srbská	2	0	4142	3409	733	15,40	12,67	2,72
Žďár nad M.	4	11	12208	9907	2302	18,93	15,36	3,57
Žďárky	1	13	6222	5010	1212	0,16	0,13	0,03

Zdroj: vlastní šetření, <http://monitor.statnipokladna.cz/>;

Pozn. ÚP-zaměstnanci placeni Úřadem práce, x-chybí data

⁸Financování popisuje situace, kdy si obec půjčí peníze a pak je splácí nebo kdy dojde ke změně stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce. Celkové financování je přitom rozdílem mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji. Pokud má obec nižší příjmy než výdaje, je třeba v rámci financování říci, z čeho je/bude schodek uhrazen. Buď to obnáší snížení stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce a/nebo půjčku, kterou bude třeba splácet v následujících letech nebo pokrytí splátkami z půjček v minulosti poskytnutých někomu jinému. Pokud má obec vyšší příjmy než výdaje, je třeba v rámci financování říci, kam bude přebytek uložen. Buď bude uložen na vlastní účty obce, použit na úhradu splátek půjček z minulosti nebo někam zapůjčen. Rozpočet obce pro daný rok neříká vůbec nic o tom, jaká je celková výše majetku, dluhů a zápůjček obce. Část financování popisuje pouze změny těchto hodnot za daný rok.

17.3 Územní a strategické plánování v obcích MAS

Obecní samosprávy, jakožto hlavní hybatelé rozvoje obcí, mají k dispozici několik aktivit a nástrojů, které jim umožňují určení priorit a vytváření podmínek pro rozvoj obce. Těmito aktivitami jsou především územní a strategické plánování.

Územní plánování je činnost, v jejímž rámci je nutno sladit zájmy samosprávy na rozvoji obce, zájmy dotčených orgánů a v neposlední řadě zájmy jednotlivých vlastníků nemovitostí. Při hledání kompromisu nelze plně vyhovět všem subjektům, ale vždy je třeba sledovat princip rovnováhy tří aspektů – ekonomického, ekologického a sociálního. Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území. Základním nástrojem pro územní plánování na úrovni obcí je územní plán (ÚP), jehož cílem je racionalizace prostorového a funkčního uspořádání území v krajině a jejího využití. Územní plány mají vytvořené všechny obce v MAS s různou aktuálností. Nejnovější aktualizací prošly ÚP Náchoda, Žďáru nad Metují (v roce 2013), Velkého Poříčí a Police nad Metují (v roce 2014), naopak územní plán obce Stárkov byl naposledy aktualizován v roce 2000 (Žďárky a Suchý Důl v roce 2008). V širších souvislostech vychází územní plánování v MAS z „Politiky územního rozvoje České republiky“, která byla schválena usnesením vlády č. 929 ze dne 20. 7. 2009 a ze závazné části „Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje (ZÚR HK)“, vydaných 8. 9. 2011 opatřením obecné povahy (zdroj: ÚAP Náchod).

Strategické plánování představuje také velmi důležitý nástroj regionálního rozvoje. Strategický plán rozvoje je jeden ze základních dokumentů územního celku (od obcí až po národní úroveň) vyjadřující předpokládaný vývoj daného celku v dlouhodobějším časovém horizontu. Strategický plán obce je koncepční a rozvojový dokument vytvářený městským nebo obecním úřadem, jenž vychází ze současného stavu veřejných a soukromých aktivit demografického, ekonomického, sociálního, kulturního a ekologického charakteru na území obce. Jeho hlavním smyslem je organizace rozvoje na bázi harmonizace jednotlivých zájmů tak, aby obec prosperovala jako celek, a poskytování určité orientace pro podnikatelské subjekty při stanovování jejich dlouhodobějších podnikatelských plánů.

Strategický plán by měl splňovat následující kritéria: dlouhodobost (zpracován min. na období 4 let), systematickosti (mapuje všechny odvětví a obory), selektivnost (definuje priority, které se dále rozpracovávají), provázanost (mezi opatřeními a dotčenými cílovými skupinami), soustavnost (nejedná se o rigidní dokument, je nutné ho prověřovat a modifikovat), otevřenost (směrem k potřebám a námětům občanů) a reálnost. Na území MAS mají strategický plán zpracována města Náchod (v roce 2014 proběhla jeho kompletní aktualizace) a Hronov (2015) a obec Žďár nad Metují (z roku 2014). V širších souvislostech vychází strategické plánování v MAS ze strategických dokumentů vyššího řádu (Královéhradecký kraj, ČR). Pro následující období se jedná zejména o „Strategii rozvoje Královéhradeckého kraje 2014–2020“, která určuje hlavní směry rozvoje kraje na léta 2014–2020. Vzhledem k tomu, že značná část území MAS Stolové hory se nachází v CHKO Broumovsko, je třeba při přípravě územně-plánovacích dokumentů brát v potaz „Plán péče o CHKO Broumovsko“ platný do r. 2022 (schválen v roce 2013), který slouží jako podklad při přípravě plánovacích dokumentů a je hlavním odborným a koncepčním podkladem pro rozhodování Správy CHKO.

17.4 Vnější vztahy a spolupráce obcí v MAS

Obce, které se nacházejí na území MAS, jsou členy následujících mikroregionů a DSO (viz následující tabulka).

Tab. 29: Dobrovolné svazky obcí v MAS Stolové hory

Název svazku	Odkaz	Obce ve svazku	Předmět zájmu
Dobrovolný svazek obcí Lesy Policka	www.lesypolicka.cz	Bukovice, Česká Metuje, Machov, Police nad M., Suchý Důl	Péče o obecní lesy
Dobrovolný svazek obcí Podborsko	www.obeczdarky.cz	Vysoká Srbská, Žďárky	Všestranná spolupráce a ochrana společných zájmů členských obcí, plynofikace obcí
Dobrovolný svazek obcí Policka	www.policko.cz	Bezděkov nad M., Bukovice, Česká Metuje, Machov, Police nad M., Suchý Důl, Velké Petrovice, Žďár nad M.	Koordinování celkového rozvoje území mikroregionu na základě společné strategie, koordinování územních plánů a územního plánování, přímé provádění společných investičních akcí, společná propagace mikroregionu v cestovním ruchu, přeshraniční spolupráce, aktivity vedoucí k postupnému vyrovnávání rozvojového potenciálu všech členů svazku

Zdroj: ÚAP Náchod

Obce na území MAS také rozvíjejí svou spolupráci s partnerskými městy a obcemi v zahraničí (převážně v Polsku) a jejich přehled přináší následující tabulka.

Tab. 30: Přehled partnerských měst a obcí pro obce na území MAS

Obec	Partnerské město
Bezděkov nad Metují	Scienawka Górna
Hronov	Biealawa, Kudowa Zdrój, Warrington
Machov	Radków
Náchod	Kłodzko, Kudowa Zdrój, Halberstadt, Bauska, Warrington
Police nad Metují	Świdnica, Saltara, Trawniki
Suchý Důl	Wambierzyce
Velké Petrovice	Radków
Velké Poříčí	Szczytna

Zdroj: webové stránky obcí

17.5 Bezpečnost

Statistiky týkající se kriminálních činů jsou obvykle zveřejňovány na úrovni krajů, případně za celou ČR. Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje - Územní odbor Náchod (působnost na území bývalého okresu Náchod) vypracovalo zprávu s názvem „Bilance výsledků práce policie náchodského regionu za rok 2013“. Na základě této zprávy lze získat detailnější představu o trestné činnosti v okrese Náchod a částečně i v MAS Stolové hory. V roce 2013 bylo v rámci působnosti Územního

odboru Náchod spácháno celkem 2 286 trestných činů, což je oproti roku 2012 nárůst o zhruba 3,7 %. Bylo však také objasněno více trestných činů a objasněnost trestných případů dosahuje téměř 51 %. Dle této zprávy je sama poloha náchodského regionu výrazným kriminogenním faktorem, neboť leží na spojnici tras mezi Krkonošemi a Orlickými horami a navíc je i jedním z nejvýznamnějších hraničních přechodů do Polska. Z tohoto faktu vyplývá zvýšený pohyb osob a vozidel. Ve zprávě je zároveň uvedeno, že ačkoliv je Náchodsko příhraničním regionem, není zde podíl cizích státních příslušníků jako pachatelů významný. Zásadní podíl na celkové kriminalitě má kriminalita majetková. V roce 2013 bylo zaevidováno 1 172 majetkových trestných činů, z toho v oblasti krádeží vloupáním bylo v roce 2013 zaznamenáno 427 případů. Převážnou skupinou obětí trestných činů jsou senioři, kdy pachatelé při trestné činnosti zneužívají jejich důvěry a zhoršených psychomotorických schopností.

Dle statistických údajů je stav kriminality v okrese Náchod (cca 207 trestných činů/10 000 obyvatel) a i v obcích MAS pod průměrem ČR (cca 310 trestných činů/10 000 obyvatel) a mírně převyšuje průměr za celý Královéhradecký kraj (cca 195 trestných činů/10 000 obyvatel). Ke zvýšené kriminalitě dochází spíše ve větších obcích, jako je Náchod (přímo v Náchodě došlo v roce 2013 ke zhruba 277 trestným činům na 10 000 obyvatel), Police nad Metují a Hronov.

V dotaznících určených pro veřejnost, obyvatelé MAS velmi často uváděli (73 % dotazovaných), že se cítí ve větší míře ohroženi ze strany skupin obyvatel sociálně vyloučených, či ohrožených vyloučením (zejména v Náchodě), necítí se ve městě bezpečně a důrazně apelují na řešení této situace. Jako možnosti řešení pak navrhují častější pochůzky policie, větší dohled na nebezpečných místech a rozšíření nebo zavedení kamerového systému. V menších obcích obyvatelé ohrožení nepocítují, ale např. v Machově upozorňují na častější drobné krádeže a poškozování majetku.

Město Náchod realizuje od roku 2001 program prevence kriminality. Do konce roku 2006 se jednalo o Komplexní součinnostní program prevence kriminality - projekt Ministerstva vnitra ČR, které podporovalo v letech 1996 - 2006 programy prevence kriminality na místní úrovni. Město Náchod realizovalo v letech 2001 - 2006 v rámci Komplexního součinnostního programu prevence kriminality 49 projektů. Celkové náklady na jejich realizaci činily cca 6 000 000 Kč. Mezi nejvýznamnější projekty v oblasti prevence kriminality realizované v tomto období patří kamerový monitorovací systém, laserový měřič rychlosti, Dům na půli cesty, vybavení nízkoprahového centra pro mládež Archa, projekt Otevřená sportoviště a Sv. Anna, Domov pro matky s dětmi. Město Náchod dále pokračuje v realizaci záměrů strategie prevence kriminality schválené zastupitelstvem. Podařilo se uskutečnit řadu dílčích projektů z oblasti sociální a situační prevence i projekty zaměřené na informování občanů. Z analytických dat zpracovaných PČR vyplývá, že kriminalita v Náchodě mírně klesá. Lze předpokládat, že částečně se na pozitivním vývoji podílí i systematický a komplexní přístup k problematice prevence kriminality. Zastupitelstvo města Náchoda v roce 2012 schválilo Strategii prevence kriminality a sociálně patologických jevů Města Náchoda na léta 2012 - 2015. Město Police nad Metují pořádá také různé preventivní programy, např. výuku v ZŠ týkající se problému kyberšikany a dalších.

Na území MAS Stolové hory se nachází:

- Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje - Územní odbor Náchod;
- Obvodní oddělení Hronov (územní odpovědnost Hronov, Stárvov, Velké Poříčí, Vysoká Srbská, Žďárky), Obvodní oddělení Náchod (územní odpovědnost v Náchodě) a Obvodní oddělení

Police nad Metují (územní odpovědnost Bezděkov nad Metují, Bukovice, Česká Metuje, Machov, Police nad Metují, Suchý Důl, Velké Petrovice a Žďár nad Metují);

- Městská policie Hronov, Městská policie Police nad Metují a Městská policie Náchod;
- Oddělení cizinecké policie Náchod a Dopravní inspektorát Náchod.

Tab. 31: Kriminalita podle druhů za rok 2013 - rozdělení podle obvodních oddělení

Kriminalita	Územní odbor NÁCHOD celkem	MAS Stolové hory*	OOP Hronov	OOP Náchod	OOP Police n. Metují
Celková	2286	932	297	565	147
Obecná	1599	683	234	384	99
Násilná	129	59	18	24	10
Mravnostní	33	21	7	4	2
Majetková	1172	502	188	279	72
Krádeže vloupáním	427	195	67	86	22
Krádeže prosté	593	253	96	145	43
Ostatní	265	101	21	77	15
Hospodářská	329	112	31	87	17
Zbývající	358	137	32	94	31

Pozn.: * Nejedná se o přesné vymezení území MAS Stolové hory, protože pod OOP Hronov spadá Policejní stanice Červený Kostelec a pod OOP Police nad Metují spadá Policejní stanice Teplice nad Metují

Obecná kriminalita - zahrnuje násilné trestné činy, mravnostní trestné činy, majetkové trestné činy, podvody a zpronevěry, ostatní majetkové a ostatní kriminální trestné činy. Hospodářská kriminalita zahrnuje především trestné činy v obchodních a finančních vztazích.

Zdroj: Bilance výsledků práce policie náchodského regionu za rok 2013

Požární bezpečnost na území MAS zajišťuje Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje.

Na území MAS Stolové hory se nachází:

- Objekty požární ochrany HZS Královéhradeckého kraje:
Ředitelství územního odboru Náchod a stanice Náchod (sídlí ve Velkém Poříčí). Ve Velkém Poříčí se dále nachází Učiliště požární ochrany Velké Poříčí.
- Sborny dobrovolných hasičů:
SDH Bezděkov, SDH Běloves, SDH Bukovice, SDH Bělý, SDH Česká Metuje, SDH Dobrošov, SDH Hlavňov, SDH Hronov, SDH Jizbice, SDH Lipí, SDH Náchod, SDH Nížká Srbská, Machov, SDH Police nad Metují, SDH Stárkov, SDH Suchý Důl, SDH Velké Poříčí, SDH Žďár nad Metují a SDH Žďárky.

Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí mají nenahraditelné místo v systému požární ochrany a jsou významným článkem plošného pokrytí IZS. SDH jsou jedním z hlavních pilířů, který zabezpečuje včasnou pomoc při hašení požárů, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.

Technické a materiální vybavení SDH však mnohdy neodpovídá požadovaným standardům, a to může mít negativní dopad na bezpečnost a zdraví obyvatelstva v území MAS.

18 Životní prostředí

MAS Stolové hory leží v průměrné nadmořské výšce 400 metrů nad mořem a nejvýznamnějším tokem je řeka Metuje, která protéká od České Metuje až po Náchod. V jižní části území se nachází město Náchod, ve kterém je vyšší počet zdrojů znečištění, v severní části území se již tolik zdrojů nenachází, a je proto z hlediska životního prostředí příznivější. Životní prostředí je zde nejvíce ovlivněno lidským faktorem. V tomto území je také značné množství znečištěných vodních zdrojů.

Velká část MAS Stolové hory spadá pod CHKO Broumovsko. Jeho existence má na obce značný vliv, a to jak pozitivní, tak negativní. Pro CHKO Broumovsko je zvlášť zpracovaná část velkoplošně chráněných území (viz kapitola 18.11.1). Většina obcí s nižším počtem obyvatel problémy s životním prostředím nemá, naopak ve větších obcích jsou tyto problémy časté. Ve městě Náchod mají, kromě problémů s kvalitou ovzduší, problémové plochy po průmyslové zástavbě, město však není vlastníkem těchto ploch, a proto jsou řešení omezená. V Polici nad Metují se kvalita ovzduší zhoršuje zejména v zimním období a dále zde řeší nedostatečné odvedení odpadních vod ve městě a v místních částech města, které nelze napojit na městskou čistírnu odpadních vod. V současné době Police nad Metují také řeší rekonstrukci Hlavňovského rybníka, která povede k ochraně před povodněmi. V Hronově mají problém s odvedením odpadních vod zejména z části Velký Dřevíč a Rokytník. V Machově vznikly potíže s nadměrným kácením stromů, a tím i negativním dopadem na okolní pozemky, přírodu a komunikace. Většina těchto problémů, zejména odvod odpadních vod, by byla vyřešena dostatkem finančních prostředků, v případě znečištění ovzduší pak odklonem dopravy mimo město. V dotazníkovém šetření obyvatelé uváděli, že považují z pohledu obce a životního prostředí za nejdůležitější odstranění nepovolených skládek, zlepšení kvality ovzduší a obnovu veřejné zeleně.

18.1 Biogeografické začlenění

Z biogeografického začlenění spadá MAS Stolové hory do Hercynské oblasti, která zabírá většinu území České republiky a vznikla hercynským vrásněním (viz následující obrázek). Území spadá do bioregionu: Podkrkonošského, Broumovského a město Náchod hlavně do Orlicko-horského regionu.

Obr. 10: Hercynská podprovincie

Zdroj: <http://is.muni.cz>

18.2 Geomorfologické poměry

Území MAS je geologicky a geomorfologicky pestré a bohaté na přírodní krásy. Dle geomorfologického členění je oblast Policka a Hronovska součástí bohatě členěné Polické vrchoviny a Náchodsko se zase rozkládá v členitém terénu Náchodské vrchoviny. Polická vrchovina se dále člení na Polickou stupňovinu a Polickou pánev, která je významnou zásobárnou kvalitní podzemní vody. Zdejší členité krajiny dominují zalesněné hřebeny stolových hor a labyrinty rozsáhlých skalních měst a pískovcových útvarů (např. Broumovské stěny, Kočičí skály, Ostaš). Tato pískovcová skalní města představují z přírodovědného i krajinářského hlediska nejcennější části CHKO Broumovsko. Stolové (též tabulové) hory jsou pro toto území typické a MAS od nich odvozuje svůj název. Termínem stolová hora se označuje „osamocená vyvýšenina, která typicky vystupuje strmými svahy nad okolní krajinu. Vrchol hory tvoří ploché temeno, které je různého tvaru a velikosti“. Nejvyšším vrcholem oblasti je stolová hora Bor, kde český terén sahá do výšky 827 m (vrchol se nachází v Polsku - Skalniak 918 m n. m.). Další známá stolová hora Ostaš dosahuje výšky 700 m n. m. Severo – jižní osu území MAS tvoří poměrně úzké údolí řeky Metuje. Centrum města Náchod se nachází v nadmořské výšce 346 m. n. m. a nejnižší bod v území je zhruba 340 m. n. m. v korytě řeky Metuje v místě, kde opouští katastrální území Bražce.

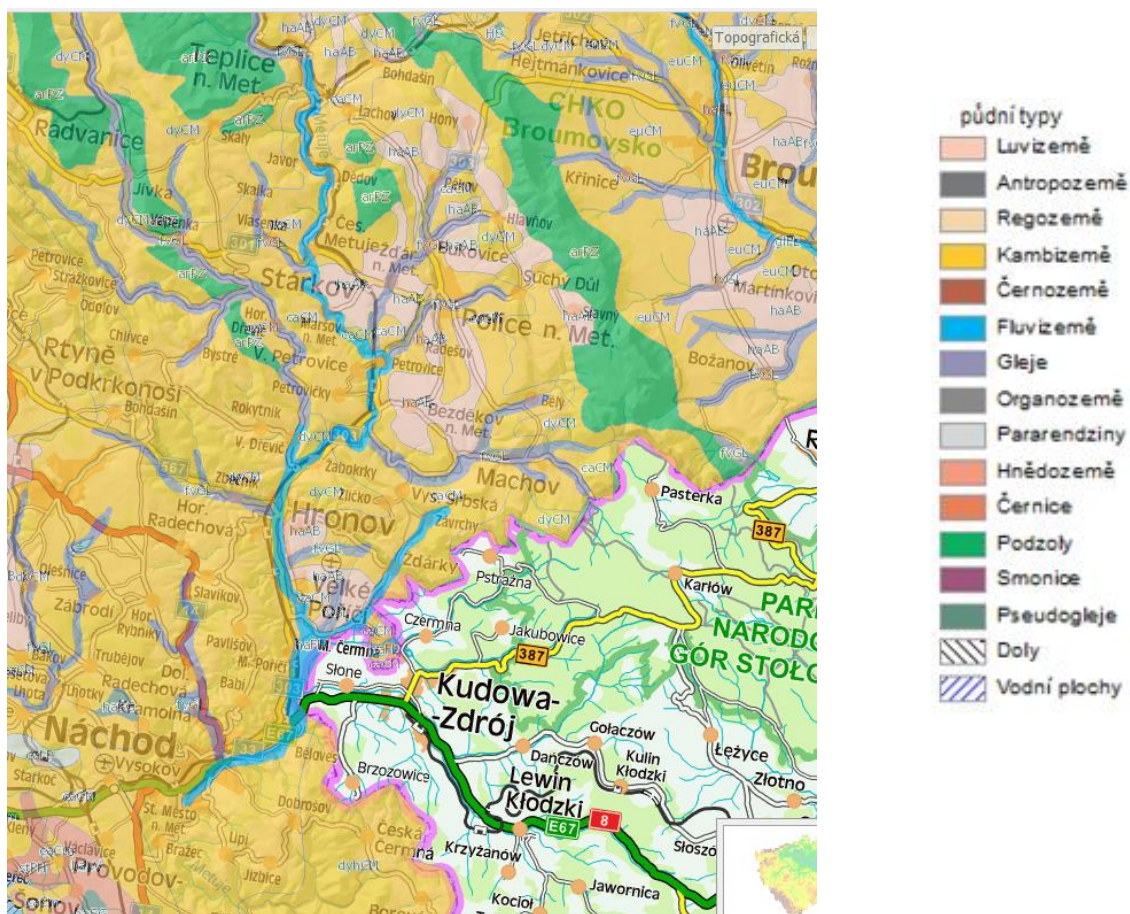
V údolí řeky Metuje se nacházejí převážně čtvrtohorní usazené horniny (hlíny, spraše, štěrky a písky). Většinu oblasti Policka a Hronovska tvoří druhohorní usazené horniny (pískovce, opuky, jílovce), jež jsou pozůstatkem někdejšího moře. Na Náchodsku se ve větší míře nacházejí usazené horniny mladších prvohor - permokarbonské pískovce, slepence a jílovce.

V oblasti se nenacházejí žádné významnější zdroje nerostných surovin. V minulosti probíhala v obcích Žďárky, Stárkov a Hronov těžba černého uhlí, ale brzy se ukázala jako nerentabilní a měla spíše lokální význam. V Bezděkově nad Metují se nacházel lom na stavební kámen.

18.3 Pedologie

Půdní typy charakterizují půdu zejména z hlediska obsahu humusu. O rozšíření půdních typů rozhoduje především nadmořská výška. Na území MAS jsou převažujícím půdním typem hnědé půdy (nad 400 m n. m. hnědé půdy kyselé a nad 600 m n. m. hnědé půdy silně kyselé). Ve sledované oblasti jsou ve vyšších polohách zastoupeny také podzoly a ilimerizované půdy. Na nich jsou především trvalé travní porosty, které jsou využívány jako pastviny. V regionu Policka a Hronovska mají největší zastoupení právě ilimerizované půdy a hnědé kyselé půdy. Dále jsou zastoupeny podzoly a v okolí obce Machov a východně od města Hronov mají četnější zastoupení také hnědé pelosoly. V údolní nivě řeky Metuje jsou rozšířeny nivní půdy. V oblasti Náchodska mají největší rozšíření hnědé půdy (kambizemě) a vzhledem k tomu, že se jedná o silně urbanizovaný prostor, jsou zde také časté antropogenní sedimenty a na nich hnědé zavážkové půdy (SMOLOVÁ, I., 1999).

Obr. 11: Půdní typy na území MAS

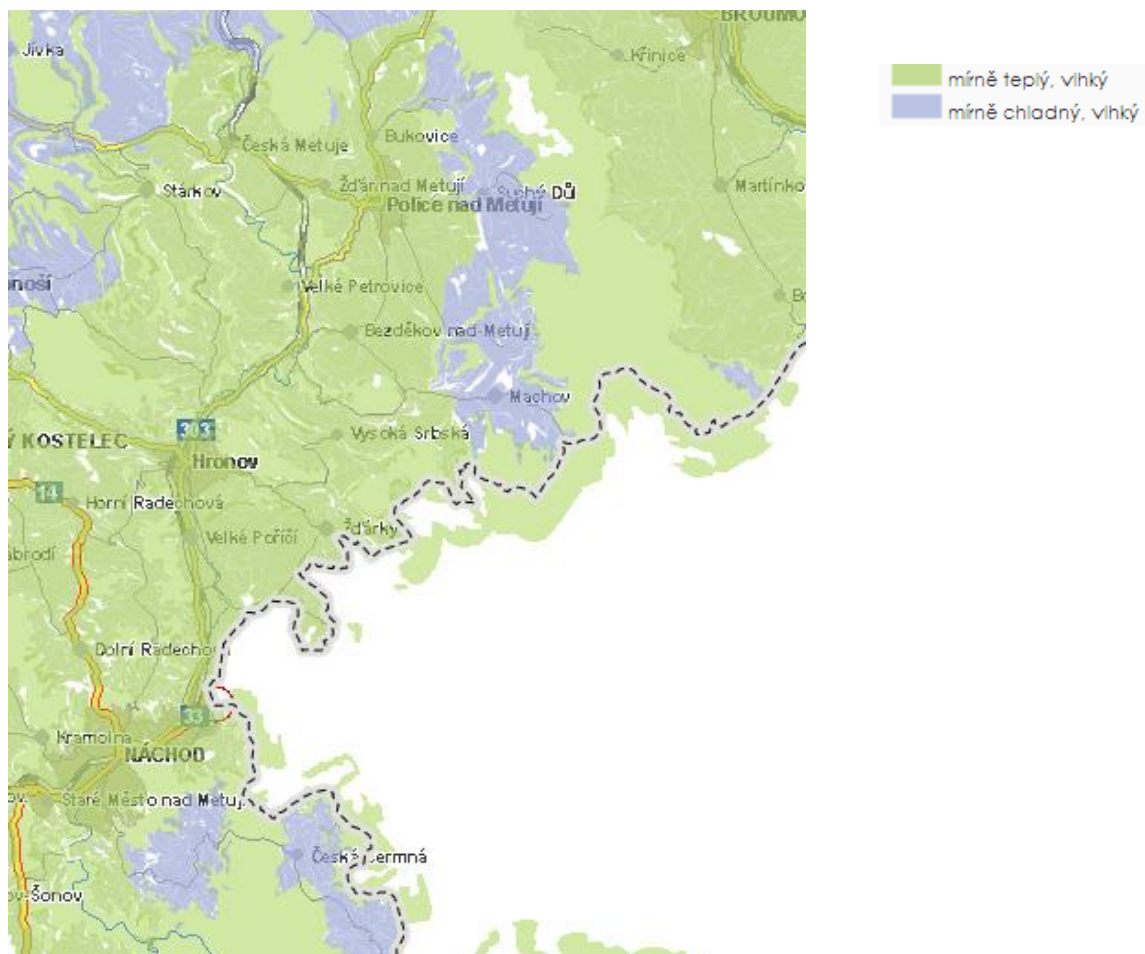

Zdroj: <http://geoportal.gov.cz>

18.4 Klima

Převážná část území MAS spadá do mírně teplého a vlhkého klimatického regionu s průměrnou roční teplotou 7,5 – 8,5 °C, úhrn srážek se pohybuje v rozmezí 700 – 900 mm za rok. Území okolo obce Suchý Důl a Machov patří do mírně chladného a vlhkého regionu, má průměrnou roční teplotu 5 – 6 °C a úhrn srážek se pohybuje v rozmezí 700 – 800 mm za rok. Jde o území s převážně rovinatým terénem, tzn. se sklonem 1 – 3°. Jednou ze silných stránek tohoto území je existence národní přírodní rezervace Broumovské stěny a dalších typů chráněných území, které se zde ve větším množství vyskytují a zvyšují tím atraktivitu tohoto místa.

Obr. 12: Klimatické regiony

Zdroj: <http://www.sowac-gis.cz>

18.5 Ochrana ovzduší

K ochraně ovzduší dochází v MAS Stolové hory zejména snahou o omezení dopravy v centrech měst. Ke snížení kvality ovzduší dochází hlavně v oblasti velkých měst (Náchod, Velké Poříčí a Police nad Metují). Na území města Náchod je evidováno 6 velkých zdrojů znečištění a 17 středních zdrojů znečištění. V roce 2010 byla na území města Náchod vypracovaná zpráva o měření imisí a bylo zjištěno, že byl vysoce překročen poměr oxidu dusného a oxidu dusičitého, což svědčí o velmi významné zátěži ovzduší emisí z dopravy. Z dopravních zdrojů také pocházejí imise benzo(a)pyrenu, limity této imise jsou překročeny až čtyřnásobně. Problémy znečištění z dopravních zdrojů by se v Náchodě měly vyřešit připravovaným obchvatem města.

Dalším problémem týkajícím se zhoršení kvality ovzduší patří také vytápění domácností především v zimním období (vznik inverzních stavů). Vzhledem k rostoucím cenám energií totiž obyvatelé upřednostňují nejlevnější možná řešení vytápění, tzn. fosilní paliva, jejichž spalování však má negativní vliv na kvalitu ovzduší v území. Problémy s kvalitou ovzduší právě v zimních měsících lze identifikovat ve všech obcích MAS, nicméně nejvíce zasažena jsou města Náchod, Police nad Metují a Hronov.

Tento problém by mohl být v současné době řešen tzv. kotlíkovými dotacemi poskytovanými Královéhradeckým krajem. Cílem této dotace je právě snížení znečištění ovzduší.

Tab. 32: Zdroje znečištění ovzduší

Obce MAS	Počet velkých zdrojů znečištění	Počet středních zdrojů znečištění
Bezděkov nad Metují	1	1
Bukovice	0	1
Česká Metuje	1	1
Hronov	0	11
Machov	0	0
Náchod	6	17
Police nad Metují	2	8
Stárkov	0	1
Suchý Důl	0	1
Velké Petrovice	0	1
Velké Poříčí	2	10
Vysoká Srbská	0	1
Žďár nad Metují	0	1
Žďárky	0	1
Celkem	12	55

 Zdroj: <http://gis.kr-kralovehradecky.cz>

18.6 Ochrana vod

Osu hydrografické sítě území MAS Stolové hory tvoří řeka Metuje, která územím protéká od severu k jihu. Povodí řeky Metuje náleží do horního povodí řeky Labe. Metuje pramení u Adršpachu a do Labe ústí v Jaroměři (celková délka toku je 79 km). Mezi její významnější přítoky na území MAS patří potoky Vlášenska, Pěkovský potok, Ledhujka, Židovka, Dřevíč, Zbečnický a Brlenka.

Ve sledovaném území se nenacházejí žádné významnější vodní plochy, z těch větších lze jmenovat rybník Podborný v Náchodě, Homolka I a Homolka II ve Velkém Poříčí, Pivovarský č. 2 v Hronově nebo rybníky v Hlavňově.

V území MAS je vymezena chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Polická pánev, která se rozprostírá na území všech obcí kromě Náchoda a Velkého Poříčí.

V okolí Náchoda a v Hronově vyvěrají minerální prameny, které jsou typem přírodních výstupných minerálních pramenů v okolí tektonických linií. V Bělovsi pramení „Ida“ a „Hedva“ (slabě alkalicko-zemité kyselky, silně uhličitě) a v minulosti zde byly provozovány lázně Běloves. V Hronově pramení „Regnerka“ a „Hronovka“ (alkalicko-železnatá voda, vlivem sirovodíku minerálka mírně zapáchá). Ve městě Náchod se nachází jediné místo s územím, které bylo vyhlášeno jako lázeňské místo, jedná se o lázeňské místo Běloves. Negativem tohoto místa je umístění v záplavové zóně, v minulosti zde došlo již několikrát k vyplavení. V dotazníkovém šetření pro veřejnost obyvatelé obcí často zmiňovali potřebu obnovení lázeňství ve městě Náchod.

Na území MAS se nachází 16 významnějších vodních zdrojů povrchových a podzemních vod, které jsou uvedeny v níže uvedené tabulce. V severní části MAS se nachází chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV). Jedná se o CHOPAV Polická pánev, která zasahuje na území obcí: Bezděkov nad Metují, Bukovice, Česká Metuje, Hronov, Machov, Police nad Metují, Stárkov, Suchý Důl, Velké Petrovice, Vysoká srbská, Žďár nad Metují a Žďárky.

Tab. 33: Vodní zdroje povrchových a podzemních vod

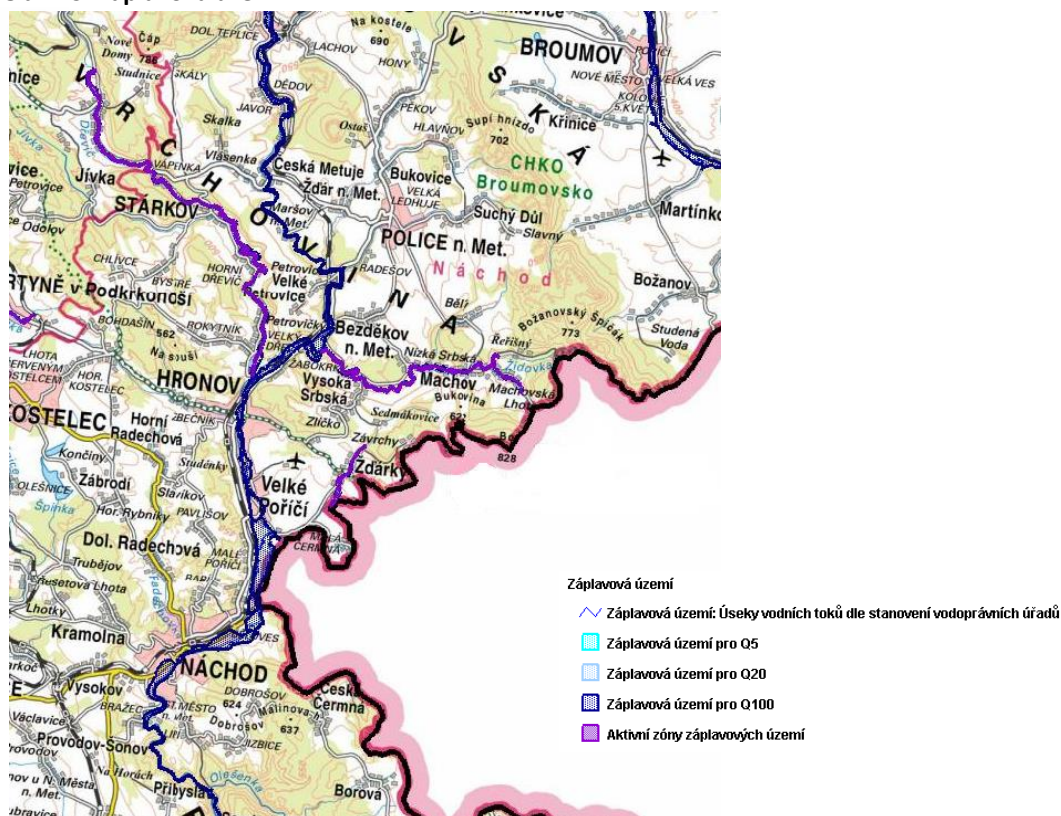
Obec	Vlastník	Název vodního zdroje	Odběr m ³ /rok
Machov	VaK Náchod a. s.	Studna Machov	1 450 000
Bezděkov nad Metují	VaK Náchod a. s.	NV 12 Bezděkov	559 184
Velké Petrovice	VaK Náchod a. s.	NV 15a	500 000
Velké Petrovice	VaK Náchod a. s.	NV 15	500 000
Machov	VaK Náchod a. s.	Na Vápenkách	460 000
Velké Petrovice	VaK Náchod a. s.	V 15	250 000
Police nad Metují	VaK Náchod a. s.	NVS 10 Police	250 000
Stárvov	VaK Náchod a. s.	VS 8 – pramen Dřevíček	250 000
Stárvov	VaK Náchod a. s.	NVS 8	200 000
Police nad Metují	VaK Náchod a. s.	VS 17 Hlavňov	50 000
Stárvov	VaK Náchod a. s.	VS 22 - Stárvov	45 000
Velké Poříčí	ELMER spol. s r.o.	S-2 šachtová studna	42 000
Žďár nad Metují	VaK Náchod a. s.	Samaritánka	38 000
Machov	VaK Náchod a. s.	Na Bahnech	30 000
Machov	VaK Náchod a. s.	Pod Sypací skálou	25 000
Velké Poříčí	Rubena a. s.	Vrt V - 1	18 000

Zdroj: Územně analytické podklady Náchod

V území se nacházejí vodní toky s větším či menším rozlivem do okolí, je proto důležité zmínit záplavová území stoleté vody (viz obrázek 14), jedná se o toky: Židovka (Machov), Trnkava (Machovská Lhota) a Brlenka (Žďárky). Na těchto tocích jsou stanovena záplavová území stoleté vody a aktivní zóny záplavového území.

V území se nacházejí zařízení a objekty protipovodňové ochrany, která slouží k ochraně před povodněmi a k optimalizaci vody v krajině. Konkrétně se jedná o ochrannou hráz Náchod – Malé Poříčí, Metuje, poskytovatelem je Povodí Labe a. s. V Polici nad Metují došlo k optimalizaci odtokových poměrů Klůček a v obci Suchý Důl byla vybudována protierozní nádrž.

Obr. 13: Záplavová území

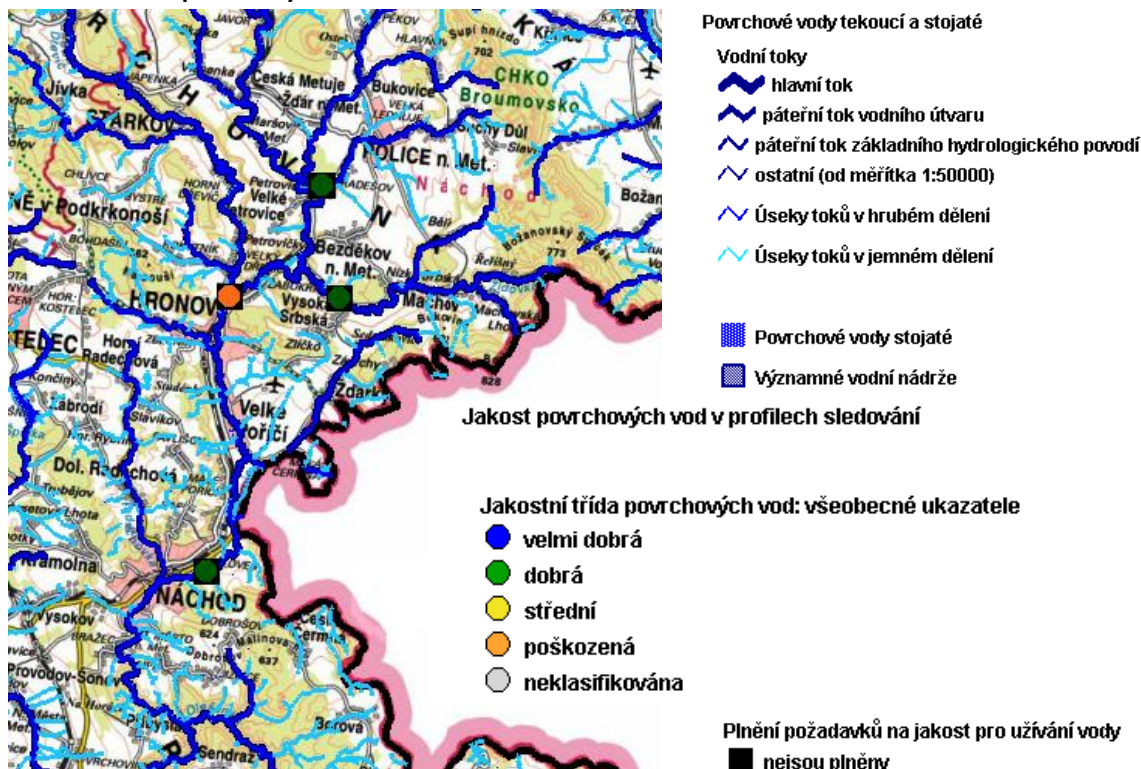
Zdroj: <http://heis.vuv.cz/>

18.6.1 Čistota pitné vody a podzemních vod

Na velké části území MAS je vymezena chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Polická křídlová pánev (rozprostírá se na území všech obcí kromě Náchoda a Velkého Poříčí) a poskytuje vydatný zdroj podzemní pitné vody s přebytky a má nadregionální význam (334 – 436 l/s), tyto zdroje jsou v současné době využívány průměrně na 170 l/s. Kvalita vod na území MAS Stolové hory je celkově na nižší úrovni. Dochází zde k plošnému znečištění podzemních a povrchových vod vlivem atmosférické depozice, odnosu látek vlivem erozně – transportních procesů (zejména dusičnany, sírany, chloridy a vápník) a promyvu látek z půdy v souvislosti se způsobem využití zemědělských pozemků - nebezpečí znečištění pesticidy, hnojiv a dalšími látkami využívaných v zemědělství (zdroj: ÚAP).

Z níže uvedené mapy vyplývá, že sledovaná jakost povrchových vod není na žádném ze sledovaných profilů velmi dobrá a nejsou na nich splněny požadavky na jakost pro užívání vody. Město Náchod spolupracuje s městem Kudowa Zdrój na projektu Ochrana vod povodí řeky Metuje v Kudowě Zdrój a v Náchodě. Program je z části financován ze zdrojů EU a cílem tohoto projektu je zachování čistoty řeky Metuje, která protéká městem Náchod, a snaha eliminovat zdroje jejího znečištění (zdroj: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?id=112557>).

Obr. 14: Kvalita povrchových vod

Zdroj: <http://heis.vuv.cz/>

18.6.2 Odvádění a čištění odpadních vod

Podle výsledků SLDB 2011 je MAS Stolové hory v odvodu a čištění odpadních vod (podíl domů připojených na kanalizační síť je 62,03 %) mírně nad celostátním průměrem (ČR 61,11 %) a výrazně nad průměrem Královéhradeckého kraje (55,20 %). Zatímco situace ve větších městech je celkem uspokojivá, menší obce nejsou odkanalizovány vyhovujícími kanalizačními systémy a výstavba veřejné kanalizační sítě s napojením na ČOV je pro mnoho obcí prioritou.

V území je likvidace odpadních vod na centrálních čistírnách odpadních vod prováděna ve všech větších městech - Náchod, Velké Poříčí, Hronov (produkované odpadní vody jsou svedeny do kanalizační sítě z jednotlivých nemovitostí a odváděny prostřednictvím sběračů, stok a hlavního kanalizačního sběrače Hronov-Velké Poříčí-Náchod na ČOV Náchod – Bražec) a Police nad Metují. Kanalizace ukončená na centrální ČOV nebo napojená na kanalizaci s ukončením na ČOV je dále v obcích Bukovice a části Machova (zde by bylo třeba kanalizační síť rozšířit). Jedná se o čistírny mechanicko-biologické aktivační.

Dešťová kanalizace se nachází ve všech obcích MAS s výjimkou Vysoké Srbské, kde se nenachází vůbec žádný kanalizační systém, ale v roce 2016 by měl být připraven projekt na výstavbu kanalizace.

Ačkoliv jsou velká města napojena na ČOV, některé jejich místní části nejsou na kanalizační síť připojeny (v Náchodě např. Jizbice, část Lipí, Dobrošov má pouze částečnou kanalizaci z akce „Z“ bez napojení na ČOV, v Hronově- Velký Dřevíč, Rokytník), části Police nad Metují a Velkého Poříčí.

V některých obcích MAS je problémem vyústění kanalizačních stok přímo do vodotečí bez ČOV (v Bezděkově nad Metují, České Metuji, Stárkově, Suchém Dole, Velkých Petrovicích a ve Žďárkách).

Z toho vyplývá nutnost výstavby (nebo rekonstrukce stávající) splaškové kanalizace a ČOV v těchto obcích. Stejný problém řeší i město Náchod ve svých okrajových městských částech, kde se nachází několik kanalizačních stok, které jsou volně vyústěny do vodních toků, popř. volně na terén, s neodpovídající úrovní čištění odpadních vod. Tyto kanalizační stoky jsou tam, kde je to technicky a ekonomicky možné, postupně připojovány k centrálnímu systému. V místech, kde nelze napojení na centrální systém realizovat, budou odpadní vody čištěny individuálně.

18.7 Krajinový ráz

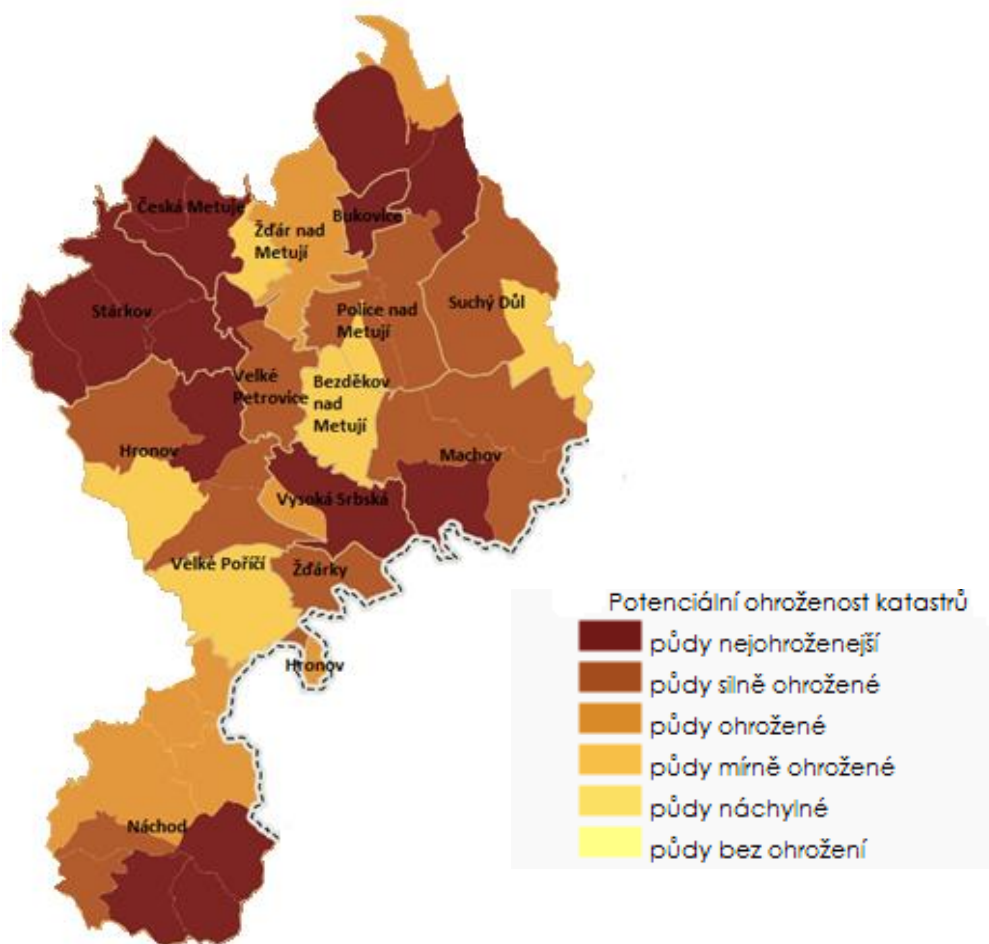
Krajinový ráz je na základě zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny stanoven jako přírodní, kulturní a historická charakteristika určité oblasti, která je chráněna před činnostmi snižující její estetickou a přírodní hodnotu. V území MAS je několik míst krajinového rázu, jedná se o oblast Polická vrchovina KC A, do které zasahuje obec Bezděkov nad Metují místo krajinového rázu KP A-13, Velké Petrovice KP A-18, Stárkov KP A-17, Česká Metuje KP A-4, Police nad Metují KP A-11, Machov KP A-14, Suchý Důl KP A-15 a Hronov KP B-5. Místa krajinového rázu s sebou nesou jistá omezení zejména při výstavbě bytových a dalších objektů.

18.8 Ochrana půdy

18.8.1 Protierozní opatření

Pojem eroze znamená narušení a odnos půdy vlivem vody, větru a dalších činitelů. Eroze způsobuje nenávratné škody na půdě, a proto je důležité mít v ohrožených oblastech vhodná protierozní opatření. Mezi erozí nejohroženější katastrální území, která jsou zobrazena na níže uvedené mapě, patří větší část katastrálního území obcí Stárkov a Bukovice, část území je dále ohroženo u obcí Česká Metuje, Machov, Hronov, Police nad Metují a Vysoká Srbská. Erozně ohrožená místa mají ve většině případů větší sklon a délku svahu. Zásadní vliv na míru eroze má způsob, jakým jsou takovéto pozemky pokryty vegetací. Pokud se jedná např. o nevhodně obhospodařovanou ornou půdu, riziko eroze se značně zvyšuje.

Obr. 15: Ohrožení půdy v MAS vodní erozí

Zdroj: www.sowac-gis.cz/

Jednou z možností ochrany půdy proti erozi jsou pozemkové úpravy, které se dají rozdělit na komplexní a jednoduché. KPÚ (komplexní pozemkové úpravy) jsou prováděny na žádost a podle plánu a řeší nové uspořádání vlastnických vztahů k pozemkům v obvodu pozemkové úpravy. Do obvodu jsou zahrnuty pozemky zpravidla jednoho katastrálního území – extravilánu (nezahrnující zastavěné území). Cílem KPÚ je vytvořit nové prostorové a funkční uspořádání, zabezpečit přístupnost pozemků a celých částí území (lesa, nivy apod.) a vyrovnání hranic pozemků tak, aby byly vytvořeny co nejlepší podmínky pro obhospodařování. Současně jsou řešena opatření pro stabilizaci a zlepšování stavu životního prostředí a vodního režimu v krajině. V rámci KPÚ je řešena například výstavba (nebo legalizace stávajících) polních cest. Jednoduché pozemkové úpravy se týkají pozemků, např. dvou vlastníků, neřeší tedy širší územní vztahy a veřejné zájmy. Jedná se o pozemkové úpravy, které mají jen jeden nebo jen několik cílů pozemkových úprav a neřeší širší územní vztahy a veřejné zájmy.

Stav pozemkových úprav v MAS Stolové hory je zobrazen v následující tabulce. Co se týče větrné eroze, tak území MAS Stolové hory není tímto druhem eroze ohroženo.

Tab. 34: Stav pozemkových úprav na území MAS Stolové hory k 15. 5. 2014

KPÚ Maršov	Maršov nad Metují	Ukončená KPÚ
KPÚ Metujka	Metujka	KPÚ k zahájení
KPÚ Pavlišov	Pavlišov	Ukončená KPÚ
KPÚ Pěkov	Pěkov	Zahájená KPÚ
KPÚ Slavný	Slavný	Ukončená KPÚ
KPÚ Suchý Důl	Suchý Důl	Ukončená KPÚ
KPÚ Velké Petrovice	Velké Petrovice	Ukončená KPÚ
JPÚ Žďár nad Metují	Žďár nad Metují	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv
JPÚ Police nad Metují	Police nad Metují	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv
JPÚ Velké Petrovice	Velké Petrovice	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv
JPÚ Nížká Srbská	Nížká Srbská	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv
JPÚ Machov	Machov	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv
JPÚ Radešov	Radešov nad Metují	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv
JPÚ Žďárky	Žďárky	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv
JPÚ Jízovice	Jízovice u Náchoda	Ukončená JPÚ s výměnou vlastnických práv

 Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/Prehled.aspx>

18.8.2 Zadržování vody v krajině

V území se nachází 5 vodních nádrží, které jsou, oproti blízké vodní nádrži Rozkoš s plochou 1001 ha, spíše menších velikostí a nemají ani výraznější rekreační využití. Vyskytují se výhradně na území větších měst na území MAS. Tato zařízení slouží k zadržování vody v krajině a ochraně před záplavami.

Tab. 35: Vodní nádrže

Název	Obec	Plocha m ²
Podborný	Náchod	65 000
Hony	Police nad Metují	13 000
Homolka II	Velké Poříčí	10 000
Homolka I	Velké Poříčí	5000
Pivovarský č. 2	Hronov	3 203

Zdroj: Územně analytické podklady Náchod

Zadržování vody v krajině je obecně dáno vegetací, která pokrývá dané území. Protože se obce nacházejí z velké části v CHKO Broumovsko, není zde výrazný problém s nedostatkem zeleně. K tomuto problému dochází spíše ve větších městech, kde převažují betonové plochy a doplnění zeleně je zde potřebné (jedná se např. o město Náchod).

18.8.3 Zeleň v krajině a sídlech

Zeleň v krajině a sídlech lze, kromě jiného, zhodnotit na základě využití půdního fondu a hodnoty koeficientu ekologické stability, která byla pro území MAS zjišťována v kapitole 10.2 Využití půdního fondu.

Problém s nedostatkem zeleně v krajině lze evidovat na území obcí Bukovice a Velkého Poříčí, neboť se zde nachází krajina s nejnižším podílem lesní půdy. Nedostatek zeleně je i v obci Česká Metuje, kde je nízká hodnota koeficientu ekologické stability způsobena vysokým podílem orné půdy v území. Podíl zeleně v sídlech lze vyhodnotit také na základě dotazníkového průzkumu pro veřejnost, kdy celkem 32 % obyvatel MAS uvedlo, že si v oblasti životního prostředí přeje obnovu veřejné zeleně. V území nejsou výrazné problémy s nedostatkem veřejné zeleně, je však třeba zajistit její dostatečnou péči a obnovu.

18.9 Odpadové hospodářství

18.9.1 Nakládání s odpady

Odpadové hospodářství se na území MAS výrazně liší a je vzájemně těžko porovnatelné. Každá obec má rozdílné možnosti při rozvoji odpadového hospodářství a některé obce mají pouze základní nádoby pro sběr tříděného odpadu a zajištěný svoz odpadu pro jeho ukládání na skládky. Jiná větší města využívají k nakládání s odpady vlastních technických služeb, např. město Náchod odpady pouze shromažďuje, a poté je předává Technickým službám Náchod s. r. o. Město Náchod se také zapojilo do projektu ve spolupráci s Polským městem Kudowa Zdrój, kdy v rámci projektu nakoupilo kompostéry, které byly následně poskytnuty k zapůjčení obyvatelům Náchoda. Nakládání s odpadem probíhá v obcích v souladu s platnými právními předpisy.

Na území MAS se nacházejí 4 sběrné dvory, a to v Náchodě, Hronově, Polici nad Metují a v Bezděkově nad Metují. Tato zařízení mají souhlas ke sběru odpadů podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Sběrných míst je v území 5, a to v Bukovici, České Metuji, Žďáru nad Metují, Velkých Petrovicích a Velkém Poříčí. Sběrné místo má podobnou funkci jako sběrný dvůr, ale tato sběrná místa jsou obvykle zřízena a provozována jednotlivými obcemi. V dalších 5 obcích se nenachází žádné podobné zařízení (Suchý důl, Machov, Vysoká Srbská, Žďárky a Stárkov).

V dotazníkovém šetření pro veřejnost obyvatelé uváděli, že odpad třídí a uvítali by více sběrných nádob na elektroodpad, nebezpečný odpad a plast. Občané si také stěžovali na přeplněnost nádob a jejich nedostatečné vyvážení. Chybí jim také odpadkové koše v obcích.

Obce a města využívají pro sběr tříděného odpadu firmy, zabývající se sběrem různých druhů tříděného odpadu, např.: Diakonie Broumov - tříděný textil, Asekol – spotřební elektronika, Rema a Elektrowin – velké a malé domácí elektrospotřebiče, Ekolamp – sběr osvětlovacích zařízení, Ecobat – baterie a akumulátory. V obcích fungují také výkupny a sběrný odpadu. Kromě základního třídění odpadů jako jsou plasty, sklo a papír, se zvláště nakládá s objemným odpadem, nebezpečným odpadem, biologicky rozložitelným odpadem, nápojovými kartony, kovy, textilem, vyřazeným elektrozařízením, stavebním odpadem a povinným zpětným odběrem některých výrobků.

Ve většině obcí sváží odpad svozová společnost Marius Pedersen. Ceny za svoz odpadu se v obcích liší podle vzdálenosti skládky a systému nakládání s odpady, který si každá obec stanoví dle vlastního uvážení. Odpad se odváží na skládku ve Rtyni v Podkrkonoší. Na této skládce se ukládá kategorie odpadu ostatní odpad a nachází se zde také shromaždiště nebezpečného odpadu.

Například v obci Machov a v Polici nad Metují je potřeba zajistit optimální řešení pro nakládání s bioodpadem. Tento problém se z větší či menší části týká všech obcí, protože biologicky rozložitelný odpad tvoří značnou část směsného komunálního odpadu. Vznikem zařízení nebo sběrných míst pro tento druh odpadu by se výrazně zmenšil objem směsného komunálního odpadu, odpad by byl opětovně využit a nemuselo by docházet k jeho bezúčelnému ukládání na skládku, snížil by se také poplatek za svoz odpadu. Připravovaný zákon o odpadech bude obcím ukládat povinnost třídřit biologicky rozložitelný odpad, proto by bylo vhodné, aby se obce začaly připravovat na tuto problematiku již nyní. Obec Bezděkov nad Metují, která má sběrný dvůr, připravuje výstavbu kompostárny, čímž opět rozšíří nabízené služby v odpadovém hospodářství.

Některé obce mají problém s nedostatečnou sítí sběrných míst pro separovaný odpad. K těmto problémům dochází jak v obcích s menším počtem obyvatel, tak ve městech například na sídlištích, kde je vysoká koncentrace obyvatel, a tomu musí také odpovídat počet sběrných nádob. Tento problém by mohl být řešen buď pořízením těchto sběrných nádob financovaných ze strany obce, nebo využitím finančních zdrojů z dotačních titulů. Město Hronov má naopak dostatek sběrných nádob, ale mají problém s jejich stavem a bylo by potřeba nahradit staré sběrné nádoby novými. Kromě toho mají v Hronově připravený projekt na zlepšení všech činností týkajících se odpadového hospodářství, což lze označit za velmi pozitivní a do budoucna inspirativní pro ostatní města a obce.

Dalším problémem v odpadovém hospodářství je zejména ve větších městech vysoké množství neplatičů za odpady. S tímto se potýká zejména město Náchod, které tento problém dlouhodobě řeší. Cena poplatků za odpady přitom v Náchodě nenarůstá a v porovnání s obcemi s výrazně nižším počtem obyvatel je poplatek dokonce nižší. Co se týče cen za svoz odpadu, lze odhadovat, že tyto ceny budou do budoucna stále více narůstat. Do roku 2020 se předpokládá, že poplatek za skládkování vzroste až o 250 Kč.

Některé obce řeší také problémy s nelegálními skládkami odpadů. Jedná se například o obec Bukovice, která místní nepovolené skládky odstranila, ale dochází k jejich obnovení. Kromě nelegálních skládek odpadů se v území nachází také staré ekologické zátěže a kontaminovaná místa. V Náchodě se jedná např. o skládku u nemocnice nebo lokalitu VČE a. s. na Babí u Náchoda, ve Velkém Poříčí o skládku u letiště, ve Stárkově jde o lokalitu Bystré – skládka TKO, která má střední kvalitativní riziko, v Polici nad Metují jde o lokalitu VČE a. s. a v Hronově je to lokalita ČKD Hronov a. s.

18.10 Energetika

Na území města Náchod se nachází výroba elektrické energie - Teplárna Náchod, která má pouze lokální význam. Bohužel je však toto zařízení jedno z největších znečišťovatelů v území a má na město značně negativní vliv. Detailní informace o zásobování obcí na území MAS energiemi z alternativních zdrojů je popsán v kapitole 15 Technická infrastruktura.

V zemědělském podniku ve Žďáru nad Metují se nachází bioplynová stanice, do které se musí denně navést 740 až 800 metrických centů materiálu. Tento materiálově náročný provoz zatěžuje okolní obce, zejména Žďár nad Metují, ve kterém se bioplynová stanice nachází a kde také dochází k výraznému znečišťování projíždějícími vozy s materiálem. Jedním z produktů, je kromě elektřiny a tepla, hnojivo, které je dále využíváno jako náhrada za nakupovaná průmyslová hnojiva.

V Náchodě se v roce 2012 diskutovalo o těžbě břidlicových plynů, které se setkala s nesouhlasem veřejnosti a doposud nebylo obdrženo povolení k těžbě břidlicových plynů v tomto území. Tato těžba by z hlediska ochrany přírody a krajiny měla nevratný dopad na krajinný ráz, došlo by k rozsáhlému záboru půdy, vzniklo by riziko značného znečištění podzemních vod a možnost vzniku dalších negativních jevů.

18.11 Ochrana přírody a krajiny

18.11.1 Velkoplošně chráněné území

Mezi velkoplošně chráněná území v MAS Stolové hory patří CHKO Broumovsko, kterou tvoří ze severní a východní strany hranice s Polskou republikou (viz následující obrázek). Vnitrostátní hranice vede od Žďárek, přes Hronov a Zbečnick k Hornímu Kostelci a dále po Panské cestě Jestřebími horami přes Odolov pod Žaltman, odkud pokračuje kolem Radvanic až ke státní hranici u Chvalče.

Chráněná krajinná oblast Broumovsko byla vyhlášena v roce 1991 na ploše 410 km² za účelem ochrany a postupné obnovy hodnoty krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků a dále k vytvoření a rozvíjení ekologicky optimálního systému všestranného využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů v oblasti.

Nejcennější části přírody v území jsou chráněny v maloplošných zvláště chráněných územích. Nejblíže divoké přírodě jsou dvě národní přírodní rezervace (Adršpašsko-teplické skály a Broumovské stěny). Přírodní rezervací je Křížový vrch východně od Adršpachu, přírodní památkou je Borek a Kočičí skály, chráněna je i Mořská transgrese u Verněřovic.

Ochrana přírody je odstupňována v CHKO 4 zónami:

- I. zóna – nejcennější území (cca 10 % území CHKO) zahrnuje přírodní ekosystémy pískovcových skalních oblastí, dochované zbytky přírodě blízkých lesů a údolní nivy s větší biologickou rozmanitostí.
- II. zóna (cca 14 % území CHKO) - zahrnuje lesy s různou druhovou skladbou, na zemědělské půdě pak polokulturní až kulturní travinné porosty.
- III. a IV. zóna (76 % území CHKO) je tvořena zemědělskými pozemky, které nelze zahrnout do II. zóny, a sídelními útvary.

V souvislosti s výskytem sokola stěhovavého a výra velkého je na Broumovsku vyhlášena ptačí oblast v rámci systému NATURA 2000.

Nepovolená jízda motocyklů a čtyřkolek v terénu a nedořešené náhrady škody způsobené zvláště chráněnými živočichy (volavka, kormorán, dravci - v důsledku toho dochází k jejich zabíjení) jsou hlavními problémy v území.

Plán péče CHKO 2013 – 2022

Plán péče je hlavním odborným podkladem pro rozhodování Správy CHKO. Podle Plánu směřuje péče o území CHKO k zachování jejích přírodních a kulturně historických hodnot, k obnově přirozených funkcí krajiny, a to vše podle zásad udržitelného rozvoje.

Podle Plánu je dosažení dlouhodobých cílů ochrany přírody možné pouze ve spolupráci s místní samosprávou, vlastníky a hospodáři i dalšími partnery v území s využitím organizačních, správních a ekonomických nástrojů, včetně finančních pobídek. Nezbytnou podmínkou úspěchu je přitom zohlednění oprávněných potřeb obyvatel CHKO, osvěta a práce s širokou veřejností. Patří sem i podpora opětovného navázání blízkého vztahu lidí ke krajině, kterou obývají a využívají, včetně uvědomění si a akceptování její historické kontinuity.

Základními dlouhodobými cíli v ochraně přírody a krajiny v CHKO Broumovsko podle Plánu péče jsou:

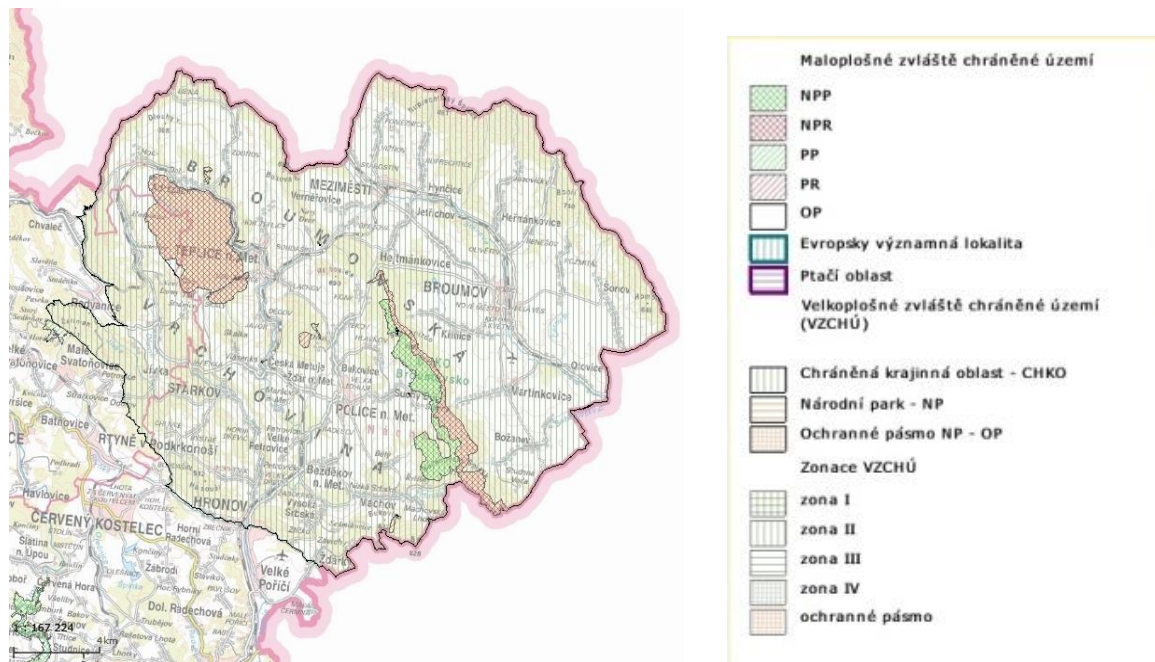
- ochrana a zachování unikátní geomorfologie s typickými kuestami, stolovými horami a skalními městy, a to v celé její rozmanitosti až po jednotlivé geomorfologické jevy;
- ochrana a zachování jedinečných společenstev vázaných na typickou geomorfologii a specifické (často inverzní) mikroklima, např. skalních společenstev, reliktních borů, společenstev balvanitých sutí;
- ochrana a zachování typického krajinného rázu (zejména historickým vývojem podmíněné struktury a charakteru sídel) a udržení pestrosti krajiny, včetně zachování (případně obnovy) přírodních prvků v krajině;
- ochrana a zachování všech vyskytujících se přirozených lesních společenstev a zvyšování ekologické stability lesních porostů změnou prostorové a druhové skladby porostů;
- ochrana a zachování typických nelesních ekosystémů, udržování a zvyšování jejich přirozené druhové pestrosti, zejména druhově bohatých luk a mokřadů, zvyšování ekologické stability zemědělské krajiny s důrazem na průchodnost krajiny pro migrující organizmy;
- ochrana přírodě blízkého charakteru vodních toků, mokřadů a vodních ploch, postupná obnova přirozeného vodního režimu v krajině;
- udržování, příp. vytváření vhodných životních podmínek pro vzácné a chráněné druhy rostlin a živočichů a jejich společenstva, s důrazem na evropsky významné druhy;
- podpora šetrného využívání přírodních zdrojů;
- podpora šetrného rekreačního využití CHKO při zachování principu trvalé udržitelnosti.

Obce MAS se při svém územním rozvoji potýkají v souvislosti s existencí CHKO Broumovsko s některými problémy, např. zasahování do ploch pro výstavbu, navyšování počtu různých požadovaných dokumentů při čerpání dotací, pro občany při jednání se stavebním odborem (Hronov), problémy s jednáním a zvýšením nákladů u investičních akcí atd. Velké Petrovice pozitivně hodnotí přínos umístění v CHKO při údržbě a obnově zeleně a zachování rázu krajiny a obce. Městys Machov vnímá CHKO Broumovsko v určitých souvislostech jako překážku (hlavně v oblasti individuální výstavby, drobných staveb, regulace potoka a dalších), v jiných naopak jako přínos (z hlediska ochrany přírody). Velkoplošně chráněné území se v MAS Stolové hory nachází jediné, toto území spravuje Agentura ochrany přírody a krajiny prostřednictvím svých regionálních pracovišť. Do tohoto území zasahuje 12 obcí v MAS.

Tab. 36: Přehled velkoplošně chráněných území v MAS Stolové hory

Chráněná krajinná oblast Broumovsko	Rozloha: 41 000 ha Poloha území v MAS: Bezděkov nad Metují, Bukovice, Česká Metuje, Hronov, Machov, Police nad Metují, Stárkov, Suchý Důl, Velké Petrovice, Vysoká Srbská
Důvod ochrany: Ochrana a postupná obnova hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků a vytvoření a rozvíjení ekologicky optimálního systému všestranného využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů v oblasti. K typickým znakům oblasti náleží zejména její povrchové utváření, včetně vodních ploch a toků, její rostlinstvo a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a místní zástavba lidového rázu.	

Obr. 16: Zobrazení CHKO Broumovsko

Zdroj: <http://drusop.nature.cz/>

V následující tabulce je uvedena plocha, kterou zasahují obce v MAS Stolové hory do CHKO Broumovsko, vyjádřená v hektarech i v procentech. 10 obcí MAS Stolové hory spadá do CHKO Broumovsko celým svým katastrálním územím, 2 obce (Žďárky a Hronov) zasahují do CHKO pouze částí katastrálního území. Město Náchod a Velké Poříčí nezasahují do CHKO Broumovsko vůbec.

Tab. 37: Plocha obcí MAS v CHKO Broumovsko

Obce MAS	Celková plocha (ha)	Celková plocha v CHKO Broumovsko (ha)	% podíl
Bezděkov nad Metují	517	517	100
Bukovice	244	244	100
Česká Metuje	969	969	100
Machov	1940	1940	100
Police nad Metují	2440	2440	100
Suchý Důl	1328	1328	100
Velké Petrovice	609	609	100
Žďár nad Metují	816	816	100
Hronov	2204	1672	75,9
Žďárky	460	247	53,7
Vysoká Srbská	745	745	100
Stárvkov	1652	1652	100
Velké Poříčí	745	0	0
Náchod	3334	0	0
Celkem MAS	18 003	13 179	73,2

Zdroj: http://www.mestonachod.cz/mestsky-urad/vystavba/uap/PRURU_2012.pdf

18.11.2 Maloplošně chráněná území

Z maloplošně chráněných oblastí jsou v území národní přírodní rezervace, přírodní rezervace a přírodní památky. Národní přírodní rezervace se v území nachází jediná, jedná se o NPR Broumovské stěny o rozloze 557,40 ha. Přírodní rezervace se zde nacházejí 3, o celkové rozloze 363,87 ha, a přírodní památky jsou zde 4, o celkové rozloze 164,79 ha.

Tab. 38: Maloplošně chráněná území v MAS Stolové hory

Národní přírodní rezervace (NPR)	
Název: Broumovské stěny	Rozloha: 557,40 ha Poloha NPR v MAS: Police nad Metují, Suchý důl
Důvod ochrany: jedná se o přirozené lesní porosty na severních a východních svazích Broumovských stěn, které jsou tvořené především acidofilními a květnatými bučinami a suťovými lesy a tvořícími biotop vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Geomorfologicky ojedinělý útvar Broumovských stěn tvořený formami pseudokrasového reliéfu v kvádrových pískovcových svrchní křídly vyskytujícími se zde především v podobě rozsáhlých skalních stěn, věží a měst, složitě členěných hřbetů, soutěsek a jeskyní, se specifickými rostlinnými a živočišnými společenstvy.	
Název: PR Ostaš	Rozloha: 30,3 ha Poloha PR v MAS: Žďár nad Metují
Důvod ochrany: jedná se o geomorfologicky cenné území v kvádrových pískovcových svrchní křídly s přírodovědně významnými formami pískovcového reliéfu a zbytky přírodě blízkých ekosystémů se specifickými rostlinnými a živočišnými lesními a skalními společenstvy. Hora Ostaš je součástí Stolových hor.	
Název: PR Farní stráň	Rozloha: 13,68 ha Poloha PR v MAS: Machov
Důvod ochrany: důvodem ochrany jsou jedlové a klenové bučiny s typicky vyskytující se zvěří, květenou, balvaništi a skalními výchozy se specifickými a živočišnými společenstvy.	
Název: PR Peklo u Nového Města nad Metují	Rozloha: 319,89 ha Poloha PR v MAS: Náchod
Důvod ochrany: předmětem ochrany je zachování přirozených a polopřirozených lesních, skalních a vodních společenstev, a to hlavně květnatých bučin, bikových bučin, suťových lesů a společenstev skalních štěrbin se zastoupením vzácných kalcifilních druhů rostlin. Ochrana charakteristického reliéfu hluboce zaříznutých údolí Metuje a Olešenky s důrazem na ochranu skalních výchozů, sutí a půd na strmých svazích a peřejnatých úseků vodních toků. Ochrana druhové skladby a genetické rozmanitosti přírodě blízkých lesních porostů. Komplexní ochrana biotopů řady zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.	
Název: PP Kočičí skály	Rozloha: 8,2 ha Poloha PP v MAS: Žďár nad Metují
Důvod ochrany: reliéf s geomorfologicky významnými útvary, vyvinutý na kvádrových pískovcových svrchní křídly, a přírodě blízký ekosystém borů se specifickými rostlinnými i živočišnými lesními a skalními společenstvy.	
Název: PP Březinka	Rozloha: 155,73 ha Poloha PP v MAS: Náchod
Důvod ochrany: jedná se o ochranu evropsky významných typů stanovišť: extenzivních sečených luk nížin až podhůří, bučin asociace Luzulo-Fagetum, bučin asociace Asperulo-Fagetum a smíšených jasanovo-olšových lužních lesů temperátní a boreální Evropy	
Název: PP Pískovcové sloupky	Rozloha: 0,63 ha Poloha PP v MAS: Česká Metuje
Důvod ochrany: předmětem ochrany jsou přírodními procesy vymodelované skalní sloupky ve tvaru přesýpacích hodin ve stěně umělého odkryvu, geomorfologicky pozoruhodný suťový svah se skalními výchozy, rostlinná i živočišná společenstva přírodě blízkého lesa a skal, populace lilie zlatohlavé.	
Název: PP Šafránová stráň	Rozloha: 0,23 ha Poloha PP v MAS: Suchý Důl
Důvod ochrany: populace silně ohroženého šafránu bělokvětého <i>Crocus albiflorus</i> na druhově bohaté svahové louce.	

Zdroj: <http://drusop.nature.cz>

18.11.3 Památné stromy

Památné stromy jsou definovány § 46 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jako mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí, které lze vyhlásit, na základě rozhodnutí příslušného orgánu ochrany přírody, za památné stromy. Vyhlášení stromů za památné znamená v území ochranu významných stromů s jejich následným monitoringem a vhodným ošetřením k udržení či zlepšení zdravotního stavu.

Na území MAS se nachází celkem 18 památných stromů, z toho je 13 jednotlivých stromů a 1 skupina stromů. Tato skupina stromů se nachází v obci Žďárky a jedná se o 5 jasanů. Každý památný strom má vymezené ochranné pásmo, a pokud není stanoveno jinak, jedná se o kruh o poloměru desetinásobku průměru kmene ve výšce 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není povolena žádná pro strom škodlivá činnost (např. chemizace, odvodňování, terénní úpravy, výstavba a další).

Tab. 39: Památné stromy na území MAS

Název	Datum vyhlášení	Vyhlašovací dokumentace	Katastrální území	Druh stromu	Obvod (cm)	Výška (m)
Bezděkovský dub	24. 10. 1995	SCHKO Broumovsko	Bezděkov nad Metují	dub letní <i>Quercus robur L.</i>	409	24
Berkova lípa	26. 11. 1981	ONV Náchod	Česká Metuje	lípa velkolistá <i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	565	27
Hrnčířův jasan	26. 11. 1981	ONV Náchod	Žabokrký (Hronov)	jasan ztepilý <i>Fraxinus excelsior L.</i>	505	27
Šrůtkova lípa	26. 11. 1981	ONV Náchod	Machov	lípa velkolistá <i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	590	20
Lípa svobody 1919	18. 6. 2008	MÚ Náchod	Náchod	lípa srdčitá <i>Tilia cordata Mill.</i>	178	16
Obecní lípa	29. 11. 2002	SCHKO Broumovsko	Chlívce (Stárkov)	lípa srdčitá <i>Tilia cordata Mill.</i>	370	24
Barešova lípa	26. 11. 1981	ONV Náchod	Suchý důl	lípa velkolistá <i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	625	18
Štajerova lípa	10. 5. 2002	SCHKO Broumovsko	Maršov nad Metují (Velké Petrovice)	lípa srdčitá <i>Tilia cordata Mill.</i>	298	27
Vavřenova lípa	26. 11. 1981	ONV Náchod	Velké Petrovice	lípa velkolistá <i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	510	17
Lípa srdčitá	26. 11. 1981	ONV Náchod	Velké Poříčí	lípa malolistá <i>Tilia cordata Mill.</i>	470	17
Bohadlova lípa	12. 3. 1999	SCHKO Broumovsko	Vysoká Srbská	lípa srdčitá <i>Tilia cordata Mill.</i>	329	22
Kosova lípa	4. 2. 2002	SCHKO Broumovsko	Vysoká Srbská	lípa srdčitá <i>Tilia cordata Mill.</i>	439	29
Husitská lípa	26. 11. 1981	ONV Náchod	Žďár nad Metují	lípa srdčitá <i>Tilia cordata Mill.</i>	460	23
Bartoňovy jasaný	10. 5. 2002	SCHKO Broumovsko	Žďárky	jasan ztepilý <i>Fraxinus excelsior L.</i>	-	-

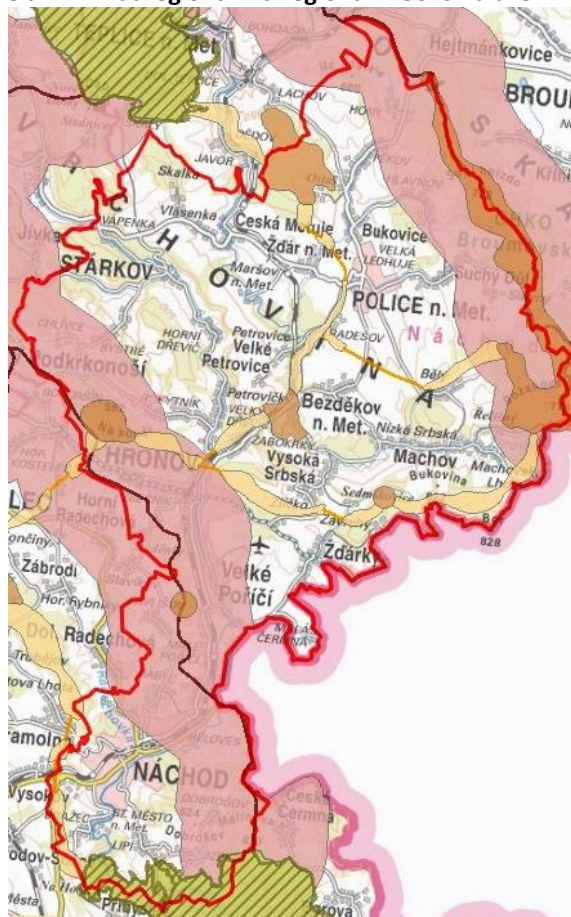
Zdroj: <http://drusop.nature.cz>

18.11.4 Obecná ochrana přírody a krajiny

Územní systém ekologické stability

Na území MAS Stolové hory se nachází jedno nadregionální biocentrum, dva nadregionální biokoridory, šest regionálních biocenter a jedenáct regionálních biokoridorů (viz obrázek umístěný níže). Každá obec v MAS má vytvořený územní plán, ve kterém je zpracovaný územní systém ekologické stability na místní úrovni. Toto zpracování obsahuje vysoké množství lokálních biocenter, biokoridorů a interakčních prvků, které nemají takový význam jako regionální a nadregionální koridory.

Obr. 17: Nadregionální a regionální ÚSES na území MAS Stolové hory

- Nadregionální biocentrum - koncepce (2012)
- Osa regionálního biokoridoru - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Regionální biokoridor - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Regionální biocentrum - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Osa nadregionálního biokoridoru - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Nadregionální biokoridor - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Hranice MAS Stolové hory

Zdroj: mapy.nature.cz

Přírodní parky

V MAS Stolové hory se podle krajského úřadu Královéhradeckého kraje nenacházejí žádné přírodní parky.

Významné krajinné prvky

V MAS Stolové hory se podle obce s rozšířenou působností (Náchod), která má na starost registraci významných krajinných prvků, žádný významný krajinný prvek nenachází.

Přechodně chráněné plochy

V území se dle příslušných orgánů ochrany přírody (CHKO Broumovsko) nenalézají žádné přechodně chráněné plochy.

Natura 2000

Co se týče soustavy chráněných území Natura 2000, bylo na základě směrnice Rady EU 92/43/EHS (O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) v MAS vyhlášeno celkem 9 Evropsky významných lokalit zařazených do tzv. národního seznamu (stanoven nařízením vlády č. 132/2005 Sb.) o celkové rozloze 2 302,7 ha.

Na základě implementace směrnice Evropské unie č. 79/409/EEC o ochraně volně žijících ptáků byla na území CHKO Broumovsko vyhlášena **Ptačí oblast** Broumovsko (nařízením vlády č. 20/2005 Sb. ze dne 15. prosince 2004). Cílem ochrany ptačí oblasti je zachování a obnova ekosystémů významných pro vymezené druhy ptáků v jejich přirozeném areálu rozšíření a zajištění podmínek pro zachování populací. Ptačí oblast Broumovsko byla navržena pro dva cílové druhy.

Prvním z nich je výr velký (*Bubo bubo*), jenž se vyskytuje v převážné části terénů pískovcových skalních oblastí a také v suťových a svahových lesích v údolích řeky Metuje a jejích přítoků. Z území MAS je osídlen zejména příkrý svah Broumovských stěn.

Dalším druhem je sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*). V minulosti patřilo území Broumovska mezi významná hnízdiště v rámci celé České republiky. Poslední výskyt nehnízdících ptáků byl zaznamenán v roce 1968, poté sokoli z Broumovska, stejně jako z celého státního území, vymizeli. Opětovně se do oblasti vrátili po necelých třiceti letech, od roku 2000 se postupně početnost zvyšovala a do současné doby se stabilizovala na 3 – 4 páry.

V ptačí oblasti se vyskytují i další druhy přílohy I směrnice o ochraně volně žijících ptáků - čáp černý (*Ciconia nigra*), datel černý (*Dryocopus martius*), holub doupňák (*Columba oenas*) a sýc rousný (*Aegolius funereus*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), kavka obecná (*Corvus monedula*) a v zimním období vzácně i zedníček skalní (*Tichodroma muraria*).

Předmětné druhy jsou ohroženy přímým pronásledováním ze strany člověka, nelegálním vybíráním obsahů hnízd, rušením nelegální horolezeckou činností, vysokým nárůstem turistické návštěvnosti skalních měst a úrazy na elektrovodech v krajině. Druhy vázané na vzrostlé bučiny jsou nepřímo ohroženy likvidací hnízdních biotopů těžbou.

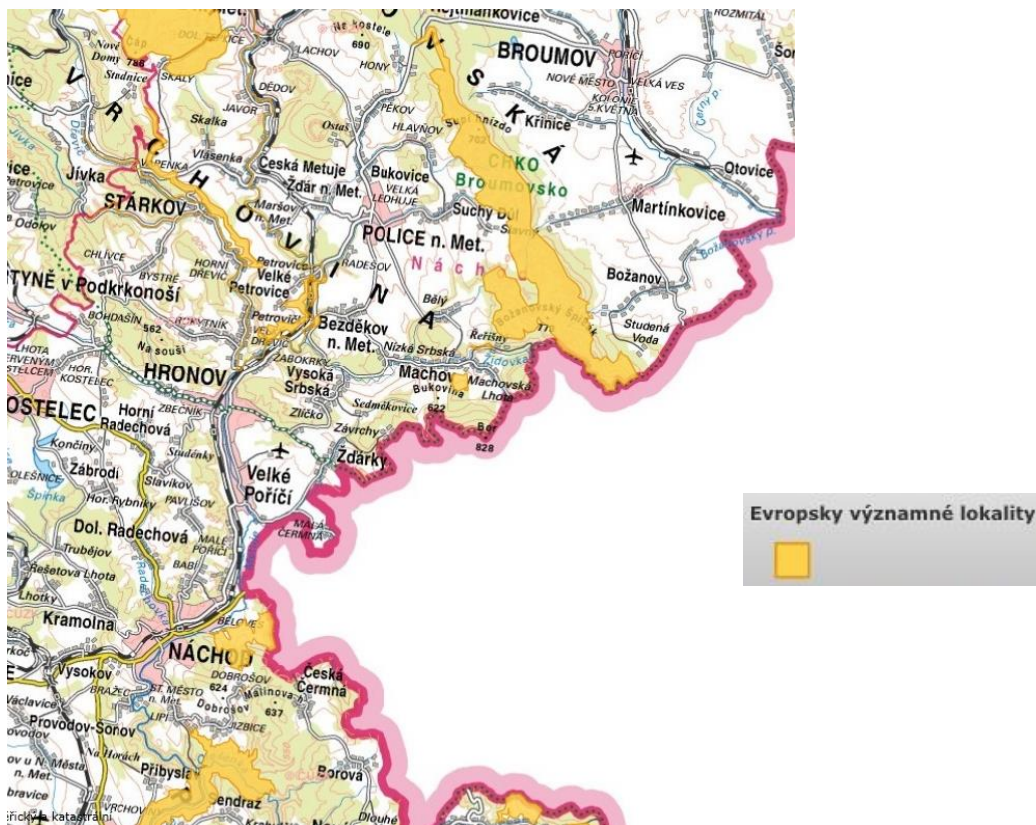
Tab. 40: Natura 2000 v MAS Stolové hory

Evropsky významné lokality	
Název: EVL Broumovské stěny	Rozloha: 1357,1 ha Poloha území v MAS: Machov, Police nad Metují, Suchý důl
Důvod ochrany: evropská suchá vřesoviště; chasmo-fytická vegetace silikátových skalnatých svahů; jeskyně nepřístupné veřejnosti; bučiny asociace Luzulo-Fagetum a Asperulo-Fagetum.	
Název: EVL Březinka	Rozloha: 161,5 ha Poloha území v MAS: Náchod
Důvod ochrany: smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy; extenzivní sečené louky nížin až podhůří; bučiny asociace Luzulo-Fagetum a Asperulo-Fagetum.	
Název: EVL Kozínek	Rozloha: 84,1 ha Poloha území v MAS: Bezděkov nad Metují, Hronov, Velké Petrovice
Důvod ochrany: lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklích; extenzivní sečené louky nížin až podhůří; chasmo-fytická vegetace vápnných skalnatých svahů; bučiny asociace Asperulo-Fagetum.	
Název: EVL Metuje a Dřevíč	Rozloha: 46,2 ha Poloha území v MAS: Bezděkov nad Metují, Česká Metuje, Hronov, Police nad Metují, Stárkov, Velké Petrovice, Vysoká Srbská, Žďár nad Metují
Důvod ochrany: lokalita mihule potoční.	
Název: EVL Peklo	Rozloha: 474,2 ha Poloha území v MAS: Náchod
Důvod ochrany: lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklích; nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion; středoevropské silikátové sutě; chasmo-fytická vegetace silikátových skalnatých svahů; bučiny asociace Luzulo-Fagetum a Asperulo-Fagetum; lokalita šikoušku zeleného.	
Název: EVL Pevnost Dobrošov	Rozloha: 2 ha Poloha území v MAS: Náchod (k.ú. Dobrošov)
Důvod ochrany: lokality netopýra brvitého, netopýra velkého a vrápence malého.	
Název: EVL Řeřišný u Machova	Rozloha: 4,2 ha Poloha území v MAS: Machov
Důvod ochrany: lokalita srpnatky fermežové.	
Název: EVL Stárkovské bučiny	Rozloha: 129,2 ha Poloha území v MAS: Česká Metuje, Stárkov, Velké Petrovice
Důvod ochrany: extenzivní sečené louky nížin až podhůří; chasmo-fytická vegetace vápnných skalnatých svahů; bučiny asociace Asperulo-Fagetum.	
Název: EVL Vladivostok	Rozloha: 22,1 ha Poloha území v MAS: Machov
Důvod ochrany: lokalita modráška bahenního, modráška očkovaného.	
Ptačí oblasti	
Název: PO Broumovsko	Rozloha: 9127,71 ha Poloha území v MAS: Bukovice, Machov, Police nad Metují, Suchý Důl, Žďár nad Metují
Důvod ochrany: populace sokola stěhovavého <i>Falco peregrinus</i> , výra velkého <i>Bubo bubo</i> a jejich biotopy.	

 Zdroj: <http://drusop.nature.cz>

Na následujícím obrázku jsou vidět evropsky významné lokality nacházející se na území MAS Stolové hory. Tyto lokality se koncentrují v blízkosti Náchoda, Bezděkova nad Metují a obce Suchý Důl.

Obr. 18: Evropsky významné lokality v MAS

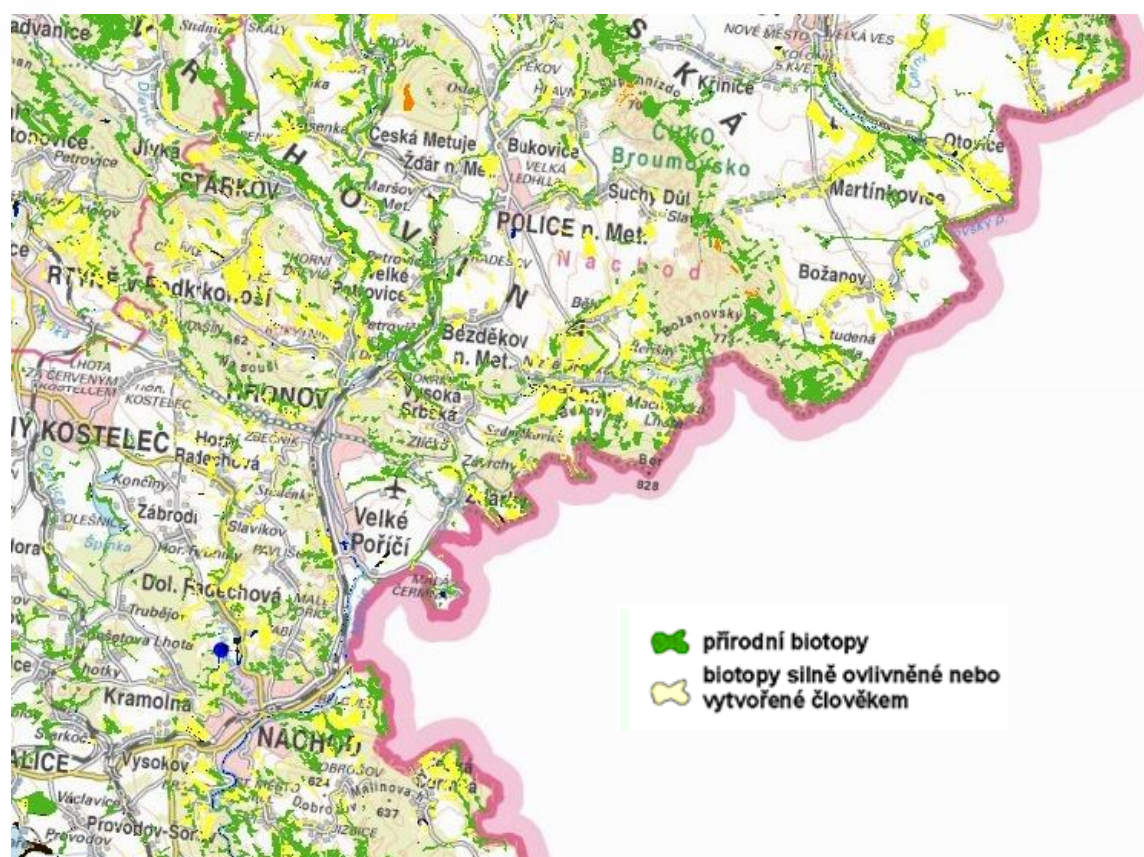

Zdroj: <http://drusop.nature.cz/mapa/?layer=El lokality&kod=2898>

Přírodní biotopy

Stav přírodních biotopů na území České republiky je značně neuspokojivý, proto jsou v následujícím obrázku zobrazeny biotopy, podle jejich ovlivnění člověkem s rozdělením na biotopy přírodních a biotopy silně ovlivněné člověkem. Z obrázku je patrné, že stejně jako v ČR i na území MAS převažují biotopy ovlivněné nebo vytvořené člověkem. Přírodní biotopy se v MAS koncentrují zejména na západě katastrálního území obce Bezděkov nad Metují, v místech, kde prochází regionální biokoridor Kozínek.

Obr. 19: Mapování biotopů

Zdroj: <http://mapy.nature.cz/> (mapování biotopů)

19 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území

19.1 Územní plánování

Územní plánování má za cíl vytvářet předpoklady pro výstavbu a udržitelný rozvoj území, který spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro životní prostředí, hospodářský vývoj a soudržnost společenství obyvatel území. Územní plánování je stanoveno zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. V následující tabulce je uveden přehled zpracovaných územně plánovacích dokumentací obcí MAS, včetně strategických dokumentů. MAS Stolové hory spadá pod Královéhradecký kraj, kde platí Územně plánovací dokumentací (ÚPD) Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje a stanovují základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území Královéhradeckého kraje (např. vymezují plochy a koridory nadmístního významu, plochy územních rezerv atd.).

Tab. 41: Územně plánovací dokumentace obcí MAS Stolové hory

Obce MAS	Územní plánovací dokumentace (ÚPD)	ÚPD – poslední aktualizace	Zpracovatel ÚPD	Strategický dokument obce
	ANO/NE	Rok	Jméno, firma	ANO/NE
Bezděkov n. Metují	ANO	2010	Ing. Arch. Tomáš Jirásek	NE
Bukovice	ANO	2012	Ing. Arch. Tomáš František, Urbaplan	NE
Česká Metuje	ANO	2011	Ing. Růžičková Vendula, Atelier Aurum s.r.o.	NE
Machov	ANO	2011	Ing. Arch. Bedřich Falta, Urbaplan s.r.o.	NE
Police nad Metují	ANO	2014	Ing. Arch. František Toman, Urbaplan s.r.o.	NE
Suchý důl	ANO	2008	Ing. Arch. František Toman, Urbaplan s.r.o.	NE
Velké Petrovice	ANO	2010	Ing. Arch. Karel Novotný, Urbaplan s.r.o.	NE
Žďár nad Metují	ANO	2013	Ing. Arch. Ivana Petřů, Atelier Aurum s.r.o.	ANO
Hronov	ANO	2012	Ing. Arch. František Toman, Urbaplan s.r.o.	NE
Žďárky	ANO	2008	Ing. Arch. František Toman, Urbaplan s.r.o.	NE
Vysoká Srbská	ANO	2011	Ing. Arch. Tomáš Jirásek	NE
Stárkov	ANO	2000	Ing. Arch. Milan Vojtěch	NE
Velké Poříčí	ANO	2014	Ing. Arch. František Toman, Urbaplan s.r.o.	NE
Náchod	ANO	2013	Ing. Arch. František Toman, Urbaplan s.r.o.	ANO

Zdroj: <http://up.kr-kralovehradecky.cz/upd/>

Jako vhodný nástroj rozvoje kvality správy území MAS se jeví spolupráce jak mezi obcemi území, tak spolupráce s okolními MAS včetně šíření příkladů dobré praxe, činnosti spočívající v odborné přípravě, budování kapacit atd. Vzhledem k blízkosti hranic je možné přejít i k mezinárodní spolupráci a šíření příkladů dobré praxe. To samé se týká i podpory výkonu místní samosprávy z pohledu zvýšení informovanosti obyvatel o činnosti v obcích, zlepšení komunikace s podnikatelským sektorem, neziskovými organizacemi, veřejností apod. Na úrovni místní správy může vlivem realizace strategické části dojít také k zefektivnění chodu úřadů, k přípravě rozvojových a dalších dokumentů.

Významným nástrojem transparentního a předvídatelného rozvoje území jsou územní plány a obdobná plánovací dokumentace, ale i strategické plánování. Především územním plánováním lze ovlivnit podíl rozvojových ploch v obci a tím využití rozvojového potenciálu území. Nezbytné je tak zajištění nejen vlastní existence, ale i aktualizace územních plánů. Při územním plánování dochází k sladění zájmů samosprávy, dotčených orgánů a také jednotlivých vlastníků nemovitostí a v širších souvislostech se vychází z Politiky územního rozvoje České republiky a ze závazné části „Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje“, které musí být při tvorbě strategie MAS respektovány. Klíčové pro celkový rozvoj území je kvalitní a aktuální územně plánovací dokumentace na úrovni ORP, připravovaná obcí s rozšířenou působností, v jejímž území se MAS rozkládá.

19.2 Udržitelný rozvoj území

Udržitelný rozvoj území představuje takový rozvoj území, který zajistí rovnováhu mezi třemi jeho základními pilíři (environmentální pilíř = přírodní prostředí, sociální pilíř = soudržnost obyvatel a ekonomický pilíř = hospodářský rozvoj). Podrobný rozbor udržitelného rozvoje území je zobrazen v následující tabulce. Z tabulky vyplývá, že **v území nedochází k plnění cíle udržitelného rozvoje území, tzn. k rovnováze mezi jednotlivými pilíři**. V území je nejlépe hodnocen sociální pilíř, nejvyšší počet bodů má za tento pilíř město Náchod např. za vzdělanostní strukturu, zdravotnická zařízení, nabídku ubytování, výskyt památek, hustotu cyklostezek atd. Poté environmentální pilíř, kdy nejvíce bodů má obec Žďár nad Metují za koeficient vysoké stability, přítomnost CHOPAV, kvalitu ZPF, lesnatost, CHKO atd. Nejhůře hodnoceným pilířem je ekonomický pilíř, kdy nejméně bodů získaly obce Velké Petrovice a Stárkov, a to zejména za negativní hodnocení podnikatelské aktivity, počet vyjíždějících do zaměstnání, nevyužití výrobních a zemědělských areálů, dopravní napojení, intenzitu bytové výstavby atd.

Data o udržitelném rozvoji byla zjišťována také z Územně analytických podkladů ORP Náchod, konkrétně z výkresu limitů využití území a výkresu záměrů na provedení změn v území. Tyto podklady jsou aktualizovány k roku 2012 a byly zpracovány v souladu se zákonem č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a vyhláškou č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti v platném znění.

Tab. 42: Udržitelný rozvoj území MAS Stolové hory

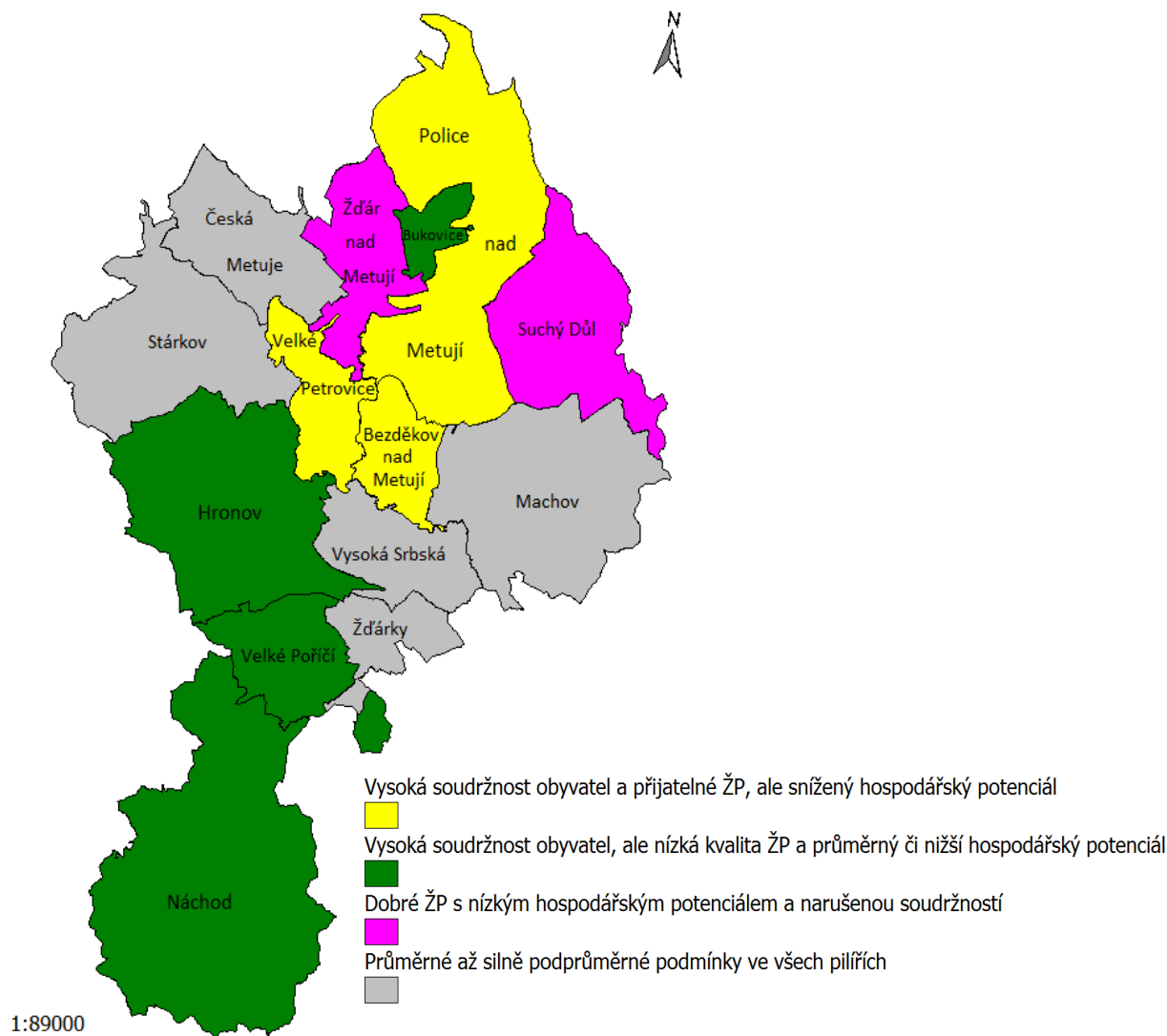
Obce MAS	Přírodní prostředí	Soudržnost obyvatel	Hospodářský rozvoj	Celkový rozvoj
Bezděkov nad Metují	+4	+2	-1	+5
Police nad Metují	0	+2	-1	+1
Velké Petrovice	+2	0	-4	-2
Bukovice	0	+2	0	+2
Hronov	-2	+2	-1	-1
Velké Poříčí	-4	+3	+2	+1

Náchod	-2	+4	+2	+4
Česká Metuje	-1	+1	-3	-3
Machov	0	0	-1	-1
Žďárky	-4	-1	+1	-4
Vysoká Srbská	0	-2	0	-2
Stárvkov	0	+1	-4	-3
Suchý důl	+3	0	-1	+2
Žďár nad Metují	+5	-1	+1	+5
Celkem MAS	+1	+13	-10	+4

Zdroj: ÚAP ORP Náchod

Celkové zhodnocení udržitelného rozvoje území je zobrazeno v následujícím obrázku. Z hodnocení vyplynulo, že zájmové území je rozvojově nevyvážené. Větší podíl obcí spadá pod průměrné až silně podprůměrné podmínky ve všech pilířích (Česká Metuje, Machov, Žďárky, Vysoká Srbská a Stárvkov). Naopak celkově nejlépe je hodnocena Police nad Metují, Velké Petrovice a Bezděkov nad Metují.

Obr. 20: Zhodnocení celkového udržitelného rozvoje území

19.3 Rozvojová území

V MAS Stolové hory se nachází několik území, na kterých může docházet k dalšímu rozvoji. Jedná se například o využití ploch k bydlení nebo ploch občanského vybavení a výroby, které se nacházejí v různém rozsahu téměř ve všech obcích MAS. Dále se jedná o zanedbané prostory a nevyužité areály, jejichž využití by mohlo zvýšit úroveň bydlení v obci, odlehčily by životnímu prostředí a navíc by zde mohla vzniknout nová pracovní místa. Na území MAS je také potenciál ke zvýšení cestovního ruchu, proto by mohly některé z těchto ploch být využity tímto způsobem.

Níže v textu jsou definována území, na kterých může docházet k rozvoji (městské památkové zóny, vesnické památkové zóny, zanedbané plochy a nevyužívané areály). Nejpočetněji jsou zastoupeny nevyužité výrobní a zemědělské areály, které se v území nachází. **Pokud by došlo např. k revitalizaci památkových zón nebo ke změně jejich veřejné infrastruktury, zvýšily by se možnosti a návštěvnost v cestovním ruchu, ve kterém má MAS Stolové hory značný a nevyužitý potenciál.**

Tab. 43: Potenciální rozvojová území v MAS Stolové hory

Obce MAS	Městská památková zóna	Vesnická památková zóna	Zanedbané plochy, nevyužité areály
Bezděkov nad Metují	NE	NE	NE
Bukovice	NE	NE	ANO
Česká Metuje	NE	ANO	ANO
Machov	NE	NE	NE
Police nad Metují	ANO	NE	ANO
Suchý důl	NE	NE	NE
Velké Petrovice	NE	NE	ANO
Žďár nad Metují	NE	NE	NE
Hronov	NE	NE	ANO
Žďárky	NE	NE	NE
Vysoká Srbská	NE	NE	NE
Stárkov	ANO	NE	ANO
Velké Poříčí	NE	NE	NE
Náchod	ANO	NE	ANO
Celkem MAS	3	1	7

Zdroj: ÚAP ORP Náchod

19.4 Potenciál v oblasti lidských zdrojů

Velký potenciál v oblasti lidských zdrojů, který je využitelný pro rozvoj území, je v **místních zájmových organizacích**, a to z několika důvodů. Těchto organizací je v území velké množství (140), mají zájem o svoji činnost a většina z nich zde působí dlouhodobě (více než 10 let). Jedná se např. o různé spolky, sdružení, kluby atd. (uvedeny jsou v kapitole 16.2).

Další potenciál k rozvoji území se nachází v podnikatelské sféře, ale i v neziskových a v příspěvkových organizacích v území. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že většina těchto subjektů si chce udržet stávající úroveň nebo se dále rozvíjet. Konkrétně 21 % dotázaných **neziskových organizací** předpokládá pozitivní vývoj počtu svých klientů, vyjadřuje zájem o zkvalitnění vzájemné spolupráce a také o aktivnější spolupráci s dalšími místními institucemi (např. školami). Uvedly také, že v případě možnosti by se zapojily do rozvoje prostřednictvím čerpání dotačních prostředků v rámci MAS.

Podnikatelé v území z 20,51 % uvádějí, že počet jejich zaměstnanců do roku 2020 poroste a z 55 % disponují dostatečnými prostorami pro rozšíření svých aktivit a svůj budoucí vývoj hodnotí spíše pozitivně. Více než 50 % dotazovaných podnikatelů uvažuje, že by podali žádost o dotační podporu pro své rozvojové plány. Do roku 2020 předpokládají zejména modernizovat technologické vybavení (pořízení strojů a zařízení pro podnikatelskou činnost), vytvořit novou nabídku produktů nebo služeb, významně zlepšit marketing a propagaci, dostat se na nové trhy atd. V území MAS jsou tedy podnikatelé, kteří mají potenciál pro rozvoj nebo zkvalitnění poskytovaných služeb.

Příspěvkové organizace předpokládají, že vývoj počtu jejich klientů bude spíše stabilní a polovina příspěvkových organizací počítá do roku 2020 s investicemi do jejich nemovitostí nebo vybavení. Část (39,2 %) by chtěla rozšířit nabídku stávajících činností a vyvíjet nové aktivity (např. i více využít přeshraniční spolupráci), důležitou aktivitou je pro ně také zkvalitňování lidských zdrojů (vzdělávání pracovníků).

Potenciál v oblasti lidských zdrojů představují také **návštěvníci území v oblasti cestovního ruchu** (jedná se zejména o město Náchod, kde se nacházejí 2 NKP v území) a například NKP Státní zámek Náchod navštívilo v roce 2013 celkem 30 015 návštěvníků.

19.5 Finanční prostředky pro rozvoj území

Data o finančních prostředcích pro rozvoj území v obcích byla zjišťována ze specializovaného informačního portálu zřízeného Ministerstvem financí ČR. Z následující tabulky vyplývá, že většina obcí nemá možnost sdružit dostatek vlastních prostředků (finance, věcné plnění apod.) k zajištění vícezdrojového financování rozvoje území. V tabulce jsou uvedeny kapitálové příjmy obcí, mezi které patří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného) a ostatní kapitálové příjmy. Nejvyšší podíl kapitálových příjmů na celkových příjmech obce má Bezděkov nad Metují, tyto příjmy pocházejí z prodeje pozemků.

Tab. 44: Orientační množství prostředků pro rozvoj území v tis. Kč k roku 2013

Obce MAS	Příjmy obce	Kapitálové příjmy	Podíl kap. příjmů na příjmech obce (v %)	Výdaje	Saldo příjmů a výdajů (konsolid.)
Bezděkov nad M.	6812	370	5,43	5199	1613
Bukovice	4857	19	0,39	4979	-123
Česká Metuje	3870	0	0,00	3527	343
Machov	13371	99	0,74	11453	1919
Police nad Metují	68651	1784	2,60	68916	-265
Suchý důl	5341	10	0,19	4441	900
Velké Petrovice	5497	222	4,04	3534	1963
Žďár nad Metují	9814	0	0,00	8163	1 651
Hronov	104550	1733	1,66	115097	-10547
Žďárky	6140	0	0,00	5069	1070
Vysoká Srbská	3151	0	0,00	3012	139
Stárvov	12131	367	3,03	12505	-374
Velké Poříčí	34927	902	2,58	32819	2107
Náchod	337763	7622	2,26	322736	15028

Zdroj: <http://monitor.statnipokladna.cz/>

20 SWOT analýza

SWOT analýza je komplexní metodou kvalitativního hodnocení. Jádrem této metody spočívá v klasifikaci a ohodnocení jednotlivých faktorů, které jsou rozděleny do čtyř základních skupin (tj. faktory vyjadřující SILNÉ nebo SLABÉ stránky vnitřních podmínek a faktory vyjadřující PŘÍLEŽITOSTI a HROZBY jako vlastnosti vnějšího prostředí, které mají vliv na území MAS Stolové hory).

SWOT analýza je součástí strategického (dlouhodobého) plánování a umožňuje formulovat strategické vize, a to především rozvojem silných stránek, odstraněním slabých stránek, využitím budoucích příležitostí a vyhnutím se rizikům.

SWOT analýza vychází ze socioekonomické analýzy, z analýzy problémů a potřeb a komunitního projednávání potřeb sledovaného území (MAS Stolové hory) a je shrnutím jejich nejdůležitějších závěrů a zjištění. SWOT analýza je rovněž důležitým podkladem pro zpracování strategické části SCLLD.

V rámci SCLLD byla zpracována jednak celková SWOT analýza a jednak dílčí SWOT analýzy, které byly vypracovány pro oblasti, na kterých lze dále realizovat rozvoj území, a ve kterých byly definovány problémy a potřeby v oblasti rozvoje území. Jedná se o následující oblasti:

- Lidské zdroje (zaměstnanost, sociální inkluze, vzdělávání);
- Hospodářský rozvoj (podnikání a cestovní ruch);
- Infrastruktura a životní prostředí (životní prostředí, zemědělství, odpadové hospodářství, technická infrastruktura, doprava a prostředí obcí);
- Život v MAS Stolové hory.

Uvedená data jsou v každé části SWOT analýzy poskládána hierarchicky dle významnosti tak, jak ji vnímají místní aktéři a veřejnost (viz dotazníkové šetření a veřejné projednávání – kapitola 2.2).

Celková analýza pak odráží dílčí zjištění v jednotlivých oblastech rozvoje.

20.1 SWOT analýza celková

Silné stránky
Růst počtu obyvatel v některých obcích (Žďár nad Metují, Suchý Důl) a nízký index stáří v obcích Žďár nad Metují, Vysoká Srbská, Suchý Důl, Česká Metuje
Nižší podíl nezaměstnaných osob v MAS, než je průměr v Královéhradeckém kraji i ČR
Venkovské obce mají nižší podíl nezaměstnaných než města
Bohatý spolkový a kulturní život v území MAS
Relativně pestrá nabídka středoškolského vzdělávání v MAS (7 středních škol a 1 vyšší odborná škola)
Existence mateřských škol ve všech obcích MAS (mimo obec Vysoká Srbská)
Relativně uspokojivá nabídka volnočasových aktivit pro děti
Působnost oblastní nemocnice Náchod, provázanost s fakultní nemocnicí v HK
Relativně vysoký počet lékařů a samostatných ordinací
Významná tradice průmyslové výroby a s ní související vysoký podíl zaměstnaných v průmyslu
Oblast s vyšší koncentrací ekonomických subjektů než průměr za okres Náchod
Vysoká podnikatelská aktivita fyzických osob (nejvíce Suchý Důl, Žďárky, Bukovice)
Nárůst počtu živnostníků v letech 2008-2012
Tradice zemědělského podnikání
Vyšší podíl lesních ploch, než je průměr ČR (více než 40 % lesů v obcích Suchý Důl, Machov, Stárkov)
Probíhající spolupráce obcí v DSO Lesy Policka v odvětví lesnictví
Zachovalý krajinný ráz
Vysoký potenciál území pro CR - atraktivní přírodní podmínky (zejména pískovcová města a útvary)
Bohaté kulturní dědictví a velké množství kulturně - historických památek (2 národní kulturní památky - Státní zámek Náchod a systém opevnění Dobrošov, 3 městské a 1 vesnická památková zóna)
Hustá síť tras pro pěší i cyklisty (stále se rozvíjí)
Slavní rodáci (A. Jirásek, J. Čapek, E. Hostovský, J. Škvorecký)
Existence významných tradičních kulturních akcí - Jiráskův Hronov, Náchodská Prima sezóna, Kuronské slavnosti
Hustá silniční síť mezi jednotlivými obcemi MAS
Hraniční přechod Náchod – Běloves – Kudowa Zdroj (určený pro nákladní dopravu)
Přítomnost velkoplošně chráněného území (CHKO Broumovsko 73% území MAS) a dalších přírodních hodnot
Relativně funkční systém odpadového hospodářství
Relativně bezproblémové zásobování vodou téměř ve všech obcích MAS
Podíl domů připojených na kanalizační síť je vyšší než v Královéhradeckém kraji
Nízká míra kriminality ve většině obcí MAS
Zachovalý krajinný ráz
Vysoký podíl trvalých travních porostů a jeho stabilní nárůst
Koeficient ekologické stability (KES) je 2 - krajina v MAS je přírodě blízká s převahou ekologicky stabilních struktur
Bohatý spolkový život
Aktivní působnost SDH ve všech obcích (a jejich částech) MAS
Aktivní působnost mysliveckých sdružení a honebních společností
Existence Dobrovolných svazků obcí - DSO Lesy Policka, DSO Podborsko a DSO Policko
Existence aktuálního Strategického plánu rozvoje města Náchod a Strategického rozvojového plánu obce Žďár nad Metují 2014 - 2020

Slabé stránky

Dlouhodobý pokles počtu obyvatel v celé MAS, a to zejména ve městech a některých obcích (Bukovice, Suchý Důl)
Nízký podíl obyvatel ve věku 15 – 64 let, vysoký podíl obyvatel 65+ (zejména Stárkov, Hronov)
Nedostatečná nabídka pracovních míst a nesoulad poptávky a nabídky na trhu práce
Nedostatečná nebo nevhodná kvalifikace zaměstnanců
Skupiny ohrožené nezaměstnaností – ZP absolventi škol, starší lidé 50+ let, ženy po skončení rodičovské dovolené
Nízký podíl ekonomicky aktivních obyvatel (nejméně v České Metuji)
Nižší podíl osob zaměstnaných v terciéru (oproti KHK a ČR)
Nedostatek kvalifikovaných pracovníků směřujících do zemědělství
Absence některých sociálních služeb (především terénních), zejména mimo město Náchod
Sociálně vyloučené lokality v Náchodě (+ problematické lokality s obdobnými rysy v Polici n. Met.)
Absence komunitních center, míst pro poskytování komunitních i veřejných služeb
Omezené možnosti sladění profesního a rodinného života
Nižší průměrná úroveň dosaženého vzdělání - vysoký podíl žen pouze se základním vzděláním, nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel
Nedostatečné možnosti celoživotního vzdělávání
Zhoršený technický stav budov a vybavení zejména venkovských školských zařízení
Pokles počtu ekonomických subjektů v r. 2013
Nedostatek větších vhodných ploch pro rozvoj firem v obcích MAS – převaha brownfields
Průmyslové plochy (areály) zasahují do obydlených částí měst (Náchod)
Nedostatečné vybavení a zastaralá zařízení s výraznou energetickou spotřebou, včetně vyšší energetické náročnosti budov podnikatelských subjektů působících v území MAS (včetně subjektů působících v zemědělství a lesnictví)
Nedostatečná propagace místních zemědělských produktů
Výrazná převaha jehličnanů (85 %) v dřevinné skladbě lesů
Soustředění CR do několika nejvýznamnějších center mimo MAS, nevyužití potenciálu zbylého území
Nedostatky doprovodné turistické infrastruktury – stav a kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení
Sezónní výkyvy v intenzitě cestovního ruchu
Chátrající nefunkční lázně v Bělovsi
Nižší dopravní dostupnost větších center z obcí mimo hlavní tah Náchod-Velké Poříčí-Hronov-Police nad Metují a mimo železniční trať (např. Stárkov, Suchý Důl, Vysoká Srbská)
Přetížení silniční sítě (zejména Náchod I/33) a její nevyhovující technický stav
Nevyřešená tranzitní doprava (zejména chybí obchvat Náchoda)
Špatný technický stav místních komunikací
Poměrně dlouhé úseky místních komunikací (např. Police nad Metují, Hronov) komunikací
Snížená bezpečnost na komunikacích - místních i regionálních (Náchod, Velké Poříčí)
Chybějící či zastaralá infrastruktura sloužící k aktivnímu trávení volného času
Nedostatky v systému třídění odpadu a sítích pro sběr odpadu
Zhoršená kvalita ovzduší – především v městských aglomeracích s koncentrací dopravy i prům. výroby (Náchod, Hronov, V. Poříčí), v zimních měsících i v menších obcích (neekologické vytápění domácností)
Nízký podíl domácností využívajících plyn, zvýšené využívání fosilních paliv a tím rostoucí znečištění ovzduší
Neexistence kanalizace v některých obcích a částech měst, chybí napojení na ČOV a kanalizace volně ústí do vodotečí
Nedostatečné odvedení odpadních vod v některých částech území
Neexistence možnosti připojení na veřejný vodovod v některých místech (např. Horní Dřevíč a Bystré)
Nízká hodnota KES v některých obcích (především ve Velkém Poříčí a České Metuji)
Nevyhovující prostory pro kulturní a společenskou činnost v malých obcích
Chybějící finance na obnovu infrastruktury a vybavení pro spolkovou činnost a na běžný provoz spolků
Nedostatečná propagace spolků a jejich činností
Většina obcí nemá k dispozici volné pozemky pro novou bytovou a domovní výstavbu
Nedostatečná úroveň spolupráce a komunikace mezi obcemi a ostatními místními aktéry z řad podnikatelských subjektů, neziskových subjektů, veřejnosti
Nedostatečný přístup samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím.
Zastaralá územně plánovací dokumentace v řadě obcí, neexistence Strategických dokumentů ve většině obcí
Zastaralé technické a materiální vybavení SDH - ohrožení bezpečnosti obyvatelstva
Nedostatek zeleně v krajině (obce Bukovice, Velké Poříčí a Česká Metuje)

Příležitosti
Zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů za účelem sladit poptávku a nabídku na lokálním trhu práce
Zvýšit provázanost mezi středními školami a místními firmami
Nárůst počtu zaměstnaných osob v terciéru
Rozvoj oborů potřebných na trhu práce
Rozvoj infrastruktury a služeb zaměřených na sociálně vyloučené osoby (zlepšovat jejich pozici ve společnosti a tím zlepšit mezilidské vztahy především v Náchodě)
Využití nových trendů v poskytování sociální a zdravotní péče, zvýšení dostupnosti sociálních služeb v obcích MAS
Vznik komunitních center
Vznik dětských skupin
Zlepšení vzdělanostní struktury obyvatel, nárůst podílu obyvatel s VŠ vzděláním
Rozvoj možností pro celoživotní vzdělávání obyvatel MAS
Zajištění odpovídajícího stavu vzdělávací infrastruktury a vybavení škol
Podpora vzniku nových podniků v území MAS (pozitivní vliv na trh práce) - rozvoj malého a středního podnikání
Regenerace a využití stávajících brownfields (v areálu TEPNY v Náchodě, v areálu bývalé mlékárny a drůbežárny v Polici nad Metují, v areálu po Textonnii v Hronově)
Přilákání silnějších ekonomických subjektů, investiční pobídky, průmyslové zóny
Nárůst počtu subjektů aktivních v terciéru
Zvýšení kvalifikace osob zaměstnaných v zemědělství a lesnictví
Modernizace stávajících podniků (investice do budov a infrastruktury)
Zvýšení propagace místních zemědělských produktů
Investice do zemědělské a lesnické infrastruktury (např. rekonstrukce lesních cest apod.)
Nárůst počtu ekologických zemědělců
Zvýšení odolnosti, biodiverzity a ekologické stability lesů
Zachování kulturního a přírodního potenciálu regionu
Potenciál rozvoje ekologického zemědělství a mimoprodukční funkce v zemědělství (např. agroturistika)
Zvýšení podílu ekonomických subjektů činných v doprovodné turistické infrastruktuře (ubytování a stravování)
Zvýšení podílu alternativních forem CR
Rozvoj přeshraničního cestovního ruchu a společná propagace regionů
Obnova lázní v Bělousi - budování image města
Dostatečná propagace celku „Stolové hory“
Výstavba obchvatu Náchoda
Přijmout opatření ke snížení tranzitní dopravy
Zvýšení bezpečnosti dopravy v území
Realizace opatření vedoucí ke zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (snížení emisí z dopravy) - zejména cyklo-dopravy – výstavba cyklostezek a doprovodné infrastruktury, propojenost cyklotras
Regenerace a využití stávajících objektů v obcích jako ploch určených k podnikání či k trávení volného času, popř. ke vzniku komunitních center
Dobudování infrastrukt. pro efektivní hospodaření s odpady, zajištění sběrných nádob na sběr tříděného bioodpadu a kovů
Provedení komplexních pozemkových úprav
Dostavba kanalizací a ČOV (výstavba jednoduchých ČOV s biologickou sedimentací pro malé obce – zlepšení kvality vod v tocích)
Další rozvoj volnočasové a sportovní infrastruktury
Propagace spolkové činnosti a volnočasových aktivit v území
Zvýšení podpory spolků
Zlepšení a zefektivnění spolupráce obcí a společný postup při zpracování rozvojových projektů
Spolupráce s dalšími MAS, svazky obcí (i zahraničními, především Polskem) a s CHKO Broumovsko
Zlepšení přístupu samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím
Aktualizace územně plánovací dokumentace a zpracování strategických plánů obcí
Zajištění ploch pro bytovou a domovní výstavbu, vyřešení vlastnických vztahů
Modernizace techniky a vybavení SDH v obcích a udržení úrovně bezpečnosti obyvatel
Využití ESI fondů na rozvojové projekty v oblasti lidských zdrojů, hospodářského rozvoje, infrastruktury a ŽP
Péče o veřejnou zeleň a lesoparky

Hrozby

Zvyšující se nedostatek pracovních míst a tím i podíl nezaměstnaných osob
Pokračující pokles podílu ekonomicky aktivních obyvatel
Trvajících nesoulad mezi požadavky trhu práce a nabídkou kvalifikovaných pracovních sil
Snižování konkurenceschopnosti zemědělské produkce v důsledku importu levnějších komodit
Přetrvávající stárnutí populace, zvyšující se podíl seniorů na úkor dětské složky, ale z dlouhodobého hlediska zejména na úkor produktivní skupiny obyvatel
Nárůst podílu sociálně nepřizpůsobivých obyvatel
Nedostatečná spolupráce a problematická asimilace sociálně vyloučených obyvatel (především romské populace)
Vzrůstající potřeba sociálních služeb v důsledku nepříznivého demografického vývoje
Nedostatek možností pro celoživotní vzdělávání
Pokles počtu žáků ve školských zařízeních v souvislosti s demografickým vývojem vedoucí např. k problémům vzdělávacích institucí (neudržitelnost MŠ a ZŠ v obcích s malým počtem dětí)
Pokles ekonomické úrovně, a tím i poptávky po službách a výrobcích
Nedostatečně rychle se rozvíjející nabídka služeb CR cíleně orientovaných na určité skupiny klientů
Pokles turistické návštěvnosti regionu
Neschopnost využít potenciálu CR v důsledku nedostatečného marketingu
Nedořešení vlastnických vztahů v lázních Běloves
Oddalování vybudování opatření pro snížení tranzitní přepravy
Trvalý nárůst tranzitní silniční dopravy
Nedostatek financí na údržbu a opravy místních komunikací a chodníků
Nárůst znečištění ovzduší, zhoršování kvality životního prostředí
Nízké tempo výstavby a rekonstrukcí kanalizační sítě a výstavby ČOV přispívající ke zhoršování kvality vod
Vytápění fosilními palivy v důsledku cenové nedostupnosti ekologičtějších paliv
Nedostatek financí na údržbu volnočasových prostor a existenci spolků
Nezájem obyvatel o spolkovou činnost a o aktivní zapojování v rámci MAS
Ohrožení kulturního dědictví v území
I nadále nízká úroveň spolupráce mezi obcemi a místními aktéry
Ohrožení bezpečnosti obyvatel – nezajištění dostatečné ochrany a bezpečnosti obyvatel před požáry a jinými mimořádnými událostmi
Nestabilita vnějšího obtížně předvídatelného makroekonomického prostředí
Nevhodné legislativní změny pro malé a střední podnikání
Nevhodné legislativní změny v systému sociálních a zdravotních služeb
Nedostatečné využití ESI fondů na rozvojové projekty

20.2 SWOT analýzy vybraných oblastí rozvoje

Dílčí SWOT analýzy jsou vypracovány pro hlavní definované oblasti rozvoje, ve kterých byly definovány problémy a potřeby v oblasti rozvoje území. Jedná se o oblast Lidských zdrojů, Hospodářského rozvoje, Infrastruktury a životního prostředí a Života v MAS.

Tab. 45: SWOT analýza: Lidské zdroje (zaměstnanost, sociální inkluze, vzdělávání)

Silné stránky	Slabé stránky
Nižší podíl nezaměstnaných osob v MAS, než je průměr v Královéhradeckém kraji i ČR	Nedostatečná nabídka pracovních míst
Venkovské obce mají nižší podíl nezaměstnaných než města	Nesoulad poptávky a nabídky na trhu práce
Bohatý spolkový život v území MAS	Nedostatečná nebo nevhodná kvalifikace zaměstnanců
Relativně pestrá nabídka středoškolského vzdělávání v MAS (7 středních škol a 1 vyšší odborná škola)	Skupiny ohrožené nezaměstnaností – zdravotně postižení absolventi škol, starší lidé nad 50 let, ženy po skončení rodičovské dovolené
Existence mateřských škol ve všech obcích MAS (mimo obec Vysoká Srbská)	Nízký podíl ekonomicky aktivních obyvatel (nejméně v České Metuji)
Relativně uspokojivá nabídka volnočasových aktivit pro děti	Nižší podíl osob zaměstnaných v terciéru (oproti KHK a ČR)
Působnost oblastní nemocnice Náchod, provázanost s fakultní nemocnicí v HK	Vysoký podíl obyvatel 65+ (zejména Stárkov, Hronov)
Relativně vysoký počet lékařů a samostatných ordinací	Absence některých sociálních služeb (především terénních), zejména mimo město Náchod
	Sociálně vyloučené lokality v Náchodě (+ problematrické lokality s obdobnými rysy v Polici n. Met.)
	Absence komunitních center, míst pro poskytování komunitních i veřejných služeb
	Omezené možnosti sladění profesního a rodinného života
	Nižší průměrná úroveň dosaženého vzdělání
	Vysoký podíl žen pouze se základním vzděláním
	Nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel
	Nedostatečné možnosti celoživotního vzdělávání
	Zhoršený technický stav budov a vybavení zejména venkovských školských zařízení
Příležitosti	Hrozby
Zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů za účelem sladit poptávku a nabídku na lokálním trhu práce	Zvyšující se nedostatek pracovních míst a tím i podíl nezaměstnaných osob
Zvýšit provázanost mezi středními školami a místními firmami	Pokračující pokles podílu ekonomicky aktivních obyvatel
Nárůst počtu zaměstnaných osob v terciéru	Nestabilita vnějšího obtížně předvídatelného makroekonomického prostředí
Rozvoj oborů potřebných na trhu práce	Trvající nesoulad mezi požadavky trhu práce a nabídkou kvalifikovaných pracovních sil
Rozvoj infrastruktury a služeb zaměřených na sociálně vyloučené osoby (zlepšovat jejich pozici ve společnosti a tím zlepšit mezilidské vztahy především v Náchodě)	Přetrvávající stárnutí populace, zvyšující se podíl seniorů na úkor dětské složky, ale z dlouhodobého hlediska zejména na úkor produktivní skupiny obyvatel
Využití nových trendů v poskytování sociální a zdravotní péče, zvýšení dostupnosti sociálních služeb v obcích MAS	Nárůst podílu sociálně nepřizpůsobivých obyvatel
Vznik komunitních center	Nedostatečná spolupráce a problematrická asimilace sociálně vyloučených obyvatel (především romské populace)

Vznik dětských skupin	Vzrůstající potřeba sociálních služeb v důsledku nepříznivého demografického vývoje
Zlepšení vzdělanostní struktury obyvatel, nárůst podílu obyvatel s VŠ vzděláním	Nedostatek možností pro celoživotní vzdělávání
Rozvoj možností pro celoživotní vzdělávání obyvatel MAS	Pokles počtu žáků ve školských zařízeních v souvislosti s demografickým vývojem vedoucí např. k problémům vzdělávacích institucí (neudržitelnost MŠ a ZŠ v obcích s malým počtem dětí)
Zajištění odpovídajícího stavu vzdělávací infrastruktury a vybavení škol	Nevhodné legislativní změny v systému sociálních a zdravotních služeb
Využití ESI fondů na rozvojové projekty v oblasti lidských zdrojů	

Tab. 46: SWOT analýza: Hospodářský rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
Významná tradice průmyslové výroby a s ní související vysoký podíl zaměstnaných v průmyslu	Nedostatek větších vhodných ploch pro rozvoj firem v obcích MAS – převaha brownfields
Oblast s vyšší koncentrací ekonomických subjektů než průměr za okres Náchod	Průmyslové plochy (areály) zasahují do obydlených částí měst (Náchod)
Vysoká podnikatelská aktivita fyzických osob (nejvíce Suchý Důl, Žďárky, Bukovice)	Nízký podíl zaměstnaných a podniků v terciéru
Nárůst počtu živnostníků v letech 2008-2012	Pokles počtu ekonomických subjektů v r. 2013
Tradice zemědělského podnikání	Nedostatečné vybavení a zastaralá zařízení s výraznou en. spotřebou, včetně vyšší en. náročnosti budov podnikatelských subjektů působících v území MAS (včetně subjektů v zemědělství a lesnictví)
Probíhající spolupráce obcí v DSO Lesy Policka v odvětví lesnictví	Nedostatek kvalifikovaných pracovníků směřujících do zemědělství
Zachovalý krajinný ráz	Nedostatečná propagace místních zemědělských produktů
Vysoký potenciál území pro CR - atraktivní přírodní podmínky (zejména pískovcová města a útvary)	Výrazná převaha jehličnanů (85 %) v dřevinné skladbě lesů
2 národní kulturní památky, 3 městské a 1 vesnická památková rezervace	Soustředění CR do několika nejvýznamnějších center mimo MAS, nevyužití potenciálu zbylého území
Hustá síť tras pro pěší i cyklisty (stále se rozvíjí)	Nedostatky doprovodné turistické infrastruktury – stav a kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení
Slavní rodáci (A. Jirásek, J. Čapek, E. Hostovský, J. Škvorecký)	Sezónní výkyvy v intenzitě cestovního ruchu
	Chátrající nefunkční lázně v Bělovsi
Příležitosti	Hrozby
Podpora vzniku nových podniků v území MAS (pozitivní vliv na trh práce) - rozvoj malého a středního podnikání	Pokles ekonomické úrovně, a tím i poptávky po službách a výrobcích
Regenerace a využití stávajících brownfields (Tepna v Náchodě, MILPO v Polici n. M., po Textonnii v Hronově)	Snižování konkurenceschopnosti zemědělské produkce v důsledku importu levnějších komodit
Přilákání silnějších ekonomických subjektů, investiční pobídky, průmyslové zóny	Nedostatečně rychle se rozvíjející nabídka služeb CR cíleně orientovaných na určité skupiny klientů
Nárůst počtu subjektů aktivních v terciéru	Pokles turistické návštěvnosti regionu
Zvýšení kvalifikace osob zaměstnaných v zemědělství a lesnictví	Nedořešení vlastnických vztahů v lázních Běloves
Modernizace stávajících podniků (investice do budov a infrastruktury)	Neschopnost využít potenciálu CR v důsledku nedostatečného marketingu
Investice do zemědělské a lesnické infrastruktury (např. rekonstrukce lesních cest apod.)	Nestabilita vnějšího těžce předvídatelného makroekonomického prostředí
Nárůst počtu ekologických zemědělců	Nevhodné legislativní změny pro MSP
Zvýšení odolnosti, biodiverzity a ekologické stability lesů	
Zachování kulturního a přírodního potenciálu regionu	
Zvýšení propagace místních zemědělských produktů	
Potenciál rozvoje ekologického zemědělství a mimoprodukční funkce v zemědělství (např. agroturistika)	
Zvýšení podílu ekonomických subjektů činných v doprovodné turistické infrastruktuře (ubytování a stravování)	
Zvýšení podílu alternativních forem CR	
Rozvoj přeshraničního CR a společná propagace regionů	
Obnovení lázní v Bělovsi - budování image města	
Dostatečná propagace celku „Stolové hory“	
Využití ESI fondů na projekty v oblasti hospodářského rozvoje	

Tab. 47: SWOT analýza: Infrastruktura a životní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
Hustá silniční síť mezi jednotlivými obcemi MAS	Nižší dopravní dostupnost větších center z obcí mimo hlavní tah Náchod-Velké Poříčí-Hronov-Police nad Metují a mimo železniční trať (např. Stárkov, Suchý Důl, Vysoká Srbská)
Hraniční přechod Náchod – Běloves – Kudowa Zdroj (určený pro nákladní dopravu)	Přetížení silniční sítě (zejména Náchod I/33) a její nevyhovující technický stav
Přítomnost velkoplošně chráněného území (CHKO Broumovsko) a dalších přírodních hodnot	Nevyřešená tranzitní doprava (zejména chybí obchvat Náchoda)
Relativně funkční systém odpadového hospodářství	Špatný technický stav místních komunikací
Relativně bezproblémové zásobování vodou téměř ve všech obcích MAS	Poměrně dlouhé úseky místních komunikací (např. Police nad Metují, Hronov) komunikací
Podíl domů připojených na kanalizační síť je vyšší než v Královéhradeckém kraji	Snížená bezpečnost na komunikacích - místních i regionálních (Náchod, Velké Poříčí)
Nízká míra kriminality ve většině obcí MAS	Chybějící či zastaralá infrastruktura sloužící k aktivnímu trávení volného času
Zachovalý krajinný ráz	Nedostatky v systému třídění odpadu a sítích pro sběr odpadu
Vysoký podíl trvalých travních porostů a jeho stabilní nárůst	Zhoršená kvalita ovzduší – především v městských aglomeracích s koncentrací dopravy i průmyslové výroby (Náchod, Hronov, Velké Poříčí), ale v zimních měsících i v menších obcích (jako důsledek neekologického vytápění domácností)
KES (koeficient ekologické stability) je 2 - krajina v MAS je přírodě blízká s převahou ekologicky stabilních struktur	Nízký podíl domácností využívajících plyn, zvýšené využití fosil. paliv a tím rostoucí znečištění ovzduší
Vyšší podíl lesních ploch, než je průměr ČR (více než 40 % lesů v obcích Suchý Důl, Machov, Stárkov)	Neexistence kanalizace v některých obcích a částech měst, chybí napojení na ČOV a kanalizace volně ústí do vodotečí
	Nedostatečné odvedení odpadních vod v některých částech území
	Neexistence možnosti připojení na veřejný vodovod v některých místech (např. Horní Dřevíč a Bystré)
	Nízká hodnota KES v některých obcích (především ve Velkém Poříčí a České Metuji)
Příležitosti	Hrozby
Výstavba obchvatu Náchoda	Oddalování opatření pro snížení tranzitní přepravy
Přijmout opatření ke snížení tranzitní dopravy	Trvalý nárůst tranzitní silniční dopravy
Zvýšení bezpečnosti dopravy v území	Nedostatek financí na údržbu a opravy místních komunikací a chodníků
Realizace opatření vedoucí ke zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (snížení emisí z dopravy) - zejména cyklo-dopravy – výstavba cyklostezek a doprovodné infrastruktury, propojenost cyklotras	Nárůst znečištění ovzduší, zhoršování kvality životního prostředí
Regenerace a využití stávajících objektů v obcích jako ploch určených k podnikání či k trávení volného času, popř. ke vzniku komunitních center	Nízké tempo výstavby a rekonstrukcí kanalizační sítí a výstavby ČOV přispívající ke zhoršování kvality vod
Dobudování infrastruktury pro efektivní hospodaření s odpady, zajištění sběrných nádob na sběr tříděného bioodpadu a kovů	Vytápění fosilními palivy v důsledku cenové nedostupnosti ekologičtějších paliv
Dostavba kanalizací a ČOV (výstavba jednoduchých ČOV s biol. sedimentací pro malé obce – zlepšení kvality vod v tocích)	Nedostatek zeleně v krajině (obce Bukovice, Velké Poříčí a Česká Metuje)
Provedení komplexních pozemkových úprav	
Využití ESI fondů na rozvojové projekty v oblasti infrastr. a ŽP	
Péče o veřejnou zeleň a lesoparky	

Tab. 48: SWOT analýza: Život v MAS

Silné stránky	Slabé stránky
Bohatý spolkový a kulturní život	Nevyhovující prostory pro kulturní a společenskou činnost v malých obcích
Aktivní působnost SDH ve všech obcích (a jejich částech) MAS	Chybějící finanční prostředky na obnovu infrastruktury a vybavení pro spolkovou činnost a na běžný provoz spolků
Aktivní působnost mysliveckých sdružení a honebních společností	Nedostatečná propagace spolků a jejich činností
Existence Dobrovolných svazků obcí - DSO Lesy Policka, DSO Podborsko a DSO Policko	Nízký podíl nové bytové a domovní výstavby, nedostatek volných ploch k bydlení
Existence významných tradičních kulturních akcí - Jiráskův Hronov, Náchodská Prima sezóna, Kuronské slavnosti	Nedostatečná úroveň spolupráce a komunikace mezi obcemi a ostatními místními aktéry z řad podnikatelských subjektů, neziskových subjektů, veřejnosti
Existence Strategického plánu rozvoje měst Náchod a Hronov a existence Strategického rozvojového plánu obce Žďár nad Metují 2014 - 2020	Nedostatečný přístup samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím.
	Zastaralé technické a materiální vybavení SDH - ohrožení bezpečnosti obyvatelstva
	Zastaralá územně plánovací dokumentace v řadě obcí, neexistence Strategických dokumentů ve většině obcí
Příležitosti	Hrozby
Další rozvoj volnočasové a sportovní infrastruktury	Nedostatek financí na údržbu volnočasových prostor a existenci spolků
Propagace spolkové činnosti a volnočasových aktivit v území	Nezájem obyvatel o spolkovou činnost a o aktivní zapojování v rámci MAS
Zvýšení podpory spolků	Ohrožení kulturního dědictví v území
Zlepšení a zefektivnění spolupráce obcí a společný postup při zpracování rozvojových projektů	I nadále nízká úroveň spolupráce mezi obcemi a místními aktéry
Spolupráce s dalšími MAS, svazky obcí (i zahraničními, především Polskem) a s CHKO Broumovsko	Ohrožení bezpečnosti obyvatel – nezajištění dostatečné ochrany a bezpečnosti obyvatel před požáry a jinými mimořádnými událostmi
Zlepšení přístupu samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím	
Aktualizace územně plánovací dokumentace a zpracování strategických plánů obcí	
Zajištění ploch pro bytovou a domovní výstavbu, vyřešení vlastnických vztahů	
Modernizace techniky a vybavení SDH v obcích a udržení úrovně bezpečnosti obyvatel	

21 Analýza problémů a potřeb

V této kapitole jsou jednak definovány konkrétní problémy bránící dalšímu rozvoji území. Tyto problémy byly stanoveny zejména na základě zjištění ze socioekonomické analýzy území MAS Stolové hory, z dotazníkového průzkumu, z jednání pracovních skupin a veřejného projednání.

Dále jsou v této kapitole definovány potřeby, které je nutné naplnit, aby mohlo dojít k dalšímu rozvoji území. Rozvojové potřeby území byly stanoveny na základě analytické části SCLLD a díky zapojení veřejnosti a místních aktérů (členů místního partnerství a vedení MAS Stolové hory). Takto stanovené potřeby dále navazují na prioritní osy, opatření a cíle v návrhové části SCLLD.

Klíčové problémové oblasti jsou v úzké vazbě s klíčovými oblastmi rozvoje, tzn., že díky identifikování stěžejních problémů v rámci problémových oblastí byly identifikovány také stěžejní potřeby, které by měly být naplněny, aby bylo dosaženo požadovaného výsledku – kvalitativnímu rozvoji území MAS Stolové hory. Jedná se o následující oblasti:

1. **Lidské zdroje**
2. **Hospodářský rozvoj**
3. **Infrastruktura a životní prostředí**
4. **Život v MAS**

V rámci každé klíčové oblasti uvedené v kapitolách níže jsou v přehledných tabulkách uvedena jednotlivá opatření stanovená v návrhové části strategie (včetně vymezení dílčích aktivit s jejich vazbou na možné financování v rámci definovaných programových rámců) ve vazbě na analytické zdroje, ze kterých vychází (*analytická část, SWOT analýzy, veřejná projednání, dotazníkový průzkum, pracovní skupiny*), včetně specifikace jejich zjištění a sílou vazby. Síla vazby je rozdělena na nízkou míru návaznosti (x), střední míru návaznosti (xx) a vysokou míru návaznosti (xxx). Označení u SWOT značí (S) Strengths: silné stránky; (W) Weaknesses: slabé stránky; (O) Opportunities: příležitosti a (T) Threats: hrozby.

21.1 Lidské zdroje

V rámci oblasti Lidské zdroje byly identifikovány následující okruhy problémů a na ně navazující potřeby.

➤ **Trh práce (nabídka pracovních míst, nezaměstnanost)**

Problémy

Navzdory relativně nízké míře nezaměstnanosti (v porovnání s údaji za okres Náchod, Královéhradecký kraj i celou Českou republiku), byl jako jeden ze stěžejních problémů identifikován problém týkající se nedostatečné nabídky pracovních míst. Především byl ze strany místních aktérů a veřejnosti identifikován nesoulad poptávky a nabídky na trhu práce, s čímž souvisí především nedostatečná nebo nevhodná kvalifikace zaměstnanců. Specifickou skupinou ohroženou nezaměstnaností jsou dále osoby se zdravotním postižením (OZP), které patří k těm nejproblémovějším skupinám uchazečů o zaměstnání z pohledu uplatnění na trhu práce. Další sledovanou skupinou ohroženou vyšší neza-

městnaností jsou absolventi škol bez praxe. Významným faktorem při hledání zaměstnání je také věk uchazečů o práci - nerizikovější jsou mladí lidé do 24 let a starší lidé nad 50 let.

Nedostatek pracovních míst pak na sebe váže další problémy území jako je demografická struktura (znemožnění pracovního migračního růstu, stěhování stávajících obyvatel za prací mimo území MAS, stárnutí populace apod.), nízký hospodářský rozvoj či nízký podíl bytové výstavby.

Přestože ze statistických údajů vyplývá, že největší zaměstnanost v území je v odvětví služeb (terciéru) - 52 %, jedná se oproti hodnotám za Královéhradecký kraj (56 %) a ČR (61 %) spíše o nižší úroveň zaměstnanosti v této oblasti. Navíc je třeba dodat, že terciární sektor nejvíce dominoval v největším sídle území MAS v Náchodě (57 %). Pokud by tedy byla zaměstnanost hodnocena v obcích MAS s vynecháním města Náchod, byla by struktura zaměstnaných dle odvětví následující - v priméru 4 %, v sekundéru 50 % a v terciéru 46 %. Na základě výše zjištěných údajů lze MAS Stolové hory ve srovnání se zbývajícími územími ČR charakterizovat jako průmyslovou oblast s významně nižším podílem osob zaměstnaných ve službách a s vyšším podílem zaměstnaných v průmyslu i zemědělství.

V rámci jednání pracovních skupin byl kromě výše uvedeného také zmiňován nedostatek pracovních sil v oblasti zemědělství a celkový úpadek zemědělského školství v území, díky kterému zemědělské subjekty obtížně shánějí dostatečně kvalifikovanou a kvalitní pracovní sílu.

Potřeby

Z výše uvedených důvodů je tedy nezbytné jednak ověřovat potřeby lokálních zaměstnavatelů tak, aby místní obyvatelé mohli přizpůsobit svoji kvalifikaci těmto potřebám (vč. vzdělávacích kurzů, rekvalifikací apod.) a současně realizovat aktivity přinášející nová pracovní místa na lokální úrovni. Stejně tak je potřebné pro lepší orientaci na trhu práce a podporu souladu nabídky a poptávky na trhu práce a realizovat podpůrné aktivity pro získání zaměstnání (vč. poradenství apod.) a zároveň by bylo také vhodné zajistit spolupráci místních podniků se školami působícími na území MAS za účelem zvýšení pracovního uplatnění studentů / absolventů.

Kromě výše uvedeného je potřeba se zaměřit také na skupiny obyvatel ohrožené vyšší nezaměstnaností – zdravotně postižení, absolventi škol bez praxe, mladé lidi do 24 let a starší lidi nad 50 let, za účelem usnadnění vstupu těchto osob na trh práce.

➤ **Sociální oblast a rodina**

Problémy

Z demografického hlediska je v území MAS, obdobně jako v téměř celé ČR, zaznamenán negativní trend stárnutí populace. Stárnutí populace v území způsobuje vyšší nároky na zajištění péče o seniory (zdravotnické a sociální služby).

Dalším problémem v území je existence sociálně vyloučených lokalit a dalších lokalit s rysy SVL. Největší zastoupení obyvatel sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených se nachází na území města Náchoda, zde také leží evidované sociálně vyloučené lokality v území MAS, další lokality s podobnými charakteristikami pak nalezneme v Polici n. Met. Tyto lokality jsou typické koncentrací

sociálně problematické populace, vyšší koncentrací menšinové (Romské) populace a vysokým podílem obyvatel závislých na sociálním systému.

Z jednání pracovních skupin a z veřejného projednávání byl dále identifikován nedostatek sociálních služeb v menších obcích MAS. Z dotazníkového šetření pak rovněž vyplynul zvýšený zájem o poskytování terénních služeb (určených především pro starší obyvatele – mobilní poskytování zdravotních a sociálních služeb). Neziskové organizace působící v území pak rovněž uváděly nutnost rozšířit poskytování terénních sociálních služeb a navýšení personálu působícího v sociálních službách a dále vznik sociálně terapeutické dílny. Rovněž starostové jednotlivých obcí MAS spatřují problém v nedostatečném poskytování sociálních služeb.

Z jednání pracovních skupin také vyplynulo zjištění, že v území MAS chybí kvalitní veřejná víceúčelová zařízení (komunitní centra), ve kterých by seobyvatelé mohli setkávat a posilovat společenské / komunitní vazby za účelem realizace sociálních, vzdělávacích, kulturních a volnočasových aktivit s cílem zlepšit sociální situaci komunity jako celku. Tato zařízení by sloužilo k poskytování komunitních i veřejných služeb.

Rodina je obecně chápána jako jeden ze základních stavebních kamenů společnosti, jejímiž hlavními funkcemi jsou reprodukce, výchova a socializace. Úloha rodiny v životě jednotlivce je „nezastupitelná“. V současné době se však, dle místních aktérů, role rodiny ve společnosti dostává „na druhou kolej“, a to vlivem řady faktorů, např. vysoká rozvodovost, nezájem rodiče/rodičů o aktivní trávení volného času svých dětí, nedostatek času stráveného s vlastními dětmi, chybné vzory chování apod. Dalším problémem rodin na území MAS jsou omezené možnosti sladění profesního a rodinného života, což komplikuje vstup na trh práce především ženám po rodičovské dovolené a společně s vysokým podílem žen, které mají pouze základní vzdělání, se jedná o závažný problém ovlivňující především úroveň zaměstnanosti žen v ekonomicky aktivním věku.

Potřeby

Rozvoj infrastruktury sociálních služeb a realizace těchto služeb (např. preventivní programy) zaměřených na osoby sociálně vyloučené či ohrožené sociálním vyloučením bude směřovat ke zlepšení jejich vyhlídek na začlenění do většinové společnosti a ke vstupu, udržení, či zlepšení jejich pozice na trhu práce. Jejich začlenění by mělo kladný vliv i na zlepšení mezilidských vztahů především v Náchodě a na zvýšení kvality života ve městě.

Zlepšení infrastruktury a služeb v sociální a zdravotní oblasti také výrazně zvýší kvalitu života především stárnoucích osob v území MAS.

Za účelem posílení role rodiny na území obcí MAS je potřeba realizovat prorodinná opatření, která podpoří sladění profesního a rodinného života - např. vznikem dětských skupin, které rodičům umožní umístit své dítě (mladší 3 let) do zařízení poskytujícího adekvátní péči a zároveň se aktivně zapojit na pracovní trh, případně si zvýšit vzdělávání a kvalifikaci a tím tak zlepšit své postavení na trhu práce nebo podporou takových zařízení, která doplní chybějící kapacitu stávajících institucionálních zařízení (např. školní družiny, kluby, příměstské tábory pro děti v době školních prázdnin apod.).

➤ **Vzdělávání a vzdělávací infrastruktura**

Problémy

Základním problémem plynoucím ze socioekonomické analýzy území MAS je nižší průměrná úroveň dosaženého vzdělání (nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí a vysoký podíl obyvatel, především žen, pouze se základním vzděláním).

V oblasti vzdělávání jsou především nedostatečné příležitosti pro celoživotní vzdělávání (tj. zvyšování kvalifikace obyvatel žijících v MAS), což spolu s dalšími faktory přispívá k pomalejšímu hospodářskému rozvoji.

Další problémy se týkají vzdělávací infrastruktury na území MAS. Školská zařízení na území MAS (zejména venkovská zařízení) mají problémy se stavem budov a vybavení, včetně nedostatečných kapacit.

Potřeby

K rozvoji a zvýšení úrovně vzdělávání by přispělo rozšíření možností celoživotního učení a celkově apelovat na důležitost vzdělání jako nutného předpokladu pro uplatnění na trhu práce. Ke zlepšení vzdělanosti dětí v území MAS a v dlouhodobém horizontu k jejich vyšší uplatnitelnosti na trhu práce přispívá rovněž zájmové a neformální vzdělávání, se zaměřením na vybrané činnosti, jež jsou v souladu s požadavky trhu práce a výhledem vývoje na tomto trhu (technické a přírodovědné obory a další).

Další potřebou vedoucí k nápravě stávajícího stavu je zlepšit stav budov a vybavení sloužící ke vzdělávacím účelům, a to včetně potřeby rozšíření kapacit tam, kde je v souvislosti s migračními a obecně demografickými trendy aktuálně vyšší počet dětí příslušného věku.

Z dotazníkového průzkumu a z jednání pracovních skupin vyplynula potřeba zkvalitnění vybavení, zvětšení prostor školních budov, výstavba sportovišť nebo tělocvičen a rozšíření nabídky stávajících činností. Příspěvkové organizace zmiňovaly nutnost rekonstrukce stávajících prostor mateřských a základních škol v území a úpravu jejich okolí. Důležitou prioritou je také vzdělávání samotných zaměstnanců škol (pedagogů). Těmito organizacemi byla uvedena také potřeba vzniku strategie školství v Náchodě a vznik a rekonstrukce stávajících prostor a vybavení kluboven a tělocvičen. Usilují také o rozvoj spolupráce s partnerskými školami. V území by bylo vhodné podpořit zvýšení počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Obyvatelé také navrhovali v budoucí době zřídit pobočku (externí třídu) Broumovského gymnázia nebo Střední průmyslové školy (Hronov) v Polici nad Metují.

Oblast lidských zdrojů tedy bude zejména zaměřena na posílení zaměstnanosti v území MAS, začlenění sociálně vyloučených obyvatel nebo osob sociálním vyloučením ohrožených, na podporu prorodinných opatření, na zlepšení sociálních služeb a péče v území včetně vzniku komunitních center a na oblast vzdělávání a vzdělávací infrastrukturu.

Tab. 49: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Lidské zdroje, opatření 1.1 – 1.5)

Opatření 1.1 Zaměstnanost		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 6 Obyvatelstvo, Kapitola 9.2 Nezaměstnanost	xxx
SWOT	<p>S Nižší podíl nezaměstnaných osob v MAS, než je průměr v Královéhradeckém kraji i ČR</p> <p>S Venkovské obce mají nižší podíl nezaměstnaných než města</p> <p>W Nedostatečná nabídka pracovních míst</p> <p>W Nesoulad poptávky a nabídky na trhu práce</p> <p>W Skupiny ohrožené nezaměstnaností – zdravotně postižení absolventi škol, starší lidé nad 50 let, ženy po skončení rodičovské dovolené</p> <p>W Nedostatečná nebo nevhodná kvalifikace zaměstnanců</p> <p>W Sociálně vyloučené lokality v Náchodě (+ obdobně v Polici n. M.)</p> <p>W Nižší průměrná úroveň dosaženého vzdělání (nízký podíl VŠ vzdělaných obyvatel, vysoký podíl žen se základním vzděláním)</p> <p>W Nižší podíl osob zaměstnaných v terciéru (oproti KHK a ČR)</p> <p>O Zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů za účelem sladit poptávku a nabídku na lokálním trhu práce</p> <p>O Zvětšit provázanost mezi středními školami a místními firmami</p> <p>O Rozvoj oborů potřebných na trhu práce</p> <p>O Zlepšení vzdělanostní struktury obyvatel, nárůst podílu obyvatel s VŠ vzděláním</p> <p>O Nárůst počtu zaměstnaných osob v terciéru</p> <p>T Zvyšující se nedostatek pracovních míst a tím i podíl nezaměstnaných osob</p> <p>T Nesoulad mezi požadavky trhu práce a nabídkou kvalifikovaných pracovních sil</p> <p>T Pokračující pokles podílu ekonomicky aktivních obyvatel</p> <p>T Nedostatečná spolupráce a problematická asimilace sociálně vyloučených obyvatel (především romské populace)</p>	xxx
Pracovních skupin	<p>Potřebné snížení lokální nezaměstnanosti. Zásadní je také to, že např. zemědělci mají tendence zaměstnat absolventy škol, ale protože je těchto lidí nedostatek, mají problémy na obsazovaná místa někoho kvalifikovaného získat. Analýza potřeb lokálních zaměstnavatelů by přispěla obyvatelům, kteří nevědí, v jakém oboru získat vzdělání a získat potom v regionu snadněji zaměstnání.</p> <p>Nedostatečné pracovní uplatnění.</p> <p>Obyvatelé v obcích mají často vzdělání, které v místě jejich bydliště neumožňuje nalézt uplatnění nebo si nedokážou hledat práci tak, aby ji našli, nerozšiřují si dále své vzdělání, které by jim pomohlo práci najít apod.</p>	xx
Veřejných projednání	Důvodem je zvýšení pracovních příležitostí pro obyvatele obce. Nedostatek pracovních míst v území.	xx
Dotazníkového průzkumu	<p>Dotazník pro veřejnost - ot. 4 - lidé mají jednoznačně zájem o vznik pracovních míst; ot. 17 - nedostatek pracovních míst lidé vnímají jako nejrizikovější faktor pro další rozvoj obce.</p> <p>Dotazník pro podnikatele - ot. 11, 12 - podnikatelé preferují místní pracovní sílu, ta však nemá potřebné kvality, celkem 32</p>	xx

	% podnikatelů označuje pracovní sílu jako špatnou mj. kvůli nedostatečné kvalifikaci. Ot. 13 - špatná dostupnost místní pracovní síly kvůli její nedostatečné kvalifikaci. Ot. 18 - celkem 26 % podnikatelů označuje za negativní vliv na jejich činnost dostupnost a kvalitu pracovní síly. Ot. 29 - celkem 44 % jako slabou stránku podnikatelského prostředí obcí hodnotí dostupnost pracovní síly.	
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 1.1 Zaměstnanost	A11 podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů A12 podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni A13 vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání A14 zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených na trhu práce	
	Všechny výše uvedené aktivity jsou financovatelné z Programového rámce OP Zaměstnanost.	

Opatření 1.2 Sociální inkluze a sociální služby		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 16.5 Sociální služby a péče, rodina	xxx
SWOT	W sociálně vyloučené lokality v Náchodě (+obdobně v Polici n. M.) O Rozvoj infrastruktury a služeb zaměřených na sociálně vyloučené osoby (zlepšovat jejich pozici ve společnosti a tím zlepšit mezilidské vztahy především v Náchodě) T Nárůst podílu sociálně nepřizpůsobivých obyvatel	xx
Pracovních skupin	Nedostatek sociálních služeb v obcích.	x
Veřejných projednání	Nedostatek sociálních služeb v menších obcích MAS. Nutnost řešit problémy spojené s existencí sociálně vyloučených skupin obyvatelstva.	x
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele ot. 3, 4, 10, 14 - část obyvatel má zájem o terénní sociální služby apod. Dotazník pro starosty obcí ot. 4 - jako slabou stránku označuje 57 % starostů sociální služby.	x
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 1.2 Sociální inkluze a sociální služby	A21 podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených A22 vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách	
	Všechny výše uvedené aktivity jsou financovatelné z Programového rámce OP Zaměstnanost.	

Opatření 1.3 Prorodinná opatření		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 9.2 Nezaměstnanost, Kapitola 16.5 Sociální služby a péče, rodina	xx
SWOT	S Relativně uspokojivá nabídka volnočasových aktivit pro děti S Existence mateřských škol ve všech obcích MAS (mimo obec Vysoká Srbská)	xx

	<p>S Relativně pestrá nabídka středoškolského vzdělávání v MAS (7 středních škol a 1 vyšší odborná škola)</p> <p>W Omezené možnosti sladění profesního a rodinného života</p> <p>W Vysoký podíl žen pouze se základním vzděláním</p> <p>O Vznik dětských skupin</p>	
Pracovních skupin	<p>Nutnost sladění profesního a rodinného života.</p> <p>Nutnost zvýšit úroveň vzdělání – především u žen žijících v MAS.</p> <p>Nedostatečná udržitelnost malotřídek a mateřských škol v území.</p>	xx
Veřejných projednání	-	
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele ot. 10 - podpora školství a vzdělávání; ot. 14 – za jednu z nedostatečných veřejných služeb považují školství.	x
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 1.3 Prorodinná opatření	<p>A31 podpora vzniku, rozvoje a fungování dětských skupin</p> <p>A32 podpora doplňkových zařízení péče o děti</p> <p>Všechny výše uvedené aktivity jsou financovatelné z Programového rámce OP Zaměstnanost.</p>	

Opatření 1.4 Infrastruktura sociálních služeb		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 16.3 a kapitola 16.5 Sociální služby a péče, rodina	xxx
SWOT	<p>W Absence některých sociálních služeb (především terénních), zejména mimo město Náchod</p> <p>W Absence komunitních center, míst pro poskytování komunitních i veřejných služeb</p> <p>O Využití nových trendů v poskytování sociální a zdravotní péče, zvýšení dostupnosti sociálních služeb v obcích MAS</p> <p>O Vznik komunitních center</p> <p>O Využití ESIF fondů na rozvojové projekty v oblasti lidských zdrojů</p> <p>T Vzdávající potřeba sociálních a zdravotních služeb v důsledku nepříznivého demografického vývoje</p>	xxx
Pracovních skupin	<p>Nedostatek sociálních služeb v obcích.</p> <p>Chybějící kvalitní veřejná víceúčelová zařízení (komunitní centra).</p>	x
Veřejných projednání	Nedostatek sociálních služeb v menších obcích MAS.	x
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele ot. 15. - část obyvatel má zájem zejména o příležitostné sociální služby (pro seniory ad.). Obyvatelé chtějí vyřešit problémy se sociálně nepřizpůsobivými. Dotazník pro neziskové organizace ot. 25 - rozšíření poskytování terénní sociální služby, sociálně terapeutické dílny, rozšíření personálu působícího v soc. službách. Dotazník pro starosty obcí ot. 4 - jako slabou stránku označuje 57 % starostů sociální služby.	xx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 1.4 Infrastruktura sociálních služeb	<p>A41 vznik a rozvoj komunitních center v obcích MAS</p> <p>A42 podpora zázemí pro realizaci sociálních služeb v obcích MAS</p> <p>Všechny výše uvedené aktivity jsou financovatelné z Programového rámce Integrovaného regionálního operačního programu.</p>	

Opatření 1.5 Vzdělávací infrastruktura		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 16.1 Školství a vzdělávání	xxx
SWOT	<p>S Existence mateřských škol ve všech obcích MAS (mimo obec Vysoká Srbská)</p> <p>S Relativně pestrá nabídka středoškolského vzdělávání v MAS (7 středních škol a 1 vyšší odborná škola)</p> <p>W Nižší průměrná úroveň dosaženého vzdělání (nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, vysoký podíl žen pouze se základním vzděláním)</p> <p>W Zhoršený technický stav budov a vybavení zejména venkovských školských zařízení</p> <p>O Zvýšit provázanost mezi středními školami a místními firmami</p> <p>O Zlepšení vzdělanostní struktury obyvatel, nárůst podílu obyvatel s VŠ vzděláním</p> <p>O Zajištění odpovídajícího stavu vzdělávací infrastruktury a vybavení škol</p> <p>O Využití ESIF fondů na rozvojové projekty v oblasti lidských zdrojů</p> <p>T Pokles počtu žáků MŠ a ZŠ v souvislosti s demografickým vývojem vedoucí k problémům vzdělávacích institucí (neudržitelnosti MŠ a ZŠ v obcích s malým počtem dětí)</p>	xxx
Pracovních skupin	Nedostatečná udržitelnost malotřídek a mateřských škol v území. Zanikající zemědělské školství.	x
Veřejných projednání	-	
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele ot. 10 - podpora školství a vzdělávání; ot. 14 – za jednu z nedostatečných veřejných služeb považují školství.	xx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 1.5 Vzdělávací infrastruktura	<p>A51 podpora infrastruktury a vybavenosti institucí a subjektů předškolního vzdělávání</p> <p>A52 podpora infrastruktury a vybavenosti základních škol</p> <p>A53 podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na reg. trhu práce</p> <p>A54 rozvoj infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže</p> <p>Všechny výše uvedené aktivity jsou financovatelné z Programového rámce Integrovaného regionálního operačního programu.</p>	

21.2 Hospodářský rozvoj

Problémy

V území MAS je velmi významná tradice průmyslové výroby. Největším průmyslovým zaměstnavatelem v současnosti je akciová společnost Rubena, vyrábějící zejména technické pryže, mající pobočku v Náchodě a ve Velkém Poříčí. Poměrně významný je také potravinářský průmysl (Pekárny a cukrárny Náchod a.s., PEJSKAR & spol., spol. s r.o. – výroba masa a masných výrobků, atd.), stejně jako segment zemědělského a lesnického podnikání.

V roce 2013 došlo k výraznému poklesu ekonomických subjektů působících na území MAS.

Plochy určené pro podnikatelské podnikání jsou v území k dispozici, nicméně se především jedná o plochy již v minulosti k průmyslové výrobě využívané (tzv. brownfields), které jsou v současné chvíli zanedbané a nevyužívané (např. areál bývalého závodu Tepna Náchod v samém centru města, nebo areál bývalé mlékárny a areál bývalé drůbežárny v Polici nad Metují apod.) a jsou zátěží jak pro obyvatelstvo, tak i pro životní prostředí.

Podnikatelské subjekty působící v území MAS mají mnohdy nedostatečné vybavení a zastaralá zařízení s výraznou energetickou spotřebou, včetně vyšší energetické náročnosti budov, a na obnovu nemají dostatek finančních prostředků.

Významným prvkem na území MAS je zemědělské podnikání, a to především z důvodu nadprůměrného počtu osob obdělávajících zemědělskou půdu. Poměrně velký význam zde má i ekologické zemědělství, které se v posledních letech dynamicky rozvíjí.

Jedním z nedostatků, jimž trpí další rozvoj zemědělské produkce v území, je nedostatek kvalifikovaných pracovníků. To vyplynulo jednoznačně zejména z jednání pracovních skupin, jedná se však o obecnější trend v celém zemědělském podnikání v ČR. Dalším nedostatkem jsou zastaralá infrastruktura a používané stroje a také nízká propagace místních produktů, které se dostávají na trh, což může mít vliv na snižování konkurenceschopnosti místní zemědělské produkce (především v souvislosti s importem levnějších komodit ze zahraničí, např. Polska).

Lesní pozemky zabírají přibližně jednu třetinu rozlohy MAS (nadprůměrný podíl ve srovnání s ČR). Je zde i poměrně vysoký koeficient ekologické stability (2), který znamená, že se jedná o krajinu přírodě blízkou s převahou ekologicky stabilních kultur, ovšem s výraznou převahou jehličnanů nad listnatými stromy, což však není v souladu s cílem Státní politiky životního prostředí ČR 2012 – 2020.

Cestovní ruch je v současné době nejvíce rozvinut na území města Náchoda a jeho okolí (zámek, Pevnost Dobrošov a další). Na zbylém území MAS je ovšem také zřejmý potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, ten však není v současné době dostatečně využitý, čemuž odpovídá i stávající stav a kapacita doprovodné turistické infrastruktury (především ubytovacích a stravovacích zařízení). Cestovní ruch na území MAS je také do jisté míry ovlivněn sezónností. Dalším problémem týkajícím se cestovního ruchu na území MAS je nevyužití potenciálu léčivých pramenů, především v Náchodě Bělouši – kdysi významné lázně jsou dnes nefunkční a objekty, které sloužily lázeňským hostům, chátrají. Město Náchod je tak jediné lázeňské město v ČR, které nemá funkční lázně.

Potřeby

Protože je území poměrně ekonomicky aktivní, je vhodné tuto aktivitu dále rozvíjet a podporovat, neboť vznik nových podniků a provozoven má pozitivní vliv i na trh práce a v neposlední řadě i na udržení ekonomicky aktivního obyvatelstva v území. Je tedy potřeba zaměřit se na podporu začínajících podnikatelů, a to především na finanční a poradenskou podporu, která by zvýšila pravděpodobnost úspěchu takového podnikatelského subjektu a jeho vstup na trh. Dále je třeba se také zaměřit na zvýšení podílu subjektů aktivních v terciéru (služby, obchod, vzdělávání atd.) a na zvýšení počtu zaměstnaných v tomto odvětví (s výjimkou města Náchod převažuje zaměstnanost v sekundéru).

Další potřeba, která vyplynula z výše uvedených problémů a z jednání pracovních skupin je potřeba investovat do stávajících provozů, a to jednak za účelem snížení energetické náročnosti těchto provozů a dále za účelem modernizace stávajícího vybavení a zařízení za účelem zvýšení konkurenceschopnosti.

Další aktivitou zaměřenou na rozvoj území je i regenerace stávajících brownfields. Bylo by vhodné tyto plochy nahradit plochami produktivními, příp. plochami občanské vybavenosti.

Významným ekonomickým segmentem s potenciálem zaměstnanosti na místní úrovni zejména v severní venkovské části regionu MAS, je i zemědělské a lesnické podnikání. Na tuto situaci by tedy bylo vhodné reagovat podporou dalšího vzdělávání v odvětví, s cílem zvýšení kvalifikace osob zaměstnaných v zemědělství, a vytvoření dostatečné nabídky odborníků v odvětví. Je zde také nutná již výše zmiňovaná modernizace podniků, např. ve formě investic do budov a infrastruktury. K výraznému zlepšení zemědělské infrastruktury by pomohlo např. zrekonstruování stávajících cest včetně lesních, zvýšení celkové stability krajiny, realizace vodohospodářských opatření apod.

Další důležitou potřebou je změna struktury lesních porostů v území (výrazná převaha jehličnatých stromů). Tento trend je třeba změnit investicemi do lesních ekosystémů, které povedou ke zvýšení odolnosti, biodiverzity a ekologické stability lesů např. podporou ochrany melioračních a zpevňujících dřevin.

V oblasti cestovního ruchu je třeba se zaměřit na využití potenciálu území MAS, a to jak na nové potencionální návštěvníky, tak na návštěvníky, kteří již území navštívili (opakovaná návštěva). V první řadě je tedy nutné se zaměřit na zvýšení ochrany a využití přírodního a kulturního dědictví, které se v území nachází, a to účinnou propagací. Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu se také skrývá v rozvoji a nabídce alternativních forem cestovního ruchu (ekoturistika a venkovská turistika, zážitkový cestovní ruch, zdravotní turistika – přítomnost minerálních pramenů – obnova lázní Běloves apod.) a rozvoje příhraničního cestovního ruchu.

Potřeby v oblasti cestovního ruchu plynoucí z názorů veřejnosti a z jednání pracovních skupin zahrnují především propagaci menších turistických cílů, výstavbu parkovišť pro turisty, rozšíření turistických cest v turisticky významných oblastech, dostatečnou propagací celku „Stolové hory“ a jednotlivých měst a obcí, vytvoření marketingové značky Stolové hory, zvýšení propagace tradičních akcí v obcích a jejich lepší koordinaci, přilákání turistů do regionu a zvýšení kvality a kapacity doprovodné turistické infrastruktury.

Tab. 50: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Hospodářský rozvoj, opatření 2.1 – 2.4)

Opatření		2.1 Nezemědělské podnikání v území MAS	Síla vazby
Vychází ze:	Specifikace zjištění		
Socioekonomické analýzy	Kapitola 8 Podnikání, výroba a zaměstnanost, Kapitola 11.1 Volné plochy pro podnikání		xx
SWOT	<p>S Významná tradice průmyslové výroby a s ní související vysoký podíl zaměstnaných v průmyslu</p> <p>S Vysoká podnikatelská aktivita fyzických osob (nejvíce Suchý Důl, Žďárky, Bukovice)</p> <p>S Nárůst počtu živnostníků v letech 2008 - 2012</p> <p>W Nedostatek větších vhodných ploch pro rozvoj firem v obcích MAS – převaha brownfields</p> <p>W Pokles počtu ekonomických subjektů v r. 2013</p> <p>W Nízký podíl zaměstnaných a podniků v terciéru</p> <p>W Nedostatečné vybavení a zastaralá zařízení s výraznou energetickou spotřebou, včetně vyšší energetické náročnosti budov podnikatelských subjektů působících v území MAS</p> <p>O Podpora vzniku nových podniků v území MAS (pozitivní vliv na trh práce) - rozvoj malého a středního podnikání</p> <p>O Regenerace a využití stávajících brownfields (v areálu TEPNY v Náchodě, v areálu bývalé mlékárny a drůbežárny v Polici nad Metují, v areálu po Textonnii v Hronově)</p> <p>O Modernizace stávajících podniků (investice do budov a infrastruktury)</p> <p>O Nárůst počtu subjektů aktivních v terciéru</p> <p>O Využití ESI fondů na rozvojové projekty v oblasti hospodářského rozvoje</p> <p>T Pokles ekonomické úrovně, a tím i poptávky po službách a výrobcích</p> <p>T Nevhodné legislativní změny pro malé podnikání</p>		xx
Pracovních skupin	Podpora podnikání v návaznosti na zvýšení nabídky pracovních míst		xxx
Veřejných projednání	-		
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro podnikatele ot. 18 - dostupnost finančních zdrojů na podnikání; ot. 25 - velké množství projektových záměrů pro investice do vybavení a dalších, ot. 30 – zvýšení podpory podnikání, která je nyní malá.		xx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 2.1 Nezemědělské podnikání v území MAS	<p>B11 podpora vzniku malých podniků a živností v nezemědělských činnostech (tradičních řemeslných oborech, zpracovatelských oborech, cest. ruchu ad.)</p> <p>B12 diverzifikace podnikatelských aktivit na venkově směřující k nezemědělským činnostem</p> <p>B13 zkvalitnění infrastruktury pro podnikání malých podniků a mikropodniků ve venkovských oblastech</p> <p>B14 rekonstrukce existujících brownfields v území MAS a jejich přeměna na funkční podnikatelské objekty</p>		
	<p>Aktivity B11, B12 a B13 jsou financovatelné z Programového rámce Programu rozvoje venkova.</p>		

Opatření 2.2 Lesnické podnikání		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 10 Zemědělství	XX
SWOT	<p>S Vyšší podíl lesních ploch, než je průměr ČR (více než 40 % lesů v obcích Suchý Důl, Machov, Stárkov)</p> <p>S Koeficient ekologické stability (KES) je 2 - krajina v MAS je přírodě blízká s převahou ekologicky stabilních struktur</p> <p>S Probíhající spolupráce obcí v DSO Lesy Policka v odvětví lesnictví</p> <p>S Tradice zemědělského podnikání</p> <p>W Výrazná převaha jehličnanů (85 %) v dřevinné skladbě lesů</p> <p>W Nedostatečné vybavení a zastaralá zařízení s výraznou energetickou spotřebou, včetně vyšší energetické náročnosti budov podnikatelských subjektů působících v území MAS (včetně subjektů působících v zemědělství a lesnictví)</p> <p>W Nízká hodnota KES v některých obcích (Velké Poříčí, Česká Metuje)</p> <p>W Nedostatek kvalifikovaných pracovníků směřujících do zemědělství</p> <p>O Investice do zemědělské a lesnické infrastruktury (např. rekonstrukce lesních cest apod.)</p> <p>O Zvýšení kvalifikace osob zaměstnaných v zemědělství a lesnictví</p> <p>O Zvýšení odolnosti, biodiverzity a ekologické stability lesů</p>	XXX
Pracovních skupin	Obnova lesů poškozených lidskou činností (zejména motorkami ve Stárkově).	XX
Veřejných projednání	Monokultury v lesních porostech, přiklonění k původním rostlinným druhům, docílí se tak zvýšení ekologické stability.	XX
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro veřejnost ot. 13 - úprava lesních ploch v okolí Náchoda.	XX
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 2.2 Lesnické podnikání	<p>B21 budování a rekonstrukce lesnické infrastruktury směřující ke zvýšení kvality či hustoty lesních cest v území MAS</p> <p>B22 investice ke zvýšení environmentálních a společenských funkcí lesů v území MAS (posílení jejich rekreační funkce)</p> <p>B23 investice do lesnické techniky</p> <p>B24 zakládání a rozvoj dřevozpracujících provozů</p> <p>B25 zavádění preventivních opatření v lesích (realizace opatření před povodňovými situacemi, požáry a dalšími katastrofami)</p> <p>Aktivity B21, B22, B23 a B24 jsou financovatelné z Programového rámce Programu rozvoje venkova.</p>	

Opatření 2.3 Zemědělské podnikání		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 10 Zemědělství	xxx
SWOT	<p>S Tradice zemědělského podnikání</p> <p>W Nedostatečné vybavení a zastaralá zařízení s výraznou energetickou spotřebou, včetně vyšší energetické náročnosti budov podnikatelských subjektů působících v území MAS (včetně zemědělské a lesnické)</p> <p>W Nedostatečná propagace místních zemědělských produktů</p> <p>W Nedostatek kvalifikovaných pracovníků směřujících do zemědělství</p> <p>O Investice do zemědělské a lesnické infrastruktury (např. rekonstrukce lesních cest apod.)</p> <p>O Zvýšení kvalifikace osob zaměstnaných v zemědělství a lesnictví</p> <p>O Zvýšení propagace místních zemědělských produktů</p> <p>T Snižování konkurenceschopnosti zemědělské produkce v důsledku importu levnějších komodit</p>	xxx
Pracovních skupin	Řešení problémů prostřednictvím správné péči o krajinu a její obhospodařování.	x
Veřejných projednání	Jako nedostatek vidí nízkou podporu místních podnikatelů.	x
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro podnikatele ot. 22,23 - podávání žádostí o dotace, investice do vybavení	xx
Aktivita vedoucí k naplnění opatření 2.3 Zemědělské podnikání	<p>B31 investice v živočišné a rostlinné výrobě (vč. staveb, technologií a mobilních strojů)</p> <p>B32 rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě, při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh</p> <p>B33 podpora spolupráce subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů</p> <p>Aktivita B31 je financovatelná z Programového rámce Programu rozvoje venkova.</p>	

Opatření		
2.4 Cestovní ruch		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 12 Služby	xxx
SWOT	<p>S Vysoký potenciál území pro CR - atraktivní přírodní podmínky (např. pískovcová města a útvary)</p> <p>S Bohaté kulturní dědictví a velké množství kulturně - historických památek (2 národní kulturní památky - Státní zámek Náchod a systém opevnění Dobrošov, 3 městské a 1 vesnická památková zóna)</p> <p>S Hustá síť tras pro pěší i cyklisty (stále se rozvíjí)</p> <p>W Soustředění CR do několika nejvýznamnějších center mimo území MAS, nevyužití zbylého potenciálu</p> <p>W Sezónní výkyvy v intenzitě cestovního ruchu</p> <p>W Nedostatek doprovodné turistické infrastruktury – stav a kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení</p> <p>O Zvýšení podílu ekonomických subjektů činných v doprovodné turistické infrastruktuře (ubytování a stravování)</p> <p>O Zvýšení podílu alternativních forem CR</p> <p>O Rozvoj přeshraničního CR a společná propagace regionů</p> <p>O Dostatečná propagace celku „Stolové hory“</p> <p>T Neschopnost využít potenciálu CR v důsledku nedostatečného marketingu</p> <p>T Pokles turistické návštěvnosti regionu</p>	xxx
Pracovních skupin	Pracovní skupina pro CR považuje území MAS za ideální místo pro realizaci CR s velkým množstvím přírodních a kulturních památek. Jako silnou stránku v území považují existenci CHKO. Za nevhodné považují komplikované umístění směrových tabulí k turistickým cílům a špatnou propagaci malých turistických cílů. Jako příležitost vidí propagaci v rámci MAS (např. odborné video).	xxx
Veřejných projednání	Nedostatečná propagace celku Stolové hory a infrastruktura CR.	xx
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro veřejnost ot. 28 - péče o architektonický rozvoj měst. Dotazník pro příspěvkové organizace - oprava Jiráskova divadla ad. Dotazník pro starosty obcí – v Machově vybudování záchytných parkovišť pro turisty.	x
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 2.4 Cestovní ruch	<p>B41 podpora a propagace specifických forem cestovního ruchu (venkovské turistiky, agroturistiky apod.)</p> <p>B42 rozvoj turistické infrastruktury v území MAS</p> <p>B43 ochrana, rozvoj a propagace existujícího přírodního a kulturního a bohatství území MAS, vč. jeho využití v cestovním ruchu</p> <p>Aktivita B43 je financovatelná z Programového rámce Integrovaného operačního programu.</p>	

21.3 Infrastruktura a životní prostředí

V rámci oblasti Infrastruktura a životní prostředí byly identifikovány následující okruhy problémů a na ně navazující potřeby.

➤ Dopravní infrastruktura

Problémy

Na území MAS Stolové hory je hustá silniční síť mezi jednotlivými obcemi MAS, která zabezpečuje spojení ostatních obcí s městem Náchod. Významným bodem je hraniční přechod Náchod – Běloves – Kudowa Zdroj určený pro nákladní automobilovou dopravu. Obce, jako majitelé místních komunikací, mají povinnost údržby těchto komunikací. Některé obce mají pod svou správou i poměrně dlouhé úseky, např. Police nad Metují spravuje 72 km komunikací. Zajištění dobrého technického stavu těchto komunikací bývá pro obce dosti náročné. Vzhledem k nedostatku financí na správu komunikací jsou mnohé ve špatném technickém stavu. Komunikace vyšší třídy má ve vlastnictví Ředitelství silnic a dálnic nebo krajská správa, které zajišťují dle svých možností vhodný stav těchto komunikací. MAS by se měla soustředit v oblasti dopravní infrastruktury zejména na technický stav a kvalitu místních komunikací.

Pro kvalitní život v území MAS je také významné zajištění bezpečnosti dopravy. Územím prochází několik regionálních a nadregionálních dopravních tahů, bezpečnost je však nutné zajistit i na místních komunikacích, zejména v kolizních a úzkých místech. Z dotazníkového šetření pro obyvatele Náchoda nebo Velkého Poříčí vyplynuly značné obavy obyvatel z přecházení komunikací, z vysoké rychlosti automobilů, neohleduplných řidičů apod.

Dalším problémem je dopravní zatížení zejména v Náchodě, jehož hlavní příčinou je nedostatek finančních prostředků na výstavbu obchvatu.

Zvláštní zřetel je třeba také věnovat snižování negativních vlivů dopravy jako jednoho z největších znečišťovatelů životního prostředí na území MAS. Z jednání pracovních skupin a z veřejného projednání vyplynulo, že stávající síť cyklostezek je nedostatečná a nepropojená.

Potřeby

Z pohledu dopravní infrastruktury a výše zmíněných problémů je důležité optimalizovat komunikační síť, zejména jejich rekonstrukcí, ale i výstavbou. Záměry obcí jsou velmi často zaměřeny právě na výstavbu nebo rekonstrukci místních komunikací, jedná se o zásadní potřebu pro rozvoj území.

Z pohledu zajištění bezpečnosti je nutností realizovat především taková opatření, která usnadní a zvýší bezpečnost pohybu po dopravních komunikacích osobám se sníženou schopností orientace a pohybu (bezbariérový přístup zastávek, zvuková a jiná signalizace pro nevidomé apod.). Požadavek na zvýšení bezpečnosti dopravy vyplynul zejména jak ze zapojení veřejnosti, tak i ze setkání pracovních skupin. Jednalo se o následující potřeby - řešení situace intenzivní automobilové dopravy (obchvaty měst, především Náchoda), parkování, přechody pro chodce, zpomalovací pruhy, zvýšení bezpečnosti zejména chodců a cyklistů a zkvalitnění (doplnění) veřejného osvětlení (místa veřejné osvětlení úplně chybí).

Jednou z cest, jak dosáhnout snížení negativního vlivu dopravy na životní prostředí, je realizace opatření vedoucí ke zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (především cyklo doprava a chůze, případně MHD v Náchodě), určených zejména pro místní obyvatele (pro cesty do škol, zaměstnání, za službami apod.). Pracovní skupiny identifikovaly jako jednu z potřeb spolupráci mezi obcemi a vypracovat projekt „Celková koncepce cyklostezek“ za účelem zvýšení propojenosti jednotlivých cyklostezek a cyklotras.

➤ **Prostředí obcí**

Problémy

Vzhled a stav veřejného prostranství obcí je důležitý pro život obyvatel v MAS a má vliv i na celkovou atraktivitu území a příliv dalších obyvatel do něj. Může tak dojít k příznivému ovlivnění demografické struktury, a tím i ke zmírnění negativního trendu stárnutí populace, který je v území zřejmý. Stávající infrastruktura sloužící k aktivnímu trávení volného času vykazuje známky opotřebení a na některých místech chybí úplně.

Potřeby

Zlepšením stavu prostředí obcí dojde k rozšíření prostor pro trávení volného času. Je tedy důležité zajistit dostatek prostor pro volnočasové a sportovní aktivity, které mají značný vliv na kvalitu života obyvatel v obcích. V území MAS se vyskytuje také značné množství objektů, které nemají v současnosti žádné využití a pro obce jsou spíše přítěží. Bylo by vhodné tyto objekty začít znovu využívat a vytvořit z nich např. plochy k podnikání, komunitní centra apod.

Při řešení tématu **prostředí obcí** vznikl poměrně velký počet potřeb týkající se volnočasových aktivit a jejich prostor (především v rámci dotazníkového šetření a veřejného projednávání). Jednalo se např. o následující potřeby - dovybavení sportovišť, výstavba (rekonstrukce) a obnova dětských hřišť, z kvalitnější herního vybavení, rekonstrukce a výstavba sportovních zařízení (Hamra, Písák, bazén, koupaliště, tělocvičny atd.), výstavba (oprava) dopravního hřiště, vznik alternativního multifunkčního kulturního prostoru (divadlo, výstavy, koncerty, přednášky, performance) s kvalitním technickým vybavením, nové (opravené) hasičské cvičiště atd. Dále organizování kulturních, vzdělávacích a sportovních akcí, volnočasové aktivity pro děti a rodiče, výstavba koupališť, zlepšení stavu prostor pro kulturní činnost v malých obcích a více sportovišť s volným přístupem.

➤ **Životní prostředí (odpadové hospodářství, čistota ovzduší, opatření v krajině)**

Problémy

Velkou část rozlohy MAS tvoří CHKO Broumovsko, které patří mezi velkoplošná chráněná území. Vytváří tak předpoklady pro zachování stavu krajiny a zvyšuje atraktivnost bydlení v tomto místě (jakkoli pro některé, zejména podnikatelské aktivity, je jeho existence potenciální hrozbou).

Na některých místech území MAS, především v městských aglomeracích s koncentrací dopravy i průmyslové výroby (Náchod, Hronov, Velké Poříčí), ale v zimních měsících i v menších obcích (jako důsle-

dek neekologického vytápění domácností), je zhoršená kvalita ovzduší. V případě znečišťování ovzduší ve městě Náchod stojí problematické dopravní zatížení v popředí, nicméně vzhledem ke geografické poloze města je varianta obchvatu města značně komplikovaným a finančně velmi náročným řešením.

Na poměrně dobré úrovni funguje v území systém odpadového hospodářství, nedochází zde k žádným výrazným problémům. Jisté nedostatky vykazuje systém třídění odpadu a sítě pro sběr odpadu (eliminace černých skládek).

Problém s nedostatkem zeleně v krajině lze evidovat na území obcí Bukovice a Velkého Poříčí, neboť se zde nachází krajina s nejnižším podílem lesní půdy. Nedostatek zeleně je i v obci Česká Metuje, kde je nízká hodnota KES způsobena vysokým podílem orné půdy v území. Podíl zeleně v sídlech lze vyhodnotit také na základě dotazníkového průzkumu pro veřejnost, kdy celkem 32 % obyvatel MAS uvedlo, že si v oblasti životního prostředí přeje obnovu veřejné zeleně. V území nejsou výrazné problémy s nedostatkem veřejné zeleně, je však třeba zajistit její dostatečnou péči a obnovu.

Potřeby

Hlavním cílem je redukce zdrojů znečištění (nové ekologické zdroje vytápění) a snižování spotřeby energií (snižování energetické náročnosti budov, a to nejen veřejných, ale i soukromých) a tím i primárních zdrojů energie. Je proto žádoucí co nejvíce eliminovat zdroje znečištění a celkově zlepšit kvalitu ovzduší, která má výrazný vliv na zdraví obyvatel a kvalitu života v obcích. Pracovní skupiny také požadovaly zlepšení imisní zátěže výměnou starých neekologických zdrojů vytápění za nové a při veřejných projednáních byla zmíněna i potřeba snížení prašnosti v obcích

Z pohledu odpadového hospodářství je potřeba se zaměřit na dobudování infrastruktury pro efektivní hospodaření s odpady, tzn. na systém tříděného sběru odpadu (pozitivní ekologické i ekonomické dopady pro území MAS), a na obecní sítě pro sběr odpadu, která zabezpečí dostatek míst, kam budou moci obyvatelé odpad ukládat. Díky tomu dojde ke snížení výskytu černých skládek a jiných znečištění. Černé skládky je nutno opakovaně odstraňovat, aby nedocházelo k poškození životního prostředí a snížení estetické stránky krajiny. Zavést opatření týkající se sběrné sítě v odpadovém hospodářství obcí je potřebné i v návaznosti na novelu zákona o odpadech (zákon č. 229/2014 Sb., v platném znění), která obcím od roku 2015 ukládá povinnost zajistit sběrné nádoby na sběr tříděného bioodpadu a kovů (minimálně vždy od dubna do konce října daného roku). Touto novelou vznikl na obce tlak v podobě zajištění dostatečného množství sběrných nádob na tento nově tříděný odpad. Problémy v tomto směru byly zaznamenány především v obcích Machov a Police nad Metují. V menších obcích na území MAS je potřeba dobudovat síť sběrných míst pro separovaný odpad.

Při veřejném projednání byla také zmíněna potřeba zajištění ekologické výchovy v oblasti nakládání s odpady. V území je dále potřeba zajistit dostatečné množství odpadkových košů (např. na psí exkrementy apod.) a přidat nádoby na použité oděvy a drobná elektrozařízení, rozšířit příjem počtu druhů odpadů ve sběrných dvorech a prodloužit jejich otevírací dobu. Je navrhováno také zavedení svozové společnosti přímo pro MAS Stolové hory (zaměřené na bioodpad).

V rámci jednání pracovních skupin byla dále uvedena potřeba uskutečnit komplexní pozemkové úpravy, které budou mít kladný vliv na životní prostředí, na hospodaření obyvatel na svých pozem-

cích, redukci vodní eroze apod. Veřejností bylo navrhováno zkvalitnění péče o veřejnou zeleň, lesoparky v okolí měst apod. Jednou z důležitých aktivit v tomto směru tedy bude výsadba dřevin na nelesní orné půdě (solitérní, liniová a skupinová výsadba) - jedná se o plošně rozsáhlou aktivitu s potřebou komplexního přístupu na území MAS, který bude vyžadovat znalost místních podmínek a řešení vlastnických vztahů.

➤ **Technická infrastruktura**

Problémy

Oblasti životního prostředí se týká i technická infrastruktura obcí MAS, neboť v obcích zabezpečuje kromě jiného nakládání s vodou. V oblasti odvádění a čištění odpadních vod je celkové území MAS nadprůměrné, problémy se objevují lokálně, spíše u menších obcí, které nejsou odkanalizovány vyhovujícími stokovými systémy. Přestože jsou větší města napojena na ČOV, některé jejich místní části nejsou na kanalizační síť připojeny (v Náchodě např. Jizbice, část Lipí, Dobrošov má pouze částečnou kanalizaci z akce „Z“ bez napojení na ČOV, v Hronově- Velký Dřevíč, Rokytník), části Police nad Metují a Velkého Poříčí. V některých obcích MAS je problémem vyústění kanalizačních stok přímo do vodotečí bez ČOV (v Bezděkově nad Metují, České Metuji, Stárkově, Suchém Dole, Velkých Petrovicích a ve Žďárkách). Stejný problém řeší i město Náchod ve svých okrajových městských částech, kde se nachází několik kanalizačních stok, které jsou volně vyústěny do vodních toků, popř. volně na terén, s neodpovídající úrovní čištění odpadních vod. Tyto kanalizační stoky jsou tam, kde je to technicky a ekonomicky možné, postupně připojovány k centrálnímu systému. V místech, kde nelze napojení na centrální systém realizovat, budou odpadní vody čištěny individuálně.

Potřeby

Z výše uvedených problémů tedy vyplývá nutnost výstavby (nebo rekonstrukce stávající) splaškové kanalizace a ČOV. Výstavba veřejné kanalizační sítě s napojením na ČOV, případně decentralizovaná řešení, jsou tak pro mnoho obcí prioritou či přímo nezbytností. Z toho vyplývá nutnost výstavby nebo rekonstrukce splaškové kanalizace a ČOV (z menších obcí se tento problém týká Bezděkova nad Metují, České Metuje, Stárkova, Suchého Dolu, Velkých Petrovic a Žďárek). V Náchodě se pak jedná o okrajové městské části, kde se nachází několik kanalizačních stok, které jsou volně vyústěny do vodních toků nebo volně na terén, tj. s neodpovídající úrovní čištění odpadních vod.

Mezi potřebami bylo v rámci dotazníkového šetření zmiňováno i zvýšení podílu domácností využívajících plyn.

Tab. 51: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Infrastruktura a životní prostředí, opatření 3.1 – 3.6)

Opatření <i>3.1 Dopravní infrastruktura</i>		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 12.4 Doprovodná turistická infrastruktura, kapitola 13 Dopravní infrastruktura	XX
SWOT	<p>S Hustá silniční síť mezi jednotlivými obcemi MAS</p> <p>S Hustá síť tras pro pěší i cyklisty</p> <p>W Nižší dopravní dostupnost větších center z obcí mimo hlavní tah Náchod-Velké Poříčí-Hronov-Police nad Metují a mimo železniční trať (např. Stárkov, Suchý Důl, Vysoká Srbská)</p> <p>W Přetížení silniční sítě (zejména Náchod I/33) a její nevyhovující technický stav</p> <p>W Nevyřešená tranzitní doprava (zejména chybí obchvat Náchoda)</p> <p>W Špatný technický stav místních komunikací</p> <p>W Poměrně dlouhé úseky místních komunikací (např. Police nad Metují, Hronov) komunikací</p> <p>W Snížená bezpečnost na komunikacích, místních i regionálních (Náchod, Velké Poříčí)</p> <p>O Výstavba obchvatu Náchoda</p> <p>O Přijmout opatření ke snížení tranzitní dopravy</p> <p>O Zvýšení bezpečnosti dopravy v území</p> <p>O Realizace opatření vedoucí ke zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (snížení emisí z dopravy) - zejména cyklodopravy – výstavba cyklostezek a doprovodné infrastruktury, propojenost cyklotras</p> <p>T Nedostatek financí na údržbu a opravy místních komunikací a chodníků</p> <p>T Oddalování vybudování opatření pro snížení tranzitní přepravy</p> <p>T Trvalý nárůst tranzitní silniční dopravy</p>	XX
Pracovních skupin	<p>Pracovní skupiny označují jako slabou stránku nedostatek a nepropojenost cyklostezek a chtějí jednat a spolupracovat mezi obcemi-projekt „Celková koncepce cyklostezek“.</p> <p>Vyřešení bezpečné dopravy dětí do škol (např. zřízením školního autobusu).</p>	XX
Veřejných projednání	<p>Realizace cyklostezky Stolové hory. Nízká propojenost cyklotras a jejich nedostatek.</p> <p>Nedostatečná bezpečnost na silnicích, jako řešení vidí zpomalovací pruhy a semaforey proti rychlé jízdě.</p>	XX
Dotazníkového průzkumu	<p>Dotazník pro obyvatele-přejí si zvýšit propojenost cyklotras, umístění stojanů na kola ve městech atd. Dotazník pro starosty obcí-realizace cyklotras a cyklostezek (Police n. M., Žďárky). Připomínky ke zvýšení bezpečnosti dopravy v obcích. Návrh pro zlepšení stavu místních komunikací a chodníků.</p> <p>Dotazník pro starosty obcí – oprava místních komunikací a chodníků (Police n. M., Žďárky, Velké Poříčí ad.)</p>	X

Aktivity vedoucí k naplnění opatření 3.1 Dopravní infrastruktura	C11 výstavba a modernizace cyklostezek sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami C12 výstavba a modernizace cyklotras sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami C13 rozvoj ostatní infrastruktury pro cyklo dopravu v území MAS (slouží cí primárně pro rekreaci apod.) C14 realizace opatření vedoucích ke zvyšování bezpečnosti dopravy C15 opravy chodníků a tras pro pěší v obcích MAS C16 výstavba a rekonstrukce místních komunikací a odstraňování bodových závad na nich
	Aktivity C11, C12 a C14 jsou financovatelné z Programového rámce Integrovaného operačního programu.

Opatření 3.2. Prostředí obcí		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 16. Vybavenost obcí	xx
SWOT	W Chybějící či zastaralá infrastruktura sloužící k aktivnímu trávení volného času O Regenerace a využití stávajících objektů v obcích jako ploch určených k podnikání či k trávení volného času, popř. ke vzniku komunitních center O Provedení komplexních pozemkových úprav O Využití ESI fondů na rozvojové projekty v oblasti infrastruktury a životního prostředí	xx
Pracovních skupin	-	
Veřejných projednání	Nedostatek dětských hřišť a jejich nedostatečná vybavenost, zajištění bezpečnosti dětí na hřištích, nedostatek zeleně v obcích.	xx
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro veřejnost – uvítali by více dětských hřišť, více zeleně v obcích. Dotazník pro příspěvkové organizace - realizace dětských hřišť nebo jiných (dopravních, pro tělesnou výchovu), zlepšení údržby veřejné zeleně. Dotazník pro neziskové organizace – postrádají dětská hřiště, rozšíření stávajících hřišť atd. Dotazník pro starosty obcí – záměry obcí týkající se hřišť (Žďár n. M.), sportoviště (Velké Poříčí) a zeleně (Police n. M.).	xxx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 3.2 Prostředí obcí	C21 úprava, revitalizace a vybavení veřejných prostranství obcí C22 budování a modernizace místních dětských hřišť a dalších prostor pro trávení volného času a pro odpočinek C23 výsadba a péče o veřejnou zeleň v obcích MAS C24 nalezení nových funkcí pro nevyužité a chátrající nepodnikatelské objekty v obcích Žádná z aktivit v rámci tohoto opatření není financovatelná z Programových rámců (OP Z, IROP, OP ŽP či PRV).	

Opatření		3.3 Odpady a materiálové toky
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 18.9. Odpadové hospodářství	XX
SWOT	<p>S Relativně funkční systém odpadového hospodářství</p> <p>W Nedostatky v systému třídění odpadu a sítích pro sběr odpadu</p> <p>O Dobudování infrastruktury pro efektivní hospodaření s odpady, zajištění sběrných nádob na sběr tříděného bioodpadu a kovů</p>	XX
Pracovních skupin	Jako slabou stránku označují navážení odpadu obyvatel na lesní pozemky, vznikají tak nelegální skládky, které musí obce nebo vlastníci pozemků odstraňovat, odpad po neukázněných turistech. Jako silnou stránku označují vytřídněnost odpadů. Spolupráce obcí v návaznosti na odpady.	XX
Veřejných projednání	Za slabou stránku označují vysokou produkci bioodpadu a navrhují svozovou firmu pro MAS, dále nedostatečné třídění odpadů.	XX
Dotazníkového průzkumu	Většina obyvatel třídí odpad a v oblasti odpadového hospodářství jsou víceméně spokojeni. Část obyvatel navrhuje odstranění nepovolených skládek.	X
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 3.3 Odpady a materiálové toky	<p>C31 výstavba a modernizace systémů pro sběr, třídění a úpravu odpadů</p> <p>C32 odstranění nepovolených skládek a rekultivace starých skládek v území MAS</p> <p>C33 osvětová činnost v oblasti nakládání s odpady (kampaně zaměřené na domácnosti, podniky ad.)</p> <p>Žádná z aktivit v rámci tohoto opatření není financovatelná z Programových rámců (OP Z, IROP, OP ŽP či PRV).</p>	

Opatření		3.4 Technická infrastruktura
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 15 Technická infrastruktura	XX
SWOT	<p>S Podíl domů připojených na kanalizační síť je vyšší než v Královéhradeckém kraji</p> <p>W Neexistence kanalizace v některých obcích a částech měst, chybí napojení na ČOV a kanalizace volně ústí do vodotečí</p> <p>W Nedostatečné odvedení odpadních vod v některých částech území</p> <p>W Neexistence možnosti připojení na veřejný vodovod v některých místech (např. Horní Dřevíč a Bystré)</p> <p>O Dostavba kanalizací a ČOV (výstavba jednoduchých ČOV s biologickou sedimentací pro malé obce – zlepšení kvality vod v tocích)</p> <p>T Nízké tempo výstavby a rekonstrukcí kanalizačních sítí a výstavby ČOV bude přispívat ke zhoršování kvality vod</p>	XX

Pracovních skupin	-
Veřejných projednání	-
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele - část obyvatel si přeje zlepšit či dokončit technickou infrastrukturu obce (kanalizace, plyn). Internetové připojení hodnotí obyvatelé poměrně dobře. Dotazník pro starosty - mezi záměry starostů obcí je i do- budování kanalizace v obci. xx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 3.4 Technická infrastruktura	C41 výstavba kanalizačních systémů a realizace opatření pro nakládání s odpadními vodami z domácností (vč. výstavby a modernizace centrálních ČOV a domácích čistíren) C42 podpora projektů pro zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím Žádná z aktivit v rámci tohoto opatření není financovatelná z Programových rámců (OP Z, IROP, OP ŽP či PRV).

Opatření		3.5 Čistota ovzduší
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 18.5. Ochrana ovzduší	xxx
SWOT	W Zhoršená kvalita ovzduší – především v městských aglomeracích s koncentrací dopravy i průmyslové výroby (Náchod, Hronov, Velké Poříčí), ale v zimních měsících i v menších obcích (jako důsledek neekologického vytápění domácností) W Nízký podíl domácností využívajících plyn, zvýšené využívání fosilních paliv a tím rostoucí znečištění ovzduší T Nárůst znečištění ovzduší, zhoršování kvality životního prostředí T Návrat k vytápění fosilními palivy v důsledku cenové nedostupnosti ekologičtějších paliv	xxx
Pracovních skupin	Nedostatek: znečištění ovzduší z lokálních topidel, řešení: výměna za ekologická topidla (kotlíkové dotace).	xx
Veřejných projednání	-	
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele - zvýšit čistotu ovzduší v zimních měsících (v topné sezóně), celkové zlepšení kvality ovzduší, úspory energií veřejných budov.	xx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 3.5 Čistota ovzduší	C51 snižování energetické náročnosti veřejných budov, budov k bydlení a k podnikání C52 náhrada neekologických zdrojů vytápění ve veřejných budovách a budovách k bydlení a k podnikání Žádná z aktivit v rámci tohoto opatření není financovatelná z Programových rámců (OP Z, IROP, OP ŽP či PRV).	

3.6. Opatření v krajině		
Opatření	Specifikace zjištění	Síla vazby
Vychází ze:		
Socioekonomické analýzy	Kapitola 18 Životní prostředí	xxx
SWOT	<p>S Vyšší podíl lesních ploch, než je průměr ČR (více než 40 % lesů v obcích Suchý Důl, Machov, Stárkov)</p> <p>W Výrazná převaha jehličnanů (85 %) v dřevinné skladbě lesů</p> <p>O Zachování přírodního potenciálu regionu, šetrný přístup k přírodě</p>	xxx
Pracovních skupin	Obnova lesů poškozených lidskou činností (zejména motorkami ve Stárkově).	xx
Veřejných projednání	Monokultury v lesních porostech, příklonění k původním rostlinným druhům, docílí se tak zvýšení ekologické stability.	xx
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro veřejnost ot. 13 - úprava lesních ploch v okolí Náchoda	x
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 3.6 Opatření v krajině	<p>C61 výsadba dřevin na nelesní půdě</p> <p>Aktivita C61 je financovatelná z Programového rámce Operačního programu Životní prostředí.</p>	

21.4 Život v MAS

Problémy

V MAS Stolové hory se odehrává bohatý spolkový život a to jak v oblasti volnočasových aktivit, tak těch sportovních. Spolky jsou zejména ve venkovských obcích zásadním hybatelem společenského a kulturního života a nositeli tradic. Ve všech obcích se nachází spolek dobrovolných hasičů a značně rozšířená jsou i myslivecká sdružení. Obyvatelé mají zájem o účast ve volnočasových a sportovních organizacích, problémem však bývá nedostatečná infrastruktura těchto organizací, která je mnohdy ve špatném technickém stavu nebo nedostatečně vybavena. Spolkům zpravidla chybí finanční prostředky nejen na obnovu infrastruktury a vybavení, ale i na jejich běžný provoz. Problémem je i nedostatečná propagace spolků a jejich činností, neboť obyvatelé o určité typy spolků neprojevují příliš velký zájem.

Správa v území je představována zejména výkonem místní samosprávy, kterou vykonává 14 samosprávných obcí s různým statutem a rozsahem pověření. V MAS se na koordinování rozvoje podílí také dobrovolné svazky obcí, které se zde nachází nebo do území zasahují, a to zejména podle předmětu své činnosti. Na rozvoji území se podílí také samotná MAS Stolové hory. V posledních letech se sice úroveň spolupráce a komunikace mezi obcemi a ostatními místními aktéry z řad podnikatelských subjektů, neziskových subjektů, veřejnosti apod. zlepšuje, nicméně požadovaný stav ještě nebyl zdaleka dosažen. Problémy v rámci komunikace a spolupráce jsou také způsobeny nedostatečným přístupem samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím.

Na území MAS mají strategický plán pouze města Náchod (z roku 2014) a Hronov (2015) a Žďár nad Metují (z roku 2014). Územně plánovací dokumentaci (ÚPD) mají všechny obce, nicméně jejich aktuálnost se značně různí. Nejstarší ÚPD má město Stárvkov (poslední aktualizace proběhla v roce 2000) a dále pak Suchý Důl a Žďárky (poslední aktualizace proběhla v roce 2008) a obce Bezděkov nad Metují a Velké Petrovice (poslední aktualizace proběhla v roce 2010).

Další problém se týká nízkého podílu nové bytové i domovní výstavby, který je především způsoben nedostatkem volných ploch k bydlení a do jisté míry také nedostatečnou nabídkou pracovních míst, která může mít za následek odliv ekonomicky aktivních osob z území MAS.

Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí mají nenahraditelné místo v systému požární ochrany a jsou významným článkem plošného pokrytí IZS. SDH jsou jedním z hlavních pilířů, který zabezpečuje včasnou pomoc při hašení požárů, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Technické a materiální vybavení SDH však mnohdy neodpovídá požadovaným standardům (vybavení je zastaralé s vysokým rizikem poruchovosti), a to může mít negativní dopad na bezpečnost a zdraví obyvatelstva v území MAS.

Potřeby

Pro další rozvoj spolků a spolkového života v obcích obecně je důležité zajistit podporu jejich činnosti a vzájemnou spolupráci, včetně spolupráce mezinárodní. Tyto spolky mají ve většině případů nedostatečné množství finančních prostředků pro zajištění dostatečně kvalitních prostor a vybavení. Propagací by došlo ke zlepšení vnímání spolků obyvateli obcí a o zvýšení zájmu o jejich činnost. Posílením činností místních spolků dojde také k podpoře zachování kulturního dědictví v území.

Z komunitního projednání dále vyplynula potřeba rozšíření nabídky volnočasových aktivit (např. kroužky, mimoškolní činnost, projektové vyučování v praxi - např. poznávací školní výlety s výukovými programy a výstavy) pro děti, mládež, dospělé s dětmi, důchodce apod. Dále bylo navrhováno vybudování umělé boulderingové stěny a rekonstrukce stávajících lezeckých stěn v území a skokanského areálu pro děti. Celkově je nutné podpořit rozvoj činnosti dětí a mládeže ve sportovních a kulturních aktivitách.

Jako vhodný nástroj rozvoje kvality správy území MAS se jeví spolupráce jak mezi obcemi území, tak spolupráce s okolními MAS včetně šíření příkladů dobré praxe, činnosti spočívající v odborné přípravě, budování kapacit atd. Vzhledem k blízkosti hranic je možné přejít i k mezinárodní spolupráci a šíření příkladů dobré praxe. To samé se týká i podpory výkonu místní samosprávy z pohledu zvýšení informovanosti obyvatel o činnosti v obcích, zlepšení komunikace s podnikatelským sektorem, neziskovými organizacemi, veřejností apod. Na úrovni místní správy může vlivem realizace strategické části dojít také k zefektivnění chodu úřadů, k přípravě rozvojových a dalších dokumentů. Důležité je také zlepšit přístup samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím.

Významným nástrojem transparentního a předvídatelného rozvoje území jsou územní plány a obdobná plánovací dokumentace, ale i strategické plánování. Především územním plánováním lze ovlivnit podíl rozvojových ploch v obci a tím využít rozvojového potenciálu území. Nezbytné je tak zajištění nejen vlastní existence, ale i aktualizace územních plánů. Při územním plánování dochází k sladění zájmů samosprávy, dotčených orgánů a také jednotlivých vlastníků nemovitostí a v širších souvislostech se vychází z Politiky územního rozvoje České republiky a ze závazné části „Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje“, které musí být při tvorbě strategie MAS respektovány. Klíčové pro celkový rozvoj území je kvalitní a aktuální územně plánovací dokumentace na úrovni ORP, připravovaná obcí s rozšířenou působností, v jejímž území se MAS rozkládá.

Jednou z významných potřeb je také zajištění ploch pro bytovou výstavbu, které jsou klíčové pro přísun nových obyvatel do území, ale i zajištění spokojenosti stávajících obyvatel v území. V této oblasti je nutné také vyřešení vlastnických vztahů tak, aby bylo umožněno tyto plochy využívat.

Za účelem udržení adekvátní a požadované úrovně požární ochrany v území je třeba také dbát na materiální vybavení jednotek sborů dobrovolných hasičů působících v území a tím tak zajistit ochranu a bezpečnost obyvatel nejen před požáry, ale i jinými mimořádnými událostmi (např. nadměrné sněhové srážky, námrazy, orkány a větrné smrště, únik nebezpečných látek apod.).

Tab. 52: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Život v MAS, opatření 4.1 - 4.4)

4.1 Spolková a zájmová činnost v obcích MAS		
Opatření	Specifikace zjištění	Síla vazby
Vychází ze:	16.2 Volnočasové a sportovní organizace	XX
Socioekonomické analýzy	16.2 Volnočasové a sportovní organizace	XX
SWOT	<p>S Bohaté kulturní dědictví a velké množství kulturně - historických památek (2 národní kulturní památky - Státní zámek Náchod a systém opevnění Dobrošov, 3 městské památkové zóny a 1 vesnická památková zóna)</p> <p>S Bohatý spolkový a kulturní život</p> <p>W Chybějící finanční prostředky na obnovu infrastruktury a vybavení pro spolkovou činnost a na běžný provoz spolků</p> <p>W Nedostatečná propagace spolků a jejich činností</p> <p>O Další rozvoj volnočasové a sportovní infrastruktury</p> <p>O Propagace spolkové činnosti a volnočasových aktivit v území</p> <p>O Zvýšení podpory spolků</p> <p>T Nedostatek financí na údržbu volnočasových prostor a existenci spolků</p> <p>T Nezájem obyvatel o spolkovou činnost a o aktivní zapojování v rámci MAS</p> <p>T Ohrožení kulturního dědictví v území</p>	XX
Pracovních skupin	Jako silnou stránku označují velké množství spolků, akcí a sportovních oddílů. Měla by vzniknout trvalá podpora spolků.	XX
Veřejných projednání	-	
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele – poměrně velká část obyvatel označuje jako přednost svojí obce kulturní a spolkovou činnost. Dotazník pro neziskové organizace – spolky mají zájem o větší podporu, zejména finanční a o spolupráci s místní samosprávou, vytvoření potřebného zázemí pro svoji činnost atd.	XXX
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 4.1 Spolková a zájmová činnost v obcích MAS	<p>D11 podpora fungování spolků jako hybatelů veřejného života v obcích MAS</p> <p>D12 zachování a rozvoj zázemí pro činnost spolků, sportovních, kulturních a dalších volnočasových institucí</p> <p>D13 podpora zachování tradic prostřednictvím činnosti spolků</p> <p>D14 společné akce místních samospráv, spolků a dalších organizací ve veřejném zájmu (kulturní a vzpomínkové akce, akce pro děti apod.)</p> <p>Žádná z aktivit v rámci tohoto opatření není financovatelná z Programových rámců (OP Z, IROP, OP ŽP či PRV).</p>	

Opatření 4.2 Strategické řízení území MAS		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 1 Základní informace o MAS Stolové hory, kapitola a Kapitola 17 Správa obcí MAS	XX
SWOT	<p>S Existence Dobrovolných svazků obcí - DSO Lesy Policka, DSO Podborsko a DSO Policko</p> <p>S Existence Strategického plánu rozvoje měst Náchod a Hronov a existence Strategického rozvojového plánu obce Žďár nad Metují 2014 – 2020</p> <p>W Nedostatečný přístup samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím.</p> <p>W Nedostatečná úroveň spolupráce a komunikace mezi obcemi a ostatními místními aktéry z řad podnikatelských subjektů, neziskových subjektů, veřejnosti</p> <p>W Zastaralá územně plánovací dokumentace v řadě obcích, neexistence Strategických dokumentů ve většině obcí</p> <p>O Zlepšení a zefektivnění spolupráce obcí a společný postup při zpracování rozvojových projektů</p> <p>O Zlepšení přístupu samosprávy obcí k informačním a komunikačním technologiím</p> <p>O Spolupráce s dalšími MAS, svazky obcí (i zahraničními, především Polskem) a s CHKO Broumovsko</p> <p>O Aktualizace územně plánovací dokumentace a zpracování strategických plánů obcí</p>	XX
Pracovních skupin	-	
Veřejných projednání	-	
Dotazníkového průzkumu	-	
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 4.2 Strategické řízení území MAS	<p>D21 řízení strategie MAS (přípravné a podpůrné činnosti, provozní činnosti, animační činnosti)</p> <p>D22 spolupráce s okolními MAS ve vybraných oblastech (tradice, řemesla, regionální značky, cestovní ruch aj.)</p> <p>D23 příprava a realizace projektů spolupráce s jinými MAS</p> <p>Aktivity D22 a D23 jsou financovatelné z Programového rámce Programu rozvoje venkova.</p>	

Opatření 4.3 Výkon správy v obcích MAS		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 1 Základní informace o MAS Stolové hory, kapitola a Kapitola 17 Správa obcí MAS	xx
SWOT	<p>S Existence Dobrovolných svazků obcí - DSO Lesy Policka, DSO Podborsko a DSO Policko</p> <p>S Existence Strategického plánu rozvoje měst Náchod a Hronov a existence Strategického rozvojového plánu obce Žďár nad Metují 2014 – 2020</p> <p>S Aktivní působnost SDH ve všech obcích (a jejich částech) MAS</p> <p>W Nedostatečný přístup samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím.</p> <p>W Nedostatečná úroveň spolupráce a komunikace mezi obcemi a ostatními místními aktéry z řad podnikatelských subjektů, neziskových subjektů, veřejnosti</p> <p>W Zastaralá územně plánovací dokumentace v řadě obcích, neexistence Strategických dokumentů ve většině obcí</p> <p>W Zastaralé technické a materiální vybavení SDH - ohrožení bezpečnosti obyvatelstva</p> <p>O Zlepšení a zefektivnění spolupráce obcí a společný postup při zpracování rozvojových projektů</p> <p>O Zlepšení přístupu samosprávy obcí k informačním a komunikačním technologiím</p> <p>O Spolupráce s dalšími MAS, svazky obcí (i zahraničními, především Polskem) a s CHKO Broumovsko</p> <p>O Aktualizace územně plánovací dokumentace a zpracování strategických plánů obcí</p> <p>O Modernizace techniky a vybavení SDH v obcích a udržení úrovně bezpečnosti obyvatel</p>	xx
Pracovních skupin	-	
Veřejných projednání	-	
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro obyvatele, podnikatele, příspěvkové a neziskové organizace – část dotázaných hodnotí informovanost o záměrech obce jako dostatečnou až špatnou.	xx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 4.3 Výkon správy v obcích MAS	<p>D31 zavedení a zkvalitnění nástrojů a platforem komunikace místních samospráv s obyvateli, podnikateli a NNO a zlepšení jejich informovanosti</p> <p>D32 zvyšování transparentnosti rozhodování na místní úrovni a zavádění participativních forem řízení ve veřejné správě</p> <p>D33 optimalizace chodu úřadů a územních samosprávních celků</p> <p>D34 rozvoj a prohlubování spolupráce v rámci veřejného sektoru, spolupráce s neziskovými a dalšími subjekty v území, vč. mezinárodní spolupráce</p> <p>D35 rozvoj materiálních podmínek pro fungování jednotek požární ochrany v obcích MAS jako základní složky IZS</p> <p>Aktivita D35 je financovatelná z Programového rámce Integrovaného operačního programu.</p>	

Opatření 4.4 Rozvojový potenciál území		
Vychází ze:	Specifikace zjištění	Síla vazby
Socioekonomické analýzy	Kapitola 7 Bydlení, kapitola 19 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území	xxx
SWOT	<p>W Nízký podíl nové bytové a domovní výstavby, nedostatek volných ploch k bydlení</p> <p>O Zajištění ploch pro bytovou a domovní výstavbu, vyřešení vlastnických vztahů</p> <p>O Aktualizace územně plánovací dokumentace a zpracování strategických plánů obcí</p>	xxx
Pracovních skupin	-	
Veřejných projednání	-	
Dotazníkového průzkumu	Dotazník pro veřejnost – zlepšení podmínek pro bydlení v obci. Dotazník pro podnikatele – část označuje dostupnost a podmínky pro bydlení v obci za slabou stránku.	xx
Aktivity vedoucí k naplnění opatření 4.4 Rozvojový potenciál území	<p>D41 pořízení územních plánů, regulačních plánů a dalších dokumentů územního rozvoje</p> <p>D42 zajištění ploch využitelných ke stabilizaci a rozvoji území (pro bytovou výstavbu, případně podnikání či jiné aktivity) tam, kde je jejich nabídka nedostatečná</p> <p>Žádná z aktivit v rámci tohoto opatření není financovatelná z Programových rámců (OP Z, IROP, OP ŽP či PRV).</p>	

21.5 Souhrn výsledků

Souhrn výsledků z výše uvedených tabulek je umístěn v následující tabulce. Ve sloupcích nalevo jsou umístěna jednotlivá opatření a ve sloupcích napravo je uvedena síla vazby v jednotlivých oblastech zjištění.

Tab. 53: Síla vazby ve sledovaných oblastech u jednotlivých opatření

Opatření	Analytická část	SWOT	Pracovní skupiny	Veřejná projednání	Dotazníky
1.1 Zaměstnanost	XXX	XXX	XX	XX	XX
1.2 Sociální inkluze a sociální služby	XXX	XX	X	X	X
1.3 Prorodinná opatření	XX	XX	XX	-	XXX
1.4 Infrastruktura sociálních služeb	XXX	XXX	X	X	XX
1.4 Vzdělávací infrastruktura	XXX	XXX	X	-	XX
2.1 Nezemědělské podnikání v území MAS	XX	XX	XXX	-	XX
2.2 Lesnické podnikání	XX	XXX	XX	XX	XX
2.3 Zemědělské podnikání	XXX	XXX	X	X	XX
2.4 Cestovní ruch	XXX	XXX	XXX	XX	X
3.1 Dopravní infrastruktura	XX	XX	XX	XX	X
3.2. Prostedí obcí	XX	XX	-	XX	XXX
3.3 Odpady a materiálové toky	XX	XX	XX	XX	X
3.4 Technická infrastruktura	XX	XX	-	-	XX
3.5 Čistota ovzduší	XXX	XXX	XX	-	XX
3.6 Opatření v krajině	XXX	XXX	XX	XX	X
4.1 Spolková a zájmová činnost v obcích MAS	XX	XX	XX	-	XXX
4.2 Strategické řízení území MAS	XX	XX	-	-	-
4.3 Výkon správy v obcích MAS	XX	XX	-	-	XX
4.4 Rozvojový potenciál území	XXX	XXX	-	-	XX

V následující tabulce je zobrazen souhrn nejdůležitějších potřeb, které je nutné vyřešit k zajištění rozvoje území MAS Stolové hory.

22 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků

Obr. 1: Území MAS Stolové hory	14
Obr. 2: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích MAS v roce 2011 (v %)	38
Obr. 3: Podíl lesních ploch (v %) v obcích MAS v roce 2014.....	44
Obr. 4: Podíl orné půdy na zemědělské (v %) v jednotlivých obcích MAS v roce 2014.....	45
Obr. 5: Koeficient ekologické stability v obcích MAS v roce 2014	47
Obr. 6: Dopravní síť v MAS Stolové hory	55
Obr. 7: Přehled intenzity dopravy na úsecích sčítaných v roce 2010 na území MAS.....	56
Obr. 8: Přehled intenzity dopravy na úsecích sčítaných v roce 2010 – detail území města Náchod	58
Obr. 9: Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem na území ORP Náchod	71
Obr. 10: Hercynská podprovincie	77
Obr. 11: Půdní typy na území MAS.....	79
Obr. 12: Klimatické regiony	80
Obr. 13: Záplavová území.....	83
Obr. 14: Kvalita povrchových vod.....	84
Obr. 15: Ohrožení půdy v MAS vodní erozí	86
Obr. 16: Zobrazení CHKO Broumovsko	92
Obr. 17: Nadregionální a regionální ÚSES na území MAS Stolové hory	95
Obr. 18: Evropsky významné lokality v MAS	98
Obr. 19: Mapování biotopů	99
Obr. 20: Zhodnocení celkového udržitelného rozvoje území.....	102

Seznam tabulek

Tab. 1: Základní informace o MAS Stolové hory	7
Tab. 2 Osoby odpovědné za vypracování SCLLD	8
Tab. 3: Odkazy na záznamy a dokumenty o hlavních nástrojích zapojení místní komunity do přípravy SCLLD	9
Tab. 4: Přehled členů realizačního týmu	12
Tab. 5: Seznam obcí MAS Stolové hory, přehled jejich částí a webových stránek (rok 2014)	15
Tab. 6: Základní údaje o obcích MAS Stolové hory – rozloha, počet obyvatel a hustota zalidnění (31. 12. 2014).....	17
Tab. 7: Počet obyvatel v obcích MAS Stolové hory v letech 1890 – 2011.....	20
Tab. 8: Počet obyvatel v obcích MAS Stolové hory v letech 2008 – 2014 (31. 12.), počet žen na 100 mužů	20
Tab. 9: Přirozený a migrační přírůstek obyvatel v obcích MAS v letech 2008 - 2014	21
Tab. 10: Počet obyvatel a jejich věková struktura v MAS v letech 2008 a 2013	22
Tab. 11: Bytová výstavba 2002 - 2013 a výstavba domů v letech 2001 – 2011 v MAS Stolové hory....	28
Tab. 12: Struktura subjektů zapsaných v RES podle převažující činnosti CZ-NACE v roce 2013 (v %) ..	32
Tab. 13: Vybrané ekonomické ukazatele za obce MAS	33
Tab. 14: Počet uchazečů o zaměstnání v MAS	36
Tab. 15: Vybrané ukazatele charakterizující nezaměstnanost v území (k březnu daného roku).....	37
Tab. 16: Počet podniků fyzických a právnických osob, které podnikají v zemědělství, lesnictví a rybnářství v roce 2014 v MAS	41
Tab. 17: Přehled podniků právnických osob, které podnikají v MAS Stolové hory v roce 2014	42
Tab. 18: Seznam ekologických zemědělců k 31. 12. 2011	43
Tab. 19: Přehled využití půdy v MAS v roce 2014 (v %)	46
Tab. 20: Počet lůžek podle typů ubytovacích zařízení v obcích MAS	52
Tab. 21: Přehled intenzity dopravy na úsecích sčítaných v roce 2010 na území MAS	57
Tab. 22: Přehled počtu přímých spojů z obcí MAS do POÚ a centra ORP	60
Tab. 23: Přehled středních škol na území MAS v roce 2014	63
Tab. 24: Přehled sportovních a kulturních spolků v obcích MAS Stolové hory (2014).....	66
Tab. 25: Přehled volnočasových prostor v obcích MAS v roce 2014.....	67
Tab. 26: Přehled počtu zdravotnických zařízení a lékařů v MAS Stolové hory.....	68
Tab. 27: Zařízení poskytující sociální služby	69
Tab. 28: Počet zaměstnanců obcí a jejich příspěvkových organizací a rozpočet obcí v tis. Kč (2014) ..	72
Tab. 29: Dobrovolné svazky obcí v MAS Stolové hory.....	74
Tab. 30: Přehled partnerských měst a obcí pro obce na území MAS.....	74
Tab. 31: Kriminalita podle druhů za rok 2013 - rozdělení podle obvodních oddělení	76
Tab. 32: Zdroje znečištění ovzduší.....	81
Tab. 33: Vodní zdroje povrchových a podzemních vod.....	82
Tab. 34: Stav pozemkových úprav na území MAS Stolové hory k 15. 5. 2014.....	87
Tab. 35: Vodní nádrže.....	87
Tab. 36: Přehled velkoplošně chráněných území v MAS Stolové hory	91
Tab. 37: Plocha obcí MAS v CHKO Broumovsko	92
Tab. 38: Maloplošně chráněná území v MAS Stolové hory.....	93

Tab. 39: Památné stromy na území MAS	94
Tab. 40: Natura 2000 v MAS Stolové hory	97
Tab. 41: Územně plánovací dokumentace obcí MAS Stolové hory.....	100
Tab. 42: Udržitelný rozvoj území MAS Stolové hory	101
Tab. 43: Potenciální rozvojová území v MAS Stolové hory	103
Tab. 44: Orientační množství prostředků pro rozvoj území v tis. Kč k roku 2013.....	104
Tab. 45: SWOT analýza: Lidské zdroje (zaměstnanost, sociální inkluze, vzdělávání)	110
Tab. 46: SWOT analýza: Hospodářský rozvoj	112
Tab. 47: SWOT analýza: Infrastruktura a životní prostředí	113
Tab. 48: SWOT analýza: Život v MAS.....	114
Tab. 49: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Lidské zdroje, opatření 1.1 – 1.5)	119
Tab. 50: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Hospodářský rozvoj, opatření 2.1 – 2.4)	125
Tab. 51: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Infrastruktura a životní prostředí, opatření 3.1 – 3.6).....	133
Tab. 52: Vazba identifikovaných problémů a potřeb na strategickou část (oblast Život v MAS, opatření 4.1 - 4.4).....	140
Tab. 53: Síla vazby ve sledovaných oblastech u jednotlivých opatření.....	144

Seznam grafů

Graf 1: Bilance přirozeného a migračního přírůstku obyvatel MAS v letech 2008 - 2014	22
Graf 2: Věková struktura obyvatelstva v obcích MAS v roce 2013 (v %).....	23
Graf 3: Index stáří v jednotlivých obcích MAS Stolové hory v roce 2013.....	24
Graf 4: Vzdělanostní struktura obyvatel MAS v roce 2011	25
Graf 5: Vzdělanostní struktura obyvatel MAS v roce 2011 podle pohlaví	25
Graf 6: Vývoj počtu dokončených bytů v MAS v letech 2002 – 2013.....	27
Graf 7: Struktura subjektů zapsaných v RES podle převažující činnosti CZ-NACE v roce 2013 v MAS..	32
Graf 8: Struktura ekonomicky neaktivní populace v MAS Stolové hory v roce 2011.....	35
Graf 9: Podíl zaměstnaných podle odvětví činnosti z celkového počtu zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti v obcích MAS.....	40

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje místní akční skupiny Stolové hory pro období 2014 – 2020

Strategická část

Obsah

1	Definování vize a principů dodržovaných při realizaci strategie	5
2	Formulace vize rozvoje území	6
3	Klíčové oblasti rozvoje území a hierarchie cílů.....	7
3.1	Lidské zdroje	8
3.2	Hospodářský rozvoj	10
3.3	Infrastruktura a životní prostředí	12
3.4	Život v MAS Stolové hory	14
4	Stanovení strategických a specifických (realizačních) cílů	16
5	Návrhová část SCLLD – celková strategie rozvoje území MAS	19
5.1	Indikativní popis aktivit	25
6	Hierarchie a významnost cílů	39
7	Integrační rysy strategie	41
8	Inovativní rysy strategie	45
8.1	Přírůstková inovace	45
8.2	Radikální inovace.....	46
9	Vazba na strategické dokumenty	47
10	Akční plán	51
10.1	Programový rámec OP Zaměstnanost.....	52
10.1.1	Opatření CLLD 1.1 Zaměstnanost	53
10.1.2	Opatření CLLD 1.2 Sociální služby a sociální začleňování	60
10.1.3	Opatření CLLD 1.3 Prorodinná opatření	67
10.2	Programový rámec IROP	73
10.2.1	Opatření CLLD 2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	75
10.2.2	Opatření CLLD 2.2. Přípravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof	78
10.2.3	Opatření CLLD 2.3. Infrastruktura sociálních služeb	80
10.2.4	Opatření CLLD 2.4. Vzdělávací infrastruktura	83
10.2.5	Opatření CLLD 2.5. Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví	86
10.3	Programový rámec PRV / Fiche PRV.....	88
10.3.1	Fiche 3.1. Investice do zemědělských podniků	90
10.3.2	Fiche 3.2. Lesnická infrastruktura.....	92
10.3.3	Fiche 3.3. Zakládání a rozvoj nezemědělských činností	94
10.3.4	Fiche 3.4. Neproduktivní investice v lesích	96
10.3.5	Fiche 3.5. Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva	98

10.3.6	Fiche 3.6. Aktivity spolupráce (Leader)	100
10.4	Programový rámec OP ŽP	102
10.5	Měřitelné indikátory	103
10.6	Klíčové projekty	108
10.7	Grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD včetně schematického znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce	108
10.8	Integrovaný přístup napříč programovými rámci	110
11	Vazba strategie na horizontální témata	113
11.1	Horizontální témata e vazbě na celkovou strategii MAS	113
11.2	Horizontální témata a vazba na programové rámce	116
12	Seznamy	118
12.1	Seznam zkratk	118
12.2	Seznam zdrojů	120
12.3	Seznam obrázků	122
12.4	Seznam tabulek	122

1 Definování vize a principů dodržovaných při realizaci strategie

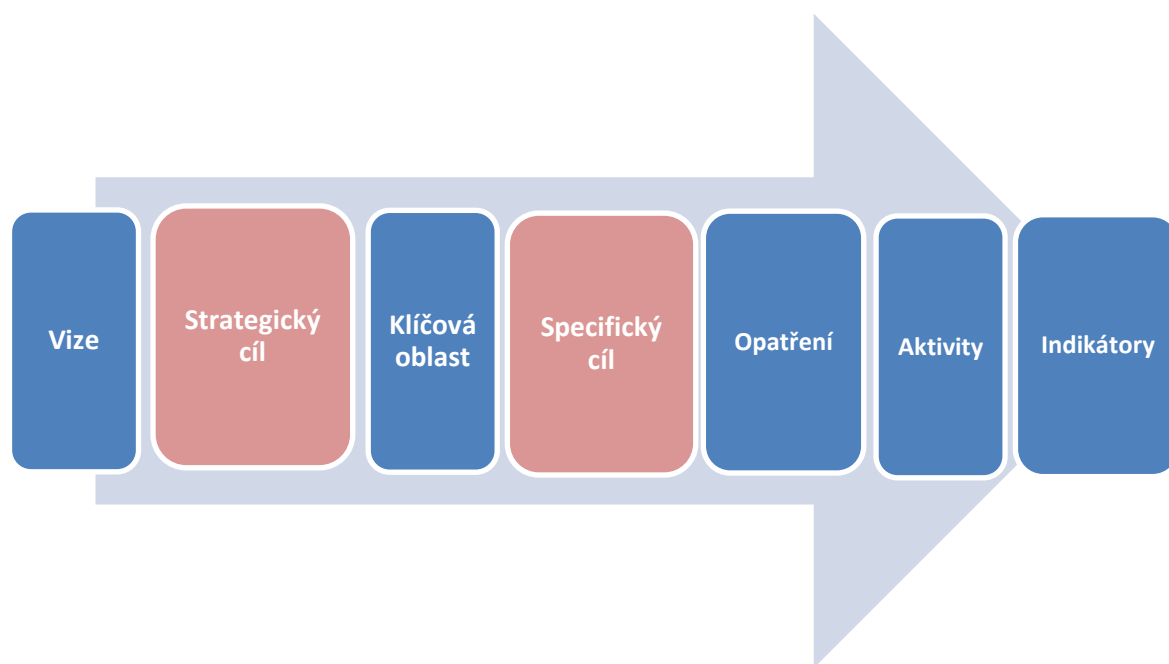
Definování vize objasňuje motivy zpracování strategie a její hlavní účel. Zpracování Strategie komunitně vedeného místního rozvoje vychází kromě jiného z ustanovení **Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.**

Strategie byla připravena jako ucelený dokument, který na základě územní analýzy definuje konkrétní požadavky pro zajištění optimálního, integrovaného rozvoje řešeného území a na ně reaguje stanovením cílů strategie směřujících ke zlepšení situace v něm.

V následujících kapitolách jsou tak definovány strategické cíle v jednotlivých klíčových oblastech a jim podřazené cíle specifické, ke kterým jsou přiřazena opatření včetně konkrétních aktivit, jejichž prostřednictvím dojde k postupnému plnění cílů strategie. Základní intervenční logika a hierarchie jednotlivých částí strategie je znázorněna v následujícím schématu.

Realizace SCLLD jako celku směřuje zejména ke zlepšení situace v území a k naplnění vize jeho dlouhodobého rozvoje.

Obr. 1: Hierarchie strategie

Vize strategie vychází z respektu a zohlednění horizontálních témat definovaných Evropskou komisí, resp. formulovaných v dokumentech na evropské úrovni a dále ze základních principů realizace komunitně vedeného místního rozvoje, jež jsou uvedeny v následující tabulce.

Jedná se např. o princip udržitelnosti rozvoje území MAS, kam spadá i pro území podstatné zachování kulturního a přírodního bohatství a další.

Tyto principy jsou při přípravě i realizaci SCLLD obecně přijaty všemi aktéry a respektovány při rozvoji území MAS Stolové hory.

Tab. 1: Přehled hlavních principů

Princip	Popis principu
Princip udržitelného rozvoje území MAS	Cílem je dlouhodobě vyrovnaný a udržitelný rozvoj území se zohledněním tří základních pilířů rozvoje - ekonomického, sociálního a environmentálního. Jak celková strategie, tak jednotlivé akce směřující k jejímu naplnění, budou zohledňovat vyvážený přístup v těchto oblastech.
Rovné příležitosti	Strategie je postavena na principu rovných příležitostí žen a mužů a na nediskriminaci z hlediska jakýchkoli charakteristik (vč. vyznání, národnosti atd.). Nebudou podpořeny jakékoli záměry či akce, které by narušily tento základní princip rozvoje území MAS.
Princip transparentnosti	Průhledné, veřejně přístupné a kontrolovatelné jednání aktérů vzbuzující důvěru. Na tomto základě jsou zveřejňovány činnosti, zápisy z jednání a další informace z činnosti MAS, ať již prostřednictvím webových stránek MAS nebo jinými kanály. Dodržení principu transparentnosti je základním předpokladem důvěry veřejnosti a dalších subjektů ve fungování MAS, jako významného aktéra a hybatele místního rozvoje, a ochoty komunity podílet se na aktivitách v území.
Princip partnerství	Udržování a rozvoj místního partnerství tvořeného veřejným, soukromým a neziskovým sektorem je základním stavebním kamenem realizace integrovaného přístupu k rozvoji území MAS.
Princip spolupráce	Podpora a udržování spolupráce, výměna zkušeností na úrovni obcí a dalších subjektů v území MAS, ale i spolupráce navenek. Významným rysem vážícím na integrovaný charakter strategie je spolupráce aktérů územního rozvoje v MAS. Podpora realizace spolupráce jak uvnitř území MAS, tak navenek (vč. rozvoje mezinárodních vazeb a kooperací), má výrazný rozvojový rozměr, včetně zvýšeného inovačního potenciálu představující zvláštní přidanou hodnotu pro rozvoj území MAS Stolové hory.

2 Formulace vize rozvoje území

Rozvojová vize formuluje celkový rámec pro realizaci strategie a naznačuje směr, kterým se chce MAS Stolové hory vydat v řešení rozvoje svého území. Vize byla definována na základě výstupů z analytické části SCLLD, tzn. vychází ze socio-ekonomické analýzy, potažmo SWOT analýzy území a analýzy problémů a potřeb. Stejně tak byly respektovány zásadní výstupy z komunitního projednávání.

Jedná se o formulaci budoucího stavu, kterého bude dosaženo s přispěním realizace návrhové části strategie. Vize je tak společná pro všechna řešená témata. Vize rozvoje území je vystavěna na několika klíčových oblastech (viz další kapitola).

VIZE ROZVOJE ÚZEMÍ MAS STOLOVÉ HORY

Území MAS Stolové hory je příjemným místem pro život svých obyvatel, respektujícím své přírodní a kulturní dědictví. Územím s dostatečně dostupnou veřejnou infrastrukturou a službami, nabízejícím pracovní uplatnění, místem s fungujícím podnikatelským prostředím, využívajícím také potenciál udržitelného cestovního ruchu, jímž území MAS disponuje.

3 Klíčové oblasti rozvoje území a hierarchie cílů

V návaznosti na stanovení vize jsou definovány 4 oblasti klíčové pro jeho udržitelný rozvoj:

1. **Lidské zdroje**
2. **Hospodářský rozvoj**
3. **Infrastruktura a životní prostředí**
4. **Život v MAS**

Formulace klíčových oblastí vychází zejména z analytické části dokumentu a z procesu komunitního projednání a participace aktérů v území.

Na úrovni klíčové oblasti je formulován strategický cíl, jemuž je přiřazen indikátor ukazující míru jeho naplnění. Každá oblast je dále rozdělena do opatření a pro každé opatření jsou stanoveny realizační (specifické) cíle, včetně indikátorů. Každá z aktivit, jimiž jsou opatření realizována, je přiřaditelná k alespoň jednomu indikátoru.

Návrhová část celé strategie, resp. její celková intervenční logika, je v souhrnném vyjádření uvedena níže v tab. 5. Z ní jasně patrná jak hierarchie cílů (tj. rozpad strategických cílů na specifické, jejichž naplněním je u každé klíčové oblasti podmíněno dosahování cíle strategického), tak hierarchie věcného obsahu strategie, tedy rozpad klíčových oblastí do jednotlivých opatření strategie, potažmo až na úroveň aktivit. Při stanovení indikátorů bylo využito Národního číselníku indikátorů (NČI) v aktuální verzi.

Klíčové oblasti jsou staveny tak, aby bezprostředně přispívaly k naplňování stanovené rozvojové vize a jejich jednotlivých částí. Tabulka níže ukazuje sílu vazby jednotlivých částí formulované vize a klíčových oblastí navržených k jejímu dosahování.

Tab. 2: Vazba vize a klíčových oblastí

Území MAS Stolové hory je... Klíčová oblast	...příjemným místem pro život svých obyvatel...	...respektujícím své přírodní a kulturní dědictví.	Územím s dostatečně dostupnou veřejnou infrastrukturou a službami...	...nabízející pracovní uplatnění, ...	...místem s fungujícím podnikatelským prostředím, využívajícím také potenciál udržitelného CR...
Lidské zdroje	XX	X	XX	XX	X
Hospodářský rozvoj	X	X	X	XXX	XXX
Infrastruktura a životní prostředí	XXX	XXX	XXX	XX	X
Život v MAS	XXX	XX	XX	X	X

3.1 Lidské zdroje

Oblast lidských zdrojů je zaměřena zejména na posílení zaměstnanosti, začlenění sociálně vyloučených obyvatel nebo osob sociálním vyloučením ohrožených a na oblast vzdělávání.

Mezi silné stránky území MAS patří nadprůměrná zaměstnanost ve srovnání s vyššími územními celky, jako je okres Náchod, Královéhradecký kraj i ČR. Území MAS tedy má relativně lepší předpoklady pro pracovní uplatnění obyvatel. Největší zaměstnanost v území, z pohledu statistiky, je v odvětví služeb – terciéru (52 %), oproti hodnotám za Královéhradecký kraj (56 %) a ČR (61 %) se však jedná spíše o nižší úroveň zaměstnanosti v této oblasti. Navíc je třeba dodat, že terciární sektor nejvíce dominoval v největším sídle území MAS - v Náchodě (57 %). Pokud by tedy byla zaměstnanost hodnocena v obcích MAS s vynecháním města Náchod, byla by struktura zaměstnaných dle odvětví následující - v priméru 4 %, v sekundéru 50 % a v terciéru 46 %. Na základě výše zjištěných údajů lze tedy MAS Stolové hory ve srovnání se zbývajícím územím ČR charakterizovat jako průmyslovou oblast s významně nižším podílem osob zaměstnaných ve službách a s vyšším podílem zaměstnaných v průmyslu i zemědělství. Největším zaměstnavatelem je Oblastní nemocnice Náchod (velikostní kategorie od 1000 do 1499 zaměstnanců).

Osoby patřící do nejrizikovějších skupin ohledně zaměstnanosti jsou absolventi škol bez praxe, uchazeči se zdravotním postižením či omezením a lidé nad 50 let. Specifický problém vykazuje i obtížnější zaměstnanost žen vracejících se na trh práce po rodičovské dovolené.

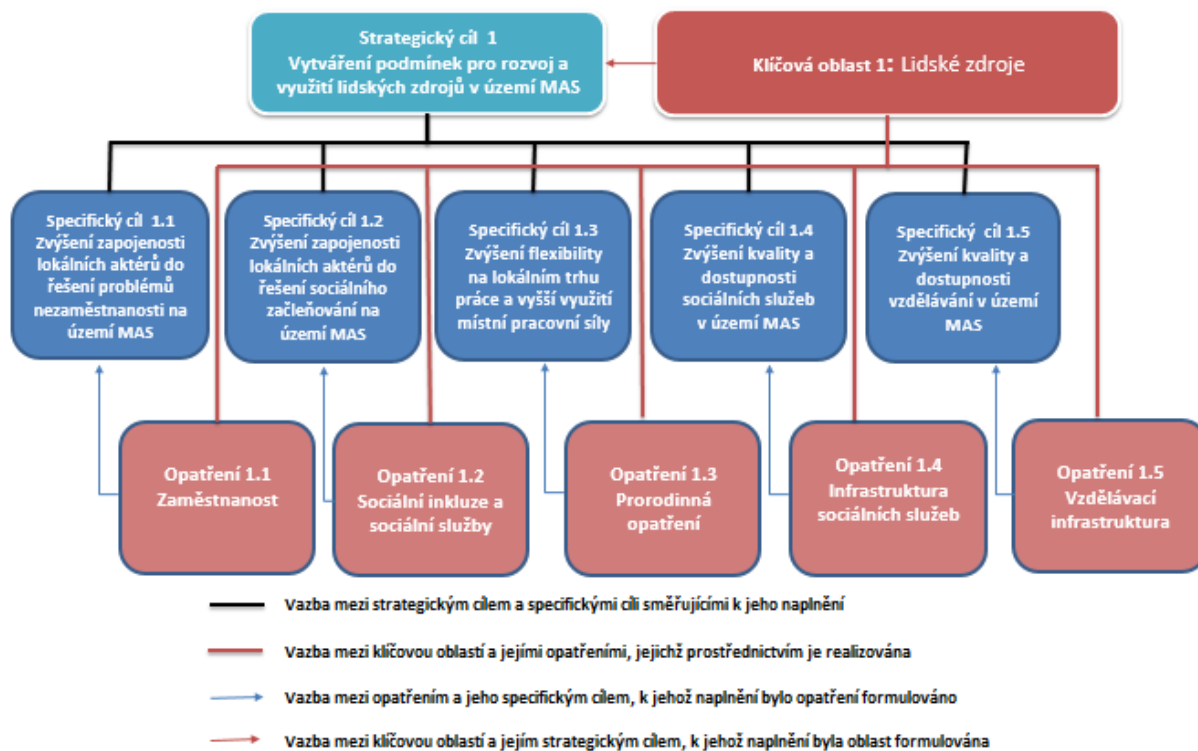
I přesto, že území MAS aktuálně vykazuje spíše nadprůměrnou míru zaměstnanosti, pracovní příležitosti a poptávka na trhu práce neodpovídá plně nabídce pracovní síly v regionu. Z toho důvodu je nezbytné ověřovat potřeby lokálních zaměstnavatelů tak, aby místní obyvatelé mohli přizpůsobit svoji kvalifikaci těmto potřebám (vč. vzdělávacích kurzů, rekvalifikací apod.) a současně realizovat aktivity přinášející nová pracovní místa na lokální úrovni. Stejně tak je potřebné pro lepší orientaci na trhu práce a podporu souladu nabídky a poptávky na trhu práce realizovat podpůrné aktivity pro získání zaměstnání (vč. poradenství apod.).

Největší zastoupení obyvatel sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených se nachází na území města Náchoda, kde také leží evidované **sociálně vyloučené lokality v území MAS** (obdobné charakteristiky mají i některé další lokality, např. v Polici n. Met.). Tyto lokality jsou typické koncentrací sociálně problematické populace, vyšší koncentrací menšinové (Romské) populace a vysokým podílem obyvatel závislých na sociálním systému. Rozvoj infrastruktury sociálních služeb a vlastní realizace těchto služeb směřuje ke zlepšení jejich vyhlídek na začlenění do většinové společnosti a ke vstupu, udržení, či zlepšení jejich pozice na trhu práce.

Vzdělání je obecně v území MAS na relativně uspokojivé úrovni. Existuje zde poměrně pestrá nabídka středoškolského vzdělávání (7 středních škol) a jedna vyšší odborná škola. Mateřské školy fungují takřka ve všech obcích MAS. Školy v území MAS (zejména ty venkovské) mají problémy se stavem budov a vybavení, včetně potřeby přizpůsobení kapacit tam, kde je v souvislosti s migračními a obecně demografickými trendy aktuálně vyšší počet dětí příslušného věku. Je proto vhodné prostřednictvím správně volených nástrojů strategie zabezpečit opatření vedoucí k nápravě tohoto stavu.

Možnosti celoživotního vzdělávání jsou v území celkově nedostatečné, různé vzdělávací kurzy probíhají spíše ve městech, proto by k rozvoji a zvýšení úrovně vzdělávání přispělo rozšíření možností celoživotního učení. Stejně tak ke zlepšení vzdělanosti dětí v území MAS a v dlouhodobém horizontu k jejich vyšší uplatnitelnosti na trhu práce přispívá zájmové a neformální vzdělávání, se zaměřením na vybrané činnosti, jež jsou v souladu s požadavky trhu práce a výhledem vývoje na tomto trhu (technické a přírodovědné obory a další).

Obr. 2: Klíčová oblast 1 - hierarchie cílů a opatření

3.2 Hospodářský rozvoj

Území MAS vykazuje dlouhodobě spíše nadprůměrnou koncentraci ekonomických subjektů, ve srovnání např. s celkovou situací v okrese Náchod. Je zde velmi významná tradice průmyslové výroby. V průmyslu pracovalo v roce 2011 bezmála 39 % ze všech zaměstnaných osob, což výrazně překračuje celorepublikový průměr. Největším průmyslovým zaměstnavatelem je dnes akciová společnost Rubena, vyrábějící zejména technické pryže, mající pobočku v Náchodě a ve Velkém Poříčí. Poměrně významný je také potravinářský průmysl (Pekárny a cukrárny Náchod a.s., PEJSKAR & spol., spol. s r.o. – výroba masa a masných výrobků atd.), stejně jako odvětví zemědělského podnikání, který se profiluje jako významný ekonomický segment s potenciálem zaměstnanosti na místní úrovni zejména v severní venkovské části regionu MAS.

Plochy určené pro podnikání jsou v území k dispozici, nicméně se především jedná o plochy již v minulosti k průmyslové výrobě využívané (často tzv. brownfields), které jsou v současné době zanedbané a nevyužívané (např. areál bývalého závodu Tepna Náchod v samém centru města, nebo areál bývalé mlékárny a areál bývalé drůbežárny v Polici nad Metují apod.) a jsou zátěží jak pro obyvatelstvo, tak i pro životní prostředí. Proto by bylo vhodné tyto zanedbané a nevyužívané plochy nahradit plochami produktivními, příp. plochami občanské vybavenosti.

Protože je území poměrně ekonomicky aktivní, je vhodné tuto aktivitu dále rozvíjet a podporovat, neboť vznik nových podniků a provozoven má pozitivní vliv i na trh práce a v neposlední řadě i na udržení ekonomicky aktivního obyvatelstva v území. Je tedy potřeba zaměřit se na podporu začínajících podnikatelů, a to především na ekonomickou a poradenskou podporu, která by zvýšila pravděpodobnost úspěchu takového podnikatelského subjektu a usnadnila jeho vstup na trh.

Podnikatelské subjekty v území mají mnohdy nedostatečné vybavení a zastaralá zařízení s výraznou energetickou spotřebou, včetně vyšší energetické náročnosti budov a na obnovu nemají dostatek finančních zdrojů. Je tedy potřeba investovat do stávajících provozů, a to jednak za účelem snížení jejich energetické náročnosti a dále za účelem modernizace stávajícího vybavení a zařízení, směřující ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti.

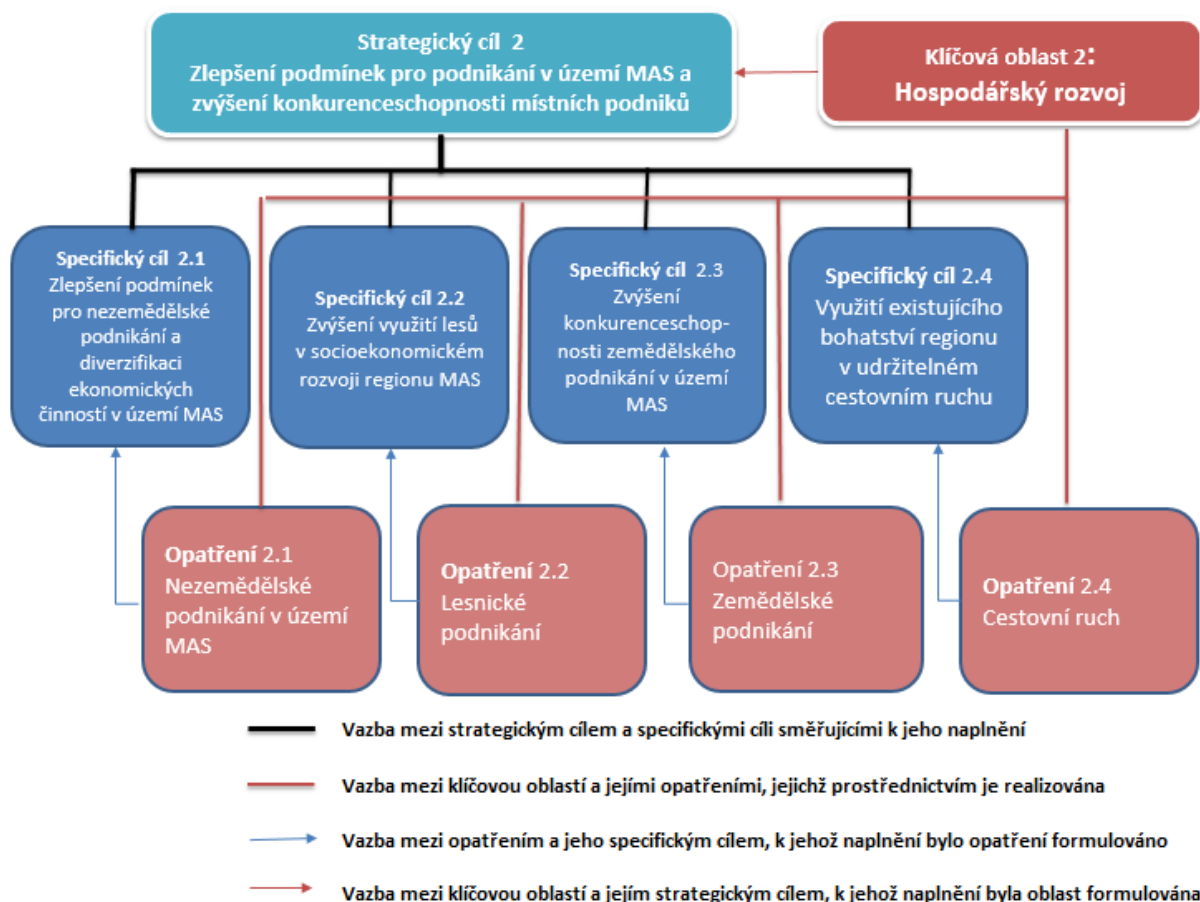
Zemědělské podnikání je přirozeně významným ekonomickým hybatelem zejména ve venkovských obcích MAS. Individuální soukromé zemědělství představuje v ekonomice území MAS poměrně významný prvek z důvodu nadprůměrného počtu osob (178) obdělávajících zemědělskou půdu. Poměrně velký význam zde má i ekologické zemědělství, které se v posledních letech dynamicky rozvíjí. Jedním z nedostatků, jimž trpí další rozvoj zemědělství v území, je nedostatek kvalifikovaných pracovníků. To vyplynulo jednoznačně zejména z jednání pracovních skupin, ale jedná se o obecnější trend v celém zemědělském podnikání v ČR. Na tuto situaci je vhodné reagovat podporou dalšího vzdělávání v odvětví, s cílem zvýšení kvalifikace osob zaměstnaných v zemědělství a vytvoření dostatečné nabídky odborníků v odvětví. Je také nezbytná výše zmiňovaná modernizace podniků, např. ve formě investic do budov a infrastruktury. K výraznému zlepšení podmínek pro zemědělství by pomohlo i zvýšení celkové stability krajiny, realizace vodohospodářských opatření či vhodná výsadba v krajině apod.

Lesní pozemky zabírají přibližně jednu třetinu rozlohy MAS, což představuje nadprůměrný podíl ve srovnání s ČR. Je zde i poměrně vysoký koeficient ekologické stability (2), který znamená, že se jedná o krajinu přírodě blízkou s převahou ekologicky stabilních kultur, ovšem s výraznou převahou jehličnanů nad listnatými stromy. Lesnické podnikání, jež je také významným hospodářským odvětvím

v MAS, potřebuje investice směřující jak přímo do lesů, tak také do lesnické infrastruktury (lesní cesty, technologie apod.)

Pod hospodářský rozvoj patří i podoblast cestovního ruchu, která je v současné době nejvíce rozvinuta na území Náchoda (státní zámek, pevnost Dobrošov jako NKP a další). Na zbylém území MAS je ovšem také vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, který není v současné době dostatečně využitý a by bylo vhodné využít k přilákání dalších návštěvníků území. Celkově je potřeba zvýšit ochranu a využití rozsáhlého přírodního a kulturního dědictví, které se v území nachází.

Obr. 3: Klíčová oblast 2 - hierarchie cílů a opatření

3.3 Infrastruktura a životní prostředí

Jednu ze silných stránek MAS Stolové hory představuje hustá silniční síť mezi jednotlivými obcemi MAS, která zabezpečuje spojení ostatních obcí s ORP Náchod. Významným bodem je hraniční přechod Náchod – Běloves, určený i pro nákladní automobilovou dopravu. Obce, jako majitelé místních komunikací, mají povinnost údržby těchto komunikací. Některé obce mají pod svou správou i poměrně dlouhé úseky (např. Police n. Metují spravuje 72 km komunikací) a zajištění jejich dobrého technického stavu bývá pro obce dosti náročné. Vzhledem k nedostatku financí na správu komunikací jsou mnohé ve špatném stavu, je proto důležité tuto síť optimalizovat, zejména jejich rekonstrukcí, ale i výstavbou. Komunikace vyšší třídy má ve vlastnictví Ředitelství silnic a dálnic nebo krajská správa, která zajišťují dle svých možností potřebný stav těchto komunikací. MAS by se měla soustředit v oblasti dopravní infrastruktury zejména na technický stav místních komunikací.

Pro kvalitní život v území MAS je také významné zajištění bezpečnosti dopravy. Územím prochází několik regionálních a nadregionálních dopravních tahů, bezpečnost je však nutné zajistit i na místních komunikacích, zejména v kolizních a úzkých místech. Z pohledu zajištění bezpečnosti je nutností realizovat především taková opatření, která usnadní a zvýší bezpečnost pohybu po dopravních komunikacích, včetně osob se sníženou schopností orientace a pohybu (bezbariérový přístup zastávek, zvuková a jiná signalizace pro nevidomé apod.). Zvláštní zřetel je třeba věnovat také snižování negativních vlivů dopravy jako jednoho z největších znečišťovatelů na životní prostředí MAS. Jednou z cest, jak tohoto snížení dosáhnout, je realizace opatření ke zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (především cyklo doprava a chůze), určených zejména pro místní obyvatele (pro cesty do škol, zaměstnání, za službami apod.).

Vzhled a stav veřejného prostranství obcí je důležitý pro život obyvatel v MAS a má vliv i na celkovou atraktivitu území a příliv dalších obyvatel do něj. Může tak dojít k příznivému ovlivnění demografické struktury, a tím i ke zmírnění negativního trendu stárnutí populace, který je v území zřejmý. Zlepšením stavu prostředí obcí dojde k rozšíření prostor pro trávení volného času. Je tedy důležité zajistit dostatek prostor pro volnočasové a sportovní aktivity, které mají značný vliv na kvalitu života obyvatel v obcích. V území MAS se vyskytuje také značné množství objektů, které nemají v současnosti žádné využití a pro obce jsou spíše přítěží. Bylo by vhodné tyto objekty začít znovu využívat a vytvořit z nich např. plochy k podnikání, komunitní centra apod.

Velkou část rozlohy MAS tvoří CHKO Broumovsko, která patří mezi velkoplošná chráněná území. Vytváří tak předpoklady pro zachování stavu krajiny a zvyšuje atraktivnost bydlení v tomto místě (ačkoliv pro některé, zejména podnikatelské aktivity, je jeho existence potenciální hrozbou). Na některých místech území MAS, především v městských aglomeracích s koncentrací dopravy i průmyslové výroby (Náchod, Hronov, Velké Poříčí), ale v zimních měsících i v menších obcích (jako důsledek neekologického vytápění domácností), je zhoršená kvalita ovzduší. Je proto také důležité zaměřit se ve strategii rozvoje MAS i na tuto oblast, s cílem redukce zdrojů znečištění a snižování spotřeby energií a tím i primárních zdrojů energie. Na poměrně dobré úrovni funguje v území systém odpadového hospodářství, nedochází zde k žádným výrazným problémům. Je pouze potřebné zaměřit se na dobudování systémů tříděného sběru odpadu (pozitivní ekologické i ekonomické dopady pro území MAS), ale i obecné sítě pro sběr odpadu, která zabezpečí dostatek míst, kam budou moci obyvatelé ukládat odpad, a sníží tak výskyt černých skládek a jiných znečištění. Ty je potřebné v území opakovaně odstraňovat, aby se zabránilo poškozování životního prostředí a snížení kvality krajiny. Zavést opatření týkající se sběrné sítě v odpadovém hospodářství obcí je potřebné i v návaznosti na novelu zákona o

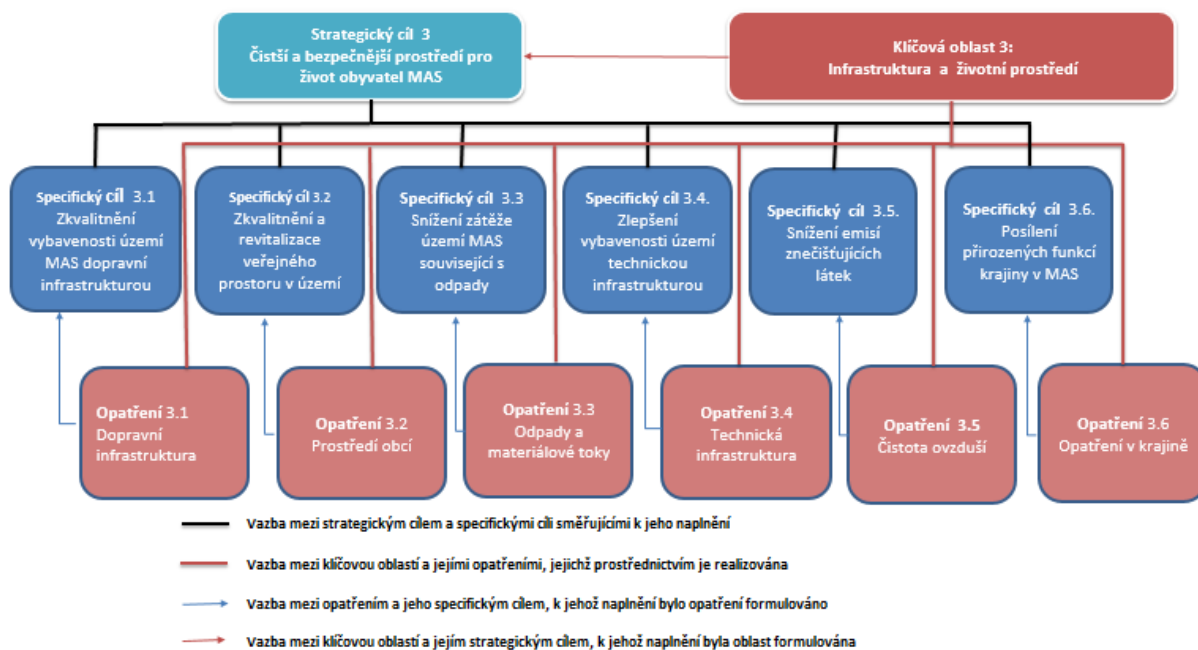
odpadech (zákon č. 229/2014 Sb., v platném znění), která obcím od roku 2015 ukládá povinnost zajistit sběrné nádoby na sběr tříděného bioodpadu a kovů minimálně vždy od dubna do konce října daného roku. Touto novelou vznikl na obce tlak v podobě zajištění dostatečného množství sběrných nádob na tento nově tříděný odpad.

Část území MAS se potýká s nedostatkem zeleně v krajině, typicky na území obcí Bukovice a Velkého Poříčí, kde se nachází krajina s nejnižším podílem lesní půdy. Nedostatek zeleně je i v obci Česká Metuje, kde je nízká hodnota KES způsobena vysokým podílem orné půdy.

V území nejsou výrazné problémy s nedostatkem veřejné zeleně, je však třeba zajistit potřebnou péči a obnovu. Životního prostředí se týká i technická infrastruktura obcí MAS, neboť v obcích zabezpečuje kromě jiného i nakládání s vodou. V oblasti odvádění a čištění odpadních vod je celkově území MAS nadprůměrné, problémy se objevují lokálně, spíše u menších obcí, které nejsou odkanalizovány vyhovujícími stokovými systémy. Výstavba veřejné kanalizační sítě s napojením na ČOV, případně decentralizovaná řešení, jsou tak pro dotčené obce prioritou či rovnou nezbytností. V některých obcích, včetně lokalit v Náchodě, se objevuje problém vyústění kanalizačních stok přímo do vodotečí bez ČOV. Z toho vyplývá nutnost výstavby nebo rekonstrukce splaškové kanalizace a ČOV (z menších obcí se tento problém týká Bezděkova nad Metují, České Metuje, Stárkova, Suchého Dolu, Velkých Petrovic a Žďárek). V Náchodě se pak jedná o okrajové městské části, kde se nachází několik kanalizačních stok, které jsou volně vyústěny do vodních toků nebo volně na terén, tj. s neodpovídající úrovní čištění odpadních vod.

Důležitým rozvojovým faktorem zejména v menších obcích, ale i ve městech MAS, je zlepšený přístup k informačním a komunikačním technologiím (vysokorychlostnímu internetu). Jeho nedostatek může být jak překážkou ekonomického rozvoje, tak i snižovat kvalitu života obyvatel na venkově.

Obr. 4: Klíčová oblast 3 - hierarchie cílů a opatření

3.4 Život v MAS Stolové hory

V MAS Stolové hory se odehrává bohatý spolkový život, a to jak v oblasti volnočasových aktivit, tak v oblasti sportovních. Spolky jsou zejména ve venkovských obcích zásadním hybatelem společenského a kulturního života a nositeli tradic. Ve všech obcích se nachází spolek dobrovolných hasičů a značně rozšířená jsou i myslivecká sdružení. Obyvatelé mají zájem o účast ve volnočasových a sportovních organizacích, problémem však bývá nedostatečná infrastruktura těchto organizací, která je mnohdy ve špatném technickém stavu nebo nedostatečně vybavena. Spolkům zpravidla chybí finanční prostředky na jejich běžný provoz a pro jejich další rozvoj by bylo vhodné podpořit i jejich vzájemnou spolupráci včetně spolupráce mezinárodní. Posílením činností místních spolků dojde také k podpoře zachování kulturního dědictví v území.

Správa v území je představována zejména výkonem místní samosprávy, kterou vykonává 14 samosprávných obcí s různým statutem a rozsahem pověření. V území MAS se na koordinování rozvoje podílí také tři dobrovolné svazky obcí, které se zde nachází nebo do území zasahují, a to zejména podle předmětu své činnosti. Na rozvoji území se podílí také samotná MAS Stolové hory.

V posledních letech se sice úroveň spolupráce a komunikace mezi obcemi a ostatními místními aktéry z řad podnikatelských subjektů, neziskových subjektů, veřejnosti apod. zlepšuje, nicméně požadovaný stav ještě nebyl zdaleka dosažen. Problémy v rámci komunikace a spolupráce jsou také způsobeny nedostatečným přístupem samospráv obcí k informačním a komunikačním technologiím.

Jako vhodný nástroj rozvoje kvality správy území MAS se jeví spolupráce jak mezi obcemi území, tak spolupráce s okolními MAS, včetně šíření příkladů dobré praxe, činnosti spočívající v odborné přípravě, budování kapacit atd. Vzhledem k blízkosti hranic je možné přejít i k mezinárodní spolupráci a šíření příkladů dobré praxe. To samé se týká i podpory výkonu místní samosprávy z pohledu zvýšení informovanosti obyvatel o činnosti v obcích, zlepšení komunikace s podnikatelským sektorem, neziskovými organizacemi apod. Na úrovni místní správy může vlivem realizace strategické části dojít také k zefektivnění chodu úřadů, k přípravě rozvojových a dalších dokumentů.

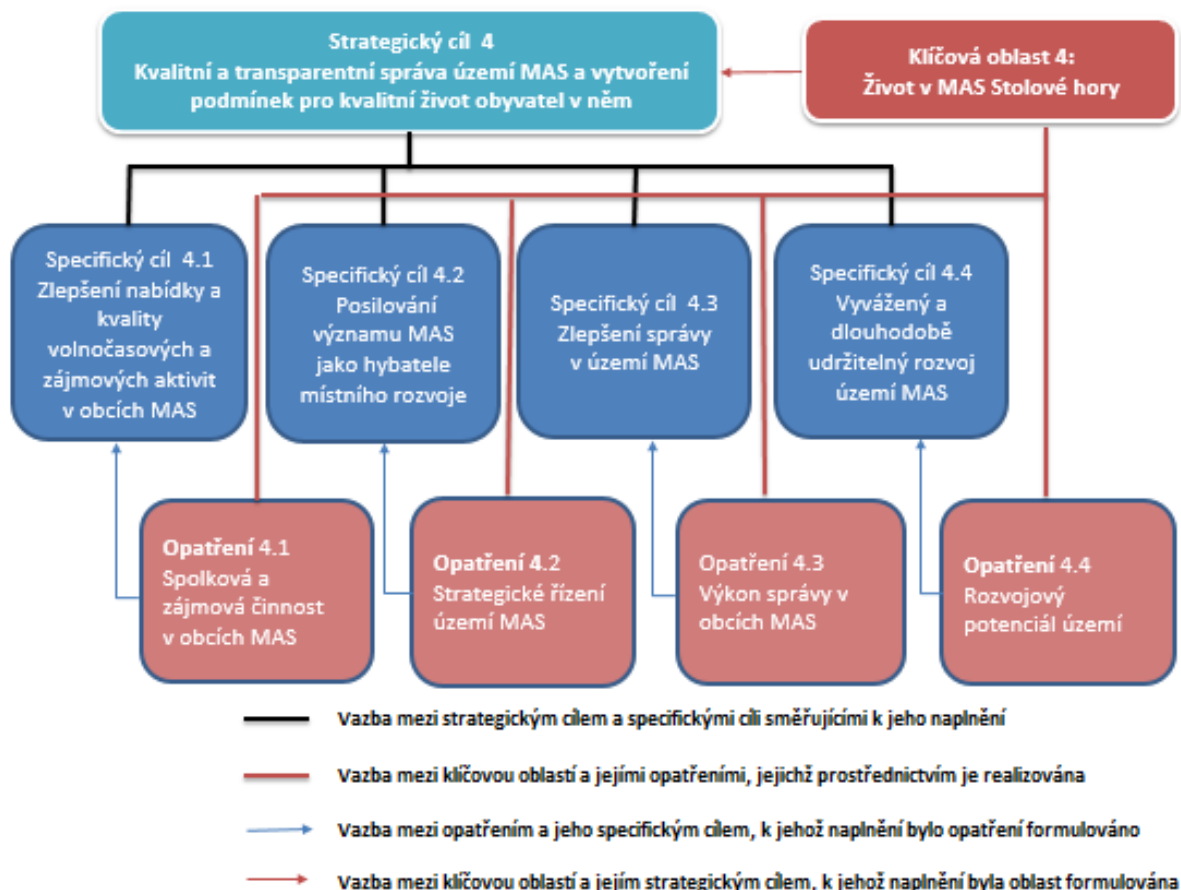
Významným nástrojem transparentního a předvídatelného rozvoje území jsou územní plány a obdobná plánovací dokumentace, ale i strategické plánování. Především územním plánováním lze ovlivnit podíl rozvojových ploch v obci a tím využít rozvojového potenciálu území. Nezbytné je tak zajištění nejen vlastní existence, ale i aktualizace územních plánů. Při územním plánování dochází k sladěním zájmů samospráv, dotčených orgánů a také jednotlivých vlastníků nemovitostí a v širších souvislostech se vychází z Politiky územního rozvoje České republiky a ze závazné části „Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje“, které musí být při tvorbě strategie MAS respektovány. Klíčové pro celkový rozvoj území je kvalitní a aktuální územně plánovací dokumentace na úrovni ORP, připravovaná obcí s rozšířenou působností, v jejímž území se MAS rozkládá.

Jednou z významných potřeb je také zajištění ploch pro bytovou výstavbu, která je klíčové pro příchod nových obyvatel do území, ale i zajištění spokojenosti stávajících obyvatel v území. V této oblasti je nutné také vyřešení vlastnických vztahů tak, aby bylo umožněno tyto plochy využívat. Jejich stávající nedostatek, zejména v některých lokalitách MAS, je jednou z příčin nízkého podílu nové bytové i domovní výstavby.

Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí mají nenahraditelné místo v systému požární ochrany a jsou významným článkem plošného pokrytí IZS.SDH jsou jedním z hlavních pilířů, který zabezpečuje

včasnou pomoc při hašení požárů, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Technické a materiální vybavení SDH však mnohdy neodpovídá požadovaným standardům (vybavení je zastaralé s vysokým rizikem poruchovosti), a to může mít negativní dopad na bezpečnost a zdraví obyvatelstva v území MAS. Za účelem udržení adekvátní a požadované úrovně požární ochrany v území je tedy potřebné dbát na materiální vybavení JSDH, resp. JPO působících v území a tím tak zajistit ochranu a bezpečnost obyvatel nejen před požáry, ale i jinými mimořádnými událostmi (např. nadměrné sněhové srážky apod.).

Obr. 5: Klíčová oblast 4 - hierarchie cílů a opatření

4 Stanovení strategických a specifických (realizačních) cílů

Návrhová část celé strategie je vystavěna na formulaci strategických (dlouhodobých) cílů (viz tab. 3) a navazujících specifických cílů (tab. 4), k jejichž sledování jsou zvoleny vhodné indikátory.

Naplnění specifických cílů vede k plnění cílů strategických, resp. k plnění dlouhodobé vize strategie. Navržení klíčových oblastí, stejně jako formulace cílů, k jejichž dosahování realizace celé strategie směřuje, vychází ze zjištění analytické části a z komunitního projednávání.

Tab. 3: Strategické cíle a přiřazené strategické indikátory

Oblast	Strategický cíl	Strategický indikátor
1. Lidské zdroje	Vytváření podmínek pro rozvoj a využití lidských zdrojů v území MAS	Míra nezaměstnanosti v území MAS (v %) Počet obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách v MAS (počet)
2. Hospodářský rozvoj	Zlepšení podmínek pro podnikání v území MAS a zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků	Počet podnikatelských subjektů v MAS (počet)
3. Infrastruktura a životní prostředí	Čistší a bezpečnější prostředí pro život obyvatel MAS	Počet komunitně realizovaných řešení v oblasti životního prostředí a rozvoje infrastruktury v obcích MAS (počet)
4. Život v MAS Stolové hory	Kvalitní a transparentní správa území MAS a vytvoření podmínek pro kvalitní život obyvatel v něm	Počet činných spolků a obdobných organizací v území MAS (počet) Počet projektů změřených na zlepšení správy území MAS (počet)

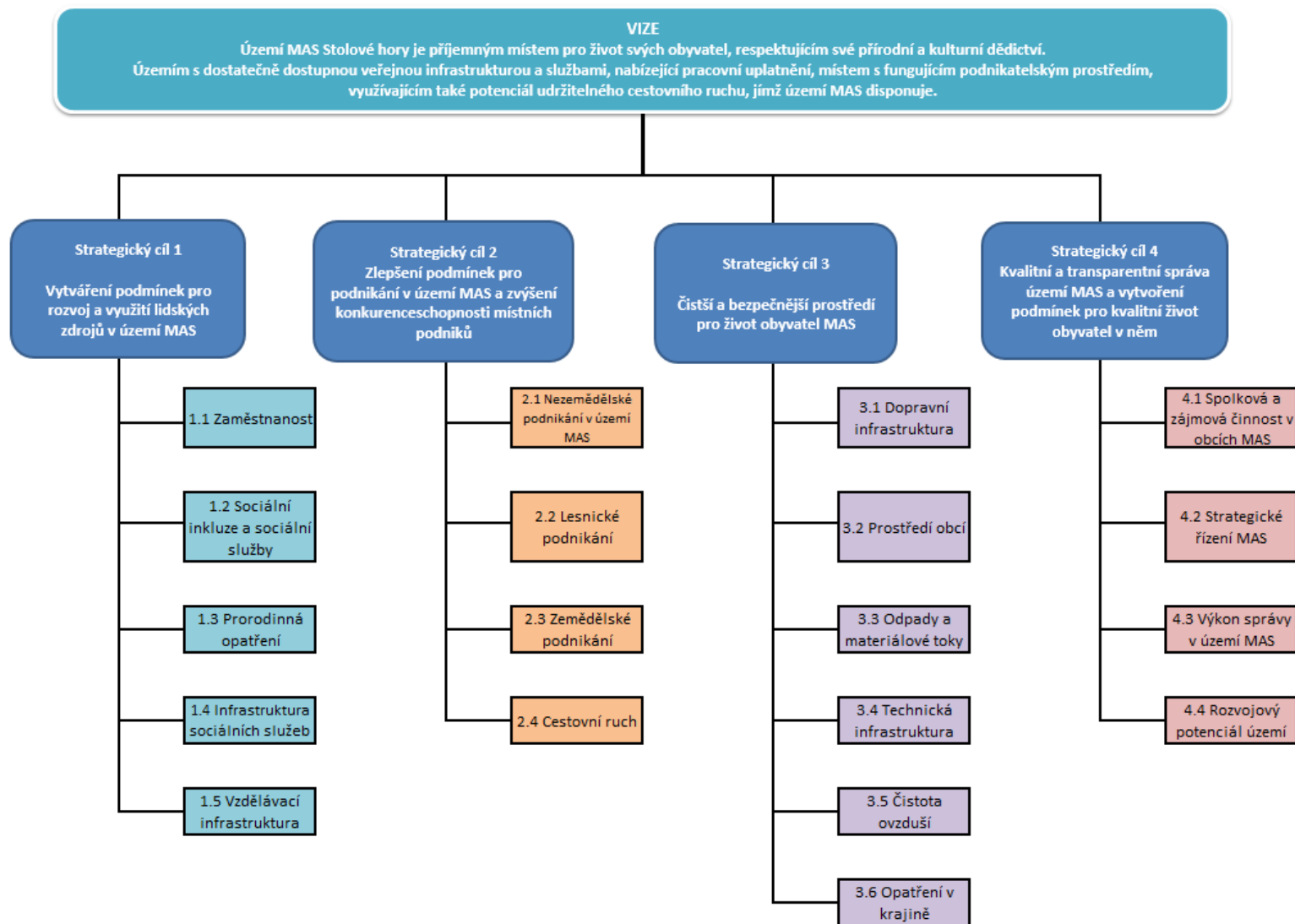
Zavedené indikátory na úrovni cílů strategických i specifických jsou uvedeny v tabulkách 3 a 4.

Klíčové pro plnění celé strategie a dosahování jejích cílů (potažmo i cílů operačních programů, z nichž je realizace podstatné části strategie financována) jsou **indikátory výsledku a výstupu**, jež jsou uvedeny **včetně výchozích a cílových hodnot** v programových rámcích, viz akční plán, resp. též viz příloha strategie (*Finanční plán a indikátory*).

Tab. 4: Specifické cíle a přiřazené specifické indikátory

Opatření	Specifický cíl	Specifický indikátor
1.1. Vytváření podmínek pro rozvoj a využití lidských zdrojů v území MAS	1.1. Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti na území MAS	Počet zapojených místních aktérů
1.2. Sociální inkluze a sociální služby	1.2 Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení sociálního začleňování na území MAS	Počet zapojených místních aktérů
1.3. Prorodinná opatření	1.3 Zvýšení flexibility na lokálním trhu práce a vyšší využití místní pracovní síly	Počet uživatelů služeb směřujících ke zvýšení flexibility na trhu práce
1.4. Infrastruktura sociálních služeb	1.4 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb v území MAS	Kapacita podpořených zařízení sociálních služeb (osoby)
1.5. Vzdělávací infrastruktura	1.5 Zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání v území MAS	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení (osoby)
2.1. Nezemědělské podnikání v území MAS	2.1 Zlepšení podmínek pro nezemědělské podnikání a diverzifikaci ekonomických činností v území MAS	Počet podpořených podniků
2.2. Lesnické podnikání	2.2. Zvýšení využití lesů v socioekonomickém rozvoji regionu MAS	Počet podpořených podniků či držitelů lesů
2.3. Zemědělské podnikání	2.3 Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského podnikání v území MAS	Počet podniků se zvýšenou konkurenceschopností
2.4. Cestovní ruch	2.4 Využití existujícího bohatství regionu v udržitelném cestovním ruchu	Počet podpořených objektů cestovního ruchu
3.1. Dopravní infrastruktura	3.1 Zkvalitnění vybavenosti území MAS dopravní infrastrukturou	Délka nově vybudovaných či rekonstruovaných dopravních komunikací v území MAS (km) Počet odstraněných úzkých či nebezpečných míst na komunikacích
3.2. Prostředí obcí	3.2 Zkvalitnění a revitalizace veřejného prostoru v území MAS	Počet realizací ve veřejném prostoru
3.3. Odpady a materiálové toky	3.3 Snížení zátěže území MAS související s odpady	Počet zkvalitněných systémů pro sběr, třídění a úpravu odpadů Počet odstraněných a reaktivovaných skládek
3.4. Technická infrastruktura	3.4. Zlepšení vybavenosti území technickou infrastrukturou	Počet obyvatel se zlepšeným přístupem ke kvalitní technické infrastruktuře
3.5. Čistota ovzduší	3.5. Snížení emisí znečišťujících látek	Počet objektů se sníženou emisí znečišťujících látek
3.6. Opatření v krajině	3.6. Posílení přirozených funkcí krajiny v MAS	Počet lokalit s posílenými přirozenými funkcemi
4.1. Spolková a zájmová činnost v obcích MAS	4.1. Zlepšení nabídky a kvality volnočasových a zájmových aktivit v obcích MAS	Počet podpořených spolků a obdobných organizací v oblasti volného času, kultury a sportu
4.2. Strategické řízení území MAS	4.2. Posilování významu MAS jako hybatele místního rozvoje	Počet realizovaných projektů a aktivit s účastí MAS
4.3. Výkon správy v obcích MAS	4.3 Zlepšení správy v území MAS	Počet opatření směřujících ke zlepšení správy v území MAS
4.4. Rozvojový potenciál území	4.4 Vyvážený a dlouhodobě udržitelný rozvoj území MAS	Počet pořízených dokumentů územního rozvoje Počet nových rozvojových ploch v území

Obr. 6: Základní intervenční logika Strategie

5 Návrhová část SCLLD – celková strategie rozvoje území MAS

Návrhová část celé strategie, resp. její celková intervenční logika je v souhrnném vyjádření uvedena níže v tab. 5. Z ní jasně patrná jak hierarchie cílů (tj. rozpad strategických cílů na specifické, jejichž naplněním je u každé klíčové oblasti podmíněno dosahování cíle strategického), tak hierarchie věcného obsahu strategie, tedy rozpad klíčových oblastí do jednotlivých opatření strategie, potažmo až na úroveň aktivit.

Tab. 5: Návrhová část SCLLD

Klíčová Oblast	Strategický cíl	Opatření	Aktivity	Specifický cíl	Specifický indikátor
1. Lidské zdroje	1. Vytváření podmínek pro rozvoj a využití lid- ských zdrojů v území MAS	1.1 Zaměstna- nost	A11 podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů	1.1. Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti na území MAS	Počet zapojených místních aktérů
			A12 podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni		
			A13 vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání		
			A14 zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených na trhu práce		
		1.2 Sociální in- kluze a so- ciální služby	A21 podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálně vyloučením ohrožených	1.2 Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení sociálního začleňování na území MAS	Počet zapojených místních aktérů
			A22 vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách		
		1.3 Prorodinná opatření	A31 podpora vzniku, rozvoje a fungování dětských skupin	1.3 Zvýšení flexibility na lokálním trhu práce a vyšší využití místní pracovní síly	Počet uživatelů služeb směřujících ke zvýšení flexibility na trhu práce
			A32 podpora doplňkových zařízení péče o děti		

Klíčová Oblast	Strategický cíl	Opatření	Aktivity	Specifický cíl	Specifický indikátor			
2. Hospodářský rozvoj	1.4	Infrastruktura sociálních služeb	A41 vznik a rozvoj komunitních center v obcích MAS	1.4 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb v území MAS	Kapacita podpořených zařízení sociálních služeb			
			A42 podpora zázemí pro realizaci sociálních služeb v obcích MAS					
		1.5	Vzdělávací infrastruktura			A51 podpora infrastruktury a vybavenosti institucí a subjektů předškolního vzdělávání	1.5 Zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání v území MAS	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení
						A52 podpora infrastruktury a vybavenosti základních škol		
	A53 podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na reg. trhu práce)							
	A54 rozvoj infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže							
	2. Zlepšení podmínek pro podnikání v území MAS a zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků	2.1	Nezemědělské podnikání v území MAS	B11 podpora vzniku malých podniků a živností v nezemědělských činnostech (tradičních řemeslných oborech, zpracovatelských oborech, cest. ruchu ad.)	2.1 Zlepšení podmínek pro nezemědělské podnikání a diverzifikaci ekonomických činností v území MAS	Počet podpořených podniků		
				B12 diverzifikace podnikatelských aktivit na venkově směřující k nezemědělským činnostem				
B13 zkvalitnění infrastruktury pro podnikání malých podniků a mikro-podniků ve venkovských oblastech								
B14 rekonstrukce existujících brownfields v území MAS a jejich přeměna na funkční podnikatelské objekty								
2.2		Lesnické podnikání	B21 budování a rekonstrukce lesnické infrastruktury směřující ke zvýšení kvality či hustoty lesních cest v území MAS	2.2. Zvýšení využití lesů v socioekonomickém rozvoji regionu MAS	Počet podpořených podniků či držitelů lesů			
			B22 investice ke zvýšení environmentálních a společenských funkcí lesů v území MAS (posílení jejich rekreační funkce)					
			B23 investice do lesnické techniky					
			B24 zakládání a rozvoj dřezpracujících provozů					

Klíčová Oblast	Strategický cíl	Opatření	Aktivity	Specifický cíl	Specifický indikátor
	2.3	Zemědělské podnikání	B25 zavádění preventivních opatření v lesích (realizace opatření před povodňovými situacemi, požáry a dalšími katastrofami)	2.3 Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského podnikání v území MAS	Počet podniků se zvýšenou konkurenceschopností
			B31 investice v živočišné a rostlinné výrobě (vč. staveb, technologií a mobilních strojů)		
			B32 rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě, při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh		
			B33 podpora spolupráce subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		
2.4	Cestovní ruch	B41 podpora a propagace specifických forem cestovního ruchu (venkovské turistiky, agroturistiky apod.)	2.4 Využití existujícího bohatství regionu v udržitelném cestovním ruchu	Počet podpořených objektů cestovního ruchu	
		B42 rozvoj turistické infrastruktury v území MAS			
		B43 ochrana, rozvoj a propagace existujícího přírodního a kulturního a bohatství území MAS, vč. jeho využití v cestovním ruchu			
3.1	Dopravní infrastruktura	C11 výstavba a modernizace cyklostezek sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami	3.1 Zkvalitnění vybavenosti území MAS dopravní infrastrukturou	Délka nově vybudovaných či rekonstruovaných dopravních komunikací v území MAS	
		C12 výstavba a modernizace cyklotras sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami			
		C13 rozvoj ostatní infrastruktury pro cyklodopravu v území MAS (sloužící primárně pro rekreaci apod.)			
		C14 realizace opatření vedoucích ke zvyšování bezpečnosti dopravy			
		C15 opravy chodníků a tras pro pěší v obcích MAS			
		C16 výstavba a rekonstrukce místních komunikací a odstraňování bodových závad na nich			

Klíčová Oblast	Strategický cíl	Opatření	Aktivity	Specifický cíl	Specifický indikátor
3. Infrastruktura a životní prostředí	3. Čistší a bezpečnější prostředí pro život obyvatel MAS	3.2 Pro-středí obcí	C21 úprava, revitalizace a vybavení veřejných prostranství obcí C22 budování a modernizace místních dětských hřišť a dalších prostor pro trávení volného času a pro odpočinek C23 výsadba a péče o veřejnou zeleň v obcích MAS C24 nalezení nových funkcí pro nevyužité a chátrající nepodnikatelské objekty v obcích	3.2 Zkvalitnění a re-vitalizace veřejného prostoru v území MAS	Počet reali-zací ve veřej-ném prostoru
		3.3 Od-pady a ma-teriálové toky	C31 výstavba a modernizace systémů pro sběr, třídění a úpravu odpadů C32 odstranění nepovolených skládek a rekultivace starých skládek v území MAS C33 osvětová činnost v oblasti nakládání s odpady (kampaně zaměřené na domácnosti, podniky ad.)	3.3 Snížení zátěže území MAS souvise-jící s odpady	Počet zkvalit-něných sys-témů pro sběr, třídění a úpravu odpadů Počet odstra-něných a rekul-tivovaných skládek
		3.4 Tech-nická in-frastruk-tura	C41 výstavba kanalizačních systémů a realizace opatření pro nakládání s odpadními vodami z domácností (vč. výstavby a modernizace centrálních ČOV a domácích čistíren) C42 podpora projektů pro zlepšení přístupu k informačním a komuni-kačním technologiím	3.4. Zlepšení vybave-nosti území technic-kou infrastrukturou	Počet obyvatel se zlepšeným pří-stupem ke kva-litní technické in-frastruktuře
		3.5 Čistota ovzduší	C51 snižování energetické náročnosti veřejných budov, budov k bydlení a k podnikání C52 náhrada neekologických zdrojů vytápění ve veřejných budovách a budovách k bydlení a k podnikání	3.5. Snížení emisí znečišťujících látek	Počet objektů se sníženou emisí znečišťu-jících látek
		3.6 Opat-ření v kra-jině	C61 výsadba dřevin na nelesní půdě	3.6. Posílení přiroze-ných funkcí krajiny v MAS	Počet lokalit s posílenými při-rozenými funk-cemi

Klíčová Oblast	Strategický cíl	Opatření	Aktivity	Specifický cíl	Specifický indikátor
4. Život v MAS Sto- lové hory	4. Kvalitní a transparentní správa území MAS a vytvo- ření podmí- nek pro kva- litní život obyvatel v něm	4.1 Spol- ková a zá- jmová čin- nost v ob- cích MAS	D11 podpora fungování spolků jako hybatelů veřejného života v obcích MAS D12 zachování a rozvoj zázemí pro činnost spolků, sportovních, kulturních a dalších volnočasových institucí D13 podpora zachování tradic prostřednictvím činnosti spolků D14 společné akce místních samospráv, spolků a dalších organizací ve veřejném zájmu (kulturní a vzpomínkové akce, akce pro děti apod.)	4.1. Zlepšení nabídky a kvality volnočasových a zájmových aktivit v obcích MAS	Počet podpořených spolků a obdobných organizací v oblasti volného času, kultury a sportu
		4.2 Strate- gické řízení území MAS	D21 řízení strategie MAS (přípravné a podpůrné činnosti, provozní činnosti, animační činnosti) D22 spolupráce s okolními MAS ve vybraných oblastech (tradice, řemesla, regionální značky, cestovní ruch aj.) D23 příprava a realizace projektů spolupráce s jinými MAS	4.2. Posilování významu MAS jako hybatele místního rozvoje	Počet realizovaných projektů a aktivit s účastí MAS
		4.3 Výkon správy v obcích MAS	D31 zavedení a zkvalitnění nástrojů a platforem komunikace místních samospráv s obyvateli, podnikateli a NNO a zlepšení jejich informovanosti D32 zvyšování transparentnosti rozhodování na místní úrovni a zavádění participativních forem řízení ve veřejné správě D33 optimalizace chodu úřadů a územních samosprávných celků D34 rozvoj a prohlubování spolupráce v rámci veřejného sektoru, spolupráce s neziskovými a dalšími subjekty v území, vč. mezinárodní spolupráce D35 rozvoj materiálních podmínek pro fungování jednotek požární ochrany v obcích MAS jako základní složky IZS	4.3 Zlepšení správy v území MAS	Počet opatření směřujících ke zlepšení správy v území MAS

Klíčová Oblast	Strategický cíl	Opatření	Aktivity	Specifický cíl	Specifický indikátor
		4.4 Rozvojový potenciál území	D41 pořízení územních plánů, regulačních plánů a dalších dokumentů územního rozvoje <hr/> D42 zajištění ploch využitelných ke stabilizaci a rozvoji území (pro bytovou výstavbu, případně podnikání či jiné aktivity) tam, kde je jejich nabídka nedostatečná	4.4 Vyvážený a dlouhodobě udržitelný rozvoj území MAS	Počet pořízených dokumentů územního rozvoje Počet nových rozvojových ploch v území

Pozn.: pro lepší orientaci v intervenční logice strategie je na úroveň aktivit zavedeno trojmístné označení:

-písemné označení A-D, odpovídající klíčovým oblastem 1-4, dále pak

- první číslice značí pořadí opatření v dané klíčové oblasti a

- druhá číslice označující pořadí aktivity v rámci opatření

Barevné podbarvení indikuje zařazení aktivity do některého z připravených programových rámců:

Aktivita financovatelná plně či částečně z PR OPZ

Aktivita financovatelná plně či částečně z PR/fichí PRV

Aktivita financovatelná plně či částečně z PR IROP

Aktivita financovatelná plně či částečně z PR OP ŽP

5.1 Indikativní popis aktivit

V tabulce výše, jež definuje návrhovou část Strategie, jsou uvedeny konkrétní typy aktivit, které budou realizovány pro splnění stanovených realizačních (specifických) a strategických cílů celkové Strategie MAS (SCLLD MAS Stolové hory). Tato kapitola poskytuje detailnější popis obsahu uvedených aktivit, realizovaných v rámci jednotlivých opatření Strategie.

Popis zde uvedený je třeba chápat jako orientační s tím, že zejména aktivity realizované jako součást programových rámců a tedy spolufinancované z ESI fondů, přispívající jak k cílům SCLLD, tak jednotlivých Operačních programů, budou specifikovány a konkretizovány v Programových rámcích, resp. v konkrétních výzvách MAS.

1.1 Zaměstnanost

A11 Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů

Tato aktivita má za cíl snížení lokální nezaměstnanosti a zlepšení spolupráce všech místních aktérů při řešení místní zaměstnanosti, s cílem pomoci cílovým skupinám osob při uplatnění na trhu práce, a to i s využitím nových a netradičních metod podporujících zaměstnanost. Cílovou skupinu aktivity představují zejména uchazeči a zájemci o zaměstnání, neaktivní osoby, ale i zaměstnanci mající potřebu změny formy zaměstnání (např. zvýšení flexibility, částečné úvazky), stejně jako osoby s nedostatečnou či nevhodnou kvalifikací. Aktivita cílí i na osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené. Výstupy aktivity budou spojeny se zprostředkováním zaměstnání, tvorbou nových či vyhrazených pracovních míst, nebo umístěním na uvolněná pracovní místa apod. Aktivita se bude na území MAS doplňovat s obdobně zaměřenými aktivitami zajišťovanými např. Úřadem práce ČR.

A12 Podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni

Bude podporováno vytváření nových pracovních míst včetně flexibilních forem zaměstnání na místní úrovni s cílem snížit nezaměstnanost v území. Cílovými skupinami pro tuto aktivitu budou zejména skupiny osob, u kterých míra zaměstnanosti nejvíce zaostává, tzn. mladé osoby, osoby v předdůchodovém věku, nízkokvalifikované osoby, ženy a osoby se znevýhodněním apod.

A13 Vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání

Aktivita se bude zaměřovat na zvyšování kvalifikace nebo rekvalifikaci cílové skupiny, profesní vzdělávání a podporu umístění na uvolněná pracovní místa (případně též např. formou mzdových příspěvků). Vzdělávání může být realizováno prostřednictvím standardní nabídky kurzů dalšího vzdělávání, které budou obohaceny o kurzy s obsahovým zaměřením na aktivity typické pro území MAS Stolové hory např. kurzy v řemeslných dovednostech. Zájemcům o zaměstnání z cílové skupiny bude zároveň poskytnuto poradenství pro získání zaměstnání. Aktivita se bude na území MAS doplňovat s obdobně zaměřenými aktivitami zajišťovanými např. Úřadem práce ČR.

A14 Zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených a na trhu práce

Aktivita bude zaměřena na podporu nástrojů a činností vedoucích k motivaci a aktivizaci cílové skupiny, k nalezení zaměstnání a jeho udržení, na rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce (jazykové vzdělávání, PC kurzy, rozvoj finanční gramotnosti, soft skills, podpora čtenářské a numerické gramotnosti apod.). Dále se bude jednat o činnosti zaměřené na zvýšení orientace osob v požadavcích trhu práce a realizace poradenských činností a programů, jejichž cílem je zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů osob pro volbu povolání (kariérové poradenství), pro zprostředkování vhodného zaměstnání, příprava k práci osob se zdravotním postižením, řízené poradenství ke změně kvalifikace ambulantní či terénní formou, podpora získání či obnova pracovních návyků. Aktivita mohou být doplněny o zajištění doprovodných služeb typu dluhové poradenství, rodinné poradenství, psychologické poradenství, poradenství v oblasti bydlení apod. Cílovou skupinu budou tvořit zejména osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané, s kumulací hendikepů na trhu práce, které jsou nejvíce vzdáleny od trhu práce.

1.2 Sociální inkluze

A21 Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených

Aktivita bude naplňována prostřednictvím činností zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob a služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, bude podporována komunitní sociální práce. Z oblasti poskytování vybraných sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených se bude jednat např. o služby (indikativní výčet):

- *Odborné sociální poradenství* - např. občanské poradny, poradny pro osoby se zdravotním postižením, poradenství osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností atd.; v rámci odborného sociálního poradenství budou podporovány i mobilní terénní týmy poskytující odborné sociální poradenství
- *Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež* ohrožené společensky nežádoucími jevy; cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace; bude podporována zejména cílová skupina ve věku od 15 do 26 let s cílem podpory sociálního začleňování a zvyšování kompetencí umožňujících lépe se začlenit a uplatnit na trhu práce
- *Sociálně terapeutické dílny* pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce; cílem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie
- *Osobní asistence* poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení

- *Odlehčovací služby* pro osoby pečující v jejich přirozeném sociálním prostředí o osoby se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení; u této služby sociální péče bude podporována i pobytová forma jejího poskytování

Aktivita se rovněž zaměřuje na činnosti směřující k realizaci sociální práce jako aktivity zaměřené na pomoc komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v jejich přirozeném prostředí.

A22 *Vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách*

Aktivita zaměřující se na vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách zohledňuje i kriminalitu a veřejný pořádek s využitím znalostí místního prostředí. Jedná se o programy a činnosti se společensky prospěšným charakterem (nikoli komerčním), které mají pozitivní dopad na osoby z cílových skupin v území MAS, konkrétně o:

- Programy prevence a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách - prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality a ochrany veřejného pořádku včetně podpory osvěty v této oblasti (např. zavádění koordinovaného přístupu k prevenci kriminality, asistenti prevence kriminality, asistenti pro jednání s policií a dalšími úřady, romský mentoring, preventivní programy pro mladé osoby 15+ apod.); cílovou skupinou jsou osoby ohrožené sociálním vyloučením, případně i pracovníci organizací.
- Aktivity směřující k podpoře mladým lidem ze sociálně znevýhodněného prostředí při vstupu do samostatného života po ukončení nebo i v průběhu jejich vzdělávání (zejména pokud pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí, náhradní rodinné péče nebo ústavní péče, tj. školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popř. jiných zařízení pro péči o děti a mládež). Jedná se o činnosti zaměřené na podporu fungování cílové skupiny v přirozeném sociálním prostředí a podporu v jejím začlenění se do běžného života a na trh práce. Aktivity zohledňují specifické potřeby cílové skupiny těchto osob (sociálně znevýhodněné prostředí, předchozí ústavní péče nebo náhradní rodinná péče apod.).

1.3 Prorodinná opatření

A31 *Podpora vzniku, rozvoje a fungování dětských skupin*

Jedná se o aktivitu podporující sladování profesního a rodinného života zaměřenou na vznik, transformaci a provoz dětských skupin dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, podporu živností volných a vázaných dle živnostenského zákona. Aktivita cílí na rodiče malých dětí, kteří hledají uplatnění na trhu práce, avšak jejich děti z důvodu naplnění kapacity či z důvodu nízkého věku nebyly přijaty do standardních zařízení předškolního vzdělávání (mateřské školy).

A 32 Podpora doplňkových zařízení péče o děti

Jedná se opět o aktivitu prorodinných opatření, zejména o služby, které umožní cílové skupině (rodinám) sladění profesního a rodinného života. Také pomůže vytvořit prostředí, které je přátelské k rodině, a to prostřednictvím provázaných opatření, jako jsou vzdělávací a osvětové aktivity apod. Jedná se o činnosti spojené s podporou zařízení, která doplní chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem zařízení (typu školní družiny, kluby), s možností podpory příměstských táborů v době školních prázdnin pro děti mladšího školního věku.

1.4 Infrastruktura sociálních služeb

A41 Vznik a rozvoj komunitních center v obcích MAS

Jedná se o veřejná víceúčelová, nekomerční zařízení, ve kterých se setkávají členové komunity s cílem realizace sociálních, vzdělávacích apod. aktivit, s cílem zlepšit sociální situaci jednotlivců a komunity jako celku. Pro dosažení těchto cílů je v zařízení poskytována kombinace komunitních a veřejných služeb (vč. sociální práce). Cílem je vytvoření materiálně a technicky vhodného prostoru pro fungování komunity.

A42 Podpora zázemí pro realizaci sociálních služeb v obcích MAS

Bude podporováno zařízení, vybavení a stavební úpravy objektů, které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb, dále obnova a zkvalitnění zázemí stávajících služeb sociální práce s cílovými skupinami. Aktivita řeší např. vybudování zázemí pro terénní služby, pořízení vybavení mobilních týmů pro poskytování zdravotně sociální pomoci apod. Dále projekty cílí na zajištění zázemí pro ambulantní sociální služby. Aktivita se zaměřuje i vybrané pobytové formy směřující ke komunitnímu způsobu realizace sociálních služeb (setrvání v komunitě a ve vazbě s ní).

1.5 Vzdělávací infrastruktura

A51 Podpora infrastruktury a vybavenosti institucí a subjektů předškolního vzdělávání

Aktivita se zaměřuje na řešení infrastruktury pro předškolní vzdělávání, tzn. podpora zařízení péče o děti do 3 let, dětských skupin a mateřských škol a to za účelem zajištění dostatečné kapacity kvalitních a cenově dostupných zařízení péče o děti, a tím umožnění lepšího zapojení rodičů s dětmi předškolního věku na trh práce. Aktivita počítá i s realizací opatření směřujícími k inkluzivnímu vzdělávání - potřebné stavební úpravy, vybavení apod.

A52 Podpora infrastruktury a vybavenosti základních škol

Jedná se zejména o investiční aktivity škol v obcích MAS, směřující k posílení rozvoje žáků v klíčových kompetencích jako je komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd, ve schopnosti práce s digitálními technologiemi apod. Aktivita počítá i s realizací opatření

směřujícími k inkluzivnímu vzdělávání - potřebné stavební úpravy, vybavení apod. Cílem je zvýšení kvality vzdělávání ve vazbě na budoucí uplatnění na trhu práce a potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce. Předmětem aktivity je i zvýšení vnitřní konektivity škol a připojení k internetu.

A53 Podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce)

Aktivita řeší investice do zkvalitnění kapacit (stavební úpravy a pořízení vybavení) pro účely dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním a místním trhu práce. Aktivita cílí na rozvoj klíčových kompetencí účastníků celoživotního vzdělávání pro jejich lepší uplatnitelnost na trhu práce.

A54 Rozvoj infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže

V území MAS budou rozvíjeny kapacity (infrastruktura, vybavení) pro zvyšování kompetencí vhodných pro budoucí zapojení dětí a mládeže na trh práce, a to formou zájmového a neformálního vzdělávání v oblastech komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd, ve schopnosti práce s digitálními technologiemi.

2.1 Nezemědělské podnikání v území MAS

B11 Podpora vzniku malých podniků a živností v nezemědělských činnostech (tradičních řemeslných oborech, zpracovatelských oborech, cestovním ruchu a dalších)

Podnikání ve venkovském prostředí bývá obecně znevýhodněno proti městskému. MAS bude cílit na podporu rozvoje podnikatelských aktivit, které by v tomto prostředí vznikaly obtížně. Přestože není tato podpora nijak oborově vyprofilována, bude směřována primárně do odvětví, pro jejichž rozvoj je právě venkovské prostředí vhodné, jako jsou tradiční řemeslné obory, zpracovatelské obory zejména pracující s typickými produkty venkova – např. sekundární zpracování dřeva a produkce konečných výrobků z něj apod., cestovní ruch (vč. zvláštních forem jako např. venkovské turistiku). Podpora v rámci aktivity cílí na nově vznikající podniky a soustředí se na snížení rizik a zátěže vázících na založení a rozběh nového podnikání v území MAS.

B12 Diverzifikace podnikatelských aktivit na venkově směřující k nezemědělským činnostem

Aktivita reaguje na potřebu podpory rozvoje podnikatelských aktivit, které sníží závislost místních ekonomik na zemědělských oborech. Diverzifikace hospodářských aktivit přispěje k větší stabilitě místních ekonomik v MAS Stolové hory jak obecně, tak z hlediska zaměstnanosti (překonávání jak sezónních, tak cyklických a nárazových výkyvů, jimž je zemědělské podnikání vystaveno apod.). To v konečném důsledku přispěje i ke stabilizaci obyvatelstva venkova v území MAS Stolové hory. Diverzifikace, představovaná typicky také podporou rozvoje nezemědělských aktivit u zemědělských podnikatelů (vč. např. podpory ubytovacích kapacit pro cestovní ruch vázících na venkovskou turistiku) zvyšuje naději překonat výkyvy, najmout dodatečnou pracovní sílu na venkově a zvýšit celkovou prosperitu oblasti MAS Stolové hory.

B13 *Zkvalitnění infrastruktury pro podnikání malých podniků a mikropodniků ve venkovských oblastech*

Aktivita směřuje k podpoře budování infrastruktury a vybavení pro podnikání v nezemědělských oborech na venkově. Toto hmotné zázemí je předpokladem kvalitního poskytování služeb, stejně jako výroby konkurenceschopných produktů. S ohledem na potřebu zvýšení podílu ohrožené velikostní skupiny podniků, jimiž jsou ty nejmenší subjekty, se aktivita zaměřuje na tuto velikostní kategorii (tedy na malé podniky do 49 zaměstnanců).

B14 *Rekonstrukce existujících brownfields v území MAS a jejich přeměna na funkční podnikatelské objekty*

Strategie se zaměřuje také na řešení problémů opuštěných podnikatelských objektů, ať již zemědělských nebo průmyslových, představujících zátěž pro území MAS – ať již z pohledu životního prostředí, tak mnohdy jako překážky rozvoje podnikání v obci (např. tím, že zabírá místo jinak vhodné pro umístění podnikatelských aktivit). MAS bude aktivně podporovat řešení těchto problematických lokalit a nalézání nových funkcí a využití. Součástí řešení může být i odstranění těchto nemovitostí, ať již částečné nebo kompletní, s cílem přípravy ploch pro nové hospodářské využití.

2.2 Lesnické podnikání

B21 *Budování a rekonstrukce lesnické infrastruktury směřující ke zvýšení kvality či hustoty lesních cest v území MAS*

Budou podporovány rekonstrukce a budování lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest (výstavba nových a rekonstrukce stávajících cest).

B22 *Investice ke zvýšení environmentálních a společenských funkcí lesů v území MAS (posílení jejich rekreační funkce)*

Budou iniciovány a podporovány investice směřující ke zvyšování environmentálních a společenských (rekreačních) funkcí lesa. Konkrétně např. formou značení, výstavby a rekonstrukce stezek pro turisty, výstavba herních, naučných a fitness prvků, zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, vč. informačních tabulí či základního mobiliáře (např. odpadkové koše). Podpora se bude zaměřovat na realizaci na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (PUPFL) s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000.

B23 *Investice do lesnické techniky*

Aktivita se zaměřuje na podporu podniků v lesním hospodářství a směřuje jak na aktivity přinášející bezprostřední ekonomický užitek lesnickým podnikatelům v území MAS, tak na postupy a pořízení technologií a strojů pro šetrnější hospodaření v lesích - např. omezujících poškození lesní půdy a porostů, dále techniky a technologií pro výchovu lesních porostů či investic do produkce kvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin. Aktivita cílí na podporu zajištění techniky a technologií s cílem racionalizace obhospodařování lesů, které dále posílí hospodářské využití lesů v území MAS Stolové hory.

B24 Zakládání a rozvoj dřevozpracujících provozů

Aktivita se zaměřuje na podporu podniků v oboru prvotního zpracování dřeva. Aktivita směřuje zejména ke zvýšení vybavenosti těchto podniků stroji a technologiemi, zajišťujícími efektivní zpracování dřeva a celkově je zaměřena na modernizace dřevozpracujících provozů a tím zvyšování jejich konkurenceschopnosti.

B25 Zavádění preventivních opatření v lesích (realizace opatření před povodňovými situacemi, požáry a dalšími katastrofami)

Jedná se spíše o doplňkovou aktivitu v rámci opatření. Umožňuje řešení preventivních opatření před povodňovými situacemi a podporuje tak následné snížení rozsahu škod způsobených těmito extrémními jevy. V rámci této aktivity jsou podporovány projekty zvyšující retenci vody v lesní krajině (retenční nádrže, opatření na zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrazení bystřin nebo stabilizací strží) a preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích (zkapacitnění a stabilizace koryt, zabezpečení břehů) či protierozní opatření (hrazení a stabilizace strží, zábrany sesuvů půdy, sanace erozních rýh atd.)

2.3 Zemědělské podnikání

B31 Investice v živočišné a rostlinné výrobě (vč. staveb, technologií a mobilních strojů)

Podpora je zaměřena na zvýšení výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podnikání v obcích MAS. Aktivita zahrnuje realizaci hmotných a nehmotných investic v živočišné a rostlinné výrobě - zemědělské stavby a technologie pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci; mobilní stroje pro zemědělskou výrobu a další obdobná zařízení pro zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských podniků vykonávajících svoji činnost v území MAS.

B32 Rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě, při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh

Aktivita je zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě, stejně jako při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Jedná se o iniciaci projektů, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití.

B33 Podpora spolupráce subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Aktivita je cílená na spolupráci subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů. Prostředkem vzniku KDR mohou být iniciační studie či podnikatelské plány, vč. potřebného právního poradenství. K cílům aktivity vede i společná propagace KDR nebo místního trhu či společné formy prodeje - v místní prodejně, ze dvora, přímý prodej spotřebiteli.

2.4 Cestovní ruch

B41 Podpora a propagace specifických forem cestovního ruchu (venkovské turistiky, agroturistiky ad.)

Aktivita je zaměřena na cestovní ruch na území MAS Stolové hory, se zaměřením na jeho specifické formy realizované ve venkovském prostředí, jako jsou např. venkovská turistika, agroturistika apod. V rámci aktivity jsou předpokládány projekty, jejichž prostřednictvím bude dále využít potenciál, kterým území disponuje. Realizovány by měly být aktivity udržitelného cestovního ruchu, kdy je eliminován dopad na životní prostředí, resp. jsou činěna taková opatření, která tento dopad snižují.

B42 Rozvoj turistické infrastruktury v území MAS

Pro další využití potenciálu cestovního ruchu je třeba vytvořit materiální předpoklady. Strategie předpokládá rozvoj zázemí pro realizaci služeb souvisejících s cestovním ruchem jako odvětvím, pro něž má území MAS Stolové hory obecně velmi výhodné předpoklady. Od stravovacích a ubytovacích kapacit, přes infrastrukturu komerčních služeb souvisejících s nabídkou cestovního ruchu v území po veřejně přístupnou infrastrukturu umožňující poznání existujícího přírodního a kulturního bohatství regionu (turistické trasy a přístupové cesty, naučné stezky ad.).

B43 Ochrana, rozvoj a propagace existujícího přírodního a kulturního bohatství území MAS, vč. jeho využití v cestovním ruchu

Aktivita je zaměřena na revitalizaci, zatraktivnění a propagaci památek, ale i dalších elementů přírodního a kulturního bohatství v území MAS a to vč. opatření směřujících k jejich vyššímu využití v odvětví cestovního ruchu. Aktivita bude zčásti realizována prostřednictvím PR IROP (pouze revitalizaci národních kulturních památek, resp. památek na indikativním seznamu NKP). Na území MAS spadají pod uvedené kategorie památek tři objekty: pevnostní systém Dobrošov, státní zámek Náchod, kostel Sv. Prokopa v Bezděkově n. Met.

3.1 Dopravní infrastruktura

C11 Výstavba a modernizace cyklostezek sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami

V rámci aktivity budou podporovány výstavby, rekonstrukce a modernizace stezek pro cyklisty nebo stezek pro cyklisty a chodce v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací, na kterých je vyloučena automobilová doprava.

C12 Výstavba a modernizace cyklotras sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami

V rámci aktivity budou podporovány rekonstrukce, výstavby a modernizace jízdních pruhů pro cyklisty nebo společných pásů pro cyklisty a chodce v přidruženém prostoru silnic a místních komunikací, dále piktogramové koridory pro cyklisty nebo vyhrazené jízdní pruhy pro autobusy a jízdní kola.

C 13 Rozvoj ostatní infrastruktury pro cyklodopravu v území MAS (sloužící primárně pro rekreaci apod.)

Aktivita řeší rozvoj cyklodopravy, která neslouží primárně jako prostředek pro dopravu do zaměstnání, do školy a za službami. Jedná se typicky o cyklostezky a cyklotrasy v extravilánu obcí, v oblastech cených krajinářsky či z pohledu cestovního ruchu apod., projektované a budované s cílem rozvoje infrastruktury pro rekreaci a poznání území MAS (návštěvnická infrastruktura).

C 14 Realizace opatření vedoucích ke zvyšování bezpečnosti dopravy

Aktivita je zaměřena na opatření vedoucí ke zvyšování bezpečnosti dopravy, jedná se o: rekonstrukce, modernizace a výstavby chodníků podél silnic I., II. a III. třídy a místních komunikací, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, včetně přechodů pro chodce a míst pro přecházení; rekonstrukce, modernizace a výstavba bezbariérových komunikací pro pěší k zastávkám veřejné hromadné dopravy; rekonstrukce, modernizace a výstavba podchodů nebo lávek pro chodce přes silnice I., II. a III. třídy, místní komunikace, železniční dráhu, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace a navazujících na bezbariérové komunikace pro pěší. Zároveň je možná realizace souvisejících prvků zvyšujících bezpečnost železniční, silniční, cyklistické a pěší dopravy (např. veřejné osvětlení, prvky inteligentních dopravních systémů) a zmírňujících a kompenzačních opatření pro minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí (např. výsadba doprovodné zeleně).

C 15 Opravy chodníků a tras pro pěší v obcích MAS

Aktivita je zaměřena zejména na opravy a prostou obnovu chodníků a tras pro pěší, bez zásadnějších změn vlastností a parametrů komunikace. Tato aktivita bude obvykle realizována jednotlivými obcemi a povede zejména ke zvýšení komfortu obyvatel, případně ke zpřístupnění obtížněji přístupných míst v obcích a celkově ke zvýšení jejich spokojenosti se životem v území MAS.

C 16 Výstavba a rekonstrukce místních komunikací a odstraňování bodových závad na nich

V rámci aktivity se předpokládá výstavba a rekonstrukce místních komunikací, tedy komunikací ve vlastnictví a správě místních samospráv, a dále odstraňování bodových závad na místních komunikacích, jako jsou např. křižovatky včetně okružních, mosty a podjezdy, rozšiřování komunikací ad.

3.2 Prostředí obcí

C 21 Úprava, revitalizace a vybavení veřejných prostranství obcí

Aktivita bude realizována konkrétními záměry jednotlivých subjektů v MAS, zejména obcí. Je řešena úprava a revitalizace veřejných prostranství. Předmětem aktivit je i navrácení původních funkcí těm částem obcí, které je v minulosti ztratily, např. původních funkcí center obcí (náměstí, návsi apod.).

C22 Budování a modernizace místních dětských hřišť a dalších prostor pro trávení volného času a pro odpočinek

Aktivita je zaměřena na budování a modernizaci prostor pro trávení volného času, např. se jedná o dětská hřiště, relaxační zóny a další prostranství v obcích přispívající ke kvalitnímu a bezpečnému trávení volného času přímo v obci bez nutnosti vyjíždět do měst ať již v území MAS či mimo území MAS Stolové hory.

C 23 Výsadba a péče o veřejnou zeleň v obcích MAS

Zeleň má v prostředí obcí a celkově ve venkovské, ale i městské krajině zcela nezastupitelný význam a je třeba její neustálá údržba, obměna, revitalizace. V území MAS, zejména v intravilánu obcí, bude realizována výsadba veřejné zeleně. Stejně tak bude zajištěno její pravidelné udržování, evidence (pasportizace), optimalizace a ozdravení.

C 24 Nalezení nových funkcí pro nevyužité a chátrající nepodnikatelské objekty v obcích

Jedná se o řešení existence a dalšího využití opuštěných a chátrajících objektů v obcích MAS. Objekty, jež postupně ztratily své funkce a využití, budou postupně revitalizovány a bude jim nalezena funkce jiná, udržitelná. Může se jednat např. o objekty starých škol, hostinců, kulturních domů apod., které přestaly být využívány a chátrají, navíc mnohdy se nacházejí v centrech obcí a devastují celkový veřejný prostor. Jim bude nalézána nová funkce, ať již v podobě občanské vybavenosti či jiné funkce vč. smíšených (podnikatelské a občanská vybavenost apod.). V krajním případě lze zvažovat odstranění a revitalizaci prostoru v místě odstraněného objektu a v jeho okolí.

3.3 Odpady a materiálové toky

C31 Výstavba a modernizace systémů pro sběr, třídění a úpravu odpadů

Aktivita řeší oblast odpadového hospodářství, konkrétně se jedná o výstavbu a modernizaci systémů pro sběr, třídění a úpravu odpadů, ale i materiálové a energetické využití odpadů. Bude podporováno také další třídění a úprava odpadů.

C32 Odstranění nepovolených skládek a rekultivace starých skládek a zátěží v území MAS

Nelegální skládky zatěžují životní prostředí na území MAS, je proto důležité tyto skládky odstranit nebo je vhodným způsobem rekultivovat. Bude snahou řešit nepovolené skládky v území, ale i rekultivovat staré skládky a zátěže.

C33 Osvětová činnost v oblasti nakládání s odpady (kampaně zaměřené na domácnosti, podniky ad.)

Tato aktivita vede ke zvýšení osvěty v oblasti odpadového hospodářství, která bude mít pozitivní vliv na separaci odpadů, využívání odpadů apod. Aktivita je zaměřena jak na obyvatelstvo MAS, tak na

podnikatelské subjekty působící v území a další dotčené skupiny (jedná se vedle komunálního i o průmyslové a stavební odpady, nebezpečné odpady včetně zdravotnických apod.). Další posílení a zefektivnění odpadového hospodářství v území MAS sleduje primárně ekologické cíle, sekundárně však i cíle ekonomické (úspory nákladů municipalit souvisejících s odpady).

3.4 Technická infrastruktura

C41 Výstavba kanalizačních systémů a realizace opatření pro nakládání s odpadními vodami z domácností (vč. výstavby a modernizace centrálních ČOV a domácích čistíren)

Bude podporována iniciace řešení nakládání s odpadními vodami na území MAS tam, kde toto nakládání neodpovídá požadavkům platné legislativy. Bude řešeno zejména dobudování kanalizačních systémů a realizace opatření pro nakládání s odpadními vodami z domácností (vč. výstavby a modernizace centrálních ČOV a domácích čistíren), prostřednictvím zejména obcí MAS.

C42 Podpora projektů pro zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím

Aktivita podporuje záměry pro zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím s cílem zpřístupnění zejména vysokorychlostního internetu co nejširší skupině obyvatel v obcích MAS.

3.5 Čistota ovzduší

C51 Snižování energetické náročnosti veřejných budov, budov k bydlení a k podnikání

Aktivita je zaměřena na snížení konečné spotřeby energií při provozu budov všech typů nacházejících se na území MAS. Z vlastních zdrojů nebo s využitím různých existujících dotačních nástrojů (nikoli PR OP ŽP) budou jak soukromí majitelé objektů pro bydlení, tak i podnikatelé a veřejná sféra realizovat zateplení všech typů konstrukcí či výměnu výplní otvorů. Do aktivity spadá i výstavba v energeticky úsporných standardech či instalace zpětného využití tepla apod.

C52 Náhrada neekologických zdrojů vytápění ve veřejných budovách a budovách k bydlení a k podnikání

Aktivita je zaměřena na náhradu neekologických zdrojů vytápění ve veřejných budovách a budovách k bydlení a k podnikání. Žádoucí je zejména náhrada fosilních paliv za obnovitelné zdroje energie, případně vysoce účinné zdroje využívající méně zatěžující fosilní zdroje (zemní plyn).

3.6. Opatření v krajině

C61 Výsadba dřevin na nelesní půdě

Jedná se obvykle o aktivitu s potřebou komplexního přístupu v uceleném území, která je složitá na řešení vlastnických vztahů a jež vyžaduje koordinaci se znalostí místních podmínek a potřeb. V rámci aktivity bude realizována **výsadba dřevin na nelesní půdě** (solitérní, liniové a skupinové výsadby). Aktivita je za splnění podmínek OP ŽP podporovatelná částečně či plně z PR OP ŽP.

4.1 Spolková a zájmová činnost v obcích MAS

D11 Podpora fungování spolků jako hybatelů veřejného života v obcích MAS

Bude realizována podpora spolupráce existujících spolků a podpora jejich činnosti. Zvláštní pozornost bude věnována aktivitám k zachování, resp. rozšiřování členské základny spolků. Bude realizována podpora zvyšování informovanosti o činnosti existujících spolků, čím dojde ke zvýšení povědomí obyvatel o spolcích působících v území a dalšímu zlepšení prostředí pro jejich působení v obcích MAS.

D12 Zachování a rozvoj zázemí pro činnost spolků, sportovních, kulturních a dalších volnočasových institucí

Dostupnost a kvalita zázemí pro činnost spolků a obdobných institucí v území má velký vliv na jejich činnost a další rozvoj, včetně členské základny. Podpora budování a zkvalitňování zázemí je významná pro zachování a rozšiřování činnosti spolků jako významného elementu tradičního života zejména ve venkovském prostředí. MAS bude podporovat obce, resp. spolky, sportovní a kulturní instituce na svém území při zajišťování financování rozvoje jejich zázemí.

D13 Podpora zachování tradic prostřednictvím činnosti spolků

Spolky jsou typickým nositelem tradic jako jakéhosi místního nehmotného kulturního dědictví. Z toho důvodu je třeba věnovat pozornost i zdroje zachování tradic a podporovat jejich nositele.

D14 Společné akce místních samospráv, spolků a dalších organizací ve veřejném zájmu (kulturní a vzpomínkové akce, akce pro děti apod.)

Podpora aktivity zaměřujících se na společné akce místních samospráv a spolků (či dalších organizací) ve veřejném zájmu (kulturní a vzpomínkové akce, akce pro děti apod.), je důležitá pro další rozvoj území, komunity a celkové sounáležitosti osob a subjektů.

4.2 Strategické řízení území MAS

D21 Řízení strategie MAS (přípravné a podpůrné činnosti, provozní činnosti, animační činnosti)

Budou podporovány přípravné a podpůrné činnosti, které spočívají v budování kapacit, odborné přípravě a vytváření sítí za účelem vypracování a provádění SCLLD. Provozní činnosti se týkají aktivit spojených s realizací SCLLD, např. příprava a vyhlášení výzev, příjem žádostí, hodnocení a výběr projektů, monitoring a evaluace realizace SCLLD, aktualizace SCLLD, rozvoj odborné a organizační kapacity MAS. Pod animační činnost spadají aktivity nad rámec povinných činností, které MAS realizuje pro lepší naplňování strategie (podpora partnerství, spolupráci a informační výměnu mezi místními aktéry, informování o zaměření SCLLD a její propagaci, o animaci školských zařízení na území MAS ad.).

D22 Spolupráce s okolními MAS ve vybraných oblastech (tradice, řemesla, regionální značky, cestovní ruch aj.)

Budou podporovány projekty spolupráce MAS Stolové hory s okolními MAS. V rámci aktivity budou realizovány zejména neinvestiční akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové apod.) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD, jako jsou cestovní ruch, tradiční řemesla a místní výrobky a lokální značky či podobné aktivity, v nichž je možno realizovat potenciál spolupráce na místní úrovni.

D23 Příprava a realizace projektů spolupráce s jinými MAS

Prostřednictvím aktivity budou realizovány projekty, včetně investičních, kdy budou uskutečněny realizace týkající se zajištění odbytu místní produkce, včetně zavedení značení místních výrobků a služeb, investice související se vzdělávacími aktivitami či investice do informačních a turistických center, kdy výstupy projektů budou společně provozovány spolupracujícími subjekty. Z neinvestičních projektů spolupráce je aktivita zaměřena na akce typu pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů dobré praxe, včetně produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.).

4.3 Výkon správy v obcích MAS

D31 Zavedení a zkvalitnění nástrojů a platforem komunikace místních samospráv s obyvateli, podnikateli a NNO a zlepšení jejich informovanosti

Aktivita je zaměřena na posílení otevřené a transparentní komunikace místních samospráv s obyvateli, podnikateli a NNO na svém území a zlepšení jejich informovanosti o činnosti obce, úřadu, o aktivitách plánovaných ze strany veřejného sektoru apod.

D32 Zvyšování transparentnosti rozhodování na místní úrovni a zavádění participativních forem řízení ve veřejné správě

Zavádění principů otevřeného úřadu a nástrojů většího zapojení veřejnosti do správy veřejných záležitostí (aplikace principů Místní agendy 21 apod.).

D33 Optimalizace chodu úřadů a územních samosprávních celků

Aktivita má pozitivní vliv na zvýšení efektivnosti chodu úřadů a územních samosprávních celků prostřednictvím činností specifických pro daný úřad či územní samosprávný celek.

D34 Rozvoj a prohlubování spolupráce v rámci veřejného sektoru, spolupráce s neziskovými a dalšími subjekty v území, vč. mezinárodní spolupráce

Aktivita je zaměřena na prohlubování a rozvoj spolupráce v rámci veřejného sektoru, spolupráce s neziskovým a dalšími subjekty v území, vč. mezinárodní spolupráce a povede k upevnění vazeb mezi různými subjekty.

D35 Rozvoj materiálních podmínek pro fungování jednotek požární ochrany v obcích MAS jako základní složky IZS

Aktivita je zaměřena na podporu pořízení specializované techniky a věcných prostředků pro odstraňování následků vybraných rizik (nadprůměrných sněhových srážek a masivních námraz, výkon činností spojených s extrémním suchem). Do aktivity spadají také stavební úpravy objektu HZ, případně v odůvodněných případech stavba nového objektu, a dále pořízení potřebného vybavení či technologií. Aktivita je částečně financovatelná z PR IROP, při splnění podmínek PR (vymezení obsahu aktivity, kategorie JPO apod.)

4.4 Rozvojový potenciál území

D41 Aktualizace či pořízení územních plánů, regulačních plánů a dalších dokumentů územního rozvoje

Aktivita cílí na činnosti v oblasti územního plánování a reaguje na stav, kdy ne všechny obce MAS mají územní plán takový, jaký by byl optimálním podkladem pro stávající rozvojové potřeby a výzvy území MAS. Vedle územních plánů obcí bude podpora směřována do pořízení dalších dokumentů územního rozvoje, vč. dokumentů překračující hranice katastru jednotlivých obcí MAS.

D42 Zajištění ploch využitelných ke stabilizaci a rozvoji území (pro bytovou výstavbu, případně podnikání či jiné aktivity) tam, kde je jejich nabídka nedostatečná

Aktivita směřuje k podpoře záměrů cílících na zajištění ploch využitelných k rozvoji území (pro bytovou výstavbu, případně podnikání či jiné aktivity) tam, kde je jejich nabídka nedostatečná, a to ve všech fázích – nalézání vhodných ploch, vypořádání vztahů, zajištění souladu s ÚPD, případně jejich zainvestování apod.

6 Hierarchie a významnost cílů

Cíle strategie včetně hierarchického znázornění a strategických a specifických indikátorů byly zcela logicky uvedeny již na začátku strategické části, a to v kapitolách 3 a 4.

Strategické cíle vycházejí přímo z vize a lze konstatovat, že všechny mají stejnou důležitost a významnost pro naplnění strategie jako celku. Strategické cíle jsou nejvyšší cíle MAS a jsou dostatečně vyvážené. Byly stanoveny 4 strategické cíle a v rámci každého z nich byly stanoveny cíle specifické (realizační), na které navazují konkrétní opatření a aktivity. Každý ze specifických cílů lze považovat za dílčí prioritu rozvoje území MAS.

Priority byly stanoveny na základě zjištěných potřeb v zájmovém území, které vyplynuly z analytické části, dotazníkového průzkumu, veřejných projednání a na základě zjištění ustanovených pracovních skupin. Priority rozvoje území tedy korespondují s klíčovými oblastmi (Lidské zdroje, Hospodářský rozvoj, Infrastruktura a životní prostředí, Život v MAS Stolové hory), v rámci kterých byly cíle stanoveny. Specifické cíle konkretizují cíle strategické, jsou měřitelné a při vhodné implementaci strategie i dosažitelné.

S využitím analytických vstupů, ale zejména na základě zjištění ze strany veřejnosti a klíčových místních aktérů byla sestavena následující tabulka významnosti specifických cílů. Ta vychází zejména z výsledků dotazníkových šetření jednak pro veřejnost a jednak pro místní aktéry – podnikatelské subjekty, starosty obcí, příspěvkové organizace a neziskové organizace.

Hodnocení důležitosti a významnosti specifických cílů (resp. priorit) se přinejmenším zčásti lišilo dle dotazované skupiny, kdy veřejnost (obyvatelé obcí MAS) vnímá priority rozvoje trochu odlišně od klíčových místních aktérů. Níže uvedená tabulka přináší pohled obou skupin.

Společně je **jako stěžejní problém vnímána oblast zaměstnanosti, pracovních příležitostí a podnikatelského prostředí**. V určitých oblastech se naopak pohled obou skupin liší, např. pro veřejnost jsou velmi významnou oblastí rozvoje volnočasové a zájmové aktivity, pro místní aktéry se naopak jedná o oblast technické infrastruktury či sociální inkluze nebo význam MAS jako hybatele místního rozvoje.

Významnost dílčích priorit byla ohodnocena na třípásmové škále – spíše málo významná, významná a rozhodně významná.

Tab. 6 Tabulka významnosti nastavených specifických cílů strategie

Specifický cíl / opatření	Veřejnost			Klíčovní místní aktéři		
	Spíše málo významné	Významné	Rozhodně významné	Spíše málo významné	Významné	Rozhodně významné
1.1. Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti na území MAS <i>Opatření 1.1 Zaměstnanost</i>			X			X
1.2 Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení sociálního začleňování na území MAS <i>Opatření 1.2 Sociální inkluze a sociální služby</i>		X				X
1.3 Zvýšení flexibility na lokálním trhu práce a vyšší využití místní pracovní síly <i>Opatření 1.3 Prorodinná opatření</i>			X			X

Specifický cíl / opatření	Veřejnost			Klíčovní místní aktéři		
	Spíše málo významné	Významné	Rozhodně významné	Spíše málo významné	Významné	Rozhodně významné
1.4 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb v území MAS <i>Opatření 1.4 Infrastruktura sociálních služeb</i>			X			X
1.5 Zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání v území MAS <i>Opatření 1.5 Vzdělávací infrastruktura</i>		X				X
2.1 Zlepšení podmínek pro nezemědělské podnikání a diverzifikaci ekonomických činností v území MAS <i>Opatření 2.1 Nezemědělské podnikání v území MAS</i>			X		X	
2.2. Zvýšení využití lesů v socioekonomickém rozvoji regionu MAS <i>Opatření 2.2 Lesnické podnikání</i>		X				X
2.3 Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského podnikání v území MAS <i>Opatření 2.3 Zemědělské podnikání</i>		X			X	
2.4 Využití existujícího bohatství regionu v udržitelném cestovním ruchu <i>Opatření 2.4 Cestovní ruch</i>			X		X	
3.1 Zkvalitnění vybavenosti území MAS dopravní infrastrukturou <i>Opatření 3.1 Dopravní infrastruktura</i>			X			X
3.2 Zkvalitnění a revitalizace veřejného prostoru v území MAS <i>Opatření 3.2 Prostředí obcí</i>		X				X
3.3 Snížení zátěže území MAS související s odpady <i>Opatření 3.3 Odpady a materiálové toky</i>	X				X	
3.4. Zlepšení vybavenosti území technickou infrastrukturou <i>Opatření 3.4 Technická infrastruktura</i>	X					X
3.5. Snížení emisí znečišťujících látek <i>Opatření 3.5 Čistota ovzduší</i>		X			X	
3.6. Posílení přirozených funkcí krajiny v MAS <i>Opatření 3.6 Opatření v krajině</i>		X			X	
4.1. Zlepšení nabídky a kvality volnočasových a zájmových aktivit v obcích MAS <i>Opatření 4.1 Spolková a zájmová činnost v obcích MAS</i>			X		X	
4.2. Posilování významu MAS jako hybatele místního rozvoje <i>Opatření 4.2 Strategické řízení MAS</i>	X					X
4.3 Zlepšení správy v území MAS <i>Opatření 4.3 Výkon správy v území MAS</i>		X				X
4.4 Vyvážený a dlouhodobě udržitelný rozvoj území MAS <i>Opatření 4.4 Rozvojový potenciál území</i>		X				X

Zdroj: vlastní zpracování

Specifické cíle jsou měřitelné a jsou na ně navázány specifické indikátory – konkrétně viz kapitola 4 strategické části.

Podrobně je systém indikátorů výsledku a výstupu, vč. výchozích a cílových hodnot, zpracován v části Akční plán, konkrétně v popisu jednotlivých programových rámců (OP Z, IROP, PRV a OP ŽP).

7 Integroční rysy strategie

Integroční prvky stanovují oblasti a aktivity zajišťující sjednocující, spojující a slučující charakter předpokládaných aktivit realizovaných v území MAS. Strategie v návrhové části integruje dílčí specifické cíle a plánované aktivity jsou stanoveny tak, aby byly propojovány a koordinovány jako soudržný celek pro území MAS Stolové hory. Integrovaný charakter projektů se provazuje celým implementačním procesem (vyhlášení výzev, výběr projektů a jejich realizace atd.). Integrovanost bude ve Strategii zajištěna na následujících úrovních:

- A. na úrovni projektů a specifických cílů strategie
- B. na úrovni ESI fondů a na úrovni institucí.

A. Integrovanost na úrovni projektů a specifických cílů

Na integrovanost na úrovni projektů a specifických cílů strategie lze pohlížet ze tří hlavních hledisek – věcného, časového a územního. Níže jsou uvedeny konkrétní příklady integrace, které lze v rámci realizace SCLLD očekávat:

Hledisko časové – jedná se např. o situaci, kdy díky opatření 1.5 Vzdělávací infrastruktura (SC 1.5 Zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání v území MAS) dojde k rekonstrukci stávajících prostor školy v určité obci (aktivita A52). Následně pak tato škola poskytne nově zrekonstruované prostory k užívání místnímu spolku v době mimo školní výuku, který bude poskytovat místním dětem volnočasové a zájmové aktivity (SC 4.1. Zlepšení nabídky a kvality volnočasových a zájmových aktivit v obcích MAS, opatření 4.1. Spolková a zájmová činnost v obcích MAS) – viz aktivita A32, popř. budou tyto prostory poskytnuty v rámci SC 1.3 Zvýšení flexibility na lokálním trhu práce a vyšší využití místní pracovní síly, opatření 1.3. Prorodinná opatření (viz aktivita A 32 kdy budou podporovány činnosti, které doplní chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem typu školní družiny).

Obdobně provázaná je i aktivita A 53 podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce) – opatření 1.5 Vzdělávací infrastruktura a aktivita A 13 vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání (opatření 1.1 Zaměstnanost). Nejprve tedy budou podporovány aktivity týkající se infrastruktury pro celoživotní vzdělávání a následně pak budou realizovány neinvestiční aktivity týkající se vlastního vzdělávání.

Celkově tedy bude platit, že druhý projekt bude navazovat na první a bude tedy nezbytné, aby v rámci strategického řízení MAS (SC 4.2 Posilování významu MAS jako hybatele místního rozvoje, opatření 4.2 Strategické řízení MAS) bylo s integrovanými projekty počítáno a harmonogram vyhlášení výzev MAS v rámci jednotlivých specifických cílů byl s výše uvedeným v souladu.

Hledisko územní – na výše uvedeném příkladu integrace SC 1.5 a SC 4.1 či SC 1.3 případně SC 1.5 a SC 1.1 lze pohlížet i z hlediska územního. Nově vytvořená nabídka volnočasových a zájmových aktivit nebude k dispozici pouze dětem a mládeži z dané obce, kde proběhla rekonstrukce vzdělávacího zařízení, nicméně i dětem a mládeži z okolních obcí. Obdobně tak nabídka pro celoživotní vzdělávání bude k dispozici široké veřejnosti z celého území MAS, nicméně infrastruktura pro toto vzdělávání bude k dispozici jen v určitých obcích.

Územní integrovanost je dobře patrná např. při realizaci aktivit C 11 výstavba a modernizace cyklostezek sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami a C 12 výstavba a modernizace cyklotras sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami v rámci SC 3.1 Zkvalitnění vybavenosti území MAS dopravní infrastrukturou. Tyto aktivity budou realizovány napříč územím MAS, čili budou propojovat jednotlivé obce MAS. Realizace těchto aktivit bude mít také pozitivní vliv na zlepšení životního prostředí (opatření 3.5 Čistoty ovzduší), neboť díky realizaci projektů týkající se rozvoje alternativních způsobů dopravy do školy a do zaměstnání dojde ke snížení znečišťování ovzduší plynoucího z individuální automobilové dopravy.

Z pohledu věcného pak lze propojenost např. identifikovat ve stěžejních tématech (problémových oblastech), kterými jsou zaměstnanost resp. pracovní uplatnění obyvatel žijících na území MAS, vzdělání obyvatel a podnikatelské aktivity v území (nezemědělské, lesnické a zemědělské podnikání a podnikání v cestovním ruchu), tzn. v integrovanosti klíčových oblastí lidských zdrojů a hospodářského rozvoje, tzn. integrovanost SC 1.1 a SC 2.1, SC 2.2, SC 2.3 a SC 2.4 a aktivit A 11, A 12 a aktivit B 11, B 12, B 24, B 32 a B 41.

B. Integrovanost na úrovni ESI fondů a na úrovni institucí

Integrace na úrovni ESI fondů se týká např. následujících specifických cílů strategie:

- a) Sociální začleňování obyvatel, sociální terénní služby apod. budou podporovány tak, že díky IROPu budou realizovány projekty zaměřené na podporu zázemí pro realizaci sociálních služeb (zařízení a infrastruktura) a následně z OP Zaměstnanost budou realizovány projekty již přímo zaměřené na vlastní sociální začleňování a poskytování sociálních služeb.
- b) Zvyšování odborného vzdělávání obyvatel v rámci celoživotního vzdělávání bude také podporováno napříč operačními programy. Z IROP budou realizovány projekty na podporu infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (SC 1.5, aktivita A 53) a následně budou z OP Zaměstnanost realizovány projekty již přímo zaměřené na celoživotní vzdělávání a zvyšování odborné kvalifikace obyvatel žijících na území MAS (SC 1.1, aktivita A 13).
- c) Propojení OP je možné sledovat i v inkluzivním vzdělávání, kdy z IROP je možno realizovat projekty na zkvalitnění infrastruktury a z OP VVV pak navazující aktivity (MAS bude v tomto případě pouze koordinovat a podporovat dotační aktivity škol – „animační činnosti“).
- d) Koordinaci ze strany MAS bude vyžadovat i oblast cestovního ruchu, která je významným zdrojem příjmů v území MAS a je prostředkem, který přispívá ke zhodnocení přírodního a kulturního bohatství území. Pozitivní dopady v oblasti cestovního ruchu budou vznikat realizací aktivit napříč operačními programy: IROP aktivita B43-ochrana, rozvoj a propagace existujícího přírodního a kulturního a bohatství území MAS, vč. jeho využití v cestovním ruchu; PRV aktivity B 22 - investice ke zvýšení environmentálních a společenských funkcí lesů v území MAS; zvláštní přidanou hodnotu pak mohou představovat projekty spolupráce MAS a příprava společných projektů s dalšími MAS (aktivity D 22 a D 23 ve SC 4.2.).

Návaznost je zde patrná i na další aktivity realizovatelné z různých OP mimo programové rámce Strategie (OP Životní prostředí podporou aktivit v CHKO a v oblastech Natura 2000 či realizace přeshraničního rozměru prostřednictvím OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko a další).

Aby bylo možné plnit integrační cíle Strategie, je třeba těž dosahování integrace činností realizovaných prostřednictvím klíčové oblasti 4 - Život v MAS Stolové hory. Jedná se o **integraci na úrovni institucí** (SC 4.2, SC 4.3 a SC 4.4), které se podílejí na místním rozvoji, konkrétně následující aktivity:

- D31 zavedení a zkvalitnění nástrojů a platforem komunikace místních samospráv s obyvateli, podnikateli a NNO a zlepšení jejich informovanosti;
- D33 optimalizace chodu úřadů a územních samosprávních celků;
- D34 rozvoj a prohlubování spolupráce v rámci veřejného sektoru, spolupráce s neziskovými a dalšími subjekty v území, vč. mezinárodní spolupráce;
- D41 pořízení územních plánů, regulačních plánů a dalších dokumentů územního rozvoje.

Tabulka níže přináší grafický přehled vazeb mezi jednotlivými specifickými cíli/opatřeními strategie. Síla vzájemných vazeb mezi nimi byla bodově ohodnocena, a to následujícím způsobem:

0 = žádná nebo velmi slabá vazba

1 = spíše slabá vazba

2 = silná vazba.

Pozn.: Popis provázanosti, integrovanosti na úrovni opatření (fichí) jednotlivých programových rámců je součástí Akčního plánu (kap. 10).

Tab. 7: Vzájemné vazby jednotlivých specifických cílů (a jim přiřazených opatření)

Specifický cíl	Strategický cíl 1					Strategický cíl 2				Strategický cíl 3						Strategický cíl 4				SUM A
	SC 1.1	SC 1.2	SC 1.3	SC 1.4	SC 1.5	SC 2.1	SC 2.2	SC 2.3	SC 2.4	SC 3.1	SC 3.2	SC 3.3	SC 3.4	SC 3.5	SC 3.6	SC 4.1	SC 4.2	SC 4.3	SC 4.4	
SC 1.1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	2	2	2	24
SC 1.2	2		2	2	2	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	2	1	16
SC 1.3	2	2		1	1	2	2	2	0	0	1	0	0	0	0	2	2	2	1	20
SC 1.4	2	2	1		0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	2	2	1	13
SC 1.5	2	2	1	0		1	1	1	0	1	2	0	0	0	0	2	2	2	1	18
SC 2.1	2	0	2	0	1		2	2	2	1	2	1	1	2	0	0	2	2	2	24
SC 2.2	2	1	2	0	1	2		2	2	2	1	0	0	0	2	0	2	2	2	23
SC 2.3	2	1	2	0	1	2	2		2	2	1	1	1	1	0	0	2	2	2	24
SC 2.4	2	0	0	0	0	2	2	2		2	2	0	0	0	0	2	2	2	2	20
SC 3.1	2	0	0	1	1	1	2	2	2		2	0	0	1	0	1	2	2	2	21
SC 3.2	0	1	1	0	2	2	1	1	2	2		0	1	2	2	2	2	2	2	25
SC 3.3	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0		1	1	1	1	2	2	1	11
SC 3.4	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1		0	0	1	2	2	2	11
SC 3.5	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	2	1	0		0	0	2	2	0	11
SC 3.6	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	1	0	0		0	2	2	0	9
SC 4.1	0	0	2	2	2	0	0	0	2	1	2	1	1	0	0		2	2	0	17
SC 4.2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	36
SC 4.3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		2	36
SC 4.4	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	0	0	0	2	2		25

Zdroj: vlastní zpracování

Nejsilnější integrační potenciál, tzn. nejsilnější vazby na ostatní specifické cíle Strategie mají SC 4.2 *Posilování významu MAS jako hybatele místního rozvoje* a 4.3 *Zlepšení správy v území MAS* (jedná se o průřezové aktivity provázané prakticky se všemi ostatními aktivitami).

Dále se jedná o SC 3.2 *Zkvalitnění a revitalizace veřejného prostoru v území MAS*, SC 4.4 *Vyvážený a dlouhodobě udržitelný rozvoj území MAS*, SC 1.1 *Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti na území MAS*, SC 2.1 *Zlepšení podmínek pro nezemědělské podnikání a diverzifikaci ekonomických činností v území MAS* a SC 2.3 *Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského podnikání v území MAS*.

8 Inovativní rysy strategie

Při návrhu strategie byly sledovány a formulovány prvky, které mají inovativní charakter a jsou důležité při realizaci některých cílů a aktivit. Inovativní prvky, metody nebo způsoby řešení vedou ke zlepšení situace v území a navazují buď na současný stav (plynule, dílčím způsobem) – tzv. Přírůstková inovace, nebo se jedná o podstatnou změnu současného stavu – tzv. Radikální inovace.

Po realizaci inovativních prvků je důležité zajistit udržitelnost inovace, např. vybudováním vztahů s širším okolím, zabezpečení převoditelnosti, jejich implementací do procesů v území tak, aby se inovativní prvky staly jejich integrální součástí.

Celkově lze jako zcela zásadní inovaci ve sledovaném území označit vůbec uplatnění přístupu CLLD, resp. metody LEADER, neboť MAS Stolové hory patří mezi relativně nové MAS (vznik v roce 2012) v rámci ČR a metoda LEADER zatím nebyla v tomto území pro jeho udržitelný rozvoj prakticky využívána. Díky přípravě SCLLD a činnosti MAS tak byli aktivováni občané v celém území a dále subjekty působící ve veřejné, neziskové a podnikatelské sféře.

8.1 Přírůstková inovace

Přírůstková inovace je založena na navázání na současný stav v území. Lze do ní zahrnout zjednodušení stavu, modifikace, zdokonalení, posílení stávajících produktů, procesů a marketingových a organizačních metod. Tato inovace je oproti inovaci radikální zastoupena čteněji a konkrétní inovativní prvky vyplývající z návrhové části strategie jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 8: Inovativní prvky přírůstkové inovace

Inovativní prvek	Specifikace
Sladování nabídky a poptávky na místním trhu práce	Systematický přístup ke sladění poptávky a nabídky na trhu práce již v raném věku (uzpůsobení učeben ve školách ve venkovském prostoru pro výuku poptávaných specializací - přírodní obory, IT apod.)
Spolupráce místních aktérů při řešení problémů nezaměstnanosti	Přenesení zátěže z individuálních řešení na řešení komunitní (společná). Prostřednictvím podpory v klíčové oblasti 1 dojde k většímu zapojení společných řešení do problematiky zaměstnanosti v území MAS a spolupráci aktérů a realizaci pozitivních synergií.
Systematická podpora zapojení ohrožených skupin osob při vstupu a udržení na trhu práce	Strategie se systematicky věnuje podpoře osob ohrožených sociální exkluzí či již vyloučených na trhu práce. Inovací je zejména komunitní způsob řešení založený na znalosti místního prostředí a potřeb, jako doplňkový nástroj již zavedených standardních opatření veřejné sféry v těchto oblastech.
Realizace opatření ke zvýšení flexibility na trhu práce	Na místní úrovni dojde, opět se znalostí místního prostředí a potřeb, k implementaci adresných opatření mířících na jedince a podnikatele v území tak, aby byla umožněna vyšší flexibilita na trhu práce a tím využita dosud nevyužitá kvalitní pracovní síla (typicky matky na rodičovské dovolené).
Nalézání nových funkcí a využití bohatství MAS	Budou řešeny a podpořeny nové funkce lesů v území MAS, jejich větší využití pro mimoprodukční funkce.

Rozvoj cyklostezek a cyklotras, vč. zaměření na denní dojíždku	Strategie se zaměří na zkvalitnění té části cyklostezek, které řeší dostupnost škol a zaměstnání pro obyvatele území MAS. Doposud byla priorita rozvoje cyklodopravy zpravidla více zaměřena na rekreační funkci této infrastruktury.
Modernizace informačních a komunikačních technologií v obcích MAS	Dostupnost kvalitního připojení k internetu a navazujících moderních technologií je součástí rozvojové strategie MAS. Tato potřeba nabývá zvláště na významu v kontextu potřeby rozvoje a kvality života a podnikání ve venkovském prostoru.
Optimalizace chodu úřadů a územních samosprávních celků	Zvláštní pozornost je ve strategii věnována další podpoře zkvalitňování fungování veřejné správy v území MAS.
Rozvoj specifických forem cestovního ruchu	Agroturistika/venkovská turistika představuje zatím ne zcela rozvinutý potenciál právě pro MAS Stolové hory, kdy je zároveň ověřeno, že území disponuje konkrétními záměry jejich rozvoje.

8.2 Radikální inovace

Radikální inovace zahrnuje zavedení radikálně nových řešení. Radikální inovaci lze definovat jako výraznou změnu od současného stavu. Jedná se tedy o souhrn novinek, které v území do současné doby neprobíhaly (nebo probíhaly ve velmi omezené míře či v jiném kontextu) a vedou k nové kvalitě. Oproti přírůstkovým inovacím jich je podstatně méně.

Tab. 9: Inovativní prvky radikální inovace

Inovativní prvek	Specifikace
Mobilita služeb	Zvažovaná mobilita některých služeb napříč specifickými cíli strategie představuje celkem zásadní inovaci, neboť se zcela mění koncept jejich poskytování, kdy již nedochází zákazník za službou, ale služba je mu nabídnuta v místě bydliště, případně podnikání apod. To má zejména ve venkovském území, s významným podílem starších a tedy méně mobilních osob zásadní význam (zvažována je např. pojiždná veterina, mobilní sociální služby apod.)
Systematická podpora vzniku nových podnikatelských subjektů a malých podnikatelů	Pro území MAS je zcela zásadní udržení a rozvoj podnikání. Strategie bude podporovat ty subjekty, které jsou v tržním prostředí nejvíce zranitelné, tzn. zejména malé podniky a podniky začínající.
Propagace celku MAS Stolové hory	Území MAS jako celek, ať již jako území pro kvalitní život a podnikání nebo jako území pro kvalitní rekreaci či jako turistická destinace, prakticky nebylo propagováno. Realizace strategie přináší v tomto zásadní inovaci, a to vč. přidané hodnoty v podobě spolupráce s ostatními MAS, a to i přes hranici (přenos dobré praxe, společné projekty apod.).

Inovační potenciál a možnosti realizace inovativních projektů v území MAS byly řešeny i v rámci šetření absorpční kapacity a ověřování potenciálních záměrů v území, zvažovaných či již připravovaných jako součást realizace strategie, jako prostředek k plnění jejich cílů. Za mnohými výše uvedenými formami inovací lze tedy již vidět v území připravované konkrétní projektové záměry.

9 Vazba na strategické dokumenty

Tato kapitola se zabývá vazbou na strategické a koncepční dokumenty, které jsou relevantní vzhledem k nastaveným strategickým a specifickým cílům SCLLD. Jako její součástí byla zpracována přehledná tabulka (viz níže) s vyznačením konkrétní vazby daného specifického resp. strategického cíle na příslušné strategické a koncepční dokumenty, rozdělené dle územní působnosti na nadnárodní, národní, regionální a místní.

V rámci procesu tvorby Strategie MAS Stolové hory byl ověřován jednak její soulad s cíli a obsahem jednotlivých relevantních strategií (uvedených níže), a jednak bylo ověřováno, zda někde nemůže docházet k bezprostřední kolizi rozvojových záměrů a cílů strategie MAS s těmito dokumenty. **Takováto kolize s relevantními strategiemi a koncepcemi nebyla zjištěna**, resp. naopak byl ověřen příspěvek SCLLD k dosahování cílů nadřazených strategických dokumentů.

Co se týká **nadnárodní úrovně**, pozornost byla věnována zejména klíčovým dokumentům na celoevropské úrovni – Strategie Evropa 2020 a dále dokumentům vážícím na realizaci Kohezní politiky v období do r. 2020, vč. základních Nařízení upravujících tuto politiku EU.

Zásadním strategickým dokumentem na **regionální úrovni** je Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020, která stanovuje jeho rozvojové priority do r. 2020. Tato koncepce má široký tematický záběr - má stanoveno 5 strategických oblastí: Konkurenceschopnost a inovace, Dopravní dostupnost a mobilita, Veřejné služby a občanská společnost, Environmentální prostředí a sítě a Vyvážený rozvoj a správa regionu. Je tak celkem logicky v souladu s mnoha aktivitami napříč všemi specifickými cíli SCLLD MAS Stolové hory. Kromě tohoto územního dokumentu jsou pro kraj zpracovány dílčí oborové koncepce v mnoha oblastech (viz tabulka níže).

V MAS působí dobrovolné svazky - DSO Lesy Policka, DSO Policko a DSO Podborsko. Žádný z těchto svazků však nemá aktuální strategický plán rozvoje, pouze existuje Strategický plán rozvoje mikroregionu Policka, který však byl zpracován v roce 2008. Z dalších **místních strategických dokumentů** lze zmínit strategické plány měst Náchoda, Hronova nebo obce Žďár nad Metují.

Tab. 10: Návaznost SCLLD na strategické dokumenty

Úroveň dokumentu	Název strategického / koncepního dokumentu	Strategický cíl 1					Strategický cíl 2					Strategický cíl 3						Strategický cíl 4			
		SC 1.1	SC 1.2	SC 1.3	SC 1.4	SC 1.5	SC 2.1	SC 2.2	SC 2.3	SC 2.4	SC 3.1	SC 3.2	SC 3.3	SC 3.4	SC 3.5	SC 3.6	SC 4.1	SC 4.2	SC 4.3	SC 4.4	
Nadnárodní	Strategie Evropa 2020	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	Dokumenty vážící na Kohzní politiku EU 2014 - 2020	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Národní	Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	Národní program reforem	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020	x																			
	Strategie sociálního začleňování 2014-2020		x		x																
	Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí 2013 - 2017		x		x																
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020					x															
	Koncepce podpory malých a středních podnikatelů 2014-2020						x	x	x												
	Koncepce památkové péče v ČR 2011-2016									x											
	Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR 2014 - 2020									x											
Dopravní politika ČR pro období 2014-2020 s výhledem do roku 2050										x											

Úroveň dokumentu	Název strategického / koncepního dokumentu	Strategický cíl 1					Strategický cíl 2					Strategický cíl 3						Strategický cíl 4			
		SC 1.1	SC 1.2	SC 1.3	SC 1.4	SC 1.5	SC 2.1	SC 2.2	SC 2.3	SC 2.4	SC 3.1	SC 3.2	SC 3.3	SC 3.4	SC 3.5	SC 3.6	SC 4.1	SC 4.2	SC 4.3	SC 4.4	
	Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013-2020											x									
	Aktualizovaná strategie rozvoje nakládání s odpady v obcích a městech ČR													x							
	Plán odpadového hospodářství ČR 2015 - 2024													x							
	Státní politika životního prostředí ČR 2012-2020											x			x	x					
	Státní program ochrany přírody a krajiny ČR 2009-2020													x	x						
	Koncepce bydlení České republiky do roku 2020																			x	
Regionální	Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	Program obnovy venkova Královéhradeckého kraje 2014 - 2020									x	x	x								x	
	Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb		x		x																
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Královéhradeckého kraje 2012 - 2016			x		x															
	Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2012 - 2016			x																	
	Koncepce zemědělské politiky Královéhradeckého kraje									x											
	Aktualizace Koncepce cyklopropravy Královéhradeckého kraje											x									
	Plán odpadového hospodářství													x							

Úroveň do- kumentu	Název strategického / kon- cepčního dokumentu	Strategický cíl 1					Strategický cíl 2				Strategický cíl 3						Strategický cíl 4			
		SC 1.1	SC 1.2	SC 1.3	SC 1.4	SC 1.5	SC 2.1	SC 2.2	SC 2.3	SC 2.4	SC 3.1	SC 3.2	SC 3.3	SC 3.4	SC 3.5	SC 3.6	SC 4.1	SC 4.2	SC 4.3	SC 4.4
	Královéhradeckého kraje																			
	Plán rozvoje vodovodů a ka- nalizací Královéhradeckého kraje													x						
	Koncepce ochrany přírody a krajiny Královéhradeckého kraje											x				x				
	Záměr rozvoje sportovních a volnočasových aktivit v Krá- lovéhradeckém kraji																x			x
Místní	Plán péče o CHKO Broumov- sko								x							x				
	Strategický plán rozvoje mi- kroregionu Policka	x	x		x	x	x			x		x	x			x				x
	Strategický plán rozvoje města Náchod	x	x	x	x	x	x			x	x	x		x	x		x		x	x
	Strategický plán rozvoje města Hronov	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x		x		x	x
	Strategický rozvojový plán obce Žďár nad Metují 2014 - 2020	x			x	x	x				x	x	x				x			x

Zdroj: vlastní zpracování

10 Akční plán

Tato kapitola obsahuje popisy programových rámců s rozdělením na opatření CLLD/fiche PRV s jednotlivými tématy projektů (aktivit).

Programový rámec (PR) je vždy vytvořen pro každý relevantní program podporovaný z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF).

Metodiky pro každý programový rámec operačního programu se liší, proto je jejich struktura rozdílná. Je důležité, aby stanovené programové rámce vycházely z celkové strategie a aby byly v souladu s relevantními operačními programy pro období 2014 – 2020, ale i dalšími strategickými dokumenty zasahujícími do území MAS Stolové hory.

10.1 Programový rámec OP Zaměstnanost

V následujícím textu jsou popsána opatření programového rámce OP Zaměstnanost, která byla zpracována na základě metodiky vydané Řídicím orgánem OP Z (informace ŘO OP Zaměstnanost pro MAS č. 3, Doporučení k tvorbě strategií CLLD, a další metodické materiály a informace).

Obecně platí, že v rámci specifického cíle 2.3.1 OP Z budou podporovány aktivity, které jsou identifikovány ve schválených SCLLD v oblastech sociálního začleňování a zaměstnanosti.

Podporované aktivity jsou v SCLLD MAS Stolové hory zařazeny a nastaveny tak, aby přispěly ke snížení lokální nezaměstnanosti, lepšímu využití ekonomického potenciálu venkova, zlepšení spolupráce místních aktérů při řešení lokální zaměstnanosti, lepší dostupnosti sociálních služeb a zlepšení situace osob vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením, stejně jako k podpoře sladování rodinného a profesního života obyvatel MAS.

Alokace na PR OP Zaměstnanost

Pro realizaci programového rámce OP Zaměstnanost byla definována níže uvedená opatření CLLD, na jejichž realizaci byla dle předběžné alokace stanovena celková částka z OP Z ve výši 13,540 mil. Kč (celkové způsobilé výdaje).

Tato částka byla v rámci procesu přípravy SCLLD a komunitního projednávání a při zohlednění výstupů šetření absorpční kapacity rozdělena mezi opatření realizovaná SCLLD MAS Stolové hory následovně:

Tab. 11: Přehled finanční alokace na Opatření PR OP Zaměstnanost

Název opatření SCLLD	Alokace (v Kč, CZV)
1.1. Zaměstnanost	5 416 000
1.2. Sociální služby a sociální začleňování	3 385 000
1.3. Prorodinná opatření	4 739 000

Analýzy rizik

U každého opatření CLLD programového rámce OP Zaměstnanost je v souladu s požadavky OP Z na tvorbu PR uvedena analýza rizik, identifikující jednotlivá rizika čtyř typů - finanční rizika, organizační, právní rizika a věcná rizika.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (sloupec „P“) i dopad (sloupec „D“) se hodnotí se na škále 1 (malý dopad/pravděpodobnost) až 5 (představuje velmi velký dopad/pravděpodobnost). Celková významnost rizika (V) je dána jako součin pravděpodobnosti, že riziko nastane a dopadu, jež riziko má, pokud nastane.

Dále již následují jednotlivá opatření programového rámce OP Zaměstnanost.

10.1.1 Opatření CLLD 1.1 Zaměstnanost

Tab. 12: Opatření 1.1 Programového rámce OP Zaměstnanost

Číslo a název opatření CLLD:	1.1 Zaměstnanost
Specifický cíl strategie:	1.1. Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti na území MAS
Opatření strategie:	1.1 Zaměstnanost
Aktivity strategie:	<p>A11 podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů</p> <p>A12 podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni</p> <p>A13 vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání</p> <p>A14 zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených a na trhu práce</p>
Popis vazby opatření na SC 2.3.1 OPZ:	Realizace opatření přispěje ke snížení lokální nezaměstnanosti. Problematika zaměstnanosti je jednou z největších výzev území a prioritou všech aktérů. Zvláštním problémem je otázka zaměstnanosti zejména pro skupiny obyvatel nejvíce ohrožených (mladí do 24 let, osoby nad 50 let, zdravotně hendikepovaní, sociálně ohrožení či vyloučení, ženy vč. matek na rodičovské a po jejím skončení). Realizace opatření přispěje ke zvýšení kvality místní pracovní síly a sladění kvalifikace s potřebami trhu práce, bude zlepšena spolupráce místních aktérů při řešení problémů lokální zaměstnanosti a bude podpořena tvorba nových pracovních míst. Je tak jednoznačný soulad se SC 2.3.1 OPZ.
Popis cíle opatření:	Cílem opatření je zvýšení lokální zaměstnanosti a dosažení potřebného vzdělání a kvalifikace cílových skupin pro zvýšení lokální zaměstnanosti pomocí výše uvedených aktivit, které jsou zaměřeny také na spolupráci místních aktérů na trhu práce. Jedná se o subjekty veřejného, soukromého a neziskového sektoru na úrovni MAS s cílem zprostředkovat zaměstnání, vytvářet nová či vyhrazená pracovní místa či umístit uchazeče na uvolněná pracovní místa.
Popis provázanosti navrhovaných opatření vč. provázanosti na ostatní operační programy ESI fondů:	<p>Provázanost navrhovaných opatření</p> <p>Výše popsané opatření zaměřené na podporu zaměstnanosti je provázáno s prioritní osou 4 IROP: Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, konkrétně s tématy odkazujícími na opatření programového rámce IROP 2.3 Infrastruktura sociálních služeb, kdy dvě z aktivit (A41 a A42) cílí také na zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce a dále na opatření PR IROP 2.4 Vzdělávací infrastruktura, kdy je jedna z aktivit (A53) zaměřena na podporu infrastruktury pro celoživotní vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky v lokálním trhu práce. Opatření váže i na Opatření PR OPZ 1.3. Prorodinná opatření, kdy jedním z nástrojů Opatření 1.1. je také podpora částečných pracovních úvazků či flexibilních forem práce, které jsou využívány zejména rodiči</p>

	<p>s dětmi a v opatření 1.3 jsou podporovány aktivity zaměřené zejména na sladění pracovního a rodinného života.</p> <p>Provázanost na další programy ESI fondů</p> <p>Toto opatření má také návaznost na Program rozvoje venkova, konkrétně na prioritu Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech. Dále je možné spatřovat vazbu na aktivity v prioritní ose 2 OP PIK „Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků“.</p>
<p>Prioritizace navrhovaných opatření financovaných z alokované částky:</p>	<p>Opatření je realizováno prioritně, ve variantě A.</p> <p>Jedná se o opatření financované z alokované částky.</p> <p>Opatření bude realizovat projekty týkající se podpory zaměstnanosti včetně vzdělání a poradenství, mající vliv na snížení nezaměstnanosti a zvýšení flexibility na lokálním trhu práce. Vzhledem k tomu, že problematika lokální nezaměstnanosti je (i přes relativně uspokojivé statistické ukazatele) jednou z nejvýznamnějších výzev území, mají projekty opatření 1.1 vysokou prioritu pro realizaci v území MAS Stolové hory.</p>
<p>Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:</p>	<p>Dle stávajících předpokladů je počítáno s vyhlášením první výzvy MAS na toto opatření v září 2016.</p> <p>Očekávaný konec realizace opatření je 30. 6. 2023.</p> <p>Další informace o harmonogramu výzev v Opatření 1.1. viz tab. 3 přílohy <i>Finanční plán a indikátory</i>.</p>
<p>Popis možných zaměření projektů:</p>	<p>Podporován bude zejména vznik nových a udržení stávajících pracovních míst na místní úrovni, podporovány budou flexibilní formy zaměstnávání, přičemž budou zjišťovány potřeby lokálních zaměstnavatelů tak, aby osoby hledající zaměstnání byly seznámeny s požadavky zaměstnavatelů a docházelo tak ke shodě nabídky s poptávkou, ke které přispěje podpora spolupráce místních aktérů.</p> <p>Zaměření projektů se bude týkat také vzdělávání obyvatelstva MAS, zvyšování kvalifikace, rekvalifikace, poradenství při získání zaměstnání a práci se skupinou osob ohrožených sociálním vyloučením či skupinou sociálně vyloučených na trhu práce (formou motivace a udržení si zaměstnání, orientace na trhu práce, rozvoj dovedností atp.).</p>
<p>Podporované cílové skupiny:</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Uchazeči o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence uchazečů o zaměstnání) → Zájemci o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence zájemců o zaměstnání) → Neaktivní osoby - osoby v produktivním věku, které nejsou ani zaměstnané (zaměstnáním se rozumí i výkon samostatné výdělečné činnosti) ani nezaměstnané (tj. evidované ÚP ČR jako uchazeč o zaměstnání) → Osoby se zdravotním postižením → Osoby s kumulací hendikepů na trhu práce (tj. splňují alespoň dvě z níže uvedených charakteristik: uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci déle než 5 měsíců, osoby mladší

	<p>25 let, osoby ve věku nad 54 let, osoby s nízkou úrovní kvalifikace (stupeň ISCED 0 - 2), osoby pečující o dítě mladší 15 let či o osobu blízkou, osoby z národnostních menšin či osoby z jiného sociokulturního prostředí)</p> <ul style="list-style-type: none"> → Osoby jinak znevýhodněné - azylanti a imigranti, osoby vyrůstající bez rodin do 26 let věku, osoby před propuštěním z VTOS a propuštěné z VTOS, osoby závislé → Osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené (tj. nevykonávaly zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost po dobu mateřské/rodičovské dovolené a v řádu měsíců se u nich očekává návrat na trh práce) → Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené
<p>Typy příjemců podpory:</p>	<p>Subjekty realizující projekty v rámci schválených strategií CLLD:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách → Nestátní neziskové organizace → Obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích → Organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti → Dobrovolné svazky obcí → MAS → Vzdělávací a poradenské instituce → Školy a školská zařízení → Obchodní korporace (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, družstva - družstvo, sociální družstvo, evropská družstevní společnost) → OSVČ <p>Typy příjemců mohou být výzvou konkretizovány dle aktivit.</p>
<p>Řešení situace obyvatel sociálně vyloučených/ohrožených vyloučením:</p>	<p>Prostřednictvím Opatření bude probíhat kromě jiného vzdělávání a poradenská činnost sociálně vyloučených osob nebo osob sociálním vyloučením ohrožených, které se mimo jiné nacházejí v sociálně vyloučených lokalitách v území MAS.</p>
<p>Absorpční kapacita MAS:</p>	<p>Dle předběžného šetření absorpční kapacity v území je znám zájem těchto subjektů:</p> <p>OSVČ (nejméně 1x), obchodní korporace (nejméně 2x), veřejnoprávní korporace (1x).</p> <p>Další subjekty v území záměry zvažují a jsou připraveni se výzev účastnit. MAS Stolové hory bude aktivně podporovat a budovat absorpční kapacitu Opatření na svém území a realizovat aktivní animační aktivity s cílem zvýšit poptávku po realizaci Opatření a tím celkovou kvalitu schválených projektů a přínos Opatření pro území MAS Stolové hory.</p>

Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP Z:**Udržitelný rozvoj**

Opatření realizuje zejména nehmotné investice, u kterých lze předpokládat pouze nepřímý dopad na přírodní hodnoty či ochranu životního prostředí. Největší vliv bude mít realizace opatření na ekonomický rozvoj, který bude posílen o vstup nových pracujících osob na trh práce a podporu tvorby nových pracovních míst. Významný je vliv na sociální pilíř udržitelného rozvoje a zlepšení sociální situace, vyplývající z pozitivního posunu v oblasti zaměstnanosti. Celkově má opatření na uváděné horizontální téma neutrální, resp. mírně pozitivní vliv. V rámci opatření bude respektován Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky.

Rovné příležitosti a nediskriminace

Budou podporovány pouze takové projekty, které nabízejí stejné příležitosti na trhu veškerým uvedeným cílovým osobám, přičemž nebudou v žádném z případů docházet k diskriminačním případům v podobě např. diskriminace z důvodu pohlaví a na trhu práce nebude v rámci tohoto opatření docházet k jakémukoli rozlišování, vyloučení nebo dávání přednosti. Naopak opatření se přímo zaměřuje na podporu skupin rizikových z pohledu diskriminace – mladých (absolventů) a na druhé starších osob (50+) hledajících uplatnění na trhu práce, podporu osob s nízkou kvalifikací, osob se zdravotním postižením či na zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených na trhu práce. Opatření má tedy jednoznačně pozitivní vliv na uvedené horizontální téma.

Rovnost žen a mužů

Bude podporována rovnost mužů a žen v jednotlivých projektech týkající se tohoto opatření, což bude mít vliv na nárůst pracovních míst zejména pro ženy, které budou mít lepší vzdělání a odbornou přípravu. Bude respektována Strategie pro rovnost žen a mužů, která mj. stanovuje priority stejné odměny za stejnou práci, rovnosti v rozhodování, stejnou ekonomickou nezávislost pro ženy a muže ad. Opatření má pozitivní vliv na uvedené horizontální téma.

Principy pro určení preferenčních kritérií:

Principy pro určení preferenčních kritérií vycházejí zejména z principů metody LEADER, z příkladů dobré praxe a osvědčených postupů a z nastavení SCLLD (vč. příspěvku k naplňování cílů a indikátorů, hodnocení potenciálních rizik, vazby na cílové skupiny, horizontální témata apod.).

Při výběru projektů bude kladen důraz na kvalitu projektů, kdy bude zvláštní zřetel věnován těmto kritériím (indikativní výčet):

- přínos k naplňování cílů SCLLD, resp. Opatření 1.1.
- míra, s níž projekt přispívá k řešení specifických problémů a výzev cílových skupin
- hodnocena je efektivnost a hospodárnost projektu (srovnání výše rozpočtu projektu, jeho přínosů apod.)
- zvažována bude i návaznost na již realizované projekty
- sledován bude přínos z hlediska naplňování horizontálních témat
- zohlednění principu Leader a případně další specifika stanovená MAS Stolové hory.

Konkrétní kritéria budou stanovena až k výzvě MAS.				
Minimální hranice celkových způsobilých výdajů:	bude upřesněno ŘO a výzvou			
Maximální hranice celkových způsobilých výdajů:	bude upřesněno ŘO a výzvou			
Analýza rizik (klíčová rizika v rámci Opatření)				
Hodnocení rizika				
Název rizika	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	Význam rizika (V=P*D)	Opatření k řízení identifikovaných rizik
Organizační				
Nedostatečná personální základna pro realizaci projektu	1	3	3	Vytvoření dostatečného a kvalitního personální zajištění v dostatečném časovém předstihu
Nedostatečné množství podaných žádostí o dotace	3	3	9	Zajištění dostatečné informovanosti o vypsání výzvy projektu a výběr opatření relevantních pro území
Finanční				
Nedostatek finančních prostředků na předfinancování projektu	1	4	4	Zajištění potřebných a spolehlivých zdrojů financování
Neproplacení žádosti o platbu, neobdržení dotace	1	4	4	Znalost pravidel poskytovatele dotace, kvalitní projektový management, kvalitní projektová dokumentace, dodržování pravidel v oblasti zadávání zakázek, dobrá komunikace mezi poskytovatelem a příjemcem
Právní				
Nedodržení podmínek OP Z	2	4	8	Důsledné sledování a dodržování podmínek daných OP Z ze strany příjemce.
Věcné				
Opatření nebude dostatečně přispívat k podpoře zaměstnanosti v MAS	2	5	10	Zvýšení aktivity spolupráce se zaměstnavateli, lepší podpora uchazečům o zaměstnání.
Nízká alokace pro opatření	1	4	4	Důkladná identifikace absorpční kapacity, správná alokace.
Indikátory výstupu				
Číslo	Název	Výchozí stav	Cílový stav	
60000	Celkový počet účastníků (osoby)	0	30	
Zdůvodnění hodnoty	Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. S ohledem na předpokládanou povahu předkládaných projektů, na výši minimální mzdy a možnou délku realizace pro-			

	<p>jektů (především u projektů zaměřených na podporu pracovních míst se očekává dlouhodobější podpora) byl proveden kvalifikovaný odhad cílové hodnoty na jednoho účastníka.</p> <p>Při výpočtu průměrných nákladů na účastníka MAS vychází z toho, že v tomto opatření bude podle místního šetření žádáno především o podporu projektů, které budou řešit problematiku nezaměstnanosti, mj. prostřednictvím vytváření nových pracovních míst, která by měla být dlouhodobě udržitelná. Podporovány tedy budou mzdové příspěvky vzniklé v souvislosti s umístěním osoby z cílové skupiny na trh práce nebo v souvislosti s udržením takové osoby na trhu práce. S ohledem na to, že tyto výdaje jsou způsobilé až do výše 100 % mzdových nákladů na dané pracovní místo, předpokládá MAS mzdu pro pracovníka ve výši 15 000 Kč/měsíc při 40 hodinové týdenní pracovní době. Při podpoře plného pracovního úvazku tak zaměstnavatel může získat podporu ve výši 180 tisíc Kč/rok. S ohledem na situaci v území MAS předpokládá, že ne všichni žadatelé budou žádat o podporu celého pracovního úvazku, nýbrž jen částečného. Předpoklad pro pracovní místa je následující:</p> <p>1) pracovník s úvazkem 0,5 na 36 měsíců = 270 tis. Kč, těchto pracovníků MAS očekává 10,</p> <p>2) pracovník s úvazkem 1,0 na 36 měsíců = 540 tis. Kč, takových MAS očekává 4.</p> <p>V rámci ostatních možných aktivit (zejména profesní vzdělávání) MAS očekává podporu na 1 účastníka v předpokládané výši 34 750 Kč, přičemž zde počítá se 16 účastníky. Celkem tedy MAS předpokládá 30 účastníků, kdy průměrné náklady na 1 účastníka činí přibližně 180 tis. Kč.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci OPZ. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>		
50105	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce (podniky)	0	1
Zdůvodnění hodnoty	Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. S ohledem na situaci v území MAS předpokládá, že alespoň 1 zaměstnavatel bude podporovat flexibilní formy práce, když alespoň jednu z forem práce před zahájením projektu nevyužíval.		
Indikátory výsledku			
62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti (osoby)	0	18
Zdůvodnění hodnoty	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. MAS předpokládá, že alespoň 18 osob, kteří se zúčastní aktivit zaměřených na profesní vzdělávání, získají potvrzení o kvalifikaci. Cílová hodnota indikátoru je tedy 18.		
62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ (osoby)	0	12
Zdůvodnění hodnoty	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na to, že MAS očekává celkový počet účastníků ve výši 30 osob a na skutečnost, že do tohoto indikátoru jsou započítáváni i účastníci, kteří získali zaměstnání i v průběhu projektu, MAS předpokládá, že alespoň 12 účastníků bude po ukončení své účasti zaměstnáno. Cílová hodnota je tedy stanovena na 12 osob.		
62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ (osoby)	0	6

Zdůvodnění hodnoty	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Dle charakteru předpokládaných projektů MAS očekává, že účastníci, kteří získají kvalifikaci po ukončení své účasti (indikátor 62600) a kteří zároveň nebudou patřit mezi účastníky zaměstnané po ukončení své účasti, včetně OSVČ (indikátor 62700), se zařadí mezi znevýhodněné účastníky, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu odborné přípravy/vzdělávání, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ (indikátor 62800). Cílová hodnota indikátoru tak byla stanovena na 6 účastníků.	
62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ (osoby)	0 10
Zdůvodnění hodnoty	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. MAS předpokládá, že prostřednictvím projektů dojde k vytvoření pracovních míst, která budou zachována i po ukončení projektů a to minimálně pro 10 účastníků.	
63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ (osoby)	0 5
Zdůvodnění hodnoty	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Po konzultaci s potenciálními žadateli MAS předpokládá, že alespoň 5 z účastníků zaměstnaných 6 měsíců po ukončení své účasti, vč. OSVČ, budou věku nad 54 let. Cílová hodnota je tedy stanovena na 5 osob.	
63200	Znevýhodnění účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ (osoby)	0 5
Zdůvodnění hodnoty	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Cílová hodnota byla stanovena jako rozdíl mezi účastníky zaměstnanými 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ (indikátor 62900) a účastníky ve věku nad 54 let zaměstnaných 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ (indikátor 63100). Předpokladem, a tedy cílovou hodnotou, je 5 účastníků.	
50130	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce (osoby)	0 3
Zdůvodnění hodnoty	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na situaci v území MAS předpokládá, že alespoň 3 osoby budou pracovat v rámci flexibilních forem práce.	

10.1.2 Opatření CLLD 1.2 Sociální služby a sociální začleňování

Tab. 13: Opatření 1.2 Programového rámce OP Zaměstnanost

Číslo a název opatření CLLD:	1.2 Sociální služby a sociální začleňování
Specifický cíl strategie:	1.2 Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení sociálního začleňování na území MAS
Opatření strategie:	1.2 Sociální inkluze a sociální služby
Aktivity strategie:	A21 podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených A22 vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách
Popis vazby opatření na SC 2.3.1 OPZ:	Opatření bezprostředně váže na SC 2.3.1 OP Z prostřednictvím zlepšení dostupnosti sociálních služeb a zlepšení situace v sociálně vyloučených lokalitách a podpory sociálně vyloučených osob nebo osob sociálním vyloučením ohrožených.
Popis cíle opatření:	<p>Cílem opatření je sociálně začlenit co nejvyšší počet ohrožených osob na území MAS Stolové hory prostřednictvím aktivit-sociálních služeb týkající se podpory sociálního začleňování osob se zaměřením na prevenci sociálního vyloučení, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou a podporou komunitní sociální práce.</p> <p>Dále je cíl zaměřen na sociálně vyloučené lokality, kdy zde budou podporovány programy prevence a řešení problémů – prostřednictvím prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality a ochrany veřejného pořádku s podporou osvěty v této oblasti týkající se např. romského mentoringu.</p>
Popis provázanosti navrhovaných opatření vč. provázanosti na ostatní operační programy ESI Fondů:	<p>Provázanost navrhovaných opatření</p> <p>Opatření 1.2. je provázáno s dalšími opatřeními Programových rámců. Zjevná je zejména návaznost na investiční Opatření 2.3. PR IROP (Infrastruktura sociálních služeb), jehož prostřednictvím a v kombinaci s Opatřením 1.2. bude zajištěn plně integrovaný přístup k řešení problémů v sociální oblasti v území MAS (Opatření 2.3. rozvíjí hmotné zázemí pro poskytování služeb realizovaných v rámci Opatření 1.2.). Opatření 2.3. je naplňováno aktivitami strategie A41 vznik a rozvoj komunitních center v obcích MAS a A42 podpora zázemí pro realizaci sociálních služeb v obcích MAS za účelem sociálního začleňování.</p> <p>Provázanost sociální problematiky řešené Opatřením 1.2. a zaměstnanosti, řešené Opatřením 1.1., je zcela zjevná, a to nejen zaměřením na (krom jiných) cílovou skupinu sociálně vyloučených či ohrožených.</p> <p>Provázanost na programy ESI fondů</p> <p>Opatření je provázáno zejména s dalšími aktivitami IROP v rámci prioritní osy 4: Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, v tématech obdobných specifickému cíli 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, konkrétně aktivitami, které nejsou řešeny prostřednictvím programového rámce IROP (sociální bydlení či sociální podnikání).</p>

	<p>Tyto aktivity IROP (podobně jako Opatření CLLD 1.2.) také cílí na snížení počtu sociálně vyloučených osob nebo osob sociálním vyloučením ohrožených.</p>
<p>Prioritizace navrhovaných opatření financovaných z alokované částky:</p>	<p>Opatření je realizováno prioritně, ve variantě A. Jedná se o opatření financované z alokované částky.</p> <p>Opatření podporuje projekty týkající se sociálního začleňování, a to pouze takové, které mají společensky prospěšný charakter (nikoli komerční) s přímým dopadem na osoby z cílových skupin. Otázka sociálních služeb a opatření sociální inkluze je i s ohledem na výskyt SVL v území velkou výzvou a prioritou pro řešení prostřednictvím komunitně realizovaných nástrojů.</p>
<p>Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:</p>	<p>Dle stávajících předpokladů je počítáno s vyhlášením první výzvy MAS na toto opatření v březnu 2017. Očekávaný konec realizace opatření je 30. 6. 2023. Další informace o harmonogramu výzev v Opatření 1.2, viz tab. 3 přílohy <i>Finanční plán a indikátory</i>.</p>
<p>Popis možných zaměření projektů:</p>	<p>Projekty jsou zaměřeny na začleňování sociálně vyloučených osob nebo osob sociálním vyloučením ohrožených, na podporu činnosti komunitních sociálních pracovníků, kteří nabízejí aktivity mající sociální rozměr a jsou realizovány v komunitě a v souladu s pravidly OP Z.</p> <p>Dále budou projekty zaměřeny na podporu poskytování sociálních služeb na základě zákona č. 108/2006 Sb., a které mají za cíl sociální začlenění a prevenci sociálního vyloučení jako např. odborné sociální poradenství, terénní programy, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny, služby následné péče, osobní asistence, odlehčovací služby.</p> <p>Projekty jsou zaměřeny též na sociálně vyloučené lokality v podobě programů prevence a řešení problémů, na mladé lidi ze sociálně znevýhodněného prostředí, na osoby s chronickým duševním onemocněním, na osoby ohrožené závislostmi, na osoby s alternativními tresty a opouštějícími zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, na aktivizační, asistenční a motivační programy apod.</p>
<p>Podporované cílové skupiny:</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené → Osoby se zdravotním postižením (včetně osob s duševním onemocněním) → Osoby s kombinovanými diagnózami → Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách → Imigranti a azylanti → Bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování → Oběti trestné činnosti → Osoby pečující o malé děti → Osoby pečující o jiné závislé osoby → Rodiče samoživitelé → Osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané → Osoby ohrožené předlužeností → Osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi

	<ul style="list-style-type: none"> → Osoby v nebo po výkonu trestu → Osoby opouštějící institucionální zařízení → Osoby ohrožené vícenásobnými riziky → Osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky <p>Pro programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb. se jedná navíc i o následující cílové skupiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Neformální pečovatelé
Typy příjemců podpory:	<p>Subjekty realizující projekty v rámci schválených strategií CLLD:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách → Nestátní neziskové organizace → Obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích → Organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti → Dobrovolné svazky obcí → MAS → Vzdělávací a poradenské instituce → Školy a školská zařízení → Obchodní korporace (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, družstva – družstvo, sociální družstvo, evropská družstevní společnost) → OSVČ <p>Typy příjemců mohou být ve výzvě konkretizovány dle aktivit.</p>
Řešení situace obyvatel sociálně vyloučených/ohrožených vyloučením:	<p>Opatření bezprostředně cílí na osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené a na jejich inkluzi.</p>
Absorpční kapacita MAS:	<p>Dle předběžného šetření absorpční kapacity v území je znám zájem těchto subjektů:</p> <p>NNO poskytující služby v oblasti inkluze (nejméně 2x), veřejnoprávní korporace (nejméně 2x).</p> <p>Další subjekty v území záměry zvažují a jsou připraveni se výzev účastnit. MAS Stolové hory bude aktivně podporovat a budovat absorpční kapacitu Opatření na svém území a realizovat aktivní animační aktivity s cílem zvýšit poptávku po realizaci Opatření a tím celkovou kvalitu schválených projektů a přínos Opatření pro území MAS Stolové hory.</p>
Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP Z:	<p>Udržitelný rozvoj</p> <p>V rámci realizace Opatření 1.2 se jedná zejména o nehmotné investice, které budou mít největší pozitivní vliv na sociální pilíř, který bude posílen o začlenění sociálně vyloučených osob do společnosti. Do jisté míry dojde k pozitivnímu ovlivnění i ekonomického pilíře, který je se sociálním provázán (dojde ke zlepšení vyhlídek cílových skupin na trhu práce).</p>

	<p>Opatření nemá přímý dopad na ochranu životního prostředí a změnu klimatu. V rámci opatření bude respektován Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky. Celkově má opatření na uváděné horizontální téma neutrální, resp. mírně pozitivní vliv.</p> <p>Rovné příležitosti a nediskriminace</p> <p>Budou podporovány pouze takové projekty, které nabízejí stejné příležitosti všem dotčeným osobám, přičemž nebude v žádném z případů docházet k diskriminačním případům v podobě např. diskriminace z důvodu pohlaví, v rámci tohoto opatření nebude docházet k jakémukoli rozlišování, vyloučení nebo dávání přednosti.</p> <p>Opatření je naopak zaměřeno na nediskriminačním zlepšení přístupu ke kvalitním a udržitelným sociálním službám a dalším navazujícím službám, podporujícím sociální začleňování. Opatření má tedy jednoznačně pozitivní vliv na uvedené horizontální téma.</p> <p>Rovnost žen a mužů</p> <p>Bude zachována rovnost žen a mužů v jednotlivých projektech týkající se tohoto opatření. Bude respektována Strategie pro rovnost žen a mužů. Celkově má opatření na uváděné horizontální téma neutrální vliv.</p>																
<p>Principy pro určení preferenčních kritérií:</p>	<p>Principy pro určení preferenčních kritérií vycházejí zejména z principů metody LEADER, z příkladů dobré praxe a osvědčených postupů a z nastavení SCLLD (vč. příspěvku k naplňování cílů a indikátorů, hodnocení potenciálních rizik, vazby na cílové skupiny, horizontální témata apod.). Při výběru projektů bude kladen důraz na kvalitu projektů, kdy bude zvláštní zřetel věnován těmto kritériím (indikativní výčet):</p> <ul style="list-style-type: none"> - přínos k naplňování cílů SCLLD, resp. Opatření 1.2. - míra, s níž projekt přispívá k řešení specifických problémů a výzev cílových skupin - hodnocena je efektivnost a hospodárnost projektu (srovnání výše rozpočtu projektu, jeho přínosů apod.) - zvažována bude i návaznost na již realizované projekty - sledován bude přínos z hlediska naplňování horizontálních témat <p>Konkrétní kritéria budou stanovena až k výzvě MAS.</p>																
<p>Minimální hranice celkových způsobilých výdajů:</p>	<p>bude upřesněno ŘO a výzvou</p>																
<p>Maximální hranice celkových způsob. výdajů:</p>	<p>bude upřesněno ŘO a výzvou</p>																
<p>Analýza rizik</p>																	
<p>Hodnocení rizika</p>																	
<p>Název rizika</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">Pravděpodobnost (P)</th> <th style="width: 15%;">Dopad (D)</th> <th style="width: 15%;">Význam rizika (V=P*D)</th> <th style="width: 40%;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">Organizační</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td>Vytvoření dostatečného a kvalitního personální zajištění v dostatečném časovém předstihu</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">9</td> <td>Zajištění dostatečné informovanosti o vypsání výzvy projektu a výběr opatření relevantních pro území</td> </tr> </tbody> </table>	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	Význam rizika (V=P*D)		Organizační				1	3	3	Vytvoření dostatečného a kvalitního personální zajištění v dostatečném časovém předstihu	3	3	9	Zajištění dostatečné informovanosti o vypsání výzvy projektu a výběr opatření relevantních pro území
Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	Význam rizika (V=P*D)															
Organizační																	
1	3	3	Vytvoření dostatečného a kvalitního personální zajištění v dostatečném časovém předstihu														
3	3	9	Zajištění dostatečné informovanosti o vypsání výzvy projektu a výběr opatření relevantních pro území														
<p>Nedostatečná personální základna pro realizaci projektu</p>																	
<p>Nedostatečné množství podaných žádostí o dotace</p>																	

Finanční				
Nedostatek finančních prostředků na předfinancování projektu	1	4	4	Zajištění potřebných a spolehlivých zdrojů financování
Neproplacení žádosti o platbu, neobdržení dotace	1	4	4	Znalost pravidel poskytovatele dotace, kvalitní projektový management, kvalitní projektová dokumentace, dodržování pravidel v oblasti zadávání zakázek, dobrá komunikace mezi poskytovatelem a příjemcem
Právní				
Nedodržení podmínek OP Z	2	4	8	Důsledné sledování a dodržování podmínek daných OP Z ze strany příjemce.
Věcné				
Opatření nebude dostatečně přispívat k sociálnímu začleňování v MAS	2	5	10	Zvýšení aktivity spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb, postup dle společné strategie rozvoje.
Nízká alokace pro opatření	1	4	4	Důkladná identifikace absorpční kapacity, správná alokace.
Indikátory výstupu				
Číslo	Název		Výchozí stav	Cílový stav
60000	Celkový počet účastníků (osoby)		0	44
Zdůvodnění hodnoty	<p>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. MAS podle předběžného zájmu z území očekává především realizaci projektů zaměřených na podporu začleňování sociálně vyloučených osob či osob sociálním vyloučením ohrožených a na vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách. Podporovány budou především ambulantní a terénní soc. služby (projekty s delší dobou realizace), činnost komunitních sociálních pracovníků a programy prevence a řešení problémů. Předpokládá se, že účastníky budou jednoznačně identifikované osoby s podporou vyšší, než je podpora bagatelní. Předpokládá se zejména podpora sociálních služeb a programů pracujících s osobami z cílových skupin v dlouhodobějším horizontu, proto lze předpokládat vyšší náklady na jednu osobu. MAS očekává, že v rámci projektů budou v součtu podpořeni celkem 4 plně přepočtení pracovníci, přičemž předpokládaný počet účastníků (klientů) na jedno plně přepočtené pracovní místo vychází na 11. Cílová hodnota tohoto indikátoru tak s ohledem na výše uvedené skutečnosti byla stanovena na 44 osob, což představuje kvalifikovaný odhad na 1 účastníka ve výši takřka 77 tis. Kč (vychází z běžné praxe místních poskytovatelů služeb, přičemž zohledňuje standard financování služeb v Královéhradeckém kraji.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci OPZ. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>			
62000	Počet projektů, které zcela nebo zčásti provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace (projekty)		0	2

Zdůvodnění hodnoty	<i>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. S ohledem na předpokládanou povahu předkládaných projektů a počet NNO působících v oblasti byl proveden kvalifikovaný odhad 2 projektů, zcela nebo zčásti prováděný sociálními partnery nebo nevládními organizacemi.</i>		
62200	Počet projektů zaměřených na orgány veřejné správy a veřejné služby na celostátní, regionální a místní úrovni (projekty)	0	2
Zdůvodnění hodnoty	<i>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. Jelikož prostřednictvím tohoto opatření budou podporovány sociální služby, které jsou podle definice indikátoru službou veřejnou, MAS očekává v rámci stanovené alokace minimálně 2 projekty, které budou zaměřeny zejména na podporu sociálních služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou v dlouhodobějším horizontu.</i>		
67001	Kapacita podpořených služeb (místa)	0	8
Zdůvodnění hodnoty	<i>Při určení cílové hodnoty indikátoru MAS vychází z průměrné hrubé mzdy/platu pozice Sociální a terénní pracovník v území, která se dle místního šetření pohybuje ve výši 28 tis. Kč včetně zákonných odvodů za měsíc, což respektuje hodnoty uvedené v dokumentu Obvyklé mzdy/platy pro Operační program Zaměstnanost. Při plném pracovním úvazku tak mzdové náklady na 1 sociálního a terénního pracovníka vyjdou na 336 tis. Kč/rok, resp. 672 tis. Kč za dva roky. Vzhledem k tomu, že MAS předpokládá projekty s delší dobou realizace, počítá se v tomto opatření s podporou 4 plně přepočtených pracovních úvazků, přičemž průměrné náklady na jeden plný úvazek budou činit cca 336 tis. Kč/rok. Díky tomu, že podpora přispěje k navýšení personálu žadatelů o celkem 4 plně přepočtené pracovní úvazky, MAS očekává, že se maximální počet osob, které budou schopni pracovníci hrazení z prostředků ESF v daný okamžik obsloužit, bude blížit hodnotě 8. Jeden pracovník hrazený z ESF tak bude průměrně moci v jeden okamžik obsloužit maximálně 2 klienty. Tato hodnota přibližně vychází z předpokladu, že tři tito plně přepočtení pracovníci budou působit v rámci těch typů sociálních služeb, kde je potřeba individuálního přístupu, tzn. že jeden pracovník se může v daný okamžik věnovat pouze jednomu klientovi. MAS předpokládá, že další pracovník hrazený z prostředků ESF bude působit jako komunitní sociální pracovník, kdy se bude vzhledem k charakteru práce schopen v daném okamžiku věnovat až pěti klientům zároveň. Okamžitá kapacita v rámci sociálních služeb bude vlivem realizace projektů tudíž navýšena o 3 místa, okamžitá kapacita v rámci komunitní sociální práce bude navýšena o 5 míst. Cílová hodnota indikátoru je tedy stanovena na 8.</i>		
Indikátory výsledku			
67010	Využívání podpořených služeb (osoby)	0	30
Zdůvodnění hodnoty	<i>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Preferovány budou zejména dlouhodobější projekty zaměřené na podporu sociálních služeb, ale vzhledem k charakteru území se počítá i s projekty zaměřenými na soc. vyloučené lokality v podobě programů prevence a řešení problémů, na mladé lidi ze soc. znevýhodněného prostředí, osoby ohrožené závislostmi a další, i s podporou činnosti komunitních sociálních pracovníků, kdy budou mezi účastníky, kteří využijí podpořenou službu či program, i anonymní klienti či klienti nepřekračující bagatelní podporu. MAS předpokládá účast alespoň 30 takových osob.</i>		

67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel (osoby)	0	24
Zdůvodnění hodnoty	<i>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě, definici indikátoru a stanovené hodnotě nadřazeného indikátoru 67310. Prostřednictvím tohoto opatření budou preferovány projekty zaměřené na vhodnou a déle trvající podporu účastníků. Vzhledem k tomu, že předpokládaný celkový počet účastníků je 44, MAS očekává, že alespoň u 24 osob služba naplní svůj účel, budou mít uzavřenou smlouvu o poskytování sociálních služeb, individuální plán a jeho kladné vyhodnocení o kvalitativní změně v životě.</i>		
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel (osoby)	0	36
Zdůvodnění hodnoty	<i>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě, definici indikátoru. Díky preferenci projektů zaměřených na podporu sociálních služeb s delší dobou realizace a s přihlédnutím k celkovému počtu účastníků (44) MAS očekává, že alespoň u 36 jednoznačně identifikovaných osob s podporou vyšší, než je bagatelní, intervence formou sociální práce naplní svůj účel.</i>		

10.1.3 Opatření CLLD 1.3 Prorodinná opatření

Tab. 14: Opatření 1.3 Programového rámce OP Zaměstnanost

Číslo a název opatření CLLD:	1.3 Prorodinná opatření
Specifický cíl strategie:	1.3 Zvýšení flexibility na lokálním trhu práce a vyšší využití místní pracovní síly
Opatření strategie:	1.3 Prorodinná opatření
Aktivity strategie:	A 31 podpora vzniku, rozvoje a fungování dětských skupin A 32 podpora doplňkových zařízení péče o děti
Popis vazby opatření na SC 2.3.1 OPZ:	Opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OP Zaměstnanost a přispěje ke snížení lokální nezaměstnanosti, ke zlepšení spolupráce místních aktérů při řešení problémů lokální zaměstnanosti i ke zlepšení situace osob vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením žijících v MAS. V tomto smyslu sleduje obdobné cíle jako SC 2.3.1 OP Zaměstnanost.
Popis cíle opatření:	Cílem opatření je zvýšit dostupnost služeb péče o děti v návaznosti na sladování pracovního, soukromého a rodinného života a zvýšení zaměstnanosti pečujících osob. Cíl opatření bude mj. naplněn prostřednictvím zlepšení nabídky cenově dostupných a kvalitních zařízení a služeb péče o děti, konkrétně zejména prostřednictvím podpory zařízení s nedostatečnou kapacitou potřebných forem (kluby, družiny apod.), podporou dětských skupin pro podniky a veřejnost a individuální péčí o děti.
Popis provázanosti navrhovaných opatření vč. provázanosti na ostatní operační programy:	<p>Provázanost navrhovaných opatření</p> <p>Opatření má návaznost zejména na opatření programového rámce 1.1 Zaměstnanost, A11 podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů a A12 podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni, protože obě aktivity v sobě zahrnují podporu zaměstnanosti včetně souvislosti se sladováním pracovního a rodinného života. Stejně tak se opatření významně doplňuje zejména se vzdělávací (komplementarita měkkých a tvrdých aktivit), ale i sociální infrastrukturou (opatření 2.4 a 2.3).</p> <p>Okrajově pak váže na fiche PRV, jejichž předmětem jsou ekonomické činnosti ve venkovském prostoru, jejichž nositelé mohou využívat přínosy realizace Opatření 1.3.</p> <p>Provázanost na programy ESI fondů</p> <p>Na toto opatření navazují také aktivity v prioritní ose 3 OP VVV „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“, kdy v oblasti předškolního vzdělávání a předškolní péče bude MŠMT prostřednictvím intervencí OP VVV podporovat rozvoj zejména zařízení pro předškolní vzdělávání a MPSV bude v dané IP podporovat péči o děti s cílem zvyšování zaměstnanosti žen.</p>
Prioritizace navrhovaných opatření financovaných z alokované částky:	<p>Opatření je realizováno prioritně ve variantě A.</p> <p>Jedná se o opatření financované z alokované částky.</p> <p>Opatření bude prioritně podporovat projekty týkající prorodinných opatření s pozitivním dopadem na trh práce (zvyšování uplatnitelnosti osob na trhu</p>

	<p>práce). Jejich význam se bude stupňovat se zvyšování poptávky zejména kvalifikovaných zaměstnanců, převážně žen, po sladění rodinného a profesního života.</p>
<p>Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:</p>	<p>Předpokládá se, že první výzva MAS na toto opatření bude vyhlášena v září 2016.</p> <p>Očekávaný konec realizace opatření je 30. 6. 2023.</p> <p>Další informace o harmonogramu výzev v Opatření, viz tab. 3 přílohy <i>Finanční plán a indikátory</i>.</p>
<p>Popis možných zaměření projektů:</p>	<p>Opatření bude podporovat projekty, které povedou ke zvýšení dostupnosti služeb péče o děti v návaznosti na sladování pracovního, soukromého a rodinného života a zvýšení zaměstnanosti pečujících osob.</p> <p>Podporována budou např. zařízení, která doplní chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem zařízení (typu školní družiny, kluby), s možností podpory příměstských táborů v době školních prázdnin a dětské skupiny pro veřejnost i podniky.</p>
<p>Podporované cílové skupiny:</p>	<ul style="list-style-type: none"> → osoby navracející se na trh práce po návratu z MD/RD → osoby pečující o malé děti → osoby pečující o jiné závislé osoby
<p>Typy příjemců podpory (obecné vymezení pro projekty realizované v rámci SCLLD):</p>	<p>Subjekty realizující projekty v rámci schválených strategií CLLD:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách → Nestátní neziskové organizace → Obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích → Organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti → Dobrovolné svazky obcí → MAS → Vzdělávací a poradenské instituce → Školy a školská zařízení → Obchodní korporace (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, družstva - družstvo, sociální družstvo, evropská družstevní společnost) → OSVČ <p>Typy příjemců mohou být ve výzvě specifikováni dle jednotlivých aktivit.</p>
<p>Řešení situace sociálně vyloučených obyvatel:</p>	<p>Opatření je zaměřeno zejména na osoby ohrožené sociálním vyloučením (případně již přinejmenším částečně vyloučené) a na odstraňování jejich znevýhodnění zejména ve vazbě na trh práce.</p>
<p>Absorpční kapacita MAS:</p>	<p>Dle předběžného šetření absorpční kapacity v území je znám zájem těchto subjektů:</p> <p>obchodní korporace (nejméně 1x), veřejnoprávní korporace (nejméně 2x) a školy a školská zařízení (nejméně 1x).</p> <p>Další subjekty v území záměry zvažují a jsou připraveni se výzev účastnit. MAS Stolové hory bude aktivně podporovat a budovat absorpční kapacitu Opatření na svém území a realizovat aktivní animační aktivity s cílem zvýšit poptávku po realizaci Opatření a tím celkovou kvalitu schválených projektů a přínos Opatření pro území MAS Stolové hory.</p>

Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP Z:	<p>Udržitelný rozvoj</p> <p>Dopad na environmentální pilíř je neutrální. Pozitivní je vliv na sociální pilíř (potažmo i ekonomický pilíř) udržitelného rozvoje a zlepšení sociální situace, vyplývající z pozitivního posunu v oblasti zaměstnanosti. Celkově má opatření na uváděné horizontální téma neutrální, resp. mírně pozitivní vliv. V rámci opatření bude respektován Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky.</p> <p>Rovné příležitosti a nediskriminace</p> <p>Budou podporovány pouze takové projekty, které nabízejí stejné příležitosti všem dotčeným osobám, přičemž nebude v žádném z případů docházet k diskriminačním případům v podobě např. diskriminace z důvodu pohlaví, v rámci tohoto opatření nebude docházet k jakémukoli rozlišování, vyloučení nebo dávání přednosti. Opatření se zaměřuje na podporu žen ohrožených na trhu práce a rodičů s malými dětmi. Opatření má na uvedené horizontální téma pozitivní vliv.</p> <p>Rovnost žen a mužů</p> <p>Bude podporována rovnost žen a mužů v jednotlivých projektech týkající se tohoto opatření, které má přinést snížení rozdílů v postavení žen a mužů na trhu práce. Bude respektována Strategie pro rovnost žen a mužů, která stanovuje priority stejné odměny za stejnou práci, rovnosti v rozhodování, stejnou ekonomickou nezávislost pro ženy a muže ad. Opatření má na uvedené horizontální téma pozitivní vliv.</p>								
Principy pro určení preferenčních kritérií:	<p>Principy pro určení preferenčních kritérií vycházejí zejména z principů metody LEADER, z příkladů dobré praxe a osvědčených postupů a z nastavení SCLLD (vč. příspěvku k naplňování cílů a indikátorů, hodnocení potenciálních rizik, vazby na cílové skupiny, horizontální témata apod.).</p> <p>Při výběru projektů bude kladen důraz na kvalitu projektů, kdy bude zvláštní zřetel věnován těmto kritériím (indikativní výčet):</p> <ul style="list-style-type: none"> - přínos k naplňování cílů SCLLD, resp. Opatření 1.3. - míra, s níž projekt přispívá k řešení specifických problémů a výzev cílových skupin - hodnocena je efektivnost a hospodárnost projektu (srovnání výše rozpočtu projektu, jeho přínosů apod.) - zvažována bude i návaznost na již realizované projekty - sledován bude přínos z hlediska naplňování horizontálních témat <p>Konkrétní kritéria budou stanovena až k výzvě MAS.</p>								
Minimální hranice celkových způsobilých výdajů:	bude upřesněno ŘO a výzvou								
Maximální hranice celkových způsobilých výdajů:	bude upřesněno ŘO a výzvou								
Analýza rizik									
Hodnocení rizika									
Název rizika	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 35%;">Pravděpodobnost (P)</th> <th style="width: 15%;">Dopad (D)</th> <th style="width: 15%;">Význam rizika (V=P*D)</th> <th style="width: 35%; text-align: right;">Opatření k řízení identifikovaných rizik</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 40px;"> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	Význam rizika (V=P*D)	Opatření k řízení identifikovaných rizik				
Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	Význam rizika (V=P*D)	Opatření k řízení identifikovaných rizik						

Organizační				
Nedostatečná personální základna pro realizaci projektu	1	3	3	Vytvoření dostatečného a kvalitního personální zajištění v dostatečném časovém předstihu
Nedostatečné množství podaných žádostí o dotace	3	3	9	Zajištění dostatečné informovanosti o vypsání výzvy projektu a výběr opatření relevantních pro území
Finanční				
Nedostatek finančních prostředků na předfinancování projektu	1	4	4	Zajištění potřebných a spolehlivých zdrojů financování
Neproplacení žádosti o platbu, neobdržení dotace	1	4	4	Znalost pravidel poskytovatele dotace, kvalitní projektový management, kvalitní projektová dokumentace, dodržování pravidel v oblasti zadávání zakázek, dobrá komunikace mezi poskytovatelem a příjemcem
Právní				
Nedodržení podmínek OP Z	2	4	8	Důsledné sledování a dodržování podmínek daných OP Z ze strany příjemce.
Věcné				
Opatření nebude dostatečně přispívat k řešení prarodinných aktivit	2	5	10	Zvýšení aktivity spolupráce mezi subjekty zajišťujícími péči o děti a potřebami zaměstnanců.
Nízká alokace pro opatření	1	4	4	Důkladná identifikace absorpční kapacity, správná alokace.
Indikátory výstupu				
Číslo	Název		Výchozí stav	Cílový stav
60000	Celkový počet účastníků (osoby)		0	58
Zdůvodnění hodnoty	<p>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. MAS v rámci realizace opatření předpokládá podporu zařízení péče o děti:</p> <p><i>Příměstské tábory – kapacita příměstského tábora se předpokládá 10 osob, s přihlédnutím na délku realizace projektu 3 roky a s přihlédnutím na počet osob, u kterých podpora překročí bagatelní hodnotu je plánován počet osob zasažených projektem 20 osob</i></p> <p><i>Dětské skupiny – předpokládá se podpora 3 dětských skupin s průměrnou kapacitou dětské skupiny 6 osob. S přihlédnutím k délce realizace projektu 3 roky a k obměně části dětí se předpokládá, že projekt zasáhne celkem 27 osob ve třech dětských skupinách, tj. průměrně 9 osob na jednu dětskou skupinu.</i></p> <p><i>Zařízení péče o děti zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování (družiny) – předpokládá se podpora 1 zařízení (školní družiny) s kapacitou 8 osob. S přihlédnutím k délce realizace projektu 3 roky a k obměně části dětí se předpokládá, že projekt zasáhne 11 osob.</i></p> <p><i>Při započítávání hodnoty indikátoru 1 dítě = 1 rodič vychází hodnota indikátoru 58 osob. Odhad na jednoho účastníka, rodiče, je 81 tis. Kč.</i></p>			

	<p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci OPZ. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>		
50001	Kapacita podpořených zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení (osoby)	0	36
Zdůvodnění hodnoty	<p>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. MAS předpokládá, že v tomto opatření budou podpořena zařízení péče o děti, která budou mít v souhrnu kapacitu ve výši 36 dětí. Způsob výpočtu:</p> <p>V rámci realizace opatření se předpokládá podpora 5 projektů s následující kapacitou:</p> <p>1 projekt na příměstské tábory – kapacita tábora se předpokládá 10 osob. Předpokládaná doba trvání projektu je tři roky se čtyřmi týdenními běhy tábora ročně a cenou 3500 Kč/týden na jednotku kapacity tábora.</p> <p>3 projekty na dětské skupiny – průměrná kapacita jedné dětské skupiny se předpokládá 6 dětí, tj. 18 dětí na tři dětské skupiny. Předpokládaná doba trvání každého projektu je tři roky s cenou 5500 Kč/měsíc na jednotku kapacity dětské skupiny.</p> <p>1 projekt na podporu zařízení péče o děti zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování (školní družiny) – kapacita družiny se předpokládá 8 dětí. Předpokládaná doba trvání projektu je tři roky s cenou 2600 Kč/měsíc na jednotku kapacity družiny.</p> <p>S ohledem na stanovenou alokaci na toto opatření vychází průměrná částka ve výši cca 130 tis. Kč na jednotku kapacity za celou dobu trvání projektů, tj. tři roky. Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci OPZ. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>		
50100	Počet podpořených zařízení péče o děti předškolního věku (zařízení)	0	3
Zdůvodnění hodnoty	<p>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. MAS v tomto opatření v rámci projektů podporovaných ESF předpokládá podporu zařízení péče o děti, která budou zaměřena na děti předškolního věku. S ohledem na povahu předpokládaných projektů MAS v rámci tohoto opatření očekává podporu 3 zařízení, dětských skupin.</p>		
Indikátory výsledku			
50110	Počet osob využívajících zařízení péče o děti předškolního věku (osoby)	0	27
Zdůvodnění hodnoty	<p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na situaci v území a plánované 3 projekty na podporu dětských skupin, které by měly celkově zasáhnout 27 dětí (viz indikátor 60000) a vzhledem k započítávání 1 dítě = 1 rodič MAS předpokládá, že alespoň 27 osobám (rodičům dětí předškolního věku) bude díky podpoře zařízení péče o děti předškolního věku umožněno jít do práce.</p>		

50120	Počet osob využívajících zařízení péče o děti ve věku do 3 let (osoby)	0	7
Zdůvodnění hodnoty	<i>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na situaci v území, indikátor 50110, podmínky rodičovské dovolené a skutečnost, že do dětské skupiny mohou být umístěny děti již od 1 roku věku MAS předpokládá, že přibližně 1/4 dětí umístěných v dětských skupinách budou ve věku do 3 let. Vzhledem ke způsobu započítávání 1 dítě = 1 rodič MAS předpokládá, že alespoň 7 osobám (rodičům dětí ve věku do 3 let) bude díky podpoře zařízení péče o děti ve věku do 3 let umožněno jít do práce.</i>		

10.2 Programový rámec IROP

Na komunitně vedený místní rozvoj je zaměřena čtvrtá prioritní osa IROP cílící na vyvážený a udržitelný územní rozvoj venkovských oblastí.

Obsahově je problematika zvýšení kvality života ve venkovských oblastech řešena prostřednictvím SC 4.1 IROP (*Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu*), jež je koncipován tak, aby podporované aktivity přispívaly ke snížení lokální nezaměstnanosti, k lepšímu využití ekonomického potenciálu venkova, ke zlepšení situace osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením, k ochraně kulturního dědictví a k rozvoji místních služeb a dopravní obslužnosti. Prioritní osa 4 podporuje aktivity typové z prioritních os 1, 2 a 3 IROP, konkrétně ze specifických cílů:

- SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy,
- SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof,
- SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi,
- SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti soc. podnikání,
- SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví,
- SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení,
- SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví,
- SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje.

Tabulka níže uvádí přehled specifických cílů IROP, které je možné obecně realizovat v rámci SCLLD a jejich vazbu na aktivity navržené ve Strategii MAS Stolové hory, resp. na Programový rámec IROP.

Tab. 15: Přehled specifických cílů IROP ve vazbě na SCLLD

Specifický cíl dle IROP	Aktivity navržené ve Strategii MAS Stolové hory vážící na SC IROP a řešené prostřednictvím PR IROP
SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	C11 výstavba a modernizace cyklostezek sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami C12 výstavba a modernizace cyklotras sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami C14 realizace opatření vedoucích ke zvyšování bezpečnosti dopravy
SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	D35 rozvoj materiálních podmínek pro fungování jednotek požární ochrany v obcích MAS jako základní složky IZS
SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi	A41 vznik a rozvoj komunitních center v obcích MAS A42 podpora zázemí pro realizaci sociálních služeb v obcích MAS
SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání	Neřešeno v PR IROP
SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví	Neřešeno v PR IROP

SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení,	A51 podpora infrastruktury a vybavenosti institucí a subjektů předškolního vzdělávání A52 podpora infrastruktury a vybavenosti základních škol A53 podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním TP) A54 rozvoj infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže
SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví,	B43 ochrana, rozvoj a propagace existujícího přírodního a kulturního a bohatství území MAS, vč. jeho využití v cestovním ruchu
SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje.	Neřešeno v PR IROP

Programový rámec pro IROP byl sestaven na základě a v souladu s aktuálními verzi MPIN. Tvoří základ a výchozí předpoklad pro využití finančních prostředků z Integrovaného regionálního operačního programu pro realizaci strategie a bylo tak nutné definovat konkrétní opatření, resp. aktivity SCLLD, jež budou předmětem a obsahem programového rámce IROP.

Programový rámec vždy popisuje dané opatření, k němuž jsou přiřazeny příslušné aktivity, dále jsou zde popsány cíle opatření, témata projektů, příjemci dotace, kteří mohou žádat prostřednictvím MAS, indikátory, včetně čísla indikátoru dle aktuálního NČI, případně další informace dle požadavků IROP.

Název a číslo opatření CLLD uvedené v programovém rámci IROP se nemusí shodovat s opatřeními uvedenými ve strategické části SCLLD, neboť tato opatření jsou zavedena pro potřeby tohoto konkrétního programového rámce IROP.

Informace uvedené v programovém rámci definovaných konkrétních opatření vychází z aktuálně dostupných údajů a jejich interpretace může být upřesněna MAS, řídicím orgánem, příp. i výzvou.

Konkrétně byla v programovém rámci IROP definována následující opatření SCLLD, na která byla na základě výchozí celkové alokace vyčleněné IROP pro MAS Stolové hory a potřeby koncentrovat omezené disponibilní prostředky a dále na základě výstupů analytického aparátu a šetření absorpční kapacity, stanovena níže uvedená alokace.

Tab. 16: Přehled finanční alokace na PR IROP

Název opatření SCLLD	Alokace (Kč z ERDF)
2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	19 063 361
2.2. Přípravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof	8 758 842
2.3. Infrastruktura sociálních služeb	7 728 390
2.4. Vzdělávací infrastruktura	10 819 746
2.5. Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví	5 152 260

10.2.1 Opatření CLLD 2.1 Udržitelná a bezpečná doprava
Tab. 17: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.1.

Opatření Programového rámce IROP	2.1 Udržitelná a bezpečná doprava
Specifický cíl SCLLD	3.1 Zkvalitnění vybavenosti území MAS dopravní infrastrukturou
Název a číslo opatření SCLLD:	3.1. Dopravní infrastruktura
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
Popis opatření	Cílem realizace opatření je podpora a rozšíření udržitelných forem dopravy, které snižují zátěž životního prostředí. Snahou je zvýšit podíl šetrných forem dopravy – cyklo doprava a pěší doprava, případně veřejná doprava. Důležitá je návaznost různých forem dopravy. Opatření by dále mělo přispět ke zvyšování bezpečnosti provozu a zajištění bezbariérového přístupu.
Cíle opatření:	<ul style="list-style-type: none"> → zajistit potřeby specifických skupin obyvatel v dopravě → zajistit bezpečnost a bezbariérovost dopravy v zájmu zvýšení podílu udržitelných forem dopravy, → zajistit dopravní dostupnost práce, služeb a vzdělání, → využít potenciál nemotorové dopravy k mobilitě pracovních sil, → vytvořit podmínky pro mobilitu a optimalizaci sítě cyklostezek a cyklotras.
Aktivity SCLLD	C11 výstavba a modernizace cyklostezek sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami C12 výstavba a modernizace cyklotras sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami C14 realizace opatření vedoucích ke zvyšování bezpečnosti dopravy

Typy projektů:	<p>Podporované projekty budou zaměřeny na výstavbu a modernizaci cyklostezek v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací, na kterých je vyloučená automobilová doprava. Dále bude podporována výstavba a modernizace cyklotras se zaměřením na podporu integrovaných řešení, cyklistické pruhy na komunikacích nebo víceúčelové pruhy. Součástí projektu může být budování doprovodné infrastruktury - odpočívadel, stojanů na jízdní kola, prvků inteligentních dopravních systémů, veřejného osvětlení a dopravního značení. Doplnkově lze do projektu zařadit zeleň, zelené pásy a liniové výsadby u cyklostezek a cyklotras.</p> <p>Podpořeny mohou být cyklostezky a cyklotrasy sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami.</p> <p>Podporováno bude i zvyšování bezpečnosti dopravy (bezbariérový přístup zastávek, zvuková a jiná signalizace pro nevidomé, přizpůsobení komunikací pro nemotorovou dopravu osobám s omezenou pohyblivostí nebo orientací, tzn. výstavba, rekonstrukce a modernizace chodníků, podchodů a lávek pro chodce, včetně přechodů pro chodce a míst pro přecházení, a další prvky zvyšující bezpečnost silniční, železniční, cyklistické a pěší dopravy), včetně prvků minimalizujících negativní dopad na životní prostředí (výsadba doprovodné zeleně).</p>
Příjemci podpory:	<p>Kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné kraji, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí.</p> <p>Omezení možných příjemců oproti vymezení v IROP je dáno prioritizací a výběrem možných aktivit SC 1.2.</p> <p>Případné jiné omezení příjemců podpory bude specifikováno a odůvodněno ve výzvě.</p>
Minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů:	<p>MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve výzvě.</p>
Principy preferenčních kritérií	<p>Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS</p>
Indikátory výsledku	
<i>Kód NČI 2014+</i>	<i>Název indikátoru</i>
75120	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě (%)
76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech (%)

Indikátory výstupu	
Kód NČI 2014+	Název indikátoru
76100	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras (km)
76200	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras (km)
76401	Počet parkovacích míst pro jízdní kola
75001	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě (realizace)

10.2.2 Opatření CLLD 2.2. Přípravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof
Tab. 18: Programový rámec IROP – Opatření CLLD 2.2.

Opatření Programového rámce IROP	2.2. Přípravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof
Specifický cíl SCLLD:	4.3 Zlepšení správy v území MAS
Název a číslo opatření SCLLD:	4.3 Výkon správy v obcích MAS
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
Popis opatření	<p>V souladu s dokumentem „Zajištění adekvátní odolnosti a vybavenosti základních složek integrovaného záchranného systému – Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR (včetně JSDH) v území s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům v období 2014-2020“ je cílem opatření dosažení vyšší ochrany života, zdraví osob, majetku a hospodářských aktivit, právě ve vazbě na nová rizika a změny klimatu. V území MAS Stolové hory, které leží v ORP Náchod, je hlavní pozornost soustředěna na přizpůsobení se nadprůměrným sněhovým srážkám, masivním námrazám a déletrvajícími suchům a z nich vyplývajícím rozsáhlým požárům, a to v souladu s přílohou č. 5 Programového dokumentu IROP, ve které je uveden seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčeno zvýšenými riziky z mimořádných událostí způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek. Dalšími riziky, kterým je v rámci opatření věnována pozornost, jsou vichřice, sesuvy, či mimořádné události antropogenního původu a další.</p> <p>Klimatické změny mají významný vliv také na krajinu, vodní a lesní hospodářství a zemědělství.</p>
Cíle opatření:	Prostřednictvím tohoto opatření bude zajištěna připravenost složek IZS s cílem rychlého a efektivního poskytnutí pomoci obyvatelstvu zasaženému mimořádnou událostí, které povede ke zmírnění následků a projevů mimořádných událostí.
Aktivity SCLLD:	D35 rozvoj materiálních podmínek pro fungování jednotek požární ochrany v obcích MAS jako základní složky IZS
Typy projektů:	<p>Podporovány budou stavební úpravy stanice základní složky IZS ve stávající dislokaci za účelem zvýšení odolnosti stanice vůči účinkům mimořádné události. Realizovány budou stavební úpravy stávajícího objektu, v odůvodněných případech stavba nového objektu, a pořízení potřebného vybavení či technologií. V případě potřeby změny dislokace stanice z důvodu zajištění přijatelné reakční doby pro efektivní nasazení složky IZS, bude realizována stavba, pořízeno její vybavení a bude provedena úprava vnějších prostor.</p> <p>Podporováno bude pořízení vybrané specializované techniky a věcných prostředků pro odstraňování důsledků změn klimatu - nadprůměrných sněho-</p>

	vých srážek a masivních námraz (např. speciální dopravní prostředky) či pořízení specializované techniky a věcných prostředků určených pro výkon činností spojených s extrémním suchem.
Příjemci podpory:	<p>Obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) - jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně).</p> <p>Omezení možných příjemců oproti vymezení v IROP je dáno prioritizací a výběrem možných aktivit SC 1.3. a charakterem opatření v rámci SCLLD. Případné jiné omezení příjemců podpory bude specifikováno a odůvodněno ve výzvě.</p>
Minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů:	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve výzvě.
Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS
Indikátory výsledku	
Kód NČI 2014+	Název indikátoru
57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS (území)
Indikátory výstupu	
Kód NČI 2014+	Název indikátoru
57001	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS (sety)
57501	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS (objekty)

10.2.3 Opatření CLLD 2.3. Infrastruktura sociálních služeb

Tab. 19: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.3.

Opatření Programového rámce IROP	2.3. Infrastruktura sociálních služeb
Specifický cíl SCLLD:	1.4 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb v území MAS
Název a číslo opatření SCLLD:	1.4 Infrastruktura sociálních služeb
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
Popis opatření	<p>Podpora bude směřovat ke službám terénního a ambulantního charakteru, případně ke službám pobytového charakteru, které odpovídají současným principům sociálního začleňování. Podpořeny budou i služby primární prevence, které mají komunitní charakter – odborné sociální poradenství (zejména osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností), nízkoprahová zařízení pro děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy (kdy cílem těchto služeb je předcházet nebo snížit sociální a zdravotní rizika související se způsobem jejich života a zvýšit jejich kompetence umožňující lepší začlenění a uplatnění na trhu práce), programy prevence a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zaměřené na prevenci patologických jevů, prevence kriminality a ochrany veřejného pořádku, vč. osvěty v této oblasti - zavádění koordinovaného přístupu k prevenci kriminality, asistenti prevence kriminality, asistenti pro jednání s policií a dalšími úřady, romský mentoring, preventivní programy pro mladé osoby 15+ apod.), služby zacílené na podporu mladých lidí ze sociálně znevýhodněného prostředí při vstupu do samostatného života a na trh práce, atp.</p> <p>Podpora bude směřována i do infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce. Sociálními službami se rozumí služby definované Zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Projekty, týkající se jiných sociálních služeb než služeb definovaných v tomto zákoně, nebudou v PR IROP podpořeny.</p>
Cíle opatření:	<p>Cílem opatření je dosažení lepší dostupnosti a kvality služeb, vedoucí k sociální inkluzi a snížení počtu osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou.</p> <p>Pro řešení problematiky sociálního vyloučení je potřeba v území MAS zvýšit vybavenost infrastrukturou pro poskytování sociálních služeb a doprovodných programů.</p>
Aktivity SCLLD:	A41 vznik a rozvoj komunitních center v obcích MAS A42 podpora zázemí pro realizaci sociálních služeb v obcích MAS

<p>Typy projektů:</p>	<p>Projekty budou zaměřeny na nákup zařízení a vybavení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb, obnovu a zkvalitnění materiálně-technické základny stávajících služeb sociální práce s cílovými skupinami.</p> <p>Dále se budou projekty orientovat na vybudování zázemí pro terénní služby, vybavení zařízením, které umožňuje práci v obtížně dostupných lokalitách, pořízení vybavení mobilního týmu pro poskytování zdravotně sociální pomoci ve vyloučených lokalitách apod.</p> <p>Podpora ambulantních sociálních služeb se zaměří na prostorové oddělení ambulantních služeb od pobytových forem, rekonstrukci a vybavení stávajících prostor nebo na výstavbu objektů pro realizaci stávající sociální služby v nevyhovujícím prostoru, na vybudování zázemí pro hygienický servis v ambulantních zařízeních, rekonstrukci objektu a jeho adaptaci např. na terapeutické dílny nebo zřízení kontaktního centra v nebytových prostorách domu.</p> <p>Podporovány budou i vybrané typy pobytových sociálních služeb.</p> <p>Předmětem podpory budou také komunitní centra, jež jsou v rámci Opatření chápána jako veřejná víceúčelová zařízení, ve kterých se setkávají členové komunity za účelem realizace sociálních, vzdělávacích, kulturních a rekreačních aktivit s cílem zlepšit sociální situaci těchto jednotlivců a komunity jako celku.</p> <p><i>Pozn.: Nejedná se o kulturní centra nebo prostory pro masovou zábavu.</i></p> <p>V těchto zařízeních bude poskytována kombinace komunitních a veřejných služeb se zaměřením na řešení nepříznivé sociální situace a sociální začleňování.</p> <p>Rozvoj infrastruktury komunitních center bude zahrnovat: stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné související úpravy venkovního prostanství (zeleň, parková úprava) za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením.</p>
<p>Příjemci podpory:</p>	<p>Nestátní neziskové organizace, organizační složky státu, příspěvkové organizace organizačních složek státu, kraje, organizace zřizované nebo zakládání kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládání obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládání dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace.</p> <p>Případné omezení příjemců podpory bude specifikováno a odůvodněno ve výzvě.</p>
<p>Minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů:</p>	<p>MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve výzvě.</p>
<p>Principy preferenčních kritérií</p>	<p>Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS</p>

Indikátory výsledku	
<i>Kód NČI 2014+</i>	<i>Název indikátoru</i>
67510	Kapacita služeb a sociální práce (klienti)
Indikátory výstupu	
<i>Kód NČI 2014+</i>	<i>Název indikátoru</i>
55401	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci (zázemí)
55402	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb

10.2.4 Opatření CLLD 2.4. Vzdělávací infrastruktura
Tab. 20: Programový rámec IROP – Opatření CLLD 2.4.

Opatření Programového rámce IROP	2.4 Vzdělávací infrastruktura
Specifický cíl SCLLD:	1.5 Zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání v území MAS
Název a číslo opatření SCLLD:	1.5 Vzdělávací infrastruktura
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
Popis opatření	Cílem opatření je prostřednictvím kvalitní a dostupné infrastruktury zajistit rovný přístup ke vzdělávání a k získávání klíčových schopností, a tím zajistit reálnou uplatnitelnost na trhu práce. Cíle bude dosaženo podporou investic do výstavby, stavebních úprav a pořízení vybavení za účelem zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí žáků. Důraz bude kladen na výuku technických a řemeslných dovedností pro zvyšování zájmu žáků a studentů o přírodovědné a technické obory, výuku cizích jazyků a oblast digitálních technologií. Cílem je rovněž zajistit rozvoj klíčových kompetencí mládeže v rámci zájmového a neformálního vzdělávání.
Cíle opatření:	Cílem opatření je podpora vzdělávání osob zajištěním dostatečné kapacity kvalitních a dostupných vzdělávacích zařízení. Opatření cílí i na zajištění rovného přístupu ke vzdělávání a plnění potřeb žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
Aktivity SCLLD:	A51 podpora infrastruktury a vybavenosti institucí a subjektů předškolního vzdělávání A52 podpora infrastruktury a vybavenosti základních škol A53 podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním TP) A54 rozvoj infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže
Typy projektů:	<p>→ Podpora infrastruktury pro předškolní vzdělávání – podpora zařízení péče o děti do 3 let, dětských skupin a mateřských škol</p> <p>V rámci podpory infrastruktury pro předškolní vzdělávání (mateřské školy) budou podporovány stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení za účelem zajištění dostatečné kapacity kvalitních a cenově dostupných zařízení péče o děti, ve vazbě na území, kde je prokazatelný nedostatek těchto kapacit, a tím umožnění lepšího zapojení rodičů s dětmi předškolního věku na trh práce. Součástí projektu na stavbu či stavební úpravy infrastruktury pro předškolní zařízení mohou být úpravy venkovního prostranství (zeleň, herní prvky). Podpora sociální inkluze bude řešena prostřednictvím stavebních úprav budov, učeben a venkovních prostor, pořízení vybavení, kompenzačních pomůcek a kompenzačního vybavení, nezbytných pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání sociálně vyloučeným osobám.</p> <p>→ Podpora infrastruktury pro základní vzdělávání v základních školách</p>

	<p>Podpora infrastruktury pro základní vzdělávání v základních školách bude řešena prostřednictvím stavebních úprav a pořízení vybavení pro zajištění rozvoje žáků v následujících klíčových kompetencích: v oblastech komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd a ve schopnosti práce s digitálními technologiemi. Rozšiřování kapacit základních škol mimo vazbu na klíčové kompetence je možné pouze na území správního obvodu ORP se sociálně vyloučenou lokalitou. Prostřednictvím tohoto opatření je také možné zajistit vnitřní konektivitu školy a připojení k internetu.</p> <p>→ Podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání v klíčových kompetencích</p> <p>Infrastruktura pro celoživotní vzdělávání bude podporována v následujících klíčových kompetencích - v oblastech komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd a ve schopnosti práce s digitálními technologiemi. Budou podporovány stavební úpravy, pořízení vybavení pro vybudování a zkvalitnění kapacity pro účely dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce.</p> <p>→ Podpora infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže</p> <p>V rámci podpory infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže budou realizovány stavební úpravy a pořízeno vybavení pro zajištění rozvoje klíčových kompetencí v oblastech komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd a ve schopnosti práce s digitálními technologiemi.</p> <p>Jako doplňková aktivita bude podporováno zahrnutí zeleně v okolí budov a na budovách, např. zelené zdi a střechy a zahrady</p>
Příjemci podpory:	<p>Zařízení péče o děti do 3 let, školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a vyšší odborné školy, další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace, organizační složky státu, příspěvkové organizace organizačních složek státu.</p> <p>Případné omezení příjemců podpory bude specifikováno a odůvodněno ve výzvě.</p>
Minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů:	<p>MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve výzvě.</p>
Principy preferenčních kritérií	<p>Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS</p>
Indikátory výsledku	
<i>Kód NČI 2014+</i>	<i>Název indikátoru</i>
50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém (%)
50020	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení (%)

50120	Počet osob využívajících zařízení péče o děti do 3 let
Indikátory výstupu	
<i>Kód NČI 2014+</i>	<i>Název indikátoru</i>
50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení (osoby)
50000	Počet podpořených vzdělávacích zařízení (zařízení)

10.2.5 Opatření CLLD 2.5. Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
Tab. 21: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.5.

Opatření Programového rámce IROP	2.5. Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
Specifický cíl SCLLD:	2.4 Využití existujícího bohatství regionu v udržitelném cestovním ruchu
Název a číslo opatření SCLLD:	2.4 Cestovní ruch
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví
Popis opatření	Cílem je zachovat, ochránit a rozvíjet potenciál kulturního dědictví a využít ho k vyváženému rozvoji území s pozitivními dopady na místní či regionální zaměstnanost a konkurenceschopnost. Opatření bude řešit dopady dlouhodobého podfinancování péče o klíčové památky v území MAS.
Cíle opatření:	Cílem opatření je obnova a revitalizace památkového fondu.
Aktivity SCLLD:	B43 ochrana, rozvoj a propagace existujícího přírodního a kulturního a bohatství území MAS, vč. jeho využití v cestovním ruchu
Typy projektů:	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizace souboru vybraných památek Podporována bude revitalizace a zatraktivnění národních kulturních památek (k 1. 1. 2014) a památek evidovaných v Indikativním seznamu národních kulturních památek k 1. 1.2014 (Indikativní seznam NKP) v území MAS. Součástí revitalizace mohou být i opatření, nezbytná pro efektivní zpřístupnění, plnohodnotné využití, zatraktivnění a zabezpečení souboru památek jako je např. zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků, odstraňování přístupových bariér, zvýšení ochrany památky a jejího zabezpečení, restaurování památek, rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových expozic a depozitářů, modernizace, popř. výstavba nezbytných objektů sociálního, technického a technologického zázemí.
Příjemci podpory:	Vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí), kromě fyzických osob nepodnikajících. Případné omezení příjemců podpory bude specifikováno a odůvodněno ve výzvě.
Minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů:	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve výzvě.

Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS
Indikátory výsledku	
<i>Kód NČI 2014+</i>	<i>Název indikátoru</i>
91010	Počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné (návštěvy/rok)
Indikátory výstupu	
<i>Kód NČI 2014+</i>	<i>Název indikátoru</i>
90501	Počet revitalizovaných památkových objektů (objekty)
91005	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí (návštěvy/rok)

10.3 Programový rámec PRV / Fiche PRV

Pro programový rámec PRV byly vytvořeny Fiche, jejichž výčet je uveden níže v tabulce a jež byly vypracovány na základě metodiky pro tvorbu Fichí MAS do Programového rámce Programu rozvoje venkova a dalších relevantních metodik a informací.

Tab. 22: Programový rámec PRV - přehled

Články Nařízení relevantní pro komunitně vedený místní rozvoj	Aktivity navržené pro programový rámec PRV vážící na uvedené články Nařízení
Předávání znalostí a informační akce <i>Článek 14</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Investice do zemědělských podniků <i>Článek 17, odstavec 1., písmeno a)</i>	B31 investice v živočišné a rostlinné výrobě (vč. staveb, technologií a mobilních strojů)
Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů <i>Článek 17, odstavec 1., písmeno b)</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Lesnická infrastruktura <i>Článek 17, odstavec 1., písmeno c)</i>	B21 budování a rekonstrukce lesnické infrastruktury směřující ke zvýšení kvality či hustoty lesních cest v území MAS
Zemědělská infrastruktura <i>Článek 17, odstavec 1., písmeno c)</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Pozemkové úpravy <i>Článek 17, odstavec 1., písmeno c)</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností <i>Článek 19, odstavec 1., písmeno b)</i>	B11 podpora vzniku malých podniků a živností nezemědělských činnostech (tradičních řemeslných oborech, zpracovatelských oborech, cestovním ruchu a dalších) B12 diverzifikace podnikatelských aktivit na venkově směřující k nezemědělským činnostem B13 zkvalitnění infrastruktury pro podnikání malých podniků a mikropodniků ve venkovských oblastech
Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích <i>Článek 24, odstavec 1., písmeno a)</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin <i>Článek 25</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Neproduktivní investice v lesích <i>Článek 25</i>	B22 investice ke zvýšení environmentálních a společenských funkcí lesů v území MAS (posílení jejich rekreační funkce)
Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh <i>Článek 26</i>	B23 investice do lesnické techniky B24 zakládání a rozvoj dřevozpracujících provozů
Sdílení zařízení a zdrojů <i>Článek 35, odstavec 2., písmeno c)</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů <i>Článek 35, odstavec 2., písmeno d)</i>	Neřešeno v rámci PR PRV
Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER <i>Článek 44</i>	D22 spolupráce s okolními MAS ve vybraných oblastech (tradice, řemesla, regionální značky, cestovní ruch aj.) D23 příprava a realizace projektů spolupráce s jinými MAS

Návrh fichí PRV pro naplnění stanovených cílů

Pro využití finančních prostředků z Programu rozvoje venkova je zapotřebí definovat konkrétní fiche programového rámce PRV. Údaje uvedené v rámci definovaných fichí vycházejí z aktuálně dostupných údajů a jejich interpretace může být upřesněna řídicím orgánem, příp. i výzvou.

Konkrétně byly v programovém rámci PRV definovány následující fiche, na které byla dle přidělené alokace stanovena celková částka podpory ve výši 13.732.296,-Kč (celková výše podpory – operace 19.2.1) a 655.183,-Kč (celková výše podpory - operace 19.3.1), která byla na základě analýz, výstupů komunitního projednávání a šetření absorpční kapacity rozdělena **dle tabulky č. 23 (uvedeno v tisících Kč, zaokrouhloeno na dvě desetinná místa).**

S ohledem na absorpční kapacitu území a z provedeného šetření v území vyplynulo, že Fichi zaměřenou na potravinářství není potřeba do PR PRV zařazovat.

Tab. 23: **Finanční alokace dle fichí PRV**

Název Fiche PRV	Alokace (tis. Kč)
3.1. Investice do zemědělských podniků	3 570,40
3.2. Lesnická infrastruktura	1 647,88
3.3. Zakládání a rozvoj nezemědělských činností	5 492,92
3.4. Neproduktivní investice v lesích	549,29
3.5. Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva	2 471,81
3.6. Aktivity spolupráce (Leader)	655,18

Dále již následuje popis jednotlivých fichí PRV.

10.3.1 Fiche 3.1. Investice do zemědělských podniků

Tab. 24: Fiche 3.1 Investice do zemědělských produktů

Název Fiche	3.1. Investice do zemědělských podniků
Vazba na článek Nařízení PRV	Čl. 17, odstavec 1., písmeno a) Investice do zemědělských podniků
Vymezení Fiche	Podpora je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku.
Stručný popis Fiche	Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Programu rozvoje venkova: <i>Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů</i> , zejména prioritní oblasti 2A <i>Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace</i> , zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i <i>diverzifikace zemědělských činností</i> .
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl 2. Zlepšení podmínek pro podnikání v území MAS a zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků Specifický cíl 2.3 Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského podnikání v území MAS
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> → Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, je určena na investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci. Podporovány budou také investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu, případně investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku. <p><i>Negativní vymezení podpory: V rámci této Fiche nelze podpořit investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu. Investice pro rostlinnou výrobu se nesmí týkat obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů. Podpora nemůže být poskytnuta na pořízení kotlů na biomasu.</i></p>
Definice příjemce dotace	Zemědělský podnikatel
Výše způsobilých výdajů	min. 50 tis. Kč max. 5 mil. Kč
Preferenční kritéria	Preferovány budou projekty, které (obecně): <ul style="list-style-type: none"> → podporují uplatnění moderních a k přírodě šetrných metod zemědělského hospodaření, → snižují negativní působení na přírodu a krajinu, → využijí stávající stavby, → vytvoří pracovní místa,
(pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)	

- mají kratší dobu realizace,
- zohledňují princip týkající se velikosti rozpočtu,
- zohledňují princip týkající se historie žadatele,
- zohledňují princip týkající se druhu zemědělství.

Konkrétní preferenční kritéria budou stanovené až ve výzvě MAS.

Indikátory výstupů

Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	0	2	5

Indikátory výsledků

Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	0	0	1

10.3.2 Fiche 3.2. Lesnická infrastruktura
Tab. 25: Fiche 3.2 Lesnická infrastruktura

Název Fiche	3.2. Lesnická infrastruktura
Vazba na článek Nařízení PRV	Čl. 17 odstavec 1., písmeno c) Lesnická infrastruktura
Vymezení Fiche	Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se lesnictví, včetně přístupu k lesní půdě.
Stručný popis Fiche	Podpora přispívá k naplňování <i>Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů</i> , zejména prioritní oblasti <i>2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství</i> .
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl 2. Zlepšení podmínek pro podnikání v území MAS a zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků Specifický cíl 2.2 Zvýšení využití lesů v socioekonomickém rozvoji regionu MAS
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> → Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. → Kromě rekonstrukce a výstavby lesních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.
Definice příjemce dotace	Fyzické nebo právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.
Výše způsobilých výdajů	min. 50 tis. Kč max. 5 mil. Kč
Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)	Preferovány budou projekty, které (obecně): <ul style="list-style-type: none"> → zlepšují přístup k lesní půdě, → snižují negativní působení na přírodu a krajinu, → zohledňují specifika budované infrastruktury (délka cesty, návaznost), → mají kratší dobu realizace, → zohledňují princip týkající se velikosti rozpočtu, → zohledňují princip týkající se historie žadatele. <p style="text-align: center;">Konkrétní preferenční kritéria budou stanovené až ve výzvě MAS</p>

Indikátory výstupů				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	0	1	2
Indikátory výsledků				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
94302	Celková délka lesních cest (km)	0	1	3

10.3.3 Fiche 3.3. Zakládání a rozvoj nezemědělských činností
Tab. 26: Fiche 3.3 Zakládání a rozvoj nezemědělských činností

Název Fiche	3.3. Zakládání a rozvoj nezemědělských činností
Vazba na článek Nařízení PRV	Čl. 19, odstavec 1., písmeno b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
Vymezení Fiche	Podpora v rámci této fiche zahrnuje investice na založení a rozvoj nezemědělských činností.
Stručný popis Fiche	<p>V souladu se stanovenými cíli Strategie, přispívá fiche k modernizaci, rozvoji či vzniku subjektů, podnikajících v nezemědělských činnostech v území MAS. Fiche přispívá ke zvýšení konkurenceschopnosti těchto subjektů ve venkovských oblastech.</p> <p>Podpora přispívá k naplňování <i>Priority 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech</i>, zejména prioritní oblasti <i>6A Usnadnění diverzifikace, vytváření malých podniků a pracovních míst</i>.</p>
Vazba na cíle SCLLD	<p>Strategický cíl 2. Zlepšení podmínek pro podnikání v území MAS a zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků</p> <p>Specifický cíl 2.1 Zlepšení podmínek pro nezemědělské podnikání a diverzifikaci ekonomických činností v území MAS</p>
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> Podporovány budou investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Tyto ekonomické činnosti budou specifikovány v platných Pravidlech. Podporovány budou investice na založení a rozvoj nezemědělských činností. <p>V případě uvádění produktů na trh jsou na trh uváděny produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU, případně v kombinaci s produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU (převažovat musí produkty neuvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU). V případě zpracování produktů jsou výstupem procesu produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU.</p> <p>Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství) mohou být realizovány pouze ve vazbě na venkovskou turistiku a ubytovací kapacitu.</p>
Definice příjemce dotace	Podnikatelské subjekty (FO a PO) - mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, jakož i zemědělci.
Výše způsobilých výdajů	min. 50 tis. Kč max. 5 mil. Kč
Preferenční kritéria	Preferovány budou projekty, které (obecně): <ul style="list-style-type: none"> → Snižují negativní působení na přírodu a krajinu, → vytvoří pracovní místa, → využijí stávající stavby, → mají kratší dobu realizace, (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)

- zohledňují princip týkající se velikosti rozpočtu,
- zohledňují princip týkající se historie žadatele,
- zohledňují podporované činnosti.

Konkrétní preferenční kritéria budou stanovené až ve výzvě MAS

Indikátory výstupů				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	0	2	8
Indikátory výsledků				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	0	0	1

10.3.4 Fiche 3.4. Neproduktivní investice v lesích

Tab. 27: Fiche 3.4 Neproduktivní investice v lesích

Název Fiche	3.4. Neproduktivní investice v lesích
Vazba na článek Nařízení PRV	Čl. 25 Neproduktivní investice v lesích
Vymezení Fiche	Podpora v rámci této Fiche zahrnuje investice ke zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou činností využívajících společenského potenciálu lesů.
Stručný popis Fiche	Podpora přispívá k naplňování <i>Priority 4 Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví</i> , zejména prioritní oblasti 4C <i>Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou</i> , podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 4A <i>Obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000, oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, i stavu evropské krajiny</i> .
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl 2. Zlepšení podmínek pro podnikání v území MAS a zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků Specifický cíl 2.2 Zvýšení využití lesů v socioekonomickém rozvoji regionu MAS
Oblasti podpory	<p>→ Způsobilé pro podporu jsou projekty zaměřené na posílení rekreační funkce lesa, např. značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty (do šíře 2 m), značení významných přírodních prvků, výstavba herních a naučných prvků, fitness prvků. Podporovány budou též aktivity vedoucí k usměrňování návštěvnosti území, např. zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, závor. Realizovat lze také opatření k údržbě lesního prostředí, např. zařízení k odkládání odpadků a opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně.</p> <p>Projekty musí být realizovány na PUPFL s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy.</p>
Definice příjemce dotace	Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.
Výše způsobilých výdajů	min. 50 tis. Kč max. 5 mil. Kč
Preferenční kritéria	<p>Preferovány budou projekty, které (obecně):</p> <p>(pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</p> <ul style="list-style-type: none"> → Snižují negativní působení na přírodu a krajinu, → jsou realizovány na větší ploše, → mají kratší dobu realizace, → zohledňují podporované aktivity. <p>Konkrétní preferenční kritéria budou stanovené až ve výzvě MAS</p>

Indikátory výstupů*				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
92702	Počet podpořených operací (akcí)	0	1	2
93001	Celková plocha (ha)	0	3	10
Indikátory výsledků*				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
Závazný indikátor není (v souladu s metodikou pro tvorbu fichí) stanoven.				

10.3.5 Fiche 3.5. Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva
Tab. 28: Fiche 3.5 Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva

Název Fiche	3.5. Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva
Vazba na článek Nařízení PRV	Čl. 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh
Vymezení Fiche	Podpora je zaměřena na investice do lesnických technologií a do strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva.
Stručný popis Fiche	Podpora přispívá k naplňování <i>Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů</i> , zejména prioritní oblasti 2C <i>Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství</i> .
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl 2. Zlepšení podmínek pro podnikání v území MAS a zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků Specifický cíl 2.2 Zvýšení využití lesů v socioekonomickém rozvoji regionu MAS
Oblasti podpory	<p>→ Podpora je poskytována na pořízení strojů a technologií určených pro hospodaření na lesních pozemcích jako např. stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování, stroje ke zpracování potěžebních zbytků, stroje pro přípravu půdy před zalesněním, stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost. Podpora se může týkat též výstavby či modernizace dřevozpracujících provozoven včetně technologického vybavení.</p> <p>Investice související s používáním dřeva jako suroviny nebo zdroje energie jsou omezeny na všechny pracovní operace před průmyslovým zpracováním; za průmyslové zpracování se nepovažuje mechanické zpracování dřeva na různé polotovary (např. výroba řeziva a jeho základní opracování).</p> <p>Investice související se zvyšováním ekonomické hodnoty lesů musejí být odůvodněné ve vztahu k očekávanému zlepšení lesů v jednom nebo více podnicích a mohou zahrnovat investice do strojů pro lesní těžební práce a postupů těžby, které jsou šetrné k půdě a zdrojům.</p> <p>Žadatel na lesních pozemcích hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy – nevztahuje se na dřevozpracující provozovny.</p>
Definice příjemce dotace	Soukromí držitelé lesů, obce, svazky obcí a malé a střední podniky zaměřené na investice, které zvyšují lesnický potenciál nebo souvisejí se zpracováním, mobilizací lesnických produktů a jejich uváděním na trh.
Výše způsobilých výdajů	min. 50 tis. Kč max. 5 mil. Kč

Preferenční kritéria

Preferovány budou projekty, které (obecně):

(pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)

- Podporují uplatnění moderních a k přírodě šetrných metod lesního hospodaření,
- snižují negativní působení na přírodu a krajinu,
- vytvoří pracovní místa,
- mají kratší dobu realizace,
- zohledňují princip týkající se velikosti rozpočtu,
- zohledňují princip týkající se historie žadatele.

Konkrétní preferenční kritéria budou stanovené až ve výzvě MAS

Indikátory výstupů*

Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	0	2	4

Indikátory výsledků*

Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	0	0	1

10.3.6 Fiche 3.6. Aktivity spolupráce (Leader)

Tab. 29: Fiche 3.6 Aktivity spolupráce (Leader)

Název Fiche	3.6. Aktivity spolupráce (Leader)
Vazba na článek Nařízení PRV	Čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER
Vymezení Fiche	Fiche je zaměřena na projekty spolupráce, které musí vykazovat hodnotu přidanou spoluprací, tzn. takové, kdy by výstupy projektu bez této spolupráce v takovéto podobě nemohly vzniknout.
Stručný popis Fiche	Projekty v této fichi musí vykazovat hodnotu přidanou spoluprací, tzn., že výstupy projektu by bez této spolupráce v takové podobě nevznikly. MAS může spolupracovat i s jinými partnerstvími, avšak způsobilé pro podporu budou pouze výdaje realizované MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl 4 Kvalitní a transparentní správa území MAS a vytvoření podmínek pro kvalitní život obyvatel v něm Specifický 4.2. Posilování významu MAS jako hybatele místního rozvoje
Oblasti podpory	<p>Budou podporovány takové projekty spolupráce, které jsou v souladu se schválenou SCLLD.</p> <p>V rámci fiche budou realizovány měkké akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD, jako jsou:</p> <ul style="list-style-type: none"> → cestovní ruch → tradiční řemesla → místní výrobky a lokální značky → zemědělství <p>Jako hmotné a nehmotné investice, včetně stavebních úprav je možné realizovat pouze následující výdaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> → investice týkající se zajištění odbytu místní produkce včetně zavedení značení místních výrobků a služeb, → investice související se vzdělávacími aktivitami, → investice do informačních a turistických center. <p>Výdaje do investic jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty.</p> <p>Za měkké akce lze považovat především pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů dobré praxe, včetně produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.). Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS.</p> <p>Způsobilá pro podporu je i předběžná technická podpora projektů spolupráce, kdy MAS musí prokázat, že plánovala provedení konkrétního projektu. Na předběžnou technickou podporu projektů spolupráce může MAS využít maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce.</p>

Definice příjemce dotace	Příjemcem dotace může být pouze MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV. Kromě jiných místních akčních skupin (tzn. MAS, jejíž SCLLD nebyla schválena z PRV či zahraniční MAS) může MAS spolupracovat se: <ul style="list-style-type: none"> a) skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU či mimo ni; b) skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na jiném než venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU. 			
Výše způsobilých výdajů	min. 50 tis. Kč <hr/> max. 5 mil. Kč			
Indikátory výstupů				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
92501	Celkové veřejné výdaje (EUR)	0	0	24 223
Indikátory výsledků				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
Nejsou stanoveny				

10.4 Programový rámec OP ŽP

Programový rámec byl vypracován vycházející z doporučení MPIN v aktuální verzi a zohledněním informací MŽP, potažmo AOPK k tvorbě programového rámce CLLD.

Tab. 30: Opatření 4.1 programového rámce OP Životní prostředí

Číslo a název opatření CLLD:	4.1 Výsadba dřevin			
Vazba na Specifický cíl opatření CLLD:	3.6. Posílení přirozených funkcí krajiny v MAS			
Vazba na specifický cíl OP ŽP:	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny			
Aktivita SCLLD:	C61 výsadba dřevin na nelesní půdě			
Cíl opatření:	Opatření CLLD 4.1 sleduje shodné cíle jako SC 4.3. OPŽP, tedy přispět výsadbou vhodných dřevin na nelesní půdě (dle katastru nemovitostí) ke zvýšení přirozených funkcí krajiny v řešeném území MAS Stolové hory.			
Možná témata projektů:	Výsadba dřevin na nelesní půdě (solitérní, liniové a skupinové výsadby)			
Možní příjemci dotace:	kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR), státní podniky, státní organizace, veřejné výzkumné instituce, veřejnoprávní instituce, příspěvkové organizace, vysoké školy, školy a školská zařízení, nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky), církve a náboženské společnosti a jejich svazy, podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, fyzické osoby podnikající.			
Minimální hranice celkových způsobilých výdajů:	250 tis. Kč			
Maximální hranice celkových způsobilých výdajů:	2 mil. Kč			
Principy pro určení preferenčních kritérií	<p>Při hodnocení projektů v rámci PR budou zvažována kritéria dvojího druhu:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Ekologická kritéria projektu</i> Tj. hodnocen bude celkový přínos realizovaných opatření pro posílení přirozených funkcí krajiny a biologickou rozmanitost a pro dosahování cílů opatření PR OP ŽP. <i>Technicko-ekonomická kritéria</i> Kdy bude např. hodnocena nákladová efektivnost realizovaných opatření či jejich komplexnost a návaznost na další opatření v krajině ad. 			
Indikátory výstupů				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování (ha)	0	0	2
Indikátory výsledků				
Číslo	Název	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (2018)	Cílový stav
45415	Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny (lokality)	0	Není ŘO vyžadován	1

Kromě preferenčních kritérií, resp. jejich principů, uvedených u jednotlivých programových rámců, jsou další informace uvedeny v příloze: Implementace

10.5 Měřitelné indikátory

V návaznosti a jako doplněk k informacím uvedeným o indikátorech strategických a specifických cílů (kap. 4.) a zejména informacím uvedeným v jednotlivých programových rámcích v kap. 10 *Akční plán*, jsou níže uvedeny indikátory výstupu na úrovni aktivit pro celou strategii, tedy vč. aktivit stojících mimo programové rámce (těmi jsou barevně nepodbarvené aktivity).

U aktivit, jež jsou realizovány prostřednictvím programových rámců, jsou uvedeny indikátory totožné s PR (vč. kódu NČI). U aktivit, které nejsou součástí PR, pak jsou uvedeny vlastní indikátory (tam, kde bylo možné použít totožný nebo analogický indikátor s některým z NČI, je uveden i jeho kód dle NČI).

Tab. 31: Měřitelné indikátory

Aktivity	Název indikátoru výstupu	Kód NČL 2014+	Jednotka
A11 podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů	Celkový počet účastníků	60000	Osoby
A12 podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni		50105	Podniky
A13 vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce		
A14 zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených na trhu práce			
A21 podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených	Celkový počet účastníků Kapacita podpořených služeb	60000	Osoby
		67001	Místa
A22 vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách	Počet projektů, které zcela nebo zčásti provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace Počet projektů zaměřených na orgány veřejné správy a veřejné služby na celostátní, regionální a místní úrovni	62000	Projekty
		62200	Projekty
A21 podpora vzniku, rozvoje a fungování dětských skupin	Celkový počet účastníků Kapacita podpořených zařízení péče o děti	60000	Osoby
A32 podpora doplňkových zařízení péče o děti		50001	Osoby

	nebo vzdělávacích zařízení Počet podpořených zařízení péče o děti předškolního věku	50100	Zařízení
A41 vznik a rozvoj komunitních center v obcích MAS	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	55402	Zázemí
A42 podpora zázemí pro realizaci sociálních služeb v obcích MAS	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	55401	Zázemí
A51 podpora infrastruktury a vybavenosti institucí a subjektů předškolního vzdělávání	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	50001	Osoby
A52 podpora infrastruktury a vybavenosti základních škol			
A53 podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání (dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na reg. trhu práce)	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	50000	Zařízení
A54 rozvoj infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže			
B11 podpora vzniku malých podniků a živností v nezemědělských činnostech (tradičních řemeslných oborech, zpracovatelských oborech, cest. ruchu ad.)	Počet podpořených podniků/příjemců	93701	Podniky
B12 diverzifikace podnikatelských aktivit na venkově směřující k nezemědělským činnostem			
B13 zkvalitnění infrastruktury pro podnikání malých podniků a mikropodniků ve venkovských oblastech			
B14 rekonstrukce existujících brownfields v území MAS a jejich přeměna na funkční podnikatelské objekty	Počet rekonstruovaných objektů typu brownfield	46601 (analogicky NČI)	Počet
B21 budování a rekonstrukce lesnické infrastruktury směřující ke zvýšení kvality či hustoty lesních cest v území MAS	Počet podpořených podniků/příjemců	93701	Podniky
B22 investice ke zvýšení environmentálních a společenských funkcí lesů v území MAS (posílení jejich rekreační funkce)	Počet podpořených operací /akcí Celková plocha	92702 93001	Akce ha
B23 investice do lesnické techniky	Počet podpořených podniků/ příjemců	93701	Podniky
B24 zakládání a rozvoj dřevozpracujících provozů			
B25 zavádění preventivních opatření v lesích (realizace opatření před povodňovými situacemi, požáry a dalšími katastrofami)	Počet podpořených operací /akcí	92702	Akce

B31 investice v živočišné a rostlinné výrobě (vč. staveb, technologií a mobilních strojů)	Počet podpořených podniků/příjemců	93701	Podniky
B32 rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě, při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh	Počet podpořených podniků/příjemců	93701	Podniky
B33 podpora spolupráce subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	Počet podpořených podniků/příjemců	93701	Podniky
B41 podpora a propagace specifických forem cestovního ruchu (venkovské turistiky, agroturistiky apod.)	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí	91005	Návštěvy/rok
B42 rozvoj turistické infrastruktury v území MAS	Počet elementů kulturního/přírodního bohatství se zvýšenou atraktivitou	91002	Elementy
B43 ochrana, rozvoj a propagace existujícího přírodního a kulturního a bohatství území MAS, vč. jeho využití v cestovním ruchu	Počet revitalizovaných památkových objektů	90501	Objekty
	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí	91005	Návštěvy/rok
C11 výstavba a modernizace cyklostezek sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	76100	km
C12 výstavba a modernizace cyklotras sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras	76200	km
	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	76401	parkovací místa
C 13 rozvoj ostatní infrastruktury pro cyklodopravu v území MAS (sloužící primárně pro rekreaci apod.)	Celková délka vybudovaných či rekonstruovaných cyklostezek, cyklotras a pěších stezek	76201	km
C14 realizace opatření vedoucích ke zvyšování bezpečnosti dopravy	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	75001	Realizace
C15 opravy chodníků a tras pro pěší v obcích MAS	Celková délka vybudovaných či rekonstruovaných cyklostezek, cyklotras a pěších stezek	76201	km
C16 výstavba a rekonstrukce místních komunikací a odstraňování bodových závad na nich	Délka nových nebo rekonstruovaných místních komunikací Počet odstraněných bodových závad		km Počet
C21 úprava, revitalizace a vybavení veřejných prostranství obcí (vč. mobiliáře, apod.)		90801	

			Realizace
C22 budování a modernizace místních dětských hřišť a dalších prostor pro trávení volného času a pro odpočinek	Počet realizací rozvoje veřejné infrastruktury		
C23 výsadba a péče o veřejnou zeleň v obcích MAS		45002	
C24 nalezení nových funkcí pro nevyužité a chátrající objekty v obcích	Celkový počet vysazených stromů Celková rozloha regenerovaných lokalit v Národní databázi brownfieldů pro ekonomické využití malých a středních podniků (MSP)	23300	ks m ²
C31 výstavba a modernizace systémů pro sběr, třídění a úpravu odpadů	Podíl materiálového využití na celkové produkci ostatních odpadů	40100	%
C32 odstranění nepovolených skládek a rekultivace starých skládek v území MAS	Plocha rekultivovaných starých skládek z podpořených projektů	40301	m ²
C33 osvětlová činnost v oblasti nakládání s odpady (kampaně zaměřené na domácnosti, podniky ad.)	Podíl materiálového využití na celkové produkci ostatních odpadů	40100	%
C41 výstavba kanalizačních systémů a realizace opatření pro nakládání s odpadními vodami z domácností (vč. výstavby a modernizace centrálních ČOV a domácích čistíren)	Délka vybudovaných kanalizací	42201	km
	Návrhová kapacita nově vybudovaných a rekonstruovaných ČOV	42205	Ekvivalentní obyvatelé
C42 podpora projektů pro zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím	Domácnosti, které mají nově přístup k širokopásmovým sítím s přenosovou rychlostí	30201	Domácnosti
C51 snižování energetické náročnosti veřejných budov, budov k bydlení a k podnikání	Úspory energie v budovách	32720(A nalogicky NČI)	GJ
C52 náhrada neekologických zdrojů vytápění ve veřejných budovách a budovách k bydlení a k podnikání	Množství emisí PM10 z lokálního vytápění domácností	36120	t/rok
C61 výsadba dřevin na nelesní půdě	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování	46500	ha
D11 podpora fungování spolků jako hybatelů veřejného života v obcích MAS	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu kultury a volnočasových aktivit		Počet
D12 zachování a rozvoj zázemí pro činnost spolků, sportovních, kulturních a dalších volnočasových institucí			Počet

D13 podpora zachování tradic prostřednictvím činnosti spolků	Počet nových a zrekonstruovaných zařízení pro volnočasové aktivity a počet zařízení nově s účelem pro volnočasové aktivity		
D14 společné akce místních samospráv, spolků a dalších organizací ve veřejném zájmu (kulturní a vzpomínkové akce, akce pro děti apod.)	Počet partnerů zapojených do společných aktivit	91101	Partneři
D21 řízení strategie MAS (přípravné a podpůrné činnosti, provozní činnosti, animační činnosti)	Počet úspěšně zrealizovaných výzev místní akční skupinou	93508	Výzvy
D22 spolupráce s okolními MAS ve vybraných oblastech (tradice, řemesla, regionální značky, cestovní ruch aj.)	Nejsou stanoveny		
D23 příprava a realizace projektů spolupráce s jinými MAS			
D31 zavedení a zkvalitnění nástrojů a platforem komunikace místních samospráv s obyvateli, podnikateli a NNO a zlepšení jejich informovanosti	Počet projektů zaměřených na orgány veřejné správy a veřejné služby na celostátní, regionální a místní úrovni	62200	Projekty
D32 zvyšování transparentnosti rozhodování na místní úrovni a zavádění participativních forem řízení ve veřejné správě	Počet institucí podpořených za účelem zavedení opatření	68000	Instituce
D33 optimalizace chodu úřadů a územních samosprávních celků			
D34 rozvoj a prohlubování spolupráce v rámci veřejného sektoru, spolupráce s neziskovým a dalšími subjekty v území, vč. mezinárodní spolupráce	Počet podpořených spoluprací	54310	Spolupráce
D35 rozvoj materiálních podmínek pro fungování jednotek požární ochrany v obcích MAS jako základní složky IZS	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS (sety) Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	57001 57501	Sety Objekty
D41 pořízení územních plánů, regulačních plánů a dalších dokumentů územního rozvoje	Počet územních plánů, regulačních plánů a územních studií	90200	Dokumenty
D42 zajištění ploch využitelných ke stabilizaci a rozvoji území (pro bytovou výstavbu, případně podnikání či jiné aktivity) tam, kde je jejich nabídka nedostatečná	Plocha připravených rozvojových území		m2

10.6 Klíčové projekty

Klíčové projekty, tedy projekty realizované samotnou MAS v rámci SCLLD a zařazené explicitně ve Strategii, **nejsou realizovány.**

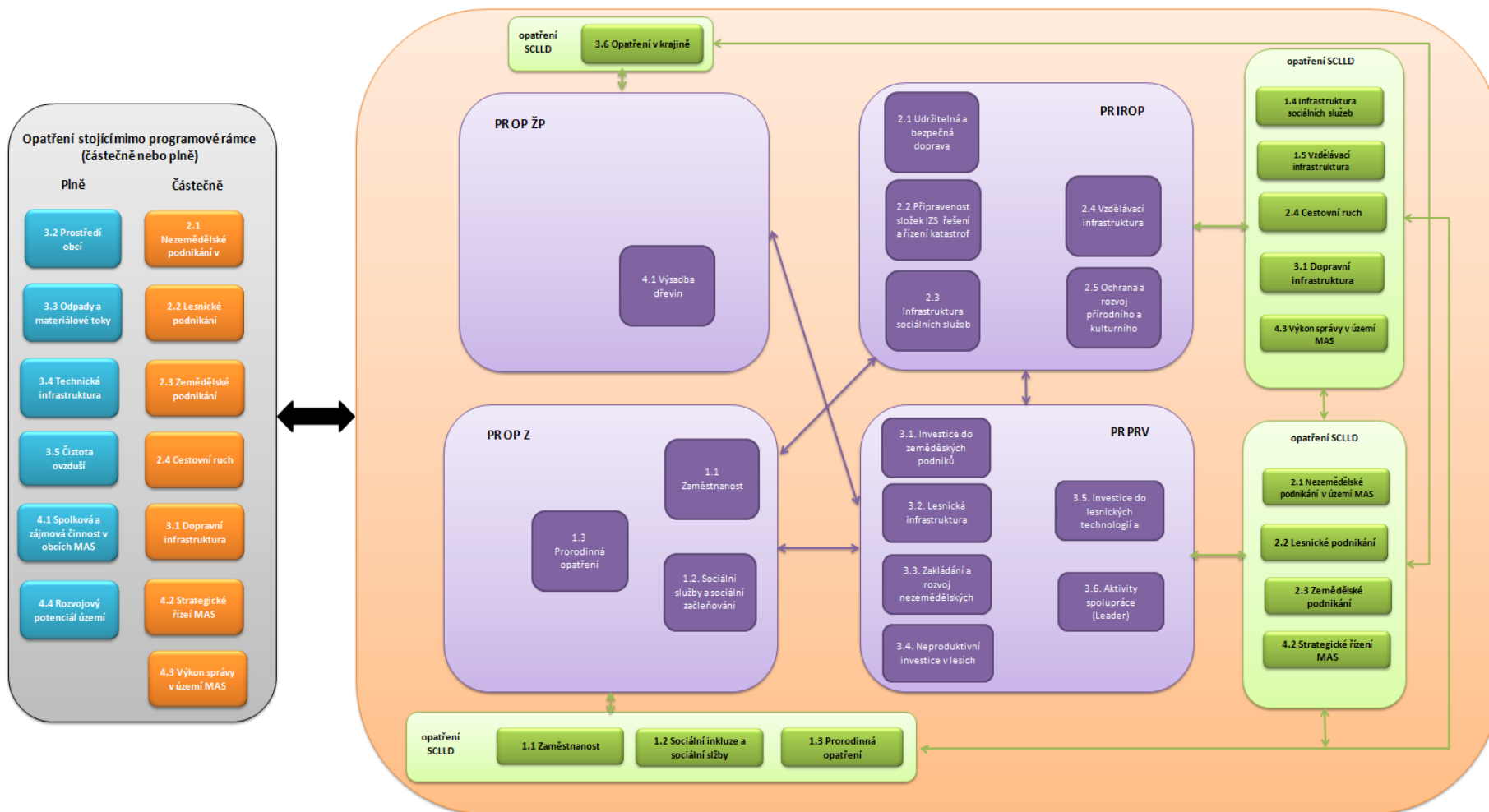
10.7 Grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD včetně schematického znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce

Následující obrázek přináší grafické znázornění struktury programových rámců OP Z, IROP, OP ŽP a PRV (fialové diagramy) a struktury opatření SCLLD, která na programové rámce bezprostředně navazují (zelené diagramy) včetně uvedení vazeb mezi těmito diagramy.

Dále tento obrázek obsahuje vazby na opatření, která stojí mimo programové rámce buď plně (modré diagramy na šedém podkladu) nebo částečně (oranžové diagramy na šedém podkladu).

Obr. 7 Grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD

10.8 Integrovaný přístup napříč programovými rámci

Programové rámce nejsou svým obsahem solitérní, ale právě naopak. Jejich náplň, tedy jednotlivé aktivity a rozvojové záměry, jsou integrální součástí celkového rozvoje území MAS. Jsou provázány s dalšími aktivitami, ať již z jiných programových rámců realizovaných prostřednictvím Strategie nebo aktivitami mimo ně, které však k dosahování cílů Strategie přispívají.

Výše je uvedeno grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD a jejich opatření a jejich vazeb na další opatření strategie, ležící mimo programové rámce. Velmi významná je však i vazba mezi jednotlivými programovými rámci navzájem, jimž se věnuje tato kapitola.

Následující tabulka znázorňuje integrační vazby a jejich sílu mezi jednotlivými opatřeními programových rámců IROP, OP Z a OP ŽP, resp. fichemi PRV. Z nejvýznamnějších vazeb mezi opatřeními/fichemi lze uvést následující:

Silná integrační vazba existuje mezi opatřením 1.2 Sociální služby a sociální začleňování OP Zaměstnanost a opatřením IROP 2.3 Infrastruktura sociálních služeb. Jedná se o typicky komplementární opatření neinvestičního, resp. investičního charakteru, řešící sociální oblast. Bezprostřední pozitivní vazby mají i opatření 1.1. Zaměstnanost a 2.3. infrastruktura sociálních služeb. Směr vazby je od 2.3. k 1.1., kdy opatření v rozvoji sociálních služeb mají pozitivní vliv na zaměstnanost v regionu (vč. udržení ohrožených skupin na trhu práce) a tedy dosahování cílů opatření 1.1.

Integrační vazbu má opatření IROP 2.1 Bezpečnější a ekologičtější doprava, které je zaměřeno na zlepšení bezpečnosti silničního provozu a podporu cyklo dopravy s cílem zajistit dopravu do zaměstnání, škol a za službami. Proto má toto opatření integrační vazbu na další opatření, která jsou zaměřena na podporu podnikání a zaměstnanosti (opatření 1.1), resp. služeb (opatření 1.2).

Opatření IROP 2.4 Infrastruktura pro vzdělávání podporuje kromě jiného rozvoj tzv. klíčových kompetencí pro účely sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce. Z tohoto důvodu má toto opatření silnou integrační vazbu na opatření podporovaná prostřednictvím programového rámce OP Zaměstnanost (především 1.1, ale i 1.2 a 1.3).

Opatření OP Z 1.1 Zaměstnanost má integrační vazbu na fiche PRV 3.1, 3.3 a 3.5, neboť v rámci tohoto opatření jsou podporovány „měkké“ aktivity směřující k vytváření nových pracovních míst a ke vzdělávání obyvatelstva za účelem zvýšení lokální zaměstnanosti a k souladu kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce. Prostřednictvím fichí jsou pak podporovány investice do infrastruktury určené pro podnikání, a to včetně pořízení strojů či vybavení. Je důležité, aby jednotlivé podniky disponovali personálem, který bude mít pro své pracovní uplatnění alespoň částečné odborné vzdělání. Významná je díky dopadu na zaměstnanost v regionu i vazba mezi opatřeními 1.1. a 2.5. (to řeší i využití přírodního a kulturního bohatství v cestovním ruchu).

Opatření 1.3 Prorodinná opatření OP Zaměstnanost je primárně zaměřeno na zajištění péče o děti v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání, a tak podporuje sladění rodinného a pracovního života rodičů. Z tohoto důvodu zde existuje silná vazba na další opatření v rámci PR OP Z (zejména 1.1.). Částečně zde existuje i vazba na fiche PRV 3.1, 3.3 a 3.5, řešící ekonomické aktivity ve venkovském prostoru, neboť i jejich aktivity se mohou doplňovat (realizovat synergie) s opatřením 1.3. Stejně tak svým charakterem váže opatření 1.3. na opatření rozvíjející infrastrukturu jak sociálních služeb, tak vzdělávací infrastrukturu (opatření 2.3. a 2.4.).

Opatření 4.1 Výsadba dřevin OP ŽP má integrační vazbu na fichi PRV 3.1 Investice do zemědělských podniků, kdy dopady v krajině, k nimž vede realizace opatření 4.1., mohou ovlivňovat zemědělské podnikání.

Poměrně silné prvky integrace lze sledovat i mezi fichemi PRV navzájem, zejména v oblastech vázících na lesnictví a infrastrukturu v lesích či prvotní zpracování dřeva, viz tabulka níže.

Zvláštní integrační vazby realizuje ze své podstaty i fiche PRV 3.6. Jedná se o horizontální aktivitu spolupráce, k níž může v zásadě docházet v mnoha oblastech a integrační vazbu, větší či menší, tak může realizovat s ostatními opatřeními /fichemi (s některými lze očekávat vazbu silnější, např. v oblasti kulturního bohatství a jeho využití v cestovním ruchu).

Tab. 32 Integrovaná vazba mezi opatřeními

X – slabá vazba XX – významná vazba XXX – velmi významná vazba	Opatření CLLD OP Zaměstnanost			Opatření CLLD IROP					Fiche Programu rozvoje venkova						Opatření CLLD OP ŽP
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	4.1
1.1 Zaměstnanost		XX	XXX	XXX	X	XX	XXX	XX	XXX	X	XXX	X	XXX	XX	X
1.2 Sociální služby a sociální začleňování	XX		XX	XX	X	XXX	XX	X	X	X	X	X	X	XX	X
1.3. Prorodinná opatření	XXX	XX		X	X	XX	XX	X	XX	X	XX	X	XX	XX	X
2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	XXX	XX	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	XX	X
2.2. Přípravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	XX	X
2.3. Infrastruktura sociálních služeb	XX	XXX	XX	X	X		X	X	X	X	X	X	X	XX	X
2.4. Vzdělávací infrastruktura	XXX	XX	XX	X	X	X		X	X	X	X	X	X	XX	X
2.5. Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví	XX	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	XXX	X
3.1. Investice do zemědělských podniků	XXX	X	XX	X	X	X	X	X		X	XX	X	X	XX	XX
3.2. Lesnická infrastruktura	X	X	X	X	X	X	X	X	X		XX	XX	XX	XX	X
3.3. Zakládání a rozvoj nezemědělských činností	XXX	X	XX	X	X	X	X	X	XX	XX		XX	X	XX	X
3.4. Neproduktivní investice v leších	X	X	X	X	X	X	X	X	X	XX	XX		XX	XX	X
3.5. Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva	XXX	X	XX	X	X	X	X	X	X	XX	X	XX		XX	X
3.6. Aktivity spolupráce (Leader)	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XXX	XX	XX	XX	XX	XX		XX
4.1 Výsadba dřevin	X	X	X	X	X	X	X	X	XX	X	X	X	X	XX	

11 Vazba strategie na horizontální témata

Horizontální témata jsou průřezové oblasti, které se prolínají všemi oblastmi socioekonomického rozvoje. Aby bylo možno dosáhnout udržitelného a vyváženého rozvoje území MAS Stolové hory, bylo v rámci zpracování strategie nutné tato témata zohlednit a respektovat.

Klíčová horizontální témata jsou:

- **podpora rovnosti mužů a žen;**
- **nediskriminace;**
- **udržitelný rozvoj.**

Klíčová horizontální témata byla stanovena tři, nicméně se vlastně jedná o dva zásadní horizontální cíle, a to **udržitelný rozvoj a rovné příležitosti**, které v sobě zahrnují rovnost mužů a žen a odstraňování diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Princip rovných příležitostí tedy znamená **potírání diskriminace** na jakékoli úrovni.

11.1 Horizontální témata e vazbě na celkovou strategii MAS

MAS zajistí, aby v žádném případě **nebyly prostřednictvím SCLLD** podporovány projekty, které by vykazovaly **negativní vliv** na výše uvedená horizontální témata.

A. Rovné příležitosti

Rovné příležitosti budou respektovány v každém projektu, který bude v rámci SCLLD realizován. Především je třeba zohledňovat je tam, kde hrozí nebezpečí, že by realizace projektu či aktivity s ním spojené mohly mít diskriminační dopad na nějakou skupinu obyvatel.

Na **rovné příležitosti mužů a žen** jsou přinejmenším částečně zaměřena např. opatření Strategie 1.1 Zaměstnanost (aktivity A 13 a A 14) a 1.2 Sociální inkluze a sociální služby (aktivity A 21 a A 22) či 1.3 Prorodinná opatření (aktivity A 31 a A 32)

Téma **nediskriminace** je stěžejní pro tatáž opatření, a k nim v sociální oblasti pro další - 1.4 Infrastruktura sociálních služeb (aktivita A 41 a A 42). Budou podporovány projekty zaměřené na podporu sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených, nebo na zvyšování uplatnitelnosti těchto osob na trhu práce, podobně jako na zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb, včetně zajištění služeb péče o děti s cílem zapojit či udržet rodiče s malými dětmi na trhu práce. V rámci kombinace opatření 1.1 Zaměstnanost a 1.5 Vzdělávací infrastruktura bude s ohledem na soulad nabídky a poptávky na regionálním trhu práce podporováno posilování klíčových kompetencí osob za účelem zvýšit jejich kvalifikaci a najít jim uplatnění na místním trhu práce (aktivity A 13 a A 53).

Lze konstatovat, že zejména projekty podpořené prostřednictvím programového rámce financovaného z OP Zaměstnanost (viz dále) budou vykazovat **pozitivní vliv** na problematiku rovných příležitostí.

B. Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje lidské společnosti, který uvádí v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí. Mezi hlavní cíle udržitelného rozvoje patří zachování životního prostředí budoucím generacím v co nejméně pozměněné podobě.

Udržitelný rozvoj je tak postaven na třech základních pilířích - **sociálním, ekonomickém a environmentálním** a cílem je udržet **rovnováhu** mezi nimi. SCLLD ve své návrhové části plně zohledňuje principy udržitelného rozvoje a podporuje aktivity, které budou k životnímu prostředí pozitivní případně neutrální. SCLLD byla navržena tak, aby nedošlo k zásadním vychýlením a upřednostněním jednoho principu před ostatními. Strategie naopak vhodně kombinuje opatření ve všech pilířích udržitelného rozvoje – jak hospodářská a ekonomická témata, tak témata environmentální a sociální.

Problematice **klimatu** a aktivitami, které budou mít pozitivní vliv na klima a budou do určité míry zmírňovat vliv lidské činnosti na klimatické změny, se bude v rámci realizace SCLLD věnovat opatření Strategie 3. 5 Čistota ovzduší, opatření 3.6 Opatření v krajině a částečně též opatření 3.2 Prostředí obcí. Jednoznačně pozitivní dopad má opatření 3.1. (řešící podporu cyklodopravy).

Ochrana životního prostředí bude dále realizována skrze aktivity, které jsou na životní prostředí přímo zaměřeny (3.3 Odpady a materiálové toky, 3.4 Technická infrastruktura) a dále skrze intervence, které životní prostředí mohou ovlivňovat nepřímo. Ochrany životního prostředí se z opatření prioritní osy 2 částečně dotknou zejména oblasti zaměřené na hospodaření v lesích (2.2 Lesnické podnikání), kdy budou podporovány například projekty zaměřené na šetrnější hospodaření v lesích, případně aktivity zaměřené na budování a rekonstrukci lesnické infrastruktury (B 23), případně na zvýšení environmentální a společenské funkce lesů v území MAS (aktivity B 21 a B 22). Nepřímo mohou k ochraně životního prostředí přispět i projekty zaměřené na technologie a stavby v živočišné a rostlinné výrobě, jejichž výsledkem může být mj. snižování energetické náročnosti zemědělského podnikání, zvyšování efektivity výrobních zařízení a snižování vypouštění emisí (opatření 2.3 Zemědělské podnikání, aktivita B31). Nepřímý pozitivní dopad na udržitelný rozvoj se očekává i u všech opatření v prioritní ose 4.

Tab. 33 Vliv specifických cílů Strategie na horizontální témata

Specifický cíl Strategie	Rovnost mužů a žen	Podpora rovných příležitostí a nediskriminace	Udržitelný rozvoj
1.1. Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti na území MAS	pozitivní	pozitivní	neutrální
1.2 Zvýšení zapojenosti lokálních aktérů do řešení sociálního začleňování na území MAS	pozitivní	pozitivní	neutrální
1.3 Zvýšení flexibility na lokálním trhu práce a vyšší využití místní pracovní síly	pozitivní	pozitivní	neutrální
1.4 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb v území MAS	pozitivní	pozitivní	neutrální
1.5 Zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání v území MAS	pozitivní	pozitivní	neutrální
2.1 Zlepšení podmínek pro nezemědělské podnikání a diverzifikaci ekonomických činností v území MAS	neutrální	neutrální	pozitivní
2.2. Zvýšení využití lesů v socioekonomickém rozvoji regionu MAS	neutrální	neutrální	pozitivní

2.3 Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského podnikání v území MAS	neutrální	neutrální	pozitivní
2.4 Využití existujícího bohatství regionu v udržitelném cestovním ruchu	neutrální	pozitivní	pozitivní
3.1 Zkvalitnění vybavenosti území MAS dopravní infrastrukturou	neutrální	neutrální	pozitivní
3.2 Zkvalitnění a revitalizace veřejného prostoru v území MAS	neutrální	neutrální	pozitivní
3.3 Snížení zátěže území MAS související s odpady	neutrální	neutrální	pozitivní
3.4. Zlepšení vybavenosti území technickou infrastrukturou	neutrální	neutrální	pozitivní
3.5. Snížení emisí znečišťujících látek	neutrální	neutrální	pozitivní
3.6. Posílení přirozených funkcí krajiny v MAS	neutrální	neutrální	pozitivní
4.1. Zlepšení nabídky a kvality volnočasových a zájmových aktivit v obcích MAS	pozitivní	pozitivní	pozitivní
4.2. Posilování významu MAS jako hybatele místního rozvoje	neutrální	neutrální	pozitivní
4.3 Zlepšení správy v území MAS	neutrální	neutrální	pozitivní
4.4 Vyvážený a dlouhodobě udržitelný rozvoj území MAS	neutrální	neutrální	pozitivní

Zdroj: vlastní zpracování

V případě **Programu rozvoje venkova** jsou zvláště posuzována následující specifická témata:

- ✓ **klíma;**
- ✓ **inovace;**
- ✓ **životní prostředí.**

Nepřímo mohou ke **zmírňování změn klimatu** přispět projekty realizované v rámci fiche 3.1 zaměřené na technologie a stavby v živočišné a rostlinné výrobě, jejichž výsledkem může být mj. snižování energetických nároků, zvyšování efektivnosti výrobních zařízení a snižování vypouštění emisí.

Významný potenciál pro rozvoj venkova a venkovských oblastí se nalézá také v rozvoji **inovací** v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Tomuto rozvoji však brání nedostatečný nebo zcela chybějící přenos znalostí či systematické sledování inovací a znalostí ve výše zmíněných oborech. SCLLD tedy obsahuje aktivity zaměřené na odborné vzdělávání a získávání dovedností pracovníků, právě např. v zemědělství a lesnictví (aktivita A13), jež však není součástí PR PRV.

Z pohledu inovací je významná také aktivita SCLLD B32 rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě, při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, jež však s ohledem na priority území a potřebu koncentrace omezených zdrojů PRV není součástí programového rámce PRV.

Značný inovační potenciál pro venkovské území skýtají také aktivity fiche 3.6. Aktivity spolupráce (Leader). Jejich prostřednictvím dochází ke spolupráci ve venkovském prostoru, přenosu dobrých zkušeností nebo právě inovací.

Ochrana životního prostředí bude v SCLLD realizována skrze aktivity, které jsou na ochranu a zachování životního prostředí přímo zaměřeny a dále skrze intervence, které životní prostředí mohou ovlivňovat nepřímo. Většina aktivit přímo zaměřených na ochranu životního prostředí nebude podporována prostřednictvím programového rámce PRV, neboť tyto aktivity nelze do daného rámce zahrnout. V rámci PRV se přímo ochrany životního prostředí dotknou oblasti zaměřené na hospodaření v lesích (fiche 3.5. Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva), kdy budou podporovány například projekty zaměřené na šetrnější hospodaření v lesích, případně aktivity zaměřené na budování a rekonstrukci lesnické infrastruktury (3.2. Lesnická infrastruktura), případně na zvýšení environmentální a společenské funkce lesů v území MAS (3.4. Neproduktivní investice v lesích).

Většina aktivit strategie přímo zaměřených na ochranu životního prostředí nebude podporována prostřednictvím programových rámců.

11.2 Horizontální témata a vazba na programové rámce

V programových rámcích byla definována možná témata projektů jednotlivých opatření, resp. fichí PRV. Na základě toho je níže uveden stručný přehled vazby horizontálních témat na jednotlivé programové rámce:

Programový rámec IROP

Oblast rovných příležitostí a nediskriminace bude zohledněna v projektech podpořených v rámci opatření 2.3. Infrastruktura sociálních služeb či 2.4. Vzdělávací infrastruktura, kdy bude mimo jiné brán zřetel na žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.

Na oblast udržitelného rozvoje má pozitivní vliv opatření 2.1. Udržitelná a bezpečná doprava, kdy bude podporován rozvoj cyklo dopravy nebo opatření 2.2. Připravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof, v rámci kterého bude podporován rozvoj materiálních podmínek pro fungování jednotek požární ochrany v obcích MAS jako základní složky IZS, aby byla zajištěna jejich připravenost na řešení rizik a mimořádných událostí vyplývajících ze změn klimatu. Stejně tak opatření PR IROP 2.5. Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví má potenciál přispívat k udržitelnému rozvoji.

Programový rámec OP Zaměstnanost

V rámci OP Zaměstnanost je v Obecných pravidlech jednoznačně uvedeno, že žádný z podpořených projektů nesmí mít negativní vliv na rovné příležitosti žen a mužů a ani nesmí být svou povahou diskriminační. Výše uvedené se promítá i do preferenčních kritérií, neboť MAS má v rámci stanovených principů pro tvorbu preferenčních kritérií uvedeno, že bude sledován přínos z hlediska naplňování horizontálních témat.

Všechna tři opatření programového rámce OP Z mají pozitivní vliv či jsou přímo zaměřena na rovnost mužů a žen a na nediskriminaci.

Co se týká vlivu opatření PR OP Z na udržitelný rozvoj, očekávají se projekty s převážně neutrálním (případně mírně pozitivním) vlivem, přičemž je zřejmé, že nesmí být podpořen projekt, který by mohl vykazovat vliv negativní.

Programový rámec (fiche) PRV

V oblasti intervencí z programového rámce PRV budou jednotlivé fiche nediskriminační, tzn. že budou zachovávat rovný přístup k mužům i ženám i ostatním skupinám obyvatel. Očekávají se projekty s převážně neutrálním vlivem na rovnost mužů a žen a nediskriminaci.

Podrobněji k vlivu některých opatření PRV na udržitelný rozvoj viz předchozí text. Jedná se zejména o potenciálně pozitivní dopad některých intervencí fichí 3.1 či 3.5., případně 3.2. a 3.4.

Fiche PRV 3.6., jež je svým charakterem horizontální, má potenciál realizovat projekty, které budou mít pozitivní dopad jak na témata rovnosti příležitostí, tak udržitelného rozvoje.

12 Seznamy

12.1 Seznam zkratk

AEO	agroenvironmentální opatření
BPEJ	bonitovaná půdně ekologická jednotka
CLLD	komunitně vedený místní zdroj
CR	cestovní ruch
ČOV	čistírna odpadních vod
Č. p.	číslo popisné
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	dobrovolný svazek obcí
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
ESF	Evropský sociální fond
EVL	evropsky významné lokality
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZP	evidence zemědělských podnikatelů
GIS	geografický informační systém
Ha	hektar
HK	Hradec Králové
HZS	hasičský záchranný sbor
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
IROP	Integrovaný regionální operační program
JPÚ	jednoduché pozemkové úpravy
KES	koeficient ekologické stability
KPÚ	komplexní pozemkové úpravy
k. ú.	katastrální území
LEADER -	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Régionale (<i>Propojování akcí hospodářského rozvoje venkova</i>)
LFA	Less-favoured areas
MAS	místní akční skupina
MMR	ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	ministerstvo práce a sociálních věcí
MÚ	městský úřad
MŽP	ministerstvo životního prostředí
NKP	národní kulturní památka
NNO	nestátní nezisková organizace
NPR	národní přírodní rezervace
Ob.	obyvatel
ONV	okresní národní výbor
OP	operační program
OP TP	operační program technická pomoc
OP Z	operační program zaměstnanost

OP ŽP	operační program životní prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
p. b.	procentní bod
PO	ptačí oblast
POÚ	pověřený obecní úřad
PP	přírodní památka
PRV	program rozvoje venkova
RES	registr ekonomických subjektů
SCLLD	strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SDH	sbor dobrovolných hasičů
SFDI	státní fond dopravní infrastruktury
SCHKO	správa chráněné krajinné oblasti
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SZIV	státní zemědělský intervenční fond
Tab.	tabulka
TIC	turistické informační centrum
TTP	trvalý travní porost
ÚAP	územně analytické podklady
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
VDJ	vodojem
VCHÚ	velkoplošně chráněné území
VŠ	vysoká škola
z. s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola
ŽP	životní prostředí

12.2 Seznam zdrojů

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (<http://drusop.nature.cz/>)
Asociace turistických informačních center České republiky (<http://www.aticcr.cz/vismo/>)
Český statistický úřad (www.czso.cz)
Dotazníkové šetření
Evidence zemědělského podnikatele (<http://eagri.cz/public/app/SZR/EZP>)
Evropský sociální fond (http://www.esfcr.cz/mapa/int_CR.html)
Integrovaný regionální operační program (<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Uvodni-strana>)
Jízdní řády (<http://jizdnirady.idnes.cz/>)
Mapový portál Královéhradeckého kraje (<http://gis.kr-kralovehradecky.cz/>)
Mapy CZ (www.mapy.cz)
Ministerstvo financí
Ministerstvo práce a sociálních věcí (www.mpsv.cz)
Místní akční skupina Stolové hory (www.mas-stolovehory.cz)
Národní památkový ústav (monumnet.npu.cz)
Operační program zaměstnanost (www.esfcr.cz/op-zamestnanost-2014-2020)
Operační program životní prostředí (www.opzp.cz)
Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Královéhradeckého kraje (<http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/vak/>)
Program rozvoje venkova (<https://www.szif.cz/cs/eafrd>)
Regionální informační servis (www.risy.cz)
Registr ekonomických subjektů (<http://registry.czso.cz/irsw/>)
Rejstřík škol a školských zařízení (<http://rejskol.msmt.cz/>)
Ředitelství silnic a dálnic (<http://scitani2010.rsd.cz/pages/map/default.asp>)
Sčítání lidu, domů a bytů (<http://notes.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home>)
Státní fond dopravní infrastruktury (www.sfdi.cz)
Územně analytické podklady města Náchod
Územní plány obcí
Výstupy z veřejných projednání
Webové stránky obcí MAS Stolové hory

Metodiky a dokumenty

Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014 – 2020
Manuál tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014 – 2020
Metodické stanovisko ministryně pro místní rozvoj č. 1 k Metodickému pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014 – 2020 k integrovanému nástroji Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD)
Metodický pokyn pro řízení výzev, hodnocení a výběr projektů v programovém období 2014 – 2020, verze 1.0 (<http://www.mmr.cz/cs/Databaze-dokumentu?tag=POKYN>)
Metodický pokyn – Zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014 2020
Metodika pro tvorbu Fichí místními akčními skupinami do Programového rámce Programu rozvoje venkova, který je součástí Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
Metodické pokyny řídicích orgánů pro tvorbu strategií komunitně vedeného místního rozvoje
Programový dokument IROP
Programový dokument PRV

Programový dokument OP Z
Programový dokument OP ŽP
Plán péče o CHKO Broumovsko (2013 – 2022)
Strategický plán pro město Náchod
Strategický plán pro město Hronov
Strategický plán – Žďár nad Metují
Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020

12.3 Seznam obrázků

Obr. 1: Hierarchie strategie	5
Obr. 2: Klíčová oblast 1 - hierarchie cílů a opatření	9
Obr. 3: Klíčová oblast 2 - hierarchie cílů a opatření	11
Obr. 4: Klíčová oblast 3 - hierarchie cílů a opatření	13
Obr. 5: Klíčová oblast 4 - hierarchie cílů a opatření	15
Obr. 6: Základní intervenční logika Strategie	18
Obr. 7 Grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD	109

12.4 Seznam tabulek

Tab. 1: Přehled hlavních principů	6
Tab. 2: Vazba vize a klíčových oblastí	8
Tab. 3: Strategické cíle a přiřazené strategické indikátory	16
Tab. 4: Specifické cíle a přiřazené specifické indikátory	17
Tab. 5: Návrhová část SCLLD	19
Tab. 6 Tabulka významnosti nastavených specifických cílů strategie	39
Tab. 7: Vzájemné vazby jednotlivých specifických cílů (a jim přiřazených opatření)	44
Tab. 8: Inovativní prvky přírůstkové inovace	45
Tab. 9: Inovativní prvky radikální inovace	46
Tab. 10: Návaznost SCLLD na strategické dokumenty	48
Tab. 11: Přehled finanční alokace na Opatření PR OP Zaměstnanost	52
Tab. 12: Opatření 1.1 Programového rámce OP Zaměstnanost	53
Tab. 13: Opatření 1.2 Programového rámce OP Zaměstnanost	60
Tab. 14: Opatření 1.3 Programového rámce OP Zaměstnanost	67
Tab. 15: Přehled specifických cílů IROP ve vazbě na SCLLD	73
Tab. 16: Přehled finanční alokace na PR IROP	74
Tab. 17: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.1.	75
Tab. 18: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.2.	78
Tab. 19: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.3.	80
Tab. 20: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.4.	83
Tab. 21: Programový rámec IROP – Opatření CCLD 2.5.	86
Tab. 22: Programový rámec PRV - přehled	88
Tab. 23: Finanční alokace dle fichí PRV	89
Tab. 24: Fiche 3.1 Investice do zemědělských produktů	90
Tab. 25: Fiche 3.2 Lesnická infrastruktura	92
Tab. 26: Fiche 3.3 Zakládání a rozvoj nezemědělských činností	94
Tab. 27: Fiche 3.4 Neproduktivní investice v lesích	96
Tab. 28: Fiche 3.5 Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva	98
Tab. 29: Fiche 3.6 Aktivity spolupráce (Leader)	100
Tab. 30: Opatření 4.1 programového rámce OP Životní prostředí	102
Tab. 31: Měřitelné indikátory	103
Tab. 32 Integrační vazby mezi opatřeními	112
Tab. 33 Vliv specifických cílů Strategie na horizontální témata	114

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje místní akční skupiny Stolové hory pro období 2014 – 2020

Implementace

Obsah

1	Implementační část	5
1.1	Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS.....	5
1.1.1	Organizační struktura MAS.....	6
1.1.1.1	Valná hromada	7
1.1.1.2	Předseda.....	8
1.1.1.3	Rada.....	9
1.1.1.4	Hodnotitelská komise.....	10
1.1.1.5	Dozorčí a monitorovací komise	10
1.1.2	Odpovědnost za realizaci SCLLD.....	11
1.1.2.1	Odpovědnost za realizaci.....	11
1.1.2.2	Zpracovatelský tým.....	11
1.2	Popis administrativních postupů pro vyhlášení výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánované personální kapacity	12
1.2.1	Vyhlášení výzvy MAS	12
1.2.2	Administrace žádostí o podporu	13
1.2.2.1	Kontrola úplnosti	13
1.2.2.2	Kontrola přijatelnosti.....	13
1.2.3	Preferenční kritéria.....	14
1.2.4	Výběr projektů a bodové hodnocení projektů	14
1.2.4.1	Hodnotitelská komise.....	14
1.2.4.2	Transparentnost výběru a nepodjatost člena komise.....	15
1.2.4.3	Hodnocení projektů.....	15
1.2.4.4	Výběr projektů.....	16
1.2.5	Možnost přezkumu žádosti	16
1.2.6	Personální zajištění administrativních postupů	16
1.2.7	Posuzování změn.....	17
1.2.8	Kontrola žádosti o proplacení a kontrola na místě	17
1.2.9	Udržitelnost projektu a soulad projektů se SCLLD	18
1.2.10	Zajištění auditní stopy, archivace	18
1.3	Popis animačních aktivit.....	18
1.4	Popis spolupráce MAS na národní a mezinárodní úrovni	19
1.4.1	Spolupráce s partnerskými MAS.....	19

1.4.2	Spolupráce s dalšími MAS.....	19
1.4.3	Mezinárodní spolupráce.....	20
1.5	Popis zvláštních opatření pro hodnocení (monitoring a evaluace realizace SCLLD)	20
1.5.1	Monitoring.....	20
1.5.2	Evaluace.....	21

1 Implementační část

1.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS

Implementační část SCLLD popisuje řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS, která je dána standardy práce, ze kterých implementační část SCLLD vychází. Jsou zde popsány činnosti povinných orgánů MAS, jejich úkoly, povinnosti a odpovědnosti.

Místní akční skupina Stolové hory je od roku 2015 zapsaným spolkem. MAS se řídí stanovami spolku, které jsou jejím základním právním podkladem. Poslední znění stanov spolku je aktuální k 19. 11. 2015. Stanovy jsou základním kamenem existence a fungování spolku. V implementační části SCLLD kromě jiného vymezujeme organizační strukturu MAS Stolové hory tak, jak je popsána ve stanovách spolku, které vycházejí z Metodiky pro standardizaci MAS v programové období 2014-2020 (usnesení vlády ČR č. 368 ze dne 21. 5. 2014). Tato metodika hovoří o **povinnostech nositele CLLD**, mezi něž patří:

- Plnit Standardy MAS po celé programovací období 2014-2020,
- Nepřijímat odměny, dary ani jinak definované příjmy za poradenství, zpracování či administraci projektů, které jsou následně administrovány příslušnou MAS,
- Vedení evidence finančních a věcných darů v hodnotě nad 1.000 Kč,
- Zveřejňovat zápisy z jednání povinných orgánů,
- Zveřejňovat přehled pracovních skupin, seznamu jejich členů a zápisů z jednání,
- Minimálně 1x ročně informovat veřejnost o naplňování SCLLD,
- Poskytovat zdarma konzultace v souvislosti s implementací SCLLD,
- Dodržet pravidlo, že při rozhodování o výběru projektů náleží nejméně 50% hlasů partnerům, kteří nezastupují veřejný sektor,
- Změna územní působnosti MAS je možná pouze v rámci střednědobého hodnocení SCLLD,
- Účast nositele CLLD na kontrolách na místě projektů je nezbytná, vyžádá-li si to ŘO,
- MAS zve ŘO na jednání výběrových komisí MAS,
- MAS podporuje příjemce při zpracování zpráv o realizaci projektů.

Hlavním cílem spolku je všestranná podpora aktivit vedoucích k rozvoji regionu Náchodsko, v hranicích mikroregionu Policko, Hronovsko, Náchodsko, a to činnostmi uskutečňovanými ve prospěch obcí, drobných a středních podniků, neziskových organizací, obyvatel, návštěvníků a dalších subjektů, které působí v regionu. Posláním Spolku je veřejně prospěšná činnost v oblastech aktivit podporujících rozvoj života na venkově.

Nejvyšším orgánem MAS Stolové hory je Valná hromada, která je shromážděním všech jeho partnerů, tedy členů. Členy MAS lze rozdělit do tří kategorií: veřejný sektor (zástupci obcí, dobrovolný svazek obcí, vzdělávací zařízení), soukromý sektor (zástupci firem v různých oblastech a drobní podnikatelé) a neziskový sektor (složený ze zástupců spolků věnujícím se volnočasovým aktivitám).

Povinností každého partnera dle stanov MAS je především aktivně se podílet na činnosti spolku, volit a být volen do orgánů spolku a být informován o činnosti spolku a o rozhodnutích jeho orgánů. Každý partner spolku má právo podávat návrhy, připomínky, vznášet dotazy orgánům spolku, anebo například účastnit se hlasování nejvyššího orgánu spolku.

Majetek spolku tvoří statky, které jsou využívány ve smyslu stanov spolku. Spolek vede účetní evidenci podle zákona a hospodaření je kontrolováno Dozorčí a monitorovací komisí.

1.1.1 Organizační struktura MAS

Organizační strukturu MAS tvoří:

- Valná hromada – nejvyšší orgán,
- Předseda – statutární orgán,
- Rada – výkonný, programový a rozhodovací orgán,
- Hodnotitelská komise – výběrový orgán,
- Dozorčí a monitorovací komise – kontrolní orgán.

Organizační schéma MAS Stolové hory, z. s.:

MAS se skládá z výše uvedených orgánů, přičemž Valná hromada představuje nejvyšší orgán MAS, který přijímá rozhodnutí zásadní důležitosti pro existenci a činnost spolku. Předseda zastupuje MAS navenek, řídí její činnost a je mu svěřena veškerá působnost, která není svěřena jinému orgánu. Rada je výkonným orgánem, který řídí činnost spolku v období mezi schůzemi nejvyššího orgánu MAS. Hodnotitelská komise je výběrovým orgánem a Dozorčí a monitorovací komise je kontrolním orgánem spolku.

Další součástí struktury spolku je **kancelář MAS**, ve které figuruje manažer MAS a další pracovníci kanceláře. Projekční kancelář spolku je hlavní administrativní složkou spolku. Tato složka představuje zázemí spolku jako archiv. Zároveň zde dochází k tvorbě materiálů a strategických dokumentů pro celý region. Kancelář vede seznam členů, spravuje web www.mas-stolovehory.cz a zaměstnanci zde provádějí veškeré administrativní úkony.

V roce 2013 byly založeny a personálně obsazeny **pracovní skupiny**, jejichž konkrétní členské složení a tematické zaměření je uvedeno v povinné příloze č. 4 (Personální obsazení pracovních skupin v MAS Stolové hory).

Od roku 2015 figurují v MAS také **zájmové skupiny**. Každý z partnerů má právo být členem zájmové skupiny. Seznam zájmových skupin a jejich členů vede kancelář MAS a je veřejně přístupný na webových stránkách spolku. O vytvoření zájmových skupin a o změně členství v zájmové skupině rozhoduje Rada.

V MAS figuruje 6 zájmových skupin, které byly vytvořeny Radou a následně potvrzeny usnesení VH 1-2015 na Valné hromadě konané dne 26. 3. 2015 v Suchém Dole. Zájmové skupiny jsou vymezeny v souladu s připravovanou SCLLD. Každý partner MAS je členem jedné ze zájmových skupin a na rozhodovací úrovni veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nesmí kumulovat více jak 49% hlasovacích práv.

Zájmové skupiny MAS Stolové hory:

- Aktivní život v regionu (8 členů)
- Zemědělská krajina, lesy a venkov (12 členů)
- Hospodářský rozvoj (10 členů)
- Cestovní ruch a poskytování služeb (9 členů)
- Přírodní a kulturní dědictví regionu (5 členů)
- Rozvoj obcí (15 členů).

Počet členů MAS Stolové hory se od vzniku organizace postupně rozrůstá a pro MAS je důležité zajistit dostatečné personální zajištění kapacit pro její správnou a efektivní správu. Z důvodu krátké existence MAS a částečné nezkušenosti je potřebné zajistit i podporu v oblasti přípravy a provádění kooperačních činností MAS.

1.1.1.1 Valná hromada

Jak již bylo uvedeno, Valná hromada tvoří nejvyšší orgán MAS a je tvořena všemi partnery spolku, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.

Valná hromada projednává činnost spolku za uplynulý kalendářní rok, přijímá zásady činnosti pro následující kalendářní rok, zřizuje volené orgány spolku, volí orgány spolku, hodnotí práci odstupujících orgánů spolku a přijímá další rozhodnutí zásadní důležitosti pro existenci a činnost spolku.

Valná hromada je svolávána Radou podle potřeby, nejméně však jednou za rok. Na písemnou žádost Dozorčí a monitorovací komise anebo nejméně jedné třetiny partnerů spolku musí být svolána mimořádná Valná hromada. Partneři spolku se mohou při své osobní neúčasti na Valné hromadě nechat zastupovat zmocněncem na základě plné moci zmocnitele. Pozvánka na Valnou hromadu spolu s jejím programem musí být rozeslána partnerům nejméně 15 pracovních dní před jejím konáním a je zveřejněna na webových stránkách spolku.

Do působnosti Valné hromady náleží:

- schvalování stanov Spolku, jejich změn a doplňků;
- schvalování jednacích řádů a dalších vnitřních předpisů Spolku;
- volba a odvolání předsedy a místopředsedy Spolku;
- volba a odvolání členů Rady;
- volba a odvolání členů Dozorčí a monitorovací komise;
- volba a odvolání členů Hodnotitelské komise;
- schvalování rozpočtu Spolku a schvalování výroční zprávy o činnosti a hospodaření Spolku spolu s roční účetní závěrkou Spolku, a to na základě předložení těchto dokumentů Radou Spolku;
- projednání zprávy Dozorčí a monitorovací komise Spolku;
- schválení Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) pro území působení spolku;
- rozhodování o dalších otázkách Spolku, pokud si Valná hromada rozhodování o nich vyhradí nebo je stanovy svěřují do působnosti Valné hromady, zároveň může část svých pravomocí usnesením přenést na jiné orgány Spolku;
- rozhodování o zrušení spolku nebo o jeho fúzi s jiným spolkem.

V současné době (prosinec 2015) je Valná hromada MAS Stolové hory utvořena z 59 partnerů. Každý z nich má 1 rozhodující hlas. Valná hromada je schopna usnášet se za účasti nadpoloviční většiny všech partnerů. Usnesení přijímá Valná hromada většinou hlasů přítomných partnerů.

Stanovy jsou doplněny Jednacím řádem Valné hromady. O jednání Valné hromady se vyhotoví zápis. Je možné svolat Valnou hromadu per rollam.

1.1.1.2 Předseda

Předseda je statutárním orgánem spolku a je mu svěřena veškerá působnost, která není stanovami nebo jiným právním předpisem svěřena jiným orgánům. Předseda jedná s péčí řádného hospodáře, náležitou odborností, pečlivostí a loajalitou.

Předseda jedná jménem spolku, a není – li toho schopen, přebírá jeho pravomoci a působnost místopředseda. Jiné osoby mohou jednat za spolek pouze na základě písemného zmocnění.

Předseda je zvolen na tři roky a může se tak stát i opakovaně.

Předseda je volen z řad partnerů spolku na Valné hromadě. Stejně tak je volen i místopředseda spolku. Oba jsou zároveň členy Rady spolku.

1.1.1.3 Rada

Rada je kolektivním výkonným, programovým a rozhodovacím orgánem podle Metodiky pro Standardizaci MAS. Rada vede a řídí práci spolku v období mezi Valnými hromadami, dohlíží na dodržování stanov, pečuje o rozvoj spolku a odpovídá za hospodaření spolku. Členové Rady jsou povinni jednat s péčí řádného hospodáře, náležitou odborností, pečlivostí a loajalitou.

Členové Rady jsou voleni valnou hromadou z partnerů spolku na tři roky. Předseda Rady je volen z řad svých členů. Funkce člena Rady je neslučitelná s výkonem jiné funkce ve spolku, a tito partneři MAS a jejich zástupci musí být bezúhonní a svéprávní. Veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin ve spolku nesmí disponovat více než 49 % hlasovacích práv Rady.

Do působnosti Rady náleží:

- svolávat min. 1× ročně jednání Valné hromady;
- přijímat partnery a rozhodovat o jejich vyloučení;
- rozhodovat o odkladu splatnosti, snížení nebo prominutí partnerského příspěvku členům, pokud pro to existují závažné důvody;
- přezkoumávat navržený rozpočet i výroční zprávu o činnosti a hospodaření spolu s roční závěrku hospodaření a předkládat je ke schválení Valné hromadě;
- podávat Valné hromadě ke schválení návrh ostatních Valnou hromadou schvalovaných dokumentů;
- schvalovat interní organizační normy Spolku (směrnice, jednacích řady apod.), pokud jejich vydání není vyhrazeno Valné hromadě;
- dohlížet na řádnou péči o majetek Spolku a na veškerou hospodářskou činnost Spolku;
- přijímat zaměstnance a ukončovat jejich pracovní poměr; stanovovat pracovní náplně zaměstnanců a rozsah jejich oprávnění, jako je např. uzavření a ukončení pracovněprávního vztahu s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD;
- rozhodovat o dalších pracovních záležitostech zaměstnanců a dobrovolných spolupracovníků Spolku;
- zpracovávat způsob hodnocení a výběru projektů MAS včetně kritérií pro SCLLD, a předložit SCLLD ke schválení Valné hromadě;
- schvalovat výzvy k podávání žádostí a vymezovat kritéria hodnocení pro konkrétní výzvy;
- stanovovat výši alokace na projekty a vybírat projekty k realizaci, a to oboje na základě návrhu Hodnotitelské komise;
- řešit další úkoly, které jí svěřují stanov y či směrnice Spolku, provádět další činnosti určené jí rozhodnutím Valné hromady.

Rada MAS je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina jejich členů a veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49% hlasů. Rada MAS rozhoduje nadpoloviční většinou všech hlasů. Při hlasování je hlasovací právo členů rozhodovacího orgánu rovné. Každý člen má jeden hlas.

Stanovy jsou doplněny jednacím řádem Rady. Rada se schází podle potřeby, min. 1 x za 2 měsíce. Rada spolku může rozhodovat per rollam a její členové se mohou účastnit jednání i s pomocí technických prostředků pro dálkovou komunikaci. O jednání se vyhotoví zápis.

1.1.1.4 Hodnotitelská komise

Hodnotitelská komise je výběrovým orgánem spolku. Funkce člena Hodnotitelské komise je neslučitelná s výkonem jiné funkce ve spolku.

Člen Hodnotitelské komise může být zvolen opakovaně, a to na dobu 1 roku. Musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí. Jak členové, tak zástupci musí být svéprávní a bezúhonní. Veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49% hlasovacích práv. Předseda komise je volen z řad jejích členů.

Hlasovací právo členů komise je rovné. Hodnotitelská komise je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina jejích členů a veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49% hlasovacích práv. Pro přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu většiny přítomných členů.

Do působnosti Hodnotitelské komise náleží:

- provádí předvýběr projektů na základě objektivních kritérií a navrhuje jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD;
- hodnotí a přiděluje body jednotlivým projektům;
- doporučuje projekty na základě výše bodového zisku a připravenosti projektu k realizaci a předkládá tento návrh ke schválení Radě;
- organizuje veřejné obhajoby nebo místní šetření žadatelů o podporu projektů;

plní další úkoly, kterými je pověřena Valnou hromadou či Radou.

1.1.1.5 Dozorčí a monitorovací komise

Dozorčí a monitorovací komise je kontrolním orgánem spolku, který plní rovněž funkci orgánu pro monitoring projektů.

Členové dozorčí a monitorovací komise jsou voleni Valnou hromadou z řad partnerů spolku na tři roky, a to i opakovaně. Funkce člena dozorčí a monitorovací komise je neslučitelná s výkonem jiné funkce ve spolku a členové anebo jejich zástupci musí být svéprávní a bezúhonní. Komise volí předsedu z řad svých členů.

Hlasovací právo členů komise je rovné. Dozorčí a monitorovací komise je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina jejích členů. Pro přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu většiny přítomných členů.

Do působnosti Dozorčí a monitorovací komise náleží:

- projednání výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS, včetně řádné nebo mimořádné účetní závěrky, kterou předkládá k projednání Radě podle čl. XVI., bod 5;
- dohlíží na to, že spolek vyvíjí činnost v souladu s právními předpisy, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD;
- svolává mimořádné jednání Valné hromady a Rady, jestliže to vyžadují zájmy Spolku;
- členové dozorčí a monitorovací komise mají právo kdykoli nahlížet do účetních knih a jiných dokladů organizace týkající se činnosti Spolku a kontrolovat tam obsažené údaje
- kontroluje metodiku způsobu výběru projektů Spolku a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru projektů;
- vykonává fyzickou a administrativní kontrolu realizovaných projektů, o čemž vyhotovuje zápis (minimálně 2x do roka);

- zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD (zpracovává a předkládá ke schválení výkonné radě indikátorový a evaluační plán SCLLD).

Dozorčí a monitorovací komise nejméně jedenkrát ročně podává zprávu Valné hromadě o výsledcích své kontrolní činnosti.

1.1.2 Odpovědnost za realizaci SCLLD

1.1.2.1 Odpovědnost za realizaci

Implementační proces na úrovni MAS Stolové hory bude probíhat prostřednictvím **Valné hromady** MAS, která bude pomocí **Rady a Dozorčí a monitorovací komise** rozhodovat o výběru projektů a dále spolupracovat s **Hodnotitelskou komisí**.

Stanovy MAS Stolové hory určují, že Rada MAS pracovává způsob hodnocení a výběru projektů MAS včetně kritérií pro SCLLD, a předkládá SCLLD ke schválení Valné hromadě. Valná hromada následně schvaluje Strategii komunitně vedeného místního rozvoje pro území působení spolku.

Valná hromada je následně zodpovědná za provádění SCLLD na území spolku. Rada schvaluje výzvy k podávání žádostí a vymezuje kritéria hodnocení pro konkrétní výzvy, stanovuje výši alokace na projekty a vybírá projekty k realizaci, a to oboje na základě návrhu Hodnotitelské komise.

Hodnotitelská komise provádí předvýběr projektů na základě objektivních kritérií a navrhuje jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD, hodnotí a přiděluje body jednotlivým projektům, doporučuje projekty na základě výše bodového zisku a připravenosti projektu k realizaci a předkládá tento návrh ke schválení Radě. Na Hodnotitelské komisi je také organizace veřejné obhajoby nebo místní šetření žadatelů o podporu projektů.

Dozorčí a monitorovací komise dohlíží na to, aby spolek jednal v souladu se zákony České republiky. Komise kontroluje metodiku způsobu výběru projektů, její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru projektů. Následně vykonává fyzickou a administrativní kontrolu realizovaných projektů. Dozorčí a monitorovací komise zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD.

Kancelář MAS, jako administrativní orgán spolku, je podřízena Radě spolku, která přijímá zaměstnance a ukončuje jejich pracovní poměr. V čele této kanceláře stojí manažer pro realizaci SCLLD, který má pravomoc k realizaci SCLLD v regionu. Publicita implementační části bude řešena prostřednictvím webových stránek MAS, kde bude zainteresovaným osobám představena tak, aby se s ní mohly důkladně seznámit s tím, že se potenciální žadatelé mohou na MAS obracet z důvodu realizace projektu.

1.1.2.2 Zpracovatelský tým

Organizace řízení integrovaného nástroje ve fázi tvorby strategie byla realizována zejména na základě rozdělení rolí a předem stanovených kompetencí. Tvorba strategie probíhala prostřednictvím zpracovatelské společnosti Východočeská rozvojová s. r. o., která se podílela na tvorbě veškerých částí SCLLD ve spolupráci s dalšími aktivně zapojenými osobami anebo členy orgánů MAS (jednalo se zejména o osoby: Jiří Škop a Josef Thér (předsednictvo MAS), Eva Gennertová, Tereza Kohlová, Radka Beranová a Kateřina Kapková (manažerky a asistentky MAS). Byly zapojeny i další skupiny a orgány MAS, a to v rámci porad Valné hromady anebo Rady, pracovní skupiny, zájmové skupiny, pracovní porady úzce zapojených aktivních osob apod. Důležitou součástí tvorby strategie bylo také zapojení komunity, které je popsáno v příloze SCLLD. Mimo to bylo nutné sesbírat podklady jak na pracovních setkáních, tak mimo ně a utvořit z nich ucelený dokument. Celkový proces by se neobešel bez aktivní pomoci zpracovatelské společnosti a dobrovolníků.

1.2 Popis administrativních postupů pro vyhlášení výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánované personální kapacity

Výzvy k předkládání žádostí realizované podle SCLLD budou vyhlášeny v souladu se stanovenými postupy popsány níže. Správné nastavení administrativních postupů a jejich dodržování je jedním ze základních předpokladů pro úspěšnou realizaci strategie komunitně vedeného místního rozvoje. Tyto postupy jsou uváděny jako příklad a je možné, že na základě rozhodnutí jednotlivých řídicích orgánů budou tyto postupy odlišné pro každý ze zapojených ESI fondů. Postupy budou finálně upraveny v Jednacím řádu Hodnotitelské komise a směrnicích.

1.2.1 Vyhlášení výzvy MAS

Řídicí orgán vyhlásí průběžnou výzvu na předkládání žádostí o podporu v rámci CLLD, ve které může stanovit určité společné prvky výzev MAS, postupů a hodnotících kritérií. Na vyhlášení výzvy MAS připraví výzvu MAS k předkládání žádostí o podporu projektů realizovaných v rámci své SCLLD. Tuto výzvu připravuje kancelář MAS a hlavní zodpovědnost za její přípravu má vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD, který zodpovídá za správné a úplné znění připravované výzvy.

Rada MAS Stolové hory zpracovává způsob výběru projektů a hodnocení projektů, schvaluje výzvy k podávání žádostí a vymezuje jejich kritéria hodnocení. Procesu vyhlášení výzev tedy předchází schválení oblastí podpory Radou MAS. Kancelář spolku je k tomu pověřena vypracováním popisu navržených opatření a cílů, kterých mají jednotlivé projekty dosáhnout. Realizované projekty musí naplnit cíle stanovené ve strategii. Výzvu a její konkrétní podmínky schvaluje Rada MAS

Připravenou a Radou schválenou výzvu MAS předloží MAS ke schválení řídicímu orgánu (respektive platební agentuře Státní zemědělský intervenční fond (dále také „SZIF“) v případě PRV)1 prostřednictvím portálu CSSF14+ monitorovacího systému MS2014+ (resp. Informačního systému SZIF (dále také „IS SZIF“) v případě PRV) a to pro každý program zvlášť. ŘO, resp. platební agentura SZIF, ověřuje metodickou správnost výzvy.

Vyhlášení výzvy představuje průběh zveřejnění a nabytí účinnosti výzvy. Výzva nabývá účinnosti dnem zveřejnění. Výzvy budou vyhlášeny prostřednictvím webových stránek MAS (<http://mas-stolovehory.cz/>) a členských obcí, dále budou informace o výzvě zaslány členům MAS na jejich kontaktní emailové adresy. Výzvy budou zveřejněny také na veřejných vývěskách členských obcí, popř. v tiskové zprávě cílené do měsíčníků členských obcí a na partnerské weby. Zveřejněná výzva bude obsahovat následující informace: datum vyhlášení výzvy, datum zahájení příjmu žádostí o podporu, datum ukončení příjmu žádostí o podporu, dále místo příjmu žádostí, o jakou dotaci se jedná (název programu, prioritní osa, investiční priorita, číslo výzvy) a další podmínky týkající se dotace (alokace výzvy, definice oprávněných žadatelů, výše způsobilých výdajů, popis podporovaných aktivit, indikátory, povinné přílohy apod.), je v ní uveden způsob vyhodnocení žádosti, požadavky na zpracovávanou žádost, výše dotace a kontaktní údaje MAS. Spolu s výzvou bude zveřejněna Příručka pro žadatele a další metodické pokyny vedoucí k jistotě, že žadatelé získají všechny potřebné informace o požadavcích nutných pro řádnou žádost o dotaci.

Po dobu vyhlášení výzvy, které bude trvat nejméně 3 týdny a délka bude upřesněna v samotné výzvě, budou ze strany MAS zajištěny konzultace potenciálním žadatelům o dotaci (ve formě osobních

schůzek, telefonicky, emailem), v případě dostatečného zájmu bude uspořádáno školení týkající se výzvy. V daném kole příjmu žádostí může žadatel podat pouze jednu žádost o dotaci. Žádosti předložené po daném termínu nebo na jiné adrese nebudou přijaty.

1.2.2 Administrace žádostí o podporu

Po vyhlášení výzvy MAS následuje proces, který v sobě zahrnuje příjem žádostí od žadatelů – administrativní kontrolu úplnosti a kontrolu přijatelnosti podle SCLLD, věcné hodnocení projektů a výběr projektů.

Na základě vyhlášené výzvy MAS probíhá v termínech uvedených ve výzvě příjem žádostí, který probíhá v kanceláři MAS v souladu s přesně stanovenými podmínkami uvedenými v konkrétní výzvě MAS. Příjem žádostí provádí pracovníci kanceláře MAS a každá předložená žádost dostane své registrační číslo.

MAS po příjmu žádostí provádí jejich administrativní kontrolu úplnosti základních povinných částí žádosti a kontrolu přijatelnosti. Vyhodnocování žádostí o dotaci představuje proces porovnání informací o skutečném stavu projektů se stanovenými pravidly dané vyhlášenou výzvou plus následně při věcném hodnocení porovnání podle preferenčních kritérií MAS. Ke každé výzvě bude přiřazena právě jedna sada preferenčních kritérií specifikovaných v Metodice hodnocení projektů.

1.2.2.1 Kontrola úplnosti

Při vyhodnocování žádosti bude nejdříve probíhat její fyzická administrativní **kontrola úplnosti** na přítomnost veškerých povinných příloh a správnost vyplnění. Neúplnost povinných příloh znamená nepřijetí Žádosti o dotaci a žadatel je o tom písemně informován. Manažer pro realizaci SCLLD spolu s touto informací písemně vyzve takového žadatele k doplnění Žádosti o dotaci ve stanoveném termínu. V případě nedoplnění ukončí MAS administraci této Žádosti o podporu z důvodu nesplnění administrativních podmínek žádosti.

1.2.2.2 Kontrola přijatelnosti

Po úspěšné kontrole úplnosti dojde ke **kontrole přijatelnosti žádosti podle SCLLD**. Kritéria přijatelnosti jsou součástí zveřejněné výzvy a MAS je povinna do nich zahrnout kritéria přijatelnosti uvedená v příslušném opatření ŘO. Tato pravidla je žadatel povinen splňovat po celou dobu projektu, tedy i po dobu jeho udržitelnosti. V případě nesplnění této podmínky obdrží žadatel písemné vyrozumění o vyloučení jeho projektu. Kritéria přijatelnosti se dělí do 5 skupin:

- způsobilost žadatele (soulad žadatele s definicí oprávněného žadatele),
- věcná způsobilost projektu (podle cílů vyhlášeného opatření, příp. typů aktivit),
- soulad projektů se SCLLD,
- specifická kritéria přijatelnosti (daná podmínkami programů financovaných z ESI fondů),
- uznatelnost výdajů (podle výčtu způsobilých výdajů).

Obě kontroly jsou prováděny vždy 2 zaměstnanci MAS nebo manažerem pro realizaci SCLLD pod dohledem předsedy spolku. Při vyhodnocování je nutné dojít ke shodě, aby mohlo být provedeno věcné hodnocení žádostí podle preferenčních kritérií. Výsledky z provedené kontroly formálních náležitostí a kontroly přijatelnosti schvaluje vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD a po tomto schválení je žadatel písemně informován o výsledcích těchto kontrol ve stanoveném termínu.

1.2.3 Preferenční kritéria

Hlavním důvodem, proč volíme preferenční kritéria, je výběr kvalitních projektů vedoucím ke splnění cílů stanovených ve strategii MAS Stolové hory. Za kvalitní považujeme projekty, které jsou hospodárné, efektivní, účelné, potřebné a proveditelné. Každý projekt je ovšem zcela jiný, a proto bude záviset na každé výzvě, jaký přístup pro ni bude navolen. Každá výzva bude obsahovat výčet preferenčních kritérií, jejich popis a počet bodů, kterých může žadatel při jejich splnění dosáhnout. Tato kritéria jsou dvojího druhu, a to kritéria stanovaná přímo řídicími orgány a kritéria MAS Stolové hory, která jsou jasná, srozumitelná a nezaměnitelná s jinými kritérii. Výčet těchto kritérií bude stanoven v Metodice hodnocení projektů.

1.2.4 Výběr projektů a bodové hodnocení projektů

Proces výběru projektů je soubor činností, které probíhají v období od registrace žádosti o podporu do doby podepsání smlouvy o poskytnutí podpory. Každá fáze výběru projektu má svá vlastní kritéria, jejich cílem je transparentně vybrat kvalitní projekty, které budou naplňovat cíle SCLLD. Pro transparentnost projektů dojde k vypracování Metodiky hodnocení projektů. Vypracování bude zadáno kanceláři MAS Radou spolku, neboť Rada je orgán pověřený zpracováním procesu výběru projektů a hodnocení projektů. Naplňování Metodiky bude následně kontrolováno Dozorčí a monitorovací komisí.

1.2.4.1 Hodnotitelská komise

Poté, co žadatel projde administrativní kontrolou MAS, žádost bude postoupena k věcnému, bodovému hodnocení, které provede Hodnotitelská komise podle hodnotících (preferenčních) kritérií. Odpovědnost Hodnotitelské komise se popisává v bodě 1.1.1.4 implementační části. První fází hodnocení je předání Metodiky členům komise, čas pro samostudium a následné proškolení těchto členů, a to na prvním setkání Hodnotitelské komise, jehož cílem je osvojení si preferenčních kritérií pro správné hodnocení projektů atd. Samotné hodnocení probíhá jasně a transparentně. Každý člen komise hodnotí každý projekt, a to samostatně, na základě odevzdaných podkladů žadatelem. Hodnotitel na místě deklaruje svou nepodjatost a mlčenlivost podpisem Čestného prohlášení hodnotitele.

Poté je provedeno rozdělení projektů mezi jednotlivé hodnotitele. Přidělení žádostí k ohodnocení bude provedeno losováním za přítomnosti vždy jednoho hodnotitele a vedoucího pracovníka pro realizaci SCLLD. Přidělení projektů mezi konkrétní hodnotitele je anonymní. Přiřazení projektů jednotlivým hodnotitelům podle jmen zná pouze kancelář MAS. Každé opatření dané výzvy bude hodnoceno třemi nezávislými hodnotiteli a jeden hodnotitel může během jedné výzvy hodnotit více projektů ve více opatřeních. V případě, že hodnotitel nemůže deklarovat svoji nepodjatost k projektu nebo opatření, které hodnotí, proběhne nové losování a hodnotiteli je přidělen nový projekt.

Hodnotitelská komise u projektů, které se dostaly do této fáze výběru, provede výběr. Komise hodnotí podle stanovených preferenčních kritérií a podle kritérií MAS. Při stanovení kritérií tohoto výběru je nutné dodržet podmínku jednoznačného vymezení každého kritéria, tak aby bylo srozumitelné a bylo jednoznačně zajištěno, co má být hodnoceno a jak, dále je podmínka minimalizace úrovně obecnosti jednotlivých kritérií a zabránění překrývání kritérií např. pokud určité kritérium v sobě zahrnuje ještě jiné kritérium. V rámci stanovení kritérií je důležité, aby jejich množství nebylo příliš velké z důvodu zvýšení náročnosti procesu hodnocení a výběru projektů. V rámci hodnocení kvality projektů je celkově nahlíženo na účelnost projektu, jeho potřebnost a efektivnost, dále na hospodárnost a proveditelnost projektu. Dále musí projekt být v souladu s podmínkami výzvy, žádost musí splňovat

základní předpoklady pro posouzení hodnotitelnosti žádosti. Hodnotitelé dbají na dodržení postupu výběru a důvěryhodnost celého procesu. Kladou důraz na hodnocení výsledků projektů vzhledem k realizaci SCLLD na území MAS Stolové hory.

1.2.4.2 Transparentnost výběru a nepodjatost člena komise

Cílem schvalování projektů je výběr kvalitních projektů, podle jejich přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD a souladu s příslušným operačním programem. K tomu, aby tento výběr mohl reálně probíhat, je potřeba kvalitní Hodnotitelské komise. Její výběr projektů je zcela transparentní, a to jak ve způsobu jednání, tak ve způsobu rozhodování. MAS zveřejňuje informace o výběru projektů. Členové hodnotitelské komise respektují osobní údaje žadatelů, které jsou považovány za důvěrné. Členové komise jsou povinni mlčenlivosti o skutečnostech souvisejících s hodnocením projektů. Členové hodnotitelské komise se nedopouštějí korupčního jednání. Členové hodnotí jeden na druhém nezávisle a nestranně. O tomto členové komise podepisují prohlášení, a to před prvním zasedáním Hodnotitelské komise před zahájením procesu výběru projektů.

Střet zájmů člena hodnotitelské komise může zvýhodnit anebo znevýhodnit žadatele o dotaci. Proto každý z členů komise deklaruje také svou nepodjatost. O tu by se jednalo např. v případě, že by byl sám žadatelem projektu, byl by členem jakéhokoli orgánu žadatele nebo byl zaměstnancem žadatele, byl ve vztahu k žadateli, podílel se na zpracování žádosti a v dalších případech. V případě střetu zájmů nebude člen komise danou výzvu hodnotit. Je na uvážení každého hodnotitele, zda je jeho prohlášení o nezávislosti nezpochybnitelné. V případě porušení závazku, který deklaruje podpisem čestného prohlášení, bude hodnotitel vyloučen ze seznamu hodnotitelů.

1.2.4.3 Hodnocení projektů

Projekty jsou věcně hodnoceny podle **bodovacích kritérií**, která jsou ke každé výzvě přidělena a jsou nastavena tak, aby pokud možno zabránila subjektivnímu hodnocení. Hodnocení bude prováděno do bodovacích protokolů pro jednotlivé výzvy podle předložené škály pro bodování. Hodnotitel vždy u konkrétního projektu vyplní všechny kolonky pro body, spočítá výsledek svého hodnocení a protokol podepíše. Hodnotitel může navštívit místo realizace projektu a ověřit si tak požadovaná preferenční kritéria. Celkové hodnocení je součtem všech bodů ze všech protokolů patřících k jednomu žadateli. Budou-li se hodnocení jednotlivých hodnotitelů výrazně lišit, tj. o 20% a výše, na následném zasedání Hodnotitelské komise dojde ke zdůvodnění jednotlivých hodnocení všemi hodnotiteli a celá komise hlasováním rozhodne o přidělení bodů, popřípadě o dalším postupu rozhodne předseda komise. Podmínkou účasti na hodnotícím procesu bude **veřejné slyšení žadatelů** před členy Hodnotitelské komise. Žadatel dostane prostor pro představení projektu a dovysvětlení hodnotících kritérií pro hodnotitele. Veřejné slyšení může navštívit veřejnost. Následně mají hodnotitelé možnost ptát se na doplňující otázky.

Výsledkem hodnocení projektů je celkový počet bodů na bodovém archu, který stanoví pořadí hodnocení žádostí pro každou výzvu. Bude-li v dané výzvě vyšší počet žadatelů než umožní stanovená alokace na danou výzvu, bude podpořena jen část žadatelů. Pokud nebude alokace vyčerpána, rozhodně Rada MAS na základě doporučení Hodnotitelské komise MAS o přesunu finančních prostředků do další výzvy s ohledem na plnění finančního plánu SCLLD MAS Stolové hory. Pokud dojde k přidělení stejného množství bodů u více projektů, rozhoduje komise dle Metodiky hodnocení projektů. Po celou dobu trvání procesu výběrů je tvořen zápis z jednání.

Vzhledem k tomu, že každý projekt je hodnocen třemi nezávislými hodnotiteli, je výsledným bodovým hodnocením součet všech tří individuálních hodnocení. Výsledný bodový součet vč. individuálních hodnocení zapíše pracovník kanceláře MAS do souhrnné tabulky, která bude zaslána členům Hodnotitelské komise jako podklad pro další jednání. Komise realizuje **předvýběr projektů** – na základě bodového hodnocení stanoví pořadí projektů podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů strategie.

1.2.4.4 Výběr projektů

Proces **schválení výběru projektů** provádí Rada MAS Stolové hory, která vybírá projekty k realizaci na návrh Hodnotitelské komise. Po skončení jednání Hodnotitelské komise zasedne Rada ke společnému jednání s předsedou Hodnotitelské komise. Poté Rada navrhne projekty k financování a stanoví výši alokace. Při tom Rada respektuje bodové hodnocení navržené Hodnotitelskou komisí. V případě, že některý z projektů má být na návrh Hodnotitelské komise podpořen jen částečně, dojde k oslovení žadatele předsedou Rady, zda je schopen projekt sám dofinancovat. V opačném případě bude osloven další v pořadí atd. O dalším postupu rozhodně Rada MAS a v případě rozporů rozhodně předseda Rady. Rada se neodchyluje od požadavků Metodiky hodnocení projektů.

Výsledky výběru projektů budou zveřejněny na webových stránkách MAS. Specifikace zveřejňovaných dat budou uvedena v Metodického pokynu. Vybrané projekty jsou dále předány řídicímu orgánu dané instituce např. řídicí orgán OP ŽP, OP Z, IROP a v případě PRV SZIF, tento orgán provádí také kontrolu způsobilosti projektů a ověřuje administrativní kontrolu. Dále ŘO (SZIF) schválí způsobilé projekty (s přihlédnutím k pořadí a k výši podpory schválené MAS Stolové hory). Následně je vydán právní akt o poskytnutí podpory ze strany ŘO programu (popř. SZIF nebo oprávněného zprostředkujícího subjektu).

V celém průběhu realizace projektu zajišťuje MAS komunikaci mezi žadatelem o dotaci a centrálním poskytovatelem dotace, pokud vznikne např. potřeba nahlášení změn v projektu či žádosti dle požadavků poskytovatele dotace.

1.2.5 Možnost přezkumu žádosti

Žadatel, jehož projekt byl vyřazen na základě kontroly formálních náležitostí, kontroly přijatelnosti, nebo nesouhlasí s bodovým hodnocením, má možnost ve stanoveném termínu ode dne následujícího po odeslání písemného vyjádření MAS podat žádost o přezkoumání postupu MAS na danou MAS. Tuto žádost o přezkoumání podává žadatel písemně. Na jejím základě svolává vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD jednání, kterého se účastní členové Dozorčí a monitorovací komise, žadatel, předseda Rady, předseda Hodnotitelské komise a vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD. V případě, že nedojde na jednání po podání žádosti o přezkoumání postupu MAS ke shodnému závěru MAS a ko- nečného žadatele, má konečný žadatel právo podat žádost o přezkoumání postupu MAS na příslušný ŘO (platební agentura SZIF v případě PRV). V případě, že byl projekt v rámci výzvy MAS vyloučen neoprávněně, bude MAS vyzvána k nápravě.

1.2.6 Personální zajištění administrativních postupů

Příjem a registraci žádostí, kontrolu formálních náležitostí a kontrolu přijatelnosti budou zajišťovat vždy 2 zaměstnanci MAS nebo vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD pod dohledem předsedy spolku.

Bodové hodnocení projektů budou zajišťovat členové Hodnotitelské komise spolu s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD. Žádosti předložené v rámci každé z vyhlášených oblastí podpory budou bodově hodnotit vždy stejní 3 nezávislí členové komise, kteří musí disponovat odbornými znalostmi či zkušenostmi ve vazbě na problematiku řešenou konkrétní oblastí podpory.

Konečný výběr projektů na základě návrhu Hodnotitelské komise provádí na svém zasedání Rada MAS. Tohoto zasedání se navíc účastní předseda Hodnotitelské komise a vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

V případě, že bude žadatelem podána žádost o přezkoumání postupu MAS na danou MAS, bude tato žádost projednána na jednání, kterého se účastní členové Dozorčí a monitorovací komise, žadatel, předseda Rady, předseda Hodnotitelské komise a vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

V souhrnu je veškerá administrativní činnost zajišťována kanceláří MAS.

1.2.7 Posuzování změn

Při realizaci jednotlivých projektů, nebo v rámci období udržitelnosti projektu mohou nastat skutečnosti, které mohou mít vliv na předložené a schválené žádosti a realizované projekty. Veškeré skutečnosti, které povedou k jakýmkoliv změnám v rámci předložené dokumentace či fyzické realizace projektu, budou muset být konečnými žadateli dotace konzultovány s kanceláří MAS, která v případě kladného posudku vydá pro ŘO souhlasné stanovisko k navrhovaným změnám, čímž sníží riziko neočekávaných změn SCLLD jako celku. V případě, kdy tedy je nutné o vzniklé změně informovat ŘO, resp. platební agenturu SZIF, převezme kancelář MAS Žádost o změnu a provede její kontrolu, žádost potvrdí a sepíše vyjádření MAS ke změnám. V případě, že MAS nesouhlasí, uvede vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD důvod nesouhlasu. Následně konečný žadatel dotace se souhlasným či nesouhlasným stanoviskem MAS podává Žádost o změnu prostřednictvím informačního systému.

Integrované projekty naplňující integrované strategie jsou realizovány a monitorovány standardním způsobem, tedy stejně jako ostatní individuální projekty.

1.2.8 Kontrola žádosti o proplacení a kontrola na místě

Žadatel před podáním žádosti o proplacení kontaktuje kancelář MAS v určeném termínu. Na základě poskytnutých údajů kancelář MAS ve sjednaném termínu provede v místě realizace fyzickou kontrolu projektu. O provedené kontrole bude vyhotoven protokol. Každá Žádost o platbu bude zkontrolována podle kontrolního listu a na základě provedené kontroly vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD potvrdí úplnost posuzované Žádosti o platbu a vydá souhlas s proplacením.

Pokud vedoucí zaměstnanec nebude souhlasit s proplacením, svoje stanovisko žadateli odůvodní a uloží mu opatření k nápravě. Žadatel musí tato opatření zrealizovat v daném termínu po odeslání nesouhlasu s proplacením vedoucího zaměstnance MAS. Pokud konečný příjemce dotace s nápravným opatřením nesouhlasí, podá Žádost o platbu spolu s vyjádřením MAS k jejímu nesouhlasu prostřednictvím informačního systému.

V případě kontroly na místě před proplacením dotace konečnému příjemci dotace prováděné pracovníky ŘO, resp. SZIF, zajistí MAS účast svého zástupce na této kontrole. O kontrole bude sepsán protokol, který bude zveřejněn v informačním systému.

1.2.9 Udržitelnost projektu a soulad projektů se SCLLD

V době udržitelnosti projektu MAS konzultuje s konečnými žadateli jejich dotazy a problémy, posuzuje změny v integrovaných projektech a zajišťuje podporu po proplacení. V souladu s kapitolou 1.5.1. implementační části bude MAS v době udržitelnosti provádět monitoring a kontrolu projektů a to zejména s ohledem na naplňování hodnot indikátorů a stanovených preferenčních kritérií. Neméně důležité je zajistit udržitelnost ze strany konečného žadatele, například vyplněním a odevzdáním monitorovací zprávy o zajištění udržitelnosti projektu, dodržováním pravidel publicity, informováním o změnách v projektu atd.

1.2.10 Zajištění auditní stopy, archivace

Archivace je uchování originálů dokumentů a jejich následných změn v písemné i elektronické podobě. Veškerá dokumentace bude archivována v kanceláři MAS v obou podobách. Všechny dokumenty budou archivovány minimálně do roku 2028, nestanoví-li právní předpisy České republiky jinak.

Dokumenty budou archivovány na místě k tomu určeném:

- fyzické dokumenty v originále i v kopii v šanonech a krabicích
- elektronické dokumenty budou zálohovány v cloudovém zařízení a na externích discích. Druhé kopie budou zazálohovány u předsedy MAS.

Pro každý projekt bude vedena samostatná složka, a to jak v papírové, tak v elektronické verzi. Doklady budou dostupné pro možnost provádění kontrol pověřenými osobami. MAS musí zajistit dostupnost dokladů o projektech pro kontroly prováděné oprávněnými osobami, a to kdykoli v jakékoli projektové fázi, a to v kanceláři MAS. Všechny uchovávané doklady musí splňovat požadavky právních předpisů a jsou dostatečně spolehlivé pro účely auditu.

Za správné vedení složek zodpovídá vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD. V každé složce budou zaarchivovány dokumenty následujícím způsobem:

- projekty budou sepsány na předepsaných formulářích,
- kancelář zavede jednotný systém označování projektů ve fyzické i elektronické podobě,
- projekt bude úplně a časově správně zkompletován,
- pro každý projekt budou na samostatném listě umístěném na vrchu složky zaznamenávány důležité milníky.

Mezi základní pravidla archivace patří:

- zajistit trvalost uložených dat,
- kontrolovat stav techniky určené k zálohování,
- dokumentace musí být ukládána bezpečně a musí být zajištěna proti poškození a ztrátě,
- archivovat veškerou dokumentaci, zejména smlouvy, účetní doklady, projektovou dokumentaci, soupisy majetku, poštu, dokumenty osobních nákladů, zápisy a podklady jednání, kontrolní listy atd.

1.3 Popis animačních aktivit

Animační aktivity zahrnují všechny činnosti MAS v rámci CLLD mimo administraci projektů konečných žadatelů. Tato kapitola popisuje způsob komunikace MAS s regionem a propagaci SCLLD.

Animační činnosti MAS Stolové hory jsou např.:

- zajištění dostatečné propagace SCLLD mezi obyvateli MAS (web www.mas-stolovehory.cz, weby jednotlivých obcí a partnerů MAS, obecní zpravodaje);
- každoroční informování veřejnosti o plnění SCLLD;
- podpora potenciálních žadatelů v rozvíjení projektových záměrů formou konzultací (zdarma s pracovníky kanceláře MAS) nebo jiných forem podpory, které budou žadatelům k dispozici během výzvy;
- informování žadatelů o způsobu výběrů projektů, který je specifický pro každou jednotlivou výzvu a bude vždy zveřejněn na webových stránkách MAS;
- nastavení procesů a usnadnění informací mezi zúčastněnými stranami vedoucích k jejich efektivní komunikaci;
- koordinace aktivit místních aktérů směřujících k naplňování SCLLD;
- zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracování a provádění projektů;
- zveřejňování veškerých aktivit z jednání, aktuálního seznamu členů MAS, přehledu pracovních skupin, kontaktních osob apod.;
- pravidelná komunikace s regionem pomocí webu, facebookového profilu a emailové komunikace, telefonicky a formou osobních setkání.

1.4 Popis spolupráce MAS na národní a mezinárodní úrovni

V rámci využití integrace na úrovni projektů v synergii jednotlivých programových rámců je možná spolupráce jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. MAS Stolové hory se snaží již od počátku své krátké existence o aktivitu v této oblasti, a to jak na úrovni lokální, tak krajské, národní i mezinárodní.

1.4.1 Spolupráce s partnerskými MAS

Základem bude spolupráce s MAS Broumovsko+, se kterou MAS Stolové hory navázala k 17. 10. 2013 partnerství. Jedním z důležitých společných témat je životní prostředí, konkrétně CHKO Broumovsko, které se nalézá na území obou MAS, a je důležité, aby při péči o toto velkoplošně chráněné území mezi sebou MAS spolupracovaly a docházelo tak k efektivní, ale zároveň šetrné péči o toto území. S tímto územím, správou CHKO a Regionálním výrobkem Broumovsko jsme v úzkém kontaktu. Další partnerství uzavřela MAS Stolové hory s MAS Mezi Úpou a Metují 12. 8. 2015. Spolupráce těchto spolků se bude ubírat především pořádáním společných akcí, jako byl mezinárodní LeaderFEST 2015, anebo realizací společných projektů, jako je Místní akční plán rozvoje vzdělávání (MAP) v ORP Náchod, který bude na území MAS Stolové hory realizován v letech 2016-2017.

1.4.2 Spolupráce s dalšími MAS

V příštích letech předpokládáme **spolupráci a koordinaci aktivit** i s ostatními sousedskými MAS, jako je MAS Království – Jestřebí hory a MAS Pohoda venkova. Obě MAS jsou zkušené a zavedené MAS, se kterými bychom rádi řešili problémy širšího území. S těmito MAS nás historicky spojuje území takzvaného Kladského pomezí i spádovost okrajových obcí. V současné době dochází k určité formě spolupráce zejména při tvorbě této strategie.

V současné době pracujeme na ukotvení pozice naší MAS v krajské síti (Krajské sdružení NS MAS ČR Královéhradeckého kraje), která pořádá každý měsíc setkání krajských MAS. Na pořádání těchto informačních schůzí se MAS střídají a manažeři si mezi sebou vyměňují informace o novinkách v problematice neziskového sektoru, operačních programů, strategií území apod. MAS Stolové hory

se pravidelně účastní celorepublikových seminářů a Valných hromad národní sítě a postupně se tímto zapojuje do struktury MAS v České republice, k čemuž nám velmi napomohlo pořádání mezinárodní konference LeaderFEST, pořádané na území MAS Stolové hory v červnu 2015.

V roce 2014-2015 jsme spolu s ostatními MAS v Královéhradeckém kraji realizovali **Projekt spolupráce** „Uplatňování principu LEADER v KHK“. Předmětem projektu spolupráce bylo vytvoření metodiky z názvem Uplatňování principu LEADER v Královéhradeckém kraji, na které se podílelo 14 MAS. V metodice se dočtete o praktických příkladech, příkladech dobré praxe, radách i doporučeních týkajících se metody LEADER. V projektech spolupráce v širším území hodláme pokračovat i v novém období, a to jak v rámci Královéhradeckého kraje, tak i v rámci Pardubického kraje. Projekty spolupráce jsou projekty širšího významu na širším území a naším cílem je společný zájem o podporované činnosti v regionu, jako je například cestovní ruch, místní výrobky a lokální značky, tradiční řemesla, zemědělství apod. Konkrétní projekty budou upřesněny v průběhu času a rádi bychom načerpali inspirace z úspěšných projektů a dobré praxe ostatních MAS.

1.4.3 Mezinárodní spolupráce

V příštích letech bychom rádi navázali spolupráci s polskými MAS, a to vzhledem k blízkosti našich hranic. Rádi bychom podpořili naše jméno a společně s polskou stranou sídlící na opačné straně Stolových hor bychom rádi navázali užší spolupráci především v oblasti cestovního ruchu (a to především cyklodopravy – realizováno mimo Programový rámec PRV, např. formou přeshraniční spolupráce), propagace oblasti a regionálních výrobků. Zároveň bychom se rádi inspirovali jejich dobrou praxí a uskutečnili několik výměnných pobytů a exkurzí. Další potenciální mezinárodní spolupráce bychom rádi navázali časem například na Balkáně nebo ve Skandinávii.

MAS Stolové hory má svého zástupce v pracovní skupině Mezinárodní spolupráce Národní sítě MAS v ČR, díky čemuž jsme v úzkém kontaktu s českými i zahraničními MAS a ELARD (Evropskou asociací pro rozvoj venkova metodou LEADER) se sídlem Bruselu, díky níž jsme již naši MAS, kraj i ČR reprezentovali na zahraničních akcích.

1.5 Popis zvláštních opatření pro hodnocení (monitoring a evaluace realizace SCLLD)

1.5.1 Monitoring

Základním nástrojem pro monitorování IN je jednotný monitorovací systém pro programové období 2014-2020, zajišťující sběr dat o projektech dokumentujících jednotlivé fáze projektu. Monitoring je sledování výstupů z projektů, rozpočtů a činností financovaných MAS jakož i dalších činností spolku. Díky tomu dochází ke generaci údajů, výpočtu odchylek a k poskytnutí zpětné vazby o správné realizaci SCLLD.

Naplňování SCLLD bude ze strany řídicího orgánu monitorováno v systému MS2014+. Řídící orgán se zaměří na průběh realizace strategie (a následně na jednotlivé projekty), sleduje výdaje, vývoj s ohledem na implementaci a na naplňování stanovených indikátorů. Výstupem monitoringu SCLLD ze strany MAS jsou Zprávy o plnění Integrované strategie předložené nejpozději do 15. 1. a 15. 7. každého roku realizace. Zpráva obsahuje data, vyhodnocení dat, návrhy na změny a návrhy na zapracování změn do SCLLD. Indikátory uvedené v SCLLD a jejich možné případné změny mající vliv na celou SCLLD bude MAS sledovat s pomocí monitorovacích zpráv žadatelů. Zprávy o plnění integrované strategie budou 2x ročně předkládány MMR prostřednictvím systému MS2014+. Do 30ti pracovních dnů od ukončení financování posledního projektu předkládá nositel IN Závěrečnou zprávu o plnění strategie.

Struktura a obsah této zprávy a proces administrace je stejný jako v případě řádné pololetní Zprávy o plnění strategie. Za monitoring a hodnocení SCLLD zodpovídá Dozorčí a monitorovací komise. Monitorovací zprávy budou k dispozici široké veřejnosti na webových stránkách MAS.

Předmětem monitoringu MAS je objem financí získaných pro projekty realizované na území MAS Stolové hory a objem financí na vlastní činnost tohoto spolku. Průběh monitorovacího procesu a jeho výsledky budou pravidelně zaznamenávány ve formě monitorovacích zpráv.

U vlastní činnosti spolku **dochází ke kontrole činností a aktivit** členské základny, hospodaření a vedení účetnictví MAS, dodržování termínů jak vyhlášení výzev, tak administrativních činností zaměstnanců MAS a aktivita MAS na lokální, krajské a národní úrovni. Tato kontrola závěrečné zprávy o činnosti a hospodaření MAS Dozorčí a monitorovací komisí, včetně řádné nebo mimořádné účetní závěrky, bude provedena 1x za rok, a bude o ní sepsána závěrečná zpráva, kterou Valná hromada bere na vědomí. Členové Dozorčí a monitorovací komise mají právo kdykoli nahlížet do účetních knih a jiných dokladů organizace týkající se činnosti spolku a kontrolovat tam obsažené údaje.

Monitoring projektů MAS bude probíhat průběžně, a to podle vyhlášení výzev a jejich předkládání, pravidelně i nepravidelně, ex-ante, průběžně i po skončení projektu. Projekt bude sledován v souladu s předloženou dokumentací a zároveň dojde ke sledování naplňování indikátorů tak, aby byla SCLLD naplňována jako celek.

Rada MAS Stolové hory zpracovává způsob výběru projektů a hodnocení projektů, schvaluje výzvy k podávání žádostí a vymezuje jejich kritéria hodnocení. Stanovuje výši alokace na projekty a vybírá projekty k realizaci, a to oboje na základě návrhu Hodnotitelské komise. Za monitoring jsou odpovědní členové Dozorčí a monitorovací komise. Do jejich působnosti spadá také kontrola metodiky způsobu výběru projektů spolku a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru projektů.

Kontrolou je pověřena kancelář MAS Stolové hory na základě vnitřních předpisů MAS. Za tuto činnost je zodpovědný vedoucí pracovník pro realizaci SCLLD. Monitoring se provádí za účelem předcházení problémů **před podáním žádosti o proplacení a v době udržitelnosti**. V prvním případě žadatel před podáním žádosti kontaktuje kancelář MAS 3 týdny před proplacením projektu a společně naplánují kontrolu na místě realizace projektu. Zaměstnanec kanceláře MAS podle protokolu z kontroly na místě doporučí Dozorčí a monitorovací komisi projekt k proplacení anebo ne. Smyslem kontroly je konzultace projektu a pomoc. Po úspěšné realizaci projektu bude docházet ke kontrolám v období udržitelnosti projektu. Ze strany kanceláře MAS bude ověřováno naplňování indikátorů a preferenčních kritérií, za které projekt dostal body. Výsledky kontrol budou taktéž zaprotokolovány. Kontroly u žadatelů budou probíhat předem naplánovaně podle plánu kontrol sestaveného kanceláří MAS. Dozorčí a monitorovací komise o výsledcích monitoringu informuje Valnou hromadu minimálně 1x ročně.

1.5.2 Evaluace

Evaluace je nástroj pro posouzení činnosti MAS při realizaci SCLLD a dalších aktivitách a činnostech MAS. Jiným pohledem je hodnocen přínos SCLLD pro region Stolových hor a otázka, zda byl naplněn cíl projektu. Při evaluaci dochází k porovnávání výstupů a výsledků realizovaných projektů. Hodnotí se přínos strategie vzhledem k finančními přítoky do regionu s celkovým dopadem na plánovaný rozvoj území.

Evaluace bude prováděna díky protokolům z kontroly na místě a monitorovacím zprávám. Dále dojde k hodnocení názorů partnerů v MAS, názorů žadatelů o dotace přes MAS a dalších aktivních obyvatel z regionu. Evaluaci provádíme 1x ročně. Jejím provedením je pověřena kancelář MAS. Dozorčí a monitorovací komise na svém zasedání tuto zprávu projedná a předloží ji ke schválení Valné hromadě. Evaluace bude přednesena Valné hromadě jako součást výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS za předešlý rok a po jejím schválení dojde k jejímu zveřejnění na webových stránkách spolku. Dozorčí a monitorovací komise může vedoucímu pracovníkovi pro realizaci SCLLD uložit zapracování změn a doporučení do budoucí činnosti MAS.

MAS provádí povinnou střednědobou (mid-term) evaluaci SCLLD s údaji k 31. 12. 2017 (v roce 2018). Zpracování evaluace proběhne v souladu s požadavky MPIN (kap.10 verze 11/2015).

V rámci hodnocení dojde i k sebehodnocení MAS 1x ročně, kdy bude kancelář MAS posuzovat plnění cílů MAS, a to jak v rámci realizace SCLLD, tak mimo ni.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje místní akční skupiny Stolové hory pro období 2014 – 2020

Finanční plán a indikátory pro Opatření CLLD/Fiche PRV

Obsah

1	Finanční plán	4
1.1	Celkové alokace	4
1.2	Tematické zaměření a dílčí alokace	4
1.3	Předpokládané rozložení čerpání alokace v čase	5
1.4	Finanční plán	7
1.4.1	Základní východiska zpracování Finančního plánu (převzato z MPIN)	7
2	Indikátory pro Opatření CLLD/fiche PRV	21
3	Seznam tabulek	56

1 Finanční plán

Jednotlivé cíle strategie komunitně vedeného místního rozvoje budou naplňovány z podstatné části prostřednictvím realizace konkrétních integrovaných projektů, které budou v souladu s opatřeními CLLD, resp. fichemi PRV uvedenými v programových rámcích.

1.1 Celkové alokace

Pro programové období 2014-20 vyčlenily 4 relevantní operační programy tyto částky pro MAS Stolové hory:

Tab. 1: Alokace přidělené MAS jednotlivými OP

Operační program	Alokace pro MAS (v tis. Kč)
OP Z – Operační program Zaměstnanost	13 540 ¹
IROP - Integrovaný regionální operační program	51 523 ²
PRV - Program rozvoje venkova	14 387 ³
OP ŽP – Operační program Životní prostředí	3 000 ⁴
CELKEM cca	82 450

Poznámky:

Ad 1: jedná se tzv. indikovanou alokaci. Částka udává celkovou výši způsobilých výdajů, tj. 85% dotační podpora EU + 15 % národní zdroje

Ad 2: jedná se o prostředky vyčleněné na realizaci Specifického cíle 4.1. IROP (prostředky EU)

Ad 3: jedná se o celkovou výši podpory (prostředky EU + státního rozpočtu), a to na operace PRV 19.2.1. a 19.3.1.

Ad 4: Jedná se o alokaci prostředků dotace (prostředky EU), jež MAS určila pro realizaci své Strategie (max. možná výše podpory na aktivitu „Výsadba dřevin“ by jinak činila až 6 361 tis. Kč)

1.2 Tematické zaměření a dílčí alokace

Na základě analytických prací, komunitního projednávání a realizace dalších nástrojů a postupů byla formulována celková rozvojová strategie MAS Stolové hory pro období do roku 2020. Pouze některá témata celkové Strategie jsou financovatelná prostřednictvím tzv. Programových rámců / Fichí PRV, tedy prostřednictvím prostředků alokovaných jednotlivými 4 Operačními programy na realizaci strategie. Na druhou stranu ne všechna témata, jež 4 relevantní OP umožňují realizovat a jež také financují, byla využita pro realizaci Strategie MAS, ať již z důvodu nízké relevance pro území MAS, či z důvodu potřeby koncentrace omezených prostředků na klíčové typy aktivit a v neposlední řadě z důvodu povinnosti plnit indikátory (a tedy ve vybraných tématech realizovat určitý minimální počet aktivit).

Výsledná témata Operačních programů, která budou formou opatření programových rámců/fichí PRV realizována MAS Stolové hory, ukazuje tabulka níže. Na základě prioritizace podporovaných aktivit v jednotlivých programových rámcích a dále šetření absorpční kapacity a dostupných informací a samozřejmě vycházejíce z disponibilních alokací na jednotlivé programové rámce, byly místní akční skupinou stanoveny alokace na jednotlivá opatření SCLLD, resp. fiche PRV tak, jak ukazuje tabulka 2 (uváděno v tisících Kč, zaokrouhloeno na dvě desetinná místa).

Tab. 2: Opatření CLLD /fiche PRV a jejich alokace

opatřeníSCLLD / fiche pro PRV	Předběžná alokace (v tis. Kč)	Předběžná alokace (v%)
1. Programový rámec OP Z (celkové ZV)		
1.1. Zaměstnanost	5 416,00	40%
1.2. Sociální služby a sociální začleňování	3 385,00	25%
1.3. Prorodinná opatření	4 739,00	35%
CELKEM	13 540,00	100%
2. Programový rámec IROP (prostředky EU)		
2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	19 063,36	37%
2.2. Přípravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof	8 758,84	17%
2.3. Infrastruktura sociálních služeb	7 728,39	15%
2.4. Vzdělávací infrastruktura	10 819,75	21%
2.5. Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví	5 152,26	10%
CELKEM	51 522,60	100%
3. Fiche PRV (celková podpora: 75% EU a 25% SR)		
3.1. Investice do zemědělských podniků	3 570,40	26%
3.2. Lesnická infrastruktura	1 647,88	12%
3.3. Zakládání a rozvoj nezemědělských činností	5 492,92	40%
3.4. Neproduktivní investice v lesích	549,29	4%
3.5. Investice do lesnických technologií a zpracování dřeva	2 471,81	18%
3.6. Aktivity spolupráce (Leader)	655,18	Zvláštní alokace
CELKEM	14 387,48	100%
4. Programový rámec OP ŽP (prostředky EU)		
4.1 Výsadba dřevin	3 000,00	100%
CELKEM	3 000,00	100%

1.3 Předpokládané rozložení čerpání alokace v čase

Po stanovení předběžných alokací na jednotlivá opatření programových rámců CLLD/ fichí v PRV navrhla MAS na základě informací od ŘO předběžný harmonogram výzev a orientační alokace na tyto výzvy (tab. 3).

Na tomto základě a při znalosti orientačních časových nároků na jednotlivé kroky standardního projektového cyklu, resp. cyklu implementace strategie a jednotlivých výzev, byl následně sestaven časový plán čerpání prostředků opatření CLLD, resp. fchí PRV tak, jak ukazují následující tabulky.

Tab. 3: Předpokládané rozložení výzev a jejich alokace (2016-2020), v mil. Kč

		2016	2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		CELKEM
		září	červen	září	březen	září	březen	září	březen	září	březen	září	březen	září	březen	září	
Operační program Zaměstnanost																	
1.1.	Zaměstnanost	0	2,00	0	2,00	0	0	0	1,42	0	0	0	0	0	0	0	5,416
1.2.	Soc. služby a soc. začleňování	0	1,20	0	1,10	0	0	0	1,09	0	0	0	0	0	0	0	3,385
1.3.	Prorodinná opatření	0	1,80	0	1,80	0	0	0	1,14	0	0	0	0	0	0	0	4,739
CELKEM		0,00	5,00	0,00	4,90	0,00	0,00	0,00	3,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,540
Integrovaný regionální operační program																	
2.1.	Udržitelná a bezpečná doprava	0	8,00	0	0	4,00	0	4,00	0	3,06	0	0	0	0	0	0	19,063
2.2.	Připravenost složek IZS k řešení rizik a katastrof	0	3,50	0	0	3,00	0	2,26	0	0	0	0	0	0	0	0	8,759
2.3.	Infrastruktura sociálních služeb	0	3,50	0	0	2,50	0	1,73	0	0	0	0	0	0	0	0	7,728
2.4.	Vzdělávací infrastruktura	0	3,90	0	0	2,10	0	2,50	0	2,32	0	0	0	0	0	0	10,820
2.5.	Ochrana a rozvoj přírodního a kulturního dědictví	0	2,50	0	0	2,65	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,152
CELKEM		0,00	21,40	0,00	0,00	14,25	0,00	10,49	0,00	5,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51,523
Program rozvoje venkova																	
3.1.	Investice do zemědělských podniků	0	2,00	0	0,80	0	0	0,77	0	0	0	0	0	0	0	0	3,570
3.2.	Lesnická infrastruktura	0	1,08	0	0,57	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,648
3.3.	Zakládání a rozvoj nezem. činností	0	2,44	0	1,56	0	0	0	1,49	0	0	0	0	0	0	0	5,493
3.4.	Neproduktivní investice v lesích	0	0,30	0	0	0	0	0,25	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0,549
3.5.	Investice do lesnických technologií a zprac. dřeva	0	1,16	0	0,64	0	0	0	0,67	0	0	0	0	0	0	0	2,472
3.6.	Aktivity spolupráce (Leader)	0	0,40	0	0	0	0	0	0,26	0	0	0	0	0	0	0	0,655
CELKEM		0,00	7,42	0,00	3,57	0,00	0,00	1,02	2,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,387
Operační program Životní prostředí																	
4.1.	Výsadba dřevin	0	1,20	0	0	1,00	0	0	0	0,80	0	0	0	0	0	0	3,000
CELKEM		0,00	1,20	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,000

1.4 Finanční plán

Tabulka níže uvádí celkový finanční plán Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Stolové hory na roky 2016 – 2023. Pro jednotlivá opatření/programových rámců/fiche PRV je uvedena celková struktura financování vycházející z alokovaných částek podpory jednotlivými OP, s doplněním národního spolufinancování podle typu předpokládaných příjemců (tím je ovlivněn u většiny Opatření CLLD/fichí PRV podíl jednotlivých typů spolufinancování).

1.4.1 Základní východiska zpracování Finančního plánu (převzato z MPIN)

- kromě celkové tabulky finančního plánu na celé období předpokládané realizace (2016-2020) byly zpracovány plány i pro každý rok zvlášť
- údaje jsou uváděny v tisících Kč na 2 desetinná místa
- do finančního plánu jsou uvažovány pouze žádosti o platbu, které budou příjemci podané do konce října daného roku. Poslední rok, za který jsou tabulky zpracovány, je rok 2023
- celkové způsobilé výdaje (CZV) představují základ pro výpočet míry spolufinancování, tvoří je součet Podpory a Vlastních zdrojů příjemce.
  - o podporu tvoří Příspěvek Unie a Národních veřejných zdrojů (spolufinancování ze státního rozpočtu (SR), příp. státního fondu (SF), je-li relevantní)
  - o vlastní zdroje příjemce představují další Národní veřejné zdroje (rozpočet kraje, obce, jiné zdroje) a Národní soukromé zdroje (zdroje příjemce zapojené do národního spolufinancování)
  - o $(CZV) = (a) + (b) + (c) + (d)$
  - o Národní soukromé zdroje – Soukromé zdroje příjemce zapojené do národního spolufinancování s výjimkou Programu rozvoje venkova. Program rozvoje venkova (PRV) nevyužívá zapojení vlastních (soukromých) zdrojů příjemce do národního spolufinancování, tzn. Národní spolufinancování je v PRV hrazeno pouze z Národních veřejných zdrojů (státní rozpočet (SR) příp. státní fond (SF), je-li relevantní).
  - o V případě Programu rozvoje venkova (PRV) se do Soukromých zdrojů příjemce zahrnují výdaje příjemce, kterými se podílí na financování projektu, a to i v případě, že je příjemcem obec a kraj, jejich organizační složky a jimi zřizované příspěvkové organizace a dobrovolné svazky obcí.
  - o Nezpůsobilé výdaje budou vyplněny, pokud jsou známy (pro potřeby monitorování).

Tab. 4: Celkový finanční plán (2016 – 2023)

Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
				Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	5 416,00	4 603,60	135,40	27,08	649,92	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	3 385,00	2 877,25	423,13	84,62	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	4 739,00	4 028,15	394,91	78,99	236,95	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	8 135,15	7 728,39	0,00	162,70	244,06	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	11 389,21	10 819,75	0,00	569,46	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	12 206,48	4 119,69	1 373,23	0,00	6 713,56	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	2 059,85	1 235,91	411,97	0,00	411,97	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	549,29	411,97	137,32	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	4 943,62	1 853,86	617,95	0,00	2 471,81	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	7 140,80	2 677,80	892,60	0,00	3 570,40	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	5 423,43	5 152,26	0,00	135,59	135,58	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	20 066,70	19 063,36	0,00	1 003,34	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	3 529,42	3 000,00	0,00	264,71	264,71	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	818,98	491,38	163,80	0,00	163,80	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	9 219,83	8 758,84	0,00	460,99	0,00	0,00

Pozn.: v závorce u IROP jsou pro orientaci uvedeny dle typu Opatření i odkazy na konkrétní PO, IP a SC. Jinak je celý PR IROP realizován v rámci SC 4.1.

Tab. 5: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2016

Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tab. 6: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2017

Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tab. 7: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2018

Specifický cíl CLLD	Opatření CLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/	Investiční priorita OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	600,00	510,00	15,00	3,00	72,00	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	400,00	340,00	50,00	10,00	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	720,00	612,00	60,00	12,00	36,00	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	2 210,53	2 100,00	0,00	44,21	66,32	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	3 157,89	3 000,00	0,00	157,89	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	5 422,22	1 830,00	610,00	0,00	2 982,22	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 350,00	810,00	270,00	0,00	270,00	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	200,00	150,00	50,00	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	2 320,00	870,00	290,00	0,00	1 160,00	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	4 000,00	1 500,00	500,00	0,00	2 000,00	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	1 526,32	1 450,00	0,00	38,16	38,16	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	5 473,68	5 200,00	0,00	273,68	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	1 129,42	960,00	0,00	84,71	84,71	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	500,00	300,00	100,00	0,00	100,00	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	2 526,32	2 400,00	0,00	126,32	0,00	0,00

Tab. 8: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2019

Specifický cíl CLLD	Opatření CLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	2 000,00	1 700,00	50,00	10,00	240,00	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	1 100,00	935,00	137,50	27,50	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	1 680,00	1 428,00	140,00	28,00	84,00	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	1 473,68	1 400,00	0,00	29,47	44,21	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	947,37	900,00	0,00	47,37	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	2 133,33	720,00	240,00	0,00	1 173,33	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	400,00	240,00	80,00	0,00	80,00	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	100,00	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 280,00	480,00	160,00	0,00	640,00	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 100,00	412,50	137,50	0,00	550,00	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	1 105,26	1 050,00	0,00	27,63	27,63	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	2 947,37	2 800,00	0,00	147,37	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	211,76	180,00	0,00	15,88	15,88	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	1 157,89	1 100,00	0,00	57,89	0,00	0,00

Tab. 9: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2020

Specifický cíl CLLD	Opatření CLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	1 400,00	1 190,00	35,00	7,00	168,00	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	800,00	680,00	100,00	20,00	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	1 200,00	1 020,00	100,00	20,00	60,00	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	2 631,58	2 500,00	0,00	52,63	78,95	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	2 210,53	2 100,00	0,00	110,53	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 333,33	450,00	150,00	0,00	733,33	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	309,85	185,91	61,97	0,00	61,97	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	500,00	187,50	62,50	0,00	250,00	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	2 791,85	2 652,26	0,00	69,80	69,79	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	4 210,53	4 000,00	0,00	210,53	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	1 011,76	860,00	0,00	75,88	75,88	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	3 157,89	3 000,00	0,00	157,89	0,00	0,00

Tab. 10: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2021

Specifický cíl CLLD	Opatření CLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	700,00	595,00	17,50	3,50	84,00	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	500,00	425,00	62,50	12,50	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	700,00	595,00	58,33	11,67	35,00	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	1 819,36	1 728,39	0,00	36,39	54,58	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	2 631,58	2 500,00	0,00	131,58	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	2 222,22	750,00	250,00	0,00	1 222,22	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	249,29	186,97	62,32	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 343,62	503,86	167,95	0,00	671,81	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 540,80	577,80	192,60	0,00	770,40	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	4 210,53	4 000,00	0,00	210,53	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	929,42	790,00	0,00	69,71	69,71	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	2 377,73	2 258,84	0,00	118,89	0,00	0,00

Tab. 11: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2022

Specifický cíl CLLD	Opatření CLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	716,00	608,60	17,90	3,58	85,92	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	585,00	497,25	73,13	14,62	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	439,00	373,15	36,58	7,32	21,95	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	2 441,84	2 319,75	0,00	122,09	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 095,38	369,69	123,23	0,00	602,46	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	3 224,59	3 063,36	0,00	161,23	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	200,00	170,00	0,00	15,00	15,00	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	318,98	191,38	63,80	0,00	63,80	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tab. 12: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2023

Specifický cíl CLLD	Opatření CLLD	Pod-opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/	Investiční priorita OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
				Priorita Unie	Prioritní oblast			Operace PRV	Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	
1.1.	1.1.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.	1.2.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	1.3.		OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.	2.3.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (9a)	4.1. (2.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.5.	2.4.		IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1. (2.4.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.	3.3.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.	3.2.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.4.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.5.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3.	3.1.		PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.4.	2.5.		IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1. (3.1.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.	2.1.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1. (1.2.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.6.	4.1.		OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	47,06	40,00	0,00	3,53	3,53	0,00
4.2.	3.6.		PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3.	2.2.		IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1. (1.3.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tab. 13: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV), (2016-2023)

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	13 540,00	11 509,00	953,44	190,68	886,87	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	54 234,31	51 522,60	0,00	2 332,08	379,63	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	26 900,05	10 299,23	3 433,07	0,00	13 167,75	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	818,98	491,38	163,80	0,00	163,80	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	3 529,42	3 000,00	0,00	264,71	264,71	0,00

Tab. 14: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2016

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tab. 15: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2017

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/	Investiční prioritá OP/	Specifický cíl OP/	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Priorita Unie	Prioritní oblast	Operace PRV		Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)	Národní soukromé zdroje (d)	
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tab. 16: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2018

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční prioritní OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	1 720,00	1 462,00	125,00	25,00	108,00	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	14 894,74	14 150,00	0,00	640,26	104,47	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	13 292,22	5 160,00	1 720,00	0,00	6 412,22	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	500,00	300,00	100,00	0,00	100,00	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	1129,42	960,00	0,00	84,71	84,71	0,00

Tab. 17: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2019

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční prioritní OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	4 780,00	4 063,00	327,50	65,50	324,00	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	7 631,58	7 250,00	0,00	309,74	71,84	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	5 013,33	1 927,50	642,50	0,00	2 443,33	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	211,76	180,00	0,00	15,88	15,88	0,00

Tab. 18: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2020

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční prioritní OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	3 400,00	2 890,00	235,00	47,00	228,00	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	15 002,38	14 252,26	0,00	601,38	148,73	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	2 143,18	823,41	274,47	0,00	1 045,30	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	1 011,76	860,00	0,00	75,88	75,88	0,00

Tab. 19: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2021

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	1 900,00	1 615,00	138,33	27,67	119,00	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	11 039,19	10 487,23	0,00	497,38	54,58	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	5 355,93	2 018,63	672,87	0,00	2 664,43	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	929,42	790,00	0,00	69,71	69,71	0,00

Tab. 20: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2022

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	1 740,00	1 479,00	127,61	25,51	107,87	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	5 666,43	5 383,11	0,00	283,32	0,00	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	1 095,38	369,69	123,23	0,00	602,46	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	318,98	191,38	63,80	0,00	63,80	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	200,00	170,00	0,00	15,00	15,00	0,00

Tab. 21: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2023

IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje (CZV)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
	Příspěvek Unie (a)	Národní veřejné zdroje (SR, SF) (b)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné) (c)		Národní soukromé zdroje (d)				
PR OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR IROP	PO 4	IP 9d	4.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PR PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	47,06	40,00	0,00	3,53	3,53	0,00

Tab. 22: Financování podle programů a ESI fondů za celé období (2016-2023)

Fond	Program	Příspěvek Unie (tis. Kč)	Národní spolufinancování (tis. Kč)	Podpora (tis. Kč)
EFRR	IROP	51 522,60	0,00	51 522,60
	OP ŽP	3 000,00	0,00	3 000,00
	Celkem EFRR	54 522,60	0,00	54 522,60
ESF	OP Z	11 509,00	953,44	12 462,44
	Celkem ESF	11 509,00	953,44	12 462,44
EZFRV	PRV	10 790,61	3 596,87	14 387,48
	Celkem EZFRV	10 790,61	3 596,87	14 387,48
Celkem	Celkem	76 822,21	4 550,31	81 372,52

Pozn.: Orientační tabulka dle vlastních výpočtů, bude generováno z MS 2014+

*Národní spolufinancování je spolufinancování ze státního rozpočtu (SR/SF).

EFRR   *Evropský fond pro regionální rozvoj*
ESF   *Evropský sociální fond*
EZFRV   *Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova*

2 Indikátory pro Opatření CLLD/fiche PRV

Tab. 23: Indikátory Opatření CLLD/fichí PRV

Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				Identifikace indikátorů				Hodnoty indikátorů					Odůvodnění, jakým způsobem byly hodnoty stanoveny
		Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční prioritní oblast OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Kód NČI 2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota	Datum výchozí hodnoty	Cílová hodnota	Datum cílové hodnoty	Milník 31.12.2018 (je-li ŘO vyžadován)	
1.1.	1.1.	OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	60000	Celkový počet účastníků (účastníci)	Osoby	Výstup	0	31. 12. 2015	30	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	<p>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. S ohledem na předpokládanou povahu předkládaných projektů, na výši minimální mzdy a možnou délku realizace projektů (především u projektů zaměřených na podporu pracovních míst se očekává dlouhodobější podpora) byl proveden kvalifikovaný odhad cílové hodnoty na jednoho účastníka.</p> <p>Při výpočtu průměrných nákladů na účastníka MAS vychází z toho, že v tomto opatření bude podle místního šetření žádáno především o podporu projektů, které budou řešit problematiku nezaměstnanosti, mj. prostřednictvím vytváření nových pracovních</p>

																	34 750 Kč, přičemž zde počítá se 16 účastníky. Celkem tedy MAS předpokládá 30 účastníků, kdy průměrné náklady na 1 účastníka činí přibližně 180 tis. Kč. Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci OPZ. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.
																	Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. S ohledem na situaci v území MAS předpokládá, že alespoň 1 zaměstnavatel bude podporovat flexibilní formy práce, když alespoň jednu z forem práce před zahájením projektu nevyužíval.
																	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. MAS předpokládá, že alespoň 18 osob, kteří se zúčastní aktivit zaměřených na profesní vzdělávání, získají potvrzení o kvalifikaci. Cílová

																		hodnota indikátoru je tedy 18.
	62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	12	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na to, že MAS očekává celkový počet účastníků ve výši 30 osob a na skutečnost, že do tohoto indikátoru jsou započítáváni i účastníci, kteří získali zaměstnání i v průběhu projektu, MAS předpokládá, že alespoň 12 účastníků bude po ukončení své účasti zaměstnáno. Cílová hodnota je tedy stanovena na 12 osob.								
	62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to o i OSVČ	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	6	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Dle charakteru předpokládaných projektů MAS očekává, že účastníci, kteří získají kvalifikaci po ukončení své účasti (indikátor 62600) a kteří zároveň nebudou patřit mezi účastníky zaměstnané po ukončení své účasti, včetně OSVČ (indikátor 62700), se zařadí mezi znevýhodněné účastníky, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu odborné přípravy/vzdělávání, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ								

											(indikátor 62800). Cílová hodnota indikátoru tak byla stanovena na 6 účastníků.
	62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	10	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován		Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. MAS předpokládá, že prostřednictvím projektů dojde k vytvoření pracovních míst, která budou zachována i po ukončení projektů a to minimálně pro 10 účastníků.
	63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	5	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován		Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Po konzultaci s potenciálními žadateli MAS předpokládá, že alespoň 5 z účastníků zaměstnaných 6 měsíců po ukončení své účasti, vč. OSVČ, budou věku nad 54 let. Cílová hodnota je tedy stanovena na 5 osob.
	63200	Znevýhodnění účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	5	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován		Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Cílová hodnota byla stanovena jako rozdíl mezi účastníky zaměstnanými 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ (indikátor 62900) a účastníky ve věku nad 54 let zaměstnaných 6 měsíců po ukončení své

																účasti, včetně OSVČ (indikátor 63100). Předpokladem, a tedy cílovou hodnotou, je 5 účastníků.
						50130	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	3	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován		Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na situaci v území MAS předpokládá, že alespoň 3 osoby budou pracovat v rámci flexibilních forem práce.
1.2.	1.2.	OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	60000	Celkový počet účastníků	Osoby	Výstup	0	31. 12. 2015	44	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován		Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. MAS podle předběžného zájmu z území očekává především realizaci projektů zaměřených na podporu začleňování sociálně vyloučených osob či osob sociálním vyloučením ohrožených a na vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách. Podporovány budou především ambulantní a terénní soc. služby (projekty s delší dobou realizace), činnost komunitních sociálních pracovníků a programy prevence a řešení problémů. Předpokládá se, že účastníky budou jednoznačně identifikované osoby s podporou

62000	Počet projektů, které zcela nebo zčásti provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace	Projekty	Výstup	0	31. 12. 2015	2	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. S ohledem na předpokládanou povahu předkládaných projektů a počet NNO působících v oblasti byl proveden kvalifikovaný odhad 2 projekty, zcela nebo zčásti prováděných sociálními partnery nebo nevládními organizacemi.
62200	Počet projektů zaměřených na orgány veřejné správy a veřejné služby na celostátní, regionální a místní úrovni	Projekty	Výstup	0	31. 12. 2015	2	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. Jelikož prostřednictvím tohoto opatření budou podporovány sociální služby, které jsou podle definice indikátoru službou veřejnou, MAS očekává v rámci stanovené alokace minimálně 2 projekty, které budou zaměřeny zejména na podporu sociálních služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou v dlouhodobějším horizontu.
67001	Kapacita podpořených služeb	Místa	Výstup	0	31. 12. 2015	8	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Při určení cílové hodnoty indikátoru MAS vychází z průměrné hrubé mzdy/platu pozice Sociální a terénní pracovník v území, která se dle místního šetření pohybuje ve

																			žeb, kde je potřeba individuálního přístupu, tzn. že jeden pracovník se může v daný okamžik věnovat pouze jednomu klientovi. MAS předpokládá, že další pracovník hrazený z prostředků ESF bude působit jako komunitní sociální pracovník, kdy se bude vzhledem k charakteru práce schopen v daném okamžiku věnovat až pěti klientům zároveň. Okamžitá kapacita v rámci sociálních služeb bude vlivem realizace projektů tudíž navýšena o 3 místa, okamžitá kapacita v rámci komunitní sociální práce bude navýšena o 5 míst. Cílová hodnota indikátoru je tedy stanovena na 8.	
																				Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. Preferovány budou zejména dlouhodobější projekty zaměřené na podporu sociálních služeb, ale vzhledem k charakteru území se počítá i s projekty zaměřenými na soc. vyloučené lokality v podobě programů prevence a řešení problémů, na mladé lidi ze soc. znevýhodněného prostředí, osoby ohrožené závislostmi a další, i s podporou
						67010	Využívání podpůrných služeb	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	30	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován						

														činnosti komunitních sociálních pracovníků, kdy budou mezi účastníky, kteří využijí podpořenou službu či program, i anonymní klienti či klienti nepřekračující bagatelní podporu. MAS předpokládá účast alespoň 30 takových osob.
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	24	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě, definici indikátoru a stanovené hodnotě nadřazeného indikátoru 67310. Prostřednictvím tohoto opatření budou preferovány projekty zaměřené na vhodnou a déle trvající podporu účastníků. Vzhledem k tomu, že předpokládaný celkový počet účastníků je 44, MAS očekává, že alespoň u 24 osob služba naplní svůj účel, budou mít uzavřenou smlouvu o poskytování sociálních služeb, individuální plán a jeho kladné vyhodnocení o kvalitativní změně v životě.					
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	36	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě, definici indikátoru. Díky preferenci projektů zaměřených na podporu sociálních služeb s delší dobou realizace a s přihlédnutím k celkovému počtu účastníků (44) MAS očekává, že alespoň u					

																		36 jednoznačně identifikovaných osob s podporou vyšší, než je bagatelní, intervence formou sociální práce naplní svůj účel.
1.3.	1.3.	OP Z	PO 2	IP 3	2.3.	60000	Celkový počet účastníků (účastníci)	Osoby	Výstup	0	31. 12. 2015	58	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován				Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. MAS v rámci realizace opatření předpokládá podporu zařízení péče o děti: <ul style="list-style-type: none"> - Příměstské tábory – kapacita příměstského tábora se předpokládá 10 osob, s přihlédnutím na délku realizace projektu 3 roky a s přihlédnutím na počet osob, u kterých podpora překročí bagatelní hodnotu je plánován počet osob zasazených projektem 20 osob - Dětské skupiny – předpokládá se podpora 3 dětských skupin s průměrnou kapacitou dětské skupiny 6 osob. S přihlédnutím k délce realizace projektu 3 roky a k obměně části dětí se předpokládá, že projekt zasáhne celkem 27 osob ve

																			<p>třech dětských skupinách, tj. průměrně 9 osob na jednu dětskou skupinu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zařízení péče o děti zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování (družiny) – předpokládá se podpora 1 zařízení (školní družiny) s kapacitou 8 osob. S přihlédnutím k délce realizace projektu 3 roky a k obměně části dětí se předpokládá, že projekt zasáhne 11 osob. <p>Při započítávání hodnoty indikátoru 1 dítě = 1 rodič vychází hodnota indikátoru 58 osob. Odhad na jednoho účastníka, rodiče, je 81 tis. Kč.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci OPZ. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>
						50001	Kapacita podpořených zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	Osoby	Výstup	0	31. 12. 2015	36	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován					<p>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru byla stano-</p>

																				<p>zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování (školní družiny) – kapacita družiny se předpokládá 8 dětí. Předpokládaná doba trvání projektu je tři roky s cenou 2600 Kč/měsíc na jednotku kapacity družiny.</p> <p>S ohledem na stanovenou alokaci na toto opatření vychází průměrná částka ve výši cca 130 tis. Kč na jednotku kapacity za celou dobu trvání projektů, tj. tři roky.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci OPZ. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>
						50100	Počet podpořených zařízení péče o děti předškolního věku	Zařízení	Výstup	0	31. 12. 2015	3	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován						<p>Vzhledem ke stanovené alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a deficitu indikátoru byla stanovena cílová hodnota tohoto indikátoru. MAS v tomto opatření v rámci projektů podporovaných ESF předpokládá podporu zařízení péče o děti, která budou zaměřena na děti</p>

															<p>předškolního věku. S ohledem na povahu předpokládaných projektů MAS v rámci tohoto opatření očekává podporu 3 zařízení, dětských skupin.</p>
						50110	Počet osob využívajících zařízení péče o děti předškolního věku	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	27	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	<p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na situaci v území a plánované 3 projekty na podporu dětských skupin, které by měly celkově zasáhnout 27 dětí (viz indikátor 60000) a vzhledem k započítávání 1 dítě = 1 rodič MAS předpokládá, že alespoň 27 osobám (rodičům dětí předškolního věku) bude díky podpoře zařízení péče o děti předškolního věku umožněno jít do práce.</p>
						50120	Počet osob využívajících zařízení péče o děti ve věku do 3 let	Osoby	Výsledek	0	31. 12. 2015	7	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	<p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena vzhledem k alokaci na toto opatření, absorpční kapacitě a definici indikátoru. S ohledem na situaci v území, indikátor 50110, podmínky rodičovské dovolené a skutečnost, že do dětské skupiny mohou být umístěny děti již od 1 roku věku MAS předpokládá, že přibližně 1/4 dětí umístěných v dětských skupinách budou ve věku do 3 let. Vzhledem ke způsobu započítávání 1</p>

						67510	Kapacita služeb a sociální práce	Klienti	Výsledek	25	31. 12. 2014	35	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	<p>Výchozí hodnota indikátoru vychází z průzkumu území – do indikátoru nebyly zahrnuty pobytové sociální služby, protože se nejedná o služby dle definice indikátoru a služby poskytovatelů, jejichž sídlo a provozovna se nacházejí mimo region. V hodnotě se nacházejí služby jedné neziskové organizace, která působí v dané oblasti. Organizace poskytuje jednu soc. službu dle zákona č. 108/2006 Sb., a to službu sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, s max. denní kapacitou v ambulantní formě 20 klientů a v terénní formě 5 klientů.</p> <p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena na základě požadavků území a absorpční kapacity. Předpokládá se rozšíření na celkovou okamžitou kapacitu 35 klientů. Současná služba se rozšíří o 5 klientů v ambulantní formě a o pět klientů v terénní formě. Maximální denní kapacita se tak navýší o 10 klientů.</p>
1.5.	2.4.	IROP	PO 4 (2)	IP 9d (10)	4.1 (2.4.)	50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	Osoby	Výstup	0	31. 12. 2015	180	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	<p>Cílová hodnota kapacity podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení vychází zejména ze šetření absorpční kapacity v území, kde jsou již</p>

																		<p>zení. Předpokládá se zaměření projektů především na stavební úpravy (cca 1,5 mil. Kč za úpravu) a pořízení vybavení (cca 0,65 mil. Kč za úpravu). Ceny byly zjištěny z analýzy již realizovaných podobných projektů v území a z následného průzkumu u potenciálních dodavatelů.</p> <p>Do hodnoty indikátoru jsou započítány tyto typy škol: 2x MŠ, 2x ZŠ, 1x jiné zařízení.</p>
																		<p>50030 Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém</p> <p>% Výsledek 5,4 31. 12. 2013 5 31. 12. 2023</p> <p>Není ŘO vyžadován</p> <p>MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP</p>
																		<p>50020 Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení</p> <p>% Výsledek 77,3 31. 12. 2013 90,5 31. 12. 2023</p> <p>Není ŘO vyžadován</p> <p>MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP</p>
																		<p>50120 Počet osob využívající zařízení péče o děti do 3 let</p> <p>Osoby Výsledek 3 31. 12. 2015 5 31. 12. 2023</p> <p>Není ŘO vyžadován</p> <p>Cílová hodnota byla stanovena ve výši 5 osob, které budou využívat podpořené aktivity. Tento požadavek vychází z detailního šetření u školských zařízení a s ohledem na absorpční kapacitu a alokovanou částku. Průzkumem bylo zjištěno, že je v území nedostatečná nabídka či kapacita zařízení, která umožňují umístění dětí do tří let. Předpokládá se zaměření projektů především na stavební úpravy (cca 1,5 mil. Kč za</p>

													úpravu) a pořízení vybavení (cca 0,65 mil. Kč za soubor vybavení, např. vybavení prvky pro činnost s dětmi do tří let). Ceny byly zjištěny z analýzy již realizovaných obdobných projektů v regionu a z následného průzkumu u potenciálních dodavatelů.		
2.1.	3.3.	PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	31. 12. 2015	8	31. 12. 2022	2	Šetření/odhad absorpční kapacity, přihlednutí k místním podmínkám
						94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	Výsledek	0	31. 12. 2015	1	31. 12. 2022	0	Propočet s přihlednutím k místním podmínkám
2.2.	3.2.	PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	31. 12. 2015	2	31. 12. 2022	1	Šetření/odhad absorpční kapacity, přihlednutí k místním podmínkám
						94302	Celková délka lesních cest	km	Výsledek	0	31. 12. 2015	3	31. 12. 2022	1	Propočet z přibližných nákladů na jednotku s přihlednutím k místním podmínkám
	3.4.	PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	92702	Počet podpořených operací (akcí)	akce	Výstup	0	31. 12. 2015	2	31. 12. 2022	1	Šetření/odhad absorpční kapacity, přihlednutí k místním podmínkám
						93001	Celková plocha	ha	Výstup	0	31. 12. 2015	10	31. 12. 2022	3	Propočet z přibližných nákladů na jednotku s přihlednutím k místním podmínkám

	3.5.	PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	31. 12. 2015	4	31. 12. 2022	2	Šetření/odhad absorpční kapacity, přihlednutí k místním podmínkám
						94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	Výsledek	0	31. 12. 2015	1	31. 12. 2022	0	Propočet s přihlednutím k místním podmínkám
2.3.	3.1.	PRV	PU 6	PO 6B	19.2.1.	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	31. 12. 2015	5	31. 12. 2022	2	Šetření/odhad absorpční kapacity, přihlednutí k místním podmínkám
						94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	Výsledek	0	31. 12. 2015	1	31. 12. 2022	0	Propočet s přihlednutím k místním podmínkám
2.4.	2.5.	IROP	PO 4 (3)	IP 9d (6c)	4.1 (3.1.)	90501	Počet revitalizovaných památkových objektů	Objekty	Výstup	0	31. 12. 2015	2	31. 12. 2023	0	<p>Podkladem pro stanovení cílové hodnoty indikátoru je šetření absorpční kapacity v území.</p> <p>Území MAS disponuje pouze třemi způsobilými památkami (2 NKP a 1 zapsaná na indikativním seznamu NKP). Na základě šetření absorpční kapacity se předpokládá účast dvou z nich v rámci Opatření 2.5.</p> <p>Dle informací od vlastníků památek se náklady na opravu památek/jednu realizaci pohybují v rozmezí 1,5 – 5 mil. Kč. MAS plánuje podpořit 2 památky/projekty s prům. ce-</p>

																<p>hadu posunu v návštěvnosti, k němuž může vlivem realizace projektů dojít. Jeden návštěvník přitom může být započítáván i vícekrát, a to v případě, že učiní více návštěv. Skupiny návštěvníků jsou započítávány dle počtu jejich členů.</p> <p>Pokud podělíme celkovou alokaci na toto opatření programového rámce odhadovaným zvýšeným počtem, tak nám vyjde, že na každou 1 návštěvu za rok bude využito cca 2576 Kč.</p>
						91010	Počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné	Návštěvy / rok	Výsledek	26 553 793	31. 12. 2013	27 500 000	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP	
3.1.	2.1.	IROP	PO 4 (1)	IP 9d (7c)	4.1 (1.2.)	76100	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	km	Výstup	0	31. 12. 2015	4	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	<p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena na základě ověření absorpční kapacity v území a reálných možností vybudování cyklistické infrastruktury prostřednictvím CLLD na 2,5 km nově vybudovaných cyklostezek a 1,5 km nově vybudovaných cyklotras. Cílové hodnoty bude dosaženo do 31. 12. 2023. Průměrnou cenu MAS stanovila na základě porovnání cen v realizovaných a tematicky a rozsahem obdobných projektů, zároveň</p>	

																	<p>MAS provedla analýzu cenových nabídek firem zabývajících se výstavbou nových cyklostezek a cyklotras.</p> <p>Průměrná cena nové zbudované cyklotrasy pak byla stanovena na 0,4 mil. Kč za 1 km a průměrná cena nově vybudované cyklostezky na 3,8 mil. Kč za 1 km.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit v rámci rozšíření udržitelných forem dopravy uvedených v Programovém rámci IROP. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>
																	<p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena na základě ověření absorpční kapacity v území a reálných možností vybudování cyklistické infrastruktury prostřednictvím CLLD na 2 km rekonstruovaných cyklostezek a 2 km rekonstruovaných cyklotras. Cílové hodnoty bude dosaženo do 31. 12. 2023. Průměrnou cenu MAS stanovila na základě porovnání cen v realizovaných a tematicky a rozsahem obdobných projektů,</p>
						76200	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras	km	Výstup	0	31. 12. 2015	4	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován			

																		zároveň MAS provedla analýzu cenových nabídek firem zabývajících se rekonstrukcí a modernizací cyklostezek a cyklotras.
																		Průměrná cena zrekonstruované či zmodernizované cyklotrasy pak byla stanovena na 0,4 mil. Kč za 1 km a průměrná cena zrekonstruované či zmodernizované cyklostezky na 2 mil. Kč za 1 km.
																		Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit v rámci rozšíření udržitelných forem dopravy uvedených v Programovém rámci IROP. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.
						76401	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	parkovací místa	Výstup	0	31. 12. 2015	30	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován				Cílová hodnota indikátoru byla stanovena na základě zjištění obvyklé ceny v území, která činí max. 5 000 Kč za jedno parkovací místo pro jízdní kolo. V návaznosti na zjištěnou průměrnou cenu byla hodnota stanovena na 30 parkovacích míst pro jízdní kola, např. v podobě stojanu.

																					<p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena na základě analýzy potřeb a následného ověření absorpční kapacity (ta bude reálně nižší, než jsou objektivní potřeby v území), a s ohledem na alokovanou částku a průměrné ceny na 3 opatření vedoucí ke zvyšování bezpečnosti dopravy (1x místo pro přecházení přizpůsobené osobám s omezenou pohyblivostí nebo orientací, 2x přizpůsobení komunikací pro ne-motorovou dopravu osobám s omezenou pohyblivostí nebo orientací).</p> <p>Na základě zjištění obvyklých cen realizací jednotlivých opatření vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě byla stanovena průměrná cena na jednu realizaci ve výši cca 1,3 mil. Kč.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit v rámci zvyšování bezpečnosti dopravy, provozu a zajištění bezbariérového přístupu uvedených v Programovém rámci IROP. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z</p>
							75001	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	Realizace	Výstup	0	31. 12. 2015	3	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován						

															typů projektů uvedených v programovém rámci.
						76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech	%	Výsledek	7	31. 12. 2011	10	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP
						75120	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	Výsledek	30	31. 12. 2011	35	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP
3.6.	4.1.	OP ŽP	PO 4	IP 6d	4.3.	46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování	ha	Výstup	0	31. 12. 2015	2	31. 12. 2023	0	Hodnota výstupového indikátoru, a to jak výchozí, tak cílová, byla přidělena Ministerstvem Životního prostředí a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. MAS vyhlásí první výzvy až v roce 2017, realizace budou tedy postupně zahájeny až v roce 2018, proto je hodnota milníku stanovena na 0 ha.
						45415	Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny	lokality	Výsledek	0	31. 12. 2015	1	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	Hodnota výsledkového indikátoru, a to jak výchozí, tak cílová, byla přidělena Min. Životního prostředí a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR.
4.2.	3.6.	PRV	PU 6	PO 6B	19.3.1.	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výstup	0	31. 12. 2015	24 223	31. 12. 2022	0	vychází z alokace zveřejněné MZe
4.3.	2.2.	IROP	PO 4 (1)	IP 9d (5b)	4.1 (1.3.)	57501	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	Objekty	výstup	0	31. 12. 2015	3	31. 12. 2023	0	Cílová hodnota indikátoru byla stanovena ve výši 3 zrekonstruovaných objektů složek JPO II a JPO III, které jsou svým charakterem realizovatelné prostřednictvím nástroje CLLD. Tento

																		<p>požadavek vychází ze šetření v území s ohledem na absorpční kapacitu, alokovanou částku a průměrné ceny.</p> <p>S ohledem na předpokládaný termín výzvy a délku následných kroků implementace, ať již na straně příjemců (vyhlášení VŘ, příprava stavebních prací atd.) a následnou délku procesu realizace takových prací, nelze předpokládat dosažení jakéhokoli plnění indikátoru v roce 2018. Cílové hodnoty bude dosaženo až v roce 2023.</p> <p>Cena byla stanovena na základě zjištění obvyklých cen realizovaných rekonstrukcí hasičských zbrojnic. Tato cena je individuální, dle každého realizovaného projektu a je zde stanovena jako cena průměrná, dle požadavků jednotlivých projektových záměrů na 2,45 mil. Kč za jednu rekonstrukci objektu.</p> <p>V rámci indikátoru se plánují především následující zodolnění/úpravy: přístavba garáže a krytého sušáku na hadice, rekonstrukce budovy has. zbrojnice, a rekonstrukce garáže a rekonstrukce vytápění. Ty budou v souladu</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

															<p>s přílohou č. 5 Programového dokumentu IROP a dokumentu „Zajištění adekvátní odolnosti a vybavenosti základních složek integrovaného záchranného systému – Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR (včetně JSDH) v území s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům v období 2014-2020“.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do staveb nových objektů, včetně změny dislokace stanice, pořízení vybavení a úprav vnějších prostor, příp. dalších aktivit uvedených v Programovém rámci IROP. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů projektů uvedených v programovém rámci.</p>
57001	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS	Sety	výstup	0	31. 12. 2015	2	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	<p>Cílová hodnota indikátoru byla stanovena ve výši 2 setů technického a věcného vybavení – 1x hadicový přívěs a 1x dopravní automobil pro evakuaci a nouzové zásobování obcí. Tyto prostředky budou sloužit k řešení mimořádných, spojených se změnami klimatu, jako jsou nadprůměrné masivní</p>						

																							<p>srážky, extrémní mrazy nebo déletrvajícím sucha.</p> <p>Požadavek vychází ze šetření v území, absorpční kapacity území a finančních možností konkrétního opatření CLLD.</p> <p>Průměrnou cenu MAS stanovila na základě šetření pořizovacích cen na základě požadavků jednotek JPO II JPO III. Cílová hodnota ve výši 2 setů se skládá z hadicového přívěsu v průměrné ceně 250 tis. Kč a z dopravního automobilu pro evakuaci a nouzové zásobování obcí v průměrné ceně 1,1 mil. Kč. Ceny byly zjištěny na základě potřeb JPO II a III, dané požadavky byly zanalyzovány a zjištěny ceny obdobné techniky u možných dodavatelů. V návaznosti na zjištěnou průměrnou cenu a absorpční kapacitu opatření byla cílová hodnota stanovena na 2 sety.</p> <p>Na základě zjištěných potřeb v území bude podpora směřována i do dalších aktivit uvedených v Programovém rámci IROP. Vzhledem k omezené finanční alokaci bude možné podpořit jen některé z typů</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Stolové hory 2014 – 2020: Finanční plán a indikátory

																		projektů uvedených v programovém rámci.
						57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS	Území	Výsledek	108	31. 12. 2014	48	31. 12. 2023	Není ŘO vyžadován	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP			

Pozn.: v závorce u IROP jsou pro orientaci uvedeny dle typu Opatření i odkazy na konkrétní PO, IP a SC. Jinak je celý PR IROP realizován v rámci SC 4.1.

Monitorovací indikátory a jejich cílové hodnoty byly definovány kombinací metod komunitního projednávání, místní znalosti, expertního odhadu, zohlednění velikosti alokace, mapování absorpční kapacity, principů pro určení preferenčních kritérií, odvozením od souvisejících hodnot indikátorů (např. hodnoty na úrovni ČR) a podobně.

3 Seznam tabulek

Tab. 1: Alokace přidělené MAS jednotlivými OP	4
Tab. 2: Opatření CLLD /fiche PRV a jejich alokace.....	5
Tab. 3: Předpokládané rozložení výzev a jejich alokace (2016-2020), v mil. Kč.....	6
Tab. 4: Celkový finanční plán (2016 – 2023)	8
Tab. 5: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2016	9
Tab. 6: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2017	10
Tab. 7: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2018	11
Tab. 8: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2019	12
Tab. 9: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2020	13
Tab. 10: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2021	14
Tab. 11: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2022	15
Tab. 12: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření CLLD/fichí PRV za rok 2023	16
Tab. 13: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV), (2016-2023).....	17
Tab. 14: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2016.....	17
Tab. 15: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2017.....	17
Tab. 16: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2018.....	18
Tab. 17: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2019.....	18
Tab. 18: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2020.....	18
Tab. 19: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2021.....	19
Tab. 20: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2022.....	19
Tab. 21: Financování SCLLD podle specifických cílů OP/opatření EZFRV (PRV) za rok 2023.....	19
Tab. 22: Financování podle programů a ESI fondů za celé období (2016-2023).....	20
Tab. 23: Indikátory Opatření CLLD/fichí PRV.....	21